10292 II C. d. 1. 7.

NEDÉLSKE

PRIDIGE,

K' jih je dal natifnit

P. PASHKAL SKERBINZ,

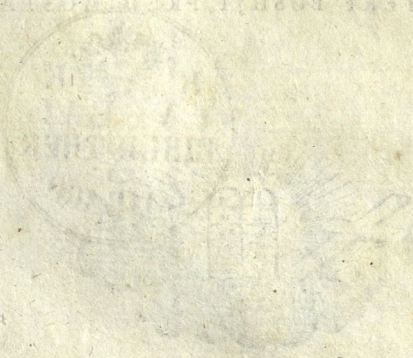
GUARDIAN IN FAJMASHTER V' LUBLANI

PER MATERI BOSHJI PRED MÓSTAM.

Jih ima na prodaj ADAM HAINRIH HOHN na ſtarmu Tergu Nro. 157.

1814.

IN=03000346

REVERENDISSIMO AC ILLUSTRISSIMO

DOMINO, DOMINO

ANTONIO

EPISCOPO LABACENSI,

ORDINARIO GRATIOSISSIMO.

REVERENDISSIME, AC ILLUSTRISSIME

DOMINE, DOMINE

PRÆSUL!

Magno Tuo Nomini, Tuis Honoribus, Auſpiciis, & Favoribus, opus hoc, pro majori gloria Dei, & animarum ſalute confectum, offert, & dedicat

TUUS

Humillimus

P. Paschalis Skerbinz.

PRÆFATIO.

Ab illo temporis momento, quo mihi gratia, & auctoritate Illuſtriſsimi, & Reverendiſsimi Domini, Domini ANTONII Episcopi Diœceſis noſtræ Labacenſis Parochia ad B. V. Mariam de Annunciatione Labaci concredita fuerat, ſtudium meum, & conatus illuc tendebant, ut in sermonibus meis publicis eam semper materiam seligerem, quam indoli, indigentiis, ac reliquis circumſtantiis concrediti mihi animarum gregis, aut ſaltem potiori hujus parti, magis neceſsariam fore duxi. Gratia Dei, & fructus, quos solo adjuvante Deo, jamjam hinc inde adparuerant, ad conſtantiam me excitabant, animumque meum, qui adverſis sæpe fatis agitatus, malorum præcipue detractorum influxibus dejiciebatur, rurſus ad perſeverantiam in inceptis erigebant. Sic fluxit annus poſt annum, donec sermones mei, ad animarum gregem habiti, quos omnes continuo diligenter conſcripſeram, in altum satis cumulum adcreviſsent.

Hoc scientes multi, tam de plebe, quam animarum non minus Curatores, me sæpius inviſebant, atque, ut hos eosdem sermones in lucem edam, repetitis vicibus monebant. Me quod attinet, difficultates, & incommoda ad propositum lale. executioni dandum, optime prævidi, atque amaram criſin, quam omne opus primum in lucem editum experitur, jam dudum alte sensi. De qua sorte meum eo minus immune remanebit, cum primum confectum sit ea temporum ætate, quæ Monachum vel ipſo nomine ignorari vult, ac linguæ, qua ego utor, indoles multum diſcrepet ab illa, quæ nuper e tenebris erui, & expoliri cœpta eſt.

Porro argumenta mea, similitudines, quas adoptavi, exempla adducta, verbo, selecta amplificatio sermonum meorum pluribus forte minus firma videbuntur. Denique, quum opus meum tempore lucem conspiciat, quo e quolibet cumulo scioli censores operum exurgunt, qui Gymnasium vix egressi pertinacibus decisionibus super Ecclesiæ dogmatibus tenera sua capita defatigant. Si itaque juxta meas sensitiones egissem, sermones mei nunquam vidissent lucem.

Verum ex una parte frequentibus diversæ classis hominum postulationibus satisfacere volens, ex altera ipse ego ratus, fore ut labor meus, prelo subjectus tam apud quosdam e Clero, quam apud Laicos omni fortasse non careat fructu, ad incommodum isthoc tolerandum me lubens accinxi.

Linguam quod attinet, ea est, quæ intelligi a quovis sat facile potest, quamvis multum germanizet. Mihi enim sufficit, si a quovis tantummodo doctrina, & exhortatio ad virtutem audiatur, malo de dictionis elegantia, & linguæ puritate non laudari. Plurimos autem Germanismos, & expressiones ad noviter creatæ Slavicæ Linguæ normam corrigere ex professo intermittere mihi visum est, cum experientia propria me doceat, pluras novas Slavicas expressiones nec a cultis, multo minus a rudibus rusticis, qui tamen prope soli meum efficiebant auditorium, capi; quo jam assecutio finis principalis cujusvis sermonis, qui est docere, instruere, persuadere, movere, ac virtutis viam ostendere, plane redditur impossibilis. Quippe (si nescivero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus, & qui loquitur, mihi barbarus. Volo autem in Ecclesia quinque verba sensu meo loqui, ut & alios instruam, quam decem millia verborum in lingua.) 1 Cor. c. 14. ℣. 11. & 19. De

comptulis dictionibus recte ait Caſpar. Sanchez: (plus habent artis, quam spiritus, eas non tam concipit, & parturit oratio ad Deum, quam elegantiæ, & ingenii apud homines infantile aucupium. Illius Doctoris vocem libenter audio, fatetur S. Bernard. qui non plauſum, ſed planctum mihi movet. Lacrymæ auditorum laudes tuæ ſint,) ait S. Hieronym. Non ſcribo pro Clero, ſed pro bona duntaxat lectionis spiritualis amante plebe. Præſumptio quippe foret haut exigua, si ego, juvenis qui sum, Clero erudito, ac in dicendo exercitato me opella mea succurrere velle dictitarem. Hinc non exquiro voces ab eruditis ævi noſtri Slavicæ Linguæ purgatoribus inventas; sed tantum paſsim uſitatis utor; quamquam eas origine Slavicas haud eſse, sed ex aliis linguis mutuatas, & apud Slavos quasi civitate donatas perbene noverim. Purgationem Linguæ, ac Ortographiam relinquo Grammaticis, & purgandis solummodo moribus inſudo, optime convictus, me, si a rudibus intelligar, a doctis quoque intellectum iri.

Inſpicientibus sermonum materiam id dixiſse sufficiat: dogmata, quæ propono, criſin absque difficultate suſtinebunt, quum alia nunquam docuerim, quam quæ semper, ubique, & ab omnibus tamquam genuina, ac vera agnita fuere, atque S. R. Eccleſiæ authoritate confirmata ſunt. Similitudines, exempla, & alia hujusmodi ex Hiſtoria eccleſiaſtica, & aliis ducumentis fide dignis collegi. Quæ vero opinioni cujuslibet relinquntur, ea ipſa juxta meam, prout omnis alter juxta suam sententiam commendare perexi. Attamen non sententiam meam sepositis omnibus optimam eſse exiſtimans, sed de meliori convictus extemplo propriam corrigere paratus. Quapropter opus meum, antequam in publicum prodiret, Cenſuræ Reverendiſſimi Officii episcopalis subjeci.

Poſtremum adhuc obſervare liceat, quod fere semper in humana ſocietate docti, ac modeſti viri, minus etiam doctos, aut se poſteriores, si non laudant, saltem non spernant. In quod vitium autem eo frequentius, & certius illos prolabi cernimus, quibus sua propria merita deſunt, et non habent, quo se super alios extollant, nisi forte hoc unicum miserum, & fallax remedium superſtes maneat, ut alios deprimendo, & calumniando propriæ conſulant laudis incremento.

Vade jam in lucem opus. Quodſi in manus incideris inflati, & ridentis te, suſtine; non captas laudem. Si vero innocuæ manus excipiant te, fac, ad quod exiiſti, inſtrue, doce, emenda, ædifica, labor tuus, & laus tua corona tua sit.

Dabam Labaci ad B. V. M. de Annunc. 21. Julii 1813.

osnanval? drusiga ne, kakor pokóro, *popravite gospódova pot*, sakaj on je vedil, de zhlovk ne more Jesusi oben offer pernesti, ktir bi nemo tolkajn perjéten bil, kakor eno sgrévano, spokorjéno serzé, sa to je dershal sa soja nar vezhi dolshnost ludstvo h' pokóri opominati, deb' si skus to odperli vrata do obilnih boshjih gnad. Inu sagvishno, zhe je pokóro Jesusi tolkajn perjetna bla, de on, zhe glih ta nar nedólshnishi, je njo isvolil sa továrshiza soiga roystva, soiga shivlenja, inu soje smerti, zhe je on sam ozhitno sposnal, de je sa to s' nebes na sveit pershal, deb' ludí pokóro vuzhil, *jest ne sim pershal sa volo pravizhnih, ampak greshnike h' pokóri klizati*, kdo ne vidi, de sa negóv prihód se ne môremo dérgázhi bolshi perpráviti, kakor skus samo pokóro. Vse tedej le v' temó obstoji, de bo nasha pokóro takó vsháfana, kakor njo Jesus shelì, de bo te lestnósti iméla, de bo samógla vredna, resnizhna pokóro imenvánabiti. Pokóro pa, de bo prava, inu vredna, more imeti te tri lestnosti, more biti hitra bres odlashanja, more biti resnizhna bres hinavske golfie, more biti stanovitna bres vrudenja. O kólko jih je! k' se dershé sa spokórnike, kir vender spokórniki ni so, kir od pokóre nezh drusiga nimajo, kakor prasna sénzo. Tim shelim dónes ozhí odpréti, inu jih podvuzhíti, kai se právi délati vredna pokóro, résdelim govorjenje, inu rézhem; pokóro more biti hitra bres odlashanja, navk sà taiste, ktiri le shelé pokóro delati, pa je vender ne delajo; pokóro more biti resnizhna bres hinavske golfie, navk sa taiste, ktiri so spokor-

kórniki le na videſ, ne v' ſerzi, inu v' reſnizi; pokóro more biti ſtanovitna bres vtrudenja, navk sa taiſte, ktiri pokóro smiram sazhenejo, pa smiram le per sazhetko oſtanejo. To preden na dalej resloshím, perpravite vushéſa, inu ſérza.

I.

Pokóro more biti pervizh hitra bres odlaſhánja, navk sa taiſte, ktiri le shelè pokóro délati, pa njo vender ne délajo. Med tolkajn dúſhami, ktirim jé ſilo mozhnó potréba, al is greſhniga v' brumno shiulenje ſtopíti, al nih mlazhno shivlenje is vezhim aifram ushgáti, boſte komei enga neſhlí, ktir bi to ne shelel, al je vſaj is negóvih beſedí vidíti, de to sheli; govorite s' enim, ktir vuſ hrepení po resvojsdanih, nezhiſtih luſhtih, poſtávite mu pred ozhí bresen negóviga pogublenja, v' ktirga is hitro ſtopína hití, inu rezite mu: al je vender mogózhe, de ozheſh toja nevmerjozha duſha sa volo trupla, inu ſmerdliviga meſa, ktiro bo ſkorej v' ſemli gnilo, vezhno pogubíti? jeſt duſha pogubíti? vam bo vuſ preſtráſhen odgovóril, ſej imam vender, ſhe tolko vire, inu pámeti, de sadoſti previdim, kaj sa ena nevumnoſt bi bla sa eno krátko veſelje vezhno terplènje ſi na glávo nakopáti, jeſt imam terdna volo enkrat pokóro objeti, inu je bom objel s' boshja pomozhjo, inu gnado. Stri pa to v'dianju? nigdar, pretezhe en meſez sa drugim, inu vender ne vſtáne is mláke ſoje oſtúdnoſti. Peite h' enmo drúgimo, ktir je na Boga popólnama

posábil, inu mu drusiga v' glávi ni, kakor ſveit, inu poſvetne rezhí, poſtávite mu naprej negova ſovs vredna ſushnoſt, inu rezite mu: al je mogózhe, de ſhe ne reſtergaſh kétena, ktira te na ſveit, kakor na enga malíka perkléneniga dershí? miſli, kolko mladenzhov, toje ſtároſti, toiga ſtaná, ſo ſlepoto ſveita ſposnáli, nemo sa vſelej ſlovó dali, inu ti, k' vidiſh druge sa Jesuſam proti nebeſam hitéti, hitíſh proti pekló h' tojmo pogublenju? jeſt proti pekló? bo vam odgovóril, jeſt proti pekló? ja, keb' ne védil, de ſveit drusiga ni vreden; kakor sapuſhén biti, keb' jeſt ne imel shéle, inu volo, ſveit enkrat sapuſtíti, pa jeſt gá ozhem sapuſtíti popreit, kakor bo on mene sapuſtil, inu ſe h' Bogo podati, preden me v' vezhnoſt poklízhe; ſtrí pa to v'dianju? da ſueiti ſlovó? ſe oberne h' Bogo, nezh mejn, kakor to, doneſ ga dershí nasai to opravilo, jutri eno drugo, kader ga bo sapuſtilo shivlenje, takrat bo sapuſtil ſveit. Pejte ſhe h' enmo drugimo, ktir posabliv na ſoje isvelizhánje, shiví v' eni ſmerdlivi lenóbi, inu mlázhnoſti, govoríte mu k' ſerzi; kakó dolgo boſh ſhe ſpal? ſmert ſe blisha, vezhnoſt ti naprej ſtoji, ſodbo na te zhaka, inu ti ſe ne pomujaſh saſhlushenje sa vezhnoſt ſkupej sbirati? pozhaſi! pozhaſi! vam bo odgovóril, kaj méjnite, de ne vem, kakó slo Bog eno léno, inu mlazhno shivlenje ſovráshi, ravno sa to, ozhem enkrat is moje mlázhnoſti ſe vun ſkopáti, inu is aifram sazheti Bogó ſhlushiti, shéle ſo dobre, al kaj nuza, kir ne gredó v'dianje, on smiram v' grehu dremle, smiram oſtane v' ſoji

le-

lenóbi, inu mlázhnoſti. Is eno beſedo, v' ſaki ſposna potrébo pokóre, vſaki je shelí, ta ſoja dovshnoſt ſpovníti, uni tésho ſojih grehov od ſebe vrézhi, ta jegró sapuſtiti, uni prepovedana lubésen, inu perjasnoſt reſtérgati, ta ptuje blagó nasaj poverníti, uni ſoje nagnenje satréti, al kaj nuza, k' ſo le shéle bres del, is miſlami na pokóro doperneſó zélo shivlenje, na sadne pride ſmert, inu jih neſpokórjene v' vezhnoſt ſpelá.

II.

She S. Basil. je bil te miſli, de Dávid je kásal na take ſpokórnike, k'je rekel, zhlovk gre naprei, kakor v' eni ſenzhni podóbi, kir pokóro ima le v' shélah, le v' naprejvsetjo, pa ne v' dianju; greſhnik je kakor Dávid, ktir frazho v' rókah derhí na enmo pildo smalan, smiram miri, de bo vdáril Goliata, pa ga vender ne vdári, k' je le málana podóbo; pretézhe eno lejto, dva lejta, deſet lejt, smiram miſli, smiram shelí pokóro sazhéti, pa je vender nigdar ne ſazhne. Al né takó, moj, zhlovk! ne takó, pokóro ne ſmej málani podóbi enáka biti, v' dianju ſe more pokasáti; *delajte pokóro*, vpije S. Evang. samirkajte dobro, S. Evang. ne pravi, shelíte pokóro, ampak delajte pokóro, ne v' prihodnimo, ampak v' prizheózhimo zhaſi. Inu sagviſhno, kdo ne ve, de per enmo déli, na ktirmo je veliko leshézhe, ſe ni nezh takó báti, kakor odláſhanja, ni sadósti, de le praviſh, ja, jeſt ozhém, jeſt bom, sazhetik ſe more ſtriti; ſej ne ſi saguiſhan, de tiſti dan bo

per-

perſhal, na ktirga odláſhaſh, *ſhéle vmoré leniga*, pravi S. Duh ſkus modriga, poglejmo, kakó je to reſnizhno, kir to, kar shelí, smiram odláſha, ſe med tim negóve greſhne navade takó v' koreninjo, de ſkórej vezh mogózhe ni jih vun isruváti, shéle ga vmoré; kolker vezh ſe hudizho vdá, tolko mozhneſhi letá zheſ néga poſtáne, shéle ga vmoré; kolker bel ſe ſerzé v' hudobii vterdi, tolko vezh ſe boshja gnado od nega odtégne, kolker vezh gnado boshja od nega sgíne, tolko globokéſhi ſe v' hudobia pogrésne, shéle ga vmoré; zhe is greha ne vſtane, dokler ſhe kej mozhí imá, bo negova volo takó oſlabéla, de to, kar popreit ni otel, po tim vezh ne bo mogel ſtriti, shelé ga vmoré; kir ſe s' shelami, de ſe ozhe ſpokóriti, smiram toláshi, ſe sgodi, de te shéle terpé noter do ſmerti, ijh néſe ſebój v' grób, v' vezhnoſt, inu v' peklenſka jézho. Inu ena taka ozhitna nevárnoſt h' taiſtimo Bogó, h' ktirmo vender shelíſh priti, nigdar priti, kogá ne bo ſpodbodla naſtopiti bres odlaſhánja, pot pokóre, kir le po ſámi tej póti ſe samóre po doperneſénimo greho h' Bogo priti? Sturi tedej, o zhlovk! po isglédi mladiga Tobiasa, ktir, k'je na en zhaſ od ſoiga ozhéta odlózhen bil, je Ragvéli, ktir ga je ótel ſhe nasaj dershati, ſerzhnó odgóvoril: jeſt nózhem mojmo ozhéti dáti urshoh k' ſhálosti, jeſt vem, de on ſteje dnéve, inu zhe jeſt moja pot le sa en ſami dan odloshím, ſem saguíſhan, de bom napovnil negóvo ſerzé is veliko shaloſtjo, inu britkoſtjo. Takó greſhnik! moreſh tudi ti ſtriti; Jeſuſ, toiga isvelizhanja shelni Jeſuſ, ne ſteje ſamó

dné-

dnéve, ampak morbit she vezh meſzov, vezh leit, kar ſi ſkus greh od nega odlózhen; on zhaka na te, deb' te objel, inu deb' ti k' nemo ſe nasaj povernil, ti je perſhal is nebeſs na ſveit na próti, tukej zháka on, deb' greſhna navado ſapuſtil, ſturil konz nezhiſtoſti, deb' povernil ptuje blagó, popravil ſhkóde, inu krivize, deb' dal nasaj ſkus opravlanje odvséto dobro imé, deb' vuſ greh sapuſtil, inu ſkus pokóro k' nemo ſe nasaj podál. Zhe imáſh v' ſerzi le ena iſkra lubesni prut Jesuſi, tok' rezi mu povn ſerzhnoſti: Jesuſ, moj odreſhenik ſteje dnéve, kar ſim od nega lozhen, komej zhaka, deb' ſe k'nemo nasaj povernil, zhe bom ſhe odláſhal, bom ſhalil negóvo ſerzé, kir me lubi, nózhem ga puſtiti dalej zhákati, k' nemo grem ſkus pokóro nasaj, inu to ſhe doneſ, nezh me nima nasaj dershàti.

III.

Pokóro móre biti drugizh reſnizhna bres hinavſke golfie, navk sa taiſte, ktiri ſo ſpokórniki le na videſ, ne v' ſerzi, inu v' reſnizi. Vidit je, kakor deb' shiveli v' takih zhaſih v'ktirih ſe pokóro ne le obejta, ampak tudi déla. Obilno ſtivilo virnih, ktiri ob vezhih prasnikih, al tudi v' delovnih dnévih ſe okoli ſpovduiz drenajo, ſe ponishno ſpovdujejo, S. reshno Teló prejemajó, ſkus ponishne molitve ſe sa ſvete odpoſtike mujajó, prizha ozhitno, de ſe pokóro dela. O Bog otel! deb' blo temó reſ takó! al zhe ſmem moja miſel zheſ to povédati, tok na ta pokóro malo ſavupam, sakaj jeſt vpraſham, od kod pride, de greſhniki po prasnikih, po

ſtur-

ſturjeni ſpovdi, po prejetimo S. reſhnimo Teleſi, po sadoblénih odpoſtikih ſo ravno taki, kakerſhni ſo popreit bli? Al ne prizha letó ozhítno, de pokóro ſe ne dela takó, kakor bi ſe imela delati? Al ni reſ, de táke pokóre ſo le na videſ, ſo hinavſke, ne ſo reſnizhne, ſo pokóre, ſkus ktire ſerzé ne bo preóbernenó? Keb' pokóro reſnizhna bla, bi ſe vidilo pobolſhanje v' sadershanju, greſhnik bi savergel poſtave ſveitá, navade ſveitá, inu bi po beſedah S. Paula, oblekel Jesuſa, to je, Jesuſ bi bil poſtávo negóvih del, inu zeliga sadershanja. Sdej povejte, al je pokóro, ktira délati vidimo, takó vſhafana? al najdete ktirga, deb' po ſturjeni ſpovdi ſe vuſ ſpremenil? Ta, k' je dósdej vſe dershal na poſvetna zhaſt, na dnar, inu bogaſtvo, na prevsetne oblazhila, na luſhte, veſelje, inu kratkozhaſnoſti, al savérſhe vſe tó po ſpovdi, obrajta ſamó tó, kar hvali S. Evang. namrezh vboshtvo, satajenje, poterpeshlívoſt, poníshnoſt, ſramoshlivoſt, dorotlívoſt? al najdete ktirga, deb' po ſpovdi imel enó právo, ſovraſhtvo ſam zhes ſe, inu gorézha lubesen próti Bogó? eno ſovrashtvo, ktiro vſe tó saméta, kar nagnenje budí, kar ſe pozhutkam perlisuje, kar méſi dobro? déne ena lubesen, ktira ſtrí, de dusha Bóga vſim ſtvarém takó naprej poſtávi, de je perpravlena rajſhi vſe sgubiti, kar je perjetniga, rajſhi vſe terpéti, kar je ſuperniga, kakor radavolno ſkus en greh reshaliti dobrótliviga Bóga? Jih kej dóſti najdete, ktiri po ſpovdi ſe takó ſpremené, de ſe v' nih sadershanju ozhitno vidi, de pokóro delajo, krotkoſt na meiſti jése, poníshnoſt na meiſti prevsetnoſti, ſkupſpravleno

leno ſerzé, na meiſti reſtréſenja, ſramoshlívoſt na meiſti resvojsdánoſti, lubésen na meiſti jése, inu ſovraſhtva? Jih je kej dóſti, per ktirih ſe take ſnamine reſnizhne pokóre vidjo? Inu zhe ſe ne vidjo, kdo bo rekel, de pokóro, ktira delajo, je reſnizhna? Hinavſtvo je, golſíja je, ne pokóro. Kdo bo verjel, de una shenſka perſhóna je sa reſ ſoje pregrehe obshalvála, inu prekléla, ktira po ſturjeni ſpovdi je ravno takó raſgálena, pohújſhliva, neſrámna v' oblazhili, kakor je pred ſpovdjo bla? ktira po ſpovdi ravno tako ſoiga blishniga v' ſerzi ſódi, is jesikam opravla, inu resnaſha, ktira po ſpovdi je ravno takó nevólna, nepoterpeshlíva, jesízhna ſama ſebi, ludjem, inu Bógo superna, kakor je pred ſpovdjo bla? Inu ti, mladenzh! ktir ſi v' pogledih, ravno takó neſrámen, v' govorjenju ravno takó vmásan, v' ſadershanju ravno takó pohujſhliv po ſpovdi, kakor ſi pred ſpovdjo bil, kakó móreſh miſliti, de ſi greh sgreval? ſlepóto! golfaſh ſe, zhe to miſliſh. Obtoshenje ſturjenih pregreh, zhe na tó ne pride pobolſhanje, nikol drusiga ni blo, nikoli drusiga ne bó, kakor hinavſtvo, kakor boſte ſhe na dalej vidili.

I.

Pa nikar ſe ne moti, moj zhlovk! deb' ſe dershal sa reſnizhniga ſpokórnika, ako ſi smed vezh pregrehami, s' ktirim ſi obloshén bil, ena pobólshal, smed vezh hudim nagnenjam, ktirmo ſi podvershen bil, eno saterl, smed vezh hudim navadami, ktire ſi imel, ena sapuſtil,

ne

ne ſi ſhe reſnízhen ſpokórnik, kdor ſe Bógo popolnama zheſ ne da, ta ſe mu nezh ne da, kdor ſe popolnama ne ſpreobérne, ta ſe nezh ne ſpreobérne, polovizo pokóre ni reſnizhna pokóro. Kaj pomága, pravi S. Greg. ako eden nezhiſte grehe objokuje, zhe ſhe gorj od ogna oherníe? kaj pomága, zhe kdo plemen jése, inu ſovraſhtva is vodo sgrevánih ſovs gaſí, ako ſhe redí v' ſerzi ogórk nevoſhlivoſti? Ne ſi vezh takó nepoterpeshliv, vezh ne godernaſh zheſ krishe, neſrezhe, inu terplénje, ſe vezh ſuper ne ſtavish boshji vóli, inu previdnoſti, prav de ne, pa kaj pomága, ako imaſh v' ſerzi prepovédana, nezhiſta lubeſen? Se varjeſh neſrámnih beſedí, ſi ſramoshliv v' govorjenju, ſe ogíbaſh sápelivih, pohuiſhlivih továrſhov, prav je, pa kaj pomága, ako ozhém, miſlam, inu shélam vſa proſtoſt daſh? Kdor ne premága vſe ſoje ſovraſhnike, to je, kdor vſim greham konz ne ſtrî, ta ni oben ſpokorni Dávid, ampak saverſhen Saul. Ozheſh imeti en shivi isgled reſnizhne pokóre, tok premiſhlui je nad S. Paulam, on govori ſam od ſoiga ſpreobernenja is tim beſedami: *kadar je temó, ktir me je v' maternimo teleſi odlózhil, inu Jkus Joja miloſt poklizal, dapádlo, Joiga ſina v' meni resodéti, deb' nega osnanval med nevirniki, ne ſim vezh gledal ne na meſú, ne na krí; kakor hitro me je Bog poklizal, ſim prez napovedal voiſko mojmo méſi, mojmo poshelenjo, inu mojm pozhutkam.* Glej, zhlovk! to je reſnizhna pokóro, leſtna lubésen ne vezh bogáti, greſhni navadi ſuperſtati, hudo nagnenje poſtávi boshji podvrezhi, zheſ leſtna naturo ſerzhno ſe voj-

ſkvati,

ſkváti, to ſe pravi v' reſnizi ſe ſpreoberníti, inu shivit v' pokóri. Boſh rekel to je teſhkó, poterbuje doſti muje. Vem, de je teſhkó, pa miſli, de je potrebno, de bres tega dovg ſturjenih pregréh ne bo dóli sbriſan, bres tegá ni vupati isvelizhanja. Al bojim ſe mozhnó, deb' jih dósti ne ſhliſhalo v' ſtivilo taiſtih neſrezhnih, od ktirih govorí prerok Ezech. de ſo ſe is vſim ſojim orósbjam v' pekél uderli; pokóro je nar bólſhi, edino oroshje, is ktirim samóremo ſovrashnike naſhih duſh premagati, inu nebeſhko kraléſtvo noter vseti. Al kir per vezh deil greſhnikih, kakor vuzhí vſakdajna shaloſtna ſkuſhna, pokóro je le vunajna, le mlazhna, le ſlaba, le polovizo pokóre, tok ſe vderó is narbólſhim orósbjam v' vezhni bresen. O sa tega volo, moj zhlovk! bodi móder, ſturi ſi previdnoſt, de pokóro, ktira délaſh, bo pred Bógam reſnizhna snajdena, vári ſe, de ne bo le vunajna, v' ſerzi more vkoreninena biti, to je, satajeno more biti vſe hudo nagnenje, poſtavi podversheno vſe greſbno poshelenje, ne krive ſodbe, ne nevoſhlivoſt, ne jeso, ne nevolo, ne nepotershlivoſt, ne nezhiſte miſli, ne prepovédane shéle, obeno is tegá nagnenja ne ſmé zheſ re goſpodariti. Bres tega satajenja ne pomága ſpovd, ne obhaílo, ne poſt, ne molitov, ne almoshna, ne kako drugo dobro delo sa isvelizhanje. K' boſh vſe nagnenje vkrótil, pozhutke obersdal, potim perſtavi h' temó vunajne ſpokórne déla, inu boſh ſnal sagviſhan biti, de delaſh reſsnizhna pokóro, ſrezhen ſi, ako takó ſtriſh.

II.

Pokóro more trekizh biti ſtanovítna bres vtrudenja, navk sa taiſte, ktiri pokóro smiram sazhenejo, pa le smiram per sazhetko oſtanejo. Richard. a S. Vict. ſzer dopuſtí, de doſti jih je, ktiri pokóro s' velikim aifram sazhnó, pa on ne dopuſtí, deb' jih doſti blo, ktiri bi pokóro ſtanovitno délali. On ſi poſtávi ſpokórnike naprej, kakor taiſta ſtatvo, ktira je vidil krajl Nabuchodonosor, glavo je bla s' zhiſtiga slatá, lep sazhétik, perſi ſo ble is ſrébra, trebuh, inu ledje is metala, noge is ilovza, shaloſten konz. Ravno takó ſo vſhafani ſpokórniki. Vezhkrat ſe permíri, de bo eden per eni pridigi sbodèn od boshje gnade, ſposna, vidi, zhuti zela hudobia ſojih pregréh, ſe obtoshi is ſovsami, ſtri sgrevana ſpovd, ſe da popolmona zheſ vishanjo boshjiga nameſtnika, ſi nakláda nar ojſtreſhi ſpokórne déla, o kolko ſovs prelije is ozhí, kolko ſdihvanja ſtlázhi is ſerzá, kakó nevſmilenó tovzhe greſhne pérſi, o gospod ozha! sdihuje pred ſpovdnikam, kaj sa ena gnado mi je ſkasal vſmileni Bog, malo je mánkalo, deb' bil vezhno pogublén, al Bog mi je ſhe ob pravimo zhaſi ſoja miloſtliva roka podal, o sa naprej ózhem vſe dergázhi shivit, per nih nógah oblubim, sapuſtiti navado, varvat ſe perlóshnoſti, beshati od tovarſhtva, krotiti pozhutke, doli tréti nagnenje, délati pokóro, nej koſtá, kar ozhe, duſha morem isvejizhati. Lubi moji! kaj ſódite od enga taziga? al ni to en sazhétik, ktir ſvet konz obéta? o sa gviſhno! al kako redik konz enak takimo

sazhetko! komej nektéri dnévi prejidejo, she sazhné aifer mersel perhájati, kar ſi je naprej vsel, ſzer ſhe opravla, pa is eno gviſhno tésho, mlazhno, bres andohti, kmalo po tim, zhe kakſhne teshave na pot pridejo, ktire ſo mu en mejhen sadershik, opuſtí vzhási navadne molitve, sazhné ſpovd na vezh zhaſa odkládati; eno ſalúbleno piſmo, eno perjasno vablenje, en lep pogléd vábi v' perlóshnoſt, v' tovarſhtvo, od konza ſe savsame, zheſ malo zhaſa ſe podá v' nevárnoſt, bom ſhal, pravi, pa bom ſkerbnó mirkal na ſe, ne bom jegral, ne norzhval, ſe ne bom ſmejal, ne govoril. Oſlableno, pa ne saterto nagnenje med tim oshivi, greſhnik ſpet greſhí, je ſpet ta pervi. O ſhpot, inu ſramóto! ſavpije Richard, zhlovk sazhne is slatam, pa v' blati neha, sazhétik ſvet, konz preklet. Bog otel, kriſtiani! deb'ne blo temó reſ takó, al kaj nuza, kir ſkuſhna vuzhí, de le ſilo malo je tazih ſpokórnikov, ktiri bi po ſturjenimo sazhétko smiram ſtanovitni oſtáli, inu rekli, kakor je rekal Job: *praviza, ktire ſem je sazhel dersháti, ne bom nigdar vezh ſapuſtil.* Premiſhlujte negóva ſtanovítnoſt v' dobrimo, inu ſramujte ſe sa volo vaſhe neſtanovítnoſti, on sgubí blagó, premoshénje, inu vſe, kar imá, on pride ob ſdravje, ob otróke, inu vender pravi, praviza, ktire ſim ſe perjél, ne bom nigdar sapuſtil; hudizh ga pregaina, perjatli ſe mu poſmehujejo, leſtna shéna ga saſramuje, inu preklina, pa vender pravi, praviza, ktire ſim ſe perjel, ne bom nigdar sapuſtil. To je ſtanovitnoſt, ktira more v' ſpreobernenju pokasáti taiſti, ktirmo ni sadóſti, de je le sazhel; ſveit,

hu-

hudizh, meſú, navado, perloshnoſt, ſkushnavo, sanezhvanje, ga ne ſme sa en noht od prave póti odverníti, on more per vſakj ſuperni pergódbi is ſerzhnoſtjo rézhi, praviza, ktire ſim ſe perjel, nozhem ſapuſtiti.

III.

Inu nikar ne rézi, o zhlovk! de toje naprejvsetje je ſzer mozhnó, pa toja mozh je ſlaba, de toja ſerzhnoſt je ſzer velika, pa boſh hitro premágan, inu okoli vershen, Job te na sóbe vdári rekozh: al ſim jeſt imel ſerze is kámena, truplo ís shelésa? ſim vender preneſsel sanezhvanje, preſtal supérnoſti. Pove, moj zhlovk! keb' toj hlapiz naláſh en glaſh na tlà vergel, inu, k' ſe je reſbil, bi ſe otel s' tim sgovorit, de glaſh ſe hitro vbije, al bi vsel ti góri ta sgóvor? hudobnik! bi mu ti rekel, zhe ſi vedil, kakó hitro ſe glaſh vbije, sakaj ſi ga na tlà vergel? Ravno ta odgóvor boſh ſhliſhal od Bóga, ako ſe boſh otel is toja ſlaboſtjo sgovarjat, hudobnik! zhe ſi toja ſlaboſt posnal, sakaj ſi po ſturjeni ſpovdi, po sazhéti pokóri ſe ſpet v' greſhna perloshnoſt podal? zhe ſi vedil, de ſi ſlab, sakaj ne ſi toje pozhutke bel sagradil, toje nagnenje bel nasaj dershal? Na to naprejmetanje, greſhnik! kaj boſh odgovoril? Ako od pokóre nehásh, potim k' ſi je komej ſazhel, ne ſmeſh perpiſat urshoh toji ſlaboſti, kir leta ni urshoh. Veſh, sakaj ſe toje ſovse takó hitro poſuſhé, kir ſo enáke deshévni, ne ſtudenzhni vodi; ſaſtópi, med deshevno, inu ſtudenzhno vodó je ta reslo-

slózhik, de ſtudenzhna vódo ne nehá tézhi, nej bo semla ſuha, kakor ozhe, inu zhe tudi nebó na vezh zhaſa deshjá ne da. Deshévna vódo na ſproti ſpomlad, inu jeſén ſe naráſte, po lejti, zhe deshjá ni, ſe poſuſhí, inu urshoh je ta, kir ſtudenzhna vódo ima svirk, is ktirga tezhe, sa to ne nehá tézhi, deshévna vodo pa svirka nima, sa to ſe poſushi. Ravno takó je per tebi, ktir pokóro le sazhneſh, pa v' njé ſtanovíten ne oſtánesh. Toje ſpreobernénje je enáko deshévni vodi, od sazhétka ſe naraſte, mozhnó ſhumí od aifra, ſovs, inu grevenge, pa kmalo vpáde, inu ſe poſuſhí, kir svirka nima. Keb' ti po tojmo ſpreobernenjo greh, is ktirim ſi Bogá reshálil, obdershal smiram v' ſpomini, keb' ſe is angelſkim kruhom vezhkrat napaſil, keb' ſturjéne naprejvsetje is ponishno molitujo podpíral, bi ble toje ſovse ſtudenzhni vódi enáke, keb' jim ne blo mankalo vóde is svirka ſerzhne grevenge. Lubi moji! zhe ſte ſegli k' pokóri, zhe ſte vashimo ſpreobernenju sazhétik ſtrili, kar od vaſ pogirjejo blishni, ſkrivnoſti povni boshizhni prásniki, kar od vaſ pogirje oiſtra jéso reshaleniga Bóga, ktira ſe ſerdi, inu ſhumí nad naſhim glavámi enáko hudimo vreméni, imate vedit, de sazkétik ſam ni ſadósti, ravno s' tim ſtopinami, is ktirim ſi pokóro naſtópil, pejdi naprej po pòti pokóre do konza, ſtanovitno. Vſaka pokóro ne samóre isvelizhati; le taiſta te bo isvelizhala, ktira enkrat sazhéta bo do konza toiga shivlenja terpela; *bodi ſveſt, inu ſtanoviten do ſmerti*, opomina Jeſuſ Ikus S. Joan. *inu ti bom dal krono vezhniga shivlenja.* Inu kakó bi moglo dergazhi

zhi biti? Ta Jesuſ, ktirga v' S. Sakramenti ſkritiga molimo, ta nedovshni, ta zhiſti, ta ſveti Jesuſ, je od jaſel, v' ktire je per roiſtvi poloshen bil, sazhel sa ptuje grehe nar ojſtreſhi pokóro, inu kakor je njo sazhel, takó je njo ſtanovitno delal, dokler med neisrezhenim bolezhinami na ſhpotlivimo krishi je nehal shivit, inu pokóro delati. Inu mí, k' ſmo zheſ glavo v' grehih sakopáni, al mi ne bomo pokóro sazhéli? Al, zhe ſmo je sazhéli, ſe bomo prez vtrúdili? Prez navelizhali? Ne! ne tako! Lubi moji! Strimo previdnoſt sa prihodno, dokler je zhaſ, perloshnoſt, inu gnado, sakaj v'toji ſmertni póſteli te ne bo nizh tolkain grévalo, inu péklo; o zhlovk! kakor ta miſel, zhaſ, perloshnoſt, inu gnado ſim imel obilna pokóro ſtriti, pa ni ſim otel, sdej shelim, bi je rad ſturil, pa vezh mogozhe ni. De te ta preposna grevengo ne bo martrala takrat, ſturi sdej, kar boſh v' ſmertni uri shelel, deb' bil v' shivlenju ſturil.

Inu de h'temo od nebeſ pomozh sadobimo, molimo k' Jesuſi: lubi Jesuſ! glej, tukei ſmo polni grevenge, inu shaloſti per tojih nogah, glej na duſhe, ktire ſo ſkus shaloſtna mlazhnoſt takó dolgo od tebe odlozhene ble, ktire dosdej drusiga ne ſo imele, kakor shéle pokóro ſtriti, té sdej h' tebi nasaj pridejo s' terdno oblubo, de shéle pojdejo v' dianje; o odpuſti nam naſhe doſdanſhno odlſáhanje, vsemi naſ góri, k' ſe k' tebi nasaj povernemo, inu dej nam gnado de naſ sa naprej ne ſveit, ne hudizh, ne meſú od tebe ne bo nigdar vezh lozhilo. Lubi Jesuſ! ſposnamo, de naſha pokóro dosdej je bla le

vezh deil vumaja, ſlaba, morbit zel is hinauſhno smeſhana, ni bla reſnizhna, sa volo tega te is vſo ponishnoſtjo sa odpuſhanje proſimo, is oblubo, de ozhmo greh v' reſnizi obshalvati, vredna pokóro delati, shivlenje popolnama ſpreóberniti: ſtoj nam le ti na ſtrani s' tojo gnado, de bo ravno takó reſ, de ſmo ſe popolnama h' pokóri obernili, kakor reſ je, de ſmo v' nashimo shivlenju veliko greſhili. Lubi Jesuſ! nigdar ne bomo perpuſtili, deb'reſ blo, de nam je sadoſti pokóro le sazhéti, mi je ozhmo ſtanovitno delati, kir po pravizi je de naſhe grehe do ſmerti obshalujemo, do ſmerti objokamo, do ſmerti ſami nad ſeboj pokórimo kir reshalenje enga Bóga ne more lohkó sadoſti, nigdar pa prevezh objokano biti, sa volo tega naſha pokóro nima preit neháti, kakor takrat, k' naſ boſh poklizal is tega ſveita v' vezhnoſt vshivat krono ſkus pokóro saſhlushena. To proſim doneſ sam sa ſe, sa vſe farmane, inu prizheozhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRIDIGA

Na II. Nedelo v' Adventi.

Popraulajte Goſpodova pot. Luc. 3.

Ena preprizhana reſniza, nad ktiro ne more obeden virni zviblat, je letó, de nar vezhi

britkósti, ktire en vmerjozhi terpi, vezh dejl od tod pridejo, kir zhlovk v' shivlenju ni Bógu shlushil, al kir mu je preposnu sazhel shlushiti. Vsaki dobro ve, de je nar vezhi potréba sa zhlovéka Bogú se zhes dáti, inu nemo shlushiti, sakaj is tega zil, inu konza smo od Bóga vstvarjeni, is tega zil, ino konza nam Bóg, lejta da, inu shivlenje podalsha. Al zhe sadershanje sedajnih kristianov premislimo, moremo sposnáti, de vezhi dejl ludi saprávi soje shivlenje v' vse drusih rezhéh, kakor v' boshji shlushbi, eni hudó, greshno delajo, eni nezh ne delajo, eni delajo vse drugo, kakor to, kar bi iméli stariti. Al ni to eno shivlenje, ktiro sashlushi, ravno to posvarjenje, ktirga je po besedah S. Evang. dal nekdej evangelski hishni ozha lenim delavzam, k' jim je rekel, *kaj stojte tukej zel dan bres dela?* Ja! pravi Card. Hugo, ktir te besede na kristiane oberne, kaj stojte, kir na boshje sapovdi zhisto posabite? kaj stojte zel zhas vashiga shivlenja bres dela, bres skerbí sa vashe isvelizhanje? Dushe vstvarjene, deb Bóga lubile, deb' Bogó shlushile, al se ne pravi letó lejta vashiga shivlenja v' lenóbi sgubiti? Jest szer vem, de taisti, ktir shivi v' posablivosti sa soje isvelizhanje, smiram pravi, de ima naprejvserje soje shivlenje spreóberniti, kir smiram vupa, de bo vselej zhas, inu perloshnost imel, soje naprejvsetje vun speláti; al to je eno slepó, nespámetno, golufno vupanje. On pravi, de se bo h' Bogó obernil, kir vupa, de, ako bo imel zhas, bo imel tudi volo letó stariti, pa to je eno ferbeshno vupanje; on pravi, de se bo h' Bogó

ober-

obernil, kir vupa, de, ako bo imel zhaſ, inu volo, bo imel tudi ſadóſti mozhí leto ſtriti, pa to je eno samirlivo vupanje. O deb' pazh odperli enkrat taki ſoje ozhí, inu ſposnáli ta trojna golfia! tok bi gviſhno ne shivéli v' eni taki leni posablivoſti, bi gviſhno ne odláſhali od zhaſa do zhaſa h' Bogó ſe oberniti, inu ſkerbéti sa ſoje isvelizhanje. Leta golfia pregnáti je doneſ moje naprejvsetje, sa to reſdelím govorjenje na to visho: golfaſh ſe, o zhlovk! ako odláſhaſh h' Bogó ſe oberniti, inu sraven vupaſh, de boſh imel h' temó vſelej sadóſti zhaſa; golfaſh ſe, ako ménish, de, zhe boſh tudi zhaſ imel, boſh imel tudi volo; golfaſh ſe, ako vupaſh, de, zhe boſh imel tudi zhaſ, inu volo, boſh imel tudi sadoſti mozhí leto vſelej ſtriti. Trie potrebni navuki, preden jih v' dveh delah moje pridige na dalej reſloshím, poterpíte.

I.

Kaj bi vender rekli vi od enga zhlovéka, ktir, potim keb' is ſojim zelim premoshenjam rajtengo ſturil, bi ſe sanéſil na ena velika ſhuma dnarjov, ktira pa ni v' negóvi oblásti, inu tudi je od obenga po pravizi tirjati ne more, leta negviſhna ſhuma bi on odlózhil sa plazhilo ſojih ſhlushabnikov, sa gorisrejenje ſojih otruk, sa preſkerblenje ſoje hiſhe, ſoje gviſhne perhodke pa bi obernil sa offert, sa jegré, pianzhvanje, sa luſhte, inu veſelje; kaj bi rekli od nega, keb' on na ta negviſhna ſhuma sazhel velike kupzhíe, keb' sazhel dovgóve délati, nive kupváti, hiſhe sidati? kaj ne, vi bi

 rekli,

rekli, ta zhlovk ob pamet gré, je norz, kir vezhi noróſt ne more biti, kakor na kej negviſhniga s' vſim savupanjam ſe sanáſhati, inu na vſe ſorte vishe obrázhati ſtim, kar zhlovk nima, inu tudi nemore vupati, de bo kdej imel? Zhe premiſlimo ſkerb sa isvelizhanje per ſedajnih Kriſtianih, tok najdemo per vezhimo dejſt ravno ta nevumnoſt, ta noróſt, kir ludje, keb' iméli ſoje shivlenje ſpreoberniti, inu ſe h' Bogó oberniti, leto od zhaſa do zhaſa smiram odláſhajo, inu ſe sanáſhajo na en perhodni zhaſ, ktir vender ni v' nih obláſti. Kaj je vender mejn v' naſhi obláſti, kakor perhodni zhaſ, kir zel nizh ne vemo, ako ga bomo dozhákali, v' kaj sa enih okulſtavah ga bomo iméli, kako dolgo ga bomo vshiváli? Al je pazh eden med mladenzhi, ktir bi ſi mogel moſhke lejta oblubit? je eden med moshmî, ktir bi ſe snal na viſoka ſtaroſt sanáſhati? Inu kdo je med nami tukej v' prizho, deb ſhe sa eno lejto, al sa en meſez, al tudi le sa en ſami dan ſoiga shivlenja sagviſhan bil? Sej prizhá ſam Jesuſ, de praviza zheſ perhodni zhaſ ſi je ſam nebeſhki ozha perhranil takó, de nam zheſ perhodno ne ſamo ni obene oblaſti dal, ampak je zel vſe ſkril naſhi pameti, de nizh ne vemo od tega, kar je perhodno. Al tedej ni ena ſtrashna ſlepóta, golfia, inu noróſt, naſhe nar imenitniſhi délo, naſha narvezhi dovshnoſt, namrezh ſpreóbernenje h' Bogó odláſhati na en zhaſ, ktir ni v' naſhi oblaſti, do ktirga zel obene pravize nimamo? *kaj ſa eno vupanje sidaſh na perhodni zhaſ*, v' praſha *S.* Beru. *Ferbeshni zhlovk! ti praviſh, k' ſe bo vrozhina mojih mladih*

lejt

leit v' toláshila, k' bom to délo vun ſpelal, k' bom unu opravilo konzhal, potim ſe bom h' Bogó obernil, sa isvelizhanje ſkerbél, al ſe ne pravi to is perhodnim zhaſam ferbeshno goſpodárit, ktir vender ni v' toji oblaſti. Bog le je sa praviza, inu oblaſt zheſ perhodni zhaſ vſelej tolkajn obnáſhal, de ſe je vezhkrat ozhitno sagrosil, de dan goſpóda bo perſhal neprevidno, k' ſe obenmo ne bo sdélo; on ozhe, de ſmert ima neprevidno zheſ zhlovéka priti, deb' nam saſtopiti dal, de on ſam ima oblaſt naſhimo shivlenjo, kader ozhe, konz ſtriti; inu deb' pregnal ſlepóto taiſtih, ktiri ſe na perhodni zhaſ sanáſhajo, je otel, de obéne rezhi nimamo take gviſhnoſti, kakor od negviſhnoſti naſhe ſmerti. Deſglih Bog v' *S.* Piſsmo káshe gorezhe shéle, deb' ſe mi k' nemo obernili, vender on ne káshe te shéle sa perhodni zhaſ, ktirga nam ni oblubil, ampak le sa prizheozhi zhaſ, ktirga nam miloſtlivo da, inu dodeli. *V' zelimo S. Piſsmo ni najti*, pravi S. Aug. *de Bog, ako glih je na tavshent krajih oblubil odpuſhanje greſhnikam, vender temó, ktir ſe doneſ k' nemo ne oberne, jutriſhniga dnéva ni oblubil.* Obeno negovo vablenje ſe ne reſtégne na prihodni zhaſ, ampak le na prizheózhi, *ako doneſ negov glaſ ſhliſhiſh*, pravi kronani prerok Dávid, *nikar ne vterdi tojeſerzé; opominvajte ſami ſebe vſaki dan*, pravi S. Paul, *dokler ſe pravi doneſ, de ktir smed vaſ ne vterpné v' pregrehi*, kir is zéle vezhnoſti je ſam donaſhni dan, ktirga imamo v' naſhi oblásti, ktirga snamo h' naſhimo prido oberníti, juterſhni dan ſhe ni naſh, kir ni naſh, je ſhe

ne-

negviſhen, kir je negviſhen, nam sna smánkati, kakór je she nekterimo smankal, ktir, k' ſo ſi juterſhni dan obétali, pa ga ni ſo dozhákali, ſo revno konz vséli.

II.

O keb' nam blo dano taiſta jézho, v' ktiri pogubléni zagovitno sdihujejo, le en malo preglédati, kolko bi jih tamkej neſhlí, ktiri is krivávim ſovsámi objókujejo nih ſlepóto, de ſo ſe v' shivlenju na prihodni zhaſ tolkajn sanáſhali; o reven ſromák! bi snali rezhi enmo, al drugimo, kakor je rekel nekdej Jeſuſ meiſti Jerusalemo, v' kaj sa ene martre te je toje neſpametno vupanje potopílu! goríſh v' plemé-ni, inu boſh vezhno gorel, kir toj zhaſ ni ſi otel ſposnáti; kolko bolſhi bi blo sdej sa te, keb' bil ſposnal, de toj zhaſ ni bil perhodni, ktirga ſi ſi sabſtojn obétal, ampak prizheózhi, ktirga ſi sanikerno saprávil. Al kar ne moreſh dopovédati pogublénim, inu kar bi jim nizh ne pomagálu, keb' jem tudi dopovédal, to rézi ſam ſebi, o zhlovk! kir tebi sna ſhe nuzno biti. Al ne ſi dolshan Bogó ſe dati, inu nemo ſhlushiti? Al ni to zil, inu konz, sakaj ſi vſtvarjen, sakaj ti Bóg shivlenje, inu zhaſ da? Sakaj tedej smiram od zhaſa do zhaſa odláſhaſh ſtriti, kar ſi ſtriti dolshan, ako ozhèſh isvélizhan biti? Al ti ne govorí nagla, inu nepreviden ſmert, ktira vsame sdej enga perjatla, sdej enga ſoſéda, sdej enga is shlahte, al ti ne govórí letá glaſnó, de taiſti ſe mozhnó golfá, ktir na perhodni zhaſ rajtengo déla?

Kol-

Kolko bel pametnó je, ako ſtriſh tak ſklép, kakerſhniga je S. Aug. ſturil, kje rekel: *zhe je potrebno sa isvélizhanje enkrat ſerzé od ſveitá odtérgati, inu ſe popolnama Bogó dati, zhe ſe to more enkrat sgodíti, sakáj biſe doneſ ne sgodilo, sakaj bi ſe do juter odláſhalo, kir juterſhni dan je negviſhen?* Zhudna rézh! kader zhaſ she mine, takrat voſhimo, deb ga blí sa Bóga, inu sa duſha obernili, dokler je zhaſ ſhe prihoden, délamo naprejvsetje, de ga ozhmo sa Bóga, inu sa duſha oberniti, inu kader je zhaſ prizhéozh, v' nashi oblásti, ga sa nizh takó malo ne obernemo, kakor sa duſhá, inu sa Bóga! Vsemi ſi vender enkrat k' ſerzi, o zhlovk! kar takó sveſtó opomina S. Paul, kir právi: *zhaſ, ktirga Bóg od naſ pogirje, ktirga ſmo dolshní Bogó dati, ni obeni drugi, kakor prizhéozhi;* sdej, inu ne posnéje, ozhe Bóg, de ſe odpovéſh ſkodlivim jegrám, inu norzhiam, sdej, inu ne posnéje, ozhe Bóg, de sapuſtiſh blishna perlóshnoſt, inu greſhna navado; zhe tedej v' reſnizi sheliſh enkrat ſe Bogó dati, inu ſkerbéti sa toje isvélizhánje, tok sdej sazhní, ne posnéje, sdej je toj zhaſ, od prihódniga nimaſh obéne gviſhnósti; sdihni k' Jesuſi: *Lubi Jesuſ! nizh vezh nozhem odláſhati, ſe tebi popolnama zheſ dati, ſej ſim takó she vſe predólgo odláſhal, she sdavnej bi bil mogel tebi ſamímo shivéti, al is sgol lenóbe letó vender ni ſim ſturil, jeſt ni ſim vrèden, deb ti meni ſhe zhaſ dal, kir tega, k' ſi mi ga she dal, ſim takó ſlábo saprávil, kaj bi bló sdej s' menoj, keb me v' mojmo odláſhanjo bla prehitèla nagla ſmert? Nej ti bo*

vezh-

vezhna hválo, sa poterplenje, ktiro ſi imel s' menoj, od sdej sa náprej ozhem le tebi shivéti, de bom tudi enkrat tebi vmérel, inu po ſmerti vezhno s' teboj shivel.

III.

Kdor miſli, de bo vſelej zhaſ imel h' Bogó ſe oberniti, ta ſe golfá, to ſim dosdej ſvishal; pa tudi ta ſe golfá, ktir miſli, de bo vſelej otél, ako sdej nózhe, kar boſte ſpet previshani. Dopuſtím, de boſh imel ſhe sadósti zhaſa ſkerbéti sa toje isvelizhánje, rezhém vender, ako sdej nózhesh, inu smiram odláſhaſh Bogó ſe dati, tudi posnéje ne boſh otel ravno is tih urshohov, is ktirih sdej nózhéſh. Sdej nózhéſh, kir vupaſh, de bo ſhe vſélej zhaſ, inu k' bo pershál perhodni zhaſ, na ktirga ſe sanáſhaſh, ſi boſh ſpet novi zhaſ obétal, inu ſe ne boſh nigdar dal pogovóriti, de tekózhe lejto je sa te to sadne, kolker vezh boſh imel zhaſa, tolko vezh boſh odláſhal. *So ene ozhí, pravi Job, ktire so, kakor jutréjna sorja.* Véſte, kaj ſo to sa ene ozhí? to ſo taiſte ozhí, ktire dan le v' sazhétko gledajo, pa ga nigdar ne premiſljo per negovimo konzi. Ravno takó ſo vſhafane ozhí taiſtiga, ktir smiram odláſha ſe Bogó dáti is vupánjam, de bo ſhe doſti zhaſa imel. On obenkrat ne pogléda na vezhír ſmerti, ktira ga sna prehitéti, on gleda le na jutro taiſtiga zhaſa, ktirga ſhe vupa doshivit, inu tako, kir en dan ne ſkléne sa isvélizhanje ſkerbéti, leto tudi drugi dan nozhe ſtriti. Kaj je urshoh, de eden, k' je ſhe mlad, na nizh ne miſli, kakor na veſélje, inu luſhte,

inu

inu en drugi, k'she ni vezh mlad, ozhe vender mlad biti, perkriva na vſe vishe snamina ſtarosti, kaj je urshoh tegá? Leta, kir taki miſli, de je ſhe le vjutro ſojih lejt; miſli na vezhnoſt, inu na isvelizhánje hrani, odláſha sa taiſti vezhír, na ktirga ſe nikóli ne ſpomni, ktir je pa morbit vender she blishej, kakor ſe domíſhla. Poglejte, kakó reſnizhno je, de kdor nozhe sdej ſe Bogó dáti, inu ſkerbéti sa isvelizhánje, tudi posnéje ne bo otel, ako bo glih imel ſhe sadôſti zhaſa: Ja! urshohi, ktiri ga sdej nasaj dershé, ga bodo posnéje ſhe bel nasaj dershâli, kir s'zháſam smiram mozhnéſhi perhajájo. Pové, moj zhlovk! kaj je vender urshoh, de ne moreſh terdno ſkléniti v' reſnizi miſlit na toja duſha, inu ſkerbéti sa nje isvélizhanje? Al ni eno húdo poshelénje, eno mozhno nagnenje, ktiro te tulkajn ſpodbóda, de ſhe nimash volje taiſto premagáti? Al ni ſveit, ktir ſe ti takó perjasno ſmeja, de ſe ti ne mogózhe sdí, ſe mu odpóvédati? Al ni ſo luſhti, ktiri te takó sazóprajo, de je preteſhkó jih savrézhi? Al ni navado, ktira te takó v' kleníga dershí, de je ne moreſh sapuſtíti? Al zhe od zhaſa do zhaſa odláſhaſh, al ne bodo letí urshóhi, ktiri te sdej od Bóga nasaj dershé, ſhe smiram mozhnéſhi poſtali? inu tebi ſpréobernenje, pokóro, inu ſkerb ſa isvélizhanje smiram teshávniſhi ſtrili? Kdo ne vé, de poshelénje, inu nagnenje, kolker bel ſe mu zhlovk vdá, tolko bel tiranſko zheſ nega goſpodári? Kdo ne vé, kolker bel zhlovk ſveit lubi, tolko bel ga ſveit sazópra? Kdo ne vé, de kolker vezh zhlovk od greſhnih luſhtov pókuſi,

kuſi, tolko bel ga po taiſtih shéja? Kdo ne vé, kolker dalej terpí navado, tolko teshej je njo sapuſtiti? Kdo tedej ſi more dómiſhlúváti, de to, kar sdej nozhe, bo enkrat otel, kir ravno ti saderſhki, ktiri ſo mu sdej na póti, ne ſamo ne bodo pomájnſhani, ampak od dneva do dneva mozhnéſhi poſtáli, kolker dalej ſe ſpréobernenje odláſha? Od ktirga vezh v' drugimo dejli.

I.

Ena preprizhana reſniza je, de voljo zhlovéſka, ktira je od nature ſlepa, ſe preit ne vdá lubiti ena rezh, dokler nje pamet taiſta naprej ne poſtávi, de je dobra, inu vredna lubésni. Takó vidimo, de zhlovk ſe ne podſtópi enga déla, dokler negov dóbizkek, ne ſposna; sa to gviſhno oſtáne, de voljo ſe nagne lubiti ena rezh mejn, al vezh, kakor nje bo dobróta te rezhí od paméti mejn, al vezh naprej poſtavléna. Sdej ſklénem, kdor ſe sdej Bogó ne dá, inu ne sazhné ſkerbéti sa ſoje isvélizhánje, kakó bo on to posnéje ſturil? Bo imel morbit v' perhódnimo zhaſi vezhi reſvetlénje, vezhi ſposnanje, ktiro mu bo pokasálu potreba ſkerbéti sa isvelizhánje? Gviſhno ne! Sakaj kolker tamá bel góſta perhaja, tolko mejn zhlovk vidi. Al ne vemo is ſkuſhne, de navuki, inu poſtáve ſvejta, kolker bel ſe zhlovk po nih visha, tolko bel otamné reſniza, inu luzh S. Evang. ako ſe tedej tamóto smiram bel gméra, kolker bel lejta gori jemló, ako pamet smiram bel otemní, kakó ſe bo mogla voljo na-

gni-

gníti, deb' posnéje greh ſovrashíla, inu zhednoſt lubíla, ako gerdóbo gréha, inu lepóto zhédnoſti nje ne bo od pameti pokásana, inu na snanje dána? Poglejte, kakó reſ je ſpet, de zhlovk, kar sdej nozhe, tudi enkrat ne bo otel, kir enkrat bo ravno takó málo, inu ſhe mejn ſposnal, kakor malo ſi muje da sdej ſposnáti. Samirkaj ſi to ti! ktir is prasniga vupánja, de to, kar sdej nozhesh, boſh enkrat otel, od dneva do dneva odláſhaſh, ſtopiti is mlazhnoſti k' aifru, od reſtreſénja k' andohti, od resvojsdánoſti h' poſténimo, brumnimo sádershánju; ſposnej vender ta velika nevarnoſt, v' ktiri ſe snaideſh, de ti ne bo smánkala luzh, ktira te samóre na prava pot perpeláti; *hodite*, opomina Jesuſ, *dokler luzh imáte, de vaſ tamá ne prepáde.* Sdej ſposnate, de ne ſamó ſpodóbno, inu pravizhno, ampak tudi potrébno je Bógó ſe dati, sa isvélizhánje ſkerbéti, sdej ſposnate, de vaſ Bóg h' temó klizhe, sdej dajte greho ſlovó, sdej ſe ſveiti odpovéte, sdej ſtrite terdni ſklep vſelej sveſtó Bogó ſhlushiti. Al boſh smiram odgóvárjal tojmo Bogó, o zhlovk! ktir te klizhe, vábi, inu k' ſebi proſi, de ſhe nimaſh volje k' nemo ſe obérniti? Al bo Bóg smiram ſhliſhal od tebe, bom she perſhal? Ne bo nigdar ſhliſhal, jeſt pridem? En Bog, ktir naſ sheli sa ſoje iméti, inu deb' naſ imel, je otel vſa ſoja krí preliti, al ne bo imel od naſ nikóli to veſélje, deb' ſhliſhal is naſhih vuſt te beſéde: *pole moj Bóg! sdej ſim vuſ toj? O lubi Jesuſ! Jeſt ſposnam, de dolshan ſim is tavshent urshóhov vuſ toj biti, sa volo tegá ſlovó tebi, golufni ſveit!*

Je-

Jesuſov ozhem biti shiv, Jesuſsov mertú, Jesuſov sdej, inu enkrat v' vezhnóſti.

II.

Vem dobro, lubi Kriſtiani! Na kogá nektére duſhe, ktire smiram odlaſhajo ſe Bogó dáti, inu sa ſoje isvélizhánje ſkerbéti, sidajo ſoje vupanje; ti pravjo, kolker vezh bo lejt, tolko vezh bo pameti, nej ſe vléshe, inu nej vgáſne ogen mladih lejt, nej ſe enkrat perſkutjo poſvetni luſhti, k' bom ſtarji, ſe bom h' Bogó obernil, h' temo she ſtaróſt zhlovéka ſili; inu is tega ſklénéjo, de, ako jem le zhaſa ne bo smánkalo, voljo jem gviſhno mánkalo ne bo sa dobro ſtriti. Jeſt dopuſtim, de jim ne bo mankalo ne zhaſa, ne volje h' Bogó ſe oberniti, pa morbit miſlite, de ſe bodo v'reſnizi h' Bogó obernili? Gviſhno ne! To vupanje je nih narvezhi ſlepôto. En tak meni, k' bo imel zhaſ, inu voljo kej dóbriga ſtriti, de bo tudi vſelej ſtriti samogel, al v' temo ſe mozhno golfá, zhe bo tudi zhaſ, inu voljo, bo na sadne gviſhno mozhi mánkalo. Spomnite ſe na taiſti ſkrivnóſti povni bajer, h' ktirmo jé bil ſtirkrát v' dúhu pelán prérok Ezech. prérok ſe pervikrat h' bajarju blisha, inu vidi, de je lohkó zheſ priti, kir vódo je takó plitva bla, de je koméj nogé smozhíla; prérok pride drugikrat h' bajarju, inu kir je bla vódo she enkolko sraſtla, je ſhal ſzer zheſ, pa she is vezhi teshávo; v' trekizh mu je ſhe bel teshavno, ja she zel nevarno blo; on pride zhétertizh h' bajarju, al kir je bla vódo she vun ſtopila,

jè

je ni blu mogózhe vezh pregásit. Ravno takó ſe godí vſim taiſtim, ktiri ſpreóbernenje, inu ſkerb sa isvélizhánje smiram odláſhájo; po miri, po ktiri poshélenje zheſ nih ſerzé goſpodári, po ktiri ſe hude naváde vkorenínjo, po ktiri ſtivílo nih grehov smiram raſte, poſtáne is tega en tak globók bajar, de ga ne moreio vezh pregásit is vſo mujo. Po doperneſénimo pervimo gréhu ni teſhkó preſtópit v'ſtan boshje gnáde. Al zhe ſe naraſte ſtivílo pregréh, ni ſamo teſhkó, ampak vezhkrat nemogózhe is tega bresna ſe vunkej ſkopáti. Vſe letó vuzhí, inu poterdi vſakdajna ſkuſhna; rezite unimo, de ima jegrá, kvarte, virfle, kégle sapúſtiti, kar jé ſkodlivo negóvi hiſhi, inu negóvi veſtí, on bo odgovóril, de negóvo nagnenje h' jegrí jé takó veliko, de jegrá ne more opuſtíti, deſglih vezhkrat vſe ſorte naprejvsetje dela, de jih bo opuſtil; rezite unimo, de je zhaſ negóvimo resvojsdanimo, pohujshlivimo shivlenju enkrat konz ſtriti, on bo odgovóril, de navado je she takó mozhna, de je nemóre premágati, deſglih mu je vezhkrat soperna. Urshoh tegá je ozhiten, kolker dalej ſe ſpreóbernenje odláſha, tolko ſlabji poſtajájo od ene ſtrani mozhí duſhe, tolko vezhi od druge ſtraní tesháve. Poglejte, de ſe golfá taiſti, ktir ſe sdej nozhe Bogó dati, inu sa isvélizhanje ſkerbéti is savupanjam, de bo letó vſelej samogel ſtriti.

III.

Jeſt ſzer vem, nej bo naſha ſlaboſt veli-

ka,

ka, koker ozhe, samóre vender premágati vſe teshâve, ako bo ſkus gnado boshja podpírana. Al kaj sa ena poſebna gnado bi bla potrebna taiſtimo, ktir ſkus ſoje vedno odláshanje je she tolkajn gmejn gnad savergel? On poterbuje nar mozhnéſhi boshja gnado; bo pa mogel taiſti letá poſebna gnado vupati, ktir h' Bogó ſe oberniti od enga do drusiga zhaſa smiram odláſha? Ktir ſe ozhe ſhe le takrat dati Bogó, kader she ſveit vezh sa nega ne mára? Ktir she le takrat greſhne luſhte sapuſtí, k' jih she vezh vshiváti ne more? Kaj sa en offer da Bogó taiſta perſhóna, ktira mu sazhné ſhlushiti ſhe le takrat, k' she obenga ni, deb nje na ſhlushbo ſtregel, deb' njo molil, kakor je v' mladóſti mólena bla? Al je mogózhe, deb Bogó perjetno blo, k' ſe zvet shivlenja vſhushnoſti ſvejta sgubí, inu ſtare, sadne, naródne, léne lejta ſe Bogó sa offer ſiljo? Al more en tak taiſte poſebne gnade vupati, ktire delí Bóg ſamo ſojim sveſtim, aifra polnim, ad mladóſti ſtanóvitnim ſhlushabnikam? On leró ne more vupati, shuga ſam Jeſuſ, kir pravi: *vi me boſte iſkali, pa me ne boſte najdli*, kakor deb otel rezhi: dokler je zhaſ bil mene iſkáti, o zhlovk! ſi na vſe druge rezhí mislil, ſi sa sgol druge ſhlushbe ſkerbel; lejta tojga sdravja ſi sapravil v' nezhiſtoſti, v' lenóbi, v' reſvojsdanoſti, lejta toje ſrezhe ſi sapravil, v' veſelji, inu v' luſhtih, lejta toje mladóſti ſi sgubil v' salublenih délah, lejta moſhke ſtaroſti v' poſvetnih opravilah, inu nesmaſnih ſkerbéh; sdej kir je ſveit ſit tebe, inu ti ſi ſit ſvejta, ozheſh

oſta-

oſtanik toiga nenuzniga shivlenja meni sa offer poſiliti, ne maram sa te, zhe me taiſti sabſtojn iſhe, ktir me ob pravim zhaſi ni otel iſkati, ſe mu prav godí, ti me boſh iſkal, pa me ne boſh najdil. Takó bo vdarjen taiſti, pravi S. Auguſt. ktir sdej smiram odláſha dati ſe Bogó, inu ſkerbéti sa ſoje isvélizhanje, kader bi ſamogel, nozhe, kader bo ótel, ne bo mogel. Bo morbit rekel eden, al drugi, kaj ne pové S. Evang. de evangelſki ozha je zel proti nozhi vun ſhal v'ſoj nograd delavze najémati, inu sadne jé plazhal takó, kakór perve, kaj poméni leto drusiga, kakór, de Bóg jé perpravlen naſ vſaka uro gori vséti? Na to jeſt odgovorím tudi is beſédami S. Evang. al jé toje okú sa to hudóbno, k'lim jeſt dober? Zhe jé Bóg is ſoiga breskonzhniga vſmilenja enga, al drusiga gori vsel, ktir je ſzer dolgo odláſhal k'nemo ſe poverniti, al ſe ſmeſh ti na ena taka poſebna gnado sanáſhat? Kaj sa ena ſerbeſhnoſt! Inu sraven tega, pové, o zhlovk! Al najdéſh v' S. Evang. de delavzi, ktiri ſo perſhlí ob enajſti uri, ſo she popreit ob eni drugi uri vábleni bli? Oní ni ſo bli popreit poklizani, sa to tudi popreit ni ſo mogli priti; tedej S. Evang. ti ne ſamo ne da obenga vupanja, ampak te more zel vſtraſhit. Déſglih te vabi vezhni Bóg, de sdej ta uro ſe mu imaſh dati, leto vender ne ſtrish. Ti ozhéſh toje ſpreóbernenje na en drugi zhaſ, na ena druga ſtaroſt odláſhat, al Bóg v'enmo drugimo zhaſi ne bo sa te maral, ga boſh iſkal pa ga ne boſh najdil. Nej ſe mudí, nej odláſha, kdor ozhe, le mi tega nikar ne ſtrimo; miſlimo na préte-

zhé-

zhéne lejta násaj, inu prevdarimo en malo, kolko jé sgublénih v' posvétnih nezhimernoſtih, kolko v' greſhnih luſhtih, kolko v' sgol posemelſkih ſkerbéh, inu opravilah, kdo vé? al nam je odlózheno ſhe tolko lejt sa ſhlushbo boshia, kolker ſmo jih v' ſhushnoſti ſvejta, meſá, inu hudizha sgubili? Nej tédej bo ſturjen terden ſklép, eno novo, brumno, S. Evang. enáko shivlenje sazhéti, ſadoſti dolgo ſmo ſhlushili ſvejti, ſadoſti dolgo naſhimo meſí, inu greſhnimo nagnenju. Vſtani tédej, mladenzh! sturi konz tojim resvojsdanóſtim, dej ſe Bogó, vſtani dekelza! sapuſti ſvejt, ktir te sapeluje, dej ſe Bogó, vſtanite mlazhne duſhe! vshgite od aifra vaſhe ſerzé, dejte ſe Bogó; vſtanite vſi ſkupej, lubi Poſhluſhavzi! dejte ſe Bogó, inu oblubite mu doneſ ena reſnizhna, sveſta, ſtanovitna ſhlushbo.

Ja lubi Jesuſ! mi ozhmo vſi ſkupej popolnama toji biti, mi ſklenemo vſe dni naſhiga shivlenja, kolker nam je ſhe odlózhenih sa te, inu ſteboj doperneſti; ſposnamo, de mogli bi bli vſe naſhe miſli, vſe naſhe dela, vſe naſhe lejta, od tiſtiga zhaſa, kar ſmo h' pameti perſhli, sa toja ſhlushbo, inu sa naſhe isvélizhánje oberniti, al mi neſpametni to ni ſmo ſtrili, ampak sgubili ſmo pretezhéni zhaſ vſhushnoſti tojih ſovrashnikov, ſvejta, meſá, inu hudizha, na meiſti deb jih bli offrali tebi naſhimo Bogó, naſhimo goſpódo, naſhimo narbolſhimo ozhéti; inu kar je narhuiſhi, je letó, deſglih ſi naſ h' pobolſhanju naſhiga shivlenja tolkokrat vabil, tolkokrat pergajnal, ſmo taiſto vender smiram od enga do drusiga zhaſa odláſhali; al polni ſramóte ſposnámo

pred

pred teboj nasha popreshna nesveshtóbo, inu is serza obshalujemo nashe terdovratno odlásshanje, inu te prosimo ponishno, odpushti nam, nikar nam ne samiri; o nikar ne saversi nasha perpravno volo, ktira imamo tebi vselej sveshtó shlushiti, is ktiro se tebi popolnama zhes damo, inu dodèli nam gnado, de vse to, kar doness si náprei vsámemo, bomo do konza nashiga shivlenja sveshtó spolnili, kir to nas bo sagvishalo po smerti k' tebi priti, inu skus zelo vezhnost se sleboj veseliti. Ta gnado prosim sam sa se, sa vse moje fármane, inu prizhózhe poshlushavze, vshlishi me, o Jesus! Amen.

PRIDIGA

Na III. Nedelo v' Adventi.

Popravite Gospódova pót. Luc. 3.

Ako bi blí hudóbni, terdovrátni Judje v' dobri sastópnosti na Jesusa glédali, keb' bli glédali od ene strani na prizhe boshjih prerókov, od druge strani pa na pershóna Jesusova is enim serzam, ktiro resniza lubi; keb' blí gledali na zhas negóviga prihóda, na krej negóviga roistva, na ponishnost negóviga stanú, na vrednost negóvih zhédnosti; keb' blí odperli ozhí k' negóvim zhúdesham, vushésa negóvim navukam, inu bi se blí pustili ponishno, inu pokórno od nega vishati, al misslite, deb' blí

pershli kdej takó délezh v' hudobii, deb' blí ſojmo narvezhimo boshjimo dobrótniko shivlenje vséli? Nigdar bi ſe to ne blo sgodilo; keb' blí ſtopíli v' negóve ſtopine, bi ſe ne blí nigdar imeli bati sajiti na ena kriva, golufna pót, sakaj Jesuſ pravi: *kdor sa menoj hodi, ta ne hodi v' tamóti;* keb' blí sveſti poſhlufhavzi, inu pridni delavzi negóvih navukov, bi ſe ne blí nigdar imeli bati ſkus en golufni navk sapeláni biti, sakaj Jesuſ pravi: *vi boſte reſniza ſposnáli, inu reſniza vaſ bo reſhila;* keb' ſe blí njemo pokórno podvergli, bi blí snali eno vezhno ſrezhno shivlenje vúpati, sakaj Jesuſ pravi: *kdor moja beſedo dershí, ta vezhno ne bo ſmerti vidil.* Vſe te dobróte bi blí Judje sádobili, keb' blí glédali na Jesuſa is ponishnim ozhmí, is pokórnim vuſheſmi, is perpravnim ſerzam. Al kaj nuza? od hudóbe oſlepléni ſo le mirkali na Jesuſa, deb' kej sanizhvanja vredniga nad njim resodéli, is ſerzam, ktiro je blo zheſ njega ſerdito, is vuſheſmi, ktire ſo ble negóvi beſédi samaſhéne, is ozheſam, ktiro je blo proti nemo povno ſovrashtva, inu grimnoſti. Inu kaj je pershló s' tega? letó, de ſo shéle Jesuſove, ktire je imel sa njih isvelizhati, popolnama k' nizh ſtrili, smiram globokéſhi v' hudobía sagásili, na duſhi zhiſto oſlepíli, inu vredni poſtáli od Bogá sapuſhéni, inu savérsheni biti. O deb' pazh kriſtianſtvo dergazhi na Jesuſa glédaló, kakó lohko bi odvernilo od ſebe vſe to, kar ga sna zhaſno, inu vezhno neſrezhniga ſtriti! kolker dalej, kolker vezh na Jesuſa glédamo tolko bel ſe prevíshamo, kakó reſnizhno je, kar pravi S. Paul: *de ſkus njega*

nam

nam je dáno vſe, karkol je potrebno sa naſhe isvelizhanje. Povni troſhta ſe previshamo, de on nam je vſe to, kar nam je oblubil biti v' S. Evang. namrezh pót, reſniza, inu shivlenje; pót, ktira naſ vódi, reſniza ktira nas vuzhí, shivlenje, ktiro naſ poshivi. Kokerkol reslózheni ſo med ſeboj naſhi ſtanóvi, nashe opravila, inu daróvi nature, je vender on pót sa vſaka nóga, reſniza sa vſaka pamet, shivlenje sa vſako ſerzé; ja on je pót, reſniza, inu shivlenje takó sa vſaziga, de sunej njega je vſaka pót sapelíva, vſaka reſniza lashníva, shivlenje je ſmert, zhe od nega ni. Ako tedej nozhmo saji-ti, ako nozhmo golfáni biti, ako shélimo vezhno shivlenje iméti, kaj nam je ſtriti? Odgóvor bom dal v' dveh dejlih donáſhne pridige, ktira ima ta sapopádik: ako nozhmo sajiti, moremo iſkati pót per Jesuſi, sakai on je pót, ako nozhmo golfáni, inu sapeláni biti, moremo iſkáti reſniza per Jesuſi, sakaj on je reſniza, ako ozhmo vezhno shivlenje iméti, ga moremo iſkáti per Jesuſi, sakaj on je shivlenje. Te tri reſnize preden na dalej resloshím, poterpíte.

I.

Pót, po ktiri imámo hoditi, moremo iſkáti per Jesuſi. Ena neisgruntána lubésen nebeſhkiga ozhéta bi bla she letá, keb' bil on ſoiga ſina ſamó is tega urshoha na ſveit poſlal, deb' bil ludjem le ſamó s' beſédo prava pót pokasal, po ktiri imajo hoditi, ako ozhéjo isvelizhani biti, al letó ſe je vezhnimo Bogó premálo sdélo; on tedej je ſklenil, de negóv Sin ima ne le ſa-

mó naſh vishar, ampak zel tudi naſha pót biti, ktire ſe imamo dershati, de ne sajidemo. Potim tedej kje boshji ſin zhlovk poſtal, nam ni ſamó s' beſédo pridigval pónishnoſt, krotkóſt, poterpeshlivoſt, lubésen, inu druge zhednoſti, ktire ſo taiſte ravne ſtesé, po ktirih Bóg pravizhne vódi k' vezhnimo isvelizhánju, ampak on je tudi vſe te zhednoſti ſam dopernáſhal, inu ſkus ſoj isgled ſim nad ſeboj v' dianju pokasal: *on je ſturil, inu vuzhil*, pravi S. Evang. Takó je popiſal Isaj. Meſiasa Israelskimo ludſtvi k' jim je rekel: *toje ozhi bodo toiga vuzhénika vidile, inu toje vuſheſa bodo negóve beſede ſhliſhale, k' te bo opominal*, to je pót, ktire ſe imaſh dershati. Isaj. je ozhitno govóril, de Israélitarji od Meſiasa ne bodo ſamó ſhliſhali, ampak tudi nad nim vidili, ktira je prava pót. Inu letó je tudi filo potrebno bló, de je Jeſuſ podvuzhil ne le naſhe vuſhéſa is beſédo, ampak tudi naſhe ozhí is dianjam, sakaj keb' ſveit ne bil is leſtnim ozhmí vidil nad boshjim ſinam, bi ne bil nigdar verjel de leſtno ponishánje je pót, po ktiri ſe h' povikſhánju pride, de mogózhe je lubiti terplenje vezh, kakor veſelje, inu dobre dní, de sa na ſveiti mirno, inu pokójno shivéti je narbolſhi mitel, ako ſe ſerzé od ſveita odterga. Sraven tega, kakó lohkó je, deb' zhlovk al oſleplen od hudiga nagnenja, al is nevédnoſti golufna pót dershál sa prava, sakaj kolkokrat ſe sgodí, de zhlovk od nagnenja smóten dershí to sa dobro, kar je vender ſamó na ſebi hudó, pregréſhno? kolkokrat ſe sgodí, de ſe zhlovk ſmiſli tavshent sgovorov sa pregovóriti ſoja veſt, de to je dopuſhéno, kar je vender

pre-

prepovédano? Leto prizha *S.* Duh, kir pravi ſkus modriga: *je ena pot, ktira ſe zhlovéko pravizhna, inu dobra sdí, al nje konz péla h' pogublenju.* Kaj tedej bi bló s' nami, lubi moj! keb' nam Jesuſ ſkus leſten isgléd ne bil pokasal prava pót, keb' on nam is ſojim navúki inu zhednoſtim ne bil k' ſerzi govóril, to je prava pót, po tej hodite? Is ktirga vſiga ſe po pravizi, inu ozhitno ſkléne, de, kir Jesuſ ſam, negóve zhednoſti, negóve dela, negóv isgléd ſo taiſta pót, ktire ſe imamo dersháti, tok' potréba je, de ſi daſh vſa ſkerb, inu muo, o zhlovk! de od te póti nigdar ne odſtópiſh, kir ſama letá te pela h' tojmo zil inu konzi, sa vol) ktirga ſi vſtvárjen na ſveit; sunej leté póti moreſh sajiti na golufne ſtesé, ktire ſe ſzer zhloveſki naturi dobre vidjo, al nih konz je neſrézhen, kir po beſédah S. Duhá h' pogublenju pelá.

II.

Sdej vſtáne vpraſhanje, hódiſh, o zhlovk! po tej póti? ſe dershiſh tih ſtopìn, is ktirim ti je prava pót sasnamval Jesuſ? zhe kdo poſhluſha toje pogóvore, najde v' taiſtih tolko ſramoshlivoſti, tolko previdnoſti, tolko kriſtianſke lubesni, kolker je perporózha iméti Jesuſ? kdor toje oblazhilo pogleda, vidi v' tajiſtimo ponishnoſt, poſténje, zhednoſt, ktira je tolko sapovedal Jesuſ? Kdor premiſli toje sadershánje, je kej po sadershanju Jesuſovimo? o kakó mozhnó, inu po pravizi ſe je bati, deb' vezhi deil Kriſtianov ſe ne snajdil sunej prave póti, kir

nih

njih sadershánje je takó malo podóbno sadershánju Jesuſovimo! Je bla nezhimernóſt, poſvetna ſhéga morbit pót Jesuſova, de tega ſe dershi tok sveſtó vezhi dejl Kriſtianov vſih ſtanóv? ſo blí morbit luſhti, norzhie, poſvetno veſelje pót Jesuſova, de po temó s' takim shelámi hrepení vezhi dejl kriſtianov obduiga ſpóla? je bla morbit nepoterpeshlivoſt, nevolo, jeso, ſovrashtvu pót Jesuſova, kir ſkorej obenga ni, deb' snamina tih pregreh ne noſil nad ſeboj? Pót Jesuſova, je bla zhiſta, inu bres mádesha, pravi Dávid kronani prerok, ta, uni pa gasi po póti povni blata, gnuſóbe, nezhiſte oſtúdnoſti; pót Jesuſova je bla lepa, inu ſvitlá, pravi modri Syrah, ta, uni pa hódi po póti, ktira je vſa tamná od zherne meglé ſtemanja, inu prevsétnoſti; pót Jesuſova je bla ravna, pravi S. Piſmo v' pervih kralevih bukvah, ta, uni pa hódi po póti, ktira je povna ovinkov, tatvine, golfie, inu krivíz. Mozhnó, inu po pravizi tedej ſe je bati, rézhem ſhe enkrat, deb' vezhi dejl kriſtianov ſe ne snajdil sunej prave póti! Zhe je pa temó takó, kakó ſe morejo tróſhtati sadobiti taiſti zil, inu konz, ktirga vender po ſmerti vupajo? Bo morbit rekel eden, al drugí, jeſt ſe dershim te póti, po ktiri vezhi dejl ludí hódi, jeſt ſe takó oblazhim, kakor drugi, kir me je ſram, en poſébnik biti. O neſpámeten, ja pegréſhen odgóvor! nevreden kriſtiánkih vuſt! kdo je toja pót, inu viſho toiga saderſhánja, ludje, al Kriſtuſ? kdo te ima h' isvelizhánju vishati, navade ludí, al isgled Jesuſov? *jeſt ſim pot*, vpije Jesuſ, ne glej, kaj, inu kakó drugi delajo glej, kaj, inu kakó ſim jeſt ſturil; jeſt

ſim

ſim pót, ktire ſe imaſh dersháti. Takó je, kriſtiani moji! inu nizh dergázhi, hoditi po tej póti, po ktiri vezh dejl ludì hódi, ſe pravi sheléti s' vezhim ſtivilam pogublen, ne s' meihnim kardélam isvólen biti. Ako ſe dershíſh gmejn, ſhroke póti ſveita, boſh sdihval, na konzi tojga popótvanja, v' ſmertni póſteli: tok' ſim tedej sgubil pót reſnize? Kaj pa ti bo nuzaló tákrat to ſposnanje, kir vezh zhaſa ne bo, deb' ga popravil? Ako nozheſh, o zhlovk! sajiti od prave póti, tok' ſturi, kar opomina prerok Jerem. kir pravi: *ſtoj na póti, glej, inu ſpraſhui, ktira je prava, inu te ſe dershi.* Inu de ſe boſh prave póti sagviſhal, ne glej na póta ſveita, ampak na pót Jesuſova, ktira ti je on s' ſojim isglédam sasnámval. Ta pót je ſzer térnova, je voſka, je teshavna, morem ſposnati, pa je gviſhna, je ſama, sunej ktire ni isvelizhanja. Po tej póti ſe gré s' ſtopínami pokóre, ponishnoſti, poterpershlivoſti, is ſtopinami satajenja leſtne volje, dolitérenja pozhutkov, inu kroténja hudiga poshelénja, inu greſhniga nagnenja, teſhkó je ſzer to, morem ſposnáti, pa ni dergázhi, ni drusiga mitelna, al ſe more po tej póti hoditi, al nebéſam ſe odpovédati. *Nej bo, lubi Jeſuſ! deſglih ojſtra, natúri, pozhutkam, inu nagnenju teshavna je pót, po ktiri nam sapovéſh hoditi, ako ozhmo priti h' nashímo zil, inu konzi, vender ſe nie ozhmo vſelej sveſtó dershati, kir ti ſi je nam sasnámval, kir ti ſi ta pervi po nje hódil, dej nam le toja gnado, de naſ obena teshava ne bo oſtráſhila, dej nam ſerzhnoſt is lubésni proti tebi vſe premágati, dokler po konzhani*

poti

póti naſhiga zhaſniga shivlenja, pridemo h'tebi vshiváti vezhni pozhitek v' tojmo kraleſtvi.

III.

Reſniza, ktire ſe imamo dersháti, moremo iſkáti per Jesuſi. Nizh ſe ni zhuditi, de vezhi dejl kriſtianov ſe snajde sunej prave póti, sakaj oní práv ne hódjo, veſte, sakaj ne? sa to, kir prava pot práv ne posnájo, noga ſe smóti, kir ſe pamet golfá. Sa volo tega Jesuſ, k'naſ je shélel navuzhiti pravo popótvánje, ni rekel ſamó, *jeſt ſim pót*, po ktiri imate hoditi, ampak je tudi sraven perstávil, *jeſt ſim reſniza*, ktire ſe morete dersháti, deb' nam na snanje dal, de per nemo moremo iſkáti reſniza, zhe ozhmo imeti prava pót. Letó je takó gviſhno, de ſami phariserji, degſlih ſo bli ſovrashniki Jesuſovi, ſo bli v' temó previshani, k' ſo rekli: *mojſter! mi vemo, de ſi reſnizhen, inu de pot boshja v' reſnizi vuzhiſh;* ravno letó je ſposnal tudi Dávid, k'je pel: *vſe toje póta ſo reſniza, o goſpód!* Ako tedej ne moremo imeti ne prave póti bres reſnize, ne reſnize bres Jesuſa, kakó bo tedej mogozhe, deb' taiſti po pravi póti hódil, ktir ſe dershi takih poſtav, ktire ſo naſproti poſtávlene Jesuſovim navúkam? Le premiſlite, ſhége, inu navádе, po ktirih vezhi dejl kriſtianov shiví, boſte k' malo ſposnáli, kakó malo ſo podobne Evangelſkim navúkam, ktire nam je Jesuſ sapuſtil. Lubite tega, ktir vaſ ſovrashi, odpuſtite temó, ktir vaſ reshali, sanizhujte to, kar ſveit obrajta, obrajtajte to, kar ſvet ſovrashi, saversite luſhte, lubite kri-

ſhe,

she, ſo sgol navúki, ktiri ſo ſhli is vuſt Jesuſovih, al kolko jih bomo najdli, deb' ſoje shivlénje sveſtó rovnáli po tih navukih? al ſe ne godí ravno naſproti? ſtemanje, prevsetnoſt, al zel pohujſhánje, inu neſramnoſt kasáti v' oblazhili, hrepeneti po norzhíah, poſvétnimo veſelju, inu greſhnih, nevárnih luſtih, iſkáti per ludjeh zhaſt, hvalo, obrajtanje, vſaka samìro, vſako reshálenje, vſaka krivizo is maſhtvanjam povernìti, al ſe pravi to reſniza per Jesuſi iſkáti, po navúkih Jesuſovih ſhivéti? al ſe ne pravi to, ſam ſebi ozhí savesáti, de ne vidio? O revni Adamovi otrózi! *kakó dolgo boſte ſhe terdiga ſerzá*, vpraſha S. Duh ſkus Dávida? sakaj ſe odtegujete od reſnize, *inu iſhete lashi*, inu golfie? kje S. Ant. de Pad. prémiſlil, kakó mozhnó bo od kriſtianov reſniza sanizhvana, inu savérshena, je savpil povn S. aifra v' eni pridigi: *pfuj ſhpot, inu ſramóto! poſtavi naprej hudizh ſoje navúke, bodo gori vseti, ponudi ſvet ſoje navade, bodo gori vsete, da meſó na snanje ſoie shèle, podo gori vsete, ſe verjame hudizhu, ſe verjame ſveiti, ſe verjame meſi, le ſamimo Jesuſi ſe ne verjame, le ſam navk Jesuſov ne bo gori vset;* inu kriſtiani! vender vedó, de hudizh dela oblube, ktire nigdar ne dershi, de ſveit ponúja dobróte, ktire kakor dim sginejo, de meſó podpihuje k' luſhtam, ktiri ſe na sadne vſelej v' grenkóſt ſpréobernenjo, to vſe vedó kriſtiani! inu vender verjamejo, le ſamimó Bogó, ktir je vezhna reſniza, ktirga oblube ſo gviſhne, ktir je vezhna modróſt, inu ſvetóſt, ktir ne more golfáti, ne golfán biti, le ſamó nemo ſe ne verjame;

kaj

kaj je vender urshoh tega? urshoh bom povédal v' drugimo dejli.

I.

Ako vam reſniza povém, je rekel Jesuſ Judam, *sakaj mi ne vírjete?* sakaj verjamete mojím, inu vaſ im ſovráshnikam vezh, kakor meni? Ravno letó vpraſhánje poſtávim tudi jeſt po vſi pravizi ſedájnim kriſtianam, ako vam reſniza povém, sakaj mi ne vírjete? ako pravim, ſvetjem, perporózham, inu proſim, de imate pozhutke krotiti, poshelénje nasaj dersháti, nagnenje doli treti, sakaj verjaméte raiſhi meſi ſveiti, inu hudízhi, ktiri vam naprej lashéjo, de pozhutki, nagnenje, inu poshelénje snajo iméti ſoja proſtóſt? ako vam pravim, de nezhimernoſti, ſhége, inu naváde ſvetá mórete sanezhváti, inu samétati, kir to ſe ne more pojdáſhiti s' iménam enga kriſtiana, enga ſpokórnika, sakaj verjaméte taiſtim, ktiri vam pravio, zhlovk, k' je med ſvetam, more is ſvetam dersháti, ne ſmé oben poſebnik biti? ako vam pravim, de imate lubiti ponishnoſt, v' terpenju poterpeshlivi biti, ne nevolno godernáti, toshiti, preklinati, de imate ſovráshnikam odpuſtiti, poſténje vashiga blishniga várvati, ſramoshlivo, zhiſto, nedovshno, poſténo, inu pravizhno ſhivit, sakaj verjaméte rajſhi taiſtim, ktiri vam naſprotne navúke dajejo, al s' beſédo, al s' dianjam? *ako vam reſniza povém, ſakaj mi ne verjaméte?* Kakó enako je ſedajne kriſtianſtvu nekdajnim terdovratnim Judam, ktiri ſo od prerokov boshjih sheléli, de jim nimajo

nezh,

nizh, kakor dopadlive rezhi naprej neſti, de jih imajo raiſhi is laſhnih toláshiti, de ſo le perjetne, kakor deb' jim góla, ojſtra reſniza govórili; sa volo tega ſe je sagrósil zheſ njih prerok Isaj. inu je rekel: *laſhnivo ludſtvo! ktiro reſnize nozhe ſhliſhati, kakó dolgo ti bodo laſhi vezh dopadle, kakor reſniza?* Ravno letó ſe po pravizi rezhe tudi od ſedajnih kriſtianov, ktiri reſnize S. Evang. al zel nozhejo poſhluſhati, al zhe jih poshluſhajo, jih nozhejo verjéti, kir ſo leſtni lubesni naſprotne, inu meſi sóperne. Ako bodo is kánzelna gviſhne nove ſhége, inu greſhne navade ſvarjéne, ktire ſe is kriſtianſko zhednoſtjo ne morejo pojdáſhiti, ako bo govorjéno, de zhlovk ne ſmé is ſvetam dershati, ne lubiti negóve nezhimernoſti, ako ſe germí zheſ resvojsdanóſt v' sadershanju, zheſ pohujshanje v' tovarſhtvu, zheſ neſramnoſt v' oblazhili, ſe brez ogláſjo poſvetni otrozí: pridigar je neſlán, je komej sa nevumniga kmeta, ozhe imeti take rezhi, kar ni mogozhe ſtriti, nej vpije, kar ozhe, mi pa ſtermó, kar ozhmo, kaj porajtamo farja, al meniha, is kánzelna vpiti je negóvo opravilo, to more ſtriti, zhe ozhe shivit. Ako per ſpovdi bo greſhnik po saſhlushenju pokrégan, ako po mirí negóviga pregréſhenja mu bo naloshéna ojſtréſhi pokóro, ako sa volo pomankanja pobolshanja mu bo odvéso doli vdárjena, jé she ſpovdnik preójſter, prevezh muhaſt, ne posna zhlovéka, nima vſmilenja s' zhlovéſko ſlaboſtjo. Al ni ſo to ſovrashniki reſnize? ktiri ne morejo ſhliſhati, kar je naturi sóperno? Al kaj bo enkrat sa take? k' bodo per bledi mertvaſhki ſvezhi ſposnáli reſniza, pa

pre-

prepósno, k' je sdej nozhe'o ſposnáti. Gorjé vſakimo, ktir bo ſhe le v' ſmertni uri perſhal h' ſposnanju! *Ne perpuſti letó, lubi Jesuſ! sdei nam dej ſposnáti, de ſvet naſne bo preſlepil; toji navúki ſo vezhna reſniza, dej gnado, de jih prav saſtopimo, veliko obrajtamo, inu v' dianju ſtermó, kir vemo, de bres tega ní isvélizhanje vúpati.*

II.

Shivlenje, ktiro moremo sheléti, imámo iſkáti per Jesuſi. Neſrézhni kral Ahab je ſmert najdil, k' ní otel bógati reſniza, ktira mu je prerok boſhji osnanvál. Ravno kaj taziga ſe imajo bati vſi taiſti, ktiri navke S. Evang. nozhejo bógati. Kdo ſe Jesuſa v' reſnizi ne dershí, ta more sunej Jesuſa ſmert najti. Jeſt pa tukej ne govorim od ſmerti trupla, ktira nam drusiga nizh ne odvsame, kakor zhaſne rezhí, jeſt govorim od ſmerti duſhe, ktira naſ ob vezhne, nebeſhke ſhaze perpravi. So to prav saſtopiti je treba véditi, de Jesuſ ſe ſam shivlenje imé-nuje, pervizh sa to, k' naſ je od ſmerti greha k' shivlenju gnade obudil; drugizh sa to, kir ſkus negóvo saſhlushenje vſe naſhe dobre dela saſhlushenja vredne poſtánejo; sa to je rekel S. Paul, *Jesuſ je moje shivlenje.* Skodo tedej, inu neſrezha, ktira taiſta duſha terpí, ktira ſe ne dershí Jesuſa, je letá, de sgubí ſoje duhovno shivlenje, ktira sgubo je takó velika, takó sháloſtna, de ne more nigdar sadósti objókana biti. Poſtávi ſi naprej, o zhlovk! vſe taiſto, karkoli ſe moreſh ſmiſliti ſtraſhniga,

ven-

vender ne more is sgubo boshje gnade, ktira je shivlenje dushe, perglihano biti. Gmejn potop, v' ktirmo je milion, inu milion tavshent ludi shivlenje sgubilo, kaj je to strashniga? Vender ni nizh v' perglihi is sgubo boshje gnade. Ja rézhem she vezh, vsemi greh is pekla, inu pusti noter vse, kar se je mogozhe smisliti strashniga, bo vender nesrezha ene dushe, keb' se snajdla v' peklí bres gréha, veliko najnshi, kakor k' se snajde na sveti bres boshje gnade. Skleni is tega sam, kolko skerbí moresh iméti, o zhlovk! de Jesusa, shivlenje toje dushe skus greh nigdar ne sgubìsh! Ako sa odverniti od sebe telésna smert, imash vsa previdnost, vsa skerb, inu mujo, kaj si vender she le dovshan striti, sa smert toje dushe od sebe odverniti, kir le smert dushe se more po pravizi smert imenváti, smert trupla je le eno spanje. Inu vender, nevmerjozhi Bóg! kdo bo sadósti objókal smert tolkajn kérshenih dush, ktire bodo vsaki dan skus pregrého v' morjén! Sabstojn vpíje prérok Ezech. *dusha, ktira greshí, more vmréti*, greh bo vender bres strahú doperneshen, greh bo lublen, greh bo iskan, greh bo jerpergvan, greh bo rején, greh bo is veseljám nóshen po pótih, greh bo per sebi dershan v' hishi, v' spanju, v' tovarshtvu, v' zirkvi, per misi, povsód. Gre sa shivlenje, al smert trupla, pravi Jerem. bo shivlenje pred smertjo isvoléno; gre sa shivlenje, al smert dushe, se smert isvóli, pret kakor shivlenje. De truplo konz ne vsame, se boji zhlovk vsáziga skodliviga lushta, vsake skodlive jedí, per vsakimo napádanjo ene bolesni bo iskan arzat,

bodo

bodo núzane arznie, deb' dusha greh ne vmoril, ni skerbí. Sposna eden nevárnost ene perjásnosti, nezhiste lubesni, she sdavnej bi bla restergana, keb' se blo bati skus to sdravje trupla sgubiti, al kir nevárnost, je le sa dusho, se ne da mujo perloshnost sapustiti. Sposna eden, de v' uno frejvírno, kláfarsko, opravlívo, piano továrshtvu sahájati, je nevárno, sa volo greshnih pogóvorov, sa volo frejvirnih besedí, sa volo pohujshanja, keb' to tovarshtvo ene bolesni, ene nesrezhe trupla ursho blo, she sdavnej bi ga bil sa vselej sapústil, al kir le dusha sraven terpí, se sahája v' nevárnost, bres skerbí, bres pezhenja vestí, ja se pelájo she drugi v' drúshino seboj, ktiri morejo v' taisti soja nedovshnost sgubiti. Sodíte, al ni vredno sovs, de sa shivlenje trupla gre vsa skerb, inu mujo, shivlenje dushe sraven ne bo porajtano?

III.

Smert dushe, ktira greh strí, dela zhlovéko takó malo skerbí, takó malo nepokoja, de greh dershí le sa én kratik zhas, sa ena norzhía, takó velika je ferbeshnóst, takó velika neóbzhutlivost, s' ktiro se greh dopernasha. O sveta víro! kam si sginila? v' merje en edino rojen sin, en lublen ozha, ja! vsame konz en tizh, en pisizhek, ktir je bil sa kratik zhas gori srejen, se najdéjo ludje, ktiri so zhes to do sovs sháloshni; v' merje pa dusha v' nezhisti lubesni, med greshnim norzhíami, v' branju prekletih, frejvirnih bukov, se ne vidi samo obéne sháloshi, obénih sovs, ampak h' temó se zhlovk

sme-

ſmeja, norzhuje. Zhe ena ſhuma dnarjov, eno premoshenje, en dobizhek bo ſgublen, al le v' nevárnoſti, deb' snal ſgublen biti, zhlovk ſe zheſ to grima, sdihuje, tòshi, od ſhálioſti, inu ſovs ſe ne more sdersháti; ako pa per greſhni drúſhini, v' ſovrashtvo, al v' drugih pregréhah duſha ne ſamó v' nevárnoſt pride, deb' vtegnila pogubléna biti, ampak v' reſnizi sgubí gnado boshja, inu vmerjé, ſe zheſ to oben ne potóshi, oben is grévenge ne sdihne, oben ne shaluje. O ſlepóta vírnih vredna ſovs! Sa volo tega, proſim, o zhlovk! obrajtaj shivlenje toje duſhe, ktiro imaſh, kader ſi v' boshji gnadi, zheſ vſe, kir letó je bres konza dragó, sa to ti more tudi bres konza perjetno biti. Inu kir to shivlenje ſe najde ſamó v' Jesuſi, dokler on ſam pravi: *kdor mene najde, to najde shivlenje*, tok imej na nega víshane, vſe toje miſli; *iſhi Bogá*; pravi Dávid, *inu toja duſha bo shivela.* Ako je kdo med vami, ktirga duſha bi ſe snajdla v' ſtani ene takó ſhálioſtne ſmerti, o ta ne hódi is zirkve vun popret, preden bo Jesuſa doli proſil, njega ſkus ponishna molitu v' ſoje ſerzé povabil, veſt ſkus zhiſta ſpovd v' orengo poſtavil, inu sgubléna boshja gnada, v' ktiri shivlenje duſhe obſtoji, supet sadóbil. Inu de ſe boſh vedil vârvati te neſrézhe sa naprej, o zhlovk! tok' samirkaj dobro beſéde S. Paula, s' ktirim na snanje da, kakó ſe sna shivlenje duſhe al obraniti, al sgubiti, on pravi: *ako boſte po meſi shiveli, tok' boſte v' merli, ako boſte pa dela meſá ſkus duhá vmórili, tok' boſte shiveli*, kakor deb' bi! rekel: ako boſh shivel, o zhlovk! po poſtávah ſvetá, inu leſtne lubesni,

ako

ako boſh, kakor vezhi deſl ludí, pelal eno mehko, léno, shivlenje, tok' more toja duſha konz vseti, gnado boshja sgubiti, inu bres gnade boshje vezhno pogubléna biti. Ako pa po Jesuſovimo navuku boſh noterdájanje ſvetá, inu meſá savergel, pozhutke krotìl, inu nasaj dershal, doli terél hudo poshelénje, inu greshno nagnenje, tok' bodi h' tojmo troſhti sagvifhan, de Jesuſ bo vſélej v' tebi shivel, inu ti boſh shivel vſelej po ſerzi, inu po voli Jesuſovi. O Bóg otel! deb' mogel v' reſnizi rézhi vſaki smed naſ, kakor je rekel Paulus: jeſt ſzer shivìm, pa ne jeſt ſam, ampak Jesuſ v' meni shivì; jeſt shivìm, pa moje shivlenje ni vezh shivlenje ſvetá, ni vezh shivlenje pozhutkov, ni vezh shivlenje nezhimernoſti, ampak je shivlenje Jesuſovo, on shivi v' meni is ſojim zhednoſtim, on shivì v' meni is ſojm navukami, on shivì v' meni is ſoja gnado; jeſt lubim, inu Jesuſ ſam je, ktirga lubim, jeſt shelìm, inu Jesuſ ſam je, po ktirmo goré moje shéle, jeſt vupam, inu Jesuſ ſam je zil, inu konz vſiga moiga savupanja. Jesuſ v' meni shivi. O ſrezhno tako shivlenje! inu ſrezha nar vezhi sa naſ, de v' naſhi mózhi ſtoji eno tako shivlenje sadobiti, inu smiram ohraniti.

Kir tedej je temó takó, kir ſte sadóſti previshani, de, ako ozhmo imeti prava pót, je moremo per Jesuſi iſkáti, ako ozhmo iméti reſniza, je morémo per Jesuſi iſkáti, inu ako ozhmo imeti shivlenje, ga morémo ſpet per Jesuſi iſkáti, kir on je pót, reſniza, inu shivlenje, tok' ozhi, inu ſerzè proti nemo povsdigni, o zhlovk! inu govóri sa menoj: ſposnam,

lubi

lubi Jesuſ! de do konza ſlep bi jeſt bil, keb' ſi voſhil eno drugo shivlenje, kakor toje; shivlenje frajoſti, luſhtov, lenóbe, na ktiro ſvet tulkajn dershi, drusiga ni, kakor ena shaloſtna duhovna ſmert, kir to je eno shivlenje bres tebe; to shivlenje ne shéllm; kir to ni shivlenje moje duſhe, sa to ſklenem, vſelej ſleboj, vſelej od tebe, vſelej v' tebi, vſelej sa tebe shivéti. Sa to proſim, lubi Jesuſ! dej mi gnado, de letó takó drago, takó veſélo, inu dopadlivo shivlenje, ne bom nigdar sgúbil, de, potim, k' bom na temó ſveto najdil shivlenje toje gnade, bom tudi po ſmerti samogel najti shivlenje toje zhaſti. Leta gnado proſim ſam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizhézhe andohtlive poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRIDIGA

Na IV. Nedélo v' Adventi.

Popravite Goſpódova pót. Luc. 3.

Opomínal ſim vaſ ſkus vſe tri pretezhéne adventne nedéle, popravláte Goſpódova pót, to je, perpravláti ſe sa vredno obhajati roiſtvo Jesuſa naſhiga odreſhníka ſkus ſpreobérneno, inu pobólſhano shivlénje, ſkus naſtóp reſnizhne pokóre, ſkus sazhetik prave brúmnoſti. Povédal

ſim, de kolker to od naſ shelí Jesuſ, ravno tolko naſ h' temó perganja naſha S. Viro, ktira vuzhí, de greſhnik al more pokóro ſtriti, al bo mogel sa vſelej od Bogá lozhen, vezhno pogublen biti. O lubi moji! ſtrite po navukih, ktiri ſo vam dáni bli, ſej veſte, de vpije S. Evang. de ſzer doſti je poklizanih, pa le malo je isvelizhanih, zheſ kar ſe ne ſmete zhuditi; dokler povéte, ako is ſtirih dejl v' semlo versheniga ſémena, en ſami dejl góri sraſte, dosóri, inu perneſe ſad, ki je urshoh, al per róki, ktira ſéme vun vershe, al per semli, ktira ſéme prejmé? Per róki ne more urshoh biti, kir ta drusiga ne shelí, kakor is ſémena obilni ſad sadobiti, tedej je urshoh per semli, de ne perneſe ſadú, kir je al prevezh térnova, al kamníta, al prevezh blisi póta leshí. Ravno takó, od kod pride, de le mejhno je ſtivilo isvólenih, al pride to od ſtraní kriſtianov, al od ſtraní boshjiga vſmilenja? Od boshjiga vſmilenja ne more priti, kir Bóg ſtri vſe, de bi vſe ludí isvelizhal, tedej ſo kriſtiani ſamí urshoh, kir Goſpódova pót ne popravjo, to je, kir ne pobólſhajo shivlenje, kir v' grehih tordovratni oſtánejo. Kaj pomága, de breskonzhno je boſhje vſmilenje, ako pa greſhnik letó al ne ſposná, al k' taiſtimo nozhe ſoje savupanje vseti? Al ſe je po tim zhuditi, de, ako glih Bóg shelí vſe isvelizhati, je vender le mejhno ſtivilo isvólenih? Zhuditi ſe je le zheſ to, kir veſh, o zhlovk! de ſtivilo isvólenih je mejhno, ſe vender ne mujaſh, is tegá mejhniga ſtivila biti. Doneſ, Kriſtiani! vaſ ne bom ſtraſhil s' velikim ſtivilam pogublénih, ampak vaſ bom troſhtal s' mejh-

mejhnim kardélam isvólenih, v' ktiro priti vam bom dal vupanje fkus to, k' vam bom poſtavil pred ozhí breskonzhno boshje vſmilenje; de ktirga nevárnoſt pogublenja ne permóre popravlati Goſpódova pót, to je, ſtriti vredna pokóro, ga bo fililo h' temó vſaj ponúdeno boshje vſmilenje. Resdelím govorjenje, inu rézhem: veliko je boshje vſmilenje sa volo poterplenja, s' ktirim reshalénje preneſe, sa volo lubesni, s' ktiro odpuſhénje ponuja, sa volo dobróte, s' ktiro pokóro plazhuje. To preden v' dveh dejlih na dalej resloshím, poterpite.

I.

Zhe premiſliſh, o zhlovk! Kdo je ta, ktir bo ſkus greh reshálen, inu kdo je ta, ktir ga reshali, boſh lohko ſposnal vſmilenje tojga Bogá, ktiro on imá, kir preneſe, o greſhnik! tojo hudobío. Ta, k' bo reshálen, je en Bóg breſkonzhne viſokóſti, inu dobróte; en Bóg, ktirga ſami volji more vſe pokórno biti, od ktirga vſe dobro pride, ktirga okú vſe vidi; en Bóg, ktir ima sa tron lepóto, sa roko mogozhnoſt, sa zhaſ vezhnoſt, sa ſoj ſedeſh nepreſeshlivoſt. Inu kdo je ta, ktir reshali? en zhlovk, ena peſt semle, zhe ſe njegov sazhetik premiſli, ena peſt prahú, zhe njegov konz poglédamo; en zhlovk, ktir ima sa natura vmerjozhnoſt, sa doto ſlabóſt, sa irbſhna krishe, inu nadloge. Zhe sanizhlivoſt tega, ktir reshali, s' vrednoſtjo tega, ktir bo reshálen, perglihamo, povete, al ni reſ, de Bóg da na snanje bres konza veliko vſmilenje, kir odpuſtí greh, inu

samíro tega, ktir ga reshâli? Kdo ne vidi, de ferbeshnoſt, s' ktiro greſhnik reshâli Bogá, saſlushi ravno takrat, kader greh ſtri, s' ognenim ſtrélami ſtrafána biti? inu vender ſe to ne ſgodí, Bóg poterpí, pregléda, movzhí, kakor deb' per vſemo reshalénju ne imel obene obzhutlivoſti. On bi snal greſhnika na enkrat konzháti, vender to ne ſtri, ampak preneſe sanizhvanje ſoje zhaſtí s' poterpeshlivoſtjo, kakor piſhe S. Cypr. kir pravi: *deſglih maſhtvanje v' rokah imá, vender dolgo poterplenje nuza.* Greſhnik ne porajta njegovo dobróto, greſhnik saſhpota njegovo viſokoſt, greſhnik ſe ne boji njegove pravize, greſhnik njegovo lubesen plazha s'sgol nehvaleshnoſtjo, vender on greſhniko ne da ſkuſiti ſoje pravize grimnoſt, inu ojſtroſt, ampak na meiſti jése mu ſkashe sgol vſmilenje, inu miloſt. On ſe sadershí, kakor deb' ne vidil hudobie greſhnika, kakor deb' ne ſhilſhal vpitje njegóvih pregréh. Premiſliti tedej, de Bóg imá tolko urshóhov nad greſhnikam ſe maſhtvati, pa vender ſe ne le ſamó ne maſhtuje, ampak mu ſkashe naſproti tolko lubesni, inu vſmiléñja. Al ni she ſam ta premiſelk sadoſti, sa ſpodbóſti te, o zhlovk! de s' sgrévanim ſerzam ſe verneſh nasai h' tojmo Bogó? Inu Bóg ne pokashe ſoje breskonzhno vſmilenje ſamó takrat, kadar tebe eno neprevídeno poshelenje, al húdo nagnenje tudi zheſ toja voljo v' greh sapelá, al kadar greſhiſh v' eni blishni perloshnoſti, kir ni ſi rajtal greſhiti, al kadar veliko vezh is zhlovéſke ſlabóſti, kakor is hudobie padesh; on ſkashe to vſmilénje proti tebi tudi takrat, kadar ga reshâliſh frejvolno, s' premiſel-

kam,

kam, is sgol ſposnáne hudobíe; tudi takrat, kadar is enga greha v' drusiga, is drusiga v' tretiga gásiſh, inu is grehov ena zela ketená ſtriſh, tudi takrat movzhi, inu poterpeshlivo preneſe bres konza vſmileni Bóg. Mladenzhi, inu dékelze! vi dobro véſte, kolkokrat ſte sanizhváli dosdej vaſhiga bres konza vſmileniga Bogá, s' neſramnim poglédi, s' neſpodobnim beſédami; ſte perjasnoll s' Bógam prelómili, inu on je movzhal. Sa tim ſo perſhlé nezhiſte shéle, nezhiſte déla, inu on je movzhal, inu ſhe noter do te ure ne neháte od greha, inu vender: *poglejte*, pravi Peter Damian. *on vſe vé, inu movzhi, on vſe vidi, inu obenimo ne resodéne, on vſe ſposná, inu ſe ne maſhtuje.* Al ni to eno poterpléuje, zheſ ktiro ſe more savséti pamet zhlovéſka, inu angelſka? Prizhajte, ozhétje, inu mátere, goſpodarji, inu goſpodine, inu vſi naprejpoſtavleni! ktiri, potim k' ſte enkrat, al dvakrat poterpeshlivo preneſli nepokórshino vaſhiga podlóshniga, ozhitno poveſte, de vam ni nizh vezh mogózhe iméti, s' njim poterpléuje.

II.

Inu poglei, o zhlovk! Bóg ima poterpléuje ſteboj ne ſamó nektére dnéve, al tedne, ampak zele meſze, inu leta; on ima poterpléuje na dolgo zhaſa, kir smiram vúpa, de boſh vender enkrat ſam v' ſe ſhal, h' pokóri ſe podáſh, de te ne bo treba s' peklenſkim ognam ſtrafati. Poglejte, kaj piſhe zheſ to S. Paul is noterdajanja S. Duhá on pravi, *Bóg preneſe h' fer-*

h' ferdámanju perpravne poſode s' velikó poterpeshlivoſtjo. *S.* Apoſtel ne pravi, de Bóg h' ferdámanju sdrele greſhnike le ſamó prenéſe, ampak on pravi, de jih prenéſe s' *veliko poterpeshlivoſtjo*, kir poterpeshlivoſt, ktira Bóg ima s' greſhnikam, je v' reſnizi velika is vezh urshohov, je velika, kir gréſhniki ne nehájo nega reshàliti, je velika, kir bres ſtivila je tih, ktiri ga reshàljo, je velika, kir on greſhnika vezhkrat dólgo na pokóro zhaka. Al s' vſim tim zela obilnoſt boshjiga vſmilenja ſhe ni dopovédana. Bogó ſe letó malo sdí, de on greſhnika ne ſamó naglo, kakor saſhlushi ne ſtráfa, ampak ga prenaſha, kakor en lubesni povn ozha s' vſo poterpeshlivoſtjo; on gre sraven tega takó delézh v' ſojmo vſmilenju, de greſhnika zel s' nar obilniſhim gnádami, inu dobrótami obkláda, on ga per shivlenju obdershí, ga varje, takó, de vezhkrat nar vezhiga greſhnika v' vſih rezhéh ſrezhniga vidimo, ſrezhniga v' sdravju, v' premoshénju, v' otrúzih, inu v' vſih ſojih opravilah. To vídimo, deſglih Bóg dobro vé, de ſovráshniki negóviga iména, od ene take velike ſrezhe, s' ktiro ſo obdarváni greſhniki, perlóshnoſt vsámejo zviblati, al je vender v' nebeſih eno okú, ktiro vſe vidi, en duh, ktirmo je vſe videózhe, ena roka, ktira vſe samore, al je vender en mogózhen, previden, pravizhen Bóg, al ne? Al vſe to nizh ne ſhkodje, pravi Tertull. *Bog raiſhi perpuſti, de eden od njega ſlabo miſli, ſlabo govori, kakor deb' kdo nad njegóvim poterplenjam, al nad njegóvim vſmilenjam zuiblal.* O breſkonzhna poterpeshlivoſt, neiſgruntano vſmilenje enga Bogá! Greſhnik!

ſpos-

ſposnáſh letó? al samirkaſh, de Bóg tebi toje pregrêhe smiram pregledúje, de te smiram s' gnádami, inu dobrótami obkláda, de te prenéſe, de te hráni ſamó s' tega urshoha, deb' toje ſerzé dobil, toja lubesen na se potégnil? sakaj *S.* Peter pravi, *on dêla poterpeshlivo sa volo greſhnikov, kir nozhe, deb' ſe ktir pogubil.* On nizh tolkajn ne vóſhi, kakor deb' te v' pekel ne potópil, sa to ſoja pravizhna jéso s' poſebnim poterplenjam smiram nasaj dershi, deb' greſhniku sadósti perlóshnosti, inu zhaſa dal, k' njegóvimo vſmilenju savúpanje, prebivalſhe vseti, inu taiſtiga deléshen poſtáti. Al te bo poterplénje boshje smiram bel v' pregreſhenju ſérzhniga délalo? al boſh smiram shalil Bogá, ravno sa to, kir je on proti tebi bres konza vſmilen? Ako je to, greſhnik! toja voljo, inu naprejvsetje, tok' vsémi le od paradisha ſlovó, kir paradíſh ne bo nigdar sa te; ſzagaj le nad tojim isvelizhanjam, sakaj ktir ſi breſkonzhno poterplénje boshje sa zajta k' nuzi ne ſtrí, nima drusiga dozhákati, kakor ojſtróſt pravizhne boshje jése, inu grimnosti. Ja! bo rekel Bóg, na dan ſtraſhne ſodbe, jeſt ſim dolgo movzhal, sanáſhal, poterplénje imel, al od sdej ne bom vezh movzhal, ne bom vezh imel poterplénje; moje vſmilenje ſi savergel, zhuti tedej sdej mojo pravizhno jéso, inu ojſtróſt. *O lubi Jeſuſ! savupam, de nad obênim smed naſ ſe ne boſh groſil na to visho; reſ je, greſhili ſmó, inu ti ſi movzhal, reshalili ſmo te, inu, ti ſi saneſel; al ravno to toje poterplénje, ktiro s'nami imajh, naſ pergajna, h' tebi sgrevano nasaj priti, inu per tebi odpuſhanje iſka-*

iſkáti ; vſmili ſe tedej zheſ ſpokorjéne greſhnike, inu imej poterpléjne s'nami, dokler ti bomo Jeſus ſpokórne dela plazhali vuſ dovg, ktirga je naſh greh toſi pravizi ſturil.

III.

Jeſt ménim, deb' bil ſlabo ſpreiét, keb' ſe podſtópil enga veliziga, imenitniga goſpóda, ktirga je en poréden, nizh vreden zhlovk sanizhval, takó ogóvoriti: jeſt ſposnam ſhpót, ktir jim je ſturjen, to je en ſhpót, ktir saſhlushi ojſtro poſtráfan biti, slaſti kir ta, k' jim je ſhpót ſturil, to nizh ne porajta, ſe h' temó ſmeja, ga nizh ne ſkerbí. Al goſpód! nei poſhlúſhajo, kaj jeſt od njih pogirjem, jeſt pogirjem, de oní to reshalénje nimajo ſtráfati, oní imajo temó, ktir jih je reshálil, samí odpushanje ponuditi, ja jeſt pogirjem, de mu imajo s' reſpétim rokámi napróti tézhi, nega perjasno objeti, inu kushniti. Ta, kjih je reshálil, ſe jim bo ſkrival, oní ga morejo iſkáti; on bo bejshal oní morejo sa njim tézhi; on ſe bo terdovratno soperſtávil, oní ga morejo profiti. Pobéri ſe s' takim pogirvanjam, bi meni ta goſpód povn ſerditoſti odgovóril, jeſt mu bom odpuſtil? jeſt ga bom iſkal? jeſt ga bom profil, de ſe ima s'menoj ſpravit? To ſe ne bo nigdar sgodilo; vedit more, de me je reshálil, dal mu bom mojo jéso obzhutit. Ja! keb' jeſt to od reshálenega goſpóda pogirval, ſposnam, de prevezh bi pogirval. Inu vender, o S. Víro! kdo bi ſi tó mogel domiſhluváti, keb' naſ ti ne vuzhíla? Kar bi od enga reshálenega zhlovéka ne mogel

po-

pogirvati, ne vupati, to ſtri nevmerjózhi, vſigamogózhni, vezhni Bóg revnimo greſhniko, Bóg ne prenéſe ſamó vſe reshalénje, kar mu ga greſhnik ſtri, s' poterpeshlivoſtjo, ampak on ſam mu odpuſhanje ponúja, on ſam mu naproti gré, on ſam gi k' ſebi vábi, on ſe mu ſili, deb'le greſhnik k' njemo obernil, inu s' njim perjasnoſt ſturil. Poglejmo le en malo v' S. Piſmo, najdli bomo rar perjásniſhi váblenje, s' ktirim Bóg greſhnika k' ſebi klizhe; *nej sapuſti greſhnik greſhna pót*, pravi prerok Iſaj. *inu nej ſe poverne h' goſpódo nasaj, tok' ſe bo on zh ſ njega vſmílil. Spreóberníte ſe, otrózi!* pravi prerok Jerem. *inu pridite ſpet nasaj, jeſt bom osdravil vaſha nepokórſhino. Strite pokóro zheſ greh*, pravi prerok Ezech. *inu vaſhe krivize vam ne bodo h' pogublenju.* Inu kir greſhnik je gluh, inu ſlep v' temó, kar sadéne nj góvo isvélizhanje, kir doſtikrat sa ponúdeno odpuſhanje ne mara vpije Bóg ſhe bel ſkus preroka Jerem. kir pravi: *vmí Jerusalem toje ſerzé od hudobie, a ti bo pomágano*, kakor deb' otel rézhi: kak dolgo boſh ſhe oſtál, o zhlovk! v' toji nesvelóbi, inu terdovrátnoſti? kakó dolgo me boh puſtil sabſtojn po tebi sdihvati? kakó dolgo boſh ſhe trudil moja poterpeshlivoſt, ktira ſtboj imam, inu samétal moje vſmilenje, ktiro ti punújam? Inu od tod pride, de Bóg ſe pergliha sdej enmo *goſpodárju*, ktir ſoiga hlapza sa o, kir ga lubi, nerád sunej ſoje hiſhe, od ſhe odlózheniga vidi; sdej se pergliha enmo *árati*, ktir ſi vſa mujo da enga nevarno bovga od ſmerti odtéti; sdej se pergliha enmo *ozéti*, ktir obéne muje ne

sa-

samudí ſoiga ſina ſpet k' ſebi ſklizati, ktir ga je ferbeshno sapuſtil; sdej se pergliha emno *paſtirju*, ktir potim kje s' med ſto ovzhizami ena sgubil, sapuſtí vſe druge, deb' sgublena najdil. Sgol perglihe, ktire nam ozhitno pred ozhí poſtavjo, shéle, ſkerb, inu mujo, ktira ima dobrótlivi Bóg, deb' ſe preobernili k' nemo v' ſi greſhniki, inu ſi ſtrili k' nuzi njegóva poterpeshlivoſt, inu breſkonzhno vſmilenje, od ktirga ſhe vezh povém v' drugimo dejli.

I.

Vſe letó Bogó ſhe n sadóſti, de on greſhniku ſoje vſmilenje ozhitno s' beſédo na snanje da; on ga tudi, inu ſter ſhe bel ſkus notrejna veſt opomina, inu k' ſebi klizhe. Kakor hitro on samirka, de grel je ena duſho v'ſhushnoſt vsel, njo prez sazhneſtiſkati s' obzhutlivim pezhénjam veſtí, takó e ne more ena uro mírna biti. Kaj ſi ſturil? vpije veſt, oberni ſe ſpet h' tojmo Bogó. Inu kir jo reſvetlí, de gerdóbo greha ſposná, kje ſtraſhi s' vſe ſorte nevárnoſtim, pa sraven ije tudi ſoja vſmilena róka podaja, nje govorík' ſerzi: nikar ſe ne mudi, sbudi ſe od greſhiga ſpanja, pridi, ſej zhaka na te moje vſmilnje. Zhe pa greſhna duſha ſhe ſlépa, inu glna oſtáne, on smiram sa njo hódi, inu iſhe penshnoſt, deb' nje ſerzé dobil; sdej nje pokásh nagla, neprevidena ſmert enga perjátla, al ne perjátelze, kakor deb' nje rekel: poglej saloſten konz trupla, ktiro je ſkerbno rejeno lo, inu ſa volo tega trupla ti mene na ſtran poſtáviſh? Sdej nje

od-

odsváme ſrezho, inu sdravje, jo s' krishi, inu nadlógami obloshí, kakor deb' nje rekel; poglej takó dela ſvet s' ſojim ſhlushabnikami, sapuſti tega golúfa, oberni ſe k' meni, jeſt ſteboj ne bom takó délal. S' eno beſédo, nei greſhna duſha beshí, nei ſe ſkriva, nei ſe soperſtávi, kakor ozhe, Bóg vender ne nehá ſoje ozhí na njo obrazhati, inu nje k' ſerzi govôriti: pridi k' meni nasaj, jeſt ti greh odpuſtim, kakor hitro ga boſh ſposnala. Lubi greſhniki! ſposnajte, de gólo reſnizo govorím, kaj sa eno notrejno ſpodbodénje vaſ ne pergajna h' Bogó? kaj sa eno unajne opominvanje vaſ ne fili h' Bogó? kaj sa eno reſvetlénje vaſ ne previsha, de Bóg je perpravlen ſkasati vam obilno vſmilenje, kakor hitro greh sapuſtité, inu ſe boſte k' njemo obernili. Inu zhe to ſposnáte, od kod vender pride, de mu smiram herbét obrázhate? Jeſt ne morem sapopásti, de greſhnik le ena ſama uro more ſpreóbernénje odláſhati, kir vender vé, de Bóg je takó perpravlen vſe odpuſtiti. Koga te vender dershí nasaj, de ſe ne versheſh v' narozhej boshjiga vſmilenja? morbit obilnoſt tojih grehov? kaj ne veſh, de oblubi Bóg ſkus preroka Ezech. *de keb' ſtivilo tojih grehov ſhe enkrat tako veliko blo, ozhe on vender na vſe posabiti takó, de na tajſte ſe ne bo nigdar vezh ſpomnil.* Te morbit oſtudnoſt tojih pregreh nasaj dershí? pa kaj ne veſh, de pravi Bóg ſkus preroka Isaj. *ako ſo tudi toji grehi kakor ſkarlát rudezhi, bodo vender kakor ſneg beli poſtali.* Morbit te ſtraſhi, de ſilo teſhkó je s' Bógam ſpravo ſtriti? pa al ne veſh, de Bog ne pogirje drusiga, kakor eno *sgrévano, inu ponisho ſerzé,*

pri-

prizha Dávid? Te morbit ſtráſhi ſklep vezhne ſmerti, ktir je ſklénen zheſ vſaziga greſhnika? pa al ne veſh, de je Bóg perpravlen ſoja beſédo nasaj vséti, zhe ſe ſpokoríſh, kir pravi, *de on nozhe ſmerti greſhnika, ampak deb ſe ſpokóril, inu ſhivel.* Al bi mogel Bóg ſhe vezh ſtriti, sa ſpreóberniti k' ſebi sgubleniga greſhnika? Inu vender, kdo bi verjel, de snajdejo ſe greſhniki, ktiri boshje vſmilenje sanizhujejo? Inu Bóg otel, deb' ſe ktir takſhen tukej vprizho med nami ne snajdil! Shliſhjo boshje vábljenje, pa ga saverſhejo, inu oſtanéjo smiram terdovrátni v' pregréhi. Ti neſrezhni sa odpuſhánje ne márajo, pa ga tudi nigdar ne bodo doſégli, kir sdej samaſhé vuſheſa, k' bodo od Bogá perjásno klizani, bodo enkrat povsdigvali h' Bogó ſoj glaſ, pa ne bodo vſhliſhani; sdej ſe h' reshalenju boshjimo sanizhlívo ſmejejo, al enkrat ſe bo ſmejal Bóg k' njih prekleſtvu. *Ne puſti, lubi Jeſuſ! deb ſe ktir tak med nami snajdil.*

II.

Kadar en ozha ſoiga ſina, ktir ga je reshálil, ſpet v' gnado góri vsame, inu ga ojſtro pokréga, preden mu odpuſtí, ne morémo rézhi, de je ozha preojſter, al prevezh nevſmilen, ampak moremo rézhi, de je pravizhen. Al premiſhluj, o zhlovk! boshje vſmilenje: deſglih je on v' perglihi proti nam bres konza vezh, kakor en ozha proti ſojmo ſino, ſe vender nigdar ne sgodí, deb' on enga ſpokórniga greſhnika, ktir ſe povn grévenge h' njegóvim nógam vershe, od ſebe prezh pahníl, ampak on ga

s' veſeljam góri vsáme, s' narvézhi lubésnjo, s' preſkonzknim vſmilénjam. V' zélimo S. Evang. ſe ne najde, deb' bil Jesuſ enga ſpokórniga greſhnika s' ojſtrim beſédami ſprejel, al nevóljo zheſ nega ſkasal. *Magdaléna* se k' njemo perblisha, on je jo lubesnivo gori vsel, on ji ni nje pregréhe ozhital, on je jo sagovárjal per tih, ktiri so zheſ njo godernáli. Ena *ozhitna preſhtvarza* bo pred njega perpelána, on ni nad jo savpíl: kaj ſi ſtrila, on je jo reſhil zel is rok tih, ktiri ſo otli, de ima s' kámnami poſúta biti. Po ſojmo górivſtajénje ſe perkashe *Petri*, on ne ſpomni na to, de ga je popret trikrat satajil, on ga poſtavi sa poglovarja zéle zirkve. On ſe perkashe *Thomashi*, ga ne kréga sa volo njegóve nevíre, on mu perpuſtí ſoja deſne rane ſe dotekniti. Inu kaj sa ena lubésen, kaj sa eno vſmilenje bil bi Judas vupati mogel, keb' bil ſam v' ſe ſhal, inu ſposnal ſoja pregrého? Sagviſkno Jesuſ bi ga ne bil savergel, keb' bil ſpokorjen k' njemo perbejshal, kir ga je perjásno kuſhnil zel takrat, k' ga je sdal briſhkim trínogam. To je she v' ſámi naturi naſhiga Bogá, de on ſe greſhniko, ako ſe ſpokori, ne le ſamó ojſter ne ſkashe, ampak mu sraven ponúdi vſa lubésen, vſe vſmilenje. Vſmilenje boshje, kadar ſe greſhnik ſpokori, ga v' pervizh vmije od vſe gnuſóbe njegóvih pregréh, drugizh ſi vſa mujo dá, de ga s' gnadami ſoje lubésni ſpet ozira, kakor deb' Bóg te beſéde govóril k' ſpokorjenimo greſhniko: poglej, to je ſpet gnado, ta ti povernem, ta te bo poſvetila, sdej berem ſpet na tojmo zhéli snamine otróka

bo-

boshjiga. To je ſpet lubésen, ktira ti je v' ſtanî greha mankála, sdej me samoreſh ſpet naſproti lubiti, kakor te jeſt lubim. To ſo zhednoſti, od ktirih ſi bil obrópan, sdej mi snaſh ſpet pokasati sveſtobo, inu aifer v' moji ſhlushbi. Sdej le glej ſpet veſélo proti nebéſam, inu miſli, de ſi deléshen negóvih daróv. Ti ſi bil dosdej ſlep, al nebéſhka luzh tebi ſpet ſveti; ti ſi bil dosdej ſlab, al nebéſhka mozh te je ſpet mozhniga ſtrila; ti ſi bil dosdej reven, al nebó te je ſpet obogátilo; prezh vuſ ſtrah, vuſ nepókej, vshival boſh sa naprej en mír, ktir ti ne bo mogel vezh odvsét biti. Takó ſe mi sdí, govorí boshje vſmilenje k' ſerzi ſpokórniga greſhnika, inu jeſt ſe ne golfám, zhe to miſlim, sakaj S. Paul prizha: *kir je bla popret obilnoſt pregrèh, tam je potim obilnoſt gnade.* Prizhajte ſpokórne duſhe, de to ſamé veſte is leſtne ſkuſhne. Sté vuſ ſtrup vaſhih pregréh vergle is ſebe pred nogámi enga maſhnika, kaj né, de enga bel veſéliga dnéva ni ſté iméle, kakor je bil taiſti dan, k' ſte s' Bógam ſpravo ſtrile; vezhiga veſelja ni ſte vshivale, vezhiga troſhta ni ſte zhutile, kakor na en tak ſrezhén dan, ná ktiri dan vam je sdihvanje, inu ſovse ſlajſhi blo, kakor vſe veſélje ſvetá. Poglejte, kakó obilno plazha Bóg ſpréobernénje, inu pokóro.

III.

De je pa Bóg proti ſpokorjenimo greſhniko takô povn lubésni, inu vſmilenja, ſe ne boſh zhudil zheſ to, o zhlovk! ako ſe ſpomniſh

na

na veliko veſélje, ktiro ima Bóg nad ſpréobernenjam enga greſhnika; sakaj on ne sagviſha ſamó, de, ako greshna duſha pride h' pokóri: *ſe zheſ to zelo nebó veſéli*, ampak on nam pokashe tudi ſoje leſtno veſelje, v' perglihi od dobriga paſtirja, ktir, potim k' je sgubléna ovza ſpet najdil, je s' veſeljam na rozhéj vsame, k' ſerzí pertiſne, inu bres samude s' njo k' ſoji zhédi hití, povábi ſkupej ſoje perjatle, inu jih nagóvarja, de ſe imajo s' njim vſeliti. *Vidit je*, pravi S. Greg. *deb' ſe moglo veliko vezh ovzi, kakor paſtirji ſrezho voshiti, kir je is nevárnoſti rèſhena, vovku is gobza ſtèrgana, tako rékozh od ſmerti h' shivlenju obudèna; al kir nam Bóg ozhe veſelje na snanje dati, ktiro on ima nad ſpréobernenjam enga greſhnika, tok' pogirje, de njemo ſe ima ſrezho voshiti, kakor deb' zel dobizhek njegov bil, deſglih je le naſha ſrezha.* Sa volo tega ſe ní zhuditi, de Bóg po takimo veſelju ſkashe tudi ſpokorjéni duſhi vſe vſmilenje, vſa lubésen. O tedej greſhnik! ktir sraven vſe toje neſrézhe snaſh vender takó ſrezhén biti, de ſkus pokóro Bogó veſélje, ſam ſebi narvézhi dobizhek ſtrish, al je mogózhe, deb' ſpréobernénje ſhe odláshal? Al je mogózhe, deb' ſhe odlozhen shivel od taiſtiga Bogá, ktir je perpravlen s' reſpetím rokámi te gori vséti? Miſli, kaj sa eno vſmilénje ti je ſkasal on dosdej ſkus to, kir te je prenéſel s' takó veliko poterpeshlivoſtjo! kakó veliko vſmilénje ti ſkashe on sdej ſkus to, kir ti ſam odpuſhanje ponúja! narvezhi vſmilenje pa ti bo ſkásal, ako ſe k' njemo préoberneſh, kir sa to te bo plazhal s' nepreſhtétim gnádami, inu dobrotámi;

mi; al ſe boſh ſhe mudil? Boſh ſhe odlaſhal? Jeſt sagviſhno ne morem reslozhiti, proti komó ſi bel nevſmilen, al proti ſam ſebi, al proti Bogó? proti Bogó, kir mu eno takó veliko veſélje ne pervóſhiſh, al proti ſam ſebi, kir ſe boshje lubesni, boshjih gnad, inu vezhniga isvélizhanja sanikerno ferbégaſh. O le nikar obeden ne rezi, de je ſzer ſklenil ſkus pokóro k' Bogó ſe oberniti, pa de zhaka na S. Poſtni zhaſ; kir Bóg je takó bres konza vſmilen, ne podſtópi ſe mu rézhi: zhakaj na me, posnéje ſe ozhem h' tebi oberniti, sdej te ozhem ſhe reshaliti, toje vſmilenje ſhe savrezhi; zhakaj na me, ſe bom she ſpréobernil. Zhe glih takó ne govoriſh s' jesikam, vender te miſli pokasheſh v'dianju, kaj sa ena ferbeshnoſt, inu hudobía! Kakó moreſh potim vupati, de te bo boshje vſmilenje isvélizhalo. Nikar ſe ne golfej, o zhlovk! Bog ne isvélizha tega, ktir ſi sa zajta njegóvo vſmilenje nozhe k' nuzi ſtriti. Ako ozheſh, de te bo Bóg isvelizhal, tok' nikar ne trudi njegóvo poterplénje, ktiro ima ſteboj; nikar ne sanizhuj njegóva dobróta, s' ktiro ti odpuſhanje ponúja, inu ſturi ſe vreden njegóve lubesni, njegóviga vſmilenja, ktiro on ſkashe vſim reſnizhnim ſpokórnikam.

Kir tedej je temó takó, mozhno shelim, deb' ſi ſtrili is donashniga navuka sa zajta previdnoſt sa vashe isvelizhanje. Sa volo tega sdihnite sa menoj k' Jesuſi, ktir nizh tulkajn ne shelí, kakor naſ vſe isvelizhati, inu govórite k' njemo: Nigdar vezh ti nozhmo odrezhi nasha lubésen, inu Jhlushbo, o vſmileni isvelizhar naſhih duſh! nigdar vezh ſe ne bomo branili

vſi

vſi toji biti, kir ſposnámo tojo lubésen, inu vſmilenje, ktiro proti nam imaſh; mi ſmo bli sgubléni, ti ſi naſ iſkál, mi ſmo saſhushili vezhne ſtrafenge, ti ſi nam odpuſhánje ponudil, mi komej pred tebe s' ponishim ſerzam pridemo, ti naſ prez lubesnivo v' gnado gori vsameſh, kakó tedej bi mogli ta ſerbeshnoſt imeti, ſhe enkrat ſe lozhiti od tebe ſkus ena ſmertno pregreho? Od narózheja enga takó lubesniviga ozheta ſe nozhmo nigdar vezh odlózhiti, ampak h' nuzi ſi ſtriti lubésen toja, inu vſmilenje, ktiro imaſh proti nam. Vsemi naſ tedej gori v' deſno rano toiga ſerza, ktiro ponishno mólimo, v' tej ozhmo shivéti, inu vmréti. Sturi s' námi ta dobróto, de v' temo shivlenju nam ne bo odrezhéno toje vſmilenje, inu de po ſmerti deleshni poſtánemo vezhniga isvelizhánja, kar proſim ſam sa ſe, sa vſe moje farmane, inu prizheózhe poſhluſhávze, vſhliſhi me, o Jeſuſ! Amen.

PRIDIGA

Na Nedélo med Boshizhnim Prasniki.

Pole! ta je poſtavlen njih dóſtim k' padzi, inu k' gorivſtájenju. Luc. 2.

Shaloſt, inu veſelje ſapopade v' ſebi donáſhni S. Evang. obduje mejſha Simeon ſkupej, kakor reſniza pogirje. Po tim, k' je on Jeſuſa, od Bo-

gá poſlániga isvelizhanja, luzh Ajdóv, inu zhaſt Israela imenval. Po tim, kje on Maria ſposnal sa ſrezhna, kir je vredna bla boshja Mati poſtáti, prerokuje ozhitno terplenje, inu ſmert Jesuſova, pové Marii naprej shalóſt, ktira bo mogla terpéti. Shalóſtno govorjenje! ſposnam, ktiro ima v' ſebi malo troſtliviga, shaloſtno sa Maria, ſtraſhno, inu bolézhe sa naſ. Poglej, diviſhka Mati! pravi ſtari Simeon, to déte, ktiro ſi porodíla, *je poſtavleno njih dóſtim k' padzu, inu njih dóſtim h' gorivſtajenju*, kakor deb' bil rekel, doſti jih ſzer bo, ktiri bodo s' zhaſam na njega vírvali, ſe ſpreoberníli, inu bodo isvelízhani, al naſpróti jih bo tudi veliko, ktiri ſe bodo nad njim ſpotekníli, pohujſhali, padli, inu ſe vezhno pogubíli. Obduje to ſe je she sgodilo, inu ſe she dan donaſhni godí. Jesuſ ſzer od ſoje ſtraní, imá *reſnizhno, inu ſerzhno voljo, deb' vſi ludje isvelizhani bli*, prizha S. Paul, *on reſvetli vſaziga zhlovéka, kadar na ſvet pride*, právi S. Jo. al kir navk, ktirga je vuzhil, kir perſhóna, v' ktiri je na ſvet perſhál, je táke leſtnóſti, de hudobni njegov navk gori ne vsamejo, de prevsetni njegova perſhóna sanizhujejo, ſe more sgoditi, de greſhnik sanikerno greſhnik oſtáne, inu bo pógublen, deſglih, keb' le ſam ótel, bi snal isvelizhan biti. Inu kriſtiani! le nikar ne verjemite, de vi, k' ſe v' katholſki zirkvi snajdete, ſe tegá nimate báti, kakor deb' urshoha ne iméli sa volo isvelizhanja v' ſtraho biti. Terdovrátni kezarji, Turki, Aídje, Judje, imájo neſrezho, ſoje pogublenje dozhákati, greſhni kriſtiani ſe ga imajo pa bati. Pa kolko med vír-

nim

nim ſe imajo tegá báti? Vſi, kriſtiani moji! obeden ni vun vset; obenga ni, deb' ne imel urshoha miſliti, inu rezhi: morbit je tudi meni Jesuſ k' padzi poſtavlen, morbit bom ravno jeſt preklet, deſglih ſim odreſhen, inu h' pravi víri poklizan. Glejte, kakó shaloſten je sapopádik donaſhniga Evang. Vender kar me per temó vſaj enkólko potroſhta, je letó, de, kdor ſe ene neſrezhe v' reſnizi boji, ta ſe nje bo gviſhno ſkerbno varval, inu kdor ſe je ſkerbno varje, ta sna ſkorej sagviſhan biti, de ne bo v' taiſto padil. O Bóg ótel! deb' ſe to moglo rézhi od vſaziga smed vaſ! Vender ſtrah pred pogublenjam vam nozhem, inu ne ſmem odvseti, ampak ſi bom dal veliko vezh mujo, ga smiram per vaſ obdersháti; sakaj zhe enkrát ta ſtrah sgine, zhlovk poſtáne sanikern, gre is enga greha v' drusiga, dokler ga Bóg sapuſtí, inu vezhno savérshe. Sa volo tegá bom resloshil tri urshohé, ktiri vaſ morejo smiram v' ſtraho obdersháti, inu ſo letí: Vſaki smed naſ sna neſrezhno vmreti, pervi navk; doſti is katholſkih kriſtianov jih v' reſnizi neſrezhno vmerjé, drugi navk; báti ſe je, de vezh jih vmerjé, neſrezhno, kakor ſrezhno, tretji navk. Shaloſten sapopádik pridige, pa de je reſnizhen, boſte ſamí poterdíli, po tim k' ſe boſte prevíshali. Preden to v' dveh delah mojga govorjenja na dalej resloshím, proſim sa navadno, samerklivo poſhluſhanje.

I.

Pervi urshoh naſhiga ſtrahú je ta permiſelk, kir vſaki vírni kriſtiani sna neſrezhno vmreti.

Mi ſe ne ſmémo s' eno gviſhnoſtjo troſhtati, ktire nimamo; na zelimo ſveti ni enga, ktir bi samógel rézhi, jeſt bom imel ſrezho, de bom ſrezhno vmérel; to ne more rézhi tá, k'je nedovshen, ktir zhiſtoſt, inu nedovshnoſt varje, inu dershí v' ſrédi nevárnoſti sapeliviga ſvetá; to ne more rézhi, ta, k' je v' pokóri, ktir sbriſuje ſposnáne, inu she ſpovédane grehe ſkus ojſtro shivlenje, inu ſpokórne déla; obeden to ne more rézhi, kir nedovshni sna greſhiti, inu ſpokórnik sna ſpet v' ſtari greh nasaj paſti, inu takó sna tok dobro eden, kakor drugi v' greho neſrezhno vmreti. Jeſt ſzer dopuſtím, de per tih naprejvsetje nizh vezh greſhiti je reſnizhno, inu terdno, naj bo; al terdnoſt naprejvsetja ne odvsáme ſlaboſt natúre. Miſlite, kakó malo je potreba, de bo tudi en ajfra polni sazhetik ſkus eno ſámo ſpotekvanje vſtavlen? Kakó málo je potreba, de ſe ſtri is nar vezhi viſokóſti shá-loſten pádiz v' nar vézhi globokóſt? Per emno poshelenju, ktiro meſó soper duhá tólkokrat obudí, per tolkajn greſhnimo nagnenju, ktiro je vſelej perplavleno mír ſerzá resdréti, per eni mozhni ſkuſhnávi, ktira zhlovéka tudi zheſ njegovo voljov' greh sapelá, kogá moremo per vſih tih nevárnoſtih ſamí na ſe savúpati? kakó lohkó je, de pámet, ktira ſe tolkokrat golfá, samení pravo pót s' krivizhno? kakó lohkó je, de voljo, ktira je takó ſpremenlíva, bo na enkrat od dobriga k' hudimo nágnena? kakó lohkó je, de naſ pozhutki, ktiri ſe zhlovéko smiram perlisujejo, ſkus ſoje perlisvanje golfájo? kakó lohkó je, de eno nagnenje, ktiro she od natúre po luſhtih, po zhaſtí, inu po bogaſtvo

hre-

hrepení, naſ perſlepí s' ſojo golfío? kir ſmó ſlabí, kakor morſki terſt, lohki, kakor perú, ſpremenlívi, kakor oblák, kaj sa ena ſtanovitnoſt, kaj sa ena gviſhnoſt ſi moremo oblubiti v' zhednoſti? Al kar govorím, bi ſhe ne bló takó gviſhno, keb' vſaj od sunej ſe ne blo nizh báti, kir od snotrej nizh nimamo, na kar bi ſe sanéſli. Pa kdo ne vidi, kdo ne ſkuſi, de tudi od sunej je perſéglo takó rekózh vſe k' naſhimo pogublénju? ki je en krej, kir bi ne blo obéne nevárnoſti? ki je en zhaſ, deb' ne blo obenga pohujſhanja? je eden premóshen, mu déla nevárnoſt bogaſtvo; je eden réven, ga podére nevóljo, inu nesavúplivoſt na Bogá; je eden v' zhaſti ga napihuje offert; je eden bolán, ga tére nepoterpéshlivoſt; dershí eden s' ludmí, ſe snajde vezhkrat v' drúſhini, ſe teſhko varje greſhne frájoſti v' govorjenju; ſedí eden per mísi, ſe ga kmalo prime nesmásnoſt! kadar eden nar mejn miſli, na enkrat ena pergódbo jeso obudí, inu kir ſi eden nizh ne domiſhla, na enkrat je v' nevárnoſti ſramoshlívoſt, zhiſtoſt, nedovshnoſt, inu diviſhtvo. Inu ſver, golufni ſvet, kolko jih ta sapelá s' ſojim preklétim navúki? kolko jih preſlepí s' ſojim greſhnim navádami, inu ſhégami? Kdaj she je shivel S. Anton, inu she on je vidil de zel ſvet je bil s' mréshami prepréshen. Inu v' reſnizi je takó; obéna ſtopína ni bres nevárnoſti, inu zhe kdo ne mirka s' vſo ſkerbjó, inu previdnoſtjo, kamer bo ſtopil, bo nóga v' mresho sapledéna. K' ſlaboſti naſhe natúre, inu k' sapelivoſti ſvetá ſe zheſ to ſhe hudizh perdrúshi, en perſéshen, saviti, mozhán ſovrashnik naſhih duſh,

ktir

ktir poſebno pertíſka tam, kir vé, de zlovk je nar bel ſlab, ktir ne ſkuſha le ſamó ſkus greſhne, ampak tudi ſkus dobre déla. Povejte, lubi moji! v' ſredi tolkó nevárnoſti, kdo ſe ne bo bal pogublenja? kdo móre v' reſnizi rézhi, jeſt ſim bres nevárnoſti?

II.

Jeſt ſzer vém, de nam Bóg perſtópi s' ſojo gnado, de ſe snamo vbrániti ſpazhenimo nagnenju ſerzá, sapelívoſti ſveta, inu ſkuſhnavam hudizha, blóger bi nam blo, keb' ſi ótli gnado boshio prav k'nuzi ſtriti. Al sraven vſe te gnade, ktira nam vſelej na ſtráni ſtoji, s' ktiro bi snali vſelej premagati, kolkokrat bomo vender premágani! Petro, temó sa ſojga mojſtra takó ajfra polnimo Apoſtelni tudi ni mankála boshja gnado, inu vender je greſhil; Davidu, enmo móshi po boshjimo ſerzi tudi ni mankála gnado, inu vender je greſhíl; tudi naſhimo pervimo ozhéti ni mankála gnado, inu vender je greſhíl; zel v' nebeſih ſo Angeli greſhíli, deſglih ni ſo iméli meſeniga trupla, ampak ena s' vſim popolnomaſtim obdána natúra, inu zela obilnoſt boshjih gnad. Kdo tedej bo shivel med námi bres ſtrahú? Mozhni ſtrebrí ſe májejo, ſe tréſejo, ſkupej pádejo, al ſe bo ſlabo terſtje moglo saneſti, de dobro ſtoji? de ne bo padlo? Reſ je ſzer, de sraven vſe naſhe ſlaboſti snamo vſelej iméti en troſht, dokler samoremo rézhi, de nam veſt nizh naprej ne mezhe, pa kdo ſi móre ſkus to ſrezhno ſmert oblubiti? Obeden, lubi moji! ne vi, ne jeſt, kir na

to ne moremo poſtáviti gviſhnoſt, al ſmo per Bogó v' gnadi, al ne, *jeſt ſe ſzer ne vem nizh kriviga*, je rekel S. Apoſtel Paul, *pa sa to ſe vender sa pravizhniga ne dershím.* Inu she pred S. Paulam je puſtil piſano S. Duh ſkus modriga, de *zhlovk ne vé, al je vreden pred Bógam lubesni, al ſovraſhtva.* Inu od tod je pershal taiſti ſtrah, ktir je ſturil, de v' temó premiſhluvanjo ſe je na zelimo trupli treſel S. Greg. papesh. Od tod je milo sdihval zele nozhí S. Aug. Od tod je perſhló, de je bres nehanja jokal S. Ludov. Bertrand. Ja, kar je ſhe vezh, od tod je pershló, de v' ſtrahu, v' pokóri, v' vednimo satajenju je shivel Apoſtel zeliga ſvetá S. Paul, k' je rekel: *jeſt pokorim moje meſó, inu ga ſilim v' pokórshino, kir ſe bojim, de, kir drugim pridigujem, bi ſam préklet ne bil.* Kaj bom rekel jeſt, kaj boſte rekli vi, lubi moji! k' ſmo od ſvetoſti enga Paula takó delezh odlózheni? kolko vezh urshoha imamo mi báti ſe neſrezhne ſmerti? O dajmo na snanje naſh ſtrah, pa kakó? Paul ga je dal na snanje ſhus tó, k' je ſoje truplo ſtrafval, sanizhval, pokoríl; kaj sa ene ojſtroſti pa mi damo pokuſiti greſhnimo méſi? Kakó krótimo pozhutke? kakó dérshimo nasaj nagnenje? al snamo rézhi, kakor je rekel Paul, de pokórimo meſó, inu ga v' pokórshino ſílimo? zhe ſmemo od ojſtroſti, ktira ſe truplo ſkuſiti da, ſklep ſtriti na ſtrah pred neſrezhno ſmertjo, moremo ſposnáti, de per malo ktirmo ſe najde ta ſtrah; sakaj kogá miſljo ſedajni kriſtiani ſploh, kakor trupli ſe perlisvati, inu dobro ſtriti? sa truplo iſhejo poſebno jed, inu piazho, mu previdjo

obil-

obilno ſpanje, ga preſkerbé s' drágim, méhkim oblazhílam; ni enga veſelja, ktiro bi ne pervoſhíli ſojm pozhutkam, kar je firbizhniga, perpuſté ozhém, kar je perjetniga vuſheſam, kar je ſladkiga, govtanzi; odverníti ſe iſhe vſe, karkoli meſi teshávo ſtrì, takó, de tudi maſho, inu pridiga bo vun ſpuſhéna, zhe je vréme en malo súperno, de ſe poſt prelómi, zhe le poſtna jed trupli ena mejhna teshávo ſtrí; kdo bo rekel, de imajo taki ſtrah pred neſrezhno ſmertjo? Lubi moji! hudó snamine je, ako ſe zhlovk neſrezhne ſmerti ne boji, kdor pa ſe je boji, inu vender ne shiví previdno, temó mánka vìre, inu ſdrave pámeti.

III.

Drugi urshoh naſhiga ſtrahú je ta premiſelk, de med vírnim kriſtiani jih v' reſnizi doſti neſrezhno vmerjé. Smert, kakor vſaki vé, je enaka enim vratam, ſkus ktire zhlovk v' vezhnoſt gré, dobra ſmert pelá v' ſrezhno, huda ſmert pelá v' neſrezhno vezhnoſt; gviſhno pa je, Bóg ótel! deb' ne blo, de dósti jih neſrezhna ſmert ſpelá, h' neſrezhni vézhnoſti. V' temó naſ poterdì ſam Jeſuſ, kir pravi v' S. Evang. *vrata ſo ſhróke, pót je proſtórna, ktira h' pogublenju pelá, inu dósti jih je, ktir po taiſti gredó.* Sa to verjeti ni potreba, deb' pamet ſi-lili, le premiſlite, kakó ſe ſploh na ſveti shivì, boſte kmalo snali ſkleniti, kakó ſe vmerjé. Kdó bo tájil, de vézhi dejl ludí hudobno shiví? To more vſáki poterditi, ako nózhe tajiti to, kar s' leſtnim ozhmí vidi. Preglejte vſe ſtáro-

ſti,

ſti, obdva ſpóla, vſe ſtanóve, inu povéte, al ne najdete vezh greſhnikov, inu greſhniz, kakor pravizhnih, inu brumnih? kolkó jih je med mladenzhi, inu dékelzami v' sadershanju resvojsdanih, v' govorjenju pohujſhlivih? Kolko jih je v' moſhki ſtároſti obdujga ſpóla, le leſtniga dobizhka shélnih, prevsétnih, jési podvérshenih? kakó veliko je ſtivilo taiſtih shenſkih perſhón, ktire vſa ſramoshlivoſt na ſtran odloshé, ktirih délo zeliga dneva drusiga ni, kakor kratkozhaſnoſt, inu nezhimernoſt? Al je morbit malo tazih hiſhnih ozhétov, inu mater, goſpódarjov, inu goſpodín, ktiri sa ſoje otróke, inu podloshne, malo, al obene ſkerbi nimajo? Al je malo tazih ſinóv, inu hzheri, ktiri ſojim ſtariſham vſo pokórſhino, zhaſt, inu ſpoſhtvanje odrézhejo? Kdaj je blo viditi tolko resvojsdanoſti, pohujſhanja, ſovrashtva, offerti, frejvírſtva, kakor v' naſhih zhaſih? Kolko je ſhtazún, v' ktirih bo vezh lashi, kakor blagá prodáno? Kolko je hiſh, ktirih dovg dovshnikam jéso, kletu, ſkerb dela? Kolko je hiſh, ktirih sidóvi ſmerdé od preklinvanja, krivih perſég, nezhiſtih grehov? Tam teſtamenti mertvih od irbov ne bodo ſpólneni, tukej bodo déla napovédane, sa ktire revni delavzi ne bodo plázhani; kolko jih podére jéso? kolko jih oſlepi offert? kolko jih ſkasi pianoſt? kolko jih ognúſi nezhiſtoſt? kakó delezh ſe réslijé ſtrup nevoſhlivoſti? kakó na dolgo, inu na ſhroko okóli ſebe podjéda kugo pohujſhanja? kakó viſoko ſe povsdiguje din poſvetne hvale, inu zhaſti? S' eno beſedo, polni ſe v' naſhih zhaſih, kar je prerokval perok Oseas, k' je re-

kel:

kel: *kletu, lashí, tatvíne, preſheſhtvo ſe je reſlilo zhes ſvet, kakor povóden.* Zhe pa tolko ludí pregreſhno shiví, al ni pravizhen ſklep, de jih tudi dósti neſrezhno vmerjé? sakaj kdor ſlabó shivi, vezhdejl ſlabó vmerjé, kir gmejn pregóvor je, kakerſhno shivlenje, takſhna ſmert. To je ena reſniza, nam od S. Piſma resodéta, od Ss. Vuzhenikov naprej neſéna, od modrih svíshana, inu potérjena od vſakdajne ſkuſhne. Inu tukej le nikar obeden ne rézi, zhe je glih veliko jih, ktiri greſhno ſhivé, pa jih je tudi veliko, ktiri ſe ſpovedó; zhe je veliko ſtivilo greſhnikov, je tudi veliko ſtivilo ſpokórnikov; tedej jih tolko ne more neſrezhno vmreti. Bóg ótel! kriſtiani moji! vóſhil bi jeſt is ſerzá, deb' blo temó takó, de vſaki, ktir greſhno shiví, bi ſe na sadne vredno ſpokóril, inu pogublenju odſhal. Al kar mi sa volo tegá velik ſtráh ſtrí, je to, kir ſama ſpovd na sadne ni edini, inu gviſhen mitel, deb' zhlovéka bres zvibla isvelizhal; ampak sraven ſpovdi, ktira, ako ſe na sadne odláſha, je vezh dejl pomanklíva, je ſhe veliko drusiga potreba, de ſe v' gviſhnoſt poſtáví vezhno isvelizhanje. Tedej tudi ſpovd ſturjena na sadne ſtrah pred pogublenjam ne more odvséti, kakor boſte vidili v' drugimo dejli.

I.

Per sdravjo vezh dejl v' grehu shivéti, inu na sadne miſliti, de ſcus ena kratka, reſtréſena ſpovd bo vſe opravleno, vſe porovnámo, to je pazh teſhkó verjet; sakaj kdo bo rekel, de to je reſnizhna pokóro, per ktiri je sa

vo-

volo reshalénja boshjiga malo al zel obéne grévenge, al je ena grévengo, ktira pride le is ſtrahú naprejſtojezhe ſtráfenge, ne is oſtudnoſti doperneſéne pregrehe? Kdo bo rekel, de to je reſnizhna pokóro, per ktiri ni terdniga naprejvsetja greha ſe várvati, al zhe tudi naprejvsetje imá, kaj pomaga, k' ſe perloshnoſt ne sapuſtí? Kdo bo rekel, de to je reſnizhna pokóro, ako greſhnik, na meiſti deb' ſe ponishno obtóshil, ſe sgovarja, greh pomajnſha, perkriva, al zhe ga tudi resodéne, samovzhí ſtivilo, inu take okolſtáve, ktire hudobio greha povikſhajo? Kdo bo rekel, de je reſnizhna pokóro, ako greſhnik ſi obéne muje ne da, deb' ſkus ojſtre ſpokórne déla pravizi boshji sadoſti ſturil, al k' morbit zel to ne opravi, kar mu je od ſpovdnika naloshéno blo? Inu al ni pokóro per vezh dejl kriſtianih takó vſhafana? S. Ambr. nej pové, kir prizha: *jeſt ſim v' zelimo zhaſi, kar ſim paſtir moje ſkofie, narajmal vezh dúſh, ktire ſo perva nedolshnoſt ohranile, kakor tazih, deb' ble po dopernefenimo greho vredna pokóro ſtrile.* Pa dopuſtímo, de greſhnik vſaki ſe zhiſto, inu reſnizhno ſpové, pa kolko jih oſtane ſtanovitnih? Vſtane is greha, pa ſpet v' taiſtiga nasaj pade, veliko oblubi, pa malo dershi, gre od greha k' ſpovdi, od ſpovdi ſpet v' greh, doperneſe en prasnik s' Bógam, vuſ drugi zhaſ s' hudizham, na táko pokóro kdo bo poſtavil vupanje ſrezhne ſmerti? Pamet, inu viro pravi, de né. Zhe je pa temó takó, lubi moji! kakó je vender mogozhe, de ſe greſhnik nizh ne boji? de ſe ne treſe pred neſrezhno ſmertjo? *keb' tudi le en ſami bil,*

pra-

pravi S. Ephrem, *deb' imel neſrezhno vmreti, tok' bi ſe mogel báti, deb' ravno jeſt taiſti ne bil.* Al tedej nimamo urshoha báti ſe, deb' ſe ne snajdli v' temo velikimo ſtivili, ktirim neſrezhna ſmert naprej ſtoji? Inu kolko jih je vender med nami, ktiri od tega ſtrahú nizh nimajo? kolko jih je, ktiri bres vſe ſkerbi v' luſhtih, inu v' veſeljo naprej shivé, kakor deb' piſmo v' rokah imeli, de bodo ſrezhno vmerli? Norzhie, jegré, pleſ, kratkozhaſnoſti, veſéle drúſhine, to je zelo opravìlo njih dní; dnar, luſhti, zhaſt, offert, to je vſe, na kar miſljo. Od Ss. ſkrivnoſti, od molitve, od andohti ſe jim ne ſmé nizh povédati, od pokóre, od premagvanja, od satajenja, od ſamotniga shivlenja ne morejo nizh ſhliſhati, inu ſe vender troſhtajo ſrezhno vmreti? Ne bodi, o zhlovk! is ſtivila tih, ktire je greh takó delezh preſlepil, imej ti ſtanoviten ſtrah pred neſrezhno ſmertjo, inu ta ſtrah nej ſtrí per tebi ravno to, kar je per Apoſtelnih ſturil, k' jim je Jeſuſ povédal per sadni vezherji, de eden is njih ga bo sdal. Enajſt nedovshnih, k' ſo ſe zheſ te beſéde preſtraſhili, ſo sazhéli govoriti med ſeboj, *al ſim morbit jeſt* ta neſrezhni? inu k' ſo ſe k' ſojimo lublenimo mojſtri obernìli, ſo ga vpraſhali vſi bojézhi, goſpód! *al ſim jeſt?* O kakó voſhiti bi blo, deb' ſtrah, ktirga moremo imeti sa volo veliziga ſtivila tih, ktiri bodo neſrezhno vmerli, per naſ ravno letó ſturil! Vpraſhaj, zhlovk! ſam ſebe, al ni ſi morbit tudi ti v' temó ſtivili? Inu poſhluſhaj, kaj ti bo na to odgovorilo toje sadershanje, inu toja veſt. Po tim ſe oberni povn S. ſtrahú k' Jesuſi, inu rezi: goſpód! al ſim

mor-

morbit tudi jeſt v' temó ſtivili? Inu ga proſi s' vſo ponishnoſtjo, de tako neſrezho miloſtlivo od tebe odverne, de ne boſh ſhtét med té, ktiri bodo ſkus neſrezhno ſmert prekléti, ampak med isvólene.

II.

Treki urshoh naſhiga ſtrahú je ta premiſelk, de báti ſe je, de vezh dejl katholſhkih kriſtianov neſrezhno vmerjé. Zhe po beſédah *S.* Paula vſe pergodbe, ktire v' *S.* Piſmo béremo, ſo ble sgol podóbe, ſkus ktire je Bóg Israelzam ótel perhodne, inu neſposnáne rezhí na snanje dati; tok' resloshíte mi: kaj vender poméni to, de v' gmejn potópo je blo le oſem perſhón réſhenih? de v' ogni Sodoma, inu drugih pet meſt ſo le ſhtiri perſhóne per shivlenjo oſtale? de v' resdianju meſta Jeriho je blo le eni ſami hiſhi saneséno. Resloshite mi, kaj poméni to, de od ſheſtkrat ſto tavshent Hebrejzov, ktire je Moyses pelal is Ægypta, ſta le ſamó dva v' oblúbleno deshélo perſhlá? de od dva, inu trideſet tavshent vojſhakov jih je le ſamó tri ſto isvólil Gedeon, de ſo ſe zhes Madianitarje vojſkváli? Zhe vpráſham *Ss.* Vuzhenike, kaj poméni to? tok' mi na meiſti vſih odgovorí Abulensis: de to ſo sgol podóbe mejhniga ſtivila katholiſkih kriſtianov, ktiri ſrezhno vmerjó, podóbe veliziga ſtivila katholiſkih kriſtianov, na ktire neſrezhna ſmert zhaka. Se vam to morbit prevezh sdí? Tok' premiſlite perglihe, s' ktirim nam *S.* Piſmo naprej poſtávi ſtivilo tih, ktiri neſrezhno vmerjó, boſte kmalo vidili, de isvó-

le-

lenih je malo, savérshenih veliko. Pa sakaj ſe góri dershimó per podóbah, inu perglihah, ktire vſaki ne saſtópi? Premiſlimo beſéde Jesuſove, ktire vſaki lohko sapopáde; Jesuſ vpráſhan nekdej od ſojih jogrov, al bo vender reſ takó malo isvólenih, jim je dal ta odgóvor: *pomujaite ſe ſkus voſke vrata noter jiti.* Zhuden odgóvor! ſe ſkorej ne srajma na poſtavleno vpraſhánje, sakaj je Jesuſ takó odgovóril? on je ótel na snanje dáti, de reſ je mejhno ſtivilo tih, k' bodo isvóleni. Sakaj, miſlite: vrata, k' tire k' isvélizhanju pelajo, ſo voſke; vrata, ktire h' pogublenju pelajo, ſo ſhróke, tedej je ótel Jesuſ rézhi: de jih ſkus ſhroke veliko; ſkus voſke malo gré. Kaj ózhem ſhe le rézhi od taiſtih ſtraſhnih beſedí, ktire Jesuſ dvakrat sa póred govorí v' S. Evang. *de dóſti je ſzer poklizanih, pa malo isvólenih?* Kaj da Jesuſ na snanje drusiga, kakor to, de ſzer vſi vírni ſo sa nebeſa vſtvarjeni, k' isvelizhanju poklizani, pa le malo jih kje góri pride is leſtne hudobíe. Glejte, de je reſ, kar ſim rekel, de vézhi dejl katholiſkih kriſtianov neſrezhno vmerjé. Bo rekel morbit kdo, to je prevezh terdó slaganje Jesuſovih beſédí, to zhlovéka more zagovitniga ſtriti: Kriſtuſ govorí od ludí, kar jih je na zelimo ſveiti, med tim, kir je tolkajn nevírnih, kezarjov, inu Aydov, ktiri vſi neſrezhno vmerjó, bo malo isvélizhanih, kir v' perglihi s' njimi malo je katholiſkih kriſtianov. Ne takó, kriſtiani moji! Jesuſ govorí le od vírnih. Zhe ſe vam to preojſtro sdì, ni moje smiſhlanje, takó reslaga S. Greg. papesh, ktir pravi: *dóſti ſe jih ſzer ſposná h' pravi víri, al*

malo

malo is tih bo isvélizhanih. Takó reslaga *S.* Ansel kir pravi: *kakor je viditi, jih bo malo perſhlo v' nebeſhko kraleſtvo;* Takó reslaga Orig. Ambr. Aug. Thom. Aqu. nar vezhi vuzheníki. Takó reslaga S. Chryſoſt., ktir ſi vupa rézhi: *de ne le samó is vírnih, ampak tudi is maſhnikov malo bo isvelizhanih.* O sagviſhno, lubi moji! zhe premiſlimo od ene platí, kakó velike ſo dovshnoſti enga virníga kriſtiana, inu od druge platí, kakó malo bodo dershánе, inu ſpólnene, tok' moremo ſamí ſposnáti, de mejhno je ſtivilo tih, ktiri bodo ſrezhno vmerli, inu isvelizhanje doſeglih, kir le malo jih je, deb' shiveli takó, kakor pogirje leſtna veſt, kakor vuzhì S. Evang. kakor sapovduje Jesuſ. Zhe ſedajni ſvet le en malo premiſlimo, ſe bomo v' temo kmalo previshali.

III.

Satajénje leſtne natúre, kroténje vunajnih pozhutkov, doliterénje notrejniga nagnenja, ſtanovitno, premagvanje, sanizhvanje ſvetá, ſovrashtvu zhes greh, obrajtanje Bogá zhes vſe rezhí, lubesen proti blishnimo, odpuſhanje kriviz, reshalenja, inu samíre, to ſo sgol dovshnoſti, ktire nam naloshí S. Evang. Je pa kej doſti kriſtianov, de jih na tanko ſpolnjo? Sa vezhno pogublenje saſhlushiti ni potreba, deb' eden prelómil vſe sapovdi, sadoſti je, prelomíti eno ſamo, sakaj S. Jac. pravi, kdor vſe sapovdi dershí, prelómi pa eno ſamo, ta je vſih kriv. Al tedej ni reſ, de mejhno je ſtivilo tih, ktiri ſrezhno vmerjó, inu sadobé vezhno isvelizhanje?

De

De vam to zhudno naprej pride, vem, kaj je urshoh; urshoh je ta, kir v' vſih rezhéh le na vunajno gledamo, notrejno pa malo, al nizh ne porajtamo. Mi jih vidimo veliko per ſpovdnizah, doſti per *S.* obhaſlo, pa sraven ne premiſlimo, kakó malo jih je, deb' ſe v' reſnizi pobolſhali; mi jih vidimo veliko poſhluſháti boshja beſedo, pa sraven ne premiſlimo, de malo jih je, per ktirih bi ſe vidil ſád, deb' pekasáli v' dianju, kar ſhliſhjo; mi jih vidimo veliko sapopádenih v' molitvi, ſkup sbránih v' zirkvi, pa sraven ne premiſlimo, de malo jih je, ktiri s' pravim aifram, inu s' shivo andohjo Bogá zhaſté. O kriſtiani! keb' nam blo dano viditi notrejno, veſt, inu ſerzé, bi ſe previshali, de ſilo malo jih je med kath. kriſtiani, ktiri imajo reſnizhno brumnoſt, ktiri shivé po *S.* Evang. ktiri poſnémajo isgled Jesuſov. Inu sa to moremo tudi ſkleniti, de malo jih je, ktiri ſrezhno vmerjó, inu sadobé vezhno isvelizhanje. Al o nevmerjozhi Bóg! bo miſlil eden al drugi, kri Jesuſova je vender sa vſe prelíta, nebeſa ni ſo vender le sa nektére vſtvárjane, malo jih tudi ni, ktiri bodo v' sadni bolesni s' *Ss. Sakramenti* previdéni. Ja, reſ je! kri Jesuſova je sa vſe prelíta, al kakor vrednoſt Jesuſove kríví nizh ne bo povikſhana, ako bodo vſi ludje isvelizhani, takó tudi vrednoſt Jesuſove kríví nizh ne bo pomajnſhana, keb' bli tudi vſi ludje pogubléni; nebeſa ni ſo le sa nektére vſtvarjene, reſ jé! vender jih le malo v' nebeſa pride, kir le malo jih je, ktiri ſi jih saſhlushjo. Ni jih malo, ktiri bodo v' sadni bolesni s' *Ss. Sakramenti* previdéni, reſ je! pa vender ne moremo

ſkle-

ſkleniti, ktir lepó vmerjé, tudi dobro vmerjé. Ne tolàshimo ſe s' to golufno gviſhonſtjo, kir vſi, jeſt, inu vi, urshohov sadoſti imamo, báti ſe neſrezhne ſmerti, sakaj *S.* Paul naſ opomina, de *s' ſtraham móremo délati sa naſhe isveliſhanje.* Kir tedej svishano je, de mejhno je ſtivilo tih, ktiri ſrezhno vmerjó, tok' nam nizh drusiga zheſ ne oſtane, kakor de dershimo s' mejhnim ſtivilam tih, ktiri brumno shivé. *Ozheſh biti is ſtivila tih, o zhlovk! ktiri bodo isveliſhani,* pravi *S.* Aug. *bodi sdej is ſtivila tih, ktirih je mejhno ſtivilo.* Ne glejte na to, kar vezhi dejl ludí déla, kaj govoré, kakó ſe noſjo, kakó shivé; glejte le na to, kar zhednoſt, inu Evang. od vaſ pogirje, inu ſtrite to, zhe glih vidite, de vezhi dejl ludí od tega nizh ne ſtrí. Svet bo zheſ vaſ govóril, ſe vam bo poſmehval, is vaſ nórza delal, nizh satò, na temó vam ne ſmé nizh leshezhe biti, ne porajtajte ſvet; keb' vaſ neſrezha saděla, deb' neſrezhno vmerli, to ſhkodo vam ne bo mogel poráviti zel ſvet; satajénje, premagvanje, pokóro, dopernáſhanje dobrih del, to vaſ bo koſtálo mujo, al poterpite! to je pót, po ktiri jih malo hódi, to je edina pót, ktira k' shivlenju pelá. Lubi moji! kdor ima urshoh ene velike neſrezhe ſe báti, ta vſe ſtrí, vſe preſtojí, s' vſo ſkerbjo mirka, de neſrezho odvérne; vezhi neſrezhe pa ni, kakor je neſrezhna ſmert, tedej ſe je te neſrezhe nar vezh báti, kir sadéti sna vſaziga med naſ.

De to naſ ne sadéne, obernimo ſe k' Jeſuſi, od njega ſamó snamo vupati troſht, inu pomozh, inu govorimo k' njemo:

O lubi Jesuſ! obdershi v' nami smiram ta tolkajn potrebni ſtrah pred neſrezhno ſmertjo, inu sraven ſtrahú dej nam tudi gnado, nuzati mitelne sa odverniti to, kar ſe bojmo. De vſaki smed naſ sna neſrezhno vmreti, tò prizhajo nevarnoſti, v' ktirih ſe snajdemo tebe reshaliti, to prizha negviſhnoſt, kir ne vemo, alſmo v' toji gnadi, al ne; ſturi tedej, de ſe bomo te neſrezhe tolko báli, kolker je vredno, de ſe je bojmó, de kolker vezh ſe bomo báli neſrezhno vmreti, tolko bel Jkerbno ſe bomo k' ſrezhni ſmerti perpravlali. O lubi Jesuſ! kir tolko jih neſrezhno vmerjé, al bomo tudi mi v' temo ſtivilo? urshoh imamo báti ſe, zhe tésho naſhih pregréh, inu pomankanje naſhe pokóre premiſlimo. Nizh mejn vender vſe naſhe savupánje poſtavimo na te, inu te proſimo Jkus toje Ss. Rane, inu nedovshno krí, obvari naſ, de neſrezhno konz ne vsamemo, dokler bomo shivéli, ne bomo neháli proſiti te sa to gnado. O lubi Jesuſ! ſturi, de ſe ne bomo v' nashimo shivlenjo nizh tolkajn báti, kakor neſrezhne ſmerti, sakaj urshoh imamo báti ſe, kir ti ſam ſi rekel, de malo je tih, ktiri Jkus voſke vrata k' shivlenju gredó. Sa to ne proſimo, deb' nam ta ſtrah odvsel, ampak deb' ga v' nami smiram bel pogmeral. Ja dej nam gnado, de ſe Jkus ta S. ſtrah v' ſtivilo taiſtih poſtavimo, ktiri ſoje shivlenje po tojmo Evang. vishajo, de, k' bomo s' mejhnim ſtivilan brumno shivéli, bomo tudi s' mejhnim ſtivilam ſrezhno vmerli, inu po ſmerti sadobili krono nebeſhke zhaſti, kar vam ravno takó, kakor ſam ſebi is ſerza pervoſhim. Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na I. Nedélo po Ss. trieh Krajlih.

Jeſt, inu toj ozha ſva te s' shaloſtjo iſkala. Luc. 2.

Kdor v' donáſhnimo S. Evang. bére bolezhíne Marie, inu shaloſt S. Josepha, kdor ſhliſhi, de ona dva, potim k' ſta she en dan hodá od Jerusaléma bla odlózhena, ſta ſe ſpet naglo v' Jerusalem nasaj vernila; ta ſe zheſ to ne bo zhudil, ako ſe ſpómni, na veliko sgubo, ktira ſta terpéla, sakaj sgubíla ſta Jesuſa, ſhaz njih lubesni, veſelje njih ſerzá, troſht njih duſhe. Kdo tedej ſe bo zhudil, ako Maria, inu Joseph ſerzhno shalujetá, ako ſe polna ſkerbí v' Jerusalem nasaj povernetá, ako povſod ſpraſhujeta po sgublenimo detéto? Zhuditi bi ſe mogli, keb' ona dva sa volo te sgube ne bla obene shálosti zhutíla, sakaj Bogá sgubíti, inu zheſ to ne shalváti, Bogá sgubìti, inu njega s'vſo ſkerbjo ne iſkáti, to bi bló kej, zheſ kar bi ſe mogel savséti zel ſvet. Inu vender, kdo bi verjel, to ſe vender vidi ſploh med kriſtiani. Vſaki ve, de zhlovk ſkus greh sgubí Bogá, inu med tim obilnim ſtivilam tih, ktiri greſhé, kakó malo je taiſtih, ktiri bi zheſ to v' reſnizi shaloſtni bli? kakó malo je taiſtih, ktiri bi ſi vſo mujo dali, deb' to sgubo, to ſkodo ſpet poprávlena bla? Inu sgubo boshja, ktiro greſhnik

 ter-

terpí, je vender bres perglihe bel vredna objokana biti, kakor sgubo, ktira sta Maria, inu S. Joseph terpéla. Ta dva sta szer Jesusa sgubila, pa ni sta ona dva urshoh bla; sta ga sgubila, kir sta mejnila, de je shal naprej s' snanzi, inu s' shlahto; sta ga sgubila, kir sta mejnila, de ne more delezh od njih biti. Al kadar grefhnik Jesusa skus greh sgubí, tok' je to ena sgubo, ktira grefhnik sposná, ktira grefhnik sam frejvolno ozhe iméti. Inu vender je grefhnik per eni taki strafhni sgubi bres obzhutlivosti, jo terpí bres sháloſti, bres skerbí, inu muje, deb' skodo te sgube spet popravlena bla. O deb' se pazh donef od Marie, inu S. Josepha navuzhili vſi grefhniki, kakó se imajo sadersháti per eni taki sháloſtni sgubi! Maria, inu Joseph sta na pervo zhef sgubo Jesusovo serzhno shalvála, drugizh sta si dala vſe skerb, vſo mujo, spet najti soje sgubléno dete, trekizh potim kir sta ga neſhlá, sta ga várvala takó svestó, de ga nigdar vezh ni sta sgubila. Vidish, kaj imash striti, o zhlovk! ako Jesusa skus greh sgubish. To je sapopádik donashne pridige, ktiro resdelím v' te tri navke: sgubo boshja je takó velika nesrezha, de more s' shaloſtjo objokana biti; tako velika nesrezha, de se ta skodo more bres odlashanja popraviti; taſó velika nesrezha, de se je more zhlovk s' vſo skerbjo varvati. Te trí resnize preden v' dveh dejlih moje pridige, Jesusi h' zhasti, inu vam k' nuzi dalej resloshím, prosim, perpravite se k' mírnimo, samerklívimo, andóhtlivimo poſhlushanjo.

I.

Nikar ne miſlite, kadar ſe vam naprej neſe, de greſhnik Bogá ſkus vſaki ſmertni greh sgubí, de letó ſo le prasne beſéde; je reſniza v' s' Piſmo svishana, od vſih Ss. Ozhakov poterjena, inu gori vseta. Gviſhno je, de Bóg prebiva v' ſerzo vſaziga pravizhniga, ne ſamo na to visho, kakor je on povſod prizheozh, ampak na eno zel poſebno visho, kakor en salublen perjatel s' ſojo gnado, dokler S. Paul pravi vſim pravizhnim, al ne veſte, de vaſhe trupla ſo tempel S. Duhá? Inu Jesuſ ſam letó ſhe bel ozhitno prizha, kir pravi: *zhe kdo mene lubi, ta bo mojo beſedo dershal, inu moj ozha ga bo lubil, inu mi bomo k' njemo perjhli, inu prebivalſhe per njemo ſtrili.* Zhe tedej je ena preprizhana reſniza, de Bóg prebiva v' duſhi pravizhniga s' ſojo gnado, kakor na enmo vrednimo trono, tok' ſe s' tegá ozhitno ſklene, de, kadar greſhiſh, o zhlovk! tok s' sgubo gnade boshje tudi Bogá sgubíſh, inu ſzer ga sgubíſh takó, *de semla ni takó delezh od nebeſ odlozhena, kakor Bóg od greſhnika*, prizha S. Duh ſkus modriga. Is tih reſniz ſtrimo ta ſklep: zhe ena sgubo je vredna tolkajn vezh objokana biti, kolker vezhi je dobrota, ktira ſe sgubí, kakó velika shaloſt tedej bo mogel imeti taiſti zhlovk, ktir k' ſoji narvezhi neſrezhi je ſkus greh ſamiga Bogá sgubil? Berem v' S. Piſmo, de Esau, kje vidil, de je pravizo perviga rojſtva sgubil, ga je prevsela taka shaloſt, *de je rijul enako enmo ſteklimo levo.* Berem, de David, k' je dobil poſhto od ſmerti ſojga ſina Abſolona, je savpil vuſ objo-

kan,

kan, *moj ſin Abſolom! Abſolom moj ſin! kdo mi da, de na meiſti tebe vmerjem?* Berem, de, potim, k' je Silo svedil, de ſkrina mirú, inu ſprave je padla v' roke ſovrashnih Philiſterjov, *je Heli od velike shálosti v' omedlevzo padil, inu s' naglo ſmertjo vmerel.* Inu vender kaj je vſa ta sgubo, proti sgúbi enga Bogá? Sgubo ſkrine mirú, inu ſpráve, sgubo Absoloma, sgubo pravize perviga rojſtva, al je vſe to ſkupej ena taka velika ſkodo, deb' samogla perglihana biti s' ſkodo, ktiro terpí greſhnik, kadar Bogá sgubí? O kaj vender sgubiſh, o zhlovk! kadar sgubiſh Bóga? Zhe vpraſhaſh Samſona! ti bo povedal, de Bóga sgubiti, ſe pravi sgubiti vſo mozh soper duſhne, inu teleſne ſovrashnikè; zhe vpraſhaſh Saula, ti bo povedal, de Bóga sgubiti, ſe pravi sgubiti zhaſno, inu vezhno krono; zhe vpraſhaſh krajla Manaſes, ti bo povedal, de Bóga sgubiti, ſe pravi sgubiti zhaſt, veſelje, troſht, frajoſt, inu isvelizhanje; zhe v' praſhaſh Israelſko ludſtvo, ti bo povedalo, de Bóga sgubiti, ſe pravi sgubiti ſrezho, inu shégen na polji, v' nogradih, v' hiſhi, per goſpódarſtvo, inu v' vſih opravilah, kakó ſtraſhnó je to! Inu vender s' vſim tim ſhe ni mogozhe dopovedati neſrezho, v' ktiro zhlovk pade, kadar ſkus greh Bóga sgubí. Tok pove nam ti v' boshjih rezhéh reſvetléni David, kaj ſe vender pravi to, Bóga sgubiti? On kratko odgovorí, Bóga sgubiti se pravi sgubiti nar vezhi dobroto, poterpeshlivoſt v' terplenji, mozh v' teshavah, troſht v' shálosti, shégen v' deli, pomozh v' ſkuſhnavah, brambo v' nevarnoſtih, sakaj Bóg je vſe pra-

vizh-

vizhnimo, kdor tedej Bogá sgubí, ta vſe sgubí. O ſtraſhna sgubo! vredna ne vodénih, ampak krivavih ſovs.

II.

Al lubi moji! sgubo boshja je ſhe bres perglihe vezhi neſrezha, kakor ſim dosdej povedal, al kakor samore en zhlovk dopovedati; sakaj kdo bo sapopadil, kaj ſe pravi to Bogá, narvezhi, neiskonzhno dobroto sgubiti? O víro! S. víro! reſvetli moje poſhluſhavze, inu pokáshi jim, kaj ſa ena ſrezha, inu dobrota je Bogá iméti, de bodo is tega ſposnali, kaj sa ena neſrezha, kakó hudó je, Bóga sgubiti. Kaj je vender duſha bres Bogá? Poglej, moj zhlovk! ena od terte odrésana mladíka, kai moreſh od nje vupati? Zel nizh, sakaj ne? sa to, kje od terte odlozhena, je nenuzen leſ ni sa drusiga, kakor sa ógen. Ravno to je duſha bres Bogá. Kakor mladíka, zhe ſe terte ne dershí, ne more obenga ſadú perneſti, ravno takó duſha bres Bóga ne more nizh ſtriti, kar bi vezhniga isvelizhanja vredno blo, kir duſha bres Bóga je mertva, kakor vinſka mladíka, zhe je od terte odresana. *Sposnej is tega*, vpije S. Aug. *o greſhnik! ſposnej neſrezho boshje sgube; ravno taiſto minuto, k'je Bóg tojo duſho sapuſtil, kadar ſi ſmertno greſhil, je sginilo od nje tudi nje pravo shivlenje, inu kakor ti taiſto truplo sa mertvo dershiſh, is ktirga je duſha ſhla, ravno takó moreſh dersháti tudi taiſto duſho sa mertva, ktiro je Bog sapuſtil.* Duſha tedej bres Bogá je kakor mertvo

tru-

truplo, nizh ne ſtrí, inu tudi nizh ne more ſtriti, kar bi v' temo shivlenjo saſhlushenja, al v' perhodnimo plazhila vredno blo. Inu ako ſe ſpet na novo s' Bógam ne ſpravi, inu ſkus greh sgubleno shivlenje ſpet nasaj ne dobí, nima drusiga dozhakáti, kakor po ſmerti v'peklenſkimo ognjio pokopana biti. Al ni to ena ſovs vredna sgubo, sgubíti shivlenje duſhe! Inu vender kdo bi verjel, keb' ne vuzhíla vſakdajna ſkuſhna, kriſtiani per tej neisgruntani sgúbi oſtanejo bres shaloſti, bres obzhutlivoſti; ena neobzhutlivoſt, zhes ktiro je milo jokal *S.* Cypr. k'je rekel: *akó ti ſmert vsame enga toiga lubleniga perjatla, sdihujeſh, jokaſh, ſe ne daſh potroſhtati, akó pa greh duſhi shivlenje odvsame, ne sdihneſh, ne pade ſovsa od ozheſa, ſi is tega nizh ne ſtriſh.* Inu kar je tukej nar bel shaloſtno, je to, de vezhkrat ravno taiſti, ktir zhef ſmert ſoiga perjátla shaluje, ſe ſmeja zhef ſmert ſoje laſtne duſhe. O luzh *S.* víre! o lubesen proti duſhi, o obrajtanje boshje! kam je vſe to perſhlo? Varite ſe, lubi moji! varite ſe, de obeden smed vaſ kdej takó ne oſlepí, deb' taka neisrezheno sgubo nizh ne porajtal; de obeden takó neobzhtliv ne rata, deb' to sgubo ne objokal, al kar bi nar huiſhi blo, de obeden takó ferbéshen ne poſtane, deb' ſe h' tej sgúbi zel ſmejal. Zhe ena pravizhna duſha vezhkrat sdihuje, ſamo sa to, k' ne vé sagviſhno, al ima Bóga, al ne, deſglih ima urshoh vupati, de ga imá, kolko bi mogel ſhe le grefhnik ſdihvati, inu jokati, kir dobro ve, de nima Bóga, kir ſkus greh ga je sgubil! Dokler veſt duſhi naprej mezhe, de Bóg je od

nje

nje odlózhen, takó dolgo more shalvati, inu ſama ſebe s' tim beſedami ogovoriti: o revna duſha! ti ſi bres Bogá, ti ſi bres shivlenja, kakó moreſh veſela biti? ſovsé ſo moja jed nozh nu dan, kir veſt smiram vpije: *kí je toj Bóg?* je sdihval David, k'je bil ſkus greh Bogá sgubil. Greſhnik! ravno letó nej bo tudi toje vſakdajno sdihvanje, ako ti prizha toja veſt, de ſi Bóga sgubil. Sdihuj, jokaj, ne nehaj popret, dokler ga najdeſh, ſkus pokóro, ſkus pobolſhanje; inu k'ga najdeſh, dershí ſe ga ſkus brumno shivlenje vſe toje dní, dokler prideſh njega vshivati v' vezhnoſti.

III.

Ako zhlovk Bogá sgubí, inu ſzer s' vedenjam, frejvolno, tok' ſtrí Bogó, inu ſam ſebi nar vezhi krivizo; Bogó, kir ga premalo obrajta, ſam ſebi, kir ſe na duſhi neſrezhniga ſtrí. Vender sna enkolko sgovorá iméti, de ga je ena neprevidena ſkuſhnavo prepadla, ena sapelíva perlóshnoſt oſlepíla, eno húdo nagnenje premagálo. Ako pa zhlovk, potim, k'je Bogá sgubil, to sgubo prez ne popravi, ako on bres Bogá v' ſerzi, bres shivlenje v' duſhi shiví zele dní, zele tédne, zele meſze, povete, kakó ſe bo mogel sgovóriti? Al ſposna, de mu manka vſigá, kir Bogá nima? Al ſposna, de v' shivimo truplo mertva duſha okóli nóſi? Al je vender ena dobróta, ktira, ako bo sgubléna, bi vredna bla, s' vezhi ſkerbjó iſkana biti, kakor Bóg? Zhe je Bóg nar bogátishi ſhaz, nar ſlajſhi veſelje, nar sveſteſhi perjatel, nar lu-

bes-

besniviſhi shénen, nar bolſhi ozha, kako ſe vender more sgoditi, deb' mogel zhlovk njégovo sgubo tudi le eno minuto terpéti? Od malikvavza Miha berémo, de k' ſo mu njegóvi maliki, ktire ſi je ſam narédil, vkrádeni bli, je on bres odláſhanja tekel sa tátam, inu k' ga je doſhál, inu od njega vpraſhan bil, *sakaj takó hitro tézhe, sakaj vpije, sakaj ſe takó péha?* mu je odgovoril, *kakó? ti ſi meni moje bogóve, nar vezhi shaz moje hiſhe vkradil, inu me vprajhajſh, sakaj tézhem, sakaj vpijem, sakaj ſe péham.* Zhe en malikvavz ni porajtal mujo, pút, inu ſtopíne, deb' ſoje malike ſpet najdil, al bo mogel en vírni kriſtian sgubo ſojga Bogá mírno terpéti? sgubo taiſtiga Bogá, v' ktirga rókah je vſa njegóva zhaſna, inu vezha ſrezha? sgubo taiſtiga Bogá, bres ktirga ni mozhí, ne troſhta, ne shivlenja? Al ſe ne bo mujal njega ſpet najti? Al bo rajſhi vezhno, vmerel, kakór vezhno shivel? Al, o nevmerjozhi Bóg! kadar zhlovk tebe sgubí, ne porajta, al kadar sgubí kej zhaſniga, ſe sadershi vſe dergázhi. Sgubi letá en perl, al shlahtni kámen, sgubí uni en drági dnar, de to ſpet najde, ſi persadéne vſo mojo, ſi da vſo ſkerb, ne movzhí, ne pozhíva, dokler je ſhe kej vupanja, de, kar je sgubil, bo ſpet najdil; sgubí eden sdravje, s' kaj sa eno nagloſtjo ſe gré po arzata? arznie ſo grenke, nizh sa to; ſtopíne ſo teshavne, nizh sa to; apotheka je draga, nizh sa to, vſe ſe ſtrí, inu ſzer hitro, s' veſeljam, deb' ſe le ſpet sdravje sadobilo. Al kadar zhlovk ſkus greh Bogá sgubí, ni muje, ni ſkerbí, ni shelá, deb' ga ſkus pokóro ſpet najdil. Vſaka

sgu-

sgubo, vſaka ſkodo bo bres odlaſhanja, kolker je mogozhe, popravlena, ſamo sgubo boshjo prenéſe, terpí zhlovk mírno zele meſze, zele leta; smiram odlaſha sgubleno dobróto ſpet najti, smiram pravi, je ſhe zhaſ, kadar bo puſt menil, takrat bo zhaſ na to miſlit. Kdo samore to ferbeshnoſt, to ſlepóto, to hudobio prav sapopaſti? *Kakó je mogózhe*, je vprashal *S.* Auguſt. po ſojmo ſpreóbernenjo ſoje továrſhe, *kako je mogózhe, de temó, ktir je bres Bogá, diſhi ena jéd, dopáde jegro, veſelo tovarſhtvo, kakó more mírno shivit, kako mírno ſpáti?* Terpí zhlovk eno zhaſno sgubo, mu odpade vſe veſelje, ne more jeſti, ne píti, ne ſpati; le per ſami sgubi boshji ne sgubí veſelje ſoje perjétnoſti. Zhlovk ſe h' temó ſmeja, norzhuje, pleſhe, jegrá, je veſel, inu dobre volje. Jeſt ſe savsamem, kadar na to ſmiſlim; inu drusiga ne morem ſkleniti, kakor to, de taki al nimajo víre, al jim manka sdrave pâmeti.

I.

Kolker dalej odlaſha zhlovk ſhkodo sgube boshje poráviti, tolko teshej poſtáne ta poprávo. Inu urshoh tegá je ozhiten, saſtopíte: Bóg je luzh naſhe pâmeti, gorkóta naſhiga ſerzá, arznia sa naſhe rane, mozh naſhe duſhe; kolker dalej ſe tedej zhlovk mudí njega najti, tolko bel pamet oſlepí, ſerzé omersne, rana nevarniſhi poſtane, duſha oſlabí. *Inu ravno od tod pride*, pravi *S.* Greg. *de greſhnik v' ſoji neſrezhi smiram bel neobzhutliv, inu terdovráten perhaja, inu ſhkodo sgube boshje od dnéva do dnéva tol-*

ko

ko mejn zhuti, kolker bel taiſta gori jemle. Inu kaj pride na sadne is tega? to, de al greſhnik Bogá vezh ne iſhe, al zhe ga tudi iſhe, ga vezh ne najde. Gleite, kolko je leshezhe ne temó, de greſhnik ne odláſha popraviti ſhkodo sgube boshje, poſebno is tegá urshoha, kir ta poprávo, kolker bel ſe odláſha, tolko bel teshavna je; kakor naſproti, kolker pret ſe sazhné, tolko bel lóhka je. Inu kogá pogirje Bóg od tega, ktir je njega sgubil, de ga ſpet najde, ako ga neodláſha iſkáti? Morbit eno trí dní dolgo sdihvanje, shaloſt, inu jók, enako shaloſti, s' ktiro ſta ga doneſ Maria, inu Joſeph iſkála? On ne pogirje tolko, eno samo sdihnenje is ſerza, eno ſamo ſovso is ozheſa, eno ſamo beſedo is vuſt popravi vſo ſkodo boshje sgube. On pride k' nam, ako na njega klizhemo, inu ako ſe mi k' njemo obernemo, ſe tudi on k' nam oberne. Ga je pregnalo prevsetno, puntarſko ſerzé, ponishno ſerzé ga bo ſpet najdlo. Glejte, kakó malo je potrebno sa popraviti ſhkodo boshje sgube. O keb' pazh bil ktir is taiſtih neſrezhnih tukej med vami, ktir je ſzer Bogá ſkus greh bil sgubil, pa ne ſtrí naprejvsetja njega ſkus pokóro iſkáti; bodi potroſhtan, lubi perjatel! bi mu jeſt rekel, Bóg je perpravlen od tebe ſe sdej ta uro najti puſtiti, on od tebe drusiga ne shéli, kakor de rezheſh k' njemo s' sgrevanim ſerzam: goſpód! jeſt ſpet k' tebi nasaj pridem, pridi tudi ti k' meni nasaj, ſturi, proſim te, de bo moja ſkus greh mertva duſha ſkus tojo gnado ſpet oshivela, jeſt nozhem, inu me morem bres tebe daléj shivéti. Takó bi mu jeſt k' ſerzo go-

vo-

voril, inu ſim sagviſhan, de, ako je tudi doneſ bres Bogá v' to zirku perſhal, vender vun is zirkve ne poide bres Bogá. Al kír savupam, de taziga obenga tukej ni, tok vaſ ſamo to opominam: ſkashi, o zhlovk! ſerzhno lubesen taiſtimo Bogó, ktirga imaſh v' tojmo ſerzo, vari ga ſkerbnó, obdershi ga sveſló, inu vari ſe, de en tak lep, tak drag, tak imeniten ſhaz nigdar ne sgubíſh. Zhe bi vender kdej takó neſrezhen bil, deb' njega sgubil, o ne puſti, deb' ſonze pret doli ſhlo, preden najdeſh Bogá. Bres Bogá boj ſe saſpáti, popravi ſkodo boshje sgube bres odláſhanja, inu ne dej ſi popret pokója, ne mirú, dokler boſh ſpet s' Bógam, inu Bóg s' teboj.

II.

K' je duhovna neveſta v' vſokih peſmah ſpet najdla ſoiga lubleniga shénena, nje lero ſhe ni blo sadoſti, ampak je ſklenila njega sa naprej takó sveſto hraniti, inu varvati, dè ga ne bo nigdar vezh sgubila, sa to je rekla povna veſelja, *jeſt ga dershim, inu ga nozhem spuſtiti.* Ravno táko more biti naprejvsetje taiſtiga, ktir k' ſoji ſrezhi je ſpet najdil Bogá, ktirga je bil ſkus greh sgubil. Njemo ne ſme sadoſti biti, de le rézhe, jeſt ſim povn veſelja, de je ſpet Bóg s' menoj, inu jeſt s' njim, ampak more tudi sraven poſtaviti, jeſt ga dershím, inu ga nozhem spuſtiti. Al tukej samirkajte dobro, de duhovna néveſta, deb' ſoiga shénena vezh ne sgubíla, je ſtrila dve rezhí, pervizh je nekej odrekla, *jeſt ga nozhem puſtiti;* drugizh

gizh je nekej poterdila, *jeſt ga ozhem dershâti.* Pervizh je oblubila, nizh ſtriti, kar bi njo lozhilo od nje shénena; drugizh je oblubila vſe ſtriti, kar je potreba sa njega smiram obdershâti. Ravno to doje moreſh ſtriti tudi ti, o zhlovk! morem ſtriti tudi jeſt, ako Bogá nozhmo sgubiti. Pervizh tedej varvati ſe moreſh vſiga, kar bi snalo Bogá perſilit, deb'te sapuſtil. De boſh pa ſposnal, kaj ſili Bogá tebe sapuſtiti, praſhai le tojó leſtno ſkuſhno. Od kod pride, de ſi dosdej Bogá tolkokrat sgubil? To je perſhlo od tojga sadershanja, ktiro ſi od konza sa nedovshno dershal; to je perſhlu od taiſtih pogóvorov, ktiri ſo toje ſerzé popolnama oſtrupenili; to je perſhlo od norzhie, ktire ſi od konza sa kratik zhaſ dershal, inu k' sadnimo jih vender ni ſi sapuſtil. Per unimo je bil urshoh njegoviga padza eno obiſkanje, per temo eno vezhirno tovarſhtvo, per unimo ena komedia, per temó en pleſ. Uni beratavz ſi je ſkodval ſkus poshelenje zhaſnih dobizhkov; ta mladenzh ſkus branje frejvírnih bukov; una shenſka perſhóna ſkus shéle povſod ozhitno ſe pokasáti; ta shlahtni goſpód ſkus zhatishélnoſt. Poglejte, to ſo sgol urshohi, sakaj ſte tolkokrat Bogá sgubili. Ga nozheſh sa náprej vezh sgubiti, o zhlovk! tok' rezi is serza s' duhovno nevéſto: *jeſt ga nozhem spuſtiti.* Vari se urshohov boshje sgube; prozh s' neſramnim poglédi, prozh s' pohujſhlivim tovarſhtvam, rezi, o zhlovk! pa is ſerza, luſhti, nezhimernoſti, leſtni dobizhek! na vezhno rezhem vam, lohka nozh! *jeſt ſim najdil tegá, ktirga moja dujha lubi, jeſt ga dershim, inu ga nozhem spuſtiti.* Takó more miſliti, takó go-

govóriti, takó ſtriti, ktir je ſklenil, s' Bógam vezhno dersháti, njega nigdar vezh sgubíti. Ako pa miſliſh, o zhlovk! de snaſh Bogá v' ſerzo obdersháti, inu sraven tegá ravno v' tih perloshnoſtih oſtáti, v' ktirih ſi ga sgubil, tok' ſe snajdeſh v' eni ſovs vredni ſlepóti. Kakor ſi Bogá enkrat sgubil, ravno takó ga boſh sgubil tudi drugikrat. Tukej, samirkaj dobro, vírni zhlovk! ni obene ſredne zéſte, al moreſh nove, nevarne perloshnoſti ſe ogibáti, al boſh ſpet v' ſtaro greſhno mlako naſaj padil. Takó ja ſam ſodish, kadar sa shivlenje tojga trupla gré; zhe ſi ſe enkrat na vodi v' ozhitni nevárnoſti snajdil, ſe gviſhno drugikrat v'enako nevarnoſt ne boſh podal na vódo; zhe te je ena jed v' ozhitno ſmertno nevarnoſt poſtavila, je gviſhno ne boſh vezh pokuſil, sakaj ne? sa to, kir ſe bojiſh, deb' ti ſpet ne ſkodvala. Pa sakaj ne ſodiſh ravno takó, kadar ſe podaſh v' taiſte perloshnoſti, v'ktirih ſi ſheenkrat Boga sgubil? Ne puſti ſe golfáti od taiſtiga ſovrashnika, ktir tebi sa nizh ni tolkajn nevoſhliv, kakor sa to, de je Bóg s' teboj, inu de ſi ti s' njim. Deb' pregnal Bogá is tojga ſerzá, ti bo naprej kvaſil, de tam ni vezh nevarnoſti, kir je enkrat bla, al ne puſti ſe golfáti, odgovóri mu ſerzhno, jeſt ſe nozhem v' nevárnoſt nizh vezh nasaj podáti; prevezh lúbi mi je moj Bóg, kakor deb' ſe ſhe enkrat v' nevarnoſt podál, kir bi ga snal ſpet sgubíti, jeſt ga dershím, inu ga nozhem vezh spuſtíti. Srezhen ſtokrat ſi, o zhlovk! ako boſh sa naprej takó ſturil.

III.

Vender letó ſhe ni sadóſti; sraven tegá, de rezheſh s' duhovno neveſto, *jeſt ga nezhem spuſtiti*, moreſh tudi to sraven perſtaviti: *jeſt ga ozhem dersháti.* Ni sadóſti, de ga le ſamo ſkus greh ne ſiliſh, deb' te sapuſtil, inu sginil is toiga ſerzá, ampak ti ga moreſh tudi na vſe vishe ſiliti, de smiram per tebi oſtáne. Sakaj njemo dopáde, ako ſe proti njemo takó sadershimó, kakor ſta ſe sadershála tiſta dva jógra, k' ſta v' Emmaus ſhlá, k' ſta ga ſilila, inu rekla, *oſtáni per naſ.* Inu letó bo rátalo, o zhlovk! ako ſe boſh pomujal Jesuſo v' vſih rezhéh dopáſti, inu veſelje ſtriti, ako namrezh bodo zvedlé v' tojmo ſerzo dobro diſhezhe lilje lepih zhednoſti, sakaj *on ſe med liljami paſe*, pravi duhovna nevésta v' viſókih peſmah. Ako bo najdil Jesuſ v' toji duſhi lubésen, ponishnoſt, poterpeshlivoſt, zhiſtoſt, inu leſtno satajenje, ſi bo ſturil, tojo duſho sa paradíſh, ktirga ne bo nigdar sapuſtil. Ako bo pa narajmal per tebi mlazhnoſt, reſtreſenje, leſtno lubésen, nezhimernoſt, zerklivoſt, ne moreſh po obeni vishi vupáti, de be prebival v' enih takó neródnih, neperjetnih jérpergah, sakaj S. Duh ſkus Joba pravi, *on ne bo najden v' deshéli taiſtih, ktiri eno veſelja, inu luſhtov povno shivlenje pelajo.* Kakó mozhno tedej bi ſe golfal taiſti, ktir bi otel andoht do poſta odláſhati, med tim pa zel puſtni zhaſ v' luſhtih, inu v' veſeljo doperneſti, inu sraven vender Bogá v' ſerzi obraniti! Ne! ne! lubi moji! poſvetne, resvojsdane ſerza ni ſo boshje jérperge; on bo ſpet na novo sgublén,

lén, zhe ne en dan, tok' drugi, zhe ne per eni, tok' per drugi perlóshnoſti. Jeſt ne rézhem, de greſhno, inu prepovédano je vſako reſveſelénje, jeſt rézhem ſamó to, de, ako nozheſh Bogá sgubíti, o zhlovk! dérshi ſe molitve, Ss. Sakramentov, beſéde boshje, inu ſzer sdej s' vezhim ajfram, kakor v' drusih zhaſih, kir ravno sdej je vezh perlóshnoſti Bogá sgubíti, kakor v'drusih zhaſih. Ako Bogá sgubíſh, miſli, o zhlovk! kogá ſi bres Bogá? bres Bogá ni ſi nizh, nimaſh nizh, ne samoreſh nizh. Le ſpolni vſe shéle skashéne natúre, poſvetni zhlovk! le dopuſti pozhutkam, inu nagnenjo vſe luſhte, vſo frajoſt, inu dérshi ſe sa to prav sa ſrezhniga; le hrepéni po dnarjih, inu bogaſtvo, bogáti, inu premóshni tega ſvetá! inu navéshi na to trohlivoſt toje ſerzé, dérshi ſe sa ſrezhniga; le nepihuj ſe, bodi prevséten, shlahtniga, vſoziga rodú! dérshi ſe sa ſrezhniga, k'te vſe zhaſtí, k'ſe ti vſe perklajna, ako nimaſh Bogá, ſi vender mejn, samóresh mejn, kakor uni s' ránami pokriti ſromak, ktir ſzer na póſteli od ſvetá sapushén sdihuje, sraven tegá pa vender Bogá v' ſerzó imá; ſi vender mejn, kakor uni revni, reſtérgani berazh, ktir ſzer od hiſhe do hiſhe iſhe shiveſh, pa vender Bogá v' ſerzo noſi. *Kaj imáte vi bogáti*, v' praſha S. Aug. *ako Bogá nimate? nizh; kaj vam manka vi revni! ako Bogá imate? nizh.* Kolko tedej je treba várvati, inu braníti boshjo sgubo? kolko je treba odverniti vſe to, kar nam samóre Bogá odvséti? kolko je treba ſkerbeti sa vſe to, kar samore Bogá smiram per naſ obdershati? Kdor ni perpravlen, pret, inu

rajſhi vſe, kakor Bogá sgubíti, ta ni vreden Bogá v' ſojmo ſerzo iméti; inu kdor ſi ne da vſo ſkerb, inu mujo smiram s' Bógam shivéti, nima drusiga nizh dozhákati, kakor to, de, kakor je shivel bres Bogá, tako bo tudi vmerél bres Bogá, bo ſkus zelo vezhnoſt bres Bogá. O vezhni Bóg! pred to neſrezho vari mene, inu vari vſe moje poſhluſhavze.

Kir tedej ſim vam sadóſti svishal, de sgubo boshja je ena takó velika neſrezha, de more s' vſo shaloſtjo objokana biti, eno takó velika neſrezha, de nje ſkodo more bres odlaſhanja popravlena biti, ena tako velika neſrezha, de ſe nje zhlovk more s' vſo ſkerbjo várvati; kir ſte v' temo previshani, tok' mi nizh drusiga zhes ne oſtane, kakor de vaſ opominam, inu proſim v' imeno Jesuſa vaſhiga odreſhenika: greſhniki! ktiri ſte ſkus greh sgubili Bogá, ſposnajte vaſh neſrezhen, shaloſten ſtan, vſmilite ſe ſami zhes ſe; iſhite Bogá ſkus pokóro, inu pobolſhanje, dokler ſe puſti najti, sdihnite k' Jesuſo: lubi Jesuſ! zhe kdej tekó is ozhí obilne ſovse, tok' gviſhno po pravizi morejo tézhi per temó ſpomino, de ſkus greh ſmo sgubíli tebe narvezhi dobróto, ſturi, de bomo to neſrezho prav ſposnáli, v' ſerzo zhutili, inu sgrevano objokáli, kir le na to visho ſe bo sbudílo ſerzé, de bo sazhelo po tebi sdihváti, tebe iſkáti, dokler te bo najdlo. Zartana Mati Jesuſova, ſkerbni varh Jesuſov, Maria, inu Joseph! dajte nam le enkolko taiſte shaloſti, s' ktiro ſta vi dva objokvala sgubo Jesuſovo, enkolko taiſte ſkerbi, inu muje, s' ktiro ſta vi

dva

dva iſkala Jesuſa, de te najdemo, o Jesuſ! s' teboj perjasnoſt ſtermó, inu te sa naprej nigdar vezh ne sgubimo ſkus eno ſmertno pregreho, ampak ſtanovitno ohranimo ſkus brumnoſt, inu pravizhno shivlenje. Nedovshnim pa dej, lubi Jesuſ! tojo gnado, de bodo vſelej s' teboj, inu ti vſelej s' njimi, dokler po zhaſnimo shivlenjo v' ſmertni uri od tebe gnadlivo gori vsèti pridejo ſrezhno v' ſtivilo tojih isvolenih, s' ktirim te bodo lubili, inu vshiváli v' tojmo kraleſtvo bres ſtrahú te kdej vezh sgubìti ſkus zelo dolgo vezhnoſt. Leto gnado proſim ſam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizheózhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRIDIGA

Na II. Nedélo po Ss. trieh Krajlih.

Na Prasnik ſladkiga Imèna JESUSA. Svetó, inu ſtraſhnó je njegovo Imè. Psal. 110.

Ena ſzer ſtrashna, pa vender troſhtliva, ena ſzer grenka, pa vender veſéla; ena ſzer savsetna, pa vender ſveta rezh ſim pernesel donesſ na kanzel. Ta rezh vam shélim donesſ sa zelo léto sa en dár dati, kir v' prizheozhimo léto 1812. donesſ ta pervikrat k' vam govorìm. Boſte morbit vpraſháli, kaj more to vender sa en dar biti? Straſhán, pa vender troſhtliv,

 gre-

grenák, pa vender veſel, savséten, pa vender ſvet? Ta dár drugi ni, kakor zártano, ſvéto, ſladko Imé Jeſuſ, ktirga ſpomín obhaja doneſ zela katholſhka zirku s' velikim veſeljam, s'veliko andohtjo, s' popólnama odpuſtiki sa vſe taiſte, ktiri ſe jih ſkus zhiſto, sgrevano ſpovd, inu vredno prejeto S. reſhno Teló deléshne ſtré. *Svetó, inu ſtraſhnó je Jeſuſovo Imé*, pravi kronami prerok David; zhudna rezh! kakó gré letó ſkupej, de to, kar je ſvetó, bo tudi ſtraſhnó imenvano? To, kar je ſvetó, napolni zhlovéſko ſerzé s' veſeljam, inu s' ſladkoſtjo, inu kir Imé Jeſuſ je nar ſvetéſhi, kakó tedej more ſtraſhnó biti? Sa ta zvibu resvesáti, vsamem h' pomózhi natúro, inu poſtávo; natúro, de mi pokáshe eno táko rezh, ktira veſelje, inu ſtrah ſkupej v' ſebi ima; poſtávo, de mi pokáshe eno rezh, ktira je ſama na ſebi ſveta, inu ſtraſhna. Preglejmo to; ogen, kaj ima v'ſebi sa ene dobre leſtnósti! Svejti, gréje, kuha, terde rezhí mehke, inu mehke terde ſtrí: inu kaj je sraven tegá vender ſtraſhnéſhiga, kakor ogen? poshgé pohiſhtvo, premoshénje, blagó, inu vſe, kar zhlovk imá; glejte tedej, de ogen je nuzen, inu ſkodliv, je perjeten, inu ſtrashán. Natúra tedej vuzhí, de ſo rezhí na ſvéto, ktire perjetnoſt, inu ſtrah, prid, inu ſhkodo ſkupej v' ſebi imájo. Zhe grém od natúre k' poſtávi, mi pokáshe leta zhudno ſhibo Moyséſovo, ktira je resdelíla krivavo murje, je ſtrila pot Israelzam v' oblubleno deshélo Canaan, Ægyptovzam pa je odperla pot h' poglubenjo; enim je bla k' shivlenjo, drugim k' ſmerti. Nebeſhka mana, kaj sa ena ſhlathna jéd je bla,

kti-

ktira je vſa ſladkoſt v' ſebi iméla, inu vender pravi *S.* Piſmo, de enim je zhervíva poſtála, jim je ſkodlíva bla. Ravno takó v' novimo teſtamento Jesuſovo *S.* reſhno Teló ima v' ſebi shivlenje, inu ſmert; shivlenje sa té, k' ga vredno vshivajo, ſmert sa té, k' ga nevredno prejmó. Sdej, kriſtiani! boſte lohko saſtopíli, sakaj pravi David, *de ſvetó, inu ſtraſhnó je Jesuſovo Imé; ſvetó namrezh, ſvetim*, pravi *S.* Hieron. *ſtraſhnó greſhnikam.* Inu ravno letó je sapopadik donaſhne pridige, de namrezh ſvetó je Jesuſovo Imé ſvetim, brumnim, inu pravizhnim, pokashe pervi dejl; de ſtraſhno je Jesuſovo Imé greſhnikam, pokáshe drugi dejl mojga govorjenja, preden sazhnem, poterpíte.

I.

Svetó, ja zheſ vſe ſvetó je Jesuſovo Imé, sakaj piſano je v' bukvah Moyseſa, *ſveto je njegóvo Imé*, inu ſzer takó ſvetó, de obén zhlovéſki, ampak le angelſki, ja archangelſki jesik ga je pervikrat sgovóril, inu le Maria nar zhiſtiſhi Diviza ga je ſhliſhati ſmela, sakaj S. Evang. pravi: *njegóvo Imé je blo od Angela imenvano.* Gabriel zhiſti nebeſhki duh je to *S.* Imé is ſojga angelſkiga jesika v' diviſhke vuſheſa Marie polóshil, inu ſkus miſli v' ſérze vtiſnil, preden je bil v' nje diviſhkimo truplo ſpozhét. Svetó, ja zheſ vſe ſvetó, je Jesuſovo Imé, inu ſzer takó ſvetó, de sa tega osnaniti krajlam, inu ludſtvam zeliga ſveta je Bóg isvólil eno poſebno ſvéto poſodo, namrezh Paula Apoſtelna. Vuſta tega *S.* Apoſtelna ſo enáke

ke blé shégnani poſódi, v' ktiri bo na naſhih altarjih S. reſhno Teló hráneno, sakaj v' njegovih vuſtih drusiga ni blo, kakor S. Jesuſovo Imé, ktirga je on dve ſto, inu devetnajſtkrat imenval v' ſojih piſmah na Rimze, Corintharje, Colloſenze, inu druge vírne. Svetó, ja zheſ vſe ſvetó je Imé Jesuſovo, inu ſzer takó ſvetó, de pred njim ſe Angeli trefejo, ſe gibajo nebeſhke mozhí, kolkerkrat ſhliſhjo sgovoriti S. Imé Jesuſ. Miſlite morbit, de ni temó takó? Tok'reſpózhi ſe ſtrop prizheózhe zirkve, de bomo s' ozhmí vidili, de je reſ kar govorím, kakó namrezh v' Iméno Jesuſa ſe perpognejo vſe koléna v' nebéſih, vſih devet korov Angelſkih, zela truma isvólenih. Reſpózhi ſe dnó prizheózhe zirkve, de bomo s' ozhmí vidili, de je reſ, kar govorím, kakó namrezh pred Iménam Jesuſovim ſe perpognejo, inu trepetájo vſe koléna pod ſemló. Inu is tegá, semla! semla! vuzhi ſe obrajtati ſvetoſt tega preſvetiga Iména; vuzhi ſe per sgovorjenjo Iména Jesuſoviga glavo odkríti, obras nagníti, koléna perpogníti, shvot h' tlam blishati, pred tim S. Iménam, pred ktirim je ſam Kriſtuſ glavo nagnil na krisho, kir verh krisha je piſano blo: *Jeſuſ Nazarenſki Judovſki Krajl.* Inu zheſ to ſe nimaſh zhuditi, o zhlovk! ampak zhudi ſe veliko vezh zheſ to, kir pravim, de Imé Jesuſ imá v' ſebi tako ſvetoſt, de je ne more obéno peró popiſáti, oben jeſik sgovoríti, obéna pamet sapopáſti, obén zhlovk ſi je naprej poſtáviti, obén Angel je dopovédati. Kader srezheſh, al isrezhi ſhliſhiſh S. Imé Jesuſ, s'rezheſh, inu ſhliſhiſh na enkrat vſe, karkol samore od Bogá

gá isrezhéno biti. Ni iména ne v' viſokoſti, ne v' globozhini, ne na semli, ktiro je Bogó poſvezhéno, deb' ne blo v' imeno Jesuſovimo sapopadeno. Is tega Iména ſe bliſka vſigamogozhnoſt, previdnoſt, neiskonzhnoſt, neismirnoſt, nesapopadlivoſt boshja; vſmilenje, poterpeshlivoſt, dorotlivoſt, imenitnoſt, miloſt boshja, reſnizhnoſt, vezhnoſt, modroſt boshja, *vſe to isrezhem na enkrat*, pravi S. Bern. *kader sgovorim S. Imé Jesuſ!* sakaj Jesuſ bi naſh odreſhenik, naſh isvelizhar ne bil, keb' njegóvo Imé ne sapopadlo v' ſebi vſe boshje leſtnoſti. Svetó, tedej, ja zhes vſe ſvetó je Jesuſovo Imé, kir sapopáde v' ſebi vſe, karkol' samore ſvetó imenvano biti.

II.

Imé Jesuſovo ni le ſvetó ſamo na ſebi, kar ſmo dosdej ſhliſhali, ampak ſvetó je tudi proti nam, kir naſ poſvetí na trojno visho, *kakor pravi S. Thom. angelſki vuzhenik.* Pervizh naſ poſveti, kir naſ ozhiſti od naſhih grehov, drugizh kir naſ poterdi v' dobrimo, trekizh kir naſ savéshe k' boshji ſhlushbi. Vſe to ſtrí v' nami Jesuſovo Imé. On naſ osdrávi od nevarne bolesni naſhih pregreh, sakaj od njega pravi S. Evang. *de on bo od greha reſhil ſoje ludſtvo, dokler on je jagne boshje ktir prezh odjemle grehe zeliga ſvetá.* O neisgruntana gnado! ktire naſ to preſveto Imé deleshne ſtrí. Kaj bi blo sa naſ, keb' ne imela zirku mozh, inu oblaſt v' imeno Jesuſovimo grehe odpuſhati? Drugizh Jesuſ naſ poterdi v' dobrimo, kar

pri-

Prizha S. Bern. kir pravi: *Kaj ne? moj zhlovk! kolkerkrat ſe ſpomniſh na Jesuſa, ako njegóvo S. Imé sgovoríſh, tolkokrat poſtáneſh mozhnéſhi v' dobrimo, bel ajfra povn v' andohti, bel shejen dobrih del, kerſhanſkih zhednoſti, brumnoſti, inu ſvetóſti.* Sa volo tega, pravi ſpet S. Bern. *toje Imé, o Jesuſ! je eno islito olje, ktiro nam mozh, inu ſerzhnoſt da v' vojſki zhes naſhe videózhe, inu nevideózhe ſovrashnike.* To S. Imé je dalo mozh marternikam, de v' jézhi, pod mézham, na koléſi, na krishi, v' ogni, med divjo sverino, v' pregajnenjo, v' martrah, v' ſmerti ſo ſtanovitni oſtáli. To Imé jim je dalo tako ſerzhnoſt, de S. Piſmo pravi: *Apoſtelni, inu marterniki ſo s' veſeljam ſhli v' terplenje, martre, inu ſmert, ſo ſe veſelili, de ſo vredni bli terpéti sa volo imena Jesuſoviga.* Trekizh Jesuſ naſ poſvetí v' boshji ſhlushbi, sa to pravi v' Jesuſa salubleni Apoſtel Paul: *Vſe, karkol' ſterte s' beſedo, al v' dianjo, vſe ſtrite v' imeno goſpóda naſhiga Jesuſa Kriſtuſa.* Ozhte ſhe vidit, kaj sa eno mozh imá v' ſebi to preſveto Imé? vam lohko svisham, ako le per verho v' S. Pismo poglédam: *Kaj ni ſo ſtrili, kaj sa ene zhudeſhe ſo dopernáſhali v' temó S. Iméno pervi Kriſtiani?* govorí S. Krisoſtomus: *V' mozhi Jesuſoviga iména ſo bolesni sdravili, hudizhe sgajnali, s' novim jesiki govorili, mertve is groba k' shivlenjo obudili, hudo vreme odgnáli, ogen pogaſili, sgol zhudeshi, doperneſéni s' shivo víro na mozh iména Jesuſoviga.* Peter dela zelo nozh na murjo, nizh ne vjame, kakor hitro je pa v' Iméno Jesuſovimo mresho v' vódo vergel, sagerne tolko rib,

de

de ſe mreshe térgajo. En krulov ſromák ſedí pred Jerusalemſkim tempelnam, ſe ne more na noge opréti; Peter mu rezhe v' iméno Jesuſovimo vſtáti, on vſtáne sdrav, hodí, inu hvali Bogá. Paul da v' iméno Jesuſovimo ſlepim pogled, drugi Apoſtelni ſtré v' temo S. Iméno zhudeshov bres shtivila. Kdo ne vidi, kdo ne ſposná is tega sadoſti ſvetoſt, inu mozh Iména Jesusoviga? O tedej po pravizi rezhem s' Davidam, ſvetó je Jesuſovo Imé; ſvetó ſamo na ſebi, ſvetó proti nam. Kakó shaloſtno tedej je, de ſedajni kriſtiani takó malo obrajtajo to preſveto Imé, de ſe imenuje tolkokrat v' norzhíah, v' jési, bres potrébe, bres zhaſtí, bres ponishnoſti, bres spoſhtvanja! Al ravno sató ſe ni zhuditi, de ſedajnimo ſvéto to S. Imé takó malo pomozhi da sdej v' shivlenjo, inu bati ſe je, de pomozhi od njega ne bo tudi v' ſmertni uri.

III.

Inu temo preſvetimo Iméno, ktirga zhaſtí zélo nebó, bo od ſedajnih kriſtianov tolkajn supergovorjeno; njegóva zhaſt tolkajn pomajnſhana, njegóva imenitnoſt, inu mozh takó malo ſposnana! Inu kdo ſo letí? ktiri zhaſt Jesuſovo doli teró, inu ſhpot delajo njegovimo Iméno? So ravno taiſti, ktiri ſo v' temó S. Iméno od vezhniga prekleſtva drago odkúpleni, ktiri v' temo S. Iméno rajtajo isvelizhani biti; ſo vírni, katholſhki kriſtiani! zhe jih vender ſmemo takó imenvati. Med ſovrashnike Jesuſove, med sanizhvavze njegóviga S. Iména ſhliſhjo

vſi

vſi taiſti, ktiri ſojga blishniga, al druge ſtvari preklinajo, hudizho sdajajo, ſe roté, inu lashnivo perſégajo, Ss. Sakramente, S. Krish, inu Jesuſovo S. Imé v' jési h' preklinvanjo pertíkajo. Gorje njim, ako ne sapuſté to greſhno navado, sakaj, kdor blishniga preklina, je v' nevarnoſti enkrat ſam od Bogá vezhno preklét biti. Sem ſhliſhjo sanizhvavzi shegnaniga duhovſtva, S. víre, katholſke zirkve, inu boshjih rezhí, ktiri od poſvetniga duhá oſlepléni vpijejo, sa kogá ſo nam farji, sa koga zel meníhi, prezh s' njimi, ſo zhlovéſkimo tovarſhtvo teshavni, zartanimo ozheſo soperni, njih vpitja ſmo ſiti, k' jih ne bo, bo bolſhi; gorje takim, slaſti v' ſmertni uri; bo shelel farja, al meníha, pa ga morbit ne bo, kir jih je v' shivlenjo shéjel, keb' mogozhe blo, vſe v' eni shlizi vode vtopíti, gorje takim, sakaj S. Pismo pravi: *Kdor ſe loti boshjiga nameſtnika, ta ſe dotákne sérkla boshjiga ozheſa.* Sem ſhliſhjo vſi taiſti ferbeshni, frejvírni góbzi, ktirih v' naſhih zhaſih she zel med gmejn, kmeteſhkim ljudſtvam doſti najdemo, ktiri pravjo, kaj bi ſe derſhal ravno na katholſko víro, al ſe ſposnam h' tej, al h' uni víri, kaj sa to, v' vſaki viri snam isvelizhan biti; kaj ſe bom dershal na sapovdi katholiſke zirkve; deb' mogel maſho ſhliſhat, v' gviſhnih dnevih ſe poſtiti, v' petik, v' ſaboto od meſa ſe sdershati, ſej ni vezh zerkvénih sapovdi, je vſe vsdigneno, obena dovshnoſt me ne veshe. Sem ſhliſhjo vſi taiſti mlazhni, na pol kriſtiani, ktiri nizh nozhejo vedit od ſhlushbe boshje, od andohti, od boshjih rezhí, ter pravjo, po kaj bi hodil k' ſpovdi, to je pazh

kej

kej nepotrebniga, deb' le ſhe ſpovd doli perſhlá, she tolko lét ni ſim bil, pa ſim ſhe tukej: pokaj bi smiram v' zirkvi tizhal, snam dober kriſtian biti, zhe tudi léto, inu dan zirkve od snotrej ne vidim. Gorje vſim takim, zhe ne ſtré pokóro, sakaj Jeſuſ shuga: *Kdor mene ne bo ſposnal ozhitno pred ludmi, tega tudi jeſt ne bom ſposnal pred mojim ozhetam.* O lubi moji! nikar! deb' is vaſ ktir med tim sapopaden bil; oſtanite v' víri ſtanovitni, v' andohti sveſti katholſki zirkvi, kakor dobri otrozi vſelej pokórni; kriſtiani ſté, imé imáte od Kriſtuſa, v' katholſki zirkvi ſté, sunej ktire ni isvelizhanja, kdor ne oſtáne v' zhovno S. Petra, to je, v' katholſki zirkvi, ktir nima sa brodnika Jeſuſa, ſe bo potópil, inu vezhno konz vsel takó gviſhno, kakor gviſhno je, de je en Bóg v' nebeſih. Le brumnim, le pravizhnim ſamo je ſvetó Imé Jeſuſovo, kir jih poſveti, inu isvelizha; al greſhnikam je ſtraſhnó, kir jim ne da shivlenja, ampak ſmert, ne isvelizhanje, ampak prekleſtvo, kakor boſte v' drugimo dejlo vidili.

I.

Vidili ſmo dosdej, de ſvetó je Jeſuſovo Imé, pa David pravi: *de tudi ſtrashnó je*, ne ſzer brumnim, inu pravizhnim, ampak terdovratnim, neſpokorjenim greſhnikam. *Trikrat ſtrashnó je Jeſuſovo Imé*, govori S. Kriſoſt. *hudizham, greſhnikam, inu hudobii.* Kako ſtrashnó je to Imé hudizham, ſe she ſamo is tega sadoſti doli vsame, kir Angeli prevsetni,

kir

kir ſo ſe v' nebeſih zhes Jesuſa ſpuntali, ſo bli páhneni is ſojih ſedeshov v' brésen peklenſki, is zhastí v' ſhpot, is veſelja v' shaloſt, is nebeſhke ſrezhe v' peklenſke martre, is paradisha v' vezhni ogen. *Pred mozhjo tega S. Iména*, pravi S. Laurent. Juſtin. *ſe hudizhi treſejo*, sakaj? on urshoh da, kir pravi: *veſh, moj zhlovk! de hudizh ne more terpéti molitve, kir ſe more vſelej perpogníti, kadar Jhliſhi imenvati Jesuſovo Imé, sa volo tegá ſe ni zhuditi, de beshí od tega, ktir s' andohtjo móli, inu na Jesuſovo Imé klizhe, de ne bo perſilen pred njim ſe ponishati, inu mu ſkasáti dovshno ſpoſhtvanje, inu zhaſt.* S. Paul Apoſtel, k' je v' Mazedonii narajmal eno dekelzo, k' je bla od hudizha obſédena, sa njo reshit drusiga ni rekel, kakor te beſede: jeſt ti sapovém, peklenſki duh! v' iméno Jesuſa, de greſh is te perſhóne, inu hudizh je njo per tej prizhi sapuſtil. Kdo ſe bo bal ſkuſhnav hudizhovih, ako to S. Imé sa oroshje imá, inu v' shivi víri zelo savupanje na njega poſtávi? zhes eno tako duſho ne samore nizh zela peklenſka mozh. Vemo is S. Piſma, de David je premágal, inu pobil s' kamnam v' frazhi ſtraſhno meſéno góro Goliatha, zheſ ktiro pergodbo vuzheni Philo takó govorí: *Davidie vsel is vôde pet kamenzov, je sapiſal na taiſte iména pet pervih Patriarchov Abraham, Isaac, Jacob, Moyses, inu Josve, inu jih poloshí v' ſojo paſtirsko torbizo; on gre zheſ Goliatha, ſéshe v' torbizo; vsame vun taiſti kamenz, na ktirmo je blo ime Josve sapiſano, ga dene v' frazho, ga vershe, inu Goliatha pobije.* Skrivnoſt v' temó je leta: to imé Josvé, je hebrajſka

be-

beſédo, ſe pravi v' naſhimo jesiko tolko, kakor Jesuſ, tedej je David v'ſiméno Jesuſa premagál, inu pobil Goliatha, sa to mu je rekel: *ti prideſh k' meni s' mezham, inu s' oroshiam, al jeſt ti grem na proti v' iméno goſpóda*, sa to ſe te ne bojim. Svedili, inu ſkuſili ſo letó isvóleni boshji Svetniki Eligius, Theodoretus, Hilarion, Switbertus, Dominicus, inu Greg. Nazianz. ktir piſhe ſam od ſebe, inu pravi: *Vezhdeil ſim komej ſhe popolnama isgovóril Jesuſovo Imé, je she hudizh s' velikim nepokojam v' beg pognan bil.* Glej is vſiga tega, moj zhlovk! kakó reſnizhno je, de ſtraſhnó je Jesuſovo Imé, hudizham, kakor ſmo dosdej ſhliſhali.

II.

Al ravno takó ſtraſhnó je greſhnikam, kakor hudizham preſveto Imé Jesuſ, sakaj greſhniki na semli ſo hudizham enáki, kakor ſo brumni, inu pravizhni enáki Angelam. *Obeden ſi ne perlisuj s' tim S. Iménam*, pravi S. Aug. greſhnik! ne golfej ſe, kakor ponozhni metúli, ktiri takó dolgo okóli gorézhe ſvezhe fadlajo, inu létajo, dokler ſe pershgó, inu konz vſamejo; odſtopi od greha, ktir klizheſh na Jesuſovo Imé. To Imé je gorézh ogeu, ako zhlovk nozhe, deb' mu núzalo, mu more ſhkodváti. S. piſmo prizha, kir pravi: *ſtrafengi ne bo odſhal, kdorkoli nepridno sgovóri goſpódovo Imé.* Sa to po pravizi rezhem, de Imé Jesuſ, kakor je nekterim k' isvelizhanjo, ravno takó je drugim h' poglubenjo; ſmert je greſhnikam, shivle-

nje

nje pravizhnim. Ja! Jesuſovo Imé ſhkodje zel greſhniko, ako ga le imenváti ſhliſhi. Shal je nekdej, pravi S. Piſmo, Saul, en perſeshen ſovrashnik Jesuſov, od jése, inu grimnoſti zhes kriſtiane le na pol zhlovk, enak enmo lévo; on gré v' Damask s' miſljo kriſtiane polovíti; inu svésane v' Jerusalem perpeláti h' martri, inu ſmerti; on je voſhil, deb' bli vſi vírni le en ſami vrat iméli, deb' na enkrat samogel vſe konzháti, inu pomoríti; al zhudna pergodbo! Saul na enkrat leshí na semli is konja vershen, nebó ſe jésí, Saul tudi, nebó je rudezhe od ſtrel, inu bliſka, Saul od jése, inu grimnoſti, Kriſtuſ ſe perkashe v' oblako, Saul se mu soper poſtávi na konjo, Kriſtuſ pregajna Saula, Saul Kriſtuſa, Kriſtus ga ogovorí s' bliſkam, inu grumenjam, Saul ne porajta, al komej mu rezhe Kriſtuſ: *jeſt ſim Jesuſ!* je Saul premágan, moſh, inu kojn na semli leshí. Glejte, kriſtiani! kako ſtrashnó je to Imé greſhnikam! Zhe je pa she sdej v'shivlenjo ſtrashno Jesuſovo Imé, greſhnik! miſli, kaj bo v' sadnj bolesni, k' ne bo obéne pomózhi, obenga troſhta? kaj bo v' ſmertni uri, k' bo narvezhi nevarnoſt, nar vezhi ſkuſhnave? kaj bo na ſodni dan, k' boſh zhakal na urtel tojga prekleſtva? ako v' ſtani greha, bres pokóre, v' ſovraſhtvo Jeſuſovimo v' vezhnoſt prideſh? Prevsetni, napíhneni, ſam ſebe, leſtniga ſtemanja, inu hvale polni zhlovk! me posnaſh? bo vpraſhal Jesuſ! v' shivlenjo me ni ſi otel posnáti, kir isgled moje ponishnoſti ni ſi poſnémal, ſi me vidil s' ozhmí toje víre v' revni ſtali rojeniga, vſiga v' boſhtvo, inu v' pomankanjo, ſi vidil od ſve-

ta

ta sanizhvaniga, ſovrasheniga, pregajneniga, de ſe zheſ to ni ſim ſerdil, ni ſim shugal, ſe ni ſim maſhval; ſi me vidil terpeti, na krishi viſit, sa te duſho gori dati; ſi me ſhliſhal, k'ſim te proſil tolkokrat ſkus moje nameſtnike: zhlovk! bodi ponishen, ne napihuj ſe, ne dershi nizh ſam na ſe; zhlovk! bodi kroták, ne jési ſe, ne dershi ſovraſhtva, odpuſti reshalenje, posabi na krivize, inu samire; zhlovk! bodi poterpesh-liv, ne godernej zhes krishe, inu neſrezhe, terpi s'menoj, ſkleni ſe s'menoj, podversi ſe moji volji; ſkus to delaſh pokóro, ſpletaſh nebeſhko krono, delaſh zhaſt mojmo Iméno, kir ſi v'sadershanjo meni enak; ſi ſturil po mojmo isgledo? ſi shivel po mojmo navuko? ni ſi otel; poglej na me, jeſt ſim Jesuſ, nekdej toj perjatel, sdej toj ſovrashnik, nekdej toj beſednik, sdej toj ſodnik, gnade ni sa te, vdarjen boſh prevsetnik s' prevsetnim Angeli, kir ni ſi otel ſposnati Jesuſa.

III.

Nezhiſti, neſramni, pohujſhlivi zhlovk! me posnaſh? bo vpraſhal Jesuſ, v' shivlenjo me ni ſi otel posnáti; ſi ſhliſhal od mojih nameſtnikov tolkokrat, de nezhiſtoſt, kurbario, preſheſhtvo, mutaſti greh ſo hudobie, ktire sa maſhvanje v'nebéſo vpijejo, greſhniko odpuſhanje odrekó, isvelizhanje, zhe ne nemogozhe, vſaj ſilo theshavno ſtré; ki je nedovshnoſt? o Jesuſ! boſh odgovóril, greſhnik! poln zagovitnoſti, sgubil ſim jo, k'ſim komej k'pámeti perſhal; ki je zhiſtoſt? o Jesuſ! sa-

pra-

pravil ſim jo v' moji róshni mladóſti; kije diviſhtvo? o Jesuſ! prodal ſim ga sa en salubleni pogled, sa eno perjasno beſédo, sa eno perlisneno obetanje, sa en ſemén, sa eno trohlivo plazhilo, sa nektére franke; poglej na me, jeſt ſim Jesuſ, ktirga ſi nevſmileno gajishlal s' tojim nezhiſtim, preſhtvarſkim, mutaſtim grehi; jeſt ſim Jesuſ, ktirmo ſi perjasnoſt gori dal, herbet obernil sa volo perjasnoſti, inu lubesni ene neſramne meſéne ſúshine, sa volo perjasnoſti, inu lubesni enga oſtudniga, sapeliviga falóta. Si vedil, de bres nedovshnoſti, al bres pokóre ni nebeſ vúpati, nedovshnoſt ſi sapravil, pokóre ni ſi ſturil, kaj ti naprej ſtoji? Sodi ſam, de me ne boſh krivize obdovſhil, sa te tedej ni gnade, vdarjen boſh, nezhiſtnik, preſhtvar! s' nezhiſtim Sodomitarji, kir ni ſi otel ſposnati Jesuſa. Bresduſhni frejvírni zhlovk! Jakobinar! poſvetni modrian, me posnaſh? bo vpraſhal Jesuſ, v' shivlenjo meni ſe otel posnáti: ſi me satajil, ſi ſe mi odpovedal v' temó, unimo tovarſhtvo, ſi ſe sapiſal v' druſhino, ktire perva poſtavo je víro treti, Pápesha pod noge perpráviti, tróne okoli vrezhi, vſe, kar je boshjiga sanezhváti, savrezhi, doli perpráviti, ajfra povne maſhnike pregajnati, brumne duſhe k' ſhpoti iméti víro, zirku, andoht, brumnoſt popolnama satreti. Deb' ſam v' ſe ſhal, ſi bil proſhen, ſi ſe ſmejal, ſi bil opomínam, ſi ſe norza delal, ſi bil ſvarjen, ſi ſe ſoperpoſtavil, ſi bil ſtrafan, ni ſi porajtal, ni ſi ſposnal, me posnaſh? Jeſt ſim Jesuſ; terpel ſim od tebe, dokler ſi shivel, ſhpot, inu sanizhvanje, pretekel je toj zhaſ! sdej ſe sazh-

ne

NEDELSKE PRIDIGE

od

P. PASCHALIS SKERBINZ,
Guardiana inu Faimastra v' Lublani per Materi Boshji pred moſtam

na ſvitlobo dane.

I. DEJL.

DRUGI SVESEK.

Se dobojo per Adam Heinrich Hohn, na ſtarim terg Nro. 157.

1 8 1 3.

ne sa te zagovitnoſt, inu terplénje; sa te ni obene gnade, kir ni ſi otel ſposnati Jesuſa. Zeſarji, krajli, duhovni, inu deshélſki naprejpoſtavleni! me posnáte? bo vpraſhal Jesuſ, v' shivlenjo me ni ſte otli ſposnati; dovshnoſt vaſha je bla vſe ſtriti sa pogmeranje moje zhaſti, vſe preterpéti sa povikſhanje S. víre, ktiro ſim jeſt na ſvet perneſel, jeſt na ſveti reſhiril, jeſt sa njo krí prelil; vaſha dovshnoſt je bla sa víro, inu katholſhko zirku, premoshenje sgubiti, zhaſno zhaſt, inu ſrezho gori offrati, keb' treba blo shivlenje dati, krí preliti, kar je tavshent, inu tavshent mojih sveſtih ſhlushabnikov, pervih kriſtianov ſtrilo, ſte to ſtrili? ni ſte, tedej sa vaſ ni obene gnade, ampak dvojno pogublenje; pervizh kir ſamí Jesuſa ni ſte ſposnali, drugizh kir ſte urshoh bli, de bres ſtivila vaſhih podloshnih, vam savúpanih duſh ni ſposnalo Jesuſa. Kriſtiani! o Kriſtiani! al vidite ozhitno, al ne, kakó reſ je, de ſtraſhnó je Jesuſovo Imé greſhnikam she sdej v' shivlenjo, ſhe ſtraſhneſhi bo v' ſmertni uri, nar ſtraſhneſhi pa na ſodni dan, kakor ſte is tega, kar ſim govóril, ob lno previſhani.

Kir tedej je temó takó, lubi moji! kaj bomo sa en ſklep ſtrili? Al bomo ſhe perpuſtili, de bo tóshil zheſ naſ Jesuſ, kakor nekdej v' S. Piſmo: *zel dan bo sanizhvano moje Imé.* Inu supet na enmo drugimo krajo, *to ludſtvo me ſzer zhaſti s' shnabli, al delezh prozh od mene je njih ſerzé.* Ne, ne, lubi Jesuſ! jeſt oblubim, inu moji poſhluſhavzi tudi obétajo, ſej vidiſh njih ſérza, de ti nozhmo sa naprej delati shaloſt, inu ſhpot, ſkus sanizhvanje tojga

Iména, kar ſe ſkus vſaki greh sgodí; ampak ozhmo toje S. Imé zhaſtiti, ſpoſhtváti, na njega savupati, njega sa oroshje iméti soper ſovrashnike naſhih duſh. O dopuſti le, de bomo zhutili mozh tojga S. Iména, de bomo ſposnali, de sa naſ ni ſtrashnó, ampak ſvetó, inu troſhtlivo. Ja zhlovk! v' ſerzi, inu na jesiko nej ti bo S. Jesuſovo Imé v' vſaki pergódbi. Greſhnik! te ſtraſhi teshka véſt, ſe bojiſh ſmertne ure, ſe treſeſh pred ſodbo, trepetáſh pred vezhnoſtjo; klizhi na Jesuſovo Imé, ſerzé bo napolneno s' savupanjam, vnéla ſe bo grevengo, obudil boſh zheſ greh ſovrashtvo, ſklenil boſh ſtriti zhiſto ſpovd, sadobil boſh mír veſtí, odſhal boſh vezhnimo pogublenjo. Spokornik! ktir ſi greho ſrezhno konz ſturil, inu v' pokóri shiviſh, jokaſh vezhkrat milo, o Bóg! vé! al bom oſtal ſtanoviten, al ne, kir posnam mojo ſlaboſt; vem, kakó hude ſo ſkuſhnáve, kakó sapelive ſo perloshnoſti; klizhi na Jesuſovo Imé, sadobil, boſh mozh, inu ſerzhnoſt, natúro premagati, ſkuſhnave odbiti, v' perloshnoſti bres greha oſtáti. Nedovshni! sheliſh smiram vezh, inu vezh lubiti Jesuſa, v' brumnoſti od dneva do dneva gori jemati; klizhi na Jesuſovo Imé, kolkerkrat ga boſh isrekel, tolkokrat ſe bo vnel v' ſerzo nov plemen boshje lubesni, te sagviſha S. Bern. Zhlovk! terpiſh nezhiſte ſkuſhnave, ne moreſh satreti hudo nagnenje, ne vmoriti greſhno poshelénje, sdihujeſh tolkokrat, deb' duh nezhiſti od tebe prozh vset bil, k' ſe bojiſh premagan biti; klizhi na Jesuſovo Imé, hudizh zheſ te ne bo nizh samogel, ako bo Jesuſ imel v' ſerzo ſedeſh, Zhlovk!

sdi-

sdihujeſh, ſe blishaſh, vezhkrat h' zagovitnoſti, sa volo krishov, ktire terpíſh, sa volo neſrezh, k' ti jih Bóg poſhle, sa volo shaloſtnih, revnih sméſhanih zhaſov, v' ktirih shivíſh; klizhi na Jesuſovo Imé, on bo bodlóshil ſojo ramo, de boſh lohko nófil bútaro zhaſnih nadlog. *Inu ti, ſladki Jesuſ! al boſh mogel puſtiti sabſtojn na te klizati? sabſtojn h' tebi sdihvati? Sej ſi oblubil vſhliſhati vſaziga, ktir klizhe na toje Imé; ſej ſo ti, k' na te klizhejo, toji otrozi, rèſheni Jkus tojo kri; nej bo tedej ſpolneno nad njimi, kar je rekel toj Apoſtel, de isvelizhan bo, ktirkoli klizhe na toje Imé. O Jesuſ! bodi nam Jesuſ, to je isvelizhar, inu odreſhenik, odpuſti nam sa volo tojga Iména, kar ſmo kdej soper tebe greſhili; dej gnado ſtriti v' shivlenjo reſnizhno pokóro, shiveti do ſmerti v' ſtanovitni brumnoſti. Kadar bo pa ſe ſtekel naſh zhaſ, de bo treba v' vezhnoſt jiti, o takrat, Jesuſ! bodi per naſ, ne sapuſti naſ, ampak dopuſti, de Jkus sgrevano ſpovd od vſih grehov ozhiſteni, s' tojim S. reſhnim Teleſam napáſeni bomo imeli, zhe ne na jesiko, vſaj v' ſerzo te beſéde: Jesuſ! tebi shivím, Jesuſ! tebi v' merjém, Jesuſ! toj ſim shiv, inu mertel. Amen.*

PRIDIGA

Na III. Nedélo po Ss. trieh Krajlih.

Pejdi, pokáshi ſe maſhniko. Matth. 8.

Zhe bo po islâganjo Ss. Vuzhenikov ſkus donáſhniga Evang. góboviga, ktirga je Jesuſ osdrávil, en ſpokórni greſhnik napreipoſtavlen; zhe povélje, ktiro mu je Jesuſ dal, de imá jiti, inu ſe maſhniko pokasáti, poméni ſpovd; tok' ne morem sapopásti, kakó je to, de per vezhdejl kriſtianih, zhe je tudi shivlenje hudóbno, vſaj ſmert ſvéta ni? sakaj jeſt miſlim, de obenga ni med nami, ktir s'góbami grehov obdan, zhe ſmertno nevarnoſt previdi, bi ne ſkerbel sa ſoje duhovno sdravje, inu pred maſhnikam ne ſpolnil dovshnoſt enga vírnika. Inu vender móremo ſposnáti, de vezhi dejl odráſhenih kriſtianov neſrezhno vmerjé, zhe nozhmo supergovoríti svetnikam, ktiri to terdjo, vuzheníkam, ktiri to svishajo, S. Piſmo, ktiro to govorí. Al, o Bóg! kakó moremo rézhi, de ta nesrezhno vmerjé, ktir ſe pred ſmertjo ſpové? Zhe ta, ktir ſe ſpové, sadobí boshjo gnado, inu zhe ta, ktir gnado boshjo imá, ne more ferdáman biti, kakó more ta pogublen biti, ktir ſe ſpové, preden vmerjé? Lubi moji! sa ta zvibu resvesáti, drusiga ne vém, kakor to, de rézhem, de doſti jih je, ktiri ſe takrat prav ne ſpovedó; inu zhe na sadne ſpovd prav

ſtur-

ſturjéna ni, kadar blishna vezhnoſt zhlovéka pergajna s' ſojo veſtjo rajtengo ſtriti, kaj móremo ſoditi od taiſtih, ktiri ſe ſpovdújejo, k' vezhnoſt, ktira le od delezh premiſhlajo, ne déla per njih obéne velike ſkerbí? Jeſt ſposnam ozhitno, kriſtiani moji! de treſem ſe vſelej, kadar na to miſlim. Po goſtim ſe déla ſpovd, pa jeſt ſe bojim, de ſe ſpovd malukdej prav, inu dobro ſtrí. Jeſt ne govorim od tazih ſpovdi, ktire ſo boshji róp, per ktirih ſe ſtrí s' premiſelkam eno, al drugo pománkanje; jeſt govorím le od tazih ſpovdi, ktire ſe ſploh sa dobre dershé, pa v' reſnizi vender ni ſo dobre, kir ſo v' eni, al drugi rézhi pomanklíve od ſtrani tegá, ktir jih déla. Inu kolko bo takih ſpovdi ſturjeno! Per temo je pománkanje per ſpraſhvanjo veſtí, per unimo per grévengi, ta ſe prav ne obtóshi. Inu kir jih je doſti, ktiri v' shivlenjo, inu v' ſmertni póſteli take ſpovdi délajo, jih je tudi doſti, ktiri neſrezhno vmerjó. Pravizhne duſhe! ktire me poſhlúſhate, ne tréſite ſe, vaſ to ne sadéne, doneſ ne govorím od vaſ. Jeſt govorím le od mlazhnih, saníkernih, neſkerbnih duſh, ktire, kir ſlábo perpravlánje, s' ktirim k' ſpovdi gredó, ne porajtajo, gredó takó potróſhtane od ſpovdníze, kakor deb' odvéso maſhnikova bla eno boshje resodénje, de grehi ſo jim odpuſhéni. Tim ózhem doneſ potrebni ſtrah ſtriti, kir jim bom svishal, de njih ſpovdi, ſo nevredne, al vpervizh sa to, kir ſo pomanklíve sa volo ſpraſhvanja veſtí; al drugizh sato, k' ſe prav ne obtóshjo; al trekizh sa tó, kir nimajo prave grévenge. To je sapopádik donaſhne pridige, kar

pre-

preden v' dveh délah mojga govorjénja na dalej resloshím, poterpíte.

I.

Dosti se jih nevredno spové sa volo pománkanja per spraſhvanjo njih vesti. Vesh, moj zhlovk! od kogá se moresh vuzhíti spraſhváti tojo vest? Od Bogá, to je, taista rajtengo, ktiro bo Bóg enkrat od tebe tirjal, ti more biti sa isgled, kakó moresh spraſhváti tojo vest. Per temó spraſhvanjo, ktiro bo Bóg s' tabo naprej vsel, bo perſhlo na dan vse, karkoli si gréſhniga miſlil, govóril, al ſturil. Per temó spraſhvanjo bodo preglédane na tanko vse dovshnosti tojga stanú, sa nar majnshi samúdo bosh mogel odgóvor dati. Per temó spraſhvanjo bo prevágano ne samó, kar si ſturil hudiga, ampak tudi, kar si dobriga samúdil, inu tudi vse, kar je al is hudiga, al is samúd dobriga vun perſhlo. To je isgled spraſhvanja nashe vesti. Kakó pa vse dergázhi se spraſhuje vest per shivlenjo? Le k' je v' en dán, bres vse verſti, le po verho; komej se sazhné, se she konzhá; inu kakor hitro nektéri grehi, ktiri so kej bel ozhítni, v' glávo pádejo, se gre k' spovdnízi, de se per nógah naméſtnika boshjiga odloshé. De ta, ktir se po góſtim spovdúje, inu se vſaziga gréha vezh, kakor smerti boji, ne poterbúje dolgo vest spraſhváti, to je lohko saſtopiti; kratki zhaſ med eno, inu drugo spovdjo ſtrí, de se lohko spómni, kar je greſhil, zhe le enkolko premiſli, kmalo vidi, al je vest kej omadéshvana, al né. Ja jest zel savérshem prevélik

ſtrah,

ſtrah, ktirga nektére duſhe imájo per ſpraſhvanjo njih veſtí; ktire, deſglih Ss. Sakramente vezhkrat prejmójo, vender menjo, de veſt nikoli sadósti ne ſpráſhajo, inu takó, kir ſe smiram bojé, deb' kakſhen greh ſkrit ne oſtal, bres nehanja martrajo veſt bres úrshoha. Al deb' en tak mogel veſt v' nektérih minútah ſpraſhati, ktir na vezh meſzov k' ſpovdi ne gré, ktir ima nevadne, v' koreníneне pregréhe, ktiri shiví v' ſrédi ſvetá, kir je vſa frajoſt v' gledanjo, v' govorjenjo, v' poſhluſhanjo, inu v' dianjo, deb' en tak mogel veſt zhiſto ſpraſháti v' nektérih minútah, to ne morem verjéti. Vſi vuzheníki govoré s' enim glaſam, de per ſpraſhvanjo veſtí ſi more zhlovk táko ſkerb, inu mujo persadéti, kakerſhna je per enmo déli, na ktirmo je veliko leshézhe, potrébna; kir pa na obenmo delo ne more zhlovéko tolko leshézhe biti, kakor na temó, de s' Bógam mír, inu perjasnoſt ſtrí, kdo tedej bo rekel, de ta po dovshnoſti ſpraſhuje veſt, ako le po verho miſli, kaj bi ſe imel ſpovedati; na druge rezhí pa, ktire ſe ſzer mejhne vidjo, pa vender v' reſnizi mejhne ni ſo, ne porajta? Kdo bo rekel, de ta ſojo veſt po dovshnoſti ſpraſhuje, ako ne premiſli beſéde, ktire je greſhni jesik govóril, ſkus ktire je reshalil sdej lubesen s' opravlanjam, inu sabavlanjam, sdej ſramoshlivoſt s' klafanjam? Kdo bo rekel, de ta po dovshnoſti ſpraſha veſt, ktir, deſglih je bla glavo polna nezhiſtih miſli, ſi vender ne persadéne muje, deb' ſposnal, al jih je rad imel, al je pervólil, al je dopadejenje obzhutil, al né? Kdo bo rerekel, de ta po dovshnoſti ſpraſha veſt, ktir

med

med tolko okulſtávami, ktire ſo s' doperneſénim greham sdrúshene, taiſte okulſtáve ne resodéne, ktire al ſorto greha ſpremené, al greh mozhno povikſhajo? Kdo bo rekel, de ta po dovshnoſti ſpraſhuje veſt, ktir na ſtivilo grehov, kar vender more per ſpovdi povédano biti, malo, al zel nizh ne miſli? Al ne da ena taka sanikernoſt sadoſti na snanje, de je zhlovéko malo leshézhe na ſpraſhvanjo ſoje veſti, de nima sraven take muje, inu ſkerbí, kaherſhna ſi persadéne per enmo poſvétnimo opravilo, od ktirga njegóva zhaſna ſrezha, al neſrezha viſi?

II.

Kaj ózhem ſhe le rézhi od taiſtih, ktirim per ſpraſhvanjo veſti je she ſamó to sadóſti, de premiſljo ſamo tó, kar ſo hudiga miſlili, govoríli, al ſtrili, to pa nigdar ne prevdarjo, al ſo dovshnoſti ſojga ſtanú, ſojga pokliza, ſoje ſhlushbe ſpolnili, al né? Kaj ózhem rézhi od taiſtih, ktiri le ſamó na te grehe gledajo, ktire ſo ſami dopernéſli, na te pa, ktire ſo drugi sa volo nih ſtrili, ſe ne ſmiſljo? O kolko jih je! ktirim per ſpraſhvanjo njih veſtí bi ſe snalo ravno to rézhi, kar je Bóg preroko Ezechielo rekel, kje bil v' dúho is Babylóna v' Jerusalem preneſén, sa viditi greſhne oſtudnoſti, ktire ſo ſe v' tempelno godíle. *Ezechiel! kaj vidiſh?* ga je vpraſhal Bóg; *jeſt vidim*, je odgovóril prerok, *enga malika per dúrih. Ti ſhe ne vidiſh vſe*, odgovorí Bóg, *kópli ſténo, pejdi na dalej, boſh ſhe kej huiſhiga vidil.* Ravno tako doſti jih je, ktirim ſe sna rézhi, kadar miſljo, de ſo

ſhe

she ſpraſháli veſt, kaj vidiſh? jeſt vidim grehe v' miſlih, v' beſédah, inu v' dianjo. Al ti ne vidiſh ſhe vſe, kópli ſténo, pejdi na dalej, boſh ſhe vezh najdil. Ti boſh najdil otróke, ktire ni ſi v' ſtráho boshjimo, kerſhanſko gori srédil, boſh najdil zhaſ, ktirga ſi v' vſe drugih opravílah sgubil, ga ni ſi obérnil sa ſpolniti dovshnoſti tojga ſtanú; grehe, ktire bi bil snal vbraniti, pa jih ni ſi vbránil, ſvarjenje, inu ſtrafenge, s' ktirim bi bil mogel druge krotíti, pa ni ſi otel. Sgol dovshnoſti, ktire si samúdil zheſ tojo veſt. Kópli ſténo, pejdi na dalej, ti boſh ſhe vezh najdil; boſh najdil ſhkode, ktire ſi ſkus opravlanje blishnimo ſturil, grehe, ktirih je urshoh toje pohujſhlivo sadershanje, boſh najdil, kolko nedovshnih ſerz je sapeláno ſkus perklete bukve, ktire ſi jim bráti dal, ſkus pilde, inu podóbe, ktire ſi jih viditi puſtil; boſh vidil, kolko jih je od brúmnoſti nasaj dershálo toje poſmehvanje, inu norzadélanje; kolko jih je blo ſkus nove ſhége v' oblazhilo, ktire ſi ſe ti smiſlil, ſkashénih; sgol odráſtelki is tojih grehov, inu kakó ſtraſhni ſo! Kópli ſténo, pejdi na dalej, ti boſh ſhe vezh najdil. Kogá? Reſluſhtanje drugih nad tojim pohujſhlivim oblazhílam, inu greſhnim sadershanjam, ſovrashtvo med blishnim sa volo tojga opravliviga, sdrashliviga jeſika, maſhvanje zheſ druge sa volo tojga greſhniga ſvetvanja, pohujſhanje per drugih sa volo tojga greſhniga isgleda, preklinvanje drugih, sa volo toje golfie, opravlanje, kletve, pianzhvanje, nezhiſte grehe, kar vſe ſe je godilo pod tojo ſtrého. Al kir veſt takó ſpraſhváti ſe teshavno sdí, sa volo tega oſtáne

gre-

grehov samovzhánih bres ſtivíla. Sdej, kaj miſlite, lubi moji! al je táko ſpraſhvanje veſtí enako taiſtimo ſpraſhvanjo, kakor bomo mi enkrat od Bogá ſójeni? Al ſe ne pravi to, de zhlovk ſam ſebi pregleda, de mu enkrat od Bogá ne bo moglo preglédano biti? O zhlovk! pejdi bel ſam v' ſe, kadar ſam od ſebe rajtengo tirjaſh; inu kir potrebna je rajtengo naſhih pregreh al od Bogá v' ſmerti, al od naſ v' shivlenjo, al pred trónam pravize, al pred trónam vſmilenja. tok' ſtrimo rajtengo s' veſtjó ſamí, pa takó, kakor ſe ſpodóbi; v' semimo ſi h' temó sadoſti zhaſa; persadenímo ſi tako mujo, inu ſkerb, kakerſhno saſhlúshi eno táko délo, na ktirmo viſí naſhe isvelizhanje. Nizh nima v' naſhi veſti oſtáti, kar bi ne blo na tanko premiſhleno, de nam ne bo veſt naprej metála, de ſpovdvali ſmo ſe nevredno sa voló pománkanja per ſpraſhvanjo veſtí.

III.

Doſti ſe jih nevredno ſpové, kir ſe prav ne obtóshjo. Reſniza ima ta leſtnoſt, de zhlovek ſe resodéne takó, kakerſhen je; inu to pogirje Bóg od vſaziga, ktir ſe ſpovdúje. Kolker ſe Bóg veſelí nad enim, ktir ſe per ſpovdi reſnizhno obtóshi, ravno tolko ſovráshi Bóg taiſtiga, ktir per ſpovdi reſnizo al ſataji, al sgovarja, al nje ena hinavſko podóbo da. Inu kolko vender jih je, ktire Bóg v' ſkrivni ſodbi Sakramenta S. pokóre od ſebe páhne, kir ne perneſó ſeboj k' ſpovdnízi reſnizhnoſti! Tukej pa jeſt ne govorím od takih ſpokórnikov, ktiri

is ſramoshlivoſti en, al drugi greh pred ſpovdníkam samovzhé, ti ſe tako she ſamí ferdámajo; jeſt govorím le od taiſtih, ktiri ſzer reſnizo satajé, pa vender takó, de, kir ſo od hudobíe oſlepléni, menjo, de ſo reſnizo govoríli. Pové, zhlovk! al ſe ne pravi to reſnizo tajíti, kadar ſe ſpovdníko sa tó kej samovzhí, kir ſe bojiſh, deb'ti ne perpuſtil, kakor tudi ne ſmé perpuſtiti? Poſtávim, ti bi mogel uno perjasnoſt resodéti, ktira, ſposnaſh, de je sa te nevárna; pa kir ſe bojiſh, ſpovdnik bi te ſilil, de jo imaſh reſtergati, iſheſh urshohe, ktiri ti perjasnoſt nedovshna naprej poſtávjo, inu per ſpovdi od tega nizh ne ſpomniſh? Ti bi ſe mogel obtóshiti te, une jegré, ſkus ktiro zhaſ, inu dnar v'sgúbo gré, inu domá jeso, nepokej, ſhkodo ſtrí; al kir od ene platí ti je teshko jegró sapuſtiti, od druge platí ſe bojiſh ſpovdnik bi ti je vtégnil prepovedati, per ſpovdi od tega nizh ne ſpomniſh. Ravno takó, kir ti je ta, una beratía nuzna, pa ſe bojiſh, deb' ſpovdnik ne rekel, de je krivizhna, per ſpovdi od tega nizh ne ſpomniſh. Kaj je to drusiga, kakor ena tenka hudobía, s' ktiro h'toji nar vezhi ſhkodi ſkrivaſh greh pred tojim ozhmí, deb' perſilen ne bil ſpovdniko ga resodéti! Al zhudu ni, de per taiſtih reſnize ni, ktiri ſe ſojih hudobí ne obtóshio; al pazh zhuditi ſe je, de reſnize tudi per tih ni, ktiri ſe ſpovdujejo. O deb' pazh ne blo reſ temó takó! So eni takó svíti, de greh resodénejo, inu ga sakrijejo, ſe ſpovdújejo, inu ſe ne ſpovdújejo, tolko povedó, kolker je sadoſti, de ſojo veſt en malo vtolá-shjo, de s' eno frejvolno hudobio samorejo ré-

zhi,

zhi, de ſo ſe ſpovédali, deſglih ſe ni ſo, kir ſoje grehe takó savíto naprej perneſó, de ſpovdnik njih tésho ne more ſóditi, ne ſposnáti. Od vaſ govorím, ktiri ſzer vaſhe grehe povéſte, pa samóvzhite take okolſtáve, ktire ſo vaſ na enkrat vezh grehov deléshne ſtrile; od vaſ, ktiri povéſte, de ſte greſhíli, pa ne perſtávite sraven, de imáte she dolgo navádo greſhiti; od vaſ, ktiri ſzer rano vaſhe veſtí pokáshete, pa ne poveſte, de shivite v' blishni greſhni perlóshnoſti. Al ſe ne pravi to veſt tolashíti, deb' ne grísla? al se ne pravi to govoriti, inu ne govoriti, to, kar ſe pové, satajiti ſkus to, kar ſe samovzhí? Kakſhne ſo tiſte ſpovdi, k' v' éni ſami beſédi je zela truma grehov sapopádenih? Poſtávim ſe eden obtóshi, jeſt ſim zhaſ v' lenóbi sgubil; una pravi, jeſt ſim bla prevezh nezhímerna, inu to nje je sadóſti. Al pozhaſi! ti ſi zhaſ v' lenóbi dopernéſel, kaj ſe pravi to? to ſe pravi, de sa toje otróke, inu dershíno ni ſi dovshne ſkerbí imél, de ſi ſhlushbo boshjo samúdil, al zel na ſtran puſtil, ti ni ſi ſpolnil dovshnoſti tojga ſtanú. Ti ſi prevezh nezhímerna bla, kaj ſe pravi to? to ſe pravi, de ſi v'liſhpanjo tojga trupla doperneſla zéle ure, de vſe toje shéle ſo ble drugim ozhém dopaſti, drugih ſérza na ſe potegníti, pred ſvetam zheſ druge obrajtana biti, na to ſo ſhle nove ſhége, nezhimerno, pohujſhlivo oblazhilo, zhe je tudi zheſ ſtan, inu zheſ ſramoshlivoſt, nizh sa tó, de ſe le ſveto dopáde. Glejte, vſe to bi blo povedati, inu vender ſe povedó le dvé, trí beſéde. O revne, kúmerne ſpovdi! Al ſe ne pravi to greh veliko vezh perkrivati, kakor ga

re-

resodéti? Kdo more per sdravi pámeti dershati kej na eno tako spovd? Kdor je per spovdi resnizhen, ta vse resloshno, sastoplivo pové bres perkrivanja; kdor dergázhi déla, golfa szer sam sebe, inu spovdnika, al Bogá, ktir serzé vidi, ne more golfáti. Od tega vezh v' drugimo dejli.

I.

Pa zhe tudi greshnik vse na tanko, inu resloshno pové, sna vender she per vsemó temo resniza oskrúnena biti. Kakó? Na to visho, zhe greshnik szer greh resodéne, kakor je dopernesen bil, sraven ga pa, kolker nar vezh more, sgovárja. Inu kolko jih je, k' se takó spovdujejo! Ta se sgovarja, kakor Eva, uni kakor Aaron, treki, kakor Adam. Eva se je sgovárjala s' kazho, Aaron s' neprevidnostjo, Adam s' sojo sheno. Serditi naprejpostavleni tóshi zhes nebogliviga podlóshniga; podlóshni perpishe sojo jeso, inu kletu naprejpostavlenim; ta pravi, de sim se vpiánil, je bil urshoh moj perjatel, k' me je v' ostaría slekel; una pravi, de sim sapelána, jé urshoh moja shlushbo, v'ktiri sim imela vse perlóshnosti. Glejte sgovoré, kakor per Evi, k' se lesini grehi drugim perpishejo, inu ravno takrat, k' pride greshnik sam sebe tóshiti, druge tóshi, zhes druge goderna. So drugi, ktiri vse soje grehe neprevídnosti perpishejo, kakor Aaron. Jest, pravi en tak', bi nikóli ne bil verjel, de bo vstala táka jesa, táko sovrashtvo; jest sim pregreshenje mojga blishniga resodél eni sami pershóni, inu szer

zel

zel na tihim, ſim ſhe próſil, de ima movzhati, obenmo povédati; inu sdej, Bóg ſam vé! kakó je, de she zelo meſto, zela vaſ, zela ſoſeſka vé. Jeſt, pravi ena mati, ſim le enkrat perpuſtíla en pogóvor med mojo hzherjó, inu med unim zhlovékam, le enkrat ſim jo púſtila h'pleſi, v' drúſhino; inu glejte, sgubléna je nedovshnoſt, poſtenje, inu dobro imé. Sgol Aaronski sgóvori, h' greho perloshnoſt, inu urshoh dáti, po tim ſe pa sgovarjati, jeſt ni ſim previdil, de bo tolko hudiga vun perſhló. Drugi ſo, ktiri urshoh greha délajo, sdej ſojo ſlabo natúro, ktiro jim je Bóg dal; sdej ſoj ſtan, v'ktirga jih je Bóg poſtávil; sdej krishe, inu supérnoſti, ktire jim je Bóg poſlal; sdej ſkuſhnáve, ktire je Bóg zheſ njih priti puſtil. Kaj ſtre vſi ti sgovorí drusiga, kakor de bo reſniza satajéna, al vſaj pomájnſhana? Inu zhe pred zhlovékam greh perkrijeſh, al ga boſh mogel tudi pred Bógam perkríti? O lubi moji! per ſodbi pokóre naſ nameſtniki boshji le po naſhih beſédah ſodjo, kakor reſnizo ſposnámo; al per ſodbi boshji naſ bo Bóg po ſoji pravízi ſodil, kakor on reſnizo ſposná. Zhe tedej bo resodét enkrat pred Bógam vſaki greh bres sgóvora, al ni gnado sa naſ, de snamo odpuſhanje sadobíti, ako ga sdej pred nameſtnikam boshjim bres sgóvora resodénemo? Kaj sa en troſht bo sa te, moj zhlovk! v' toji ſmertni uri, ako boſh mogel rézhi, kakor je rekel David, jeſt ſim ti moj greh resodél, o goſpód! *jeſt ti ni ſim perkrival mojo hudobio;* jeſt ſim greſhil, ne tajím, ſposnam, inu me gréva, pa moj greh ni ſim perkríval, ga ni ſim sgovárjal, jeſt ſim ga toj-

mo

mo nameſtniko resodél, kaj sa en ſladki troſht da to ſposnánje v' merjozhimo? On bo snal rézhi povn savupánja, kakor je rekel David: *kir ſim ti moj greh resodél, sa to, savupam, o goſpód! de ſi mi ga tudi odpuſtil.*

II.

Doſti ſe jih nevredno ſpové sa volo pomankanja prave reſnizhne grévenge. Is treh snaminov svisham, de per doſti ſpokórnikih grévengo ni reſnizhna: pervizh is tega, kakó skléneje k' ſpovdi jiti; drugizh is tega, kako ſe k' ſpovdi perprávjo; trekizh is tega, kakó ſe po ſpovdi sadershé. Is enga ſe vidi, de grévenge ne bodo iméli, is drusiga ſe vidi, de grévenge nimajo, is treziga ſe vidi, de grévenge ni ſo iméli. Kaj sa ena vojſka v' ſerzi je per nekterimo, preden ſklene k' ſpovdi jiti! Sdej ózhe, sdej ſpet né; od ene plati jim ſmerdí greſhni ſtan, v' ktirmo ſe snajdejo, od druge plati ſe jim teſhko sdí greh sapuſtiti. Na sadne vender ſklene k' spovdi jiti, inu morbit nar vezh sa tó, k' ga ſkerbí, kaj bodo ludje rekli, zhe ga obenkrat ne bodo per boshji misi vidili: Sdej povete, kdor na to visho le perſileno k' ſpovdi gré, al je mogózhe verjéti, de ima zhes ſoje grehe pravo grévengo? Keb' grévengo v' temó obſtála, de ſe le is enih bukviz doli smoli, al is gláve sgovorí, bi jeſt to perpuſtil; al kir grévengo drusiga ni, kakor ena notrejna, ſerzhna shaloſt, eno keſanje, sa volo doperneſéniga greha, sa to letó ne morem perpuſtiti, deb' ta grévengo imel, ktir perſileno k' ſpovdi gré. Pravi

ſzer

ſzer nektéri, teſhkó mi je k'ſpovdi jiti, pa k'ſe enkrat premágam, de grém, ſi dam po tim vſo mujo, de imam zhes greh grévengo. Bóg otel! deb' blo temó takó. Al po pámeti, inu po beſédah Ss. Vuzhenikov ſoditi, móremo rézhi, de kdor teſhkó, nerad, le perſileno ſkléne k'ſpovdi jiti, ima malokdej, al obenkrat pravo grévengo. Pa ſhe bel ozhitno snámine je, de en tak nima grévenge, to, kakó ſe k'ſpovdi perpravi; No! jutri grém k'ſpovdi, pravi en tak, zhaſ je shivlenje ponóviti. Pa kaj ſtrí sa eno perpravo? al vsame v'róke ene S. bukve, deb' ſe ſerzé h' grévengi omehzhálo? objiſhe zirku, deb' od Bogá duhá prave pokóre ſprosil? da vbógim almoshno, perterga kej ſojim pozhutkam? Jutri ózhe jiti k'ſpovdi, inu doneſ vender ſhe v' greho shivi, al ſe zel puſtí ſhliſhati, vſe eno je, al ſe ſpovém ſto, al ſto inu enga greha; ki je grévengo? Ni ſzer potreba, deb' shaloſt ſerzá s' glaſnim sdihvanjam, s' obilnim ſovsámi mogli na snanje dati, grévengo sna reſnizhna biti, deſglih obzhutlíva ni, pa zhe glih ni obzhutlíva, more vender biti ena shaloſt, ktira greh ſovráshi, savérshe, inu prekolne, ktira zhlovéka takó omehzhá, de je perpravlen rajſhi vſe preſtáti, tudi vmreti, kakor ſhe enkrat frejvolno reshálíti Bogá. Ki je grévengo per taiſtih, ktiri ravno takrat ludí pohujſhajo, Bogá reshaljo, k'ſe imajo k'ſpovdi perpráviti? Pred zirkujo kreg, prepír, opravlánje, per zirkvi proti ſpovdnízi neſramno létanje, per ſpovdnízi ſvenſko pahánje, greſhno ſhpotvanje, glaſno prepiranje, nevóljo, jeso, nevoſhlivoſt, ajſranje, ki je grévengo, ki

po-

ponishnoſt, ki ſramoshlivoſt, ktira je per ſpovdi potrébna; al ſe ne pravi to Bogá reshaliti ravno takrat, k' zhlovk pride iſkáti gnado boshjo, inu odpuſhanje ſojih pregéh? al je to andoht? je to brumnoſt? je to ſvetoſt? hinavſtvo je, hudobía je, pohujſhanje je, ſanizhvanje Sakramentov je, reshalénje boshje je. Gorjé takim! rájtengo ſtraſhna zháka na njih, kir ravno ſkus te mitelne, ktire je Bóg gori poſtávil sa njih isvelizhanje, ſi gmérajo ſoje prekleſtvo. Lubi moji! ſodite, al je mogozhe verjéti, de per tih, ktire ſim dosdej pokrégal, je reſnizhna grévengo? Pa jeſt grém h' trekimo snamino, ktiro nam ſedajni ſpokórniki po ſpovdi dadó ſkus ſoje sadershánje.

III.

Zhe ſedajni ſpokórniki imajo reſnizhno grévengo, bi mogli dati dva snamina: pervizh mi bi mogli viditi, de zhes doperneſéne grehe pokóro délajo; drugizh de sa naprej nizh vezh ne greſhé. To dvoje pogirje *S.* Greg. inu S. Aug. Kar pervo sadéne, povete mi, kaj sa eno pokóro délajo ſedajni ſpokórniki, po tim, k' ſo ſpovd ſtrili? Jeſt ne pogirjem, kar vender Ss. Vuzheniki pogirjejo, deb' ſoje meſó s' ojſtroſtjo kríshali, deb' ſoje truplo gajshlali, inu s' ziliziam moríli, pa al vender dershé nasaj ſoje pozhutke? kroté ſoje nágnenje? ſe ogíbajo blishnih, greſhnih perlóshnoſti? ſe podadó h' reſnizhni andohti? ſo veſti v' molitvah? obiſhejo veſtó zirkve? ſe snajdejo per pridigah? dadó revnim almoshno? Kolko jih je, ktiri od

vſiga tega zel nizh ne ſtré? Ja, kar je ſhe vezh, ſhe enkrat to pokóro, ktiro ſpovdnik nalóshí, al zel vun ſpuſté, al jo le na polovízo, s' nevóljo, reſtréſeno opravjo. Tedej nimajo perviga snamina reſnizhne grévenge, deb' zhes doperneſéne grehe délali pokóro. Pa tudi drugiga snamina nimajo, namrezh deb' ſe pobólſhali, sakaj kolko jih je, ktiri ménjo, de kej veliziga ſtré, ako ſe en dan sdershé od pregrehe? Jesni ſe ſpet jesí, óherni ſpet po dnarjih hrepení, prevsétni ſpet loví leſhko hvalo, nezhiſti ſpet da frajoſt ſojim pozhutkam; kdo bo verjél, de per takih je bla grévengo, de taki ſo per ſpovdi greh sa reſ ſovrashili? Vi snate ſzer ſamí ſebe golfáti, al enga Tertull. ne boſte pogóvoríli, deb' vam verjel, kir pravi: *Kir ni viditi v' ſadershanjo poboljhanja, tam ni blo per ſpovdi grévenge.* Enga Fulgent. ne boſte pogovoríli, deb' vam verjel, kir pravi: *kdor po ſdihvanjo ne nehá greſhíti, ta ſkus ſdihvanje ni obſhalval pregrého.* Ja reſnizhno sa vſelej oſtáne, de, kdor po ſpovdi ſpet greſhí, per ſpovdi ni imel reſnizhne grévenge. Inu kakó neſrezhen je ſtan takih duſh! Oni ménjo, de njih grehi ſo jim odpuſhéni, pa ni ſo; ti ſe jim bodo perkásali v' njih ſmertni uri, inu njih bodo ojſtro ſvarili sa volo tulkajn ſpovdi, ktire ſo nevredno ſturjéne ble. Lubi moji! jeſt ſzer vupam, de vſe ne sadéne, kar govorím, proſim vender vaſ vſe, ſej vaſ morbit ne bom dólgo proſil, samirkajte, nikar ne odlaſhajte ſtriti vender enkrat eno zhiſto, vredno ſpovd, dokler zhaſ, perlóshnoſt, inu gnado imáte. Molíte veliko, proſite sa

duhá

duhá prave pokóre, preglejte veſt, ſtrite ſamí ſ' ſeboj rajtengo. O deb' pazh ſposnáli dobizhek, ktirga ena reſnizhna grévengo v' ſebi imá, kir ta naſ poſtávi v' ſtan gnade boshje, inu poprávi vſe, kar je ſkus nekdej nevredno ſturjene ſpovdi ſkashéno blo. Bódi tedej vezhkrat v' ſerzo shaloſten, o zhlovk! de ſi tojga takó dobriga Bogá tolkokrat reshálil, ne pejdi svezhír nigdar pret ſpati, ne podej ſe sjutrej popret h' tojim opravílam; preden profiſh Bogá ſ' sgrévanim ſerzam sa odpuſhanje sa volo doperneſénih pregréh. Ako boſh ſposnal, kaj ſe pravi Bogá reshalíti, ti ne bo teſhko obudíti reſnizhno grévengo. Inu vaſ h' temó omehzháti, je bil zel zil, inu konz donaſhne pridige. Sa volo tega, deb' dal Jesuſ h' temó ſojo gnado, bres ktire nizh ne samóremo, sdihnem k' njemo sa ſe, inu sa vaſ, preden ſklenem, inu molím na to visho.

Luzh toje gnade, o Jesuſ! nam je potrebna pred vſim drugim, inu zhes vſe, zhe naſ ta ne visha, zhe naſ ta ne reſvetli, tok' prasna je vſa naſha mujo per ſpraſhvanjo naſhe veſti; inu kakó bo mogozhe ſposnati, kar ſmo greſhili, kir naſhe ſposnanje je takó ſlabó, kir naſha ſlepóto je takó veliká, de vezhkrat to hudo sa dobro dershímó? Sa toje reſvetlénje proſimo tedej; ne puſti, deb' naſhe grehe ſhe le v' ſmertni uri ſposnali, k' bomo she mogli ſtopiti pred toj ſodni ſtol, dej gnado, de jih sdej ſposnamo, dokler imano ſhe zhaſ sa ſodbo perpraviti ſe. O Jesuſ! dodéli nam, de bomo samógli rézhi v' naſhi ſmertni

uri, kakor je rekel David, mi ſmo naſhe grehe resodéli pred tabo, o goſpód! de bomo tudi samogli sraven perſtáviti, kar je rekel David, sa to vupamo, de nam ſi odpuſtil naſhe hudobie. Inu kir ta troſht nam samore pernéſti le ſama reſnizhnoſt, s' ktiro ſe sdej v' shivlenjo ſpovdujemo, tok' dej nam gnado, de bo vſelej reſniza v' naſhih vuſtih, kadar ſe bomo ſpovdvali; de pred tojim ſodnim ſtolam, kir bomo mogli dati od zeliga shivlenja rajtengo, bomo imèli ſrezho vidit, de odpuſheno nam je vſe, kar ſmo kdej greſhili. O Jeſuſ! reſvétli naſ s' luzhjo toje gnade, de bomo naſhe pregrèhe ne ſamo ſposnáli, ampak tudi savèrgli, inu prekléli; inu zhe kdej táke grèvenge, ni ſmo imèli, kakerſhna je potrebna, tok' poglej na naſ sdej s' gnadlivim ozheſam, kir klezhimo pred tabo polni ſerzhnih shelá, popraviti, kar je dosdej pomanklivo blo. Ja lubi Jeſuſ! greva naſ is zeliga ſerzá, de smo te reshalili, sa to te s' vſo ponishnoſtjo sa odpuſhanje proſimo; perpravleni ſmo rajſhi vmrèti, kakor tebi ſe samirit. Nej ti bo naſha grèvengo dopadliva, inu obdershi njo per naſ, dokler shivimo, de ob zhaſo naſhe ſmerti bomo mogli vupati, ozhiſteni od vſe pregrèhe, v' toji gnadi ſe lozhiti is tega ſvetá, inu priti k' tebi, vshivati ſkus zelo dolgo vezhnoſt toje S. veſelo, boshje oblizhje. Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na IV. Nedélo po Ss. trieh Krajlih.

On je sapovédal vetróvam, inu morju, inu je vſe tího poſtálo.

Srezha velika je bla sa Apóſtelne, de na morjú, k' ſo bli v' ozhitni nevárnoſti potopíti ſe, inu konz vséti, ſo iméli per ſebi Jesuſa. Keb' on per njih ne bil, kakó bi bli mogli odreſhenje vupati, kir vetróvi ſo njih zhovn ſem, ter kje metáli, kir je vodo sazhéla pogublenje shugati, kir je zhovn sazhel ſe pogresváti? Kakó, od kogá bi bli mogli odreſhenje vupati? Al srezha sa nih je bla, de ſo iméli per ſebi taiſtiga, ktir s' eno ſamo beſédo je snal sapovédati morjú pokej, vetróvam mír. Pravizhne duſhe! ktire me poſhlúſhate, troſhtejte ſe ſkus to, kar perpovduje donáſhni S. Evang. sakaj to samóre pregnáti vuſ taiſti ſtrah, ktir prepáde vſazíga zhlovéka, kadar vidi, de konz njegoviga shivlenja ſe blisha. Reſ je ſzer, v' ſmertni uri je vſaki v' nevárnoſti, deb' vezhno konz ne vsel, kadar imá proſtopiti is zhaſniga shivlenja v' ſtraſhno vezhnoſt, sakaj takrat je nevárnoſt, v' ktiri ſe jih veliko pogubí; al en pravizhen, ktir drusiga ne shelí, kakor Bogá se dersháti, s' Bógam sklenen biti, kogá ſe bo bal? Taiſti Bóg, ktirga ſe dershí, ktirga per ſebi imá, bo vuſ vihár hudih ſkuſhnav potoláshil, vuſ ſtrah ne-

nevárnoſti odpódil, inu bo ſturil po ſojmo vſmilenjo, de pravizhni vmerjózhi bo v' nar vezhi nevárnoſti bres ſtrahú, bo tam sagviſhan ſojga isvelizhanja, kir bi ſe nar vezh imel báti pogublen biti. Bóg bo sapovédal vetróvam, inu morju, inu vſe bo tiho poſtálo. Pa veſte, kdo v' temó ſkóko is zhaſniga shivlenja v' vezhnoſt ſe imá bóti konz vséti, inu pogublen biti? Sam taiſti, ktir sa volo greha, v' ktirmo shivi, Bogá per ſebi nima. Ja! greſhnik je, ktir ima urshoh treſti ſe, inu smiram v' ſtráhu biti, kir taiſtiga per ſebi nima, ktir bi per hudimo vremeno snal pregnáti nevárnoſt s' ſojo mozhjó. Pogublenje greſhnika je she sapíſano v' bukvah Joba, kir pravi: *njegóva dúſha bo konz vſela v' hudimo vreméno.* Dopuſtite tedej, lubi moji! de doneſ ne bom govóril od ſrezhe, ktire ſe snajo troſhtati pravizhni v' njih ſmertni uri, ampak de bom govóril od neſrezhe, ktira naprej ſtoji neſpokórjenim greſhnikam, ako jih ſmert v' ſtanu greha, v' ſovrashtvo boshjimo naglo, inu neprevídeno is ſveta poklizhe. Morbit bo Bóg dal, kar is ſerza vóſhim, de eden, al drugi med vami, k' bo od nevárnoſti, ktira ga v' ſmertni uri zhaka, oſtráshen, bo iſkal pomozh ſkus neodláſhano, reſnizhno pokóro. Resdelím tedej pridigo v' te tri naúke: greſhnik, ktir v' greho shiviſh, v' nevárnoſti ſi vezhno konz vséti, inu pogublen biti, previzh kir ſmert te snáv' greho prehitéti; drugizh, kir vreden ſi od ſmerti v' greho is ſvetá poklizan biti; trekizh kir ta, ktir terdovratno v' greho shivi, bo vezh dejl od ſmerti v' greho v' vezhnoſt odklizan. To je sapopádik dveh délov mojga go-

govorjénja, preden sazhnem, prosim sa navadno poterplénje.

I.

V' pervizh sim rekel, de smert sna gresh-nika v' greho prehitéti. Zhe je ena nesrezha velika, tok' je she samó to urshoha sadósti, de se zhlovk varje, de v' nesrezho ne pade, zhlovéko, ktir pamet imá, she sama nevárnost strah stri; gvishno pa je, de ni nesrezhe vezhi med vsim nesrézhami, kakor je smert gresh-nika. Postavite si naprej vse nesrezhe, kar jih more zhes zhlovéka priti: sgubí premoshénje, mu perjatli nesvesti postanejo, pride ob poste-nje, zhast, inu dobro imé, ga vershe v' póstelo dolga, nevárna bolesen, pa kaj so vse te nesre-zhe, ako se s' smertjo gresh-nika v' per-gliho postávjo? Al ima zhlovk kej bel dragiga, kakor je dusha? inu ta sgubí, inu szer na vezhno; more zhlovk kej bolshiga vupati, ka-kor so nebésa? inu te sgubí, inu szer na vezh-no; si more zhlovk eno vezhi srezho naprej po-stáviti, kakor vshivánje sojga Bogá? inu tega on sgubí, inu szer na vezhno. Inu sraven tega bo k' strashni temóti, h'ognenimo pleméno, h'ne-isrezhénim martram, h' pogublenjo obsojen, inu szer na vezhno. Gresh-nik! kakó velik bi te-dej mogel biti toj strah, kir bres nehánja pla-vash v' tej nevárnosti? Sakaj, al ni res, de smert te sna povsod, inu vsako uro prehitéti? Sabstojn se shelish reslashtati v' drúshini, per pleso, per jegri, inu per kratkozhasnostih, sa-kaj tajiti ne móresh, de od smerti snash prená-

glen

glen biti tudi v' drúſhini, tudi v' ſrédi pleſa, tudi per jegrí, per víni, v' ſrédi dobre volje. Inu per taki nevárnoſti, ktiro ſam ſposnaſh, moreſh veſel biti? ti mórejo goſli, goſtarie, komédie, drúſhine veſelje ſtriti? Pové, greſhnik! keb' en góli mezh na enmo láſi nad tojo glavó viſil, inu ti bi ſe mu ne mogel vmakníti, keb' en resbojnik po eni ſamotni póti sa teboj pertiſkal, inu ti bi to védil, al bi mogel veſel bit? se ſmejáti? al bi mogel saſpáti mírno, bres ſtrahú? Kako tedej moreſh veſel, inu bres ſtrahú biti, kir veſh, de ſmert te sna v' greho prehitéti? To veſh, kir ti víro pové, to veſh, kir te pámet vuzhí, to veſh, kir vſakdajna ſkuſhna potérdí, kakó moreſh biti bres ſtrahú. Bo morbit rekel eden, al drugi, jeſt ſzer nevárnoſt ſposnam, pa vender ni ſhe takó blíso, sa to ſe nje ne bojím. O ſlepóta vredna ſovs! per taki neſrezhi, v' ktiri ſe vezhno isvelizhanje snajde, ſe je treba báti, inu tréſti, keb' nevárnoſt ſhe takó delezh odlózhena bla. Al ta nevárnoſt ni takó delezh, kakor, ſi morbit domiſhlaſh; al morbit ſmert dóſti zhaſa poterbúje snajti ſe na enkrat pred tojim dúrmi? Tolko, kar bi s' ozhéſam trénil, sadóſti je; poterbuje morbit eno dolgo pót, de do tebe pride? ena ſama ſtopína, sadóſti je; al nima pótov bres ſtivila, po ktirih te sna dojiti? Sna te prepáſti per misi ſkus eno jed, ktira je ſkodlíva, na póti ſkus en nevárni padiz, na vódi ſkus potóp; kolko jih je ſmert prehitéla ſkus eno mérsélza, al vrozhinſko bolésen? kolko ſkus boshji shlag, kolko na druge vishe? Zhe tedej te ſmert sna takó lohkó prenágliti, kakó

mo-

moreſh rézhi, de nevárnoſt od ſmerti v' greho prenaglen biti je ſhe delezh odlózhena?

II.

Le lubésen, ktiro h' greho imáſh, revni greſhnik! te ſlepí, ta ti ne puſtí viditi bresen, ktir pred tojim nogámi ſkroko odpért ſtoji; sakaj ſzer keb' odperl ozhí luzhi, ktiro ti pámet, inu víro naprej dershí, gviſhno bi hitro pred nevárnoſtjo bled poſtal, bi iſkal mítelne, deb' samogel taiſti odjiti. Bo miſlil eden, al drugi, reſ je, nevárnoſt v' greho vmréti je velika, vender je blo doſti greſhnikov, ktiri v' greho od ſmerti ni ſo bli prenágleni, ampak ſo iméli perlóshnoſt, inu zhaſ, grehe sgrévati, inu ſe jih ſpovédati. To vam jeſt rad dopuſtim, pa kaj ſkleneſh is tega, moji zhlovk! Al ſmeſh sa to odláſhati greh sapúſtiti? ſi vupaſh sa to v' tojmo greſhnimo ſtano bres ſtrahú naprej shivéti? ſi sagviſhan, de boſh v' gnadi boshji vmerel, kir vſelej v' greho shiviſh? ſmeſh takó ſklépati v' takih rezhéh, ktire sadénejo toje isvelizhanje? V' zhaſnih, v' poſvetnih rezhéh ti vuſ drugi ſklep délaſh. Kadar od dóma greſh, hiſho, inu ſkrino gviſhno ne boſh odperta puſtil, sa to, kir sna biti, de obenga ne bo, ktir bi te okrádil, sakaj ne? Sa to, kir ſodiſh, deb' neſpámetno, inu sanikerno blo, toje premoshénje v' ozhitno nevárnoſt poſtáviti. Kolko vezhi neſpámet, inu sanikernoſt bo ſhe lé, v' eno ſhe vezhi nevárnoſt poſtaviti tojo duſho, inu nje vezhno isvelizhanje? Kir gre sa zhaſne rezhí, ſe bojiſh vſake nevar-

várnoſti, kir gre sa duſho, inu sa vezhnoſt ſe obéne nevárnoſti ne vſtraſhiſh; kir ſe morbit sna sgoditi, de v' greho ne boſh vmérel, na ta negviſhni *morbit* poſtáviſh toje zelo savupanje; toje zhaſno shivlenje bi enmo negviſhnimo *morbit* nigdar ne savúpal, inu vezhno shivlenje ſi temó negviſhnimo *morbit* ne bojiſh savúpati? ki je pámet? ki je víro? Lubi moji! jeſt ſzer savúpam, de obeden smed vaſ ſe v' enmo takó nevárnimo ſtano ne snajde, keb' vender en tak tukej v' prizho bil, o proſim te ſkus toje isvelizhanje, kdorkóli ſi, premiſli nevárnoſt, v' ktiri plávaſh, od nagle ſmerti v' greho is ſvetá poklizan biti; premiſli, de, ako ſhe sdej zhaſ imáſh ſe ſpokóriti, morbit ga zheſ nektére ure vezh ne boſh imel; premiſli, ako ſe ſhe doneſ snajdeſh tukej pred shivim v' *S. Sakramento* ſkritim Jeſuſam, morbit ſe doneſ teden ne boſh vezh tukej snajdil, ſhe doneſ snaſh pred ſodbo poklizan biti; premiſli, de, ako glih ſi sdej sdrav, inu bérhki, sna jutri toje truplo na párah leſháti, duſha v' peklo goréti. Inu k' boſh per temó premiſhluvánjo previshan, de ene nevárnoſti, v' ktiro sna duſha priti, ſe je bati vezh, kakor vſih neſrezh, tok' ne bodi h' toji ſkodi vezh takó ſlep, deb' otel v' tojmo nevárnimo ſtano ſhe dalej shivéti; ne bodi ſam ſoj ſovrashnik, ſési h' pokóri, podej ſe h' Bogó, inu shivi takó, de ſmert, kaderkoli pride, te v' ſtano greha ne bo prehitéla. Sdihni sa menoj k' Jeſuſo: *Ja lubi Jeſuſ! to je vſih naſ ſklep, inu terdno naprejvsetje, tebe ſe vſelej dersháti. Nevárnoſt, od ſmerti v' greho prenágleni biti, naſ tolkajn ſtráſhi, de ſmo per-*

prav-

pravleni, raiſhi, keb' mogózhe blo, tavshenkrat vmréti, kakor tebe reshalíti en ſamikrat. Al kir greſhnik perlóshnoſti je bres ſtivila, kir ſkuſhnáve ſo ſilne, tok' dej nam potrebno gnado, inu mozh premagáti vſe to; nej po tim pride ſmert, kadar ozhe, nam ſmert drusiga ne bo, kakor ena ſtopina is zhaſniga shivlenja v' vezhno isvelizhanje.

III.

Drugizh ſim rekel, greſhnik je vreden v' greho od ſmerti prenáglen biti. Med vſim ſtráfengami, s' ktirim ſe Bóg nad greſhnikam maſhuje, je gviſhno nar vezhi, ako ga v' greho vmréti puſti, kir ſkus to ga na enkrat s' dvojno ſmertjo ſtrafa. s' zhaſno ſmertjo njegóviga trupla, inu s' vezhno ſmertjo njegóve duſhe. Pa al ne saſhlushi greſhnik to ſtráfengo? prevdarite le, kakó delezh ſhéne ſojo sanikernoſt, boſte kmalo ſposnáli, de majnſhi ſtráfenge ne saſhlushi, kakor de v' greho vmerjé. Greſhnik ſe poſtavi ſoper Bogá, kolker je v' njegóvi mozhi, on mu je na eno ſhpotlivo visho nehvaléshen, on ſe nesveſto zheſ njega ſpunta. Greſhnik je léshal v' ſojmo nizh, Bóg mu je dal bitje, inu ſzer eno takó popolnama bitje, de je poſtal nar imenitniſhi ſtvár med vſim ſtvarmí; greſhnik sa volo greha ſojga perviga ozhéta je sdhival v' sháloſtni ſhúshnoſti bres vúpanja, kdej vezh odréſhen biti, Bóg ſe je zheſ njega vſmilil, inu po tim, k' je zhlovéſko natúro na ſe vsel, ga je odreſhil ſkus ſoje terplénje, s' sgubo ſojga shivlenja. Je mánkalo greſhniko boshjih gnad, Bóg mu jih je dal v' obilnoſti; je bil ſlab, Bóg

ga

ga je mozhniga ſturil, je bil v' nevárnoſtih, Bóg ga je várval. Kaj ſhe vezh! Bóg je ſkasal proti njemo tako ſkerb, tako lubésen, de ga je sa ſojga otróka gori vsel, sa irba ſojga kraleſtva ſturil. Inu greſhnik, na meiſti deb' ſojmo Bogó hvaléshen bil, inu lubésen s' lubésnjo povérnil, ſe volji ſojga Bogá soperſtávi, njegóvo poſtávo s' nogámi pohódi, ga sanizhúje, ga reshâli, mu odrézhe dovshno pokórſhino, inu zhaſt. Al ne saſhlushi eno takó nehvaléshno ſerzé, de Bóg s' ſtrélo ſoje jése v' njega vdári? Al ne saſhlushi, de mu Bóg shivlenje vsame, de pogrésne truplo v' jamo, duſho v' pekél? Al greſhnik je vreden ſhe vezhi ſtráfenge, zhe premiſlimo, de on proti Bogó ni ſamó nehvaléshen, ampak de ſe zel zheſ njega ſpunta. On Bogó herbét obérne, inu dershi s' njegóvim ſovrashniki, on odrézhe Bogó dovshno pokórſhino, inu ſe ravno s' tim gnádami, s' tim darmi zheſ Bogá vojſkúje, ktire mu je Bóg bres saſhlushenja, is sgol vſmilenja dodélil. Skus greh, pravjo vuzheníki, keb' mogózhe blo, bi Bóg ſam konzhan bil, al tedej ni vreden greſhnik nar hujſhi ſtráfenge. Nad tim zel take ſtvarí, ktire shivlenja, inu obzhutlivoſti nimajo, ne zviblajo, kir polne ſerdítoſti vpijejo zheſ greſhnika na maſhvanje. Sakaj kakor sveſti perjatel Davidov, k' je vidil krajla ozhitno sanizhváti, ſe je prez ponudil, nad tim saníkernim zhlovékam ſe maſhvati; ravno takó ſo perprávlene vſe ſtvarí maſhváti ſe nad greſhnikam, kadar vidjo, de je reshálil njih ſtvarnika. Semla je perprávlena njega poſhréti; vódo njega potopíti; luft njega saduſhíti, ogen njega poshgá-

gáti; obláki njega s' ſtrelo konzháti. Vſe te ſtvari bi na pervo povelje boshje maſhvale ſe nad greſhnikam, inu na snanje dale, kakó vreden je greſhnik v' greho s' naglo ſmertjo ſtrafan biti. Pa obeden ne povsdigne ſoj glaſ takó zheſ greſhnika, kakor peklenſki ſatan, kir vé, de sa pogublénje je sadoſti en ſami ſmertni greh. Ta Bogá bres nehánja ſili, de greſhnik, k' mu je enak bil v' pregreshénjo, mu ima tudi enak biti v' ſtrafengi; maſhuj ſe, vpijejo peklenſki duhóvi, maſhuj ſe, pravizhni Bóg! maſhval ſi ſe zhes naſ, k' ſmo saſhlushíli, maſhuj ſe tudi zhes greſhnika, kir tudi on saſhlushi, sakaj ne islijéſh zhes njega tojo jéso, kakor ſi jo zhes naſ islil?

I.

Pa sakaj iſhem prizhe od ſemle, inu od peklá sa svishati, de greſhnik je vreden v'greho od ſmerti prenáglen biti? Sej more greſhnik to ſam ſposnáti; on vé, de ſkus greh ſe ſtrí dovshan vezhniga prekleſtva, on ſam to ſodbo podpíſhe, on tedej je ne ſamo ſoja prizha, ampak tudi ſam ſoj ſodnik, sakaj S. Kriſoſt. pravi, greſhnik, kadar greſhí, takrat ſam ſebe ferdáma. Inu kir je temó takó, kakó je vender mogozhe, de greſhnik je veſel, bres ſkerbí, bres ſtrahú, kir vé, de vreden je od ſmerti v'greho prenáglen biti? kir vé, de sa to, kar saſhlushi, semla, inu pekél vpije, de ima v'greho vmréti? kir vé, de on ſam to ſodbo podpíſhe, de vreden je, deb' v' greho neſrezhno konz vsel? Kakó more biti veſel, bres ſkerbí, bres ſtrahú?

hú? Greſhni Cajn je bil per ſpomino na ſoj greh od taziga ſtrahú prevset, de per vſaki ſtopíni, ſe je treſil, inu bal, deb' ga ſmert ne prepádla, sa to je rekel, *kdor me bo narajmal, me bo vbil.* On ſe je bal vſake shvalí, k' je ſhal po borſhti, k' je med ludmí bil, ſe je vſaziga zhlovéka bal, ako je ſhuméla vódo, ako je píhal vétər, ako ſe je le eno peró na drevéſo samajálo, ſe je vuſ treſil, kakor deb' ſmert pred ſeboj vidil; on ni imel nigdar ene mirne ure, tok' velik je bil njegov ſtrah, deb' ga ſmert né perhitéla. Greſhnik pa, ktir vidi, inu dobro ſposná neſrezhni ſtan ſoje veſti, ſe ne treſe, ſe ne boji, ſedí veſel per goſtarii, ſe ſmeja v' drúſhini, norzhúje v' kratkozhásnoſti, al ni to ſlepóta, inu oterpnénje ſerzá? Bo morbit rekel eden, al drugi, vſe to je ſzer reſ, pa vender vſmilenje boshje je breskonzhno, sa to vúpam, de smenoj ne bo delal po mojmo saſhlushenjo, ampak le po ſoji miloſti. Al greſhnik! kakó ſe moresh na boshje vſmilenje sanáshati? Ki ſe je Bóg savésal, de temó, ktir terdovrátno v' greho shiví, bo na sadne ſkásal vſmilenje? On je ſzer oblubil vſmiliti ſe zhes tega, ktir sgodej h' pokóri séshe, al oblubil nigdar ni, taiſtimo gnado ſkasáti, ktir bres nehánja grehe verh grehov nakláda, sakaj S. Aug. pravi: *odpuſhanje ti je ſzer oblubil, al jutriſhniga dnéva ti ni oblubil.* Ja ravno letó, kir v' greho naprej shiviſh, inu sraven vender vúpaſh na boshje vſmilenje, Bogá perganja, inu ſili, de ti vſmilenja ne bo ſkásal, ampak de bo po ſoji pravizi perpuſtil, de boſh v' greho neſrezhno konz vſel. Inu zhe ſe to sgodí,

revni

revni grefhnik! zhe ſi ktir tak tukej, al ne bo to en ſtrafhni tern, ktir te bo ſkus zelo vezhnoſt nevſmileno bódil, k' boſh perſilen ſposnati, jeſt ſim saſhlushil, de me je ſmert v' greho prehitéla? *O lubi Jesuſ! ne perpuſti, deb' ktir smed naſ mogel kdej takó govoriti. Reſ je ſzer, ako ſe na naſhe pretezhéno shivlenje nasaj spómnimo, tok' ſmo saſhlushili od ſmerti v' greho prenágleni biti; al grévengo, ktiro zhes toje reshalénje imamo, nam ſtrí vúpanje, de, kar ſmo greſhili, ſi nam she odpuſtil. Sa to te proſimo, lubi Jesuſ! dej nam gnado, de ſe ne bomo nigdar v' takimo ſtano snajdli, deb' ſe bali od ſmerti prenágleni biti; inu ſturi sraven tega, de ſkus ſerzhno shaloſt, k' ſmo saſhlushili v' greho vmréti, bomo ſa naprej takó shivéli, de ſe bomo vredni ſtrili, v' toji gnadi is tega svetá poklizani biti.*

II.

Trekizh ſim rekel, de grefhnik, ktir v' greho terdevrátno shiví, bo vezhdejl od ſmerti v' greho v' vezhnoſt poklizan. Strashna ſodbo! neisgrúntana nefrezha! od ktire vender grefhnik nizh nozhe ſhliſhati, jo nozhe saſtopíti. Poglejmo, kaj víro vuzhí, kaj sdrava pamet pravi, bomo kmalo svishano vidili, de grefhnik vezhdejl v' greho vmerjé. Zhlovk! kaj poménjo presgodne, nagle, neprevídene ſmerti, ktire ſo v' tolko krajih S. Piſma grefhniko sashúgane? Kaj poméni to drusiga kakor, de, grefhnik, kadar bo na to nar mejn miſlil, bo v' ſoji pregrehi od ſmerti prenáglen? *Ne shivi hu-*

dobno, pravi *S.* Duh ſkus modriga, *de ne vmerjèſh v' enmo zhaſo, ktir toj ni*, to je ena preperzajtna ſmert, ktiro shúga *S.* Duh greſhnikam. *On bo konz vsel*, pravi Job, *preden bodo njegóvi dnèvi ſpolneni*, to je ena nagla ſmert, ktiro shúga Job greſhnikam. *Oni ſo na enkrat vpádli*, pravi kralévi prérok David, *oni ſo sa volo ſoje hudobie na enkrat konz vsèli*, to je ena neprevídena ſmert, ktiro shúga David greſhnikam. Kaj pravi Jesuſ ſam v' S. Evang. k' govorí od nesveſtiga hlapza? al ne pové ozhitno, de léni hlapiz, k' bo njegov goſpód nepredeno perſhal, bo no enkrat ſojmo shivlenjo, inu ſojim hudobíam konz ſturil? Al per tazih prizhah *S.* Piſma, je mogózhe zviblati, kakó greſhniki vezhdejl ſoje shivlenje ſklénejo? Inu zhe nad tim vender ſhe zviblaſh, o zhlovk! al te ne previſha S. Piſmo s' tavshent isglédi greſhnikov, ktire je ſmert v' greho is ſvetá potegníla? Pharao je bil terdovráten, inu on je vmérel v' ſoji terdovrátnoſti. Balthaſar je ſturil boshji róp, inu on je vmerel v' ſoji pregréhi. Aman je bil nevoſhliv, inu on je vmérel v' ſoji nevoſhlívoſti. Saul je bil nepokóren, inu on je vmérel v' ſoji nepokórſhini. Absolom v' ſojimo puntanjo, Jeroboam v' ſojimo malikvánjo, Onam v' ſoji resvojsdánoſti, Ophni v' ſojmo pohujshanjo, Antiochus v' ſoji nesveſtóbi. Samovzhim bres ſhtivíla drusih, ktiri ſo *S.* Greg. perlóshnoſt dali, de je piſal, de ta, ktir boshjo poterpeshlívoſt dolgo trudi, inu sanizhúje, bo od boshje pravize na naglim is póti ſpravlen, neprevideno v' vezhnoſt poklizan. De víro pravi, de ſe vezhdejl tako godí, ſe ne boſh zhudil,

moj

moj zhlovk! zhe premiſliſh, de pámet ſama pravi, de takó ſe more goditi, sakaj greh je ena bútara, ktira dushó teshí, ena bútara breskonzhne téshe; kakor tedej tésho, is ktiro je zhlovk obloshen, truplo k' semli tlázhi, takó bo dushá od téshe pregréhe h' peklú doli tlázhena. Reſ je ſzer, de Bóg greſhnika na en zhaſ s' ſojo vſmileno rokó podpíra, inu gori dershí, de ſe na enkrat ne pogrésne, kamer ga vlezhe greh, al na sadne, k' vidi Bóg greſhnika v' greho terdovrátniga, ga njegóvi téshi zheſ puſtí, de ga potopí greh ſkus naglo ſmert v' bresen vezhniga prekleſtva, sa to pravi Job: *greſhnik dopernéſe v' luſhtih, inu v' veſeljo ſoje dní, al na enkrat, k'ſi ne domiſhla, ſe ſkus naglo ſmert v' pogublenje potopí.*

III.

Teshkó je ſzer sapopásti, kakó je tó mogózhe, de is enga veſeliga, luſhtov polniga shivlenja ſe na enkrat v' pekú doli preſlópi; al *taiſti*, pravi vuzhéni Pineda: *bo letó lohko saſlópil, ktir ſposná tésho, ktiro greh v' ſebi imá, sakaj zhe zhlovk, kolker je bel teshák, tolko loshej páde, tok' je ſklep gviſhen, de, kir je tésho breskonzhno velika, tam more padiz nágel biti.* Greſhnik tedej ne potrebuje nizh vezh, kakor tolko, kar bi s' ozhéſam trénil, sa preſlópiti is veſelja shivlenja zhaſniga v' jezho vezhniga prekleſtva. Verjéti pa ne ſmeſh, moj zhlovk! de greſhnik le takrat v' greho vmerjé, kadar bo ſkus naglo ſmert is ſvetá poklizan; tudi takrat ſe to sgodí, kadar ſe ſmert

s' pozhaſnim ſtopínami blisha, de greſhnik v' ſtano greha vmerje; sakaj al vmerjozhimo greſhniko blishna nevárnoſt ne bo povédana, al mu bo na snanje dána, ſhe le takrat, k' ſe she glava sazhne meſhati, k' she pamet oſlabí, inu takó ſe sgodí, de ſe al zel nizh, al le ſlabó sa pót v' vezhnoſt perprávi. O lubi moji! kolko jih je, ktiri gredó is mehke póſtele, v' vezhni ogen, desglih ſe od njih pravi, de ſo lepó vmerli, kir maſhnik je per njih bil, kir ſo bli s' vſim Sakramenti prevídeni; sakaj ſila teſhko je, deb' taiſti, ktir pokóro do sadniga odláſha, takrat greh reſnizhno sgréval, ſila lohkó je, de ta, ktir je v' shivlenjo per vſaki ſkuſhnávi padil, pade tudi na sadne, kir takrat je hudizh nar hujſhi s' ſojim ſkuſhnávami. Sgol prizhe, ktire vſakimo greſhniko k' ſtráhu svishajo, de, kdor v' greho shiví, tudi vezhdejl v' greho vmerjé. Zhe je pa temó takó, kakó more en zhlovk veſel, inu miren biti, ktirga tóshi veſt, de ſe v' greho snajde? kakó more ſpreoberné-nje, inu pokóro od dnéva do dnéva odláſhati? *O greſhnik!* ogovorím te s' beſédami *S.* Aug. *boj ſe vſaj ſmerti, zhe ſe grehа ne bojiſh, zhe te greh ne vſtráſhi, te more vſaj ſmert vſtráſhiti.* Zhe ti shivlenje v' greho takó ſladko naprej pride, premiſli vender, kakó grenkó ti bo v' greho vmréti; odvérni tedej neſrezhno ſmert ſkus sgodno pokóro; inu de ne boſh neſrezhno vmérel, sazhni brumno shivit. Pa morbit ſim govóril le drugim, ne vam, k' ſe tukej v' prizho snajdete, sakaj jeſt ſi ne morem domiſhluváti, deb' ktir smed vaſ takó terdovráten greſhnik bil. Sa to vaſ ogovorím, k' me poſhlúſha-

te,

te, nedovshni! inu ſpokorniki! ſposnajte vaſho ſrezho, inu varite ſe jo sgubíti. Ktiri nikóli ni ſte bli v' nevárnoſti v' greho vmréti, kir Bogá nikóli ni ſte ſmertno reshalíli, ohraníte s' vſo ſkerbjo nedovshni ſtan vaſhe veſtí. Inu keb' vaſ greh kdej otel preſlepíti, tok' premagajte sazhétik greha, ktir ſe vam veſel sdí, ſkus premiſhluvanje njegóviga konza, ktir je vſelej sháloſten, inu ſtraſhan. Vi pa, ktiri ſte ſe ſkus gnado, inu miloſt boshjo is greha ſrezhno vun ſkopáli, ne podajte ſe v' to nevárnoſt nigdar vezh; inu de vaſ sa naprej obéna ſkuſhnáva ne bo premagála, ſpomnite ſe vezhkrat na nevárnoſt, v' ktiri ſte ſe snajdli, dokler ſte v' greho bli, inu ogovoríte ſami ſebe: kakó bi blo sdej s' menoj, keb' me bla ſmert v' greho prehitéla? kakó bi sdej zagval, inu she góril, ki ſim v' ſtano ſhe greſhíti? Slovó tebi, ſvet, meſó, inu ſátan! ſlovó tebi greh! na novo ſe v' tako nevárnoſt nigdar vezh ne podam.

Takó lubi moji! more per naſ ſkleneno biti, de ſmo perpravleni v' ſovraſhtvu zhes greh rajſhi, keb' mogózhe blo, tavshenkrat vmréti, kakor en ſamikrat ſmertno greſhiti. Sdihnimo tedej k' sadnimo: ja lubi Jeſuſ! *to je vſih naſ ſklep, inu terdno naprejvſetje, dej nam le pred greham en tak ſtrah, de ſe ga bomo vezh báli, kakor ſe ſmerti bojmo. Mi ſposnamo, kakó neſrezhni bi bli, keb' bli v' greho vmerli, inu de v' to neſrezho vezh ne pridemo, shelimo vſelej v' toji gnadi shivéti. Sa volo tega proſimo te, pridi nam s' tojo gnado v' vſih ſkuſhnávah takó h' pomózhi, de ne bomo nigdar*

premágani. Inu kir ſi naſ dosdej várval, de Jkus naglo ſmert v' ſtano greha ni ſmó neſi ezhno konz vsèli, tok' vári naſ tudi sa naprej pred vſim greham, de bomo shivèli vſelej v' toji gnadi. Zhe bomo v' toji gnadi shivèli, bomo tudi v' toji gnadi vmèrli, inu zhe v' toji gnadi vmerjèmo, ſe ne bomo báli pogubleni biti, ampak bomo imèli ſladko vúpanje, de, ſmert naſ bo ſpelála v' veſelje toiga krajleſtva, kir v' Jhtivilo tojih isvólenih te bomo glèdali, vshiváli, inu lubili, zártani Jesuſ! Jkus zelo dolgo vezhnoſt. Amen.

PRIDIGA

Na V. Nedélo po Ss. trieh Krajlih.

Puſtite obdoje Jkupej ráſti do shètve. Matth. 13.

De na ſvéti, inu tudi v' katholſhki zirkvi dobri, inu porédni, pravizhni, inu greſhniki ſkupej ſméſhani shivé, to naſ vuzhí vſakdajna ſkuſhana; de pa to Bóg ſam takó ozhe iméti, to naſ previsha pergliha, ktiro nam naprej poſtávi donáſhni *S.* Evang. Vſheníza ſo brumni, plevél, ktir med vſhenízo raſte, ſo greſhniki, hlapzi, ktiri ózhejo plevél vun sruváti, ſo taiſti kriſtiani, ktiri is enga preperzajtniga ajfra prez proti nebéſam na maſhvanje vpíjejo, inu ſiljo Bogá ſtráfati pohujſhanje, desglih on imá veliko poterplénje. Al Bóg prez ne ſtráfa, ampak

pak zháka do shétve, takrat ſhe le bo vſhenîza od plevéla odlózhena, do tiſtikrat puſtî on obdoje ſkupej ráſti, greſhne, inu pravizhne ſkupej shivéti. Al dobrotlivi Bóg! pohujſhanje greſhnikov je vender pravizhnim h' veliki ſhkódi! Ja! kriſtiani! to je reſ, nad greſhnim ſo ſe she nar ſvetéſhi pohujſhali, sa volo tega je naſha dovshnoſt, al pohujſhlivih ſe ogibati, al jih ſpreoberníti. Al kolkokrat ſe ne eno, ne drugo ne more sgoditi! Kaj je ſtriti takrat? ozhmo s' greſhniki potegníti? to Bóg vári? kaj tedej? Zhe po beſedah *S.* Paula tim, k' Bogá lubjo, vſe h' dobrimo ſhlushi, tok' ni zviblati, de brumnim snajo tudi isglédi porédnih ſlushiti, h' dobrimo; tedej le per naſ ſtoji, de ſi isglé-de greſhnih h' nuzo ſtermó. Ena velika reſniza, potrebna vsakimo smed naſ, ktiro pa bo morbit malokdej takó premíſlena, kakor saſhlushi premíſlena biti. Premiſlimo jo doneſ. *Bóg*, pravi *S.* Krisoſtomus, *bi obenga greha ne terpél, keb nizh ne perpomógel h' pogmeranjo njegóve zhaſtí*; tedej hudobni isglédi greſhnikov, ktire moremo med ſeboj terpéti, pogmérajo boshjo zhaſt, inu nam pomágajo v' brumnoſti gori jemáti. Inu kakor ſe boshja modroſt, po beſedah *S.* Aug. v' temó poſebno pokashe, de is tega, kar je hudo, ſtri to, kar je dobro, ravno takó moremo mi v' isglédih greſhnikov, ktire ne moremo popraviti, ktirih ſe ne moremo ogibáti, moremo smiram le na to glédati, kar je dobriga. Inu to ni nizh téſhkiga, kakor obeno séliſhe ni takó ſtropéno, deb' sa nizh dobriga ne blo, ravno takó obeno pohujſhanje ni takó ſhkodlivo, deb' ne blo enmo, al drugimo h' po-

bol-

bolſhanjo. Vezhdejl ſe sgodí, de brumni, k' vidjo greſhne isglede, bodo ſkus to bel ajfra povni v'boshji ſhlushbi, bel ſerzhni v' pogméranjo ſojga saſhlushenja; inu to je dobizhek, ktirga imámo is ſlabih isglédov greſhnih kriſtianov, med ktirim shivimo. To ózhem doneſ ſkasati, sa to rézhem: ſlabi isglédi greſhnikov naſ pergajnajo Bogó s' vezhim ajſram ſhlushíti, pervi dejl; ſlabi isglédi greſhnikov nam pomágajo naſhe saſhlushenje gmérati, drugi dejl. Obduje preden svisham, poterpíte.

I.

Kolker vezh je pohujſhanja, inu greſhnih isglédov, tolko majnſhi je ſhtivilo reſnizhnih boshjih ſhlushabnikov, inu kogá samóre bel vshgáti naſh ajfer v' ſhlushbi boshji, kakor ravno to mejhno ſtivilo? Zhe miſlim, takó malo tudi med virnim jih ſhlushi Bogó, ktir vender od naſ, kakor ſtvarnik od ſojih ſtvarí sna ne ſamo po pravizi vſo ſhlushbo pogirvati, ampak jo tudi sa volo popolnomaſti ſoje boshje natúre po vſi pravizi saſhlúshi, kakó rad bi jeſt otel na meiſti tolko nehvaleshnih kriſtianov ſkasáti mojmo Bogó vſo ſhlushbo, vſo zhaſt! al kir to ne samorem, tok' ózhem vſaj moj ajfer pogmérati, kar mene sadéne, inu mu pernéſti offer shive ándohti na meiſti tolko drugih, ktiri obéne ándohti nimajo, offer ponishnoſti, na meiſti tolko prevsétnih, offer movzhánje, na meiſti tolko drugih, ktiri Bogá s' opravlívim, kláfarſkim, preklinvavſkim jesíkam tolkokrat reshaljo, offer krotkóſti na mei-

ſti

ſti tolko jésnih, inu ſovráshnih, offer brumniga sadershánja na meiſti tolko resvojsdánih, inu pohujſhlivih, offer ſpokórniga shivlenja na meiſti tolko drugih, ktiri v' greſhnih luſhtih, inu v' poſvétnimo veſeljo shivé, offer nedovshne zhiſtoſti na meiſti tolko nezhiſtih. Takó je nekdej Jerem. Jude vuzhíl, k' ſo iméli v' jéti v' babyloníko ſushnoſt peláni biti; israelſki otrózi! je rekel boshji prerok, vi greſté v' eno ptujo, malikvavſko deshélo, v' eno greſhno meſto, kir drusiga ni, kakor malikvanje, inu hudobía; vi boſte vídili kakó ſlépo ludſtvo ſoje ſlate, ſreberne, kamníte, leſéne bogóve na rámi v' zhaſi okoli noſi, kakó nevumno ludſtvo od vſih krajov ſkup hití, na semlo doli páda, inu malike móli. O ne puſtite ſe od takih greſhnih isgledov sapeláti, oſtánite Bogó svéſti, inu molite ga tolko bel po goſtim, s' tolko vezhi ándohtjo, kolker vezhi ſhpot ſe mu dela od nevírnih malikvavzov. Ravno takó, lubi kriſtiani! zhe vidimo, de v' naſhih zhaſih bodo vſe ſorte bogóvi móleni, tukej prevsétna nezhimernoſt, tam ſapelíva offert, tukej pohujſhlivo sadershánje, tam neſramni pogóvori, tukej opravlíve beſéde, tam ſmertno ſovrashtvo, tukej drage jegé, tam nevárni luſhti, tukej poſvétna zhaſt, tam pharisersko hinavſtvo, tukej sanizhlívo govorjénje zhes víro, inu boshje rezhí, tam dolterénje katholſhke zirkve, ándohti, inu boshje ſhlushbe; ne puſtímo ſe sapeláti, ne ſlepiti, ampak rezímo s' S. ajfram, tebe, Bóg! ſamiga ozhmo móliti, tebi ſamimo ſhlushiti. Dershímo ſe ga tolko bel sveſtó, ſkáshimo mu tolko vezli zhaſt, kolker bel ozhitno, inu vezh

ga

ga od ſedajniga ſvetá reshâliti vídimo. V' temó nam brumni Tobias ſam nad ſeboj nar lepſhi isgléd da; k'ſo vſi njegóvi ſoſédje, inu snanzi v' Dan, inu v' Bethel ſhlí, statim telétam kadilo pershigáti, inu offruváti, mu ni blo sadoſti, deſglih je ſhe le en mlad fantízh bil, de ſe je te greſhne malikvavſke drúſhine várval, ampak on gre s' tolko vezhim ajfram ſam v' Jerusalem, móli tam v' tempelno s' gorézhim ajfram praviga Bogá Israel, inu mu offruje sveſtó deſetíno od vſiga, kar imá. O de' blo pazh v' naſhih zhaſih vezh Tobiasov, deb' ſkus pogoſtno obiſkánje boshjih zirkvá, ſkus sveſto dopernáshanje dobrih del, ſkus brumnoſt kerſhanſkiga sadershánja poverníli Bogó zhaſt, ktiro mu odvsámejo hudobni, s' ktirim shívino, ſkus frejvirſtvo, ſkus pohujſhanje, ſkus sapelvánje, ſkus nezhiſtoſt, krivize, inu druge v naſhih neſrezhnih zhaſih gmejn, inu ozhitne pregréhe!

II.

En drugi urshoh, sakaj naſ pohujſhlivi isglédi greſhnikov morejo pergánjati Bogé s' vezhim ajfram ſhlushiti, je ſposnánje griſhnih reſniz, ktiro nam dá pogléd tih, k' pohujſhlivo shivé. Inu sa reſ, kaj vſe ſe vúzhimo is pohujſhanja, ktirga je povhen ſedajni ſvet! Mi ſe vúzhimo oſtudnoſt pregréhe, inu lepóo zhédnoſti. Kadar mi greh nad enim drugim vidimo, nam vſe sanizhlivo naprej pride karkoli samóre greh nuzniga, al veſeliga nad ſeboj iméti, inu ſtoji pred naſhim ozhmí v' ſoji nar

oſtud-

oſtudniſhi podóbi. To ſo she nekdej módri tega ſvetá ſposnáli, sa to ſo Spartanarji iméli navádo ſoje ſushne vpijaniti, inu piáne ſo ſojim, otrókam naprej poſtávili, deb' vidili nad njimi, kaj ſa ena oſtudnoſt je en piáni zhlovk. Inu ravno takó ſe is pogléda greha lepóto zhednoſti nar bel vidi. Is tega ſe vúzhimo ſposnáti, kaj sa eno mozh imá v' ſebi hudo nagnenje, ako ſe mu frajoſt dá, ako ne bo nasaj dersháno, kir samóre tudi nar ſvetéſhi duſhe na enkrat podréti is nar vikſhi ſtable njih ſvetóſti v' nar vezhi globozhíno vlih hudobii; sakaj pohujſhanje je neſrezhna mati vſih pregréh, kar jih na ſveti goſpodári. Is tega ſe vúzhimo, kakó mozhnó je ſkasheno zhloveſko ſerzé, kakó mozhnó je k' hudimo nagneno, kakó ſlába je zhloveſka natúra. Sagviſhno! greh bi nikoli takó gori ne jemál, keb' zhloveſko ſerzé od natúre takó ſkashéno ne blo, keb' od natúre s' vſo mozhjó po hudimo, inu prepovédanimo ne hrepenélo. Inu sadnizh, kar je narvezh, is tega ſe vúzhimo, kakó veliko je nevárnoſti v' greh páſti, v' ktirih ſe smiram snajdemo, kakó potrebna nam je boshja gnado, de v' nevárnoſti ne pádemo. Mi ſe vúzhimo ſposnáti breskonzhno boshje vſmilenje, kir ſmo dosdej she v' tolko nevárnoſtih pred greſhnim pádzam obvárvani bli, kir je drusih morbit bres ſtiviła neſrezhno konz vſelo; sakaj pádiz naſhiga blishniga naſ ſpomni na opominvanie S. Paula, kir pravi: *Kdor mejni, de ſtojí, ta nej gleda, de ne páde*, kir po beſédah S. Aug. *Jhe oben greh ni kdej od enga zhloveka dopernéſen bil, ktirga bi tudi en drugi dopernéſti ne mogel, ako ne bo*

ob-

obvárvan od tega, ktir je vſtvaril vſe ludi. Kakó veliko ſposnanje, kakó nuzni navúki ſo letó! kir is tega pride sanizhvánje greha, inu lubesen proti zhédnoſti; is tega pride ſkerb nagnenje doli tréti, inu mujo ſerzé pobólshati; is tega pride nesavuplivoſt na leſtno mózh, inu savupanje na boshjo gnado; is tega pride poníshnoſt, previdnoſt, inu hvaleshnoſt proti Bogó. Poſtávite ſi naprej enga zhloveka, ktir takó miſli, ktir je takó vſhafan, de sna rézhi, kakor je S. Paul rekel: *Skus gnado boshjo ſim to, kar ſim*, al bo mogel v' ſlushbi boshji mlazhen biti? O! on bo górel od ajſra, njegóva perva ſkerb, inu muja bo sveſto ſhlushiti ſojmo Bogó. Nej le okóli, inu okóli njega greh goſpodúje, nej le vidi okóli ſebe resvojsdánoſti, pohujſhanje, krivize, doliterénje vbogih, sanizhvánje víre, katholſke zirkve, inu boshjih rezhí, on bo ſkus to ſposnal nevárnoſt, v' ktiri ſe snajde, on bo prevíden, povn ſkerbí, na ſe vuſ nesavúpliv, pa vender ſe ne bo dal ſlepíti, al sapeláti, on ſe bo le smiram bel dershal na Bogá ſojga pomozhnika, bo s' tolko vezhim ajſram na póti zhédnoſti naprej ſhal, bo tolko bel ſkerbnó ſoje ſerzé zhiſto dershal, tolko vezh ſe zheſ ſoje nagnenje vojſkval, ſoje molitve, inu andohti pogméral, inu sraven bo móli sa ſpreobernénje greſhnikov, sa reſvetlenje frejvírnih, bo sdihval sa odvernénje gmejn ſtrafeng, s' ktirim Bóg vdari zele deshéle sa volo pohujſhanja.

III.

Glej, moj zhlovk! kakó ſlábi isglédi greſhnih, inu pohujſhlivih kriſtianov, zhe vender saſhlushjo to imé, med ktirim shivimo, nam snajo h' dobrimo ſhlushiti! Sa njih je ſzer resvojsdánoſt en ſtrup, ktir jih vmorí, al sa naſ je ena arznía, ktira naſ osdrávi, ako ſi le ſlábe isgléde greſhnih brátov snamo, inu ozhmo k' nuzo ſtriti, to je eno vpráſhanje, na ktiro sna le veſt vſaziga smed vaſ odgóvor dáti. De ſlábi isglédi hudobnih, greſhnih, pohujſhlivih ludí, ktirih je vſako meſto, vſaka vaſ, ja! shiher rézhem, vſaka hiſha povna v' naſhih zhaſih, ne bodo h' pogublenjo, ampak k' duhovnimo dobizhko, o zhlovk! veſh, kaj imaſh ſtriti, kakó ſe imaſh sadersháti? Na to visho: v' pervizh poſnémati jih ne ſmeſh, drugizh od njih sapeláti ſe nimaſh puſtiti, trekizh ne porajtaj jih: De jih ne boſh poſnémal, nej te nasaj dershí navk, ktirga od mladóſti imaſh, nej le rekó sapelívi ſlepzi naſhih zhaſov, ta, uni dan S. maſho ſhliſhati ni dovshnoſt, oſtáni per ſtarimo, ſhliſhi jo; nej le rekó, ta, uni poſt je vsdignen, oſtáni per ſtarimo, poſti ſe; nej le rekó, v' ſabóto ſe ſplóh meſó jé, tedej ne more greh biti, oſtáni per ſtarimo, sdérshi ſe od meſnih jedí; nej le rekó, tolkokrat ſpovedváti ſe, pokaj to? oſtáni per ſtarimo, ozhiſti po goſtim veſt, glej na to visho jih ne boſh poſnémal. De ſe od njih ne boſh sapeláti puſtil, nej te ſtraſhi neſrezhni konz shivlenja, ktir je sashúgan greſhnikam; ti obétajo zhaſt, inu imenitnoſt pred ſvetam, saversi njih obé-

tan-

tanje, oſtani sveſt Jesuſo; te ózhejo is ſromaſhkiga ſtanú vun vsdigniti, zhaſno ſrezhniga ſriti, sanizhuj zhaſno duſhi ſkodlivo ſrezho, oſtáni sveſt Jesuſo; boſh sanizhvan, povſod nasaj poſtavlen, ſovráshen, pregajnan, po vſi krivizi nevſmileno doli tert, ne vdaj ſe, oſtáni sveſt Jesuſo; glej, na to visho ſe ne boſh sapeláti puſtil. De jih ne boſh porajtal, bodi ſerzhán, povn savupanja na boshjo pomózh, inu gnado, nej ſe norza délajo, nej se ti poſmehújejo, nej víri, katholſhki zirkvi, boshjim rezhém ozhitno ſhpot délajo, kakor ozhejo, puſti, movzhi, bodi k' njih govorjénjo glúh, k' njih dianjo ſlep; kar ne moreſh vbraníti, inu odverníti, puſti, kakor je, zheſ to ne boſh vpraſhan, ne ſojen, kadar boſh dajal Jesuſo rajtengo. Nikar ne godernej, nikar ne kóvni, ne vóſhi hudó, ampak miſli, de Bóg ima ſoj modri, inu pravizhni zil, inu konz, sakaj puſtí shivéti med dobrim hude, med pravizhnim greſhnike. Ako boſh ſam greſhno shivel, greſhno vmérel, ſe s' ſlabim isglédi tih, med ktirim ſi shivel, per ſodbi ne boſh mogel sgovoriti, sakaj vdaril te bo na sóbe navk Jesuſov, kir je vuzhil, de visho tojga sadershanja ni ſvet, ni ſo ludje, ampak sapovdi boshje, inu poſtávo S. Evang. Kolker vezh ſlabih isglédov vidiſh nad tim, s' ktirim shiviſh, tolko vezhi more biti toj ajfer, de Bogó ſhlushiſh, inu njemo sveſt oſtáneſh, kar ſim dosdej ſkásal, slaſti kir ravno ſlabi isglédi greſhnih, inu pohujſhlivih ludí ti pomágajo toje saſhlushenje pogmérati, kar ſkáshem v' drugimo dejlo.

I.

Sa volo velike nevédnoſti v' vſih rezhéh, ktiro nevédnoſt od natúre imamo, nam je otel Bóg h' pomózhi priti ſkus to, de nam je dal mozh, inu nagnenje poſnémati to, kar per drugih vidimo. Al po neſrezhi, kakor vſe druge mozhí naſhe duſhe, takó tudi to nagnenje je poírbani greh takó ſkásil, de zhlovk nerád, inu teſhko poſnéma, kar vidi dobriga, ampak ozhe le v' hudimo drugim enak biti. Od tod pride, de zhes naſ revne Admámove otroke tolko samórejo isglédi drugih, inu ſzer porédni vſelej vezh, kakor dobri; od tod pride, de zhlovk takó teſhkó v' zhednoſti, inu v' brumnoſti ſtanovitno sveſt oſtáne; po tudi ravno od tod pride tolkajn lepih perlóshnoſti sa nebeſa nar vezhi saſhlushenje ſkupej ſpráviti, keb' ſi zhlovk le snal, inu otel te perlóshnoſti k' nuzo ſtriti, sakaj zhednoſt, brumnoſt, kolker vezh teshávi, inu napótja premága, kolker vezh muje, inu premagvánje koſhtá, tolko vezhi saſhlushenje imá pred Bógam. Sa volo tega pravi S. Greg. *To ni nizh takó veliziga, takó poſebniga, takó saſhlushenja vredniga, ako eden med sgol brumnim brumno shivi, kir tukej brumnoſt nima obene teshávе, obenga napótja; zhlovk, k' nizh greſhniga ne vé, ne vidi, inu ne ſhliſhi, more brumno shiveti. Al kej veliziga, kej poſebniga, kej saſhlushenja vredniga je, ako eden med greſhniki pravizhen, med hudóbnim brumen oſtáne, ako vſe, kar bi ga snalo od zhednoſti nasaj dersháti, is poti ſpráви, ako vſe greſhne isglédе, ktiri bi ga snali*

sapeláti, sanizhúje, ako vſe teshávе, ktire bi ga snale napóti brumnoſti oſtraſhiti, vtruditi, inu vſtáviti, ſerzhno premága, to je kej veliziga, to kej poſebniga, to je vredno s' nebeſhkim veſeljam plázhano biti. S Greg. ſhe ra dalej gré, inu pravi, *de ta ne more popolnama brumen biti, ktir med hudobnim brumen ni, kir v' tovarſhtvo hudobnih bo brumni od ſojih tudi nar majnſhih mádeshov ozhiſten; sa to,* pravi S. Krisoſt. *ſe zhudimo nad Abrahamam, Moyseſam, inu Lotham, kir v' ſrédi nevírnih, inu greſhnih ſo ſe ſvetili na zhednoſtih, kakor svésde na nébo v' ponózhni tamóti, kakor dobro duſhezhe gártroshe med bodézhim ternjam, ſo shivéli, kakor nedovshne, krótke ovze med derézhim vovkóvi. Ja,* kakor S. Bern. pravi, *tudi ena le ſredna zhednoſt poſtáne velika, inu poſebniga saſhlushenja vredna, ako ſe med hudobnim ſtanovitno obdershi.* Inu sa gviſhno! kaj takó poſebno veliziga more biti to, eno slató ſhtatvo ne móliti? al de trije mladenzhi koléna ne perpógnejo, k' ſe prebivavzi zeliga meſta, od vézhiga do majnſhiga vſe pred njo doli vershe, to je zhednoſt, to je kerſhanſka ſerzhnoſt, to je mozh víre, nad ktiro ſe zel ſvet zhúdi, inu savsáme. Noe bo hvalen od S. Piſma, de je bil en popólnama pravizhen moſh, pa pové urshoh, sa to, k' je Bogá smiram pred ozhmí imel, na njega vírval, njemo pokóren, s' njim ſklenen bil; sakaj ga imenúje S. Piſmo popólnama pravizhniga? sa to, k' je shivel med takim ludmi, ktiri ſo na Bogá posabili, v' nar oſtudniſhih pregréhah sakopáni bli, de je zel Bóg ſam ſe keſál, de

je

je zhlovéka vſtvaril. De ſe Noé od hudobnih ni dal oſlepíti, ne sapeláti, de je v' brumnoſti ſtanoviten, Bogó smiram sveſt oſtál, to je urshoh, de ga S. Pismo pohváli, inu ga imenúje popólnama pravizhniga.

II.

Takó je, kriſtiani! Bogá pred ozhmí iméti, k' mu drugi, med nami ſhpotlivo herbét obrázhajo; boshje, inu zerkovne sapovdi dersháti, k' jih drugi prelómjo, inu sanizhújejo; vſaki dan navádne molitve sveſto opráviti, zhe je mogózhe S. maſho ſhliſhati, v' nedélo ſe snajti per pridigi, inu po poldan per kerſhanſkimo navúko, k' drugi zel dan na Bogá ne ſmiſljo, zirkve morbit nikóli od snotrej ne vidjo, is pridigarjov, is boshje beſéde ozhitno norza délajo; ob gviſhnih zhaſih v' Sakramento S. pokóre veſt opráti, Sakrament S. reſhniga Teleſa préjeti, k' drugi med nami ſprávo s' Bógam zele léta odláſhajo; prásnike, inu zerkvene poſte dersháti, k' drugi med nami k' ozhitnimo pohujshanjo ravno v' takih dnevih s' vezhim shelámi délajo, v' petik, inu v' ſabóto bres ſtrahú meſó shró; nedovshnoſt, zhiſtoſt, diviſhtvo várvati, k' drugi med nami to nepreſhazano zhednoſt dober kúp prodájejo; pozhutke nasaj dersháti, nagnenje krotíti, k' drugi med nami shivé v' vſi resvojsdani frájoſti; víro v' ſerzo mozhno iméti, s' vuſtmi jo ſposnáti, ſkus déla jo ozhitno pokasáti, k' ſe drugi med nami ſramújejo ſposnáti ſe, de ſo katholiſhki kriſtiani; to, kriſtiani! ni nizh mejhenga, to je kej ve-

li-

liziga, kej poſebniga, kej neisgruntaniga saſhlushenja vredniga, kar more le s' nebeſhkim veſeljam od Boga po vrednósti plazhano biti. Glejte, kriſtiani! kakó ſe revni ſvet ſam vjame, inu ſzer ravno v' te mréshe, ktire on drugim naſtávi. Svet ózhe s' ſojim pohujſhlivim isglédi zhednoſt satréti, inu k' nizh ſtriti, pa ravno ſkus ſoje pohujſhlive isgléde jo ſtrí ſhe bel popólnama; ſvet nam ózhe saſhlushenje odvséti, pa nam le perlóshnoſt dá, de ſi ga ſhe bel pogméramo. Akole v' ſredi greſhnikov, sraven vſih njih oblub, perlisvánja, sanizhvánja, shúganja, inu sapelvánja naſhe dovshnoſti sveſto ſpólnimo, sa zhednoſt ſkerb imamo, bodo ravno pohujſhlivi isglédi tih, med ktirim shivimo, ſtrili, dé bomo v' sadershánjo pravizhni, v' brumnoſti popolnama. Shiviſh, moji zhlovk! med opravlivim, ktiri ſoj jesik nad vſákim bruſjo, vſaziga glójejo, nad vſákim velike pregréhe, le ſamí nad ſeboj obenga pomankanja ne vidjo, vſákiga, kakor ſo ſamí hudobni, po ſebi ſlabó ſodjo, med ludmí sdrashbe délajo, ne porajtaj jih, dershi le ti jesik nasaj, de ne bo reshálil Bogá, ne blishniga poſhkodval na poſhtenjo, inu dobrimo iméno; shiviſh med krivizhnim, med golúfi, inu ohérniki, ktiri blishniga doli teró, mu krí is sanóhta ſiljo, ozhitne, v' nebó vpijózhe krivize dopernáſhajo, ne porajtaj jih, dershi le ti róko nasaj, de ſe k' poſhkodvanjo tojga blishniga ne bo ſtegníla; shiviſh med nezhiſtim, ktiri neſramno klafájo, zheſ ſramoshlívoſt ſékajo, poſhténe vuſheſa pohujſhajo; shiviſh med takim, ktiri zhes víro, zhes zirku, zheſ boshje rezhí,

inu

inu zhes duhovſtvo sanizhlivo jesik ſtégajo, ne porajtaj jih, zhe ſe ne moreſh od njih lozhíti, sadershi ſe, kakor deb' ne saſtópil, kar govoré, inu v' ſerzo sdihúj h' Bogó sa pomózh, inu gnado. S' eno beſedo, ako v' obéni greſhni rézhi ne dershiſh s' hudóbnim, med ktirim moreſh shivéti, ſi gméraſh she ſamó ſkus to toje saſhlushenje, poſhílaſh pred ſeboj v' vezhnoſt veliko bogaſtvo, ſi odpíraſh nebeſa ravno ſkus pomózh hudóbnih, med ktirim shiviſh.

III.

Zhes to ſe pa ne ſmeſh zhudíti, moj zhlovk! sakaj zhednoſt, k' ſe v' ſrédi hudóbnih obdershí, je ena ſkuſhana, sdélana, popólnama zhednoſt. *Jeſt ſim te na ſkuſhno poſtavil*, pravi Bóg enmo takimo ſkus preróka Davida, sdej vém, kaj toja zhednoſt v' ſebi imá; je zhednoſt reſnizhna, kir ſi meni v' ſrédi hudóbnih, s' ktirim ſi obdan bil, vſelej sveſt oſtal. Inu kdo bo sgovóril, kolko Bogó ena taka sveſtóba dopáde, kakó obilno bo od njega plázhana! Po tim k' je Jesuſ na eno ſabóto enga revniga ſúho róko osdrávil, ſo phariserji polni nevóle is témpelna vun ſhli, pravi S. Evang. inu ſo ſe sazhéli med ſeboj poſvetváti, kakó bi Jesuſa vmoríli. Tudi Jesuſ je ſhal is témpelna, pa s' vſe drugim míſlami; inu kir je doſti bovnih, inu nadlóshnih sa njim ſhlo, je po poti vſe osdrávil. Zhudna rezh! ravno takrat, k' ſo phariserji ſe perſégli Jesuſa vmoríti, je Jesuſ odpérel vſe ſhaze ſoje vſigamogózhnoſti, inu ſojga vſmilenja, déla eno zhúdo zhes drusiga, inu

k' je ſzer le enga, al drusiga osdrávil po tim, k' je próſhen bil, da sdej sdravje na enkrat zélim trúmam, bres tega, deb' ga proſili. Zhes to ſe mi zhudimo! pa miſlimo ſraven, kaj ſo to sa eni ludje bli, ktirim je Jesuſ dobro ſturil. To ſo bli taiſti, ktiri ſo sa njim ſhli, k' ſo ſe phariserji od njega lozhíli; ſo bli ludje, ktiri ſo iméli na njega shivo víro, terdno savúpanje, k' ſo ga phariserji kakor enga greſhniga sapelivza resnáſhali; ſo bli ludje, ktiri ſo ga perſerzhno lubíli, k' ſo ſe phariserji poſvetváli njega vmoríti; s' eno beſédo, ſo bli ludje, ktiri ſo ſe sveſtó dersháli Jesuſa, deslih ſo vidili pohujſhliv isgléd hudóbnih phariserjov, ktiri ſo Jesuſa ſovrashíli, vender ni ſo otli sa njimi potegníti; sa to ſo bli vredni, de jim je ſkásal Jesuſ poſebne gnade, inu ſturil nad njimi nigdar ſhlíſhane zhúdeshe ſoje vſigamogózhnoſti, inu dobróte. Glejte, kriſtiani! kaj ſe imamo troſhtati od Jesuſa, ako v' ſrédi hudobnih, med ktirim shivimó, njemo vſelej sveſti oſtánemo. On bo naſhe potrebe prevsdignil, naſhe shéle ſpovnil, nam notrejno reſvetlénje dal; on naſ bo v' ſkuſhnávah mozhne ſturil, naſ s' troſhtam napovnil, nam dal obilno bogaſtvo vſih sa duſho, al sa truplo potrébnih gnad. Inu kadar bo enkrat naſ poklizal pred ſé, kakó lubesnívo naſ bo gori vsel, s' taiſtim beſédami, ktire je on nekdej ſojim Apóſtelnam govóril: *vi ſte, ktiri ſte per meni oſtáli v' mojih ſkuſhnavah.* Deſlih ſte vidili bres ſhtivíla greſhnih isglédov, med ktirim ſte shivéli, ſte ſe vender vſelej mene dersháli, oſtáli sveſti moji poſtávi, katolſhkj zirkvi, inu S. Evang. Med mojim ſhlushábniki

niki meni ſhlushiti, to je le ena gmejn zhednoſt; al ſhlushiti meni med mojim ſovráshniki, ktiri moje ſhlushábnike sa norze imajo, jih ſovrashjo, inu preganjajo, h' temó je potrebna shiva víra, gorézha lubesen, kamníta ſtanovitnoſt, sa ktire zhednoſti imam perpravlene v' mojmo krajleſtvo imenítne tróne, ſvétlé króne, zele potóke veſelja, obilnoſt vſe zhaſtí. Vi ſte, bo rekel Jesuſ enmo tákimo, ktiri ſte sveſtó per meni oſtali v' mojih ſkuſhnávah, ſe ſkus pohujſhlive isgléde hudobnih ni ſte dali od mene odlózhiti, sa to vam perpravlam krajléſtvo, kakor ga je meni moj ozha perprávil, de boſte per moji misi jédli, inu píli. Sveſti hlapzi! k' ſte meni vſelej sveſtí bli, pejte v' veſelje, ktiro vam je perprávleno od sazhétka ſvetá.

Lubi kriſtiani! al bi bli mogli kdej verjéti, deb' nam hudobno sadershánje greſhnih ludí moglo nuzno biti, inu naſhe saſhlushénje, inu zhednoſti ne ſamo ne skasíti, ampak zel pogmérati? Glejte, svíshano je, de je temó reſ tako, zhe ſi le snamo pohujſhlive isgléde, hudóbnih, med ktirim shivimó, k' nuzo ſtriti, kakor ſim vaſ doneſ podvúzhil. Hodimo tedej varno, lubi moji! v' naſhih neſrezhnih zhaſih, v' ktirih je bres ſhtivila ſlabih isglédov, pohujſhanja, inu sapelvánja, de, kar samóremo, po naſhi mózhi al vſtávimo, inu vbránimo, al pobólſhamo, al ſe ogíbamo, inu ne porajtamo. Strimo ſi k' nuzo, kar ne móremo odverníti, de nam ſlabi isglédi greſhnih ne bodo h' pogublenjo, ampak h' pogméranjo naſhiga saſlushenja, k' vterjénjo naſhih zhednoſti. Kdor pohujſhlive isgléde porajta, bo ſam pádil; kdor na nje ne gleda,

oſtáne ajfra povn v' boshji ſhlushbi. In de boſh ſturil sa naprej po donáſhnimo navúko, o zhlovk! sdihni proti nebeſam: *o previdnoſt vezhniga Bogá, vredna od vſih ſposnána, inu mólena biti! kolko hvale ſmo ti dovshni, de nam Jkus smeſ hudih s' dobrim, kar bi snalo sa naſ nevárno biti, ſtriſh sa naſ en mitel, eno perpomózh sa isvelizhanje. Kir ſmo v' temo ozhitno previshani, nozhmo sa naprej nigdar vezh goderváti, al s' nevóljo toshíti zhes to, de puſtiſh shivéti pravizhne med hudóbnim, brumne med greſhniki; toj zil, inu konz je moder, inu ſvét, deſglih ga naſha ſlaba pámet ne sapopáde. Naſha Jkerb sa naprej bo le ſamó tá, de bomo oſtáli Jkus tojo gnado, inu naſho mujo vſelej dobra, zhiſta vſheniza, de bomo vredni enkrat na dan gmejn ſodbe Jkus toje Angele od plevéla hudóbnih greſhnikov odlózheni, inu v' Jkedén nebeſhkiga veſelja ſprávleni biti, kir bomo vshiváli plazhílo naſhiga saſhlushenja, namrezh tebe, lubi Jesuſ! Jkus zelo dolgo vezhnoſt. Amen.*

PRI-

PRIDIGA

Na VI. Nedélo po Ss. trieh Krajlih.

Nebeſhko krajleſtvo je enako shenofovimo serno. Matth. 13.

De nar vezhi rezhí is mejhnih pridejo, to ſe vuzhimo is donáſhne evangelſke perglihe. Jeſuſ ſzer ózhe perhodno velikoſt ſoje zirkve Apóſtelnam na snanje dati, ktira po navuko vſih Ss. Vuzhenikov bo ſkus nebeſhko krajleſtvo saſtóplena; vender vſe te perglihe gredó na to, deb' pokásal Jeſuſ, de nar vezhi rezhí is mejhnih pridejo. Eno shenofovo serno je nar majnſhi med vſim ſémeni, al, k' bo vſiáno, sraſte eno veliko drevó, ſtrí velike odráſtelke, dá tizhem pod nébam obilne jérperge. Ravno takó je od sazhétka katholſhka zirku mejhna, inu sanizhlíva bla, al kmalo ſe je po zelimo ſvéto reſhírila, mozhno gori vséla na velikoſti, inu na zhaſtí, de perſhli ſo zeſarji, inu krajli, modri, inu bogáti od vſih ſtrani sa iméti v' nje narózhejo ſoje prebiválſhe. Nebeſhko krajleſtvo, pravi na dalej Jeſuſ, je enako enmo kvaſo; en mejhno kvaſú, ako bo is móko sméshan, ſtrí veliko teſtá. Jeſuſ je ſoj ponishni evang. navk, kakor en malo kvaſú, od ſazhétka v' ſerza le nektérih revnih, inu prepróſtih ribzhov polóshil, al ta navk je kmalo sazhel ráſti, dokler ſe je po zelimo ſvéto resráſtil. Ravno takó

ſe

ſe godí ſhe dan donaſhni per vſih rezhéh, v' dobrih, inu v' ſlabih, v' duſhnih, inu v' teleſnih, v' zhaſnih, inu v' vezhnih. Inu to je med drugim sa naſhe isvelizhanje potrebnim reſnizami ena nar vezhih reſniz. Ako enga veliziga greſhnika, al enga veliziga ſvetnika vidimo, tok' ſe prez domiſlimo, inu ſklénemo, de obdva ſta per mejhnimo sazhéla. Uni, k' je vezhkrat bres vſe ſkerbí v' mejhne grehe pádil, je sagásil v' mláko nar vezhih hudobii, kir sdej polu zagovítnoſtî na ſoje pogublenje zháka; ta, k' ſe je vſaziga mejhniga dobriga déla sveſto perjél, je perſhal na nar viſokéſhi ſhtablo kerſhanſke popólnamaſti, kir vezhnimo plazhilo s' veſeljam na proti gleda. Skleni is tega, o zhlovk! kakó nevárno je sanizhváti mejhne rezhí, al nej bo per zhednoſtih, al per pregréhah; ſodi, kakó pamétno déla taiſti, ktir ſe ravno s'táko ſkerbjo mejhnih grehov várje, s' kakerſhno ſkerbjo mejhne dobre déla dopernáſha. Zhes to reſnizo bomo doneſ en malo vezh, inu bel na tanko miſlili, kir na temó viſi al naſhe pogublénje, al naſhe vezhno isvelizhanje. Navk, ktirga vam dam, je ta: mi ne ſmemo sanizhváti ne mejhne grehe, ne mejhne dobre déla, kir is sanizhvánja takó dobro mejhnih grehov, kakor mejhnih dobrih dél veliko hudiga pride. Inu to je sapopádik donaſhne pridige, ktiro takó resdelím: kdor mejhne grehe ne porajta, ampak jih bres ſtrahú dopernáſha, bo kmalo velik greſhnik poſtál, to bom ſkasál v' pervimo dejlo; kdor mejhne dobre déla sanizhuje, inu sa té nima ſkerbí, ne bo nikoli velik ſvetnik, to bomo v' drugimo dejlo vidili. Sad mojga govor-

jen-

jenja, shélim, deb' bil ta: de kdor je dosdej malo porajtal mejhne grehe, bi ſe jih vſaj sa naprej várval, ako nózhe velik greſhnik poſtáti; inu kdor dosdej ni porajtal mejhne dobre déla, bi ſe jih vſaj sa naprej sveſtó prijél, ako ózhe enkrat k' ſvetoſti priti. Obduje preden na dalej resloshím, proſim sa navadno poterplenje.

I.

„Jeſt ne pravim, kdor mejhne grehe dopernáſha, ampak kdor mejhne grehe ne porajta, to bo kmalo velik greſhnik poſtál. Ta reslózhik ſtrim prez od sazhétka sa to, de ne bom smeſhal per brumnih duſhah mir njih veſtí, sakaj kdo je med nami, deb' ſe vezhkrat ne ſpoteknil is nevédnoſti, is posablívoſti, al is ſlabóſti? Trid. zerkovno sbirálſhe vuzhí, de proſt biti zel od vſiga pománkanja, od vſih nepopólnamoſti, je ena poſebna gnada, ktiro Bóg le malo ktiri duſhi dodelí. Taki ſe te neſrezhe nimajo báti, od ktire govorím, kir ſzer bi oben zhlovk ne mogel isvelízhan biti. Neſrezhe, de bodo greſhniki veliki poſtáli, ſe imajo báti le taiſti, ktiri sraven tega, de vedó, inu ſposnajo, s' naprejvsetjam, inu is hodobíe mejhne grehe dopernáſhajo, ktirih bi ſe snali s' mejhno mujo várvati, inu jih nizh ne porajtajo ravno sa to, k' ſo le mejhni, odpuſtlivi grehi, k' je le eno pománkanje. Letí hité s' ſhrokim ſtopínami k' ſojmo pogublenjo, sakaj oní ſo taiſti, od ktirih pravi S. Duh ſkus modriga: *de kir mejhno ne porajtajo, bodo kmalo v' to velko padli.* Oní ſo, od ktirih pravi

Je-

Jesuſ v' *S.* Evang. *kdor je v' mejhnih rezhéh nesvéſt, bo tudi kmalo v' velizih rezhéh nesveſt poſtál.* Keb' jeſt ravno to ne terdil, bi bil sanikérn sakaj jeſt bi vezhni reſnizi soper govóril, slaſti kir h' temó pride tolkokrat vſakdajna ſkuſhna, ktira ſe ne more tajiti. Od kod ſo perſhli ſtraſhni padzi Saula, Davida, Salomona, inu Judesha? Per pervimo is ene mejhne nepokórſhne; per drugimo is enga radovedniga pogléda; per trekimo is enga meſniga poshelénja; per zhetertimo is nagnenja do dnarjov. Inu ravno takó ſe ſhe dan donaſhni godí. Uni bi nikoli takó velike krivize ne dopernáſhal, keb' she dolgo na mejhne navájen ne bil; una perſhóna bi ne iméla takó opravliviga jesíka, keb' bla od sazhetka nehála takó sgovórna biti; ta mladenzh, una dékelza bi ne bla nigdar takó ſtraſhnó greſhíla, inu dopernéſla en greh, ktirga *S.* Apoſtel prepové imenvati, keb' ſe bla od sazhetka neſramnih poglédov, prasnih pogóvorov, inu mejhne neſpodóbnoſti várvala. *Od sazhetka je bil le en mejhen kamenzhik, ktir ſe je is viſokóſti doli satózhil, inu ſhtatvo, ktiro je Nabuchodonosor v' ſanjah vidil, okoli vergel,* pravi *S.* Piſmo, al na sadne je is tega velik hrib poſtál. Ravno takó ſe godí ſhe dan donáſhni. Od sazhétka je le ena mejhna nevóljo, al kmalo ſraſte is te ſmertno ſovraſhtvo; od ſazhétka je le ena svita miſel, al kmalo pride is tega kriva ſodba, inu ozhitno opravlánje; od sazhétka je bil le en kratik zhaſ, al kmalo je nepremaglívo nagnenje h' jegrí, inu sapravlánjo; od sazhétka je bla le ena nedovshna perjásnoſt, al kmalo ſe je vshgála prepovéda-

na,

na, nezhiſta lubeſen; od konza je blo le opuſhénje ene ándohti, S. maſhe, pridige, molitve, ſpovdi, al kmalo je teshavna, dolgozhaſna, inu sóperna zela boshja ſhluſhba; od sazhétka je blo le poshélenje bráti ene prepovédane, sapelive, salúblene bukve, al kmalo ſe vérshe ſerzé, inu sadershánje po temo, kar ſe je bralo; od sazhétka je blo le eno norzhlívo sanizhvanje zhes nektére naváde katholſhke zirkve, zhes eno, al drugo vírno reſnizo, al kmalo pride is tega ſhpotlivo poſmehvánje, sanizhvánje, inu samétanje nar vezhih reſniz, frejvírſtvo, odpádiz od víre. Glejte, vſe to káshe vſakdajna ſkuſhna, pravi S. Greg. papeſh; nezhimernoſt h' krivizi pót nadelúje, mejhni grehi, ktire zhlovk ne porajta, napelújejo h' velikim hudobiam. Skus sanizhvánje mejhnih grehov ſe ſtrí zhlovk snán s' velikim, nehá tih ſe báti, kir ſe je she mejhnih prevezh navádil.

II.

Vezhdejl ſe sgodí, pravi S. Greg. de ſerzé, k'ſe enkrat na mejhne grehe navádi, ſe kmalo velzih vezh ne vſtráſhi; inu kolker mejn porajta mejhno pregreſhénje, tolko bel ſerbéshno dopernáſha velike hudobíe. Nigdar ni en brumen na enkrat hudóben poſtál, nigdar ni eden s' ozhitnim pohujſhanjam sazhétik ſoje hudobíe ſturil. Shólo pregréhe ravno takó poterbúje zhaſ, de ſe zhlovk isvuzhí, kakor ſhólo brúmnoſti; inu kakor ta, ktir ózhe brumen poſtáti, pravi S. Bern. po tim, k' je na póti ſojga ſpreo-

ber-

bernénja mejhne tesháve ſrezhno premágal, inu preſtópil, ſe velzih nevſtráſhi, deſglih ſo ſe mu od sazhétka nepremaglíve vídile; ravno takó ſe greſhnik na greſhni póti ne puſtí vezh nasaj dersháti, po tim, k' je sazhél mejhne grehe sanizhváti, inu v' mejhnih rezhéh vſe dopuſháti pozhutkam, poſhelénjo, inu nagnenjo. O tod terdi S. Krisoſt. en navk, ktir ſe nam sna od sazhétka zhuden viditi. On pravi namrezh, *de v' zhaſi je bel potrebno ſe mejhnih, kakor velikih grehov varváti.* On urshoh sraven perſtávi, rekózh: *she leſtnóſt, inu natúra enga veliziga, ozhitniga, ſmertniga greha obudi per zhlovéko ſtrah, inu gnuſóbo, inu sa to ſe ga lohko várje; al mejhen greh ga ſtrí neſkérbniga, leniga, sánikerniga, sa to ga ne porajta, kir ſe mu le kej mejhniga vidi, inu od tod ſe sgodi,* ſklene S Krisoſt. *de Jkus naſho lenóbo poſtánejo nar majnſhi grehi nar vezhi hudobie.* Navk S. Krisoſt. potérdi ſam peklénſki ſkuſhnavz s' ſojo saviázho, ktiro nuza, kadar miſli duſho, poſebno eno brumno v' greh sapeláti. Golufni ſovráshnik al njo morbit prez k' ſmertnimo greho napelúje? Nizh mejn, kakor to. On vidi v' nje ſerzo terdno naprejvsetjé, Bogá nigdar ſmertno reshéliti; on vidi ſtrah, oſtudnoſt, inu ſovraſhtvo, ktiro pred velikim greham imá; on vidi ſramoshlivoſt, ktira jo nasaj dershí, inu ſklene is vſiga tega, de nizh ne bo oprávil, s' eno ozhitno ſkuſhnavo. Kaj tedej ſtrí? On ſe le per mejhnih rezhéh gori dershí, on le kej mejhniga od zhlovéka pogírje, en pogléd, eno norzhlívo, na dvé plati saſtoplívo beſédo, eno mejhno láſh,

eno

eno komej samerklívo golfio, eno samúdo ene mejhne dovshnósti, vunſpuſhénje kerſhanſkiga navka, v' delovni dan samúdo S. maſhe. Per temó ſi zhlovk zel ne domiſhla ene nevárnosti. Al ſkuſhnavz dobro vé, de zhlovk bo te mejhne grehe, te nepopólnomaſti vezhkrat dopernéſel, jih kmalo ne bo porajtal, inu takó bodo perſhlé istih od sazhétka mejhnih kmalo velike pregréhe: nezhiſte miſli, inu poſhelénje, kláfarſke beſéde, meſne déla, krive ſodbe, obrezhénje, inu opravlánje blishniga, velika jésa, hudo voſhénje, kletu, inu ſovrashtvo, nevoſhlívoſt, krivize, poſhkódvanje, doliterénje blishniga, samúdo vſakdajnih molitov, opuſhénje zele pridige, zele maſhe tudi v' prasnik, inu v' nedélo, odláſhanje Ss. Sakramentov na zele meſze, inu léta. Glej, zhlovk! takó dela peklenſki ſkuſhnavz. On sazhné per mejhnimo, de do veliziga pride; on gré le okoli, de na sadne zhlovéka per ſerzo sgrábi; on iſhe ovínke, de ſoj zil, inu konz doſéshe, ſzer enkolko posno, pa kolker bel posno, tolko bel gviſhno zhlovéka sapelá, inu pogubí, kakor hitro ga je enkrat takó delézh perprávil, de mejhne grehe sazhné sanizhváti, inu nizh porajtati. O kriſtiani! mejhno bi blo ſhtivílo preklétih, keb' ſe na mejhne grehe vezh porajtalo, kir svishano je, de is mejhnih ſe pride v' ſmertne, inu ſmertni duſha pogubé.

III.

Bo miſlil eden, al drugi: takó delezh ne puſtim priti. Deſglih vezhkrat dopernéſem mejhne

ne grehe s' ſposnájnam, s' naprejvsétjam, imam vender smiram terdno voljo velik, ſmertni greh nigdar ſtriti. Sabſtojn, moj zhlovk! sabſtojn takó ſam per ſebi miſlish. Kdor sazhné enkrat is ene ſtérme, povſke viſokósti nasaj letéti, ſe ne more vſtáviti, on bo od naturne téshe smiram naprej gnán zhes ſojo voljo. Ravno takó ſe godi v' duhovni saſtópnoſti. Vſaki, kokerkoli mejhen greh je na ſtérmi, povſki, viſokósti, po ktiri ſe h' brúmnoſti gré, ena ſtopína nasaj, zhe tazih ſtopín vezh ſtriſh, boſh na sadne od naturniga nagnenja k' hudimo gnán v' globozhino ſmertnih pregréh! Inu kar te bo v' globozhino nar bel gnálo, je ſkashéna natura, hudo nagnenje, inu greſhno poshelénje ſerzá. Letó, kir ſkus vſaki tudi mejhen frejvólni greh mozhnéſhi poſtáne, ga zhlovk na sadne al zel po obéni vishi, al vſaj le ſila teſhko samóre premágati, inu vkrotíti. To je leſtnoſt naſhiga nagnenja, ako mu zhlovk le v' eni rézhi odjénja, prez ſílniſhi poſtane, inu ozhe ſhe vezh imeti, ne mirúje takó dolgo, dokler ne bo popólnama ſpólneno. Inu kir nagnenje zhloveſkiga ſerzá ne more v' temó shivlenjo nigdar ſpolneno, inu naſiteno biti, bo ſapledéna duſha, ktira mejhne grehe ne porajta v' tako vojſko, ktira jo od snotrej nevſmileno martra, inu ſe nje nepremagliva sdí. Gnada, ktira ſhe v' nje oſtáne, nie mézhe naprej, kar je ſtrila. V' temo ſtáno duſha dolgo ne more obſtáti, al more sazhéti mejhnih grehov ſe báti, inu ogibáti, al more v' ſmertne sagásiti. Kir pa ſe nje ravno takó teſhko sdí mejhnih grehov ſe várvati, kakor nje lohko naprej pride, velike grehe

do-

dopernáſhati, tok' isvóli to sadne, inu ſe puſtí s' odpértim ozhmí od ſojga nagnenja vlézhi v' pogublénje, inu prekleſtvo. Inu zhes to ſe ni zhuditi! sakaj, kaj drusiga móremo od enga zhlovéka vupati, ktir je v' ſhlushbi boshjí poſtal mlázhen, v' lubesni boshji lén, v' ſerzo poſvetén, v' sadershánjo resvojsdan; ktir je preſláb poſtál ſojim trijem mózhnim ſoviáshnikam, ſvéto, méſo, inu hudizho soperſtáti, kogá drusiga móremo od enga taziga vupati, kakor de bo od vſake ſkuſhnáve premágan, inu na sadne pogublén? Glejte, to je neſrezhni ſad, ktir pride is sanizhvánja mejhnih grehov! H' temo pride ſhe tó, de mu Bóg odtégne ſoje poſebne gnade, ktire bi njemo bil delil v' zeli obílnoſti, keb' ſi bil she dodelené gnade k' nuzo ſturil. Inu kar je narbel sháloſtno, je to, de en tak zhlovk ſi sapré vſe isvelizhanſke ſtudenze. Al zhe mu tudi odpérti ſtojé, mu tézhe s' njih na meiſti shivlenja ſmert, na meiſti isvelizhanja prekleſtvo. Jeſt saſtópim tukej Ss. Sakramente, ktire ſzer ſhe vezhkrat vshiva, pa smiram bres sadú, bres dobizhka, kir ni pobólſhanja. Sakaj v' temó ſtano, v' ktirga ga poſtávi sanizhvanje mejhnih grehov, mu je nemogózhe k' Ss. Sakramentam vredno ſe perpráviti, v' ſerzo pravo grévengo zhutiti, per molitvi andoht iméti; vezhdejl ſe oprávi vſe mlazhno, merslo, bres ajſra, bres obzhutlívoſti ſerzá, is naváde. O lubi moji! al ni ſo to ſtraſhne reſnize, ktire bi mogle vſaziga is greſhniga ſpanja sbudíti, inu mu ſtriti ſtrah pred mejhnim grehi? Ne sanizhuj, o zhlovk! nigdar reshalénje boshje, nej bo tudi, kokerkoli ozhe, mejhno; porajtaj

vſe,

vſe, boj ſe vſiga, bodi tánke, inu bojézhe veſtì, sakaj svishano je, kakor ſte ſhliſhali, de, kdor mejhne grehe ne porajta, ampak bres ſtrahú dopernáſha, bo kmalo velik greſhnik poſtál; kakor ta, ktir mejhne dobre déla ne porajta, ne bo nikóli velik ſvetnik, kar vam bom ſkásal v' drugimo dejlo.

I.

Neſpametno je, zhe kdo miſli, de k' ſvétoſti ſe ne more dergázhi priti, kakor ſkus poſebno velike déla. Tam eden kumra ſoje truplo s' ojiſtrim póſtam, inu ſpokórnim délami, on ſe trudi v' teſhkimo délo sa isvelízhanje ſojga blishniga, déla zhúdeshe v' ſpreoberténjo greſhnikov, eleménti ſo mu pokórni, déla mirákelne, o! pravjo ludje, to je velik ſvetnik. Naſpróti po tega obéden nózhe sa ſvetiga dershâti, ktir med nepokójam ſvetá, al ſamótno pred ſvetam ſkrit Bogó ſhlushi v' ſoji ponishnoſti, inu ſi persadéne le ſamo sa to vſo mujo, de dovshnósti ſojga ſtanú na tanko ſpolni, inu de obenga tudi mejhenga dóbriga déla sanikerno ne samudí. Inu kolkokrat je en tak pred Bógam vezhi ſvetnik, kakor uni, k' zhúdeshe déla, inu ſe nad njim zel ſvet sgledúje! Le poglejmo v' nebéſa. Kakor tam gori ſvetnike najdemo, ktiri ſo velike, imenitne déla dopernáſhali, nar vezhi zhednósti nad ſeboj iméli, táko jih tudi najdemo, morbit ſhe vezh na ſhtivilo, ktiri pred ſvetam ni ſo nizh poſebniga ſtrili, ſkriti, inu posáblени bli. Al takó dobro eni, kakor drugi ſo ſe s' vſo ſkerbjo po mejhnih dobrih

dé-

délah mújali, inu ravno ſkus to ſo ſvetniki poſtáli, Kaj ſklénemo is tega? lubi moji! Dve reſnize, ktire ozhitno svishajo, de ta, kdor mejhne dobre déla ne porajta, ne bo nigdar velik ſvetnik poſtál. Pervi urshoh je: kdor mejhne dobre déla ne porajta, tudi sa velike ne bo imel ſkerbí: drugi urshoh je, kir narvezhi ſvetóſt obſtoji le v'dopernáſhanjo mejhnih dobrih dél. Kir to saſtópite, rézhem vpervizh: de kdor mejhne dobre déla ne porajta, tudi sa velike ne bo imel ſkerbí; sakaj sa velike déla dopernáſhati, ni vſelej perlóshnoſti, sa mejhne je perlóshnoſt vſaki dan: inu kdor mejhno sanizhuje, bo tudi velko sanizhvál, kir mlazhnoſt, inu lenóba smiram bel gori jemle, k'ſe je enkrat zklovéka podſtopíla. Inu poſtávimo, deb'zhlovk otel mlazhnoſt, inu lenóbo premágati, od kod bo dobil mózh, inu urnoſt, kir v' temó ni navájen? En ſoldat, ktir ſe v' oroshjo ni vádil, kakó ſe bo vojſkvál? kakó bo ſovráshnika premágal? V' mejhnih bojih, pravi S. Ambr. móremo pokásati, kakó ſerzhni snamo biti v' velizih vojſkah. Po tim k' je ſkléneno blo mejhniga Dávida zhes veliziga Góliatha v' boj poſláti, ga je puſtil Saul oblézhi v' ſoje shelésno oblazhílo. Al kaj ſe je sgodilo? Dávid je otel ſovráshniko na próti hitéti, inu mu je komej mogózhe blo, nóge vsdigvati. *Jeſt ne morem*, je savpil, *jeſt ne morem takó hoditi, kir ni ſim navájen.* Sdej poſtávite ſi naprej enga, ktir mejhne dobre déla nizh ne porajta, inu le smiram povn shelá na perlóshnoſt zháka, kir bi mogel kej veliziga, kej poſebniga ſtriti sa boshjo zhaſt. Ta perlóshnoſt pride, pa kaj

ſe

ſe sgodí? on ne more, kir ni navájen. On bi mogel ſojim naprejpoſtavlenim v' eni veliki, teſhki rézhi pokóren biti, pa ne more, kir ſe v' mejhnih, lóhkih rezhéh ni navádil; on bi mogel eno nevarno, teſhko bolésen poterpeſhlivo prenésti, pa ne more, kir ni navájen terpéti, k' je vſelej nevolno godernál zheſ vſako mejhno bolezhíno; on bi mogel k' enmo sanizhvánjo, al opravlánjo movzhati, pa ne more, ni navájen, kir mu je vſaka sóperna, bodézha beſeda shovzh smeſhála; on bi mogel v' eni teſhki rézhi blishnimo lubésen ſkasáti, pa ne more, ni navájen, kir mu je v' mejhnih rezhéh vſelej pomózh odrekel; on bi mogel opravlivzo, ktir ga je perprávil ob poſhténje, inu dobro imé, hudo s' dobrim poverníti, pa ne more, ni navájen, kir sa volo vſakiga mejhenga reshalénja, sa volo vſake mejhne samíre, sa volo vſake mejhne krivíze, nótil je zhes ſojga sópernika na dolgo zhaſa v' ſerzo jéso, inu ſovraſhtvo, ni mogel odpuſtiti, ne posábiti na to, kar ſe mu je sháliga sgodílo.

II.

Poveite ſamí kolkokrat ſe vam v' reſnizi takó godí? V' vrozhíni tojga ajfra poſhilaſh gorézhe shéle próti nebeſam, proſiſh Bogá sa perloshnoſti, ſa volo njega veliko terpéti, al ſtríti. Inu zhe bo proſhna vſhlíſhana, zhe ti Bóg táko perlóshnoſt dá, zhutiſh, de ſi preſláb, ſe brániſh delati, al terpéti sa volo Bogá; urshoh je ſam ta, kir v' mejhnih rezhéh ni ſi navájen. Takó ſe puſtiſh od prevsetne leſtne lubesni

sa-

sapelváti, inu golfáti, inu nje verjámeſh, ako ti naprej neſe, de mejhne dobre déla porajtati, ni muje vredno, de sheléti moreſh le velike, imenitne, poſebne déla, ktire ni ſo vſakimo zhlovéko navádne. Inu kaj pride is tega? To, de mejhne dobre déla is sanizhvánja samudíſh, velike pa dopernéſti ne samóreſh, kir ni ſi navájen. Inu ravno ſkus to bo kerſhanſka popólnomaſt, brumnoſt, inu ſvetoſt posáblena, samujéna, sgubléna, kir letá obſtoji le ſamó v'dopernáſhanjo mejhnih dobrih dél. Sapovd Jesuſova, kir pravi, *bódite popólnama*, sadene bres reslózhka vſe vírne; od te sapovdi ni obeden vun vsét, véshe vſe, móſhke, inu shenſke, ſtare, inu mlade, goſpóſke, inu kméteſhke, bogáte, inu revne, duhovne, inu deshélſke, vſoziga, inu niſkiga ſtanú, ledig, inu sakonſke, podlóshne, inu naprejpoſtavlene; vſi, k'ſo katholſhko víro gori vseli, ſo vséli na ſe tudi dovshnóſt po kerſhanſki popólnomaſti ſe mujati. Jesuſ vſim glih pravi, bódite popólnama, kakor je vaſh ozha nebeſhki popólnama. Sdej vpraſham, al bi bla ta sapovd Jesuſova módra, bi bla pravizhna, keb'jo vſi vírni ne mogli ſpolniti? Inu al bi mogli to dovshnoſt ſpolniti vſi vírni, keb' popólnomaſt ne obſtála v'takjh rezhéh, kar je vſakimo mogózhe ſtriti? Inu kogà je to, v'kómer obſtoji kerſhanſka popólnomaſt? Al ſo morbit sgol velike, poſebne, imenitne déla? Te dopernáſhati je malo perlóshnoſti; vezhdejl vírnih preshivé ſoje dní, bres tega, deb' kdej perlóshnoſt iméli, eno veliko, poſebno, imenitno délo sa Bogá ſtriti. Mi ſe moremo tedej h' mejhnim dobrim délam

nasaj verníti, sa ktire dopernáſhati ima vſaki zhlovk, smiram, inu povſod sadósti perloshnosti. Te dobre déla ſo pogostno obudénje víre, vupánja, inu lubesni, ponishna molitu, vſaki dan ſturjéna dobra mánenga, pokórſhina, poterpeshlívoſt, lubesen próti blishnimo, ponishnoſt, krotkóſt, vſmilenje, satajénje leſtne volje, nasajdershánje vunajnih pozhutkov, doliterénje notrejniga nagnenja. Glejte, v' temó, kar snamo vſaki dan, vſako uro, na vſakimo krajo ſtriti, v' temó obſtoji kerſhanſka popólnomaſt. De ſhe ni ſi popólnama, o zhlovk! je urshoh ſam ta, kir take mejhne dobre déla ne porajtaſh, ampak sanikerno samudíſh. Ozhte, de vam to reſnizo ſhe bel ozhitno svisham? tok' premiſhlujte sa menoj. Kej druſiga je zhednoſt, kej drusiga je naváda v' zhédnoſti. Zhédnoſt obſtoji v' temo, kadar zhlovk urno, hitro, inu lohkó dobre déla dopernáſha; takó poſtávim, poterpeshliv, ponishen, kroták, vſmilen je taiſti, krir per vſaki perlóshnoſti urno, hitro, lohkó, bres notrejne teshave pokáshe poterpeshlivoſt, ponishnoſt, krotkóſt, vſmilenje. Sdej pa ozhitno je, de duſha to úrnoſt, inu lahkóto le ſamo ſkus to sadobí, ako táke déla vezhkrat dopernáſha; ravno takó je tudi ozhitno, de táke déla ſe samórejo le ſamo tam dopernáſhati, kir ſo perlóshnoſti; te perlóshnoſti ſo pa le obilne v' mejhnih rezhéh; kdor tedej meni, de le velike dobre déla morejo obrajtane, mejhne pa snajo sanizhváne biti, ta ne bo nigdar sadóbil úrnoſt, inu lahkóto dobre déla dopernáſhati, kir ſe v' mejhnih rezhéh na to ne navádi. Kdor ſi pa vſakdajne perlóshnoſti

k' nu-

k' nuzo ſtri, inu ſe vſaziga mejhenga dobriga déla s' ajfram prime, obogáti na vſih zhédnoſtih, pride k' ſvetóſti. Glejte, kakó reſnizhno je, de kdor mejhne dobre déla ne porajta, ne bo nigdar velik ſvetnik poſtál.

III.

Kakor je svishano, de kdor mejhne grehe ne porajta, sanizhuje, inu s' premiſelkam, s' ſposnanjam, bres ſkerbi dopernáſha, ne bo dolgo per mejhnih oſtál, ampak bo kmalo velik greſhnik poſtál; ravno takó je tudi svishano, de, kdor mejhne dobre déla ne porajta, jih sanizhuje, inu ſi obene ſkerbí ne déla, ako jih sanikerno samudi, ne bo nikóli velik ſvetnik poſtál; ja njegovo isvelizhanje je v' nevárnoſti, kir ſkus opuſhénje mejhnih dobrih dél smiram bel mlazhen poſtája, lenóba v' njemo smiram bel raſte, gnada boshja smiram bel ſlabí, inu takó bo na sadne sazhél sanizhvati, inu opuſhati tudi táke déla, ktire ſam sa velike ſposná. Sej vemo is ſkuſhne: sazhné eden opuſhati vſaki dan S. maſho ſhliſhati, deſlih zhaſ, inu perlóshnoſt imá, ga kmalo ne bo veliko pekla veſt, zhe bo tudi v' nedélo S. maſho vun ſpuſtil, al mu bo vſaj sadóſti, ako je bo le polovízo dobíl. Sazhne eden opuſhati vſaj vſaki meſez veſt ozhiſtiti, Ss. Sakramente prejéte, kmalo ne bo imel vezh ſkerbí, zhe bo le enkrat v' léto eno reſtréſeno ſpovd ſturil. Samirkaj tedej, o zhlovk! obduji donaſhni navk, obdérshi ga v' ſerzo, ſturi po temó v' dianjo, kir vidiſh, inu ſposnáſh, de potreben je sa isvelizhanje. Boj ſe od ene ſtraní

s' vſo ſkerbjó mejhnih grehov, vari ſe vſaziga reshalénja boshjiga, kir mejhni grehi h' velikim pót nadelújejo. Primi ſe s' ajfram vſaziga mejhenga dobriga déla, obenga ne samúdi, kir mejhne dobre déla zhlovéka sa dopernáſhati velike déla perpravniga ſtré. Nizh ti ne ſmé mejhno naprej priti, karkoli Bogá sadéne, kar njemo more dopáſti, al njega reshalíti; nizh ti ne ſmé mejhno naprej priti, ſkus kar snaſh tojmo Bogô pokásati sveſtóbo, inu lubesen; nizh ti ne ſmé mejhno naprej priti, kar bo Bóg nad teboj enkrat al obilno plázhal, al obzhutlivo ſhtrafal, sakaj po pámeti ſoditi, mejhno v' reſnizi ne more biti to, kar samore zhlovéka ſtriti enkrat al vezhno ſrezhniga, al vezhno neſrezhniga. *Ti boſh bogat, inu s' obílnoſtjo v' grób doli ſtopil*, pravi Job enmo v' merjózhimo brumnimo, *kakor bo en kúp shíta v' ſkedén ſpravlen.* Kakor namrezh en kúp shíta, deſlih le s' mejhnih sernov obſtoji, ſtrí hiſhnimo ozhéto veliko bogaſtvo, ravno takó néſe en pravizhni ſeboj v' grób eno neismírjeno bogaſtvo lépiga saſhlushenja, ktiro, dokler je na ſvéto shivel, je ſpravil ſkupej is sgol dróbnih sérnov mejhnih dobrih dél. To je popótenza v' vezhnoſt, to je shivesh v' vezhnoſti. O zhlovk! miſli nasaj, inu ſturi rajtengo s' tojim pretezhénim shivlenjam; kolko mejhnih grehov ſi dopernéſel s' ſposnánjam, bres ſtrahú, k' jih ni ſi porajtal! morbit je she en velik kúp tega dróbniga sérna ſkupej, kar te bo ſilno teshílo v' ſmertni uri, inu v' vezhnoſti. Kolko lépih perlóshnoſti ſi samúdil, kir bi bil snal dobro ſtriti, pa ni ſi ſturil, kir ni ſi porajtal mejhne do-

bre

bre déla. Inu kir ſi mejhne ſanizhval, tudi velike ni ſi dopernáſhal, inu takó ſi v' nevárnoſti s' prásnim rokámi v' vezhnoſt poklizan biti, ako ti Bóg perkráti zhaſ, deb' poprávil ſa naprej, kar je dosdej samujéno blo. Kar zhe ſe sgodí, miſli, zhlovk! kaj bo per ſodbi, kaj bo v' vezhnoſti! Obshaluj tedej doneſ tojo ſaníkernoſt, s' ktiro dosdej ni ſi porajtal ne mejhne grehe, ne mejhne dobre déla, kir ſposnaſh is donáſhniga navka, kolko ti more na temó leshézhe biti. Proſi Jesuſa ſa odpuſhanje, ob lubi ſa naprej obduje vezh obrajtati, inu kar oblubiſh, dérshi veſto, inu sdihni s' sgrévanim, ponishnim ſerzam.

Lubi Jeſuſ! nizh drusiga ne moremo ſtriti, kakor ſa odpuſhanje proſiti, de dosdej ſmo takó malo porajtali mejhne grehe, inu mejhne dobre déla, kir vender ſposnamo, de ne eno, ne drugo ne more, inu ne ſmé ſanizhvano biti. Nizh ni mejhenga, kar tebe reſháli; ſa volo tega, keb' tudi mejhni grehi ne napelváli h' velikim, bi ſe jih vender mogli s' vſo ſkerbjó várvati, ſamo ſa to, kir tebe reſháljo. Nizh ni mejhenga, kar tebi dopáde, ſa volo tega, keb' tudi mejhne dobre déla naſ ne napelvále k' velikim zhednoſtim, inu k' ſvetóſti, bi jih vender mogli obrajtati ſhe ſamo ſa to, kir ſo tebi dopadlive. To, kir ſposnámo, te proſimo, lubi Jeſuſ! odpuſti nam, de ſmo te dosdej tolkokrat s' ſposnánjam, kakor ſe nam sdí, mejhno reſhalili, al v' reſnizi vender mejhno ni blo. Sa naprej, doneſ ſtermó naprejvsetje, te nozhmo tudi v' nar majnſhi rézhi frejvol-

no reshaliti, ampak várvati ſe vſiga, odverniti vſe, karkoli bomo ſkus tojo gnado ſposnáli, de je zhes tojo voljo. Ravno takó, kir nizh ni mejhno, kar tebi dopade, ſpet proſimo, odpuſti nam, de tolko dobrih dél ni ſmo obrajtali, ampak jih ſanikerno ſamudili, kir nam ſo ſe le mejhne vidile; ſa naprej, tudi doneſ oblubimo, nozhmo obene perlóshnoſti ſamudíti, kir bo mogózhe ſtriti kej, kar tebi dopáde. Dej nam le ſovraſhtvo pred tojim reshalénjam, inu ajſer próti dobrim délam. Na to viſho vúpamo, kadar naſ boſh poklizal is tega ſvetá, bres vſiga mádesha velizih, inu mejhnih pregréh, s' obilnim ſaſhlushénjam mejhnih, inu velikih dobrih dél priti pred toje oblizhje, inu po vſmílleni ſodbi ſadobíti króno nebeſhke zhaſti, ktiro vam ravno takó, kakor ſam ſebi pervóſhim. Amen.

PRIDIGA

Na Nedélo imenvána Septuagésima.

Dóſti je poklizanih, al malo isvólenih. Matth. 10.

Med vſim, karkóli ima novi téſtament v' ſebi ſtráſhniga, ſo nar ſtráſhniſhi beſede, s' ktirim ſe ſklene donáſhni S. Evang. kir pravi, de ſzer doſti je poklizanih, pa vender le malo je isvólenih. Moj Bóg! more sdihvati, kdor te beſe-

de

de bére, al ſhliſhi, inu premiſli, kaj bo vender s' menoj? De ſim poklizan h' pravi víri, de ſim rojen v' katholſhki zirkvi, to vem, pa vender ne vem, al ſim v' ſhtivilo tih, al ne, ktiri ſo isvóleni, de bodo isvelizhani. Tudi Judas je bil poklizan, inu ſzer v' tovarſhtvo Jeſuſovo ſa jogra, ſa Apoſtelna gori vsét, vender vem is S. Evang. de ni isvólen, ampak je pogublen, inu preklét. Moj Bóg! kaj bo s' menoj? Ja, moj zklovk! po pravizi ſe bojiſh, ktirkóli takó miſliſh, deſlih ſi poklizan, vender ne veſh, zhe ſi tudi isvólen. S. Pet. ſzer pravi, zhe ni ſi poklizan, ſturi, de boſh, to je, pokáshi déla, ktire te bodo pokliza boshjiga vrédniga ſtrile. Takó rézhem tudi jeſt: zhlovk! ako ſe bojiſh, de ni ſi isvólen, ſturi, de boſh, to je, pokáshi déla, ktire te bodo vrédniga ſtrile, de boſh ſhtét v' ſhtivilo isvólenih; sakaj pokliz je le ena gnada, ktiro Bóg, bres saſhlushénja, sabſtojn, le is sgol vſmilenja dá; al isvolénje more saſhlusheno biti. Sa to pravi S. Aug. ta, k' te je bres tebe vſtváril, te bres tebe, to je, bres tojga saſhlushénja ne bo isvelizhal. O Bóg otel! deb' letó vezhkrat ſam per ſebi dobro premiſlil, o zhlovk! kolko vezh muje bi ſi dal, odverníti od ſebe vſe to, kar ti samore ſkerb, inu ſtrah ſtriti, al ſi med isvólenim, al ne; kolko vezh muje bi ſi dal, várvati ſe greha, kir ravno greh ſtrí, de zhlovk ne bo isvólen, deſlih je poklizan. Al kaj nuza? kir to le malo ktir ſposná! pa zhe tudi ſposná, ſe vender s' tim toláshi; ſmertniga greha nad ſeboj nimam, tega ſe varjem, deſlih mejhnih grehov, pománkanja, nepopolnomaſti veliko imam, vender savú-

pam

pam priti v' ſhtivilo isvolehnih, kir le ſmertni greh zhlovéka ferdáma, sa volo mejhnih ſe ne bojim pogublen biti. Inu kolko jih je med vírnim, ktiri ſe ſkus to ſlepé, inu toláshjo! mejhne grehe ne porajtajo, jih bres ſkerbí, inu bres ſtrahú gmérajo, sraven pa ne vidjo nevárnoſti, de mejhni grehi h' velikim pót nakopájo, is brumniga s' zhaſam greſhnika ſtré, inu k' ſe jih zhlovk navádi, mu ſtre terdovrátno, oterpnéno ſerzé, de na sadne more pogublen biti. To ſlepóto od vaſ odgnáti, to neſrezho od vaſ odverníti, je doneſ moje naprejvsetje, kir shelim, de vſi ví, ktiri ſte h' pravi viri poklizani, bi bli tudi isvóleni. To ſkásati resdelím, govorjénje v'ta dva navka: zhlovk! shelíſh isvólen biti, vari ſe greha per pervimo sazhetko, sakaj ako ſe prez od sazhetka vſáziga mejhniga greha ne bojiſh, inu ne várjeſh, boſh s' zhaſam velik greſhnik poſtál, ſkashem v' pervimo dejlo; ako v' ſmertne grehe sagásiſh, te bo Bóg vdáril s' duhovno ſlepóto, inu terdovrátnoſtjo, to bom v' drugimo dejli svishal. Preden sazhném, poterpíte.

I.

S. Thom. angelſki vuzhenik poſtávi to vpraſhanje, ako zhlovk prez takrat sóper S. Duhá greſhí, kadar pervi greh dopernéſe? Mi vémo, de grehi sóper S. Duhá ſo ſtraſhni, de od njih pravi S. Piſmo, de bodo teſhko v' temo, teſhko v' prihodnimo shivlenjo odpuſhéni, sa to vpraſha S. Thom. al zhlovk prez sóper S. Duhá greſhí, kadar sazhné greſhiti? S. Vu-

zhe-

zhenik ſi ſam odgovori, inu pravi: mogózhe je ſzer, de zhlovk prez, kadar sazhné greſhíti, greſhí sóper S. Duhá; vender teſhko je, deb' ſe to sgodilo, sakaj zhlovk takó dobro v' hudimo, kakor v' dobrimo le pozháſi góri jemle, le po ſhtablah naprej gré. Strafenge s' ktirim je Bóg egyptovsko deshélo tépel, kaj pa de so ble ojſtre, inu obzhutlíve, vender od sazhetka ſo ble mejhne, pravi Ludov. Granat. pa ſo smiram gori jemále, de na sadne jih ni blo preſtáti. Teshavne ſo ble shábe, ktire ſo povſod okóli lasíle; teshavniſhi ſo ble múhe, k' ſo ludjem, inu shvíni nadlégo délale; ſhe teshavniſhi kóbilze, k' ſo vſe konzhále, kamer ſo perſhlé; al nar teshavniſhi je bla kúga, sadna ſtráfenga, od ktire je uſe pervorojéno vmorjéno blo. Kakor tedej Bóg je s' mejhnim ſhibami sazhel Ægypt ſtrafváti, ravno takó ſe sazhne zhlovk s' mejhnim grehi v' pogublenje vdirati. Berem per Vuzhenikih, de hudizh enkrat od ene brumne, ſvete perſhóne drusiga ni pogirval, kakor en ſami laſ s' nje gláve; sarotén, sakaj to pogirje? kaj miſli s' láſam ſtriti? je odgóvoril; is tega mejhniga láſa ózhem ſtriti en takó débel, inu mozhan ſhtrik, s' ktirim moreſh v' pekel potégnena biti. Peklenſki duh namrezh dobro vé, de, kdor ozhe tizha vjeti, ga ne ſmé s' kamnami lúzhati; on vé, keb' prez od sazhetka od ene nedovſhne divize pogirval nezhiſti greh, od enga svéſtiga poſla eno veliko tatvino, od enga pravizhniga moshá eno krivo perſégo, ne bo nizh oprávil, bo ſhpotlivo odgnán; kaj tedej ſtrí peklenſki duh? on vſame eno ſkrito pót, ktira ſe zhlovéko tolko nevárna

ne

ne vidi; on ſe zhlovéka vlóti, kakor deb' mu ne otel nizh ſhkódvati; on ga ſkuſha le ſkuſ táke rezhí, ga napelúje le h' tákim greham, ktire ſe komej sa eno pománkanje dershé. Ako ſe mu zhlovk vdá, je hudizho she sadóſti, je she dobíl laſ, is ktirga bo kmalo debela verél ſplédena. Je en ozha, do konza réven, s' otruzi obloshén, sraven pa pravizhen, brumen, zhiſt, kakor ſonze, temó poſtávi hudizh naprej, od ene platí dragíno, inu nednárne zhaſe, od druge platí njegovo mlado dershíno, ktira veliko poterbuje; od druge ſtraní mu pokáshe eno perlóshnoſt, kakó ſi sna is revſhne pomagáti, inu ſoje preſkerbéti, namrezh dnarje, ktire ima nóter jemati, inu zheſ taiſte tanko rajtengo peláti, slató, ſrebró, ſeknó, kar v' delo ima, blagó, shíto, vino, kar ima v' ſoji hiſhi s' hráneno, inu mu noter daje, de s' tim ſi sna lohko pomágati; tim, ktirim te rezhi ſhliſhjo, ſe ne bo posnálo, kir vſiga sadoſti imajo, ſo bogáti, keb' njegovo revshno, inu potrébo védili, bi mu ne mogli samiriti, on ga ſili, de ſi ima to perlóshnoſt k' nuzo ſtriti, vender ne kakor deb' miſlil vkráſti, ampak de bo ob ſojmo zhaſo ſpet nasaj povérnil. Ta ſe puſtí preſlepíti, vsame sdej en malo, sdej vezh, sdej ſpet vezh, poſtáne krivizhen, tát, na povrazhvánje zel ne miſli.

II.

Ena hiſhna mati je she od natúre veſeliga ſerzá, sraven pa brumna, inu povna zhédnoſti; pride v' eno drúſhino, kir nje ſoſéde nevſmile-

no

no opravlajo, inu obírajo drusih ludí saderſhánje, inu dobro imé; ona ſe zhes to preſtráſhi, Bóg vári! deb' otla s' njimi opravlati; pride vdrugizh v' drúſhino, pové sraven eno, al drugo ſmeſhno beſédo, jesíko en malo vezh perpuſtí, vender le v' dopuſhénih rezhéh, vſe pománkanje blishniga more na dán; pride v' trekizh v' drúſhino, shé sazhne vun ſpuſháti táke beſede, ktire snajo na dve platí saſtóplene biti, továrshize sveſto poſhlúſhajo, ne vedó, kaj ozhe rézhi, jo ſiljo, de ima resloshno govóriti, ona resodéne nar vezhi pregréhe ſojga blishniga, ktire ſo ſzer reſnizhne, pa vender ſhe ſkrite pred ſvétam, poſtáne velka opravlivka. Ena brumna, andóhtliva duſha drusiga ne shelí, kakor Bogá lubiti, njemo sveſto ſhluſhiti, v' ſvetóſti smiram góri jemáti; na enkrat jo prepáde ena notrejna ſuhóta, ajfer sgíne, veſelje do boshjih rezhí jo sapuſti, ona to ſkuſhno boshjo ne vsame góri s' ponishnoſtjo, poſtáne nevólna, mlazhna, sazhné, navádno andoht popúſhati, ſe máje, páde v' velike pregrehe. Ena poſhténa, v' nedovshnoſt salúblena dékelza gré le enkrat v' drúſhino ſojih továrſhiz, vſe ſorte rezhí vidi, inu ſhliſhi, kar bi nikóli ne ſméla viditi, ne ſhliſhati, pride dvakrat, trikrat, she poſtáne próſta v' govorjénjo, neſramna v' miſlih, pohujſhliva v' dianjo, ſtrí greſhno perjásnoſt, ſe dá sapeláti, saprávi nedovshnoſt, inu diviſhtvo. Glejte, sgól mejhni láſi, pa poglejte tudi, kakó debéle ſhtrike je ſplédil hudizh, s' ktirim more zhlovk v' pogublénje potégnen biti. Vſe to nam bo lépo naprej poſtavleno ſkus taiſto podóbo, ktíro je kral Na-

bu-

buhodónosor v' ſanjah vidil: *On je vidil eno veliko ſhtatvo, gláva je bla is sláta, perſi, inu roké is ſrébra, trébuh is bróma, kólena is shelésa, nogé is semle.* Gláva, al sazhetik lép, nogé, al konz ſlab, inu réven. Ravno takó doſti jih je, per ktirih je sazhetik brumniga shivlenja dober, inu ſvet, gláva sláta, sláte miſli, beſede, inu déla, al kaj ſe sgodí? s' zhaſam nehá biti shivlenje slató, ſreberno poſtáne. Kaj pa de je ſhe enkolko boshje gnade, ſhe enkolko zhédnoſti, pa ſe vezh takó ne ſvitlí, je she bléda poſtála. Kmalo po tim bo nedovshnoſt sgubléna, oſtane she ſama brómaſta, ſlaba vira. Zhef malo zhaſa ſe pokáshe zherno sheléso vſe ſorte pregreh, poſtáne h' dobrimo opominvanjo gluh, v' hudobii terdovráten. Glejte gláva sláta, nogé is bláta, sazhetik ſvét, konz preklét. Kar govorím, poterdim pervizh is ſtariga, drugizh is nóviga teſtamenta, trekizh is tega, kar Ss. Vuzheniki piſhejo. Salomon nar modreſhi, nar ſvetéſhi, nar ſrézhniſhi krajl, je bil od Bogá obdarvan s' takim teléſnim, inu duhovnim darmí, kakerſhne nigdar oben zhlovk ni sadóbil; bil je zhudo vſih zhédnoſti, vſe modróſti. Al podál ſe je na léno shivlenje, perpuſtí vezh pozhutkam, inu nagnenjo, poſtáne nezhiſtnik, inu malikvavz, sapuſtí praviga Bogá, móli malíke. Glejte, njegov sazhetik je bil ſvét; gláva sláta, al njegov konz do konza pregreſhen, inu neſrezhen, nogé is bláta, de veliko vuzhenikov je, ktiri zviblajo nad njegovim isvelizhanjam, sakaj de je greſhíl, to pové S. Piſmo, deb' bil pokóro délal, inu ſe pobolſhal, od tega S. Piſmo nizh ne ſpómni,

ktir-

ktirga ne preſtraſhi ta shaloſten isgled? kdo je med nami, deb' ne imel urshoha treſti ſe sa volo ſojga isvelizhanja.

III.

V' novimo teſtamento prizha Apoſtel Peter, de reſnizhno je, kar govorím. Peter, ktir je per sadni vezherji s' vſo ſerzhnoſtjo rekel, k' Jesuſo, goſpód! zhe ſe bodo tudi vſi nad teboj pohujſhali, jeſt ſe ne bom pohujſhal, keb' tudi imel s' teboj vmréti, te ne bom satájil. Peter, ktir na ojlſki góri, k' ſo Judje otli Jesuſa popásti, je povn S. ſerditoſti potégnil vun ſoj mezh, je máhnil, inu odſekal deſno vuhó Málchu; glejte, sláta gláva, S. sazhetik. Al ravno ta Peter zheſ malo zhaſa v' ſojmo ognjo merſel poſtáne, ſe od Jesuſa lózhi, k' je bil vjet, ſzer ne delezh, ſe ſpet kmalo k' njemo nasaj povérne, gré sa njim v' meiſto od delezh, deb' konz vidil; v' meiſti sgubí Jesuſa popólnama ſpred ozhí, ſe podá v' drúſhino hudobnih, ſedí s' njimi vred per ognjo, sataji ſojga mojſtra, ga sataji drugizh s' perſégo, ga sataji trekizh s' velikim roténjam, inu preklinvánjam. Glej, zhlovk! kakó je zel per Apoſtelno pervi mejhen greh smiram ráſtil, inu gori jemal, dokler ga je pogrésnil v' globozhíno ſmertne pregrehe, v' ktiri bi bil Peter mogel vezhno konz vséti, keb' ſe Jeſuſ ne bil zhes njega vſmilil, na njega poglédal, omehzhál njegovo ſerzé h' pokóri, inu h' grévengi. Kdo je med nami, deb' ne imel urshoha treſti ſe sa volo ſojga isvelizhanje? Is pergodb posnejih zhaſov potérdim moje govor-

jen-

jenje s' tim, kar ſe je s' enim brumnim kriſtianam sgodilo, nad ktiro pergodbo nizh ne zviblam sa to, kir popiſhe jo S. Aug. zerkveni vuzhenik. Ta ſzer brumni, v' víri mózhni zhlovk, k' ſe je snajdil enkrat per enmo opravilo, na ktirmo mu je veliko leshezhe blo, ſo mu múhe táko nadlégo délale, de je nevolen poſtal. Med tim pride k' njemo en manichejarſki kézar, inu ga vpraſha, kaj je urshoh njegove takó velike nevólje? kriſtian odgovorí, múhe, pred ktirim gmáha nimam, ſo me nevólniga ſtrile; na to ga vpraſha Manichejar, kaj ſe ti sdi, kdo je múhe vſtvaril, k' ſo le zhloveko h' nadlégi? Bóg gviſhno ne, odgóvorí nevólni kriſtian; kdo pa? vpraſha kézar; jeſt mejnim, de vſtvaril jih je hudizh, dá kriſtian odgóvor; na to vpraſha kézar, kdo je vſtvaril druge shvali, ktire ſo zhlovéko ne ſamó nadléshne, ampak zel ſhkodlive, inu nevárne? mu rajta naprej eno shval sa drugo, dokler ſta do zhlovéka perſhla, inu kriſtian ſe je puſtil pogovoriti, de tudi zhlovk more od hudizha vſtvarjen biti, kir tudi zhlovk sna zhloveko ſhkodliv, inu nevaren biti, inu takó je sabrédil v' Manichejarſko kézario, ktire neſrezhe urshoh bla je ena ſama névoljo. Glej, zhlovk! kakó raſte greh, ako ſe od sazhetka ne premága! kdo je med nami, deb' ne imel urshoha treſti ſe sa volo isvelizhanja? Sa tega volo opomína Richard. a S. Vict. *o zhlovk! prevdári, od kaj sa ene viſokóſti bo sazhetik ſturjen, inu v' kaj sa eno globozhino konz pride.* Sazhetnik slat, konz is blata, kakor ſhtatva, ktiro je vidil Nabuhodonosor. Na enkrat obé-

den

den pregreſhen ne rata; al kdor od sazhetka to mejhno ne porajta, ſe smiram bel vdira, dokler ſe pogrésne v' mlako ſmertnih pregreh. Bóg otél! deb' ſi leto k' ſerzo vseli vſi taiſti, ktirim je she ſamo to sadoſti, de ſe le v' ozhitno ſmertnih pregrehah ne snajdejo, to pa, kar ſe jim mejhno vidi, dopernaſhajo bres ſkerbí, bres ſtrahú; bi mogli ſposnati, de greh, ktirga zhlovk frejvolno ſtorí, smiram raſte, inu gori jemle, kar ſim dosdej ſkasal; inu ako zhlovk enkrat v' ſmertne grehe sagasi, rata terdovraten, kar bom ſkasal v' drugimo dejlo.

I.

K' je Nabuhodonosor to od sgorej popiſano ſhtatvo dolgo ogledval, inu premiſhluval, kaj poméni, ſe odluſhi od hriba en kámen, pade na ſhtatvo, jo okolj vershe, inu jo v' prah sdrobí, ta kamen sazhné ráſti, inu gori jemati, rata en zel hrib, inu napolni zelo semlo. To je perkásen, ktiro je vidil Nabuhodonosor. Ravno tak kamen je greh, ktir smiram ráſte, inu gori jemle, ktir je prez od konza ſhtatvo zhednoſti, inu brúmnoſti okóli vergel, rata s' zhaſam enak zelimo hribo, ktir ſerzé greſhnika takó teshí, de se mu sdí, kakor deb' zel ſvet na perſih noſil. Kdo bo odválil ta kamen, ima urshoh en tak sdihvati s' beſédami S. Evang. obenga ni deb' to ſturil, sa volo tega greſhnik na sadne popolnama okamní, de zel tésho, ktira mu na ſerzo leshí, vezh ne zhuti. Ozhte eno drugo podóbo? S. Piſmo ſhe eno da. Preroka Ezech. je pelal Angel v' eno tekózho vó-

do,

do, na pervo ſo ſe mu le nogé smozhíle; Ezechiel ſi is tega ni nizh ſturil, on gre naprej, vódo mu do kolén pride, tudi tukej ſhe ni previdil nevárnoſti; prerok ſtoji do páſa v' vódi, vender ſe ſhe ne boji, on ſe muia zhes vódo priti, al on sagasi v' táko globozhíno, de mu je nemogozhe blo ſkus pregasiti. Takó ſe je Ezehielo v' perkasni godilo. Al ravno takó ſe godi v' reſnizi greſhnikam. Greſhnik ſe podá od sazhetka le v' eno mejhno vodizo, pade v' eno mejhno nepopólnomaſt, is tega v' en mejhen greh, is tega v' vezh ſort mejhnih grehov, is tega v' ſmertni greh, is enga v' vezh naglavnih, poshelénje, nagnenje, hudóbno ſerzé ſe na sadne takó naráſte, takó ſkepí, de greſhnik ſe ne more vezh vun ſkopáti, saduſhi, inu neſrezhno konz vsame, inu takó ſe ſpolnjo nad njim beſede S. Duhá, kir pravi ſkus modriga: greſhnik, kadar enkrat v' globozhíno hudobíe sagási, vſe sanizhuje; obenga vupanja, obenih shelá nima v' ſojmo otérpnenimo ſerzo ſkopáti ſe kdej vezh is ſojga neſrezhniga ſtanú; al zhe ſe mu tudi kdej te shéle v' ſerzo obudé, vidi tavshent naſprótnih teshav, inu ſzàga, deb' ſe mogel kdej vezh ſpreoberniti. De je reſ, kar govorím, svisham ſpet s' ſtarim, inu novim teſtamentam, inu s' eno pergódbo posnejih zhaſov. Pervi med prekletim je Kajn pervorojéni ſin Adama. Pa kakó je on perſhal takó delezh, kir Eva je rekla per njegovimo rojſtvo, *jeſt ſim sadobíla enga zhlovéka od Bogá*? Beſede, ktire dadó vupanje, de on bo v' zhednoſtih, inu v' brúmnoſti raſtil; inu vender je nar pervi med ludmi, ktir je v' pekel perſhal. Kakó ſe

je

je to sgodílo, pazhali, odgovorí S. Krisoſt. po eni ſtopíni, do druge. K' je Kajn Bogó pervi offer perneſel, ſe mu je ſhkodo sdelo nar bolſhi sa offer dati; mejhna rezh! Al Bóg na njegov offer ni pogledal. Tudi Abel njegov brat offrúje, dim od njegoviga offra gré próti nebeſam, Bóg ima dopadejénje nad njim; to je per Kajnu nevoſhlivoſt obúdílo, is nevoſhlivoſti pride jésa zhes brata, ga ſpelá vun na polje, inu ga vbije. Vender s' tim ſojo hudobío ſhe ni konzhal, ampak ſtri ſhe pervi greh soper S. Duhá, inu ſzaga nad boshjo miloſtjo, vpije, koder gré, *vezhi je moj greh, kakor deb' mogel odpuſhanje vupati*, inu v' temo ſtano ga je Lameh vmóril, inu njegovo duſho v' pekel poſlal. Glej, zhlovk! ſhálosten, inu nefrezhen konz greſhnika, kadar v' greho delezh pride, inu terdovráten poſtáne.

II.

Shalosten isgled terdovratniga greſhnika nam da Judeſh sdajavz, v' novimo teſtamento. Kakó delezh ſe je sgubil, kakó je ſojga mojſtra Judam predál, kakó ſe je po tim obeſil, inu konz vsél, vemo is S. Evang. Pa kakó je vender takó delezh perſhal? k' je bil isvólen sa Apóſtelna, je bil brumen, kakó je perſhal takó delezh? Ne na enkrat, ampak po eni ſtopíni sa drugo. K' je Kriſtus almóshno, ktiro so vírni ſkupej dali, Judesho savupali, mu je jed, piazha, oblazhílo, inu vbóshne jérperge, kar ſo drugi Apóſtelni iméli, s' zhaſam teshavno naprej perſhlo, slaſti kir je ve-

dil, de to ni bla sapovd, ampak le svét sojga mojstra Jesusa. Kir tedej je moshno imel, dobro perloshnost sam sebi soj stan polohkáti, si je to perloshnost k' nuzi sturil. On se sazhné v' vsih rezhéh lozhiti od drugih Apostelnov; inu k' je to smiram dalej shlo, so tudi v' njemo smiram bel rastle shéle po dnarjih. Njemo se je vse to le kej mejhenga, ja zel kej dopushéniga vidilo, k' je mislil, jest morem sa druge Apostelne skerbéti, noter jemáti, vun dajáti, meni kaj vezh shlishi. Inu kir so v' njemo rastle shéle po dnarjih, je tudi s' dnarji po soji volji obrazhal. Od tod je pershla sóperna volja zhes navk Jesusov, ktir ga je po isglédi sojga vboshtva smiram svaril, inu ozhitno k' shpoti sturil; inu kir so v' njemo shéle po dnarjih smiram rastle, mu pride v' glávo misel soiga mojstra predáti, de bo sojo moshno napólnil. Ta misel ni vgásnila, ampak smiram bel tiléla, dokler je sdál, inu predal sojga mojstra Jesusa. K' je to sturil, mu odvsame hudizh vse vupanje kdej vezh odpushanje sadobíti, pade v' zagovitnost, sam sebe obési, se pogrésne v' vezhno prekleštvo. Glej, zhlovk! shalosten, inu nesrezhen konz gresh nika, kadar v' greho delezh pride, inu terdovraten postáne. Shalosten isgled terdovratniga gresh nika nam da is posnejih zhasov Zesar Nero, od konza en isgled vse lubesni, inu dobróte, kar se vidi she samó is tega, k' mu je enkrat sodbo enga pravizhno k' smerti obsojeniga v' róke dana bla, de jo ima podpisati, se mu je obsójeni tolkajn smilil, de je savpil s' sovsámi oblit, inu je rekel: o kakó vósh im, deb' ne snal pisáti, deb' persilen ne bil temó sromá-

ko

ko podpiſati ſmertno ſodbo! Al pozhaſi je ſhal Nero is ene hudobie v'drugo, takó delezh de med vſim krónanim glavámi je on pervi bil, ktir je sazhel katholſhko zirku pregajnati; on je ratal, piſhe Sveton. pianz, resbojnik, vbiavz, nezhiſtnik, preſhtvar, ktir je zel ſojmo vuzheniko, inu leſtni máteri shivlenje vsel. Rim je dershal sa zhudo, de ga semla noſi; njegove sadne beſede ſo ble, greſhno, oſtudno ſim shivel, ſhe greſhniſhi, ſhe oſtudniſhi vmerjém, inu takó je prekléto konz vsel. Glej, zhlovk! shaloſten, inu neſrezhen konz greſhnika, kadar v'grehu delezh pride, inu terdovráten poſtáne. Mejhna lukna na ſtrehi je le kej mejhenga, al zhe ne bo samaſhéna, deſh noter gré, leſ sazhne gniti, ſtreha, inu ſtrop ſkupej páde. Mejhna iſkra je le kej mejhenga, al zhe v'ſlamo pade, je prez velik ogen. Lepa farba ene rezhí ne prejide na enkrat, ampak pozhaſi. Dan ne vsame na enkrat dóli, ampak pozhaſi. Ravno takó greſhnik ſe ne pogrésne na enkrat v'hudobio, ampak pozhaſi, k'namrezh grehe perklada, oſlepí, rata terdovraten.

III.

Nikar tedej ne rezi, moj zhlovk! mejhni grehi ſo mejhne rezhí, ſo nepopolnomaſti, ktire ni porajtati; ne rézi, to ſo le beſede, s'ktirim naſ pridigarji is prishenze ſtraſhio, Bóg me sa volo kej takó mejhenga ne bo pogubil; ne rézi to. To ſo rezhí, ktire ſo nar ſvetejſhi moshje, nar vezhi ſvetnike pozhaſi oſlepíle, v'nar vezhi grehe perpravile, terdovratne ſtri-

le, v' pekel potopíle. Mejhni grehi ſo le mejhne rezhí, reſ je, sa volo tih te Bóg ne bo pogubil, al ravno ti mejhni grehi, ako ne bodo obrajtani, ampak bres ſtrahú gmerani, perpelejo v' ſmertne pregrehe, sa volo ktirih, zhlovk more pogublen biti. *Greſhnik per mejhnimo sazhné, pa s' velikim konzhá*, pravi S. Bern. *Duſha, ne obleshí tam, kir pade*, pravi S. Greg. sakaj zhe enkrat radavolno páde, gré v' hudobii smiram naprej, enaka kámeno, ktir po hribo satozhén ſe ne more vſtaviti, dokler v' globozhino perleti. Ja! kaj je treba vezh, kir ſam S. Duh ſkus módriga pravi: *Kdor mejhno sanizhuje, bo kmalo padil.* Nauk, ktirga ſim ſi bil naprej vsel vam doneſ dati, bi ſzer ſdej mogel ſklenen biti, al perlóshnoſt donaſhne andohti, ktiro dershimo na povelje naſhih vikſhih, mi naloshí dovshnoſt ſhe nektere beſede povedati. Trí léta je menílo, kar ſmo bli otrozi bres ozheta, udje bres glave, katholſhki kriſtiani bres Pápesha; kir vsdignen is ſojga trona, is Rimſkiga meſta je bil pelán v' vunajne deshéle, s' hránen ſem, ter k'je, bres tega, deb' bli vedili, kakó ſe mu godi, bres tega deb' bil mogel, kakor vikſhi poglavár, sa Bógam pervi na semli po ſoji dovshnoſti katholſhko zirku vishati, inu nuzati oblaſt, ktira mu je dana od ſamiga Jeſuſa. Inu glejte! zhes vſe vupanje, ſtrí Bóg novo zhudo ſoje dobróte, pokashe ozhitno, de reſ more biti, kar govorí S. Evang. kir pravi Jeſuſ, jeſt oſtánem per vaſ do konza ſvetá; reſ more biti, de katholſhka zirku ſídana je na ſkalo, de vrata peklenſke zhes njo nigdar ne bodo samógle. To

ſe

ſe je pokasálo dvajſeti dan pretezhéniga meſza, na ktir dan ſe je podal Zeſar k' S. ozheto PIUSU, inu je dershal s' njim dve uri dovg pogóvor. Zhes nektere dní ſe podá ſam *S.* Ozha obdán s' Kardinali, inu s' ſhkofi k' Zeſarjo, ktir je njega s' vſo zhaſtjo, inu perjasnoſtjo ſprijél. Med tim ſo terpéli bres nehánja pogóvori v' piſmah med zeſarjam, inu ſvítlim Pápesham, dokler na sadne 25 dan pretezheniga meſza, ravno na dan ſpreobernenja *S.* Paula, ſta ſtrila Zeſar, inu S. Ozha med ſeboj savéso, s' ktiro ſo vsdignene vſe teſháve, inu neródnoſti v' zerkvénih, inu duhovſkih rezhéh, ſkus ktiro je Pápesh ſpet v' ſojo popreſhno zhaſt, inu oblaſt nasaj poſtavlen. Deſlih ſhe ne vémo, kaj ta med tim dvema glavámi ſturjéna savésa ſhe dalej v' ſebi ima, ſe vender snamo tróſhtati, inu vupati, de to je sazhétik veliko dobriga, kar sa tim pride. Ako je mir med poſvetno, inu zerkovno oblaſtjo, med zeſarjam, inu Pápesham, ſe ne bo vezh báti tolko hudiga, kar ſmo dosdej ſkuſháli. Glejte, kriſtiani! ta sa naſ, inu sa zel vírni ſvet takó veſéla pergódba, je dála perlóshnoſt, de doneſ ſe po vſih farah andoht dershí, inu sahválena peſem póje, deb' namrezh hvalili vírni dobrótliviga Bogá, de je ſpet ſklenil ude s' glavó; inu deb' proſil vírni vſmileniga Bogá, deb' dal ſkorej tudi med poſvetnimi oblaſtníki lubi ſtanovítni mir, po ktirmo she tolko let zel ſvet sdihúje; deb' ne teklo vezh tolko nedovshne kriví; deb' ne blo konzhána vezh tolko meſt, inu deshéla; deb' ne blo vezh tolko krishov, inu neſrézh, ktire, k' she konza, ne krája nimajo, mó-

rejo

rejo she ſkorej vſakimo zel shivlenje ſóperno ſtriti.

Lubi kriſtiani! ne bodimo sadni med tim, ktirim ſérza od veſelja poſkakújejo, kaderkoli sa pogméranje katolſhk zirkve, ena ſvitla, veſela, tróſhtliva svesda gori pride; pokáshimo de ſmo sveſti otrózi ene takó S. Matere, pokáshimo, de, kolker naſ je dosdej ſerzé bolélo, k' ſmo otrózi bres ozhéta bli, ravno tolko ſe sdej veſelimo, inu pojémo Bogó zhaſt, de ſmo ſpet udje s' glavó ſkléneni. Obernimo ſe tedej s' ſerzam, inu s' ozhéſam proti Bogó, ktir ſe je zhes ſojo zirku, inu zhes nje poglovárja vſmilil, inu ſoje vírno ludſtvo reſveſélil; molíte sa menoi, jeſt molim na gláſ: *O vezhno modri, pravizhni, vſmileni Bóg! ktir vdáriſh, pa ſpet osdráviſh, vmoríſh, pa ſpet k' shivlenju obudíſh, ti vuzhenik, inu vikſhi paſtír vſih vírnih, ne perpúſti, kakor dosdej ni ſi perpúſtil, deb' toja zirku kdej premágana bla, kir smeshnáve, al terénje vikſhiga paſtirja na semli sna zelimo kriſtianſtvo ſila ſkhodlivo biti. Puſti naſ tedej pervizh sahvaliti te, de ſi ſturil mir med poſvetno, inu duhovſko oblaſtjo, med zeſarjam, inu med Pápesham; puſti naſ drugizh proſiti te, sa obvárvanje, sdrávje, inu dolgo shivlenje tojga namèſtnika na semli PIUSA VII. Poterdi ga v' modroſti, v' mózhi, inu v' ſerzhnóſti, sa ſvetó naprej pelati ſoj apoſtolſki, nar vikſhi ſtan, sa ſrezhno vishati katholſhko zirku ſhe vezh let. Dodèli mu ſhe dalej mózh, kakor ſi mu je dosdej v' zeli obilnoſti dodélil, sa prenéſti vſe terplénje, kar ga toja previdnoſt*

zhes

zhes njega priti puſti. Dej, de vſi virni ſkus isgled njegóve ſtanovitnoſti, inu ſvetóſti sbudéni bodo ſposnáli, de zirku katholſhka ſama je taiſti ſrezhni zhovn, sunej ktirga ni isvelizhanja; de na to visho on paſtir, mi ovze bomo na temó ſveto vſelej v' edinoſti prave vire ſkléneni, dokler naſ ſpeláſh ſkus ſrezhno ſmert v' toje krajleſtvo, vshiváti veſelje nebeſhko ſkus zelo dolgo vezhnoſt. Amen.

PRIDIGA

Na Nedélo imenvána Sexagésima.

Drugo je pádlo sraven póta, inu je blo poteptáno. Luc. 8.

Le po neſrezhi ſe sgodi, de, kadar ſiavz ſeje nektere serna ſémena na pót padejo; al to ſe more sgodíti, de takó reſtréſeno ſéme bo al od ludi pohójeno, al od tizhov pobráno, inu takó ne pernéſe ſadú. Ravno takó déla Bóg s' dúſhami. On ſoje gnade al zel po málim delí, al jih popólnama doli vdári taiſtim duſham, ktire sa volo vedniga reſtreſénja njih ſerzá ſo enake ozhitni zeſti, ktira je vſakimo odpérta. Inu zhe tudi takim duſham eno, al drugo gnado da, vender ne perneſe obenga ſadú, kir od reſtreſénja, ktirga je ſerzé polno, bo pohójeno, pojédeno, k' nizh ſturjéno ſeme boshje gnade, ktiro je Bóg vſiál v' zhlovéſko ſerzé. Lubi

kri-

kriſtiani! zhe pravi Jesuſ v' S. Evang. de ſéme je boshja beſéda, tok' ſe ne golfámo; ako beſédo boshjo v' nje zéli obilnoſti saſtópimo, kir beſéda boshja vſe gnade v' ſebi ima, vſe gnade pernéſe, kar jih je zhlovéko potreba sa isvelizhanje. Beſéda boshja da zhlovéko reſvetlénje, de ſposná ſtan ſoje veſti; beſéda boshja da ſtrah pred greham, lubeſen proti zhednoſti; beſéda boshja pokáshe zhlovéko, kaj ima ſtriti, kaj opuſtíti, kakó shivéti, ako ozhe isvelizhan biti. Sa volo tega, kolker jih je kdej blo, ktiri ſo ſamí v' ſe ſhlí, greh sapuſtili, shivlenje ſpreoberníli, brúmnoſti ſe prijéli, hvaleshni morejo biti ſamó boshji béſedi, ktira jim je al per pridigi, al per ſpovdi sadéla ſerzé, odpérla ozhí, de ſo hudizho ſlovó dáli, ſtrili mir, inu perjasnoſt s' Jesuſam. Glejte, de je reſ, de beſéda boshja sapopáde v' ſebi vſe gnade, kar jih je zhlovéko potreba sa isvelizhanje. Po pravizi bo tedej beſéda boshja ſémeno perglihana, sakaj kakor is ſémena, k' bo vérsheno v' semlo, pridi obilni ſad, ravno takó is beſéde boshje, k' páde v' zhlovéſko ſerzé, pride zela obilnoſt boshjih gnad. Al de ſadú boshjih gnad le per malo duſhah vidimo, kaj vender more tega urshoh biti? Urshoh, moj zhlovk! je reſtréſenje, ktirga je polno ſerzé; to je navaden, inu morbit nar vezhi saderſhik, ktir bres ſhtivila duſh na póti brúmnoſti nasaj dershí. De zhlovk brumno shivlenje sazhné, inu v' brúmnoſti smiram naprej gré, ſo mu potrebne od ſtraní boshje vſe ſorte gnade, inu od leſtne platí mu je potrebna ſkerb, inu muja; al reſtréſenje dershí nasaj od ene ſtraní

bo-

boshje gnade, de per zhlovéko nerodovítne oſtánejo, inu od druge ſtráni ſtrí zhlovéka saníkerniga, de ſi sa ſojo dúſho ne persadéne obene ſkerbí, obene muje. Inu takó ſe sgodí, de reſtréſene dúſhe sadobé od Bogá malo gnad, inu de tudi té, ktire jim Bóg dodelí, ſi ne ſtre k' nuzi. Dve velike ſhkóde! ktire is reſtréſenja pridejo, ktire odverníti ſi zhlovk ne da nigdar sadóſti muje. Zhes to bom doneſ govóril, inu pokásal, de reſtréſenje naſ perprávi ob veliko boshjih gnad, svisham v' pervimo dejlo; reſtréſenje ſtrí veliko boshjih gnad nerodovítnih, to ſkashem v' drugimo dejlo. Preden sazhném, poterpíte.

I.

Kaj ſe pravi to, reſtréſen biti? Reſtréſen biti ſe pravi zel dan, al vezhi dejl dnéva na prasne, nezhimerne, poſvetne rezhí miſliti; ſe pravi sa zhaſne rezhí, sa shivéſh, sa sdravje, sa zerklivoſt, inu veſelje ſoiga trupla nesmáſne ſkerbí iméti, v' vſako rézh ſe v' meſ potekníti, sheléti vſe véditi, viditi, inu ſhliſhati, vezhi dejl drágiga zhaſa v' prásnih pogóvorih sgubiti; ſe pravi, v' drúſhini s' drugim pozhutke, inu nágnenje páſti, luſhtov, veſelja, kratkozhaſnoſti, norósti, inu nepókoja sapeliviga ſvetá, kir je mogozhe, ſe deléshen ſtriti; ſe pravi ſerzé na poſvetne rezhí navesáti, inu taiſto s' vſe ſorte poshelénjam polno iméti; ſe pravi ſerzé, inu duhá le s' unajnim rezhmí redíti, nigdar v' ſe jiti, inu premiſliti, kakó je veſt vſháfana, al dúſha na zhednoſtih gori, al

do-

doli jemle. Vſe na to visho reſtréſene duſhe ſo v' nevárnoſti priti ob veliko boshjih gnad, inu ſzer is tih dveh urshohov, kir v' pervizh Bóg takim malokdej k' ſerzi govorí, drugizh, zhe tudi govorí, njegov glaſ ne saſtópjo. Bóg govorí reſtréſenim duſham malokdej k' ſerzi. Kaderkol je Bóg s' ſtarim patriárhi, inu preróki govoríl, Abrah. Jac. Moys. Samuelam, Eliasam, je govóril s' njimi vſelej odlózhen od nepókoja ſvetá, odlózhen od ſhúma ludí, al v' tihi nózhi, al na ſamótnimo krajo, na viſókih hribih, al v' puſhávah. Ja tudi zhes Jesuſa je perſhal S. Duh v' videózhi podóbi le v' puſhavi; Apoſtelni ſo bli s' S. Duham le takrat napólneni, k' ſo ſami, od ludí odlózheni ſkupej sbrani bli. To je tedej she pervi urshoh, is ktirga moremo ſkleniti, de Bóg govorí le tákim duſham, ktire imajo ſkupſpravleno, ne tákim, ktire imajo reſtréſeno ſerzé. To naſ vuzhí ſam Jesuſ ozhitno ſkus ſoj isgled. Deſglih je bla njegova duſha na tanko s' Bógam ſkléna, de v' njo ni moglo zel obeno reſtréſenje priti, je vender on pred vſim drugim ſamóto lubil; on je shivel nesnán pred ſvetam 30 let v' hiſhi ſojga revniga kruſhniga ozhéta Joshefa; preden je sazhel pridigvati, inu ozhitno vuzhiti, je dopernéſel pret zelih 40 dní ſam v' puſhávi; tudi po tim, k' je she ozhitno vuzhil, ſe je vezhkrat lózhil od ludí, na hribe, inu v' ſamótne kraje, kir ſe je s' ſojim ozhétam v' molitvi zhes naſhe odreſhenje pogovárjal; kadar je otel Apoſtelnam kakſhen poſebni, imeniten, ſvet navk dati, jih je vezhdej pelál v' ſamóto, prezh od ludí; v' ſamóti jih je svó-

lil

lil is ſojih jogrov dvanajſt, ktiri ſo iméli zel ſvet h' pravi víri ſpreoberníti. Kadar je eno, al drugo zhudo ſturil, ſe je vezhdejl lózhil od ludí, inu od nepokója ſvetá, S. Marc. pravi, de ſlépiga je na ſtran pelál, k' mu je pogléd dodélil, S. Matth. pravi, de je píſkavze, inu goſze is hiſhe vun ſegnál, k' je mertvo dékelzo k' shivlenjo obúdil. Sgol prizhe, de Bóg je le s' tákim duſhami, ktire nimajo reſtréſeniga ſerzá. Pa sakaj néſem naprej tolko prizh? ſej S. Duh ſkus preróka Osea ozhitno pravi, k' od zhloveſke duſhe govorí: *Jeſt jo bom pèlal v' puſhávo, inu tam nje bom k' ſerzi govóril.* Glej, zhlovk! ako shelíſh, de ti bo Bóg k' ſerzi govóril, ſe moreſh puſtiti pret od njega v' ſamóto peláti, to je, ſe moreſh nepokója ſvetá, kolker je mogozhe, ogibati, ſam v' ſe jiti, na nizh navésati ſerzá, kar je zhaſniga, poſvetniga, inu nezhimerniga.

II.

Tukej pa obeden ne ſmé miſliti, de potreba bi blo zhlovéko is ſvetá jiti, al ſe med ſhtiri sidóve sapréti; bodi, zhlovk! al v' ſredi ſvetá, al med osidiam, ſerzá vender ne ſmeſh iméti reſtréſeniga, al navésaniga na ſvet; sakaj S. Paul pravi: *de s' ſvetam ſmeſh le tolko oprávíti iméti, kakor deb' s' njim nizh oprávíti ne imel.* Ti ſe moreſh poſvetnim opravílam le poſoditi, ne ſhenkati, inu per vſemo poſvetnimo veſeljo, ktirga ſe ne moreſh, al ne ſmeſh ogníti, tako ſe sadersháti, de ſerzé smiram próſto oſtáne, de ſe bo samóglo v' gviſhnih zha-

ſih

ſih h' Bogó povsdigniti, inu ſkleniti ſe s' njim ſkus notrejne zhednoſti. Biti moreſh enák krajlizi Eſther, ktira od lepóte, ſvitlóſti, inu imenitnóſti Aſverusa nizh ni bla reſtréſena, ampak je snala rezhi s' mirnim ſerzam: *ti veſh, o Bóg! de ſe toja ſhlushábniza nad obeno rezhjo ni reſveſelila, kakor le nad teboj, o goſpód! To ſo taiſti*, pravi *S.* Greg. papeſh: *ktiri ſi po beſédah Joba puſháve zimprajo, deſlih shivé v' ſredi nepokójniga ſvetá, jih vender nizh ne smóti, nizh ne reſtreſe, kir v' ſojmo ſerzo imajo eno ſamótno prebivalſhe, kamer nizh ne pride, kar je poſvetniga, inu nezhimerniga.* To ſo taiſti, ktirim Bóg k' ſerzi govorí, ktiri ſe snajo ſtemáti s' duhovno nevéſto v' viſokih peſmah rekózh: *Jeſuſ, moj Lubi meni, inu jeſt njemo ſhliſhim.* To ſo taiſti, ktiri ſe s' Bógam pogovarjejo, kakor zhlovk s' ſojim perjátlam, po isgledi Moyſeſa; to ſo v' sadnizh taiſti, ktiri boshji glaſ saſtópjo. Te ſrezhe nimajo reſtréſene duſhe, sakaj zhe tudi Bóg v' zhaſi po ſojmo vſmilenjo njim govorí, kakó bodo njegov glaſ ſhliſhale, kakó saſtopíle, kir ſo na vunajne, poſvetne, nezhimerne rezhí vſe navésane? Kakor ſo vſe mozhí naſhe duſhe ſlabe, takó je tudi ſlaba samerklivoſt: zhlovk bo hitro vuſ na eno ſtran samáknen, inu takó prez posábi, kaj ſe na drugi ſtráni godí. Kakor ſe med vpitjam vezh ludí govorjénje enga ſamiga ne ſhliſhi, ravno takó ſe godí v' duhovni saſtópnoſti. Poſvetne rezhí, v' ktire je duſhá s' sojim miſlami vſa samáknena, ſtre v' nje velik nepokej, smotjo vſe nje mozhí. Bóg naſpróti govorí tiho, mirno, de ſe komej saſtópi; sa-

kaj

kaj Job pravi: *meni je nekej na tihim povédano, moje vuſhéſa ſo ſhliſhale en ſkrivni glaſ.* To reſnizo nam ozhitno svisha, inu poterdi prerok Elias. K' njemo, k' je bil v' enmo podsemelſkimo berlógo ſkrit, pride Bóg ſam, inu je otel s' njim govoriti; pervizh ſe ogláſi en nepokójen veter, pa to ni bil glaſ boshji, goſpód ni bil v' vetro; na to pride en velik potréſ, pa to ſpet ni bil glaſ boshji, sakaj goſpód ni bil v' potreſo; po tim ſe pokáshe en svitli ogen, pa to ſpet ni bil glaſ boshji, sakaj goſpód ni v' ognjo; kako tedej je govóril Bóg s' prerókam? perſhal je en perjetni, mirni veter, to je bil glaſ boshji. K' je Elias ta veter zhutil, gré is ſoiga berlóga vun, pokrije ſoj obras s' plajſham, movzhí, deb' saſtópil glaſ boshji. Glej, zhlovk! tako Bóg govorí, tiho, na ſkrivnim, v' ſamóti. Tako naſ opomína od snotrej, de imamo leſtno voljo satajiti, jesik nasaj dersháti, navadni greh sapuſtiti, krivizo, reshalénje prenésti, samíro posábiti, inu odpuſtiti, temó, k' nam je hudo ſturil, dobro sa hudo poverníti.

III.

Sdej pravi en notrejni glaſ, de imamo to, uno dobro delo ſtriti; sdej, de ſe imamo sa to, uno zhednoſt pomujati; sdej naſ perganja, de imamo blishnimo vſmilenje ſkásati; sdej de imamo pred vſim naſhim opravili dobro mánengo ſtriti; sdej naſ opomina, de imamo ſkus ajſra polno molitu perjásnoſt boshjo iſkáti; sdej de imamo s' naſho veſtjo ſkus zhiſto ſpovd od

ze-

zeliga shivlenja rajtengo ſtriti. Pa vſe to govori Bóg zhloveko k' ſerzi takó na tihim, de sa ta glaſ saſtopiti je nar vezhi samerklivoſt potrebna, ktiro samore le eno ſkupsbrano ſerzè iméti. Zhe tedej toja duſha ni nigdar domá, o zhlovk! zhe ſe smiram s' ſojim miſlami per nezhimernoſtih, inu luſhtih, per veſelju, inu kratkozhaſnoſtih, per poshelénju po dnarjih, inu poſvetni zhaſti, per váganju sadershánja, inu dianja drugih ludí gori dershí; zhe nigdar ſam v' ſe ne gréſh, notrejni ſtan veſtí, inu leſtno ſerzé ne premiſiſh, tok' boshji glaſ ne moreſh ſhliſhati. Inu ravno sa to sgubíſh bres ſhtivila boshjih gnad, ktiríh bi deléshen bil, keb' imel ſkupſpravleno ſerzé, deb' saſtópil, kaj ti Bóg k' ſerzi govorí. De ta, uni je v' poſvetno blagó, v' dnar, v' premoshénje vuſ samiſhlen, de posábi popólnama na ſojo duſho, na vezhnoſt, na Bogá, kaj je urshoh? Urshoh je ſamó reſtréſenje njegoviga ſerzá, sakaj kir vſe njegove ſkerbí, vſe miſli, inu shéle gredó le na to, kakó bi vezh perdóbil, premoshénje pogméral; kir gré s' tim miſlami ſpát, s' tim miſlami vſtáne; kir je tih miſli poln v' zirkvi per ándohti, poln domá per molitvi; kir posábi, de odlózhen mu je le kratik zhaſ sa na ſveti jerpergvati, de le vezhnoſt je njegov dóm, kamer bo zhes malo zhaſa poklizan, tedej je njegovo ſerzé popólnama reſtréſeno, v' zhaſno vſe sakopáno, ne more nigdar ſhliſhati glaſ boshji, kir pravi: zhlovk! *kaj ti pomága, ako tudi zel ſvet dobíſh, zhe boſh pa sraven tojo duſho pogúbil?* Ne ſhliſhi, de Bóg k' ſerzi govorí: *kdor shell bógat biti, páde v' ſkuſhnave, bogáti bo-*

do

do teſhko isvelizhani. Ne saſtópi, k'pravi Bóg ſkus Dávida: *zhe imaſh premoshénje obilno, nikar ne navéshi na to toje ſerzé.* Inu kir ta glaſ ne ſhliſhi, tudi ne sadobí gnado, deb' zhaſno sanizhval, inu ſe le sa vezhno mujal. De en nezhiſti, v'ſmerdlive, meſéne luſhte vuſ samiſhlen zhlovk drusiga ne iſhe, kakor nagnenje ſpolniti, pozhutkam sadoſti ſtriti, naturi vſe perpuſtiti, kaj je urshoh tega? Urshoh je ſamó reſtréſenje njegoviga ſerzá, kir hrepeni le po temo, kar pogirje skashéna natura, inu poshelénje meſá; kir odpré vrata ſerzá vſim ſkuſhnávam, ſkus poglede, ſhus neſramne beſéde, ſkus poſhluſhanje nezhiſtih pogóvorov, je njegovo ſerzé popólnama reſtréſeno, saperto govorjenjo boshjimo, de ne ſhliſhi, kar Bóg govorí ſkus *S.* Paula, de namrezh *nezhiſti ne bodo nebeſhkiga krajleſtva sadobili.* Inu kir to ne ſhliſhi, tudi sgubí gnado, ktira bi ga sbudíla, deb' greh sapuſtil, inu h'pokóri ſe podál. Glej zhlovk! kolko ſhkode ti ſtrí reſtréſenje ſerzá, kdaj letó prav premiſliſh? Ako ni ſi premiſlil dosdej, premiſli vſaj sa naprej, kir ſi previshan, de reſtréſenje ſerzá te perprávi ob doſti boshjih gnad, kar ſim dosdej ſkasal; pa ravno reſtréſenje ſerzá je tudi urshoh, de doſti boshjih gnad nerodovítnih oſtane, kar ſkashem v'drugimo dejlo.

I.

De nam reſtréſenje ſerzá odvsame veliko boshjih gnad, je neſrezha sadoſti velika. Al neſrezha ſhe vezhi je, de nam reſtréſenje doſti

ſti boshjih gnad nerodovítnih ſtrí. Jeſt ne tajim, de tudi reſtréſene duſhe ſadobé od Bogá ene, al druge gnade, inu de tudi vzhaſi boshje gnade obrajtajo, al kaj jim pomága, kir te gnade nerodovítne oſtánejo; k' ſi jih nozhejo k' nuzi ſtriti? Inu kakó po goſtim ſe to ſgodí! kir réſtréſenje je nar vezhi urshoh, de zhlovk s' gnado, ktiro mu Bóg dá, ne déla; de ſe zhlovk na vezhne reſnize prevézh po rehkim ſpómni; de ſe zhlovk v' zhaſne, poſvetne rezhi prevezh globóko sakopá. Glejte, sgol saderſhki, ktiri is reſtréſenja pridejo. *Zhe pravizhni* po beſedah S. Paula. *is vére shivi*, tok' premiſhluvanje virnih reſniz je ne le mozhán, ampak zel potrében mitel sa ohraniti duhovno shivlenje boshje gnade, to je, sa greha ſe várvati, vſakdajno pománkanje pobólshati, ajfer iméti v' boshji ſhlushbi. Inu sagviſhno, od kod dergót pridejo naſhe nepopólnomaſti, naſha mlazhnoſt, otoshnoſt, inu vſakdajno pregréſhenje, sraven vſih gnad, kar jih sadobimó od Bogá? od kod pride to, kakor ſamó is tega, kir ſe na vezhne reſnize le malokdej ſpómnimo, kir jih le malokdej, kakor je dovshnoſt, premiſlimo? Pride zhes te ena sópernoſt, ena teshava, en nepreviden krish, te prez premága nevólja, sakaj? sa to, k' ſe ne ſpómniſh, de teshava ti je poſlal Bóg toj ozha, ktir te lubi. Reshíliſh blishniga, ga perpráviſh v' jeso, al mu odrézheſh v' potrébi pomózh, sakaj? sa to, k'ſe ne ſpómniſh, de, kar blishnimo ſtriſh, Bóg gori vsame, kakor deb' blo njemo ſturjéno. Si vſe prevezh sgovóren, ſe ſpotákneſh s' jesikam tolkokrat, sakaj? sa to, k' ſe ne ſpómniſh,

nish, de bosh od vsake nepotrébne besede mogel Bogó rajtengo dáti; oprávish dolshnósti tojga stanú, le takó, de ti ludje ne mórejo nizh ozhitati, bres notrejne dobre manenge, sakaj? sa to, k'se ne spómnish, de okú boshje globóko v' serze vidi; samudish bres shtivila perlóshnosti, ktire skorej vsáko uro imash, deb' snal eno, al drugo dobro delo striti, sakaj? sa to, k'se spómnish, de skus vsakdajne, deslih mejhne dobre déla bi si snal nebeshko plazhilo sashlushiti. S'eno besedo, zhe se enmo hudimo nágnenjo vdásh, zhe v'en greh pervólish, zhe kej od Bogá prepovédaniga striish, al eno dobro délo samudísh, inu takó gnado boshjo pustish nerodovítno, se sgodí samó sa to, kir se na vezhne, virne resnize ne spómnish. Premishluvánje vezhnih, virnih resniz je shivésh nashih dush, kir dushi shivlenje, rásh, inu mózh dá; kir tega ni, more dusha mlázhna, léna, otóshna postáti, kar sposná Dávid sam nad seboj; on, dokler je v' grehu bil, se ni na obeno vezhno resnizo spómnil, sa to je dopernésel dva smertna greha, vbiánje, inu préshesht vo; k'je sazhel pokóro délati, inu premishluvati, kakó je vender mogózhe blo, de je takó mozhno pregreshil, je sposnál, de urshoh njegoviga pregreshénja je bla posablivost na vezhne resnize, inu restrésenje njegoviga serzá, sa to je rekel: *moja dusha je súha rátala, o gospód! sa to, kir sim posábil moj kruh jesti*, kakor deb' bil otel rézhi, kir sim nehál vezhne resnize pred ozhmi iméti, inu taiste premishluváti, kir sim serzé na nezhimernosti svetá obésil, je rátala moja dusha otósh-

na, mlázhna, léna, de hudimo nágnenjo ni ſim mogel vezh sóperſtáti, de ſim na Bogá posábil, inu ſtraſhnó greſhil.

II.

Kdo ne vidi, de to je nar vezhi pománkanje reſtréſeniga ſerzá? zhloveka vunajne, videózhe, teleſne, posémelſke rezhí tokó prevsámejo, de te rezhí ſo od jutra do vezhéra zelo opravílo njegoviga duhá, inu sraven posábi na notrejno, na nevideózhe, na duhovno, na nebeſhko, na vezhno, kir je ſerzé takó vſháſano, ni mogózhe vúpati, ne ſpreobernénja, ne pokóre, ne brúmnoſti. H'temó pride ſhe en hujſhi sadershek od ſtraní zhloveſhkiga ſerzá, ktiro ſe v'poſvetno popólnama sakóple, inu dergazhi ne more biti; ſerzé reſtréſene duſhe ſe smiram bel globóko vdira v'poſvetne rezhí, sakaj ſhtriki, ktiri ga dóli vlezhejo, ſe smiram gmérajo, inu mozhnéſhi poſtájajo. Szer právimo, de, kar zhlovk v'ſerzi ima, to ima tudi na jesiko, pa od enga reſtréſeniga moremo rézhi, kar ima na jesiko, inu v'miſlih, to ima tudi v'ſerzi. Na kar zhlovk po goſtim miſli, to ſazhné s'zhaſam tudi lubiti, takó je duſha, inu truplo, duh, inu ſerzé she od natúre med ſeboj ſkléneno. Is te poſvetne lubesni pridejo po tim vſe ſorte ſhkodlívi odráſtelki, navesvánje na ſtvarí, shéle poſvetne zhaſtí, poshelénje bogaſtva, luſhtov, inu veſelja, per ktirmo bo duſha, inu vezhnoſt zhiſto posáblena. Inu kaj pride is tega navesvánja? otóshnoſt, mlázhnoſt, nepókej ſerzá, pezhénje veſtí, vojſka hudiga

nág-

nágnenja, per ktirmo zhlovk nima vúpanja, ne mozhí k' nuzi ſi ſtriti boshjo gnado. Réven, ſháloſten ſtan take duſhe! ne manka nje notrejno reſvetlénje, inu opominvánje, to ona ſzer ſposná, bo tudi omehzhéna, bi rada glaſ boshje gnade bógala, al navesvánje na ſvet, notrejni nepókej, vunajne rezhí, na ktirih ſerzé viſí, nje to nemógozhe ſtré. Sháloſten ſtan reſtréſeniga ſerzá je bil urshoh, de je sdihvál, inu s' ſovsámi profil Dávid: *o kdo mi bo dal peretníze, kakor golóbo, deb' mogel is mrésh tega ſvetá vun sletéti, inu v' miri pozhivati?* Al Dávid ſi je te peretníze ſam dal, k' je ſojga ſkus poſvetne opravíla reſtréſeniga duhá nasaj v' ſe poklizal, inu po tim ni oben dan menil, deb' ne bil vezhkrat miſli ſojga ſerzá ſkup sbrál, ſam ſebe premiſlil, s' Bógam ſe pogovóril, takó de je mogel s' ſerzhnoſtjo rézhi: *ſedemkrat zhes dan ſim ti pel hválo, o goſpód!* Lép isgled sa naſ, o zhlovk! en krajl obloshén s' ſkerbmí zeliga krajleſtva, je vezhkrat zhes dan ſam v' ſe ſhal, ſoje miſli ſkup sbral, ſerzé h' Bogó povsdígnil, kolko vezh moremo ſtriti to mi, kir naſhe ſkerbí, inu opravíla ni ſo tokó velike, jih ni tolko na ſhtivili; vezhkrat v' ſe jiti, miſli ſkup sbráti, ſerzé h' Bogó povsdigniti, je nar bolſhi arznía sa reſtréſenje, inu nam ravno te dobizhke dá, ktire nam reſtréſenje odvsáme. Zhe Bóg reſtréſenim duſham malokdej govorí, on tolko bel po goſtim tim, k' ſerzé ſkup sbrano imajo, zhe reſtréſene duſhe glaſ boshji teſhkó ſhliſhjo, teſhko saſtópjo, ga tolko loshej ſhliſhjo, tolko bel saſtópjo te, ktire imajo ſkupsbrano ſerzé, inu zhe v' sadnizh reſtréſene

dushe glaſ boshji neráde bógajo, ga bógajo tolkajn rajſhi ſkupsbráne ſerza. S' eno beſedo, kakor reſtréſenje ſerzá ſtrí, de ob veliko boshjih gnad pridemo, inu tudi is tih; ktire nam Bóg dodelí, doſti nerodovítnih oſtáne, ravno takó naſpróti, vlézhe eno ſkupsbrano ſerzé bres ſhtivila boshjih gnad na ſe dóli, inu kir is gnado déla, pernéſe obilni ſad dobrih dél, nar lepſhih zhédnoſti. En navk, ktir ſe bo nektermo teshák vidil, kakor deb' nemogózhe blo v' dianju ga ſpolniti, al de ne mogózhe ni, vam bom kmalo svishal, inu, preden ſklenem, pokasal, kako ſe sna to sgoditi.

III.

Shelíſh, moj zhlovk! reſtréſenje premágati, ktiro kakó ſhkodlivo je, ſi doneſ ſposnál, shelíſh ſkup ſpravleno ſerzé iméti, ktiro Bogó dopáde, tok' je pred vſim drugim potrebno, de vſaki dan s' Bógam sazhnéſh, s' Bógam konzhášh. Prez k' ſe sbudíſh, oberni pervo miſel na Bogá, sahváli ga sa vſe v' tojmo shivlenju prejéte gnade, inu dobróte, proſi ga, de te tudi sa naprej ne sapuſtí, proſi ga, de posábi na to, kar ſi kdej zhes njegova S. voljo ſturil, ſkleni toje perhodne miſli, beſede, déla, inu terplénje s' Jesuſovim saſlushenjam, inu takó ſklénene ofrej gori nebeſhkimo ozhéto is gole lubesni proti njemo, h' njegovi zhaſti; proſi poſebno sa gnado, vſe ſkuſhnave zhes dan premagati, vſe dolshnoſti tojga ſtanú sveſto dopolniti, inu keb' morbit ta dan sadni bil, ſrezhno ſmert ſtriti; glej, takó ſe dán s' Bógam sazhne. Zhes

dan,

dan, kirkoli ſe snajdeſh, karkoli delaſh, ſpomni ſe vezhkrat na Bogá, inu poſhli k' njemo eno, al drugo kratko sdihvanje; táko kratko sdihvanje Ss. Vuzheniki mozhnó perporózhajo, inu ſzer sa to, kir je nar blishniſhi pót, ſoje ſerzé od posemelſkih rezhí odtérgati, je arzníja zhes greh, bersda sa vſe hudo nágnenje, je vedno obudénje kerſhanſkih zhednoſti, je vedno tekózhi ſtudenz obilniga saſhlushénja, inu to ſe lohko sgodí med vſakim délam, per vſakimo opravilo; kdor ima to navádo, nima nigdar reſtréſeno, ampak vedno ſkup sbrano ſerzé. Tih molitovz nektére naprej poſtáviti, snaſh, zhlovk! pred sazhetkam vſaziga déla h' Bogó sdihniti, inu rézhi: *moj Bóg! is lubesni proti tebi, h' toji vezhi zhaſti ózhem to délo sazhéti, poshegnej ga, inu vishej ga po toji volji.* Po dokonzhánimo délo, al tudi med délam, ako ſe eno nezhimerno dopadejénje nad délam oglaſi, je dobro sdihniti, inu rézhi: *ti ſam, o goſpód! moj Bóg! ſi vreden vſe zhaſti, inu hvale*, kadar ſhliſhiſh uro biti, rézi: *o goſpód! kdaj pridem jeſt, inu ſe pokashem pred toje oblizhje?* kadar te ena sópernoſt, ena teshava objide, al eno bolezhíno obzhutiſh, sdihni: *tukej shgi, tukej réshi, tukej pézi, o goſpód! de mi le vezhno saneſeſh.* Pride zhes te ena, al druga ſkuſhnáva, rézi: *hiti h' moji pomózhi, o goſpód! ne sapuſti me; Jeſuſ! ſin shiviga Bogá! vſmili ſe zhes me, réſhi me sa volo tojga S. Iména; eno zhiſto ſerzé vſtvári v' meni, o goſpód!* kadar ſe na toje grehe ſpómniſh, sdihni: *o Bóg! bodi meni gnadliv, inu miloſtliv; eno pohlevno, sgrevano*

no ſerzè ne boſh savergel. Med dnévam rézi vezhkrat: *moj Bóg! inu moje vſe! le toja lubesen, inu gnado mi dej, tok' ſim sadoſti bógat.* Glej, zhlovk! takó ſe dan s' Bógam dopernéſe. K' ſe dan nágne, inu nózh pride, sahvali ſpet Bogá sa vſe doſehmal, slaſti ta dan tebi dodeléne gnade, inu proſi ga sa dar reſvetlénja, sa sposnáti vſe, kar ſi zhes dan pregréſhil, ſpraſhaj po tim veſt, kakó ſi dan dopernéſel, obúdi víro, vúpanje, lubesen, inu ſerzhno grévengo, ofrej vſe Bogo, kar ſi zhes dan ſturil, al preterpél, perporózhi mu duſho, inu teló, inu proſi ga, keb' morbit ta nózh vmréti mogel, sa dar ſtanovitnoſti v' dobrimo, inu sa ſrezhno ſmertno uro. Glej, zhlovk, takó ſe dan s' Bógam konzha. Kdo je med nami, deb' mogel rézhi, de to mu ni mogózhe ſtriti? Srezhen ſi, ktir takó ſtriſh, sakaj, ſkus to odgajnaſh ſkodlivo reſtréſenje, ohrániſh smiram ſkup ſpravleno, s' Bógam ſkléneno ſerzé, krotiſh nágnenje, sagradiſh vſo pót ſkuſhnávam, inu vſaki pregréhi, gméraſh saſhlushenje, ſe vádiſh v' lepih zhednoſtih, ſpraviſh ſkupej, de ſam ne veſh kdaj, inu kakó eno zelo bogaſtvo dobrih dél.

Kir tedej je temó takó, mozhnó shelím, lubi moji! deb' ſi ſtrili sazajta dobre miſli, inu previdnoſt sa vaſhe perhodno isvelizhanje. Sposnáli ſte ſhkodo, ktiro reſtréſene ſérza terpé, vidili ſte dobizhke, ktire ſkupsbráne, s' Bógam ſkléneне duſhe imajo, pokásal ſim vam tudi visho, kokó sna zhlovk reſtréſenje premagvati, ſerzé ſkup ſpravleno iméti, ſojo duſho vezhkrat h' Bogó povsdigniti, ſtrite po temó

navko

navko vſaj ſa naprej, zhe dosdej ni ſte takó ſtrili. Se podáſh h' molitvi, moj zhlovk, ſturi popret mánengo, de shelíſh s' ſkupſpravlenim ſerzam zhaſtiti Bogá, de je zhes tojo voljo vſe, karkóli ti bo med molitvjo noter padlo taziga, kar h' molitvi ne ſhliſhi; ako te med molitvjo sazhnó motiti, inu reſtréſati zhaſne ſkerbí, poſvetne opravíla, al druge ſkuſhnave, sdihni h' Bogó sa gnado, inu pomózh, premagui ſe, bráni ſe, kar je v' toji mózhi, móli po zhaſi, de boſh ſam ſebe saſtópil, kar govoríſh, dérshi nasaj pozhutke, slaſti jesik, vuſhéſa, inu ozhí, de ne boſh odpíral vráta reſtréſenju, inu ſkuſhnávam. Zhe te pa vender sraven tojga premagvánja smiram móti, ne porajtaj to, móli naprej, kar toja volja ni, kar rád nimaſh, ti ni sa greh sarajtano. *O lubi Jesuſ! dej to gnado meni, dej jo vſim mojim poſhluſhavzam vſi jo poterbujemo. De ſmo dosdej reſtréſenja vezhdejl ſami urshoh bli, ſposnamo, de ſmo ſkus to tebe reshalíli, ſami ſebi veliko ſhkodvali, gréva naſ is ſerza, inu te proſimo, odpuſti nam; sa naprej ozhmo reſtréſenje premagvati, smóte is glave sbijati, ſerzé od vſiga poſvetniga vſelej proſto imeti, de bo vedno s' teboj ſkléneno; dej nam le h' temó tojo gnado, bres ktire nizh ne samoremo, de na táko visho bomo smiram s' teboj ſkléneni v' miſlih, inu v' ſerzi sdej v' temo shivlenju, dokler naſ poklizheſh k' ſebi, kir naſ boſh na vezhno s' ſeboj ſklenil, bres tega deb' kdej vezh mogli od tebe lózhene biti. Amen.*

PRI-

PRIDIGA

Na Nedélo imenvána Quinquagésima.

Oní ni ſo od tega nizh saſtopili. Luc. 18.

Trikrat sa póred, pravi S. Evang. de Apoſtelni od tega, kar jim je govóril Jesuſ; ni ſo nizh saſtopíli, de beſeda je bla njim ſkrita, de ni ſo sapopádli, kar je govorjéno blo, kakor deb' bil S. Evangeliſt previdil, de bomo teſhko verjéli, de ſo Apoſtelni tako nevumni bli. Ja! v' reſnizi teſhko je verjéti, teſhko ſaſtopíti, kakó vender je mogózhe blo, de Apoſtelni ſojga mojſtra Jesuſa ni ſo saſtopíli, deslih jim je ozhitno, inu reslóshno govóril, k' je rekel, glejte, lubi otrozi! mi gremo ſkupej v' Jerúsalem, tam bodo ſpólnene vſe prerokvanja nad menoj, jeſt bom sdán Ajdam, bom saſhpótan, sapluván, gaishlan, inu vmorjén, al je mogel Jesuſ bel ozhitno, bel reshloshno govoríti. Inu vender Apoſtelní ni ſo od tega nizh saſtopili, kaj je bil sa en urshoh? Ena kriva mánenga, ktiro je imelo zelo judovſko ludſtvo, Judje namrezh ſo vúpali, de Meſiaſ bo njih zhaſno, posemelſko kraleſtvo ſpet gori perprávil, de pod njim bodo vſo ſrezho vshivali. To ſo tudi Apoſtelni od Jesuſa vúpali, kir ſo ga sposnali sa oblubleniga Meſiasa, sa to jim njegovo terplénje, inu ſmert ni moglu v'glavo, kokerkoli jim je to dopovdval, ga ni ſo saſtopíli. Lubi

kri-

kriſtiani! al ni ſmo tudi mi ravno takó vſháfani? al ni ſmo tudi mi v' eni krivi mánengi, kar sadéne naſhe krishe, teshávе, inu zhaſno terplénje, kir tudi mi nizh ne saſtópimo, kader ſe nam govorí od ſrezhe zhaſnih krishov, inu nadlog? Zhe nam kdo pravi, de na ſveti ni nizh bolſhiga, kakor veliko terpéti, al saſtópimo to? Kaj ne, de nam to zhudno, inu nesapopadlívo naprej pride? Mi ozhmo biti smiram sdravi, premóshni, veſelj, v' zhaſti, v' vſih rezhéh ſrezhni, al kokó prasne ſo te shéle, kokó nespametno je to vupanje! Deslih Apoſtelni niſo saſtopíli, Meſiaſ je vender mogel sapluván, gajshlan, vmorjén biti. Ravno takó, deslih, zhlovk! nozheſh saſtopíti, je vender reſ, de ſrezhen ſi, ako na ſveti veliko, inu poterpeshlivo terpíſh, sakaj to je eno ozhitno snamine, de ſi sa nebeſa isvólen. Urshoh je pred rokámi; ako veliko terpíſh, te Bóg lubi, ako poterpeshlivo terpíſh, ti Bogá lubiſh, kdor pa Bogá lubi, inu bo naſpróti od Bogá lublen, to je ja snamine, de je isvólen, saſtopíte tedej sapopádik donaſhne pridige. Jeſt rézhem, krishi, inu terplénje, karkoli sa ene ſorte ſo, ſo snamine lubesni boshje proti nam, to ſkashem v' pervimo dejli; poterpeshlivoſt v' krishih, inu v' terplenjo je snamine naſhe lubesni proti Bogó, to ſkashem v' drugimo dejli. Zhe ſe moja pridiga ne srajma sa prizheozhi puſtni zhaſ, ſe vender srajma sa donaſhni S. Evang. inu sa vaſ moje sveſte poſhluſhavze, ktiri, kakor vupam, ſte ſe she sdavnej odpovédali poſvetnimo veſelju, inu nevárnim puſtnim norzhſam. Preden sazhnem, proſim sa poterplénje.

I.

De vſe dobro, inu hudo, sunej greha, od Bogá pride, de vſe ſtvarí na ſveti drusiga ni ſo, kakor oróshje vſigamogózhne róke naſhiga Bogá, to je dognána vírna reſniza, sa to od tega ne bom govóril, kir moje naprejvsetje je le svishati, de krishi, inu terplénje ſo ozhitne snamina lubesni boshje proti nam. Zel urshoh tega v' temo obſtoji, kir krishe, inu terplénje nam poſhle Bóg is gole lubesni. Saſtopíte, inu previshejte ſe: kriſh, nadlóga, neſrezha, al sadéne greſhnika, al enga, k' v' pokóri shiví, al pravizhniga; sadéne greſhnika, tok' ga Bóg ſkus to h' pokóri pergajna, inu to ſe sgodí is lubesni; sadéne ſpokórnika, mu ozhe njegovo sadoſtiſturjénje polohkáti, inu to ſe sgodí is lubesni; sadéne nedolshniga, tok' mu ozhe Bóg saſhlushénje pogmérati, inu to ſe sgodí ſpet is lubesni. Deſlih Bóg greh bres konza ſovráshi, vender duſho, ktira je s' greham ognuſena, ne neha lubiti, inu nizh tolko ne sheli, kakor nje ſpreobernénje, sa to vſe ſtri, vſe ſkuſi, deb' njo dobíl. On nji govorí k' ſerzi ſkus notrejno opominvánje, on njo ſvarí ſkus pezhénje nje veſtí, od snotrej, inu od sunej ſkus glaſ ſojih nameſtnikov, ſkus ſtraſhne isgléde, ſoje ojſtre pravize; on ſe nje perlisúje s' obilnim shegnam, s' ſrezho v' zhaſnih rezhéh. Zhe to vſe nizh ne pomága, nizh ne vdá, vsame v' roke ojſtreſhi mitelne, nje poſhle vſe ſorte sópernoſti, nadlóge, krishe, inu neſrezhe, tok' rekózh deb' nje s' ſilo ozhí odperl,

perl, ſerzé omehzhál, inu h' pokóri perpélal. Sej veſh, moj zhlovk! kaj, inu kakó je ſturil evang. hiſhni ozha, kir povábleni ni ſo otli k'ohzéti priti; on je sapovedal ſojim hlapzam, na zeſte vun jiti, inu vſe kar jih bodo narajmali, revne, ſlepe, krúlove, noter perpeláti, inu ſiliti jih, keb' ſe branili. *Takó*, pravi *S.* Gregor. papesh, *ako ſe greſhnik, dokler mu vſe po ſrezhi, inu po volji gré, Bogó nozhe vdáti, sapové Bóg ſoim hlapzam, to je, krisham, naſrezham, inu nadlógam, de imajo zhes njega paſti, inu ga s'ſilo pergajnati k' pokóri.* Sdej sapové ſmerti, de mu vsame negovo lubleno, edino rojéno déte; sdej sapové opravlivim jesikam, de ga ob poſhtenje, inu zhaſt, ob ſrezho, inu lubesen per ludjeh perprávjo; sdej sapové bolesni, de odvsame njegovimo truplo lepóto, inu mozh; sdej sapové hudimo vreméno, de ga na premoshénju neſrézhniga ſtrí. Sgol hlapzi jése, inu pravize boshje. Med tim viharjam krishov, inu nadlóg, ſe greſhnik sbudi, pregleda, ſposna ſojga Bogá, ſe oberne k'pokóri: inu takó ſe ſpolnio nad njim beſede Dávida, k'je rekel, *kader ga Bóg tépe, inu mori, ga sazhné iſkati*, ſe verne nasaj, inu k'njemo pride, gre ſam v'ſe, ſposna ſoj greh, ga sgréva, inu ſovráshi, rata ſpokornik. Al kadar she ſpokornik rata, bo morbit vſaj po tim shivel bres terplénja, bres krishov, inu nadlog? po obeni vishi, ampak bo morbit mogel ſhe vezh terpéti. Dobrotlivi Bóg mu ozhe sdej is ſoje breskonzhne lubesni ravno ſkus te mitelne pokóro, inu sadoſtiſturiénje polohkáti, s' ktirim ga je popret h' pokóri pergajnal, sakaj boshji pravizi mo-

more sa greh sadosti sturjeno biti, kir grévenga sbrishe le greh samó, dolg greha pa ostane. Greshnik bi szer mogel sam skus ojstre, spokórne déla pravizi boshji sadosti stariti, al kokó mlazhen je v' temó, vemo, kaj tedej stri dobrotlivi Bóg?

II.

Kir shelí, deb' se greshnik kmalo spokóril, mu poshle sdej ta, sdej uni krish, inu mu tok' rekózh sam dnár v' roke da, s' ktirim sna plazhati, kar je dolshán. Al ni to délo boshje lubesni? Poterpeshlivost v' terplenjo vsame Bóg sa pokóro gori, deslih smo she sa volo poirbaniga greha h' terplénjo obsojeni, keb' tudi samí ne bli obenga lestniga strili, al ni to délo boshje lubesni? On nas na temó sveti s' krishi pokori, deb' mu treba ne blo nas strafvati v' vezhnosti, al ni to délo boshje lubesni? Kokó bolshi je terpéti na temó, kakor na unimo sveti, zhasno, kakor vezhno! Tukej se le malokdej terpí zel bres vsiga troshta, tam smiram, tukej bo vender v' zhasi terplénje polohkáno, tam nigdar, tukej se skus terplénje dolg greha sbrishe, se sashlushenje pogméra, tam ne; tam je nar vezhi terplénje bres sashlushenja, tam se pokoré, pa vender sa pokóro ni plazhíla. Ravno tokó more premishluvati nedolshni, kadar na sveti terpí, al je bla, more mislíti sam per sebi, moja nedolshnost kdej bres vsiga mádesha? al se ni sim vezhkrat spoteknil? al ni sim tudi v' zhasi pádil? kolkokrat is nevédnosti, kolkokrat is nágnosti, kolkokrat is posabli-

vo-

voſti; tedej imam tudi kej plazhváti boshji pravizi. Inu kolko mi h'temó perpomórejo krishi, inu sópernoſti, ktire mi poſhle is lubesni dobrotlivi Bóg! Al Bóg, kadar nedolshniga terpéti puſtí, ima sraven ſhe en ſhlahtniſhi zil, inu konz, on ga namrezh shelí smiram v' nedolshnoſti ohraniti, inu smiram bel popólnama ſtriti. Kolkokrat bi preſtópil brumni pót brúmnoſti, keb' mu Bóg kriſh odvsel, pod ktirim sdihuje! Glejte tam Adáma, tukej Jóba, obdva boſta od ſojih shén perlisneno h' greho napelvána, sa Adáma je ſzer dobro, de ima ſhe pervo nedolshnoſt, de je ſhe meſó dúho, nágnenje pámeti, pámet Bogó podvérshena; al hudo je sa Jóba, kir natura je ſhe ſkashéna, pámet oſlepléna, nágnenje mozhno, kdo bi ne rekel, de Adám ne more, Jób more premágan biti? Inu vender ſe ni takó sgodilo, Adám bo premágan na pervo beſedo ſoje shéne, Jób ſe na veliko pogovarjanje premágati ne dá, od kod to? *Od tod*, pravi *S.* Aug. *kir Adám je bil ſkuſhan v' veſeljo, inu v' ſrezhnimo ſtani; Jób pa naſpróti v' terplenjo, inu v' nadlógi, mozhneſhi je bil Jób na gnoju, kakor Adám v' paradishi.* To je vezhdejl reslozhek med dvema nedolshnim, is ktirih eden je na ſveti ſrezhen, drugi neſrezhen, pervi lohko, inu hitro pade, drugi ne. Terplénje da duſhi poſebno mozh ſkuſhnave premagváti, naſpróti kdor je bres krisha, inu terplénja, je vezhdejl ſlab, deb' mogel nágnenje premagváti. Glej, zhlovk! takó bo nedolshnoſt v' terplénju, inu v' krishih ohránena, inu sraven tega pride smiram h' vezhi popólnomaſti. Kir Abſalóm dolgo odlozhénje od ſojga ozhéta

ni

mejn ſmem godernáti, inu nevólen biti, kir morem ſposnati, de grefhnik ſim ſkus grehe moje safhlushil tavshentkrat, kar terpím? tedej ózhem terpéti, inu movzháti, kir ſpodóbno je, de grefhnik déla pokóro. Vem is vire, is Ss. Vuzhenikov, inu is ſkufhne, de obeden ni perſhal v' nebeſa, kakor ſamó po póti krishov, inu terplénja, ta pót je Jeſuſ ſam sasnamval, po tej póti je on ſam pervi ſhal, po tej póti ſo ſhli sa njim vſi, kar ſe jih sdej s' njim v' nebeſih veſelj, tedej tudi sa me druge póti ni, ako ózhem enkrat kje gori sa njimi briti, tedej ózhem terpéti, inu movzháti, kir ſpodobno je, de ſe hlapzi ne godí bolſhi, kakor ſe je goſpódo godilo. Ako poterpeshlivo terpím, je krifh bel lohák, délam sa grehe pokóro, sbirom ſkupej sa vezhnoſt safhlushénje; ako névolno terpím, je krifh bel teshák, ni pokóre, ne safhlushénja, tedej ózhem terpéti, inu movzháti, kir ſpodobno je, de pokáshem v' dianju, de lubim mojga Bógà, kir poterpeshlivoſt v' krishih, inu v' terplenju je nar bel ozhitno snamine moje lubesni proti njemo, kakor bomo vidili v' drugimo dejli.

I.

De bo ſvet ſposnal, de jeſt ozhéta lubim, vſtanite gori, inu pejmo; takó je govóril Jeſuſ ſojim Apoſtelnam, k' je po konzháni sadni vezherji rajtal jiti na ojſko góro, inu sazhéti ſoje grenko terplénje. Glej zhlovk! is perpravnoſti, s' ktiro ſe je terplénjo podvergel, inu is poterpeshlivoſti, s' ktiro je martro, inu

ſmert

3tim Pont. maiss Sum S. 3 Königk . . 116.
4tum " " " " . . 133.
5tum " " " " . . 148.
6tum " " " " . . 165
Pontuys Septuagesima . . 182.
" Sexagesima . . 199.
" Quinquagesima . . 216.

Gruvedi Clockefte
pogibeli skmertnge greha
selabek razledvo greshnikov
pepadanje ke molek in vedke greh
begania molek gretov
Zadreshenyd
kriszov y terplenj Szuszu dramanya Gyrdu

Is oſmim ali sadnim sveskam bode ta Dejl Nedelskih Pridig konzhan, is katerim tudi en poſebni Titel, Predgovor, Regiſter ali Kasavz vunkej dan bode.

ſmert preſtál, je otel Jesuſ, de ima ſposnáti ſvet njegovo lubesen proti ozheti. Al ne bomo tudi mi ſkus poterpeshlivoſt v' krishih, inu v' terplénju, kar jih pride zhes naſ, naſho lubesen proti Bogo na snanje dali? Martra bo ſploh sa naſ ozhitniſhi snamine zhiſte lubesni boshje dershána, sa to tudi katolſhka zirku ne zvibla, taiſtiga na altar poſtáviti, kakor ſvetnika zhaſtiti, ktir je preſtal martro, dal krí, inu shivlenje sa víro, inu sa Jesuſa. Al S. Greg. pravi: *de snamo tudi bres mézha, inu bres ógna marterniki biti*, namrezh ſkus ſtanovitno poterpeshlivoſt v' terplénju, sakaj martra ne ſtrí marternika, ampak marternika ſtrí le poterpeshlivoſt v' martri, ta je ozhitno snamine naſhe lubesni proti Bogó. Zhe ſe ti nebó ſméja, inu ti vſe po volji, inu po ſrezhi gré, takrat je lohko rézhi: *goſpód! jeſt te lubim*; al ta lubesen ſhe ni reſnizhna, kir ſe ſhe sadoſti ne vé, al lubiſh vezh dobróte, al tega, ktir ti dobróte ſkashe, al lubiſh Bogá le sa volo njega ſamiga, al ga lubiſh sa to, kir ti dobro ſtrí. Tudi Dávid je ménil, de takrat, kje na zhaſnim ſrezhen bil, je bla njegova lubesen prot Bogó ſerzhna, inu reſnizhna, sa to ſposna: *jeſt ſim rekel v' moji ſrezhi, nizh me ne more od Bogá odverniti*; al k' ſo ſe njegove okulſtáve preoberníle, k' ſo neſrezhe, kriſhi, inu nadlóge zhes njega perſhlé, al je tudi po tim takó govóril? Poſhluſhajte, njegove beſéde v' terplénju ſo ble té: *ti ſi odvernil od mene toje oblizhje, o goſpód! inu jeſt ſim vuſ smeſhan.* Sa volo tega, deb'ſe vezh ne golfal v' lubesni prot Bogó, je proſil: *ſkuſhej me, o goſpód!*

ſkus ogen krishov, inu terplénja, de bo moja lubesen proti tebi reſnizhna snajdena. Ja! ſkus ogen krishov, inu terplénja more lubesen ſkúſhana biti, kakor bo slató ſkus ogen resbélene pezhí ſkúſhano, de ſe pokáshe nje zéna, inu vrednóſt. Dokler v' míri, v' pokoju, inu v' ſrezhi shivíſh, moj zhlovk! ni ſi sagviſhan, ako v' reſnizi lubiſh Bogá, inu tudi Bogó ne daſh ozhitniga snamina toje lubesni; al kadar ſi ſlab, inu bolán, reven, inu sanizhvan, saſhpotan, inu pregajnan, zhe takrat roko boshjo, ktira te pokorí, ponishno kuſhneſh, zhe ſe takrat pred Bógam, ktir ſoje oblizhje od tebe odvérne, al te le s' jesnim ozhéſam gleda, ponishaſh, njega sa tepénje sahváliſh, inu smiram enako s' ajfram ſhlushiſh, njegovo previdnoſt moliſh, takrat snaſh rézhi s' S. Pet. poln savupanja: *ti veſh, o goſpód, moj Bóg! de te lubim*; ne tojo dorotlivoſt, ne toje dobróte, ampak tebe ſamiga; dokler ſi toj obilni shegen islíval zhes me, inu mi ſrezho dal, ſim ſzer vezhkrat rekel, de te lubim, pa to je blo le is hvaléshnoſti sa toje gnade, inu dobróte; al sdej, kir perpravno, poterpeshlivo, radovólno vsamem grenki kelh krishov, inu terplénja is tojih rók, sdej, o Bóg! ne moreſh nizh zviblati nad mojo reſnizhno lubesnjo proti tebi. Ja, zhlovk! Bóg nad to vezh ne zvibla; on je prevíshan, de ga v' reſnizi lubiſh, inu ſzer ne sa volo dobróte, kir ſe proti tebi ojſter ne ſkashe, ampak le sa voli njega ſamiga. On govorí k' tebi, kakor je nekdej Angel boshji na mejſti Bogá h' Abrahamo govóril, kje rekel: *sdej ſposnám, de ſe Bogá*

gá bojiſh. Sdej vidim, de ga v' reſnizi is ſérza lubiſh.

II.

Kolko, inu koko velike snamina boshjiga ſtrahú, inu ſerzhne lubesni je dal she popret Abraham ſojmo Bogo, inu vender je Bóg ſhe le sdej njegovo lubesen sa reſnizhno ſposnál. Na povélje boshjie je on sapuſtil hiſho ſojga ozhéta, ſojo shlahto, ſojo deshélo, ſe je dershal doſti let, kakor ptuji, med nevírnim, malikvavſkim ludſtvam, je preſtal poterpeshlivo vſe, kar ga je sadélo v' temo zhaſi ſoperniga, inu teshavniga; terpel je shaloſt sa volo nerodovitnoſti ſoje shene, sháloſt, kje Bóg takó dolgo odláſhal ſpolniti ſoje njemo ſturjéne oblube; inu per vſemo temó vender ſhe ni imel ſrezhe, deb' bil sa reſnizhno ſposnál Bóg njegovo lubesen. Takrat ſhe lé, kje Bóg dal njemo eno sapovd, káker ſhna nigdar enmo zhloveko od nebeſ ni dána bla, de namrezh ima sakláti, inu sa ofer ſeshgáti ſojga leſtniga, edinorojéniga ſina, k'ga je she svésal, na germádo polóshil, s' mezham nad njim samáhnil, takrat ſhe lé mu osnáni Bóg ſkus Angela, de nad njegovo lubesnjo nizh vezh ne zvibla, de je sa reſnizhno ſposná, kir leſtnimo ſino sa volo Bógá ni saneſel. Glej, is tega, o zhlovk! de nizh ni takó veliziga, nizh takó teſhkiga, kar bi ne mogel poterpeshlivo prenéſti, ako v' reſnizi lubiſh Bogá; glej, de toja poterpeshlivoſt, je tolko bel ozhitno snamine toje lubesni proti Bogó, kolker vezh krishov, nadlog, inu sópernoſti

preneſeſh s' poterpeshlivoſtjo. Tedej nizh drusiga ni, kakor pománkanje lubesni prot Bogó, ako ſe v' terplénju daſh premagati od nepoterpeshlivoſti, ako ſe zhes ſtvari jesiſh, zhes Bogá, inu njegovo previdnoſt godernáſh, ako toshiſh nevolno, inu zagujeſh. Kolko bel po pámeti, inu po víri je, ako is lubesni gori vsameſh, is lubesni preterpíſh, kar ti Bóg is lubesni póſhle. Previshan ſi, moj zhlovk! de vſe, karkoli te sadéne teshavniga, pride od Bogá, ktir te lubi, inu ravno sa to, k' te lubi, ſkus ſojo lubesen drusiga ne shelí, kakor ſtriti te vezhno ſrezhniga. Sakaj, al ſi greſhnik, inu toko je sa te nar vezhi ſrezha, ako boſh h' pokóri sbudén, inu k' temó ti nar bel pomagajo krishi, inu nadlóge; al shivíſh v' pokóri, inu takó je ſpet sa te nar vezhi ſrezha, de imaſh perloshnoſt sdej v' temó shivlenju, pravizi boshji sadoſti ſtriti, inu plazhati dolg, ktirga ſi ſkus greh ſturil, inu h' temó ti ſpet nar bel pomágajo krishi, inu nadlóge; al ſi nedolshen, inu takó je ſpet sa te nar vezhi ſrezha, de v' nedolshnoſti ne le ſamó do konza ſtanoviten oſtáneſh, ampak de smiram vezh gori jemleſh v' popólnomaſti, inu h' temó ti ſpet nar bel pomágajo krishi, inu nadlóge. Glej, to je urshoh, to je zil, inu konz, ktirga ima dobrotlivi Bóg, kadar te kej terpéti puſtí, ta dobizhek ti pernéſe zhaſno terplénje, ako ga le ozheſh noſiti s' poterpeshlivoſtjo. Sturi, moj zhlovk! tako, kaderkoli te en kriſh, al ena neſrezha sadéne; ſpomni ſe, de pride od Bogá, veſeli se, de imaſh perloshnoſt, ozhitno pokasati mu, de ga is ſerza lubiſh, kir ſa volo nje-

ga

ga radovolno terpíſh. Skus to ſi boſh terplénje polohkál, inu pomajnſhal, ſi boſh grenkóſt krisha poſladkál, inu v' narvezhi nadlógi vshival nar vezhi notrejni troſht, de boſh samogel rézhi, kakor je rekel S. Paul, k' je v' terplénju, inu v' pregajnanju savpíl: *poln tróſhta ſim, is ſérza ſe veſelim v' vſih mojih nadlógah.*

III.

Greſhnik tedej, ako te tóshi veſt, de veliko ſi greſhíl, kar shiviſh na ſveti, ako toj dolg ſhe smiram gméraſh, de ſkorej ni dnéva, deb' per Bogó v' eno al drugo samíro ne pádil, ſposnej vender, kakó velika je proti tebi lubesen boshja, kakó veliko je boshje vſmilenje, akó ti Bóg poſhle vſe ſorte neſrezhe, te obloshí s' krishi, inu nadlógami, te puſtí shivéti v' terplénju. Miſli lé en malo, vſaki greh je breskonzhna hudobía, keb' bil tudi v' tojmo zelimo shivlenju le en ſami ſmertni greh dopernéſel, ſi sa volo tega ſamiga vreden vezhno pogublen biti; kolko vezh tedej ſi vreden pogublénja, k' ſi jih dopernéſel morbit, de ſhtivila ne veſh. Kolkerkrat tedej ſi ſmertno greſhíl, tolkokrat bi te bil Bóg po vſi pravizi snal pogubiti. Vender on to ni ſturil, *kir ne shelí ſmert greſhnika, ampak deb' ſe ſpokóril, inu shivel.* On ti sanáſha, te zhaka, klizhe, vábi, proſi, s' dobrim, inu s' hudim; al kir ſe ſlepó na vdáſh, te vdári s' zhaſnim terplénjam, deb' ſe sbrihtal, ſam v' ſe ſhal, greh sapuſtil, h' pokóri ſe podál. Tok' ſposnej vſmile-

no

no róko lubesni polniga Bogá, dej greho ſlovó, terpí poterpeshlivo, kar ſi ſkus greh saſhlushil, inu ſposnej, de Bóg, deslih ſi ga reshálil, te vender ſhe lubi, kir te zhaſno tépe, de ti bo vezhno sanéſel, te obloshí na temó ſveti s' krishi, inu nadlógami, de te bo na unimo ſveti vezhno ſrezhniga ſturil, ſpokornik! ako te bolí ſerzé, de, ako lih ſi greh she sdavnej sapuſtil, inu sazhel brumno shivéti, vender zviblaſh, al boſh mogel kdej pravizi boshji sadoſti ſtriti, ſposnej vender, kakó velika je proti tebi lubesen boshja, kakó veliko je boshje vſmilenje, ako te Bóg puſtí shivéti v' krishih, v' nadlógah, inu v' terplenju; miſli lé en malo, kakor je vſaki ſmertni greh breskonzhno reshalénje boshje, tok' pogirje tudi vſaki ſmertni greh breskonzhno sadoſtiſturjenje; kakó pa boſh Bogó bres konza sadoſti ſturil? ſkus kaj sa ene ſpokórne déla? vſe toje pokóre, inu dobre déla obſtoje al v' molitvi, al v' poſti, al v' almoshni, na ktiro ſe moreſh s' savupanjam saneſti? na molitu né, kir je vezhdejl bres ándohti, inu reſtréſena, na poſt tudi né, kir ga je malo, inu ta bo ſlabo dershán, na álmoshno tudi né, kir al nerád daſh, al jo morbit ſam poterbújeſh, kaj bo sa pokóro? kdaj boſh pravizi boshji sadoſti ſturil? Sposnej lubesen tojga Bogá, on kir vidi, de toja pokóra je smiram pomanklíva, ti ozhe v' temo h' pomózhi priti, ti poſhle sópernoſti, neſrezhe, krishe, teshávе, inu ti ſkus to perloshnoſt da, deb' ſkus poterpeshlivoſt v' terplénju pravizi boshji sadoſti ſturil, kir ſkus druge déla ne moreſh sadoſti ſtriti. Sposnej, de Bóg te lubi, kir ti ſam

obil-

obilne mitelne na róke da, de samoreſh ſtriti vredno pokóro; terpi poterpèshlivo, inu veſéli ſe, k' bo perſhlá ſmert, boſh pred Bógam, kakor ſkus ogen ozhiſteno slató, pravizhen snajden. Nedolshni! ako ſe bojiſh v' ſredi ſvetá, med tolko ſkuſhnávami, v' tolko nevárnoſtih sgubiti nedolshnoſt, gnado boshjo, perjasnoſt Jesuſovo, ſposnej, kakó velika je proti tebi lubesen boshja, kakó veliko boshje vſmilénje, ako te puſti Bóg na ſvetá shivéti v' sópernoſtih, v' ſtiſkah, inu v' nadlógi; Bóg previdi, ako bi tebi dobro, vſe po volji, inu po ſrezhi ſhlo, bi snal na Bogá posábiti, prevséten ratati, v' greh sagásiti, kaj tedej ſtrí sa toje isvelizhanje ſkerbni Bóg? on ti poſhle teſháve, inu sópernoſti, de ſe vezhkrat na njega ſpómniſh, te obloshí s' krishi, inu nadlógami, de smiram ponishen oſtaneſh, te ogradí s' ternjam zhaſniga terplénja, de oſtaneſh sveſt Bogó, ſtanovíten v' brúmnoſti. Sposnej tedej boshjo lubesen, bodi poterpeshliv v' terplénju, kadar pride ſmert, boſh kakor rósha med ternjam vreden snajden is puſháve tega ſvetá v' nebeſhki paradíſh preſajén biti.

Kir tedej je temó takó, mozhnó shélim, deb' ſi ſtrili sa zajta dobre miſli, inu previdnoſt sa vaſhe isvelizhanje. De ne boſh, moj zhlovk! ſkus nevólo v' terplénju ſam ſoj ſovrashnik, deb' otel dvakrat neſrezhen biti, na temó ſveti sa volo krishov, inu nadlóg, ktire terpíſh, na unimo ſveti sa volo nevóle, s' ktiro v' terplénju reshálish Bogá, obshaluj doneſ toja nepoterpeshlivoſt, ktiro ſi dosdej imel, inu oblubi sa naprej radovólno terpéti, kar bo Bóg sópernigа

ga zhes te poſlal, inu sdihni k' Jesuſi: *Lubi Jesuſ! pervizh te sahvalimo ponishno sa tojo breskonzhno lubesen, ktiro proti nam imaſh, ktiro pokásheſh nar bel ozhitno ſkus to, de naſ na ſveti puſtiſh terpéti, shivéti v' krishih, inu v' vſe ſorte sópernoſtih; toj zil, inu konz v' temo je ſvet, kir drusiga ſkus to ne shelliſh, kakor nam perloshnoſt dati, deb' sa naſhe doperneſéne grehe v' temo shivlenju toji pravizi sadoſti ſtrili, obilno saſhlushenje sa vezhnoſt ſkupej ſpráviti, inu tojo lubesen s' naſprotno lubesnjo povernili. Drugizh te proſimo ponishno sa odpuſhenje, de dosdej tolkokrat ſmo ſe v' terplénju od nevóle premágati dáli, saſhlushenje sgubili, tebe reshallli; ne glej na pretezheno, kir doneſ ti oblubimo, sa naprei, karkoli bo toja previdnoſt teſhkiga, inu sóperniga zhes naſ poſlala, radovólno gori vseti, naſho voljo s' tojo ſkleniti, inu poterpeshlivo preneſti vſe sa volo tebe, is lubesni proti tebi, k' toji zhaſti. Al kir posnámo naſho ſlaboſt, kir vémo is ſkuſhne, de vſe prevézh naglo snamo od nevóle, inu nepoterpeshlivoſti premágani biti, sa to proſimo, lubi Jesuſ! dej nam tojo gnado, inu táko mózh, kákerſhno ſi dal v' terplénju tojim isvólenim, de k' naſhi pokóri, k' naſhimo saſhlushenju bomo na temó ſveti poterpeshlivo terpéli, inu ſkus to ſe vredni ſtrili, enkrat s' teboj ſe vezhno v' nebeſih veſeliti. Amen.*

PRI-

PRIDIGA

Na I. Nedélo v' Pósti.

Potim k' se je shtirdeset dní, inu shtirdeset nozhí póstil. Matth. 4.

Sazhétik shtirdesetdanskiga pósta vsakimo duhovnimo pastirjo dolshnost naloshí govoriti od treke zerkovne sapovdi, inu opominati vírne, de imajo pod sgubizhkam vezhniga isvelizhanja skasati pokórshino katolshki zirkvi, ktira sapové, de se imamo shtirdeset dní pred veliko nozhjó, shtiri kváterne tedne, inu druge sapovédane póste postiti, tudi ob petkih, inu sabótih od mesnih jedí se sdershati; sakaj Jesus sam pravi, ktir zirku ne poshlusha, inu ne bóga, tega imamo dershati sa enga od gmajne svetnikov odlózheniga, ozhitniga greshnika. Vem, de dosti jih je, ktirim se sapovd S. Pósta sabstojn reslága, kir med pustam, inu postam obenga reslozhka nimajo. To so puntarski, nepokórni otrozi katolshke zirkve. Nizh sa to, pustimo jih, govoril bom vender od posta sa to, de ti, ktiri posta ne dershé, ne bodo iméli per sodbi urshoha sgovarjati se, de ni so vedili soje dolshnosti, inu de ti, ktiri v' tej sapovdi katolshki zirkvi pokórshino skashejo, bodo she bel potérjeni v' ajsri, v' svestóbi, inu v' pokóri, ktira pogirje od vsaziga kristiana S. postni

zhas

zhaſ. Sovráshniki, al veliko vezh frejvírni, sanizhvavzi poſta ſe s' *S.* Evang. sgovárjajo, kir pravi Jesuſ: *Kar ſkus vuſta noter gre, to ne ognuſi zhloveka*, is ktirih beſedí ſklénejo, de ako ſe tudi v' poſti, kváterni teden, v' petik, inu v' ſabóto meſo shré, to zhloveka ne more ognuſiti, al greha deléshniga ſtriti. Poglejte, kako ſojo veſt gladjo! Pa ne vem, al is nevúmnoſti, al is hudobíe. Is nevúmnoſti, miſlim, de né, k' ſo reſvetléni, inu modri; tedej le is hudobíe. Jeſt jim perpuſtím, de meſó ſamó na ſebi, nej ſe jé velki pétik, al na puſtni dan, zhloveka ne more ognuſiti, al pogubiti, ampak nepokórſhina proti katolſhki zirkvi, nesdershánje, pohujſhanje, hudóba ſerzá, poredna volja, kar je vſe s' prepovédano jedjo meſá v' poſti ſkléneno, to duſho ognuſi, ſkus to ſe zhlovk pregreſhí, ſkus to rata ſovráshen pred boshjim oblizhjam, inu vreden pogublenja, ako ne ſtrí vredno pokóro. Jábuko v' paradishi je bló ſamó na ſebi nedolshno, de ga je Adam vgrisnil, ſkus to ni mogel greſhíti; al kir je on ſkus pokuſhno jábuka Bogó nepokóren bil, boshjo sapovd sanizhval, inu prelómil, ſkus to ſi je nebó saperl, ſmertno greſhil, ſam ſebe, inu zel zhloveſki ród neſrezhen ſturil. Doneſ tedej vam shelím od poſta potreben navk dáti, inu vam ſkasati, de dolshní ſmo ſe poſtiti, inu sdershati od meſá, kakor katolſhka zirku sapovduje, to svisham v' pervimo dejli, keb' nam tudi zirku poſta ne bla sapovédala, bi ſe vender mogli poſtiti, inu sdershati, to pokáshem v' drugimu dejli. Dva sa naſhe zhaſe potrebna navuka; preden vam

jih

jih na dalej resloshím, perprávite ſe k' samerklivimo poſhluſhanju.

I.

Poſtiti ſe, inu sdershati ſe drusiga ni, kakor eno pertérganje gviſhnih jedí s' tim reslozhkam, de ta, k' ſe poſti, ſe sdershí od meſá, ſe le enkrat en dan do ſitiga najé, inu dershí v' jedi orengo zhaſa, ta pa, k' ſe le ſamo sdershí, ne jej v' petik, inu v' ſabóto meſá. Al poſtiti ſe po sapovdi katolſhke zirkve, ſe pravi ne ſamo od meſá ſe sdershati, ampak sraven nizh vezh, kakor enkrat zhes dan do ſitiga ſe najeſti. Zirku je to sapovédala sa to, pravi S. Tom. de bo meſó krishano, inu poshelenje saterro, pa vender tako, de natura sraven ne bo vmorjéna, ampak obvárvana. Inu sa naturo ohraniti je sadoſti le enkrat zhes dan do ſitiga ſe najeſti; misa pa s' poſtnim jedmi obloshiti, ſe ne pravi poſt dershati, ampak poshelénje zerklati. Sraven tega, de v' poſti ſme zhlovk le enkrat zhes dan ſit biti, ſe more v' jedi tudi orenga zhaſa dershati. Nekdej ſo ſe otiſhali kriſtiani ſhe le potim, kje ſonze doli ſhlo, ta navada je bla ſhe ob zhaſi S. Bern. al potim je katolſhka zirku smiram vezh preglédala, inu sa volo zhloveſke ſlabóſti perpuſtila, de ura jedí, ni ſhe le po ſonzhnimo sahódo, ampak ob poldan dershána bla; pred poldnévam pa ni dopuſheno jeſti, sakaj S. Tom. pravi, tiſti prelómi poſt, ktir jej pred zhaſam, kakor ga je zirku odlozhíla. Poſtiti tedej ſe pravi, od meſnih jedí popolnama ſe sdershati, do poldan tiſh

oſta-

oſtati, ob poldan ſe najeſti, kolker natura poterbuje, od poldan do vezhera nizh vseti, inu svezhir ſi pertergati, to je, ne do ſitiga ſe najeſti. Vſtane vpraſhanje, al je dopuſheno v' poſti svezhir kej jeſti? de enkolko jeſti je dopuſheno, vſi vuzheniki pravjo. Pervi kriſtiani od vezhirje nizh ni ſo vedili, k' ſo ſhe le po ſonzhnimo ſahodu kolili, al kje kolilo na poldan poſtavleno bilo, je zirku dopuſtila, de tudi svezhir ſe ſmej enkolko jeſti, inu piti, inu vezhirja v' poſti je odlozhil S. Carol. Borom. na en lot jedí, inu na en kosarz piazhe. Prepovedano pa vſelej oſtane, vezh, kakor enkrat na dan do ſitiga ſe najeſti, al pa meſne, inu poſtne jedí ſkupej ushivati, sakaj urshoh, de zirku poſt sapovej, je kroténje meſa, inu hudiga poshelénja, to pa ne bo kroténo, zhe ſe na dan vezhkrat do ſitiga najéſh, al pa meſne, inu poſtne jedí ſkupej ushivaſh; sa volo tega poſt prelomi taiſti, ktir pred poldnevam ushije, eno dobro shúpo, al mléko, al po navádi mlezhno kafé, kir te rezhí zhloveka bel redé, koker kolilo, sakaj pred zhaſam ſe ushiti ne ſmej nizh, kar zhloveka naſiti. Vſtane vpraſhanje, al prelomi poſt taiſti, ktir zheſ zhaſ jedí v' poſti pijé? tukej puſtim druge govoriti. Neapelſki katekismuſ právi, kdor pijé ſrovo, al shgáno vino, al drúge piázhe, ktire zhlovéka naſitjo, inu mózhniga ſtre, ta poſt prelomi; vuzheník Lambert právi, poſtiti ſe pravi lakoto, inu shéjo terpéti. Je ſzer ſploh pregóvor: piazha ne prelomi poſt, al ta pregovor ni reſnizhen, je naſprúten navúkam Ss. Vuzheníkov. Ravno tokó govorí S. Magnus, kir pravi:

v' poſt-

v' poſtnih dnevih je dopuſheno zhes zhaſ jedí tolko píti, kolker je potreba sa shejo vgáſniti, kir s' piazho bo jed v' shelodzu loshej szirana, inu to pomaga h' sravjo, al zhe je piázha nesmaſna, tok' bo Bóg reshalen ravno takó, kakor keb' ſe poſt v' jedi prelomil. Pervi kriſtiani v' poſti zheſ zhaſ jedí tudi v' velike sheji ni ſo píli. S. Fructuos. Taragonſki ſhkof, k' je bil k' ſmerti pelán, ſo mu nekteri is vſmilenja en kosarz vode ponúdili, deb' loshej preſtal martro, al on je odgovoril, zhaſ póſta ni ſhe menîl, Bóg vari popreit píti, martran pak je bil en petik do poldan ob doſétih, kako mozhno ta navk, inu isgled ſedajne kriſtiani k' ſramoti ſtrí, ne bom reslagal, le ſamí pomiſlite.

II.

Al na to kaj pravjo frejvírniki? kaj mi bo zirku sapovdvála, inu v' jedí, al prázhi menike ſtávila, Bóg je v' ſtváril sa zhlovéka jed, inu piázho, natúra to tirja, inu poterbúje, kdo mi bo bránil jeſti, inu píti, kar ózhem, kader ozhem, de le imam? O nikár toko! víro poſhlufhajte; al ni ſapovd Jeſuſova, gréh pokoríti, greſhno poshelénje treti, meſo krí-shati? al tedej zirku níma pravíze, inu oblaſti v' poſebnih dnevih ſapovédati to, kar nje shénen Jeſuſ shelí? Jeſuſ ſam ſe je poſtil, prizha donáſhni S. Evang. on je poſt vſelej hválil, inu povsdígnil, inu mu perpiſal poſebno mózh, kje rekel, de poſebna sorta hudízhou ne m're dergázhi pregnana biti, kakor s' poſtam, inu molitvo; al zirku od Jeſuſa poſtavlena leto ne

bo

bo mogla sapovedati? kir vender vſe, kar sapovej, na meſti Jesuſa, v' imeno Jesuſovimo sapovdúje? Kaj tedej bo enkrat sa taiſte, ktir zirkvi to oblaſt odrekó, al sanizhújejo, kir vpije Jesuſ, kdor vaſ, moji nameſtniki, papesha, ſhkofe, inu druge máſhnike, poſhluſha, inu Bogá, ta méne poſhluſha, kdor vaſ sanizhúje, ta méne sanizhúje, inu kdor méne sanizhúje, ta sanizhúje tega, ktir je méne poſlal, ozhéta. Urshoh, de zirku poſt sapovej, je leta, sa pregréhe pravizi boshji sadóſti ſtriti, jeso boshjo s'tim ſpokornim delam potoláshiti, hudo poshelénje meſa krotiti, truplo pod pokórſhno duhá perpraviti, duſho od greſhnih miſli ozhiſtiſti, molitvi vezhi mózh dáti, al to ni ſo ſvéti urshohi, sakaj je poſt sapovedan? Vſtane vpraſhanje, kdaj ſe ſmertno pregreſhí zheſ sapoved poſta? pervizh takrat, k' ſe meſo jej bres dopuſhenja; drugizh k' ſe meſne, inu poſtne jedi ſkupej ushivajo; trekizh k' ſe na dan, vezh, kakor enkrat do ſitiga najej. Zhe kdo te tri vishe le enkolko preſtópi, ſe tudi le enkolko, to je, le odpuſtlivo pregreſhi. Kdo je dolshan od meſnih jedí ſe sdershati? vſaki, ktir je ſedmo leto ſoje ſtároſti ſpólnil, kir v' ti ſtároſti ſe she sazhne greh ſposnuvati. Je pak tudi dolshan zhlovek prez po ſpolnenimo ſedmimo leto ſe poſtiti? Kir mladoſt vezh jedí poterbuje, k' je ſhe v' ráſti, ni dolshán ſe poſtiti, de ravno je dolshan od meſnih jedí ſe sdershati. Kadar ſe pak mládimo zhlovéko poshelénje, inu húdo nagnenje glaſiti sazhné, more tudi sazheti ſi kej pertergváti; potim pa, k' vpravi ſtan, k' dobri mózhi pride, je dolshan ne

ſa-

ſamo ſe sdershati, ampak tudi poſtiti. Kdor tedej je en, inu dvajſet let ſtar, inu ſzer per dobrimo sdravje, je dolshan pod ſmertnim gréham ne ſamo od meſnih jedí ſe sdershati, ampak tudi ſe poſtiti, to je le enkrat na dan do ſítiga ſe najéſti, inu ſvezhir ſi pertergati. Ktiri ſo od dolshnoſti, poſta vun vseti? Vſi taiſti, ktiri bodo od reſnizhnih urshohou nasaj dershání, ktiri urshahi ſe s' poſtam ne morejo vseti, katolſhka zirku je dobra mati, ktira ima s' sojim vírnim vſelej vſmilenje.

III.

Od dolshnoſti poſta ſo tedej vun vséti pervizh mladi, kakor ſim she sgorej ſpomnil, inu ſtari, ktiri ſo toko ſlabi, de poterbújejo vezhkrat naſiteni biti, zhe si nozhejo na ſojmo sdravjo ſhkodvati. Vender ſtaroſt ſama ne ſgovorí od poſta, zhe ima zhlovk ſhe sadoſti mozhí, de samóre poſt prenéſti, treba je veliko vezh na mozh trupla, koker na ſtaroſt gledati, sakaj snajdejo ſe moshé, inu shéne per 70 leitah, ktiri ſo bel sdravi, inu mozhneſhi, kakor nektére per 30 leitah. Staroſt ſama tedej obenga od poſta nesgovarí, zhe ni ſtaroſt s'bolesnjo, al s' ſlaboſtjo ſklénena, sakaj dokler zhlovk more, toko dolgo je dolshan délati pokóro. Drugizh preglèda zirku poſt taiſtim, ktiri teſhko délajo, kir teſhke déla poterbújejo veliko mózh trupla, kováti, zimprati, oráti, kopáti, derva ſékati, déla, ktire truplo utrudjo, sgovore od dolshnoſti poſta, vender ne dopuſté jeſti meſo, zhe ni velika dragina, zhe je

mo-

mogózhe s' poſtnim jedmi ishájati; druge opravila pak, kakor piſati, málati, ſhivati, inu ſploh vſe take déla, ktire truplo ne utrudjo, ne sgovoré od dolshnoſti poſta. Trekizh pregléda zirku poſt popotnim, zhe ſe snajdejo na dolgi, teshavni poti, na ktiri bo truplo vezhdejl mozhno ſtrudeno. Od sapovedi poſta ſo vun vseti bolníki, eni popólnama, eni le enkolko, kakerſhna je bolésen, sakaj zirku ne tirja, de ſe ima meſo vmoriti, ampak le njegovo poshelénje ukrotiti, inu kir je jarm Jesuſov ſladak, tok' nizh ne bo od zirkve sapovedano, kar je nemogózhe ſtriti; sa to odvéshe zirku od poſta tudi noſezhe, inu dojezhe matere, zhe bi morbiti utegnil poſt njeh ótroko ſhkodliv biti. Vender kar je dobro samirkati, je leto, de taiſti, ktirim je dopuſheno enkrat, al dvakrat, al vezhkrat na dan do ſitiga ſe najeſti, vender jim ni dopuſheno s' meſam ſe shokati, ako od duhovſke goſpóſke dopuſhenje nimajo, sakaj beſeda smiram oſtáne, kir pravi S. Duh ſkus modriga: *Sturi, kolker ti je mogózhe ſtriti;* ſe ne moreſh poſtiti vſaki dan, ſi dolshán poſtiti ſe vſaj nektére dneve. Ako ſi tudi od poſta vun vset, vender njſi vun vset toko, deb' te ta sapovd nigdar, inu nikoli nizh ne sadela. Se ne moreſh poſtiti popólnama, ſturi ſaj tolko, kolker ti je mogózhe, sjutrej del zhaſa tiſh oſtáni, odrezi ſi take jedí, ktire le poshelénjo dopádejo, nej bo misa smaſna v' jedí, inu piazhi, koker ſe sa zhaſ pokóre ſpodobi, moli vezh v' poſti, koker vdrusih zhaſih, bodi bel vſmilen prut vbogim, odpuſti rajſhi tim, k' te reshaljo, odrezi ſi veſelje, inu kratik zhaſ,

go-

govorí rajſhi s' Bógam, koker s' ludmí; dej ſposnáti s' tojem zelim sadershanjam, de poſt je sa te zhaſ pokóre, kdor je greſhil, nej bo, kdor ozhe, ſtar, al mlad, kmet, al vaſha gnada, bogat, al reven, je dolshan ſtriti pokóro. Al od tega vezh v' drugimo dejli.

I.

Kriſtiani ſzer vedo, dolshnoſt, inu visho poſta, inu vender koko malo bo dershana ta sapovd! pervi kriſtiani do ſonzhniga sahoda ni ſo nizh vshíli, ſedajni kriſtiani ne morejo dvanajſte úre dozhákati, more she shelodiz napólnen biti. Poſt oſlabí moje truplo, pravi tak zerklivz, to ni oben sgovor, kir ravno to je, kar zirku ozhe, al boſh gladil truplo, ktiro je tolkokrat greſhilo? ſi ti bodo ſmilili vdje podvrezhi jih ojſtróſti, ktiri ſo tolko zhaſa greho ſhlushili? al ſi morbit vezh, koker Dávid, koker Eſter, koker Júdit, ktiri ſo vſo ojſtroſt poſta prenéſli; zhe toje truplo ni oſlabélo, k' ſe je zelo nózh, zel v' ſabóto, kar ni blo da naſhih zháſov nigdar ſhlíſhati, per pléſo potílo, inu trúdilo, ne boj ſe tudi ne bo oſlabelo, ako ſe bo v' poſti ſdershalo od meſa, inu pokúſilo mejhno ojſtroſt pokóre. O Israel! vpíje Bóg ſkus preroka, al le ſamo sa volo mene nozheſh nizh terpéti? na poti greha, ſe nigdar ne vtrudiſh, le na poti pokóre ne moreſh ſtopíne ſtriti, kakerſhna ſramota sa imé kriſtiana! Imam piſano dopuſhenje meſo jeſti, ſim odvesan od sapovedi poſta od vikſhi duhovſke goſpoſke, pravi drugi zerklivz; na to ti móre na

meiſti méne toja leſtna veſt odgovóriti, ktira právi, de dopuſhenje nizh ne vela; zhe ga dobiſh zhes voljo zirkve, to je, zhe ni reſ, de nemogózhe ti je ſe poſtiti, zhe imaſh le smiſhlene urshahe, al zel lashnive, dobi odpuſhenje od ktirga ózheſh, de ſe neſi dolshan poſtiti, pred Bógam vender od te dolshnoſti niſi odvésan. Zhe imaſh reſnizhne urshahe, inu duhovſka goſpoſka te od dolshnoſti poſta odveshe, ſi pred Bógam tudi odvesan, nad tim ni zviblati, al vári ſe, de urshahi, ktire naprej perneſeſh, ne bodo smiſhleni, lashnivi, ſzer golfaſh zirku, inu ſam ſé, al Bogá ne moreſh golfáti; ktir vſe vídi. Spomnite ſe na Israelze, ktiri, k' ſo ſe máne pernajedli, ſo Mojseſa poſlilili, de jim je prepelize od nebeſ sadobil, al komej ſo meſo pokúſili, ktiro jim je le sa volo godernanja, inu nadleshnoſti dopuſhéno blo, jim je bla she ſmert sa petámi, sakaj S. Piſmo právi, meſna jed je ſhe v' njeh vuſtih bla, inu je she perſhla zhes njeh boshja ſhiba. Toko je, kriſtiani moji! keb' nam tudi katolſhka zirku obenga poſta ne sapovédala, bi bli vender dolshní ſe poſtiti, sakaj le premiſhlújte, mi ſmo na semli, kakor v' puſti, ptuji deshéli, ktira je polna shaloſti, rev, inu nadlóg, sa volo grehov, ktiri ſo nam nebo saperli, móremo veliko terpéti, tedej naſ she ſama natúra na poſt opomína, kir shaloſten, neſrezhen, s' krishi obloshén zhlovk she ſam od ſé nima shelá jeſti, ne piti; kakor ludje ſkashéne natúre, kakor kriſtiani, ktiri Jesuſu ſhlíſhimo, zhe ozhmo nebo, ktiro le pokóri, inu nedolshnoſti odperto ſtoji, na ſe potegníti, je naſha perva dolshnoſt,

noſt, naſhe vunanje pozhutke krotiti, hudo poshelenje treti, meſó dúho podvrezhi, sa vſe leto pak bolſhi perpomozhi ni, koker poſt, kir poſt je meſi naſprutno ſpokorno délo, desravno je nuzno trupli, inu duſhi.

II.

Vinſki terti veliko nuza, ako nje bodo preobilne mladike obresane, ravno tako nuza zhloveſkimu truplu, ako mu bo uzhaſi jed, inu piázha pertergana. Sholí zhlovk, tok' mu osravlenik pervizh poſebne jedí, inu piázhe perterga, keb' to sa sdravje nuzno ne blo, bi osravlenik to nigdar ne ſturil; vemo, de vezhkrat ſo bolniki s' ſamim poſtam sdravje sadobili, polniki, pravi S. Hieron. ktiri terpé terganje po udeh, al podagra, nimajo bolſhi perpomozhi sa osdraviti, kakor poſt, smaſnoſt v' jedi, inu piázhi, sa volo tega S. Krisoſt. poſt, inu smaſnoſt imenuje mater sdravja. Ravno to poterdi S. Duh, kir pravi ſkus modriga, ktir je smaſen, bo dolgo shivel; inu od kod je perſhlo, de Adam, inu drugi ozhaki ſo shivéli po tolko ſto let? vuzheniki pravjo, de to je perſhlo vezhdejl od smanoſti, v' jedi, inu piázhi, od kod je perſhlo, de tolko, Ss. Puſhavnikov ſo obdersháli blíso ſto let ſtanovitno sdravje? od tod, k' ſo smaſno shivéli, k' ſo ſi pertergali, k' ſo ſe poſtili, ravno od tod pride, de kmet v' vſokih hribih, ktir ſlabó ſhiví, je vezhdejl bel srav, mozhán, inu vikſhi ſtaroſt dozhaka, kakór goſpód v' meſti, ktir ſe mehkizhi s' sbranim, dragim jedmi, inu nizh

nozhe vediti od poſta; poglejte, kokó reſnizhno govorí S. Duh, kir pravi ſkus modriga, kdor smaſno ſhivi, bo ſtaroſt dozhakal. Ktirmo poſt dobro ne ſtrí, je vezhdejl ſam urshah; zhe tóshi en, al drugi, de poſt, inu sdershanje od meſnih jedí mu je ſtrílu bolésen, ni urshah poſt, ampak urshah ſo prevezh sbrane poſtne jedila, prevezh vrózhe, inu mozhne piázhe, s' ktirim ózhejo nameſtiti, kar ſi s' sdershanjam od meſa pertergajo. Kdor ſe ne da zhes poshreſhni nesmaſnoſti, ampak ſe v'duho pokóre sdershí od ene, al druge jedi, ta bo gotovu od goſpóda shégnan sa volo ſoje pokorſhine, inu v' bolſhimo sdravjo ohranen, kakor poshreſhni, inu nesmaſni. Sam Bóg oblúbi témo dolgo shivlenje, ktir ozhéta, inu mater ſpoſhtúje, to je ſkuſil ſam nad ſabo Card. Stanislaus Hosius, k' ſo ga pogovárjali osravleniki, inu perjatli, de ſe nima toko ojſtro poſtiti, ſam ſebi shivlenje perkrajſhati, de bo samogel vezh zhaſa zirkvi ſhlushiti, jim je dal ta odgovor: ravno sa to ſe poſtim, de bom vezh zhaſa shivel, Bóg pravi, de imam ozhéta, inu mater s' ſpoſhtvánjam bógati, zhe ozhem dolgo shiveti, Bóg v' nebeſih je moj ózha, inu moja máti na semli je katolſhka zirku, moj ozha mi sapovej, de imam meſo krotiti, inu krishati, moja mati mi prepíſhe zhaſ, inu visho, kdaj, inu koko imam to ſtriti, jeſt bógam tedej ozheta, inu mater, poln vupanja, de bom dolgo shivel, kir Bóg ſam mi leto oblubi. Miſli, inu ſturi, o zhlovk! tudi ti toko, inu ogovori ſam ſé na to visho: Bóg moj nebeſhki ózha shelí, de imam moje meſo pokóriti, zirku, mo-

ja

ja S. mati mi prepiſhe zhaſ, inu visho, kako imam leto ſtriti, zhe ſim dolshan moje teleſne ſtarſhe ſpoſhtvati, inu bógati, tok ſim tudi dolshan bógati, inu ſpoſhtvati mojga ozheta, ktir je v' nebeſih, inu mojo mater, katolſhko zirku, kir sa pokórſhino mi je dolgo shivlenje oblúbleno na timo ſveto, inu neismírjeno plazhílo v' vezhnoſti.

III.

Ako pak poſt she truplu tólko nuza, kake dobizhke móre ſhe le duſhi pernesti! ſa doperneſene grehe, (inu miſli, o zhlovk! kolko jih je), pravizi boshji sadoſti ſtriti, ni bolſhi perpomozhi, kakor poſt, prizhajo vſi vuzheniki; Dávid ſe je poſtil, inu greh preſheſhtva mu je bil odpuſhén; Ahab ſe je poſtil, inu Bóg ni puſtil neſrezho zhes njega priti, ktira mu je od preroka sashugana bla; Judit ſe je poſtila, inu Bóg je reſhil nje ludſtvo is oblaſti mogózhniga ſovráshnika; Eſter ſe je poſtila, inu Israel je gnado ſadobil; Ninivitárji ſo ſe poſtili, inu Bóg jim je saneſil. Poglejte, kaj poſt ſtrí. Inu keb' tudi poſt od Bogá ne bil sapovédan, bi ſe vender mogla poshreſhnoſt s' poſtam pokóriti, pravi Tertul. kir poshreſhnoſt je ſmert zhes ludí ſklízala. Kakor je bil Adam sa volo jedí prepovédaniga ſadú is paradisha isgnan, pravi S. Atanas. toko móre poſt ſpet paradiſh odpreti. Kaj ſe pravi to vpraſha S. Bernd. s' poſtam nam bodo gréhi odpuſhéni? to ſe pravi, poſt naſ reſhi od vezhne lákote; sakaj pekú ſmo saſlushíli, kir ni jedí, ampak vedna lákota,

kir

kir bogati moſh vedno ſa eno kaplo vóde prósi, inu vender je ne dobí, al poſt odverne od naſ vezhno ſhibo, ozhiſti duſho, vkroti pozhutke, podvershe meſo duhu, ſtrí ſerzé ponishno, vgaſi grefhno poshelenje, ſąkaj poſt je ama zhiſtoſti, pravi S. Atanas. poſt je mozh diviſhtva, pravi S. Efrem. poſt je svirk dobrih shelá, inu ſvetih miſli, pravi S. Leo, poſt je podpurna zhiſtoſti, pravi S. Krisolog. poſt je mati vſih zhednoſti, pravi S. Paulin. Poſt je zhednoſt, ktira od kriſtianſtva ne more lózhena biti, bres poſta ni obeden perſhal délezh v'ſvetoſti. Leto ſo dobro védili ſvetníki pervih, inu posnejih zhaſov, sa volo tega ſo narvezhi perjatli poſta bli; o koko ojſtro ſo ga dershali? dobrotlivi Bóg! oni ſo ſkorej posabíli, de imajo truplo, ktiro vſakdajno jed poterbuje, k' ſo mogli jeſti, ſo vſelej is nevoljo jedli, oni ſo ushiváli le tolko, kolkor ſe jim je sa shivlenje ohrániti potrebno vidilo. O Ss. Ozháki! koko malo ſmo jim podobni mi moſhkiga ſpóla, ſonze jih ni nigdar vidilu jeſti, inu k' ſo jedli po ſonzhnimo sahodo, je bla njeh jed selisha, inu korenine; o zhiſte divize! koko malo jim je podoben shenſki ſpol! jeſt nozhem nizh povédati od isvelizhane Divize Marie, Anne a Jesu de Paredes, ktira je ſhe le pred ſto letami is tega ſveta ſhla, ktira ſe je od enajſtiga leta toko ojſtro poſtíla, de v'ſhtirnajſtih dnevih je le en koſzhek kruha nje zel shiveſh bil, od te nizh dalej ne ſpomnim, kir je zhudo boshje gnade, ampak ſamo to vpraſham, ako ſo toko mehke, inu ſlabe trupla mogle preneſti tako ojſtroſt, ſakaj bi ne mogli tudi mi ravno to ſtri-

ti

ti s' gnado, inu pomozhjo narvikſhiga, al zhe ne vſe to, kir ſmo ſlabi, sakaj ne ſaj tolko, kolkor nam je mogózhe ? al nam ni ſo ſvetníki dáni sa isgléd, inu poſnemanje? ako nim ne moremo enaki biti v' ojſtroſti, ktira ſe nam sdi zhes naſho mózh, ſmo vender dolshni tolko ojſtroſti na ſe vséti, de ſe nim smiram bel blíshamo, de ſe bo vidilo, de ſtermo, kolker ſmo v' ſtani ſtriti. V' temo, lubi moji! nímamo obenga sgóvora, vſe je dognano, vſe svishano, vſe je vredno vaſhiga premiſhluvanja, kar ſim doneſ govoril. Le míſlite, kaj vender zhlovk ni v' ſtáni ſtriti, kader v' reſnizi ozhe.

O sa tega volo, ſkus vſmilenje boshje proſim vaſ, lubi moji! ſkáshite vaſhe trupla, k' jih s' poſtam pokorite, Bógu kakor perjeten dar, ktir ima vrednoſt pred njegovim oblizhjam. Ktiri Jesuſa ſhlifhjo, ktiri ſo kriſtiani vredni ſojga iména, pravi S. Paul, ti krishajo ſoje meſo, ſoje grehe, poshelenje, inu hudo nagnenje. Poſtíte ſe prizheózhi ſhtirdeſetdanſki poſt, de Jesuſu enkolko enaki poſtánete, ktir ſe je tudi poſtil de ſe k' obhajanju velikonozhnih prasnikov vredno perprávite, narvezh pa de jeso boshjo potoláshite, inu ſtúrite pravizi boshji sadoſti sa vaſhe pregrehe; poſtite ſe ſhtir quátre sa ſproſiti od Bogá vredne maſhnike, inu sa ſklizati od nebeſ obilni shegen zhes duſho, telo, inu zhes vſe, kar imáte, poſtite ſe v' petkih k' ſpomino terplenja, inu ſmerti Jesuſove, v' ſabotih h' zhaſti Marie zhiſte Divize, ſej veſte, de per nje sa Bógam ſtoji naſhe zelo isvelizhanje. To sapovej mati katolſhka zirku, kdor je ne poſluſha, kdor je ne bóga, nevredno noſi

imé

imé katolſhkiga kriſtiana, je enak nevirnikam, inu ozhitnim greſhnikam. Kdor ſe s' isvolenim nozhe poſtiti kratik zhaſ, ta bo s' pogublenim terpel vezhno lakoto. Poſti ſe, o zhlovk! pak toko, de toj teléſni poſt boſh tudi s' duhovnim poſtam ſklenil, sakaj ni sadoſti, ako le truplu pertergaſh jed, inu piazho, ampak poſt teleſni te móre ſtriti tudi bel vſnileniga, bel poterpeshliviga, bel ponishniga, bel mirniga, bel brumniga. Inu zhe boſh tudi vſe to ſturil, miſli smiram, de ſhe ne boſh v' ojſtroſti poſta enak pervim kriſtianam, med ktirim S. Palemon, k' mu je v' petik ſlabu sélishe s' oljam sabélenu ponudeno blo, je savupil: moj goſpód, inu odreſhenik Jesuſ je doneſ krishan bil, inu jeſt bom s' oljam sabelenu jedel? Ako ne moreſh tolko ſtriti, o zhlovk! kolker ſo ſverniki ſtrili, ſtúri vſaj tolko, kolkor ti je mogózhe; ako ſi ti poſt teshavn sdi, miſli, de poſt je sato, de terpimo, inu pokóro délamo, miſli, de nebeſhko krajleſtvo ſilo terpí, de bres truda, ſkerbí, inu premagvanja obeden v' nebeſa ne pride, miſli, de kolker vezh boſh meſo oſlabil, inu krotil, tolko mozhneſhi bo ratal duh, miſli, pravi S. Basil. de angeli té, k' ſe poſtjo, v' slate bukve sapiſujejo, de bodo enkrat s' obilnoſtjo nebeſhkiga veſelja naſiteni. *Dej, lubi Jesuſ! gnado, inu mozh vſim virnim, de po tojmo isgledo, inu po ſapovedi katolſhke zirkve bodo v' prizheózhimo zhaſo pokóre meſo, inu njega poshelénje s' poſtam saterli, inu sa ſoje grehe toji pravizi sadoſti ſtrili, dej jim v tih dnevih tolko vezh na duſhi shivesha, kolker vezh ſi na truplo od jedi, inu piázhe*

per-

pertergajo, de potim k' bodo v' temo shivlenjo s' poſtam, inu drugim ſpokornim délam plazháli dolg ſojih pregréh, bodo samogli ob zhaſo ſoje ſmerti imeti terdno vupanje v' toje krajleſtvo h' vezhirji nebeſhkiga jágneta vſéti biti. Leto proſim ſam sa ſe, sa vſe moje farmane, inu prizheózhe poſluſhavze, vſliſhi me, o Jeſuſ! Amen.

PRIDIGA

Na II. Nedélo v' Pósti.

To je moj lubesnivi ſin. Matth. 17.

Doneſ teden ſim vam resloshil pervo dolshnoſt, ktiro nam prizheózhi ſtirdeſétdanſki póſt naloshí, namrezh de ſe imamo poſtiti, de ſtermó zhes doperneſéne grehe pokóro, inu de potoláshimo reshaleniga Bogá. Doneſ vam bom reſkládal zheterto zerkovno sapovd, ktira more v' glih vishi v' prizheózhimo S. Zhaſi ſpólnena biti, namrezh de ſkus zhiſto velikonozhno ſpovd, ktira ſe ravno doneſ sazhné, ozhiſtimo popólnama naſho veſt, ſe poſtávimo v' ſtan bóshje gnade, inu ſtermó mír, inu perjasnoſt s' Jeſuſam. O zhlovk! ſej ſam veſh, potim k' ſi greſhil, de ni sa te drusiga mitelna, ako ozheſh od pogublénja reſhen biti, kakor ſpovd, pobolſhanje, inu pokóra, ſposnej, kako dober je Bóg, kir te v' perjetnimo zhaſi S. Poſta ſkus

ma-

mater katolſhko zirku ſam vábi, klizhe, ja ti sapovej, de imaſh hudizhu ſlovó dati, greh sapuſtiti, k' njemo ſe nasaj poverniti, kir ti obejta, ja ponuja odpuſhanje, vſmilenje, inu gnado. *Ta je moj lubesnivi ſín*, ſe je puſtil ſhliſhati doneſ nebeſhki ozha, kakor prizha *S.* Evang. k' je vidil ſojga ſína Jesuſa na gorí Tabor s' oblákam obdániga, v' neisgruntani lepóti, v' ſvitlóbi, inu v' nebeſhki zhaſti. Ravno te beſede, ta je moj lubesnivi ſin, ta je moja lubesniva hzhí, govorí Jesuſ vſaki duſhi, kadar po ſturjéni vredni ſpovdi s' gnado boshjo ozirana od ſpovdnize gré. Kakó veliko veſelje ima zelo nebó nad zhiſto ſpovedanim greſhnikam, je sadoſti ſama ta prizha, kir pravi S. Evang. de Bóg ſe nad ſpokorjéno duſho vezh veſelj, kakor nad devet, inu devetdeſet pravizhnim, ktiri pokóre ne poterbujejo. Kamnito bi moglo biti toje ſerzé, o zhlovk! keb' v' prizheózhimo *S.* zhaſo odláſhal Jesuſu, ſvetnikam, angelam, ja zelim nebeſam to veſelje ſtriti; slaſti kir vuſ dobizhek, ktirga ti pernéſe zhiſta ſpovd, le ſamo toj oſtáne, kir boſh od gnuſobe greha ozhiſhen, s' gnado boshjo oblezhen, kir rataſh is sovraſhnika boshjiga boshji perjatel, boshji otrók, irbizh kraleſtva nebeſhkiga. Doneſ tedej vam bom ſkasal, de vſaki vírni je pod ſmertnim greham dolshan podvrezhi ſe pokórnu sapovdi katolſhke zirkve, ktira pravi: *ti ſe imaſh tojih grehov nar mejn enkrat v' léti*, inu ſzer v' prizheózhimo sa velikanozhno ſpovd odlozhenimo zhaſo *ſpovédati*, dolshni ſmo to ſtriti, pervizh sa volo tega, kir to sapovduje, drugizh sa volo urshahov, is ktirih je to

sapovedano, trekizh sa volo dobizhka, ktir is tega pride. Te tri reſnize preden na dalej reſloshim, poterpite.

I.

Spovd je potrebna, kar je ognuſeno, ſe more ozhiſtiti. Sam Jeſuſ, k'je ſhe na ſveti shivel, je poſlal góbove moshé k' maſhnikam, deb'od njih ozhiſheni bli. Maſhniki ſtariga teſtamenta ſo bli podóba maſhnikov nove poſtáve, ktiri duſhe od gób pregreh zhiſtjo. K'je perſhal Jeſuſ iſkáti, kar je sgubléno blo, je otel zhlovéka, navuzhiti visho, kakó se samóre s'reshálenim Bógam ſpraviti, h'temo je on mogel svoliti nar perpravniſhi mitelne, ktiri samorejo greſhnika sbuditi, de v'ſojo veſt noter vidi, ſoje grehe ſposná, ſe zhes taiſte ſramuje, ponisha, inu shaluje, inu kir zhlovk h'temo dergázhi ne more priti, kakor ſkus podvuzhenje, inu previshanje, tok'je potreba blo, de je poſtavil Bóg gori ſodnike veſti, ktirim more greſhnik ſoje zelo ſerzé resodéti, de ſe mu potim samore naprej piſati, kaj ima ſtriti, de ſpet per Bogó v'gnado pride, kakor temó, ktir nima obenga zvibla, ſe ne more nizh ſvetvati, tok'ſe tudi zhes tega ne more nizh ſoditi, ktir ne resodéne ſoje veſti. Vidite is tega ozhitno svishano, de ſpovd je potrebna, ako ozhe zhlovk mir, inu ſpravo s'Bógam ſtriti. Ravno sa to je Jeſuſ ſam ſpovd sapovedal, inu otel, de greſhnik ne more na drugo visho od greha ozhiſhen, inu pravizhen ſturjen biti, kakor de ſoje grehe resodéne maſhniku, ktir

ima

ima od ſhkofa od ſamiga Bogá oblaſt, greſhniku grehe odpuſtiti, inu ga poſtaviti v' ſtan boshje gnade. Ni tedej sadoſti, ako ſe zhlovk le Bogu ſpove, kakor delajo Luteranarji, ampak dolshnoſt je grehe maſhniko resodéti, kir to je sapovd Jesuſova, kir is tega urshaha je on dal maſhnikam obl ſt grehe odpuſtiti, al sadershári, kir je rekel: *kakor je mene moj ozha poſlal, takó jeſt vaſ poſhlem. Prejmite S. Duhá, ktirim boſte grehe odpuſtili, tim ſo odpuſheni, ktirim jih boſte sadershali, tim ſo sadershàni;* kakor deb' bil otel rezhi: zhaſ je, de vaſ sapuſtim, inu ſe v' nebeſa nasaj povérnem, jeſt vaſ na meiſti mene na semli sapuſtim, s' ravno táko mozhjo. kakerſhno je meni moj ozha dodelil, ktir mi je dal oblaſt ſoditi, grehe odpuſhati, al sadersháti, takó, de on dergazhi kakor ſkus mene obenmu nozhe grehe odpuſtiti, ravno s' to oblaſtjo vaſ jeſt puſtim na ſveti, tako, de dergazhi kakor ſkus vaſ obenmu nimajo grehi odpuſhéni biti. Sdej ſklenite ſpet, zhe imajo maſhniki oblaſt grehe odpuſhati, al sadersháti, kar je svishano, tok' morejo veditи kar je zhlovk pregréſhil, ſzer ne morejo zhes njega ſoditi, zhe morejo grehe veditи, de samorejo zhes greſhnika ſodbo ſtriti, tok' more greſhnik grehe resodéti, kir zhes to obeden ne more ſoditi, kar ne ve, tedej je ſpet svishano, de ſpovd ti je potrebna, o zhlovk! ako ozheſh od greha reſhen, v' ſtivilo boshjih otruk sapiſan biti, ako ozheſh ſtriti s' Bógam mir, inu ſpravo, ktira je ſkus greh resdérta bla-

II.

Sa potrebo ſpovdi, ſo zerkveni vuzheniki reſvetléni od S. Duhá vſelej govoríli: *tudi grehov miſli ſe je potreba obtoshiti*, pravi Tertul. *kir vſaki greh, al je doperneſhen v' dianju, al ſamó v' miſlih, more ſhtrafan biti.* S. Clemen. pervi Papeſh opomína: *de, zhe je v' ſerzè zhlovéka nevoſhlivoſt, nesveſtóba, al en drugi greh slesil, ſe zhlovk ne ſme ſramváti, leto maſhniku resodéti, de bo ſkus beſedo boshjo osdravlen.* Orig. pravi: *de vſe more na tanko dopovédano biti, karkoli ſe je na ſkrivnim greſhniga sgodilo.* S. Basil. pravi: *greh ſe more resodéti temó, ktir ima oblaſt ſakramente deliti.* Vidite is tega, kakó ozhitno, inu saſtopno govoré Ss. Ozháki od potrebe zhiſte spovdi. Ravno sa to katolſhka zirku sabſtojn ni sapovédala, de vſaki vírni ſe ima vſako leto nar mejn enkrat ſpovedati. Ta ſapovd je ſtrilu Lateranſko zerkovno sbiralſhe rakrat, k' je bil ajfer vgaſnil tako, de vírni zéle meſze, inu leta ni ſo ozhiſtili veſt ſkus Sakrament pokóre, kakor ſe vidi ozhitno v' naſhih zhaſih slaſti per mejſtah, ſpovdnize ſo ble sapuſhéne, ſhtivilo tih, k' ſo k' ſvetimo obhailo perſtopíli, je ſila mejhno blo, greſhne naváde ſo s' vſakim dnévam bel raſtle, andoht, brúmnoſt smiram bel ſlabéla, k' je to katolſhka zirku vidila, je sbrala ſkupej ſoje poglovárje, ſhkofe, inu vuzhenike, inu je ſtrila ſapovd, de vſaki vírni móre, zhe vender ne vezhkrat, vſaj enkrat v' leti ſtriti zhiſto, vredno ſpovd. Inu kir je ſapovd v' ſako leto ob velikonozhni-

mo

mo zhaſo S. reſhno Teló, prejéti tok' ſe ſklene is tega, de je tudi mánenga katolſhke zirkve leta, de vſaki je dolshan velikonózhno ſpovd opraviti. Inu kir ſe snajdejo greſhniki, ktiri le enkrat v' leti k' Ss. Sakramentam perſtopjo, je zirku vezh zhaſa ſa velikonózhno ſpovd odlozhila, kakor v' naſhi ſhkofii od donaſhne, druge poſtne nedéle, noter do dnéva nebohojenja Jesuſoviga, deb'vſaki vírni sadoſti zhaſa, inu perlóshnoſti imel, ſojo veſt v' órengo poſtaviti, zhiſto ſpovd ſtriti, inu ponovíti perjasnoſt s' Bógam, ktira je ſkus greh reſtérgana bla. Sa volo tega nikar ne odlaſhaj, o zhlovk! do sadniga tedna ſtriti rajtengo s' tojo veſtjo, ſzer boſh mogel le ſam ſebi perpiſati, ako ne boſh odvésan, ne k' S. Obhailo perpuſhen, kir s' enim takim, ktir ima od zeliga leta sapledéno veſt, je vezh opraviti, inu teſhko, al po obeni vishi ne more ozhiſhen biti sadni teden, kir ſpovdnize ſo bel obloshéne. Jeſt ſzer govorim doneſ od velikonózhne ſpovdi, ktira pod ſmertnim greham more vſako leto ſturjéna biti, pa nikar ne miſlite, de zirku sapovdúje le en ſamikrat v' leto ſpovd ſtriti, ona sheli, deb' ſe to vezhkrat, ja po goſtim sgodilo. Sapovd je le sa léne, inu sanikerne; ajfra polne duſhe, ktirim isvelizhanje per ſerzi leshi, ſtre vezh, kakor zirku sapovdúje, kir dobro vedó, kakó nevárno je v' greho shivéti, bres gnade boshje biti, Bogá sa ſovráshnika iméti, sa to hité, kakor hitro eno pománkanje nad ſeboj zhutjo, iſkati duhovno arznio, de ſe ſpet loshej greha varjejo, inu oſtanejo do konza ſtanovitne v' dobrimo.

III.

III.

Inu sakaj shelí katolſhka zirku deb' virni vezhkrat ſkus vredno ſpovd veſt ozhiſtili? is vezh urshahov, le premiſhlujte: *tudi pravizhni*, pravi S. Pismo, *ne ſme sa volo odpuſhénih grehov nigdar bres ſtrahu biti*, kir ni sagviſhan, al je ſojo nedolshnoſt, ktiro je ſkus greh sgubil, ſpet sadóbil, al ne; inu kdo je, deb' vedil al je vreden lubesni, al ſovrashtva boshjiga? na to vprashánje ſo ſe treſle nar ſvetéſhi duſhe, inu mi ſe ne bomo treſli, k' ſmo greſhniki? zhe tudi miſlimo, de per prejemanju Sakramenta pokóre ſmo vſe ſtrili, kar ſmo dolshní, vender ne vemo, al ſo od naſhe platí, al od ſtraní ſpovdnika vſe leſtnoſti vprizhible, ktire ſo potrebne sa greſhnika pravizhniga ſtriti. Ne ſamo boshji róp; ktir ſpovd nevredno ſtrí, ampak tudi druge sanikernoſti snajo ſpovd ſkasiti. Kir tedej ſmo v' eni táki negviſhnoſti, kdo ne vidi potrebo vezhkrat ſe ſpovedati? *Spovd*, pravi *S.* Aug. *da duſhi iſvelizhanje, resdène pregreho, premága hudizha, sareglá jezho peklenjko, odprè nebeſhki paradiſh. Spovd*, pravi S. Bern. *je, bres ktire bo dershan pravizhni sa nehvaleshniga, greſhnik sa mertviga. Pogoſtna ſpovd*, pravi *S.* Ambr. *poſtavi v' duſhi gori ſholo nedolshnoſti. Ima eden greſhno navádo*, pravi S. Krisoſt. *tok' jo ſkus pogoſtno ſpovd pomajnſha, ſkus odláſhanje ſpovdi jo pogmèra, inu smiram mozhneſhi ſtri.* Al vſe leto ne bo samóglo te ſpodbósti, o zhlovk! vezhkrat perſtopiti k' Sakramento pokóre? Kakó mozhno tedej ſovrashi ſam ſebe taiſti,

ſti, ktir per ſojih pogoſtnih nasajpadzah v' pregreho ſpovd smiram odláſha! lubi moji! ne golfajte ſe, ſhtivilo, inu tésha pregreh, ktiro puſtite smiram ráſti, bo ſpovd smiram bel teshavno ſtrila, inu Bóg, ktir je oblubil odpuſhanje greſhniku, mu vender zhaſa ni oblubil, de bo samogel ravno takrat pokóro ſtriti, k' ſe bo greſhniku polubilu. Keb' tudi obenga ſmertniga greha dolshán ne bil, bi mogel vender vezhkrat ta Sakrament prejéti, sakaj miſli, kolkokrat padeſh v' meihnih rezhéh, pomankanja, imaſh smiram kej nad ſeboj, tedej imaſh tudi smiram kej ſe ſpovdvati, ſam jesik, ta mejhen glidek, ſe ſpotákne vſaki dan tolkokrat, de ſe ti ne more smankati per ſpovdi ſam zhes se toshiti, malokdej je zhlovk v' temo shivlenjo takó popólnama, deb' nizh ſvarjenja vredniga nad njim ne blo. Perloshnoſti v' greh páſti je bres ſhtivila, ktirih ſe je smiram treba ogibati, zhe ſe vezhkrat ſpovéſh, boſh dobil ſkus ta S. Sakrament gnado, ktira te bo pred greham várvala, ktira bo greſhno navado oſlabíla, gnado, ktira bo saſhlúsheno ſtrafengo ſbriſala, inu ti dala mózh oſtáti do konza ſtanoviten v' dobrimo. Poglej, o zhlovk! kolko urshahov je, sakaj zirku shelí, deb' ne le enkrat, ampak vezhkrat v' leti perſtopil h' Sakramento pokóre; keb' tudi ſkus preróka od nebeſ sagviſhan bil, de vſi grehi ſó ti odpuſhéni, bi ſi vender popréſhne nesveſtóbe mogel smiram naprej metáti, inu nigdar neháti shalvati, inu obtoshíti ſe, kar ſi kdaj sóper goſpóda tojga Bogá pregreſhil.

I.

Ena globóka nevárna rána ne bo nigdar bres nove bolezhine osdravlena, inu bres grenke arznie bolnik is bolésni ne vſtáne. Ako nam ſovrashnik naſhih dush eno ráno ſtrí, je vezhdejl tako globóka, inu nevárna, kakor veliko je próti nam njegovo ſovraſhtvo; on sapelá zhlovéka v' greh, ktirga resodénje potim ofert, inu leſtna lubesen nar bel pobije, sakaj ſpovedati ſe enmu zhlovéku, ktirga ne posnam, al s' ktirim vezhkrat ſkup pridem, inu nemu nizh perkriti, ampak resodéti mu vſe, kar ſe je na ſkrivnim sgodilo, to poterbuje veliko premagvanje, kir zhlovk shelí od vſaziga sa dobriga dershan biti, inu nerad resodéne ſam zhes ſe to, kar mu je k' ſhpóti. Leto teshavo per ſpovdi je Jesuſ dobro previdil, vender nam je otel eno toko grenko arznio naprej piſati, deb' naſ grenkoſt arznie oſtráſhila v' bolesen greha ſe nizh vezh nasaj poverniti. Keb' ſpovdi ne blo, kolko vezh hudobie bi ſe godilo na ſveti! Al kokerkoli teshavna je sapovd ſpovedati ſe, bo vender ta teshava ſkus poſebno modroſt pomajnſhana; per enmu reshálenimu zhlovéku ſpet v' gnado priti, kolko koſhtá muje, inu ponishanja, al per reshálenimu Bogu ſpet v' gnado priti je sadoſti eno ſamo ponishanje, s' ktirim se sgrévani greſhnik h' nógam boshjiga nameſtnika vershe, Bóg posábi na vſe doperneſéne hudobie, inu objáme greſhnika, kakor en ozha ſojga sgubleniga ſina, ktir ſe je ſpet k' njemo nasaj povernil. Komo tedej bo preteſhkó ſe vidila ſapovd ſpovdi, ako premiſli,

de Bóg sa gnado sprave nizh drusiga ne pogirje, kakor de se na tihim pred mashnikam ponishash, potim k' si se v' prizho semle, inu nebes zhes Bogá povsdignil, inu s' nogámi poteptal njegovo postávo? Dobizhek, ktirga ti pernese spovd, namrezh odpushanje tojih grehov, inu mir vestí more polohkáti vso teshávo, ktiro imash, k' moresh sam sebe toshiti. Strish vredno spovd, o zhlovk! tok' je bres vsiga zvibla, de praviza boshja bo potoláshena, nekej skus shalost tojga serzá, nekej skus sashlushénje Jesusovu, ktirga skus ta S. Sakrament deléshen ratash. Sa volo tega pravi S. Isidor. *Spovd greshnika osdrávi, ga pravizhniga stri, mu da odpushanje, spovdniza je krej gnade, kir ni greha takó teshkiga, deb' skus spovd ne mogel odpushen biti. O srezhna spovd*, savpije Casiodor. *kir odvsáme vezhni shpot*, Petrus de Bois pravi, de Bóg takó govorí h' greshniko: *ako ti toje grehe resodéneish, jih jest sakriem, zhe jih ti sposnash, jih jest odpustim, zhe se sam obtóshish, te jest sgovorim.* Kolko gnade, lubi moji! nam je tukej ponudeno! ena gnada, na ktiro se ludje pred Jesusovim prihódam tudi sraven vse soje pokóre ni so mogli sanáshati, sakaj k' obenmu patriarchu, k' obenmu preroku ni rekel kdej vezhni Bóg, ktirim boste grehe odpustili, tim so odpushéni, to nam je samo v' novimo testamento osnáneno.

II.

Drugi dobizhek, ktirga perneše spovd, je mir vestí, ktiro sadobísh, o zhlovk! ako se zhisto spovésh, inu resodéneish ráno tojga ser-

zá

zá boshjimu nameſtniku. Veſh, moj zhlovk! kakó velika je bolezhina, kaj sa eno terganje, kadar ſe na shvóti ena búla naredí, inu ſe gnoj ſkupej sbira, al zhe ſe búla prepuſtí, al preréshe, inu gnilóba vun ſtezhe, bolezhina, inu terganje prez nehá. Kaj sa enu veſelje, kaj sa en troſht, inu lohkóto obzhuti greſhnik per ſamimo temo ſpomino, de ſkus ſpovd je odlóshil od ſebe eno bútaro, ktira ga je ſila mózhno na veſtí teshíla, k'ſe ſpómni, kako moſhko je ſturil, de ſe je premágal, kaj sa en velik ofer je Bogu dopernéſel, de ſkus taiſte ſtopine, ktire je k'ſpovdnizi ſturil, je odſhal bresno peklenſkimo. Ta premiſelk s'kaj sa enim troſhtam napolni ſerzé ſpokorjéniga greſhnika! Dávid pravi v'enmo pſalmo: *reſniza bo is ſemle perſhlá, inu praviza bo is nebeſ doli poglédala*, zhes te beſéde tako govorí *S.* Aug. reſniza, ktira is semle pride, je ponishna, vredna ſpovd, sakaj zhlovéko, k'je pregreſhil, je rekel Bóg: *semla ſi bil, inu v'semlo ſe boſh ſpet ſpremenil*, puſti is semle reſnizo gori priti, inu praviza bo is nebeſ na te doli poglédala, ſposnej, ſpovej ſe, kar ſi pregréſhil, tok' bo reſniza is tebe zvedlá, inu kaj potim? to, de praviza boshja, ktira ſe zhes te ſerdi, bo perjasno is nebeſ na te poglédala, Bóg ti bo dal vshiti ſad ſojga vſmilenja, inu na to ſklene Aug. vſmilenje, inu reſniza ſe bodo ſrézhale, praviza, inu mir ſe bota kúſhnila. Keb' sanizhvavzi Sakramenta pokóre le enkrat pokuſili en malo od ſladkoſti tega míru, ktir na dobro ſpovd pride, bi gviſhno ne rékli, de potreba ni ſe ſpovdvati, ampak bi ſposnali, kakó obil-

no bodo plázhane sgrévane sovse, ktire tekó per eni ponishni spovdi. K' je Noe barko odperl, inu golóba vun spustil, mu je pernésel prót nózhi seléno volkno vejzo k' snaminu, de Bóg je potoláshen. Ravno takó kadar gresnik masnniku soje serzé odpré, inu spustí is sé skrite pregrehe, prez mir boshji serzé nepolni, kir Bóg je potoláshen, se vezh ne serdi zhes gresnika. Vse to je res, pravi eden, al drugi, vender spovd je, inu ostáne vselej eno tesnko, grenko delo. To jest ne odrézhem, soje serzé resodéti, kosntá premagvanje, ofert, inu lestna lubesen more per tléh biti; pa keb' ne blo treba se premagati, ki bi bla pa krona? pokóra je bla vselej teshavna, vender se je spokórniki ni so vstrásnili; nebesa so boshja lestnína, Bóg sna pogirvati sa nje, kar ozhe; keb' se Bóg dergazhi ne dal potoláshiti, inu nam odpustiti, kakor de imamo nasne pregrehe pred vsim ludmí ozhitno sposnáti, bi se moglo sgoditi, zhe bi otli iméti isvelizhanje, inu kir vender Bóg le to sapove, de imamo nasne pomankanje masnniko na tihim na vusnésa povedati, kdo bo jamral, de je to pretesnko? *Isvóli si, kar ozheſh*, pravi S. Aug. *zhe sdej toje grehe ſkrite dershiſh, tok' boſh bres ſpovdi pogublen, Bóg pogirje ſpovd, de greſhnika, ktir ſe ponisha, ſtrafengi ne podvérshe, inu Bóg pogubi tega, ktir ſe nozhe ponishati, deb' bil réſhen od ſtrafenge.* Tesnko se je spovedati, pa sne teshej bo v' pekli goreti, eno is tih dveh pa, al spovedati se, al enkrat goréti se more perpetiti vsakimo, ktir je pregresnil, kdo ne bo rajsni na tihim resódel soje

gre-

grehe maſhniku, kakor deb' jih mogel enkrat vezhno objokvati, inu vender nigdar ſpokoríti?

III.

Mene je ſram povedati, kar ſim ſturil, pravi en drugi. *Doſti jih je*, pravi Tertul. *ktire ſramoshlivoſt nasaj dershi, de ſe grehov ne ſpovedó, deslih ſo jih bres vſe ſramoshlivoſti ſtriti. Ta ſmotnava od hudizha pride*, pravi S. Aug. *kadar zhlovk greſhi, mu hudizh ne da viditi gnuſobo greha, deb' ſe ga ne ſramval, al kadar ſe ima ſpovedati, mu pokáshe hudizh greh v' zeli oſtudnoſti, de ſe ga ſramuje resodéti.* Pa miſli, o zhlovk! al ni tavshentkrat bolſhi, per ſpovdi pred enim zhlovékam en meihen ſhpot preſtáti, kakor na dan ſodbe pred zelim ſvetam h' ſhpoti biti? zhe te ſhpot, ktirga vſaki greh ſeboj pernéſe, od pregreſhénja ni nasaj dershal, te tudi ſhpot, ktirga per ſpovdi preſtojiſh, od ſposnanja tojih grehov ne ſme nasaj dershati. Ktirga ſramoshlivoſt per ſpovdi premagúje, ta nej miſli ſam per ſebi, de ravno ti grehi, ktire sdej samovzhi is ſramoshlivoſti, bodo na dan ſodbe pred zelim ſvetam resodéti, sakaj S. Tom. a Vil. nov pravi: *Ako ti toje grehe ne resodéneſh, bodo od Bogá resodéti, ako jih ti sakrivaſh kakor zhlovk, jih bo on ozhitne ſturil kakor Bóg. Pole!* pravi Bóg ſkus preroka Nahum, *ieſt ozhem tojo nagoſt krajlam, inu toj ſhpot krajleſtvam pokásati. Sagviſhno nova orenga ſodbe je to*, pravi S. Zeno, *kir per ti ſodbi bo hudadélnik pogubleu*,

len, ako ſoje hudobie sgovarja, bo pognadan, ako ſoje hudobie ſposná. Pa kaj bo ſpovdnik rekal, pravi en drugi, zhe mu povém vſe, kar ſim ſturil? na to bom jeſt odgovóril, ſpovdnik bo miſlil, de ima pred ſeboj enga zhlovéka, ktir je ravno is te semle vſtvarjen, is ktire je on ſturjen; ſpovdnik bo miſlil, de ni greha na ſveti, ktirga bi ne mogel en zhlovk ſtriti, kadar bo od Bogá sapuſhen; ſpovdnik bo miſlil, de en mozhán veter tudi nar mozhneſhi derveſa v' borſhti okoli vershe, de hudo nágnenje tudi nar vezhi zhednoſt premága. Kar more toj troſht biti, o zhlovk! je to, de Bóg ni poſtavil sa ſpovdnike Angele, ampak ludí, ktiri ſo ſlabi, kakor ti, snajo greſhiti, kakor ti, ſe morejo ſpovdvati, kakor ti. She h' glávi vſih maſhnikov, h' Petro, je rekel Jesuſ: *k' boſh enkrat ſpreobernen, poterdi toje brate;* Peter, od ktirga vſi maſhniki naſh sazhetik imamo, je bil ſam greſhnik, inu Bóg ni sabſtojn perpuſtil, de je greſhil, deb' on ſkus leſtni padiz podvuzhen vſmilenje imel s' blishnim, kadar pade. Sa volo tega ne vem, kakó more nekterim v' glávo paſti, ſpovdnik bo zhes njih ſerdit, ako mu ſoje grehe resodénejo, nikar ne miſlite tega. Vidim jeſt, kakor maſhnik zhlovéka per mojih nógah klezhati, inu ſe ſpomnim de nebeſhki ozha ga je k' meni perpelal, de mi bo resodel, kar morbit enmo drugimo nozhe resodéti, o tok' me ſili njegovo savupanje, de povérnem lubesen s' lubesnjo, de smeſham moje vſmilenja povne ſovse s' njegovim sgrevanim ſovsami. Vidiſh, o zhlovk! de ſposnanje tojih grehov ſpovdnika ne more ſerdi-

ditiga ſtriti, kir takrat ſe nebó zhes te veſelí, kadar toje grehe resodévaſh, kakó ſe bo mogel ſpovdnik zhes te ſerditi. Nameſtnik boshji ja dobro ve, de nebó ſhteje doſti ſvetnikov, ktiri ſo nekdej veliki greſhniki bli, al sdej ſo veliki ſvetniki, kir ſo ſe ſojih grehov ponishno ſpovedali, inu zhes taiſte vredno pokóro ſtrili. Al ſpovdnik ne bo lubil tega, ktir pred njim ſtrí to, kar ſo ſvetniki ſtrili?

Kir tedej je temó takó, ſklenem donaſhno govoriénje s' beſédami Tertul. k' je rekal: *Bratje! primite ſe pokóre, dershite ſe tega iſvelizhanjkiga zhovna, ktir sam vaſ samore od pugublenja reſhiti, ſpovd vaſ potégne vun is bresna, v' ktirga vaſ ſo grehi potoplli, inu vaſ poſtavi v' paradiſh boshje miloſti.* Ako ta mitel núzate, imate dvojni dobizhek, pervizh ſkáshete pokórſhino Bogu, ktir velikonózhno ſpovd sapovduje, drugizh preſkerbite isvelizhanje vaſhih duſh, kar Bóg pred vſim drugim nar vezh sheli; kir per ſpovdi vam je odpuſhanje oblúbleno, nikar ſe ne mudíte te gnade ſe deléshni ſtriti, vaſhe odlashánje le smiram vezh ſhtivilo, inu tésho vaſhih grehov gméra. Pole Bóg vam odpuſhanje ſam ponúdi, nikar ne sanizhujte njegovo vſmilenje, sdej je perjetni zhaſ, sdej ſo dnevi isvelizhanja. *Lubi Jesuſ! keb' mi toje proti nam lubesni polnu ſerzè prav ſposnáli, nigdar bi ſe ne puſtili nasaj dersháti ne od ſramoshlivoſti, ne od ſtrahú, deb' ſe naſhih grehov per tojih nógah vezhkrat obtoshili, sa volo tega proſimo, dej nam gnado, tésho naſhih pregreh prov ſposnati,*

ti, de jih bomo prav ſerzhno ſovrashili. Lubi Jeſuſ! vezhkrat ozhmo pertezhi h' timu gnadlivimu bajerju Sakramenta pokóre, sa naſhe duſhe od vſiga mádesha ozhiſtiti, inu ozirati s' tojo gnado, kir ſposnamo, de ſpovd je arznia sa pregrehe, ktire ſmo dopernèſli, inu mitel obvárvati ſe pred grehi, v' ktire bi snali paſti, dej nam gnado, de h' ti zhaſni sodbi vſelej is táko perpravo ſtopimo, ktira naſ bo vredne ſtrila odpuſhanja naſhih pregrèh, inu toje perjásnoſti. Dej, lubi Jeſuſ! vſim taiſtim, ktiri sa ſpolniti sapovd katolſhke zirkve bodo v' temo S. Zhaſi ſtrili velikonozhno ſpovd, tojo obilno pomózh, inu gnado, vſe grehe dobro ſposnati, is lubesni proti tebi is ſerza jih obshalvati, ponishno, zhiſto ſe jih obtoshiti, ſkus pokórne dèla sa taiſte toji boshji pravizi sadoſti ſtriti, shivlenje v' reſnizi ſpreoberniti, v' pokóri, inu v' brúmnoſti do ſmerti ſtanovitno oſtati, de vſakimo is mojih poſhluſhavzov boſh samogel rezhi takrat, k' ſe bo lozhil is tega ſvetá, to je moj lubesnivi ſin, moja lublena hzhi, nad ktirim sa volo ſturjene pokóre dopadejènje imam, pridi ſveſti, hlapiz, sveſta dèkla v' veſelje tojga goſpóda, preimi plazhilo sa ſturjeno pokóro, vshivaj ga veſelo ſkus zelo dolgo vezhnoſt. To gnado proſim ſam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizheózhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jeſuſ! Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na III. Nedélo v' Pósti.

Kdor ni s' menoj, ta je soper mene. Luc. 11.

Govoril sim donés teden, kakor se she spomnite, od zhetérte zerkovne sapovdi, ktira nam dolshnost naloshí v' velikonózhnimo zhaso, zhisto se spovedati, s' Bógam mir, inu spravo stariti, skus vredno pokóro, inu resnizhno pobolshánje potoláshiti reshálenigа Jesusa; vender s' tim she ni sim vse povédal, sakaj zirku sapove ne samó velikonózhno spovd, ampak tudi velikonózhno obhailo. Inu od tega bom donés govoril. *Kdor ni s' menoj*, pravi Jesus v' donashnimo S. Evang. *ta je soper mene.* Skus ktire besede nam on ozhitno na snanje da, kakó mozhnó shelí, deb' virni se s' njim sklenili skus Sakrament S. reshniga Telesa, inu smiram s' njim skléneni ostali skus brúmnost, inu svetost sojga shivlenja. S' greshniki se pezháti, greshnika na pravo pót vishati, je blo to nar slajshi opravilo Jesusovo, dokler je na sveiti shivel, kir le sa volo greshnika je nebésa sapustil, inu na svet pershal. Napíhneni Fariserji so se sila mozhno pohujshali, greshno sodíli, inu opravláli zhes Jesusovo sadershánje, de se on ni sramval is greshniki v' zaker hoditi, zel s' njimi jesti, inu piti; al vse to ponishanje boshjiga sina je mejhno, ako se

v' per-

v' pergliho poſtávi, s' taiſto breskonzhno lubesnjo, inu globóko ponishnoſtjo, s' ktiro ſe ſtvarnik vſih rezhí v' ſlabo podóbo kruha ſkrije, inu ſam ſebe zhlovéko sa jed dá. Jesuſ Kriſtuſ nam je v' preſvetimu altarſkimu Sakramentu perpravil eno miso, kir on ſam je jed, kir on vuſ gorí od shelá, zhlovéka vſiga ſadú ſojga S. terplenja deléshniga ſtriti. Le sháloſtno je, de ſe jih malo per tej nebeſhki misi snajde, de je zirku zel perſilena bla povàblene ſkus sapovd ſiliti, de imajo priti h' nebeſhki vezherji. Kaj bi rekel Tertulian, Ambros, Ireneus, keb' perſhli v'naſho zirku, inu bi vidili, kakó mejhno je kardelo, ktiru po konzhánimu ofru ſe boshjih ſkrivnoſti deléshnu ſtrí, inu kakó veliko je ſhtivilo taiſtih, ktiri zele meſze, ja zele leta *S.* obhailo na ſtran puſté, al komej enkrat v' leti, inu ſhe takrat Bóg ve, kakó? od sapovdi zirkve perſileni h' altarjo perſtopjo. Sa tega volo sa ajfer proti temo S. Sakramenti v' vaſhih ſerzah enkolko vshgáti, ſim ſi naprej vsel, vam doneſ ſkasati, de zirku po pravizi sapové v' velikonózhnimo zhaſo Sakrament *S.* reshniga Teleſa prejeti, to bom svishal v' pervimo dejli; zirku mozhno shelí, deb' vírni tudi ſzer vezhkrat ta *S.* Sakrament vredno prejéli, to bom pokasal v' drugimo dejli. To doje preden na dalej resloshím, poterpíte.

I.

Pred vſim drugim treba je vediti, sakaj je katolſhka zirku sapovédala, de vſaki vírni je dolshan ravno v' velikonózhimo zhaſo Sakramen-

ment S. reſhniga Teleſa prejéti? urshaha ſta dva: kir velikonózhni prásniki ſo med vſim prásniki zhes leto nar pervi, narvezhi prásniki, v' ktirih je ſin boshji ta preſveti Sakrament gori poſtavil, inu s' taiſtim ſoje jógre napáſil; drugizh kir ravno v' temo zhaſo ſo iméli Israelitarji od Bogá sapovd, velikonózhno jagne sakláti, ktiro je blo podóba taiſtiga praviga nebeſhkiga jágneta, ktiro ſe je za odreſhénje zhlovéka na krishi sakláti puſtilu. Od ſazhetka je bla andoht kriſtianſtva takó velika, de ſo vſaki dan h' angelſki misi perſtopili, al vſaj gviſhno vſako nedélo, al ta ajſer je bil vgaſnil, za to je zirkú sapovédala, kir le malo ſe jih je obhájalo, de vſaki je pod greham dolshan, zhe vender vezhkrat nozhe, vſaj enkrat v' leti ſe obhajati. Zirkovno sbiralſhe v' meiſti Agde je sapovédalo, de vſaki virni ima trikrat v' leto Sakrament S. Altarja vshiti, inu ſzer ob boshizhi, ob velikonózhi, inu ob vinkuſhtih; al kir je mlazhnoſt ludſtva smiram vezhi ratvala, je tako delezh perſhlo, de v' leto 1612. je sapovédalo zheterto zerkovno sbiralſhe v' Laterano pod pápesham Innocent. III. de kdor v' léti vſaj enkrat ne bo Sakrament S. reſhniga Teleſa prejel, ima is gmajne ſvetnikov vun vershen biti, inu ako v' temo ſtano vmerjé, ne bo pokopán na shegnanimo britofo. Ta ſtraſhna ſtráfenga, ktiro je zirkv sashúgala tim, ktiri to nje sapovd ne ſpolnjo, sadoſti pokáshe, kakó imenitna je nje sapovd, inu kakó greſhna nepokórſhina, ako ſe sapovd sanizhuje; ſtraſhan greh, ktir zel v' ſmertni uri more sadershan biti, inu ſzer is tega urshaha, de koſti

prá-

próti zirkvi nepokórniga ne bodo smeſhane s' koſtmi brúmnih kriſtianov: *Kdor ſe je toko mozhno pregreſhil, de ga je zirku svergla od prejémanja Ss. Sakramentov, od molitve, inu gmajne virnih, leta ima she naprej veditì*, pravi Tertul. *de na ſodni dan bo pravdo sgubil.* Deslih pa zirku tokó ojſtro sapové v' velikonózhnimo zhaſo S. reſhno Telo prejéti, de je Trid. sbiralſhe ſklenilo, de nepokórni imajo zel ſkus deshelſko goſpóſko h' pokórſhini ſilèni biti, imajo vender maſhniki oblaſt tudi v' velikonózhnimo zhaſo odvéso odrézhi, grehe sadershati, ſpovd, inu obhailo na en drugi zhaſ odloshiti, zhe takſhni greſhniki pred njih pridejo, ktiri ni ſo vredni k' S. obhailo perpuſhéni biti; kir manka perpráve, zhiſtoſti, pobólshanja, pogirje vrednoſt, inu ſvetoſt Sakramenta, de ſe h' angelſki misi ne perſtópi; zirku, ktira vpije ſkus vuſta ſojih ſluſhabnikov, *ſveto ſhlíſhi ſvetim, ktir ni ſvet, nej prezh odſtópi*, zirku, pravim, shelí vredno obhailo, de k' misi goſpóda pernesémo tako zhiſtoſt ſerzá, kakarſhno ſvetoſt Sakramenta pogirje. Zhe tedej ſpovdnik vidi, de greſhnik sa velikonózhno obhailo ni sadoſti perpravlen, ſe mu more odvésa odlóshiti, inu greſhnik je dolshan pokóren biti, movzhati, inu ſtriti, kar mu je naprej piſano. Jesuſ Kriſtuſ ſam sapové, de imamo ta S. Sakrament vshivati, kakor eno duhovno jed, ktira naſ redí, inu mozhne ſtrí. Kakor pa taiſti ne ſpolni poſtávo natúre, ktira sapové, de zhlovk more ſam ſebe ohraníti, ktir ſtrupéne, al ſhkodlive jedí jej, kir ſkus to ſi shivlenje krajſha, ravno tako ne ſpolni sapovd

povd zirkve taiſti, ktir angelſki kruh v' takimo ſtano vshije, v' ktirmo je vreden prekleſtva; tedej ſkus bogakrivno, nevredno obhailo ſe ne ſpolni zerkovna sapovd, kir zhes to shaluje, inu jóka zelo nebó.

II.

O deb' pazh vira bel shiva bla, deb' pazh vidili s' ozhmi vaſhih duſh breskonzhno boshjo ſvitloſt, ktira je is lubesni próti nam v' podóbi kruha ſkrita, velik Bóg! s' kaj sa eno ſkerbjo bi ſe perpravlal zhlovk sa te prejéti! kaj sa eno andoht, kaj sa eno zhiſtoſt, kaj sa ene gorézhe shéle, kaj sa eno ſerzhno lubesen bi ſami od ſebe pogirvali, bres tega, deb' naſ zirku h' temo mogla ſiliti, al deb' ſpovdniki permórani bli velikonózhno obhailo na en drugi zhaſ odláſhati. Kakó globóko nam bi per ſerzi leshálo, kar vuzheniki govoré, ktiri vſo ſojo sgovornoſt obernejo na to, deb' virne h' vredni perprávi sa S. obhailo opominváli. *Kaj je misa vſigamogózhniga; veſh*, pravi S. Aug. *kaj je njegovo meſó, inu kri, ti je snáno? kadar h' tej misi perſtopiſh, perprávi ſe s' vſo ſkerbjo. Vari ſe, o zhlovk!* pravi S. Bonav. *dé mlazhen, inu reſtreſen ne perſtópiſh, kir nevredno ſe obhájaſh, zhe nimaſh ajſra, shelé, ponishnoſti, inu ſkupsbraniga ſerzá. Kolker ponishniſhi ſi v' ſerzi, kolker zhiſtiſhi v' veſti, kolker bel gorézh v' lubesni, kolker bel v' terjen v' zhednoſtih, kolker bel nedolshen v' sadershanjo, tolko bel vreden perſtópiſh k' misi goſpóda*, pravi S. Laurent. Juſt. Per temo ne

miſli-

miſlite, lubi moji! kakor taiſti mlazhni kriſtiani miſlio, kir pravjo: zhe vshivánje angelſkiga kruha táko perprávo pogirje, táko zhiſtoſt ſerzá, táko ſvetoſt, tok' je bolſhi, de ſe h' temo Sakramenti zel ne perſtópi, kakor deb' ſe ſkus nevredno vshivánje nezhaſt ſtrila, takó nima obeden miſliti, inu ſklepati. Ni ſzer perpuſhéno ſvéto peſám naprej metáti, inu délati ſkus obhailo boshji róp, kar je pred Bógam ſtraſhna hudobía, pa táke perpráve tudi obeden ne pogirje, inu je pogirvati ne more od zhlovéka, deb' kakor Angel, al ſvetnik k' boshji misi perſtópil; sadoſti je, de ſe pred vshivánjam S. Sakramenta veſt na tanko pregleda, inu ako najde zhlovk nad ſeboj vezhi greh, de ga popret ſkus ſerzhno grévengo, inu ponishno ſpovd is ſebe sbriſhe. *Zhlovk*, pravi S. Paul, *more ſam ſebe ſkuſhati*, to je ſojo veſt ſpraſhati, zhe je zhiſta, inu taka, de ſkus nevredno obhailo ſe ne bo pred Bógam greha kriv ſturil, kakerſhniga ſo ſe krivi ſtrili Judje, k' ſo Jesuſa krishali: *Kir je ſtraſhna rezh*, pravi Lalemand, *nevredno ſe obhájati, tok' en mlazhen zhlovk prez ſam per ſebi ta ſklep ſtrí, de ozhe, al le malokdej, al zel obenkrat k' S. Obhailo perſtópiti.* Al moder, dober kriſtian dergazhi ſklépa, inu ſkuſha ſam ſebe, kakor S. Paul sapové, on ve dobro, de nevredno ſe obhajati je ravno tolko, kakor ſam ſebi shivlénje vséti, sa volo tega nej ti bo to sa navk, o zhlovk! shiviſh v' blishni greſhni perlóshnoſti, v' ktiri vezhdejl greſhíſh, ako ſe obhajaſh, inu pret perloshnóſti ne sapuſtíſh, je nevredno obhailo. Imaſh greſhno navádo, is ktire pogo-

ſtim

ſtim v' greh padeſh, ako ſe obhajaſh, inu popret navádo ne sapuſtíſh, je nevredno obhailo. Shiviſh s' tojim blishnim, v' jesi, al v' ſovraſhtvo, ako ſe obhajaſh, inu popret ſovraſhtva ne resdéreſh, s' ſovráshnikam perjasnoſt ne ſtriſh, je nevredno obhailo. Ako imaſh ptuje, vkradeno, pergolſano blagó, ako ſi tojmo blishnimo na karkóli sa eno visho ſhkodo, inu krivizo ſturil, ako ſe obhajaſh, inu popret krivizo ne poráviſh, je nevredno obhailo. Si odvsel ſkus opravlanje tojmo blishnimo poſhtenje, zhaſt, inu dobro imé, ako ſe obhájaſh, inu popret beſédo nasaj ne vsameſh, dobro imé ne povérneſh, je nevredno obháilo. Poglej, ako ſi v' eni, al drugi, is tih pétih rezhí sapopáden, poprávi pret, ſpové ſe, potim perſtópi h' misi goſpóda, prejmi tojga isvelizharja, inu ne boſh imel urshaha ſe báti, de ſi nevredno obhailo ſturil.

III.

Kdor v' lejti le enkrat k' S. obhailo perſtópi, ſtrí ſzer ſadóſti sapovdi, ktira je dána sa léne, inu saníkerne, pa ne ſpolni shéle katolſhke zirkve, ktira shelí, deb' ſe vírni vezhkrat zhes léto snajdli per misi goſpóda. Premalo ſtrí, kdor duſho le enkrat v' léto napáſe, kir vender truplo móre vſaki dan napáſeno biti. Ta jed je ſzer boſhja, je mozhna, da duſhi sa zelo léto sadóſti mozhí, pa kako teſhko je verjéti, deb' ſe taiſti prav perpravlen, vredno obhajal, ktir le enkrat v' léti perſtópi! kako tehſko je verjéti, deb' taiſti imel zelo léto sa-

dó-

dósti mozhí greha se várvati, inu brúmno shivéti, ktir po angelski jédi obenga praviga poshelenja nima! kako malokdej se sgodí, deb' se taki tudi ob velikonózhi vredno obhájali, ktiri zhes léto do te nebeshke jedí obéne prave lakote nimajo, kir se tudi po velikonózhnimo obhailo vezhdejl spet ravno v' te grehe nasaj povernejo, v' ktirih so popret gnili! Jesus mozhno shelí, deb' ga vezhkrat vshiváli, *serzhno sim shelel*, je rekel on per sadni vezherji, *velikonózhno jagne s' vami jesti*, *preden terpim*, on vóshi zhes vse, deb' se skus ta S. Sakrament s' nami sklenil, inu mi s' njim, deb' on v' nami shivel, inu mi v' njemo, deb' bil on gospód, inu krajl zhes nashe serzé, inu mi veselje njegoviga serzá. Al je mogózhe tim gorézhim shélam Jesusovim soper státi? ako vira she ni popólnama vgasnila, ako serzé she ni oterpnélu? slasti, kir oblube, inu shuganje je sraven postávil Jesus, k' je rekel: *Kdor je moje mesó, inu pije mojo kri, ta ostáne v' meni, inu jest v' njemo;* naspróti pa: *Ako ne boste jedli mesó sina zhlovéka, inu pili njegovo kri, ne boste shivlenja v' sebi iméli.* Lubesnivi Jesus, deb' nas k' sebi vlekel, se je otel v' podóbo kruha, inu vina striti, inu se vishati po nashi slabósti, je otel vso svitlóbo soje zhastí prezh odloshíti, deb' nas ne ostrashil, k' njemo se blishati, je otel, de ta Sakrament ima v' vsih zhasih, po vsih krajih katolshkiga svetá vsaki dan ponovlen biti, deb' ga samogel zhlovk prejéti, kader shelí. On vóshi to, sa to, kir ozhe s' nami sklenen, inu od nas lublen biti, sa to steguje próti nam soje róke, sa to zhaka

na

na naſ, deb' ſe mogel zhes naſ vſmiliti. *Moj Bóg!* savpije tukej S. Aug. *ſej bi vender she to sa naſ sadóſti velika gnada bla, keb' nam bil ſamo to perpuſtil, de ſmemo nashe ſerzé k' tebi povsdigniti, kaj sa ena gnada je she lé sa naſ, kir naſ vábiſh, nam ſapóveſh tebe ſamiga vshivati, kakor deb' ti en dobizhek od tega imel, de naſ ſrezhne ſtriſh?* Bo eden od enga imenitniga goſpóda, mogózhniga oblaſtnika h' koſili povablen, se savsáme, ne ve, kaj bi ſturil, inu Bóg, ſtvarnik vſih rezhí, pred ktirim ſo vſe krónane glave en prasen nizh, naſ vábi, per ſoji miſi snajti ſe, kir je on ſam jed, inu ta, ktir páſe, kdo bi ſe ne sa vsel, kdo bi ſe ne sazhudil, kdo bi ne vóſhil vezhkrat perſtopiti, inu ſojo dusho pogoſtiti, ſklenem pervi dejl, perpravimo ſe k' drugimo.

I.

V' Sakramenti altarja, pravjo vuzheniki, je obilnoſt nesapopadlivih gnad, sakaj dár, ktir nam bo dán, je ſam Bóg, per tej vezhirji naſ paſe Jeſuſ s' ſojim leſtnim meſam, to, kar vshijemo, kar ſe v' naſ ſpreobérne, je ravno taiſti Bóg, inu zhlovk, ktir je bil od Marie rojen, ktir je sa naſ na krishi vmerl; on ſe s' namí ſklene, ne ſamo v' volji, inu v' lubesni, ampak na eno naturno, reſnizhno, popólnama visho, on ſtrí, de poſtánemo vdje njegoviga teleſa, koſtí od njegovih koſtí, meſó od njegoviga meſá, de poſtánemo s' njim eno meſó, ena rézh, eno ſamo zelo truplo. *Moj Bóg! kaj sa ena gnada! kaj sa ena lubesen!* savpije

Dom. Benedict. Vincent. *dopovedati ſe ne dâ, ſapopáſti ſe ne more.* Koko mozhno more pergajnati to vezhkrat velkonózhno jagne vshiti, kir per temo vshiványo ne sadobimo ſamo boshjo gnado, ampak tega, od ktirga vſe gnade svirajo, naſhiga goſpóda, inu Bogá, naſhiga odreſhenika, inu isvelizharja, naſhiga nar bolſhiga perjatla, naſhiga lubesniviga ozhéta, tega prejmémo, ta ſe vreden ſtrí v' naſhe ſerzé priti. Bóg, deslih je vſigamogózhen, ni mogel vezh dati, deslih je bres mire bógat, ni imel vezh dáti, po eni táki dobróti kdo ne bo imel ſerzhne shéle, inu védno lákoto? Vezhkrat vshiti Sakrament *S.* reſhniga Teleſa naſ naſha leſtna potréba pergajna; shelimo ohraniti truplo od ſlabóſti, ga moremo vezhkrat napaſti, ozhmo ohraniti dusho per duhovnimo shivlenjo, jo moremo s' nebeſhkim kruham vezhkrat previditi. Mi ſmo ſlabi, inu revni, tavshent pomankanju podvérsheni, nágnenje, inu poshelénje naſ vſaki dan nadléshva, hudizh, inu ſvet smiram s' ſkusſhnávami pertiſka, naſhe bitje je v' ſredi shivlenja, inu ſmerti, v' ſredi luzhi, inu temóte, vezhkrat ſe nam sdí, de zel peku ſe zhes naſ groſí; kaj sa ena luzh, kaj sa ena mozh, kaj sa ená gnada nam je potrebna v' enmo takó shaloſtnimo ſtano? to luzh, mozh, inu gnado pa od kod bomo sadobíli, kakor od kruha angelſkiga, ktirga imenuje *S.* Krisoſtomus sapopádik vſih gnad? per tej misi dobimo mozh zhes naſhe ſovrashnike, per tej misi bo pregnana temóta naſhe pámeti, kakor vnih dveh jogrov, k' ſta Jesuſa ſposnala takrat, k' je kruh prelomil; per tej misi bo dusha od ſojih boles-

ni,

ni, od ſtrahú, shâloſti, inu drusih britkóſti osdravlena, per tej misi bo saduſhéno greſhno poshelénje, inu hudo nagnenje. *Blishej ſe h' altarſkimo Sakramenti, o zhlovk!* vpije S. Ambr. *inu ti boſh naſiten, kir to je pravi kruh, boſh vgaſil shejo, kir to je pravi ſtudenz, boſh reſvetlen, kir to je prava luzh, boſh reſhen, kir to je prava frajoſt, boſh odpuſhanje tojih grehov sadobil, kir to je ofer sa te saklan, jeſt vam bom kakor jutrejna roſa,* pravi Jesuſ ſkus preróka Osea: *inu vi boſte zvedli kakor lilje.* Is vſiga tega kdo ne bo ſklenil na potrebo vezhkrat vshiti ta preſveti Sakrament?

II.

Is tega lohko ſposnáte urshah, sakaj ſo pervi kriſtiani ta nebeſhki kruh vshiváli s' takim gorézhim shelámi, inu ſzer vſaki dan; k' ſo bli od nevirnih pregajnani, de ni ſo mogli v' boshji hiſhi ſkupej priti, ampak po sharhih, inu podsémelſkih berlógih ſe potikáti, jim je zel dopuſheno blo, ta S. Sakrament ſeboj vséti, inu s' taiſtim ſe paſti. Is tega vidite, sakaj ſo Ss. Ozhetje v' Trid. sbiralſhi takó govoríli, inu piſati sapovédali: *Mi opomínamo, próſimo, saróstimo, Jkus vſmilenje boshje, inu Jkus miloſt naſhiga goſpóda Jesuſa Kriſtuſa, de vſaki, ktir ozhe imé kriſtiana vredno noſiti, ſe ima vezhkrat ſpómniti na lubesen naſhiga goſpóda Jesuſa Kriſtuſa, ktir je dal ſojo duſho sa saſtávo naſhiga isvelizhanja, inu ſoje S. meſó nam sa jed, to niegovo S. meſó imajo vſi virni s' takó shivo víro, s' takó andohtjo, inu*

ponishnoſtjo moliti, inu zhaſtiti, de bodo vredni s' taiſtim po goſtim ſe napaſti. Ss. Ozháki ſo dobro vedili, de koker v' temo Sakramenti ſo vſe gnade sapopádene, tako bres vshivánja tega Sakramenta ne more obſtáti obena zhednoſt, ne brumnoſt, ne svetoſt. Tukej pa le obeden ne miſli, deb' ſe s' tim sgovarjal, inu rekel, jeſt ni ſim vreden mojga Bogá vezhkrat prejéti, sakaj jeſt ſim en greſhni zhlovk. Vem dobro, de ni ſi vreden, ne ti, ne jeſt, to ſposnámo, preden ſe obhájamo, tudi en Kerubim, al en Arhangel ne more vreden biti prejéti ſojga ſtvarnika, kir med ſtvarjo, inu med ſtvarnikam ni obene perglihe. Keb' ſe ti k' vshivánju tega S. Sakramenta tudi zelo vezhnoſt perpravlal, inu keb' imel ſvetoſt Jo. Kerſtnika, vender nigdar vreden ne boſh Bogá v' toje ſerzé prejéti, inu na to visho bi ſe mogli sa vſelej od angelſke mise sdershati. Al Bóg, ktir dobro ve, kakó ſlabe ſtvarí ſmo, ktir ve, de drusiga ni ſmo, kakor ena peſt revne semle, ne pogirje od naſ táke perpráve, ktira bi vrednoſti boshjiga ſína enaka bla, sakaj kdor bi ſe otel takó perpraviti, koker je Bóg vreden, ta bi mogel Bogó enak, ja on bi mogel Bóg biti. Naſha perpráva more le po naſhi ſlabóſti, inu po gnadi, ktiro Bóg da, vmírjena biti; ako naſha veſt ſkus sgrévano ſpovd ozhiſtimo, inu ſe pred oblizhjam boshjim v' reſnizi ponishamo, inu mu rézhemo, de is ſerza shalujemo, k' ſmo ga reshalíli, ako ſtermo, kolker móremo, inu shélimo ſhe vezh ſtriti, keb' nam mogózhe blo, tok' Jeſuſ naſho perpravno voljo miloſtlivo gori vsame, inu namejſti to, kar nam manka, ſkus

ſoje

ſoje lubesni polnu ſerzé. Nej bo reſ de ſmo ſlabe, mlazhne, na duſhi bolne, inu pomanklive ſtvarí, ravno sa to, k'ſmo ſlabi, moremo mozhni kruh vshivati, de ſadobimo vezh mozhí soper naſhe ſovrashnike; ravno sa to, k'ſmo mlazhni, ſe moremo nebeſhkimu ogni blishati, de v' lubesni boshji vrozhi poſtánemo; ravno sa to, k'ſmo na duſhi bolni, inu pomanklivi, moremo po duhovnimo osdravilo hrepenéti, de na duſhi osdrávimo, sakaj ne sdravi, ampak bolni poterbujejo osdravlenika Jesuſa Kriſtuſa, ktirga nar vezhi veſelje je blo, dokler je na ſveti shivel, s'greſhniki opraviti iméti, je revne, inu ſlabe ſkus ſojo gnado ſoje nebeſhke vezhirje deléshne ſturil. On klizhe ſhe dan donaſhni vſe te, ktiri ſo s'révami obdáni, inu jih ozhe bogáte, inu mozhne ſtriti, kir pravi v' S. Evang. Pridite k'meni vſi, ktiri ſte s' mujo, inu s' délam obloshéni, jeſt vaſ bom poshivel.

III.

Zhe pa is pogoſtniga vshivánja S. reſhniga Teleſa tolko gnad, tolko dobizhka pride, sakaj zirku vſim vírnim ne sapove vezhkrat k' S. Obhailo perſtopíti? morbit je ta urshah, kir zirku ve, de ſedajni kriſtiani ni ſo vezh takó brumni, nedolshni, inu ſveti, kakor ſo pervi bli, k'ſo ſe vſaki dan obhájali? ni to urshah; de zirku pogoſtne obhaila pod greham ne sapové, je zel modro, sakaj zirku ſe boji, keb' vírnim pogoſtno obhailo zhes leto pod greham naloshíla, bi ſe morbit sgodilo, deb' ſkus vezh

ob-

obhail vezh boshjih rópov doperneſheno blo. Deslih zirku dobro ve, de per sedajnih kriſtianih ni vezh tiſtiga ajſra, ktir je per pervih bil, vender mozhno shelí, deslih ne sapove, deb' vſaki vírni vezhkrat zhes leto k' S. Obhailu perſtopil, kir zirku je previshana, de pogoſtno vshivánje angelſkiga kruha je nar bolſhi mitel zhlovéka poſvetiti, inu pokasáti tudi v' naſhih zhaſih isgléde takih duſh, kakerſhne ſo v' pervih zhaſih vſi vírni bli. Ne shivimo sdej takó brumno, kakor ſo nekdej shivéli, ſmo sdej h' hudimu takó mozhno nágneni, v' andohti takó mlazhni, inu ſlabi, tok' moremo ravno sa to vezhkrat perſtopiti k' ſtudenzi vſih gnad, vſe miloſti, de bomo od naſhih smotnav, od naſhe mlázhnoſti réſheni, v' zhednoſtih vſaki dan mozhneſhi, v' ſkuſhnávah terdneſhi, inu pervim vírnim zhe ne popólnama vſaj enkolko enaki. Sa volo tega povikſhaj, o zhlovk! od dneva do dneva smiram bel tojo andoht proti ſakramentalſkimo Jesuſi, nej raſte lákota po temo nebeſhkimo kruho; nikar soper ne ſtoj shélam katolſhke zirkve, ktira pogoſtno obhailo vóſhi, nikar ne sanizhuj lubesen Jesuſovo, ktir shelí v' temo S. Sakramenti ſteboj ſklenen shivéti; pogoſtno obhailo je andoht, ktira je bla od zéle katolſhke zirkve vſelej sa dobro ſposnána, vſelej posheléna, andoht, ktira je od ſamiga Jesuſa potérjena, inu mozhno perporózhana, andoht, ktira sraven vſih zhlovéku dodelénih gnad nar bel povérne Jesuſovo lubesen s' nasprotno lubesnjo. Srezhne vſe taiſte duſhe, ktire ſe zhes leto vezhkrat, v' dianjo, na duhovno visho pa vſaki dan andohtlivo obhá-

ja-

jajo; o deb' pazh to zel ſvet ſposnal, kolko vezh poshelénja, inu duhovne lókote bi blo per vſih po tej angelſki jedi. Vpili bi kriſtiani glaſno proti Jesuſi v' S. Sakramenti ſkritimo, kakor ſo vpíli pervi kriſtiani, k' ſo molili polni ajſra s' tim beſédami: o shivi, nebeſhki kruh, o nebeſhka mana! kdaj mi bo doſhlá taiſta isvólena ura, de te bom vshil, kir le ti ſam samoreſh mojo duſho naſititi! kdaj bodo meni vſe posémelſke jedi sóperne poſtále, deb' le tebe ſamiga shélel! kdaj bo letó, o dobróta vſih dobrót! Jeſt ſhelim, ti véſh, kakó? perſtopim h'toji mísi, pa ſposnam, de ni ſim vreden tebe prejéti, kir ſim tebe doſtikrat mozhno reshálil, inu ni ſim, kakor bi bil imel, toje reshalénje sadoſti obshálval, inu objokal; shelím te prejéti, pa ſposnam, de ni ſim vreden, kir ni ſhe vſe nágnenje proti vſakdajnim greham v' meni popólnama vmorjéno; shelím te prejéti, pa ſposnam, de ni ſim vreden, kir ſhe ni ſim toji lubesni, toji volji, inu pokórſhini popólnama zhes dan, o lubi Jesuſ! ſkus mózh toje dobróte, inu oblúbe ſturi me vredniga, de s' shivo víro tebe, o moja lubesen! prejmém. Tako ſo ſvetniki sdhivali proti sakramentalſkimo Jesuſi, takó sdihujejo proti njemo ſhe dan donaſhni vſi taiſti, ktiri vedó, inu ſposnajo, kaj prejmo, kadar k' S. Obhaili perſtopjo.

Kir tedej je temó takó, mozhno shélim, deb' ſi ſtrili is donaſhniga navuka dobre miſli, inu previdnoſt sa vaſhe perhodno isvelizhanje. Previshan ſi, o zhlovk! de véshe te zerkovna sapovd, ſpodbodajo te shéle, beſéde, inu váblen-

je

je Jesusovo v' prizheózhimu S. Zhasu prejéti Sakrament S. reshniga Telesa, inu kir ne zviblam, de vi vsi, kar se vas v' prizho tukej snajde, shélite spolniti zerkovno sapovd, inu kir se troshtam, de, keb' tudi obene sapovdi ne blo, bi vender sheléli vezhkrat per boshji misi se goshtiti, inu bi to tudi v' dianju strili, sa volo tega se mi nepotrebno vidi vas h' temo opominati, ampak prosim samó to, kadar se obhajash, o zhlovk! persadéni si vso mujo, de se bosh vselej vredno obhajal, kolker se zhlovk samore vreden striti; o sprashaj popret vselej svesto tojo vest, de bosh sposnal vse, kar si kdej soper voljo tojga Bogá misslil, govoril, al sturil, kar najdesh nad seboj greshniga, o obshaluj is zeliga serzá is zhiste boshje lubesni, oblubi Jesusi, v' greh frejvolno nizh vezh nasaj pasti, Bogá nizh vezh reshaliti, gnado boshjo nizh vezh sapravati, inu kar oblubish s' jesikam, dershi, inu sturi v' dianju; obtóshi se potim ponishno, inu zhisto pred boshjim namestnikam, ponishej se, sturi sam sebe k' shpóti, sposnej, de si gresnil, de ni si vreden vsmilenja. Inu po sadobléni odvési perstópi h' boshji misi, inu govóri k' Jesusi: *o Jesus! moj isvelizhar! poglej me, sdej pridem k' tebi nasaj, kakor sgubléni sin k' sojmo ozheti, ne savèrsi me, sposnal sim pred tojim namestnikam moje hudobie, odpusti mi, gréva me, de sim te reshálil, saneli mi, veliko sim se ti sadovshil, preglej mi. Lazhen sim tebe, napási me, bolán sim, osdrávi me, réven sim, obogati me, ostuden sim, ozhisti me; viriem te pod podóbo kruha, de si moj odre-*

Jhe-

ſhenik, moj isvelizhar, moj ozha, moj Bóg, inu moje vſe; savupam na toje breskonzhno vſmilenje, de me ne boſh pogubil, ampak v' gnado gori vſel; lubim te zhes vſe, sa to te nozhem nigdar vezh reshalliti; goſpód! ni ſim vreden, de v' moje ſerzé prideſh, al rézi le eno ſamo beſedo, tok' bo moja duſha osdravlena. Proſim lubi Jesuſ! dej, de te bom sdej v' mojmo vandranjo na ſveto vſelej vredno vshival, ſlaſti pa, de v' sadni uri te prejmém sa popótnizo, inu grém ſteboj ſklenen veſelo proti ſrezhni vezhnoſti, kir te bom vidil, kakor ſi ſam na ſebi, vshival, lubil, inu zhaſtil na vekomej. Deb' táko blo ne ſamó velikonózhno, ampak vſáko obhailo, proſim, dej gnado, o Bóg! meni, mojim fármanam, inu vſim prizheózhim poſhluſhavzam; vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRIDIGA

Na IV. Nedélo v' Póſti.

Velika mnóſhiza je sa njim ſhlá. Jo. 6.

Kaj vender miſlite, lubi moji! od tega ludſtva, ktiro hití sa Jesuſam, inu ſe ne more od njega lozhiti, ako lih on zhes murje gré? al mórete nad tim zviblati, de ajfer more ſila velik biti? Oní gredó sa Jesuſam; deslih vedó, de Jo. Kerſtnik je ob glavo djan, inu ſe po pravizi bati imajo, de tudi njim, k' ſe Jesuſa

der-

dershé, bi ſe vtegnilo hudó goditi. Oní gredó sa Jesuſam, deslih ſo jim na póti veliki saderſhki, velike teſháve; Jesuſ ſtopi v' en zhovn, oní pa, ako ozhejo sa njim priti, ſo perſileni h' nógam jiti, oní gredó sa Jesuſam, bres tega deb' ſe puſtili od ſkerbí sa sojo hiſho, od pomankanja potrebniga shivesha nasaj dersháti. Srezha Jesuſa govoriti ſhliſhati, s' njim v' puſhávi oſtati, jim je vezh per ſerzi bla, kakor njih opravila, kakor jed, inu piazha. Kdo tedej bo rekel, de to ludſtvo ni polno ajfra blo? kdo ne bo veliko vezh ſam ſebi ſojo mlazhnoſt naprej metal, ako ſe s' tim ludſtvam v' pergliho poſtavi? To ſi imajo naprej metati poſebno taiſti, ktiri le ſamó takrat kej ſtré, kadar ſe jim rézhe, ti moreſh, ti ſi dolshan pod ſmertnim greham, ti ſi dolshan pod ſtrafengo. Natura tazih kriſtianov je, ſkerbéti, de nizh taziga ne ſtré, kar bi peklenſkiga ogna vredno blo, al deb' vſaki dan kej taziga ſtrili, kar je vredno nebeſ, to nozhejo saſtópiti. O sanikerni táki kriſtiani! al vam morbit perpuſti vaſh imenitni kriſtianſki poklíz bres ajfra biti, v' mlazhnoſti shiveti? al je morbit med isvólenim en reslozhik? je morbit rekal ktirmo smed vaſ Bóg: ti sadoſti ſtriſh, ako ſe hudiga varjeſh, dobro ſtriti je dolshnoſt enga drusiga? al ni lenóba, inu mlazhnoſt vredna prekleſtva, kir pravi Jesuſ, de vſako drevó, ktiro dobriga ſadú ne perneſe, ima poſékano, inu v' ogen vérsheno biti? tedej al ne ſtri ta she ſamó ſkus to kej pekla vredniga, kir nizh nebeſ vredniga ne ſtrí? Ako dosdej ni ſte saſtopili, tako imate saſtopiti potim, k' boſte donaſhno

pri-

pridigo ſhliſhali. Jeſt pravim, de ni nizh bel shaloſtniga, kakor ena mlazhna duſha, inu ſzer sa volo trojne ſlepóte, ktira je urshah, de takó dobro ſoje ſrezhe, kakor ſoje neſrezhe ne ſposná; ena mlazhna duſha ne ſposná taiſte gnade, ktire sgubí, ne ſposna taiſte nevárnoſti, ktirim ſe vun poſtavi. Trie navuki, preden jih reshloshim, poterpíte.

I.

Stan mlazhne duſhe je do konza neváren, inu sháloſten, kir ne ſposna gnade, ktire sgubí: *Ena h' déli léna róka, ktira nizh ne ſtrí, ſama ſebi perpravla neſrezho, inu vboſhtvo*, pravi S. Duh ſkus modriga, inu leté beſede vuzheniki na mlazhne duſhe obernejo, ktire ſe snajdejo v' enmo ſovs vrednimo vboſhtvo; veſh dobro, o zhlovk! de ſhazi, ktiri eno duſho obogátjo, ſo taiſte gnade, ktire nam bodo dodeléne od boshjiga vſmilenja, to ſo ſhazi, ktiri na ſveto nimajo ſoje glihe, kir vſe posemelſko bogaſtvo preſtópjo, to ſo ſhazi, ktiri tolko velajo, kakor nebeſa; te ſhaze sgubí en mlazhen kriſtian, kir ſe jih ſam obrópa, bres tega, deb' ſposnal, on ſe obrópa takó, de ne sgubí ſamo te gnade, ktire je she sadobil, ampak ſe tudi tih nevreden ſtrí, ktire bi ſhe snal sadobiti; is ktirga pride, de ſkus to sgubo ſe poſtavi v' ſtan taziga vboſhtva, ktirmo ſkorej ni vezh mogozhe h' pomózhi priti. Inu kakó more dergazhi biti, kir shivlenje leniga, mlazhniga kriſtiana drusiga ni, kakor enu vedno sapravlanje boshjih gnad; preglejte le en

ma-

malo njegovo sadershanje, inu se boste v' temo kmalo previshali: vi ga vidite moliti, pa bres samerklivosti, vuliga restreseniga, vi ga vidite k' spovdi hoditi, pa bres pobolshanja, ga vidite Sakrament S. reshniga Telesa prejemati, pa bres ajfra, bres andohti, ga vidite boshjo besedo poshlushati, pa bres dobizhka. On imá pred sojim ozhmí narlepshi isgléde brumnosti, on jih vidi, pa jih ne posnéma, on dobí v' roke Ss. Bukve, jih bere, pa mu nizh ne nuza, on shlishi vezhkrat reslágati vezhne resnize, poshlusha, pa ne bo h' ajfru spodbodén, al se na pravi to gnade prezh metati, ktire zhlovk, v' roki ima, s' ktirim ishe Bóg njegovo pamet resvetliti, deb' sposnal soj nevárni stan? kaj bom rekel od notrejniga spodbadanja, ktirmu se soperstavi? kaj od notrejniga glasa, ktir ga sa volo mlazhnosti svarí, pa ga sanizhuje? kaj od pezhenja vesti, s' ktirim sheli Bóg njegovo saspáno vest sbuditi, pa ga sam sadushí? Sgol gnade, ktire mlazhna dusha sgubi, kir si jih nozhe k' nuzi striti, gnade, na ktirih visí vezhno isvelizhanje. O keb' pazh sposnal mlazhen zhlovk shkodo te sgube? al ravno v' temo njegova narvezhi nesrezha obstoji, de ne sposná soje revshne, kir si s' breskonzhnim vsmilenjam boshjim nespametno perlisuje, samirka sojo revshno ravno takó malo, kakor taisti mlazhni shkof v' skrivnimo resodénju S. Jo. k' je rekel sam od sebe: *Jest sim bógat, premóshen, nizh ne potèrbujem*, sraven pa ne shlishi, de nebó, kir vidi sametanje boshjih gnad, mu smiram naproti vpije: ti ne vesh, ne sposnash, de si reven, sramashki, nág, inu slep.

II.

II.

Vender vſe te gnade, ktire mlazhen kriſtian sgubí, kir ſi jih nozhe k' nuzi ſtriti, ga ſhe ne ſtre popólnama nefrezhniga, ampak taiſte gnade, ktirih ſe sa prihodno nevreden ſtrí, ga v' nar vezhi nefrezho pahnejo. Eno dobróto, ktiro zhlovk ima, sgubiti, je ref nefrezha, al kaj sa ena nefrezha je ſhe le sraven tega, kar zhlovk imá, sgubiti tudi to, kar bi mu blo ſhe mogozhe sadobiti? Inu ravno takó je per enmo mlazhnimo, on ne sgubí ſamo te gnade, ktire imá, ampak ſe nevreden ſtrí tudi taiſtih gnad, ktire bi ſhe samogel sadobiti, sakaj boshje gnade ſo kakor glidje na kétini takó ena s' druga ſkléneni, de ako ſe perva gnada savérshe, tudi drugo sa ſabo potegne, inu Bogu mlazhno dufho tolkajn gnuſi, de ſe mu vezh ne polubi njo lubiti, nje ſe perjásen ſkasati, njo k' ſebi vabiti, al s' njo ſe ſkleniti; on nje ſzer da gvifhne, navádne gnade, ktire tudi ſojem ſovrashnikam ne odrézhe, al poſebne gnade, poſebno reſvetlénje, poſebno pomózh, to nima od njega vupati. Le poſhluſhajte, kaj je govoril Bóg vnimu ſhkofu, od ktirga ſim she sgorej ſpómnil, tok' boſte kmalo vidili, is kaj sa enim neperjásnim ozheſam Bóg mlazhno dufho gleda. *kir ſi mlazhen, ni ſi mersel, ne gorak*, ſe grosí vezhni Bóg, *tok' ozhem sazheti te is mojih vuſt vun pluváti;* beſéde! ktire zhlovéka ſtreſnejo, k' jih bére, inu premiſli, sakaj te beſéde, pravjo vuzheniki, poménjo gnuſóbo, ktiro ima Bóg nad mlazhno dufho, poménjo nevólo, s' ktiro Bóg odvérne od nje ſoje

ob-

oblizhje, poménje vboſhtvo, inu neſrezho, v' ktiri ſe mlazhna duſha potopí, poménjo sgubo boshjih gnad, poménjo s' eno beſédo, de Bóg s' mlazhno duſho ne more vezh poterplénja iméti, de njo kakor eno soperno, preveliko tésho s' nevólo od ſebe vershe. Kaj samórem ſhe vezh povedati sa vam na snanje dáti, sa vaſ previshati, de mlazhna duſha ne móre od Bogá obene gnade vupati, kir sametanje boshjih gnad ne ſposná? kakó velika bi bla tedej toja neſrezha, o zhlovk! ako bi ſe ti v' enmo takimo ſtanó snajdil, ktir je Bogu tolkajn sopern, inu kdo te more sagviſhati, de ſe v' temo ſtanó ne snajdeſh, pa takó, de ti ga toja ſlepóta ne puſtí ſposnáti? al ſtriſh kdej zhes to kakſhno premiſhluvanje? vpraſhaſh ktirkrat ſam ſebe, al ſi mersel, al gorák, al morbit v' neſrezhnimo ſtanó mlazhnoſti? o premiſhluj ſe v' temo po goſtim! al ni per tebi eno soperpoſtavlanje, ena pozhaſnoſt v' opravlanju dobrih del? ſi morbit lén, keb' imel kej dobriga ſtriti, bres ſkerbí, ako dobro opuſtiſh? ni morbit per tebi eno vedno reſtreſenje, ktiro, k' te vlezhe od Bogá, ti ne perpuſtí, deb' ſerzé h' Bogu povsdignil? ni per tebi ena gviſhna gnuſóba, ena gviſhna sopernoſt proti vſemo temo, kar sadéne ſhlushbo boshjo, inu isvelizhanje toje duſhe? ní per tebi ena táka neobzhutlivoſt veſtí, de per mejhnih rezhéh te nizh ſerzé ne bolí, ako jih snimer puſtiſh, k' ſo dobre, ako jih ſtriſh, k' ſo greſhne? Ako zhutiſh nad ſeboj vſe letó, o v' kaj sa enimo revnimo ſtano ſe snajdeſh, kakó vboshen ſi na duſhi, kakó sopern ſi Bogu! kolko urshaha imaſh sdihvati po goſtim: lubi

Je-

Jesuſ! ne tebi, ne meni ne morem ſkriti, de mlazhen ſim, to ſposnam is reſtreſenja mojga duhá, ſposnam is lenóbe v' toji ſhlushbi, ſposnam is merslóte v' toji lubesni, ſim previshan, de ſim v' sháloſtnimo ſtanó mlazhnoſti, o jeſt neſrezhni! tok' ſim eden is taiſtih, ktiri ſe tojmu ſerzu gnuſjo? is taiſtih, ktirim ti ne daſh perjasniga ozheſa? o sakaj vender ni ſim moj revni ſtan popret ſposnal? al od sdej, kir ga ſposnam ſkus toje reſvetlenje, te proſim, o Jesuſ! dej mi gnado, de v' ſtanu mlazhnoſti nizh vezh ne oſtanem, jeſt ſe ozhem is te nevárnoſti reſhiti, inu s' tojo pomozhjo táko shivlénje sazheti, de bom s' novim ajfram popólnama popravil vſo ſhkodo popreſhne mlazhnoſti.

III.

Stan mlazhne duſhe je do konza réven, inu sháloſten, kir ne ſposna grehe, ktire ſtrí. Ni bres ſkrivnoſti, de Bóg mlazhniga imenuje ne le ſamó revniga, ampak pravi, de tudi je ſlep, sakaj sraven sgube boshjih gnad, is ktiro bo mlazhna duſha ſtrafana, je tudi tako ſlepa, de ne ſposná, ne dobro, kar nji manka, kir ne ſposná ſoje leſtne revſhne, ne ſposna hudo, kar ſe smiram gméra, kir v' greh páda bres tega, deb' samirkala, al zhes to shaloſt obzhutila. Inu ſzer pervizh, kdo bo srajtal vſe dobro, kar bi mogla ſtriti, inu vender ne ſtrí, kir opuſtí vſe al is sanikernoſti, al is lenóbe, al is nevóle, al sa volo ſtrahú ludjem ſe samiriti; mlazhna duſha rajſhi sgubí dragi zhaſ v' prasnimo pogóvorí, kakor deb' v' zirku

ſhla,

ſhla, ſi rajſhi dela ſkus jegré, inu norzhie kratik zhaſ, kakor deb' beſédo boshjo poſhluſhala, rajſhi zerkla truplo s' dolgim ſpanjam v' gorki pósteli, kakor deb' h' Sakramenti S. Altarja perſtopila; almoshno dáti je ne veſelj, sa to opuſtí, molitu nji je soperna, sa to nji je sadoſti, ako sjutrej, inu svezhir kriſh ſtri, zhe lih ozhanaſha ne smóli, poſt, inu druge ſpokórne dela nje preteſhke naprej pridejo, sa to ſe s' tim nózhe pezháti, inu kar je nar hujſhi, je to, de vſe te samude dobriga nji nizh teſhko ſerzé ne délajo, jih zel ne dershí sa pregreſhenje. Pa ni ſe zhuditi, de samuda dobriga mlazhni duſhi ne ſtrí teſhkiga ſerzá, kir ji zel hudo, kar smiram gméra, obene ſkerbí ne déla; kir je navajena vſaki greh, zhe le ozhitno ſmertni ni, nizh porajtati, tok' mejhne kakor vodo vſaki dan pijé, pravi Cornel. a Lap. Te beſéde, de greſhnik grehe pijé, kakor vodo, ſe vam morejo reſnizhne viditi, le sodite, en mlazhen zhlovk nima obenga nepokoja, ako ſe sláshe per vſaki drugi beſédi, ako ſe gori dershí v' neſpodóbnih miſlil, ako ſojim ozhém vſo proſtoſt perpuſtí, on povshíva grehe, kakor vodo; na dve platí saſtoplive beſéde, samirklive, al zel klafarſke norzhie, nevumna leſtna hvala, sbodenje, sanizhlivo opravlanje blishniga je sapopadik ſkorej vſih njegovih pogovorov, on povshiva grehe, kakor vodo; dremanje, al pogovarjenje v' zirkvi, kar vſelej Bogá reshali, inu blishniga pohujſha, nesmaſnoſt v' jegráh, v' piazhi, inu v' jedi, nezhimernoſt, inu dopadenje v' oblazhilo; vſakdajna nevóla, prepe-ranje, vedna nepoterpeshlivoſt, is vſiga tega

ſi

ſi nizh ne ſtrí, povshiva grehe, kakor vodo. Jeſt bi konza ne najdil, keb' otel rajtati vſe pregrehe, ktire mlazhna dusha bres vliga pezhenja veſtí dopernéſe, ſamo sa to, kir jih ne dershí sa ozhitno ſmertne, neglavne pregrehe; de tedej vſe s' eno beſédo ſkup sapopádem, tok' rézhem ſamó to, mlazhna dusha poshira grehe, kakor vodo, is ktirih beſedi, ako jih ozhte prav premiſliti, boſte lohkó ſposnáli, koko shaloſten, reven, inu neváren je ſtan mlazhnoſti, neváren takó, de pret sna saráſhen, terdovráten greſhnik h' pokóri priti, inu isvelizhanje sadobiti, kakor dusha, ktira shivi neobzhutlivo v' ſtani mlazhnoſti.

I.

H' temo hudimo, kar mlazhen zhlovk ſam ſtrí, perſtavimo ſhe to, kar on ſkus ſojo mlazhnoſt blishnimo ſhkodje, kakó ſhkodlivi ſo navuki, ktire vun troſi, de ni namrezh potrébna táka ojſtroſt v' sadershanju, ne táka tenkoſt v' ſpolnenju ſojih dolshnoſti; de ni nizh takó hudiga, po gviſhnih ſhégah, inu navádah ſveta ſe vishati, ktire deslih s' ojſtroſtjo S. Evang. ſe ne sglihajo, vender ne gredó zhes boshje sapovdi, de je doſti brumnih dush, ktire gviſhne mejhne rezhí ne porajtajo, ſkus ktire brumnoſt veliko vezh soperna, kakor perjetna rata, Bóg je s' nami sadavolen, zhe le njegove sapovdi v' vezhi rézhi ne prelomimo, ako ſe tudi na vſáko terzialſko, múhaſto andoht ne dershimo. Kolko jih je, ktiri ſe ſkus take pogóvore, inu ſkus táke isgléde puſté nasaj dershati od

brumniga sadershanja, od pogoſtniga vshivanja Ss. Sakramentov, od doliterénja ſojih pozhutkov, inu od satajénja leſtne nature, inu hudiga nagnenja. Enga mlazhniga vſe rado poſnéma, kir vſaki ſe s' tim golfá, de le ozhitno ſmertniga nizh ne ſtrí, to malo ga ne more pogubiti. Inu vender kolkokrat se sgodi, de med grehe, ktire mlazhen ſtrí, inu sa mejhne dershí, ſe tudi ſmertni vmeſ pomejſhajo, kir jih ne ſposná, al veliko vezh nozhe ſposnati. Tako je mlazhne duſhe! kir ſe od ozhitno ſmertnih grehov varjete, miſlite, de ſte le s' mejhnim, odpuſtlivim ſlaboſtim obdani, al jeſt vam povém, de vaſ vaſha mlazhnoſt ſila doſtikrat v' ſmertne grehe pogrésne, inu to je takó gotovo, de per vſi vaſhi ſlepôti morete ſamí ſposnati. Kolkokrat ſamí zviblate, al je to reſluſhtanje frejvolno, al ne, al je uno govorjenje ſhkodlivo, al ne, inu tako naprej, jeſt ſzer vem, de ſodbo vſelej takó ſklénete, de ſe ſamí ſebi nedolshni vidite, al v' ſmertni uri, inu per ſodbi boshji, gviſhno ne boſte tako ſodili; kadar bo ogrinalo, s' ktirim vam sdej mlazhnoſt ozhi duſhe pokriva, prezh padlo, boſte na tanko vidili, de taiſte perjasnoſti, is ktire ſi ni ſte obene veſtí délali, de taiſte neſramne ſhége, ktire sdej s' navádo sgovarjate, de taiſti ferbéshni poglédi, ſkrivno pogovarjanje, zhes ktiro ſe sdej obenkrat per ſpovdi ne obtóshite, de vſe to ni blo nizh takó meihniga, kakor ſe je vam sdélo, to boſte vidili, inu sraven mogli ſposnati, de mlazhnoſt vaſ je veliko vezh pregreh dolshna ſtrila, kakor ſte ſi v' shivlenju domiſhluvali. Vpremiſhluvanju tolko dolgov, ktire ſi mlazh-

na

na dusha naloshí, ne vem, kaj vi miſlite; kar mene sadéne, ſposnam, kolker vezh to premiſhlam, tolko vezh ſe treſem, sakaj kdo ve, kolko grehov me je moja mlazhnoſt deléshniga ſtrila, bres tega, deb' vſe ſposnal? kdo mi more povédati, kolkokrat moje dolshnoſti ni ſim ſpolnil, al vſaj ne takó, kakor ſim dolshan bil? kdo mi more resodéti vſe pomankanje, ktiro ſe je snajdlo per mojih vſakdajnih opravilah? kdo mi more ſposnati dati ptuje grehe, ktirih ſim morbit ſkus moj ſlabi isgléd urshah bil? inu kar je nar bel shaloſtno, kdo ve, al ni ſim vezhkrat med tolkajn mejhnim grehi tudi v' ſmertne padil, bres tega, deb' jih bil is greſhne nevednoſti ſposnal? O lubi Jesuſ! kako velik je moj ſtrah v' temo premiſhluvanjo! nigdar bi ne bil verjel, de me bo moje mlazhno shivlenje v' tak shaloſten ſtan poſtavilo; jeſt najdem nad ſeboj tolko pomankanja, de po pravizi morem rézhi s' Dávidam, moji grehi ſo mi zhes mojo glavo ſraſtli, oni ſo mi kakor ena ſilna tésha rátali; poſebno pa, o kakó mozhno ſe bojim, deb' me ſlepóta ne bla h' sgubi toje gnade sapelála; o moj odreſhenik! proſim te, ne saversi me od tojga oblizhja, kir ſe s' sgrévanim ſerzam h' tojim nogam vershem; jeſt prekolnem mojo popreſhno mlazhnoſt, inu s' njo vred vſe pregréhe ſmertne, inu mejhne, ktire ſim do te ure dopernéſel, ti pa dej mi gnado, de sa naprej s' novim ajfram noter dopernéſem, kar ſim dosdej ſkus mlazhnoſt samudil.

II.

Stan mlazhne dushe je sila reven, inu shálostan, kir nesposna nevárnosti, v' ktire se postávi. Keb' mlazhna dusha soje nevárnosti sposnala, bi soj revni stan sapustila, inu dergazhi sazhéla shivéti, al kaj nuza? ravno taista slepóta, ktira ji ne pustí sposnáti ne gnade, ktire sgubí, ne grehe, ktire gméra, ji skriva tudi nevárnosti, v' ktire se postavi; inu kaj so vender to sa ene velike, strashne nevárnosti! Vam bo morbit zhudno naprej pershlo, kar bom rekel, vender pamet, inu vira poterdi, de nad tim obeden ne more zviblati, vezhkrat je mlazhen kristian v' vezhi nevárnosti sojga pogublenja, kakor velik greshnik; postavite na eno stran mlazhno dusho, kakershno sim donesˇ popisal; na drugo pa velkiga greshnika, inu jest rézhem, de mlazhni je v' vezhi nevárnosti sojga pogublenja, kakor v' pregrehah sarásheni; urshah je ta, greshnik vezhkrat sposná nevárnost, v' ktiri se snajde, inu k'bo zhes malo, al zhes dolgo ostrashen, bo segel h' reshnizhni pokóri; al kakó bo mlazhni soji nevárnosti odshal, kir je nesposna? ja, kir zel misli, de se v' obeni nevárnosti ne snajde? Perstavite h' temo she to, de greshnik, ktir bukve, inu pridige vezhdejl sovráshi, lohko sam vse gré, inu soje hudobie s' sgrévanim sovsámi prekolne, rata spokórnik is greshnika, kakor hitro kej bere, al shlishi, kar ga sadéne, inu vstráshi, al od ojstre sodbe boshje, ktira po smerti na njega zhaka, al od vezhnosti peklenskih marter, ktire so greshnikam sashúgane, al od strashne

bo-

boshje pravize, ktira neſpokórjenim ne sanéſe, al od breskonzhniga boshiga vſmilenja, s' ktirim vsame Bóg gori vſaziga, ktir ſe ſpokórjen k' njemo nasaj povérne, to greſhniku ſerze omezhá, ga perpelá h' ſposnanjo, h' pokóri, inu h' pobólſhanjo; al kaj samorejo vſe te vezhne reſnize per mlazhnimo? nizh, zel nizh! on te reſnize al ſam bere, al jih ſhliſhi, vender od mlazhnoſti ne odſtópi, kir te reſnize al ſam na ſe ne oberne, al kir njegovo ſerzé vezh ne sbodejo. Tako je, pravi Caſian. vſakdajna ſkuſhna smiram vuzhi, de vezh je vupati od greſhnika, kakor od mlazhniga. Ja! Bóg ſam ſovráshi v' ſoji ſhlushbi vezh mlazhnoſt, kakor merslóto, on sagviſha, de lubejſhi mu je mersla, kakor mlazhna duſha. kir pravi v' ſkrivnimu resodenju ſkus vuſta S. Jo. *O deb' bil pazh mersel, al gorák!* saſtopite dobro te beſéde, Bóg pravi: o deb' bil pazh mersel, al gorák, ne, kakor deb' merslóta ſama na ſebi majnſhi greh bla, kakor mlazhnoſt, ampak ſa to, kir mlazhnoſt bo veliko teshej pobólſhana, kakor merslóta. Tako govorí tudi S. Greg. kir pravi, *Merslóta, ktira pred mlazhnoſtjo gré, ima ſhe vupanje, al s' mlazhnoſtjo, ktira sa merslóto pride, je ſzáganu*, sakaj ſpreobernénje greſhnika je ſhe smiram vupati, al kdor enkrat po ſpreobernénju mlazhen rata, sgine tudi taiſto vupanje, ktiro ſmo ſhe od njega iméli, dokler je ſhe v' grehih shivel.

III.

Bi rekel morbit eden, al drugi: pridigar sabſtojn govorí, jeſt ne saſtópim to, kakó bi mlazh-

mlazhni, ktir ſi naprej vsame boshjo sapovd v' veliki rézhi nigdar prelomiti, v' vezhni nevárnoſti ſojga pogublénja bil, kakor greſhnik, ktir sapovd boshjo v' reſnizi prelómi, pogublen vender obeden ne bo, to vem, kakor ta, ktir ima teſhke, ſmertne grehe nad ſeboj. Prav je! al ſpómni ſe, ktir takó govoríſh, na to, kar ſim v' drugimo dejlo moje pridige povedal, de v' ſtanó mlazhnoſti bodo vezhkrat ſmertni grehi doperneſeni, ktire pa mlazhna duſha is radovolne ſlepóte ne ſposna. Kdor ſklene to s' tim, kar ſim tudi svishal, de mlazhni mejn ſposna ſojo nevárnoſt, kakor greſhnik, de mlazhniga vezhne reſnize mejn shodejo, kakor greſhnika, ta ne bo mogel tajiti, de mlazhni ſe snajde v' vezhi nevárnoſti ſojga pogublenja, kakor velik greſhnik. Pa poſtávimo, de mlazhni ne pade v' ſmertne pregrehe, ktire is greſhne nevednoſti ne ſposná, vender nikar ne miſlimo, de ſe bo dolgo varval velizih ozhitno ſmertnih grehov, sakaj mejhni grehi, v' ktire bres premiſelka pade, mu perpravlajo pôt v' ſmertne, kir tedej ſe tok' rekózh na meji ſmertnih grehov gori dershí, kako lohko ſe sna sgoditi, de v' eni filni ſkuſhnávi, v' eni blishni perloshnoſti is mejhniga v' velik greh páde; kdor je Bogu nesveſt v' mejhnih rezhéh, ni v' velizih rezhéh vreden boshje pomózhi, inu gnade. Zhe je mlazhen kriſtian v' shivlenju tákim nevárnoſtim vun poſtávlen, kakó ſe mu bo ſhe le v' ſmertni uri godilo? al ſe bo mogel, kir je tako ſlab, soperpoſtaviti ſkuſhnávam hudizhovim? k' je shivel smiram v' ſtani, ktir je Bogu tolkajin sopern, ſe bo mogel v' sadni uri na boshjo pomózh sa-

naſhati? kako mozhno ſe je bati, deb' ga takrat ne prepadla zagovitnoſt, k' bo vidil vboſhtvo na zhednoſtih, pomankanje na saſhlushenjo, inu ferbeshno savérshene boshje gnade. O Bóg! tudi nar ſveteſhi duſhe ſe v' ſmertni uri treſejo, inu, deslih jih mozhna gnada boshja podpíra, vender trepetájo pred peklenſkim ſkuſhnávami, kako ſe bo tedej ſhe lé s' mlazhno duſho godilo? Nevárnoſt mlazhne duſhe je sadoſti ſposnal S. Bernardin. kir je rekel, poln ſerafinſkiga ajfra: *Gorje taiſti duſhi, ktira dní ſojga shivlenja doperneſe na rozheju mlazhnoſti.* Lubi moji! zhe vaſ te velike nevárnoſti vſtraſhjo, tok' vam jeſt popolnama prav dam, sakaj kdo bi ſe ne treſel, zhe ima vender kej pameti v' glavi, kej víre v' ſerzi? Al kir ſtrah ſam nizh ne pomága, ako sraven zhlovk ſe ne vsdigne is mlazhnoſti, tok' samirkajte ſi tri mitelne, ktire prepiſhe ſam Bóg v' ſkrivnimo resodénio S. Jo. *Jeſt ti ſvetjem*, ſo boshje beſéde, *de kupiſh od mene slato, ktiro je Jkus ogen ſkuſhano, de obogátiſh, drugizh, jeſt ti ſvetjem, de oblezheſh belo oblazhilo, de ſramota toje nagoſti ne bo ozhitna; trekizh, pomáshi toje ozhí s' masilam, de boſh vidil*, ſkus ogen ozhiſhenó slato poméni zhiſto boshjo lubesen, belo oblazhilo poméni dobre déla, inu kerſhanſke zhednoſti, masilo sa ozhí pòméni premiſhluvanje vezhnih reſniz; to ſo trije mitelni, s' ktirim ſe more mlazhnoſt is ſerza pregnáti. Al kir vſa muja zhloveſka nizh ne sdá, ako ne bo podpirana od boshje gnade —

Tok' pridi ti ſam, lubi Jeſuſ! pridi, inu

vshgi

vshgi v' naſhih ſerzah ogen toje lubesni, pridi, inu dej nam mozh h' dopernaſhanju dobrih dél, inu h' sadoblenju kerſhanſkih zhednoſti, pridi, inu reſvetli naſ, de bomo toje vezhno reſnizhne, boshje navuke prav ſposnáli. Kir ti ſam ſi rekel, de ſi is tega urshaha perſhal na ſvet, deb' na semli en nebeſhki ogen pershgal, o tok' ſturi, de bo ſerzè vſaziga smed naſ od tega ogna vshgáno gorélo takó, de ſe mlazhnoſt naſhih ſerz nigdar ne bo podſtopila. Drusiga na shelimo, kakor to, deb' Jkus zhiſto boshjo lubesen, Jkus lépe zhednoſti, inu Jkus premiſhluvanje boshjih reſniz naſhe ſerze s' tojim, inu toje s' naſhim smiram Jkléneno blo v' temo shivlenjo, dokler ſe bo v' ſmertni uri sa vſelej Jklenilo ſteboj, inu te lubilo, koker te Angeli, inu ſvetniki lubjo, Jkus zelo dolgo vezhnoſt. To gnado proſim doneſ ſam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizheózhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRIDIGA

Na tiho, al V. Nedélo v' Pósti.

Kdo med vami me bo gréha obdolshil. Jo. 8.

Kakor malo more ſonze temóte, ravno tako malo, inu ſhe mejn more Jesuſ greha obdolshen biti, on ni bil ſamó vſelej proſt od vſe pregrehe, ampak on zel ni mogel greſhiti, zhe

ga tudi le kakor zhlovéka premiſlimo. On ni mogel greſhiti, kir je bil Bóg, inu zhlovk ſkupej, kir boshja natura je tudi njegovo zhloveſko naturo h' neisgruntani ſvetoſti povsdignila; on ni mogel greſhiti sa volo obilnoſti boshjih gnad, ktire ſo v' njemo vſe ſkupej sapopádene ble; on ni mogel greſhiti, kir je bil ſam ſvet, inu kir le on ſam samore vſe poſvetiti; sadnizh on ni mogel greſhiti, kir je bil nar bel popólnama maſhnik, inu nar zhiſtiſhi ofer; o kaj sa en *vikſhi maſhnik!* pravi S. Paul, *ſvet, nedolshen, neomadeshvan, od greſhnikov odlózhen, zhes nebeſa povsdignen, ktirmu ni potreba, kakor drugim maſhnikam, vſaki dan pret sa ſoje grehe ofer perneſti, potim ſhe la sa grehe ludſtva;* kakó je mogel ta ofer ſvet, inu zhiſt biti, kir ſpet pravi S. Paul, ako krí shvalí ognúſene poſvetí k' teleſni zhiſtoſti, kolko vezh bo krí Kriſtuſa, ktir je ſkus S. Duhá ſebe bres mádesha Bogu ofral, naſho veſt od mertvih dél ozhiſtila, de bomo shivimu Bogu ſhluſhili? kir tedej Jesuſ is tolko urshahov tudi nar majnſhi greh ni mogel doperneſti, tok' ſklenite, lubi moji! kakó po pravizi je snal v' donaſhnimo S. Evang. Judam odgovoriti, de obedeh ne more svishati, de on tudi nar majnſhi greh nad ſeboj ima, kdo med vami me bo mogel greha obdolshiti? Inu Jesuſ vender na krishi viſi! je bil vender perſhtét, inu glih dershan hudodelnikam! je bil vender nevſmileno martran, inu ſhpotlivo vmorjen! sakaj? al sa volo greha? sa volo kaj sa enga? sa volo sojga greha? on ni obenga imel nad ſeboj; sa volo greha zhlovéka, sa volo greha ſojga ludſt-

va

va vifi mertel na krishi vuf resdjan. O greh, ftrafhna sverjazhina! kir vmoril je tudi tega, ktir vender greha nigdar ni mogel ftriti! Al to fhe ni vfe, de je greh enkrat Jesufa vmoril, hudóba greha fhe dalej gré; greh, kolkerkrat bo fturjen, tolkokrat ponoví fmert Jesufovo; tudi to fhe ni sadofti, greh, kolkerkrat bo doperneſhen, tolkokrat k' nizh ftri fmert Jesufovo. Befédí, inu mozhí smanka leto reslagati, vender bom fturil, kolker mi bo mogózhe v' donafhni pridigi, ktiro takó resdelim: greh je bil urshah terplénja Jesufoviga, pervi navk; greh je ponovlénje terplenja Jesufoviga, drudi navk; greh k' nizh ftrí terplénje Jesufovo, treki navk. Preden to na dalej resloshim, poterpite.

I.

Greh je urshah terplenja Jesufoviga. Keb otel en sbrifan malar smalati vfe nefrezhe, krishe, inu nadlóge, kar jih greh je na fvet perpravil, is kaj sa enim ftraham pred greham bi mogla ta malaría vfaziga zhlovéka napolniti! keb' vidil na eni ftrani table ludftva, ktire je kuga konzhála, vafí, ktire fo fkus vojfko v' pepel fpreobérnene, keb' vidil na drugi platí od povodna salito polje, od tozhe resdjane nógrade, keb' vidil v' enimo drugimo kóti oftanke od meift, ktire je potref pogresnil, keb' vidil nad feboj ognéne ftrele, ktire is zhernih oblakov na semlo leté, keb' vidil pod feboj odperto gorezho peklenfko jezho, v' ktiri goré pogublene dufhe bres vupanja, deb' kdej odréfhene ble; o kolko

hu-

hudiga, kolko ſtraſhniga bi vidil per temó pogledi. Al kaj bi bla ena s' vſim tim nadlógami, kar jih je greh na ſvet perpravil, smálana tabla, ako ſe v' pergliho poſtavi s' podobo krishaniga Jesuſa? Ako víro poſhluſhamo, tok' rézhem bres vſe perglihe vezh, kadar od naſhiga sa volo greha saklániga Bogá ſpomín ſtrim, kakor deb' srajtal vſe neſrezhe, s' ktirim je greh zel ſvet napolnil. De boſte pa to reſnizo prav ſapopádli, is ktire ſe hudóba greha ſposná, tok' ſpómnite ſe na dobróto, na imenitnoſt, na vrednoſt, na nedolshnoſt Jesuſa, ktirga na ſhpotlivimo krishi viſeozhiga mólimo; on je bil, kakor veſte, edino rojeni ſin ozheta nebeſhkiga, nad ktirim je imel vſe dopadejenje, on je bil svirk vſih gnad, isgléd vſe lepóte, sapopádik vſe modroſti, ſtudenz vſe ſvetoſti, murje vſiga saſhlushenja, al kaj mu je vſe to pomagálo? deslih ni obenga leſtniga greha nad ſeboj imel, je bil vender obloshen s' naſhim pregrehami, kir je per ſojmu ozhetu sa naſh dolg dober ſtal; inu to je she sadoſti blo, de je zela grimnoſt boshje jése zhes njega plánila, de ſo ſe vſe taiſte ſtrafenge zhes njega reſúle, ktire ſmo mi greſhniki saſhlushili. K' je tedej britka shaloſt njegovo duſho ſtiſkála, k' ſe je opravlanje, inu sanizhvanje njegove zhaſti lotíla, k' ſo nigdar ſhliſhane martre njegovo truplo pésale, tok' urshah tega nikar neperpiſhite nesveſtóbi njegovih perjatlov, ktiri ſo ga sapuſtili, ne nevoſhlivoſti taiſtih, ktiri ſo ga sdali, ne krivizi tega, ktir je ſodbo ſmerti zhes njega isrekel, ne nevſmilenju trinogov, ktiri ſo ga mártrali, ampak ur-

shah

shah perpiſhite ſamimu grehu, ktir je pergajnal jogre h' nesveſtóbi, toshnike k' jesi, ſodnika h' krivizi, briſhke hlapze h' nevſmilenju; al perpiſhite veliko vezh urshah boshji pravizi, ktira je naſhe grehe ſtrafvala nad nedolshnim Jesuſam. K' je Jesuſ sa naſ zhlovk poſtal, je nebeſhki ozha ſerdit zhes njega, kir ga je vidil s' naſhim grehi pokritiga, takó govoril: jeſt vidim nad mojim ſinam taiſto prevsetnoſt, inu ofert, s' ktiro ſe je zhlovk zhes me vsdignil, inu ſpuntal, to ima on plazhati s' takó globókim ponishanjam, de bo takó rekózh vuſ satert mogel ſam od ſebe ſposnati, *jeſt ſim zherv inu ne zhlovk*; jeſt vidim nad mojim ſinam taiſto nepokorſhino, s' ktiro je zhlovk moje sapovdi ferbeshno s' nogámi pohodil, to ima on plazhati s' tako urno, inu ſtanovitno pokorſhino, ktiro mi more ſkasati od ſojga rojſtva v' ſhtali noter do ſoje ſmerti na krishi; jeſt vidim nad mojim ſinam taiſte greſhne luſhte, ſmerdlivo veſelje, grehe nezhiſtoſti, v' ktire ſe je zhlovk vuſ potopil, on jih ima plazhati s' tako obilnim martrami, de úda na njemo nima sdraviga oſtati. Straſhna praviza! pa ſhe ſtraſhnejſhi greh, kir je pravizo takó resdráshil zhes nedolshniga ſamó sa to, kir nedolshni je podóbo naſ greſhnikov na ſe vsel. O ſtraſhna hudóba pregrehe!

II.

Lubi moji! Ss. Vuzhenikam mersel pot po shvoti gré, per temo premiſhluvanjo, oni ſe savsemó zhes terplenje Jesuſovo vezh, kakor

zhes

zhes gmejn potóp, v' ktirmo je zel ſvet konz vsel, vezh, kakor zhes ognéni déſh, ktir je ſhtir nezhiſte meſta poshgal, vezh, kakor zhes vſe ſtráfenge, s' ktirim je bil tepén Farao krajl v' Egipti, inu to po vſi pravizi, sakaj kaj bel ſtraſhniga ſe je vender mogózhe domiſliti, kakor de Jesuſ Bóg, inu zhlovk bo preklínan, od sanikerniga ludſtva saſhpótan, ránen, resmeſarjen, na kriſh perbít, de bo ſilen nedolshen bres troſhta, bres vſmilenja preliti do sadne kaple ſojo S. diviſhko krí. Inu vſe to is obenga drusiga urshaha, kakor sa volo greha, sakaj Isaj. pravi, on je ránen sa volo naſhe hudobíe, on je vdarjen sa volo naſhih pregréh. Kaj ſe more vezh sgovoriti, sa dáti na snanje hudobío pregrehe? kdo ſe ne bo greha bal vezh, kakor vſiga hudiga, ktir letó v' shivi víri premiſli. Sposnej, o zhlovk! vpije S. Bern. inu shelí, deb' ga ſhliſhal zel ſvet, ſposnej, o zhlovk! kako nevárne ſo ble toje ráne, ktire ti je greh ſturil, kir sa té osdraviti je mogel Jesuſ ránen biti. O zhlovk! sanikerni zhlovk! ſposnej vender enkrat, kakó globóke, kakó nevárne morejo ráne toje duſhe biti, kir sa té osdraviti je potrebno blo, de S. nedolshno telo boshjiga ſina je moglo od nóg do gláve s' ránami pokrito biti. O v' govorjenjo ſpoteklivi jesik! ſposnej vender enkrat hudobío tojga opravlanja, tojih klafarſkih pogóvorov, salúblenih peſmi, neſrámnih norzhij. V' poglédih resvojsdano okú! ſposnej hudobío, inu nevárnoſt tojih takó neſramnih, sapelivih pogledov; o v' miſlih greſhno ſerze! ſposnej hudobío tojga ſhtemanja, toje oherníe, toje nevoſhlivoſti, toje

jé-

jése, ſovraſhtva, inu nezhiſtoſti, ſposnej, kakó nevárne morejo vender té toje ráne biti, kir sa te osdraviti je potrebno blo, de Jesuſ je mogel nevſmileno ránen biti. O kaj sa en isgléd sa naſ, keb' otli ſposnati, je na krisho viſeozhi Jesuſ! kakó ozhitno nam kashe v' ſojih bolezhínah naſhe ráne, v' ſojih martrah naſh dolg! Se poglédáſh kdej v' ta isgléd, o zhlovk! jeſt to ne zviblam, sakaj shvinſka nehvaleshnoſt bi mogla biti, keb' kriſtian pogoſtim ne obernil ſoje ozhí na S. kriſh, na ktirmo njegov Bóg sa njega perbit viſi. Al kadar ga poglédaſh, kako ti je vender takrat per ſerzi? al ogovoríſh ſam ſebé poln ſramote, inu grévenge: pole! v' kaj sa en ſtan je perpravil moj greh boshjiga ſina, ktir je otel sa me zhlovk poſtáti! jeſt ſim urshah njegove martre, inu ſmerti, jeſt ſim mu zimpral kriſh s' mojim nezhiſtim miſlami, s' mojim pohuiſhlivim beſédami, s' mojim greſhnim dianjam, jeſt ſim ga s' mojim pregréhami na kriſh perbil, ktirih ſim ſe takó malu bal, ktire ſim tako malo porajtal, ktire ſim takó malo sgréval. Zhe dosdej ni ſi takó miſlil, o zhlovk! per pogledo krishaniga Jesuſa, ſturi vſaj sa naprej takó, inu kaderkoli S. Kriſh pogledaſh, rezi ſam per ſebi poln ſerzhne shálo-ſti: pole! kakó delezh je moj greh Jesuſa perprávil! moj greh je urshah, de njegova glava je resbodéna, de njegov obras je reſpraſkan, de njegovo truplo je reſmeſárjeno, de prebodéne ſo njegove roké, nogé, inu deſna ſtran. Inu morbit ni temu takó? kdo je med nami, deb' ſamogel rézhi: jeſt ſim nedolshen nad krivjo tega pravizhniga? ſej moremo vſi ſposnáti, de

na-

naſhi grehi ſo urshah terplenja Jesuſoviga, kar ſim svishal.

III.

Greh je ponovlenje terplenja Jesuſoviga. Nikar ne miſlite, lubi moji! de jeſt kej povikſhujem, akó rézhem, de ſe Jesuſovo terplenje ſhe dan donaſhni zel doſtikrat ponoví, deslih on v' vshivanju vezhne zhaſtí je nevmerjozh, ne more vezh terpeti. Terplenje Jesuſovo ſe ponoví ſhe smiram na dve vishi; pervizh ponoví Jesuſ ſoje terplenje ſam ſkus zhudo ſoje lubesni na altarju, kir on ſam ſebe ofra ozhetí nebeſhkimu kakor en ofer lubesni; drugizh ponoví greſhnik Jesuſovo terplenje ſkus zhudo ſoje nehvahleshnoſti, kir ofra Jesuſa kakor en ofer ſoje hudobíe ſojmu poshelénju, inu hudimu nágnenju, kadar v' greh pade. Na altarju bo ponovléno terplenje Jesuſovo na eno Bogu zhes vſe perjetno visho, v' ſerzo greſhnika bo ponovléno terplenje Jesuſovo na eno zhes vſe sanizhlívo visho; ponovlénje terplenja Jesuſoviga, ktiro ſe na altarju godí, nam pokáshe víra, inu od tega doneſ ne govorím, ponovlénje terplenje Jesuſoviga, ktiro ſe godí v' ſerzo greſhnika, nam pokáshe luzh pámeti, inu od tega govoriti je doneſ moje naprejvſetje. Povete, kriſtiani! kaj nezhloveſkiga, kaj nevſmileniga, kaj bolezhiga najdemo v' zelimo terplenju Jesuſovimo, kar bi greſhnik ne ponóvil; sdajánje, inu nesveſtóbe? al kaj ſtrí kriſtian, kadar greſhí drusiga, kakor de taiſtiga Bogá, ktirmu je sveſtóbo perſegel, sapuſtí, inu

ſe

ſe oberne na hudizhovo ſtran? ſhpotdélanje, inu sanizhvanje? pa al ne sanizhuje greſhnik Jesuſa, kir njegov isgléd savershe, njegovimu Evang. ſramoto déla, njegovo viſokoſt sanizhuje? Jesuſu ſe je veliko saſramvanje godilo, k' je bil zel hudóbnim resbojnikam nasaj poſtavlen, pa kaj ne ſtrí greſhnik ravno letó, kir poſtavi nasaj Jesuſa jési, inu sovrashtvi, Jesuſa nezhiſtoſti, Jesuſa oferti, inu vpije sraven, kakor ſo vpili Judje, Jesuſ ima krishan biti, de sadoſti ſtrim hudimu nágnenju. Tukej pa obeden ne rézi, de Jesuſa sdej ſhtriki vezh ne veshejo, de ga terne vezh ne bode, de ga gajshle vezh ne meſarjo, de ga sheblí ne morejo vezh na kriſh perbiti; greh ſtrí vſe to, kar je to tiranſko oroshje ſtrilo: *Shtriki greſhnikov ſo me svesáli*, tóshí Jesuſ ſkus Davida. Poglejte ſhtrike; *Kakor je bil Jesuſ nekdej od Judov gajshlan, tako njega sdej greſhniki s' grehi gajshlajo*; pravi S. Aug. Poglejte gajshle. *Hude miſli, greſhne shele ſo ternje sa Jesuſa*, pravi Hugo Card. poglejte ternje; *Greſhniki Jesuſa ſpet na novo krishajo*, pravi S. Paul, poglejte sheblé, inu kriſh. Vidite, de greſhnik na duhovno visho s' Jesuſam ravno tako déla, kakor ſo nekdej Judje s' njim délali, inu ponoví vſe njegovo terplenje. Al kaj govorím? Bóg otel! deb' kriſtiani zel Jude ne premagáli v' hudobii, inu v' grosovitnoſti! Reſ je, Judje ſo nevſmileno zhes Jesuſa divjali, pa oni ga ni ſo ſposnáli sa tega, kdor je bil, *keb' ſe jem bil ſposnáti dal, bi ga gviſhno ne bli krishali*, pravi S. Apoſtel Paul. Pa more en kriſtian s' nevednoſtjo ſe ſgovarjati, kakor Judje? po obeni vishi, on ſposna

is

is vire, inu is pameti, de Jesuſ je ſin shiviga Bogá, odreſhenik zeliga ſvetá, inu vender ſtrí ſkus greh na duhovno visho ravno letó, kar ſo Judje v' dianjo ſtrili, kaj tedej bo mogel iméti sa en sgovor? zel obenga, kakor boſte ſhe previshani.

I.

Inu vender to, kar ſim dosdej govóril, ſhe ní vſe, kriſtiani ſo s' Jesuſam bel nevſmileni, kakor ſo Judje bli, sakaj David pravi: *Kriſtiani s' nogámi poteptajo Jesuſa*, kar vender Judje ni ſo ſtrili; sa to pravi *S.* Paul, de hudobia kriſtiana je veliko hujſhi, kakor je bla hudobia judovſka, sakaj k' ſo vidili Judje Jesuſa resgajshlaniga, krishaniga, bres zhloveſke podóbe, bres shivlenja, bres kriví, jim je sadoſti blo, ſo vergli is rók tiranſko orósbje, inu ſo ſe v' ſoji grimnoſti potoláshili; al greſhnik ne ſtrí letó, on divjá ſhe zhes Jesuſovo resbodéno glavo, zhes njegove reſtégnene ude, zhes njegovo she vmorjéno truplo, inu vſe ráne, vſe terplenje, vſo martro ſkus greh ponoví. O hudobía, inu nevſmilenje! al je vender mogozhe, de zhlovk ſe more takó sadershâti proti taiſtimu Bogu, ktir je is lubesni proti njemu na krishi vmerl. O zhlovk! ti vidiſh tojga sa te sapluvaniga, resgajshlaniga, resmeſarjeniga, krishaniga Bogá, inu ſhe greſhiſh? o deb' ſe pazh miſlilo na to, v' uni hiſhi, kir ni drusiga, kakor nepokej, inu jésa, v' unimu tovarſhtvi, kir ni drusiga, kakor klafánje, inu opravlánje, v' uni boshji hiſhi, kir ni drusiga, kakor reſtréſenje,

inu pohujſhlivo sadershánje; kako rad bi rekel jeſt na vuſheſa temu mladenzhi, uni dékelzi, temu móshu, uni sakónſki shéni, o zhlovk! ti vidiſh tojga sa te krishaniga Bogá, inu ſhe greſhiſh; poglej, on je vmorjen, inu ſzer sa volo tebe, od tojih grehov, inu to ti ſhe ni sadoſti? njegova krí ſhe ne more pogaſiti per tebi ogen nezhiſte lubesni, ogen jése, inu ſovraſhtva? O lubi moji! te miſli vezhkrat v' ſerzi ponovíte, inu kaderkoli obérnete ozhí na krishaniga Jesuſa, ogovoríte ſe s' tim beſédami: je vender mogozhe, deb' jeſt to ſerbeshnoſt imel terplénje mojga Jesuſa, mojga Bogá ſhe kdej ponoviti? pole! on je vuſ reſzukan, inu jeſt bi ga otel ſhe bel reſzukati? njegova podóba je vſa ſkaséna, inu jeſt bi jo otel ſhe bel ſkasíti? od gláve do nog je vuſ s' ránami pokrit, inu jeſt ga ozhem ſhe bel raniti? To premiſhluvanje bo ſtrilo, de boſh imel ſerzhno vſmilénje proti Jesuſi, inu sraven boſh lohkó naprejvsetje ſturil, njegovo terplénje ſkus greh ne vezh ponovíti. Reſnizhno vſelej oſtane, de terplénje, ktiro greſhniki ponové Jesuſi, mu veliko bel bolézhe naprej pride, kakor je taiſto blo, k' je terpel v' Jerusalemo od Judov, kriſh, na ktirga ga greſhnik s' greham perbije, mu je bres perglihe bel teshák, kakor je taiſti bil, na ktirga ſo ga Judje reſpéli. Sa to tóshi Jesuſ ſkus vuſta S. Aug. inu pravi: *Sakaj greſhna duſha! zimpraſh same v' tojmu ſerzu teshji kriſh, kakor je bil judovſki? na krishi, na ktirmu ſim vmerl, ſim imel vſaj ta troſht, de moja ſmert bo k' isvelizhanju zeliga ſvetá, al kaj sa en troſht morem imèti na temu krishu, na ktirga*

me ti s'greham perbijesh? Komô, kriſtiani! bi letó k' ſerzi ne ſhlo? kdo bi greh ne sovrashil, ne preklel, kir vidi de greh ponoví terplénje Jesuſovo, inu ſzer na eno bel nevſmileno visho, kakor je terplénje taiſto blo, ktiro je preſtal Jesuſ v' Jerusalemo, kakor ſim vam ſpet sadoſti svishal.

II.

Grel· k' nizh ſtrí terplénje Jesuſovo, je treki navk, ktirga imam reslágati. Veſh, o zhlovk! k' ſe je Jesuſ sa naſ sa radavolni ofer dal, tok' je bla to njegova perva miſel, deb' bil greh zhloveka s'ſojo leſtno ſmertjo sbriſal, kakor prizha prerok Isaj. inu Jesuſ ſam, k' je vidil, de pregreha je ſoje tiranſko krajleſtvo po zelimo ſveto reſhirila, je rekel ſojim jogram, de, potim k' bo veliko délo naſhiga odreſhénja konzhal, tok' bo on greh, tega nevſmileniga goſpodarja ſvetá, is trona vergel, inu k' nizh ſturil, inu kir je otel tega premagvanja tudi zhloveka deléshniga ſtriti, tok' mu je dal ſojo krí, inu ſoje saſhlushenje, deb' s'tim orósbiam tudi zhlovk samogel greh vſelej premagáti, inu k' nizh ſtriti. Al o neisgruntana hudobía! savpije David poln sháloſti, greſhnik k' nizh perpravi, kar je Jesuſ popólnama ſturil, greſhnik nuza greh, de k' nizh ſtrí terplénje Jesuſovo, nameiſti deb' nuzal terplénje Jesuſovo, deb' greh k' nizh ſturil; greſhnik preobérne zel namen Jesuſov, kir poſtávi na tron ſpet taiſtiga ſovrashnika, ktirga is trona vrézhi je Jesuſa tolko muje koſhtalo. Greſhnik ve, de dergazhi

ne more grefhiti, kakor de prelito krí Jesufova s' nogámi pohódi, al nej bo s' krivjó Jesufovo, kakor ozhe, on ozhe grefhiti. Al fe je mogózhe eno bel fhpotlivo visho smifliti, kakor je ta, na ktiro fe terplénje Jesufovo k' nizh ftrí? Pa to fhe ni vfe; grefhnik ne ftrí famo k' nizh terplénje Jesufovo, ampak on taifto sraven tega tudi sanizhuje. Mi fe savsámemo, inu fzer po pravizi, zhes hudobio Judov, ktiri, deb' perfilili Pilatusha Jesufa k' fmerti obfoditi, fo vpili, njegova krí nej pride zhes naf, inu zhes nafhe otróke; al zhe naf luzh víre fhe ni popólnama sapuftila, povejte, kaj mi ftermó drusiga, kadar v' greh pervólimo? kaj ftermó drusiga, kadar fhtimi boshji vufhefa samáfhimo, de nafhe nágnenje fpólnimo? al sanizhujemo Jesufovo krí na grefhno visho? al ne vemo, de gnada, ktiri fe sóperftávimo, je zena S. Kriví? al ne vemo, de greh, ktirga ftermó, je sametánje S. Kriví? kdo ne vidi, de táko sanizhvanje, inu k' nizhfturjenje terplénja Jesufoviga, kakor Jesufi nar vezhi framoto ftrí, ravno takó grefhnika v' nar vezhi nefrezho pogrésne. Zhe je sanizhvanje, ktiro fo Judje Jesufovi kriví ftrili, njih s' tolkajn nefrezhámi obloshilo, de fo sgubili krajleftvo, inu duhovftvo, kakor fhe dan donafhni leftniga krajla, inu ofrov nimajo, kaj fe mi imamo fhe lé bati, kir sa volo sanizhvanja, inu k' nizhfturjenja terplénja Jesufoviga fmo vezhi ftrafenge vredni, kakor Judje, k' fo is nevednofti Jesufa krishali? Gorje taifti dufhi, vpije Jesuf fkus Sofon. preroka, ktira me k' jési dráshi, deslih je odrefhena! nehvaleshna, fkus mojo krí odrefhena dufha!

ſha! ti ſi odreſhenje nozheſh k' nuzi ſtriti, gorje tebi! ti ſi bla v' ſushnoſti, jeſt ſim toje kétene reſtergal, ti ſi bla prodána, jeſt ſim te s' mojo krivjó odkupil, tebe je ſhe ſkorej peklenſki bresen posherl, jeſt ſim te s' sgubo mojga shivlenja od pogublénja odtel, inu ti ſpet greſhiſh? ſpet sapuſtiſh mene, inu ſe hudizhi zhes daſh? gorje tebi, deslih ſi s' mojo krivjo odréſhena.

III.

Kri Jesuſova vpije sa maſhvanje zhes tega, ktir ſi jo k' nuzi ne ſtrí, bel glaſno, kakor je vpila zhes Kajna krí nedolshniga Abelna, inu zhe je vpitje Abélnove kriví zelo hudo vréme vſe ſorte neſrezh, inu ſtrafeng zhes Kajna ſklizalo, kaj bo ſhe le samogla Jesuſova krí zhes greſhnika? Sdí ſe mi, de Jesuſova krí s' tim beſédami zhes greſhnika na maſhvanje klizhe: ozha! vezhni ozha! kako dolgo bo ſhe k' sbriſanju gregréh, inu h' potoláshenju toje jése prelita krí tojga ſinu, sanizhvana, inu k' nizh ſturjéna od greſhnikov; ta nuza ſoje bogaſtvo h' mojmu reshalénju, inu ga ſhe ne saděne neprevídeno vboshtvo? una mi krade s' ſojim perlisvanjam, s' ſojim pohujſhanjam, inu resvojsdanoſtjo moje perjatle, inu ſmert ſhe ne konzhá nje nezhimerno, sapelivo shivlenje? greh mi déla ſramoto bres nehanja, po vſih krajih, inu ſe toja praviza ſhe ne bo sbudila? al toja roka, sa me ſe obneſti, ſhe ne bo zhes greſhnika teſhka rátala? o ozha! lubi ozha! maſhui vender krí tojga ſinu! Miſlite morbit,

de

de ta glaſ Jesuſove kriví ne bo mezh boshje pravize nabruſil? Dershi, o zhlovk! sa vezhno reſnizo, de krí Jesuſova nozhe, inu ne more movzháti, al govorí k' naſhimo isvelizhanju, al k' naſhimu prekleſtvu, al proſi sa naſ gnado, al pravizhno maſhvanje, enu gviſhno pogirje, kir nigdar ne movzhí. Nozheſh, o zhlovk! de ne bo h' toji vezhni ſhkodi govorila Jesuſova krí, tok' vari ſe s' vſo ſkerbjo, de jo ne boſh sanizhval, inu k' nizh ſturil. Inu de boſh bel saſtopil, kakó ſkerbno ſe imaſh tega várvati, poſtavi ſi naprej enga vmerjozhiga greſhnika: poſtreshbe! prozh s' vami, to ni vezh zhaſa sa vaſ; prozh luſhti! to ſo minute bolezhín; perjasnoſti, ofert, bogaſtvo, zhaſt, prozh s' vami, vi ni ſte sa tega, ktir gre v' vezhnoſt. Dejte mi v' róke podóbo krishaniga Jesuſa, ta je edini perjatel, inu troſhtar vmerjozhiga, s' tim v' rokah ſtopimo h' póſteli vmerjozhiga, ktirmu ſhe duſha na shnablih ſedí. Poglej, goſpóda Jesuſa Kriſtuſa, ktir je perpravlen tojo duſho na ſoj rozhej gori vseti, poſtavi savupanje na njegove ráne, ktire ſo ti sa prebivalſhe odperte, savupaj na njegovo sa toje odreſhenje prelito krí; al lubi moji! kaj more on imeti per pogledí krishaniga Jesuſa sa eno savupanje, kir je njegov kriſh vſelej sametal, kir ſi njegovo terplénje ni k' nuzi ſturil? kako bo mogel vupati, de mu bo kriſh k' isvelizhanju, de v' ránah Jesuſovih bo najdel svirk gnad, inu vſmilenja? ako mu per pogledo na krishi vmorjeniga Jesuſa víra, inu veſt porézhe: o neſrezhni zhlovk! ti ſi urshah ſmerti tojga Bogá, ti ſi njegovo terplénje s' to-

jim

jim pregrehami tavshent, inu tavshenkrat ponóvil, ti ſi njegovo krí sanizhval? al bo mogozhe per temu naprejmetánju imeti savupanje? al ga ne bo britkoſt, inu zagovitnoſt premagvála. Pejdi sdej greſhnik! ktir greh, kakor vodo pijeſh, inu kir vidiſh, de greh je urshah terplénja Jesuſoviga, ponovlénja terplénja Jesuſoviga, inu de k' nizh ſtrí terplénje Jesuſovo, rezi ſhe, zhe ſi vupaſh, de greh ni nizh takó hudiga. Lubi moji! kdor med vami je al ſojo nedolshnoſt dosdej ſhe neomadeshvano obdershal, al ſoje pregrehe s' sgrévanim ſovsámi she opral, ta nej ſe boji greha, vezh kakor vſiga hudiga, zhe vender lubi Jesuſa, ta nej ſe varje vſake nevárnoſti, vſake perloshnoſti h' grehi. Kdor pa med vami zhuti, de ima s' teshkim grehi obloshéno veſt, ta nej ſtrí po isglédi sgrévanih krisharjov, ktir ſo ſe na perſa tovkli, inu polni pokóre is gore Kalvarie domú ſhlí, inu v' premiſhluvanju krishaniga Jesuſa prekovni s' ſerzhno grévengo ſojo nehvaleshnoſt, inu vſe hudobíe. Zhe je pa kdo med vami, ktir je bil morbit tavshenkrat urshah Jesuſoviga terplénja, je taiſto ponóvil, al morbit zel s' greham k' nizh ſturil, inu vender ſhe miſli v' grehih oſtáti, zhe je en tak med vami, tok' nej le naprej greſhí, pa ne med kriſtiani, ampak med nevírniki, kir krishaniga Jesuſa ne bo vidil, inu nizh vezh imenváti ſhliſhal njegoviga S. Iména.

Al lubi Jesuſ! troſhtam ſe, de obenga taziga med nami ni, mi vſi ſkupej imamo terdno naprejvſetje tebe nigdar vezh reshaliti. Odpuſti nam vſim naſhe nehvaleshnoſti, s' ktirim

ſmo

ſmo dosdej toje terplénje plazhvali. O kako shal nam je, kako gréva naſ, lubi Jesuſ! de ſmo tolkokrat sanizhvali tojo ſa naſ prelito kri, toje ſa naſ preſtáne martre, raiſhi ozhmo tavshenkrat vmréti, kakor tebi ſhe enkrat tako ſramoto ſtriti. Sa volo tega proſimo te, krishani Jeſus! ſkus odperto rano tojga ſerzá, odvérni toje ozhi prozh od naſhih pregréh, ktiri ſo tebi táke britkoſti ſtrili; al zhe vender na naſhe hudobie pogledaſh, tok' poglej jih le sa to, de bodo ſkus tojo S. Kri smiram vezh, inu vezh opráne. O S. Kriſh! Kriſh mojga isvelizharja! saſtava mojga odreſhenja! tebe ponishno mólim, na te poſtavim vſe moje savupanje! bodi ti per boshji pravizi moja bramba, v' ſkuſhnávah moja mozh, v' ſháloſti moj troſht, v' ſmerti naſhe prebivalſhe. Pod ſenzo tojga krisha, lubi Jesuſ! ozhmo shivéti, inu vmréti, toji ozhmo biti shivi, inu mertvi. De bomo v' temu shivlenju ſkus brúmnoſt vſelej toji perjatli, inu de po ſmerti naſ k' ſebi vsameſh k' vshivanju nebeſhke zhaſti. To je, kar proſim doneſ ſam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizheózhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jeſuſ! Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na zvetno, al VI. Nedélo v' Pósti.

Pole! toj krajl pride k' tebi kroták.
Matth. 21.

Miloſt boshja nizh tolkajn ne shelí, kakor greſhnika od greha odverniti, k' ſposnanju perpeláti, inu po sapuſhenimo greho ſkasati mu vſe vſmilenje, inu gnado; te shéle poſebno na snanje da Jesuſ v' donaſhnimo S. Evang. kir pravi: pole toj krajl pride h' tebi krotak, kakor deb' otel rézhi: greſhnik! ne boj ſe, deslih ſi greſhil, ako ſe sgrevan k' meni nasaj poverneſh, boſh najdil nad menoj, ne ojſtriga ſhtrafvavza, ampak vſmileniga ozhéta, ktir reshalénje rad odpuſtí, inu ſe reſveſelí nad pokóro greſhnika. Ravno is tega urshaha ozhe mati katolſhka zirku, de doneſ per ofru S. Maſhe bo naprej brana zela pergodba terplénja Jesuſoviga, deb' greſhnik ſpomnen bil, kaj je Jesuſ sa volo njega preſtal, inu ſturil, inu deb' sraven ſposnal, de zelo terplénje Jesuſovo drusiga ni, kakor délo boshjiga vſmilenja, ktiro je ponudeno vſakimu greſhniku, ako greh sapuſtí, pokóro ſtrí, inu ſe povérne ſpet nasaj k' reshálenimu Bogú. Al kolko je greſhnikov, ktiri, kadar ſo ſhe s' ſhtriki vſe ſorte pregréh opledéni, ſe puſté od ſovráshnika naſhih duſh motiti, inu ſlepíti! ſovrashnik je takim, preden

jih

jih je v' grehe samótal, greh le kakor eno mejhno rézh naprej malal, kakor eno ſlaboſt zhloveſke nature, ktira bo zel lohko preglédana, ne ſamó na ſmertni póſteli, temuzh tudi v' ſtároſti, on jim je le vſmilenje, inu dobróto boshjo naprej malal; al potim, k' ſo v' vſe ſorte grehe sabrédli, grehe s' greham gmérali, v' grehih ſe vkoreninili, inu navádo ſtrili, jim ſkrije hudizh vſo dobróto, inu vſmilenje boshje, inu jim le pravizhniga, ojſtriga, maſhvavniga Bogá pred ozhí poſtavla, inu jih na sadne tako oſlepí, de is hudóbnim Kajnam pravjo, vezhi je moja hudobía, kakor deb' mogel odpuſhanje vupati. Letí bodo vezhkrat ſkus noterdajanje S. Duhá h' pokóri vábleni, inu bi ſe radi h' Bogú obernili, al od ſátana omámleni pravjo ſamí per ſebi, ſhtivilo naſhih grehov ſmo dopolnili, tedej ni sa naſ vezh gnade. Take k' savupanju, inu h' pokóri obuditi je doneſ moje naprejvsetje, kir ſkasal bom, de vſaki greſhnik, s' karkóli sa eno teſhko bútaro pregréh je obloshén, zhe ozhe ſkus pokóro, inu reſnizhno pobolſhanje h' Bogú ſe oberniti, bo sagviſhno miloſt boshjo, inu odpuſhanje ſojih grehov doſegel, kir njegovo ſpreobernénje shelí Bóg ozha, shelí Bóg ſin, shelí S. Duh. To preden na kratko ſkashem, proſim sa navadno poterplenje.

I.

Moj greſhnik! Bóg ozha shelí toje ſpreobernénje, ne zviblej nad to reſnizo, ktiro je on ſam v' vezh krajih S. Piſma na snanje dal;

po-

poglej, vſmileni Bóg ſe zel perſeshe: *takó gviſhno, kakor shivím, pravi goſpód*, takó gviſhno je, de ne shelím, *nózhem ſmerti greſhnika, ampak de ſe ſpokori*, de sapuſtí ſoje hudobne póta, inu de *shivi*, de ſkus reſnizhno pokóro sadobí ſpet poſvezheózho boshjo gnado. *Oberníte ſe k' meni*, govorí ſpet Bóg na drugimo krajo S. Pisma: *Inu jeſt ſe bom k' vam obernil; karkoli sa eno uro ſe bo greſhnik k' meni obernil*, inu bo vſai v' ſojmu ſerzu sdihnil, *ózhem jeſt njega vſhliſhati, keb' bli toji greh kakor ſhkarlát rudézhi, bo rátala toja duſha od taiſtih ozhiſhena, béla kakor ſnég*; povejte, al bi bil mogel Bóg ozha vſigamogózhni ſoje shéle, deb' ſe greſhnik ſpreobérnil, bel ozhitno na snanje dati? On je namrezh ozha vſmilenjá, ktir vſe dobro ſojim otrókam shelí; on je naſh ózha, ktir je naſ is nizh vun potégnil, deb' njegovo vezhno zhaſt vshiváli; on je en lubesnivi ózha, ktir je naſ takó gorézhe lubil, de ſojmu leſtnimu, lubesnivimu, edino rojenimu ſinu ni saneſel, temuzh is lubesni proti nam je dal njega v' roké njegovih ſovrashnikov, deslih ga je takó milo v' verti Getsémani profil, deb' grénki kelh terplénja od njega prozh vsel. Sazhudi ſe, greſhnik! on ga ni vſhliſhal v' njegovi ponishni proſhni, on mu ni saneſel, temuzh po beſédah preróka Jerem, *je njega vdaril sa volo pregrêhe ſojga ludſtva.* Zviblej sdej, greſhnik! zhe moreſh, nad njegovo lubesnjo, vſmilenjam, inu gorézhim shlelámi, s' ktirim on vóſhi toje ſpreobernénje. Naſproti pa on bi ne bil naſh lubesnivi ózha, ampak ózhem, nevſmilen tiran, keb' naſ bil

vſt-

vſtvaril, deb' naſ vezhno pogubil. Povete, kako ozhitniſhi bi vam mogel njegovo voljo na snanje dáti, de ozhe vſe isvelizhati, tedej kogá more bel gorézhe sheleti, kakor deb' greſhnik, ktir je pravo pót sgréſhil, ſkus pokóro ſpet neſtópil pót vezhniga isvelizhanja?

II.

Jeſt vem, kaj tukej eden, al drugi miſli: Bóg ozha je ſzer vſmilen, pa je tudi pravizhen, njega ojſtra praviza je ſegnála prevsétne Angele is nebeſ, naſhe perve ſtáriſhe is paradísha, je potopíla Noemitarje. Reſ je ſzer vſe to, vender is vſih tih ſtrafeng le leſketá boshja miloſt, Angele je v' pekel páhnil, v' ktirmo je vezhni ogen pershgal, sakaj? sa to, kir je vſmilen, deb' ludje iméli isgléd, ſe njegove ojſtre pravize báti, deb' ſe tudi njim takó ne sgodilo, deb' tudi oní v' vezhni ogen ne padli, kir vidjo, de zel Angelam ni blo saneſéno. Naſhe perve ſtáriſhe je ſzer is paradisha ſpodil, al miloſt jim ni odvsel, sakaj on jim je sanéſel, je njih, inu zel zhloveſki rod reſhil ſkus ſmert ſojga edino rojeniga ſina. Noemitarje je ſzer s' gmejn potópam pokonzhal, pa sakaj? kir ſo ſamí takó otli. Sazhudite ſe nad prezhudnim boshjim vſmilenjam, inu dolgim sanáſhanjam, poglejte 100. let jim je ſojo miloſt ponujal, 100. let jim je ſkus Noéta pridigval, inu k' ſerzi govóril, ſkus 100. let jih je otel reſhiti od ſtráfenge, al kir ni ſo otli h' pokóri ſézhi, kir ni ſo otli ſoje pregreſhne póta sapuſtiti, kir ſo vſe opominvánje boshje, inu Noéta sanizhvali, ſo otli ſa-

mí

mí pogubléni biti, tedej ſo ſamí urshah, ne miloſt boshja, de ſo pogubléni. Al bi bil njim Bóg sanéſel, keb' ſe bli ſpreoberníli? ja! ravno takó, kakor Ninivitarjam, ktirim je ſkus preróka Jona osnanval, de njih veliko meſto bo v' ſtirdeſetih dnévih konzhano, ako ne bodo pokóro ſtrili, al kir ſo h' pokóri ſégli, jim je sanéſel vſmileni Bóg. Zhe vſe letó le po verho premiſlimo, kdo smed naſ ne bo ſklenil s' krajlam Davidam: *De ſzela ſemla je polna boshjiga vſmilenja?* kdo ne bo rekel s' njim: *Vſmilenje goſpóda bom na vekomej prepeval?* kdo ne bo s' prerókam Jerem. ſposnal pólu hvaleshnoſti: *Miloſt goſpóda je, de Jhe ni ſmo konzháni.* Sagviſhno vſmilen je naſh nebeſhki ozha, kir ne shelí ſmerti greſhnika, temuzh deb' ſe ſpokoril, inu shivel.

III.

Al ravno tako vſmilen je Bóg ſin. Letó ſkasati meni ni obena teshava, sakaj povete mi, kaj je ſina boshjga is viſókih nebeſ na semlo potegnílo? greſhnik; kdo je njegovo boshjo naturo s' zhloveſko ſklenil? greſhnik; deb' njega kakor zhlovk od peklá reſhil; sakaj je per obresvánju, v' verti Getsémani, per ſojimu nevſmilenimu gajshlanju tolko shlahtne kriví prelil? deb' blo dobro sa greſhnika; sakaj je shejo, lákoto, pregajnanje, inu vſe ſorte nadlóge preterpel? sa volo greſhnika, deb' greſhnik bil naſiten s' nebeſhko zhaſtjo, inu napojen s' potókam nebeſhkih luſhtov; sakaj na kriſh perbit vmerjé v' velizih britkóſtih? deb' greſhnik vezh-

no

no shivel, njegovo lubesen ſposnal, inu vſaj is hualeshnoſti od greha nehal, inu ſkus pokóro ſe k' njemu obernil. Al morbit ni bil letó zil, inu konz vſiga njegoviga sadershanja? poſhluſhajmo ga, kako on ſam od ſebe govorí: *jeſt ni ſim perſhal sa volo pravizhnih, ampak sa volo greſhnikov;* al ni on s' oſtudniſhim greſhniki vzaker hodil tako, de ſo zel fariserji godernáli, inu ſe pohujſhali? sdej ſe ſam k' enmu ozhitnimu greſhniku Matevshi, sdej k' enmu snánimu ohérniku Zahevsu na goſtje povábi, sdej klizhe enga ozhitniga, krivizhniga zólnarja, inu ga ſtrí sa Apoſtelna; tam per ſhtirni ſe perjásno pogovárja s' eno ozhitno lóterzo od Samarie, tukej v' témpelno eno v' preſheſhtvi najdeno od ſmerti odreſhi, *shéna! te ni obeden k' ſmerti obſodil?* pravi on lubesnivo: *tudi jeſt te ne bom obſodil, pejdi, inu greha vezh ne ſturi.* Kaj ozhe pergliha od dóbriga paſtirja drusiga rézhi, al ne da na snánje gorézhe shéle Jesúſove, deb' ſe greſhnik ſpokóril? al ni on ſam dobri paſtir, ktir popuſtí vſe ovzhíze, inu tézhe po hribih, po dolínah shejn, inu lázhen, dokler najde sgubléno? al ni on evangelſka shéna, ktira je sgubléni dnar s' pershgáno luzhjo iſkála, inu najdla; inu potím kadar sgubléni greſhnik ſe ſpet k' njemu nasaj povérne, o kaj sa eno veliko veſelje imá on nad njim s' vſim nebeſhkim prebivavzi! kdo bi verjel, keb' Jesuſ ſam to reſnizo ne poterdil? kir pravi: *reſnizhno vam povém, de vezhi veſelje je v' nebéſih nad greſhnikam, ktir pokóro ſtrí, kakor nad devet, inu devetdeſet pravizhnim.* De boſte od te reſnize ſhe bel prevíshani, poſhluſhaj-

ſhajte ſhe drugo pergliho, ſkus ktiro je Jesuſ ſhe bel ſoje shéle greſhnika ſpreoberníti na snanje dal, to povém v' drugimo dejlo.

I.

Sin enga bogátiga ozhéta pogirje od ozhéta ſojo dóto, ga sapuſtí, se podá v' dálno deshélo, saprávi vſe, kar je imel, s' lóterzami, inu resvojsdanim shivlenjam; v' tifti deshéli vſtáne velika dragina, inu lákota, en meſtnik ga is vſmilenja gori vsáme sa ſvinſkiga paſtirja, ga poſhle na ſojo priſtávo, on ſe paſe s' preſhizhi s' shelódam, pa ſhe tega ni doſti; on gré ſam v' ſe, ſe ſpómni, kakó dobro imajo zel hlapzi v' hiſhi ſojga ozhéta, ſkléne ſe nasaj poverníti, inu njega sa odpuſhánje proſiti. Kadar ga ózha she od délezh sagléda, vſiga revniga, ſlábiga, reſtérganiga, lázhniga, vmásaniga, ſe mu v' ſerze vſmili, mu tézhe na próti. Hudobni ſin páde pred njim na koléna, objókan, inu sgrévan ga proſi: *ozha! jeſt ſim greſhnik pred teboj, inu vſim ludjem, vsémi me supet góri.* Vſmileni ozha ga objáme, od tal vsdigne, inu kúſhne rekózh: o moj lubesnivi ſin! kako veſel ſim, de te ſpet imam! de ſim te ſpet najdil! berſh, pravi hlapzam, berſh perneſíte nar lepſhi oblazhilo, oblézite ga, vmíte ga, mu da pérſtan na róko, ga pelá s' veſeljam v' hiſho, puſti sakláti pitano téle, naprávi goſtí, najmé godze, je dobre volje, inu ſe mozhno s' vſim domázhim veſelí, kir je ſupet ſojga sgubléniga ſina dobil. Leté lépe perglihe vſmileniga Jesuſa ni treba reslagati, vi saſtópi-

te ſamí, de sgubléni, porédni, loterſki ſin je ſléherni greſhnik, ktir sapuſtí ſojga lubesniviga ozhéta Jeſusa, vſe daróve, ktire je od njega prejel, ſkus greſhno shivlénje saprávi; al kadar ſe prebrihta, inu ſe ſupet k' njemu nasaj podá, ga lubesnivo, inu s' veſeljam gori vsáme, mu ne ozhita njegove hudobíe, ga oblézhe s' oblazhilam ſoje gnade, mu da na róke perſtan ſoje perjásnoſti, ga goſtí s' sojim leſtnim meſam, inu krivjó, inu obhája veſelje s' vſim nebeſhkim Angeli, de je sgubléno ovzo, ktira je njega tolkajn koſhtála, od peklenſkiga vovka supet odtel, inu nasaj dobil. O zartani vſmileni Jeſuſ! ſposnámo toje shéle naſ isvelizhati, inu odreſhiti od vezhne ſmerti, o sakaj ſim ſe prevezh toje pravize bal! sakáj ſim tako málo savupal na tojo breskonzhno miloſt! sakaj ni ſim s' sgublénim ſinam ſe h' tebi nasaj obernil rekózh: vſmileni, dobrotlivi Jeſuſ! jeſt ſim greſhil pred teboj, inu tojim ozhétam, ni ſim vreden toj ſhlushabnik imenván biti, vsémi me ſpet gori sa tojga ſpokórniga hlapza!

II.

Moj greſhnik! ktir ſi zviblal nad tojim isvelizhanjam, ktir ſi bil od ſovrashnika krivo podvuzhen, de je vezhi toja hudobía, kakor boshje vſmilenje, al ne dobiſh ſpet v' tojmu ſerzi novo savupanje odpuſhanje tojih grehov doſézhi? kir vidiſh, de Bóg ozha, inu Bóg ſin takó mozhnó shelita toje ſpreobernénje? Inu poglej ſhe na dalej, tudi S. Duh nizh bel ne shelí, kakor deb' ſe ſkus pokóro nasaj povérnil h' toj-

NEDELSKE PRIDIGE

od

P. PASHKALA SKERBINZA,
Guardiana inu Fajmoſhtra v' Lublani per Materi Boshji pred mòſtam

na ſvitlobo dàne.

I. DEL.

ZHETERTI SVESEK.

Se dobìo per Adámu Heinrihu Hohnu, na ſtarimu tergu Nro. 157.

1 8 1 3.

h' tojmu Bogú. Al morbit nad to reſnizo zviblaſh? pove mi, od kod pridejo taiſte notrejne miſli, taiſto noterdajánje v' toji duſhi: *nehaj od greha! ſturi pokóro! kaj bo na ſmertni póſteli? kaj bo per ſodbi? kako boſh mogel prebivati v' peklenſkimu ognu? o kakó ſtrajhna je vezhnoſt!* Od kod pridejo te ſvete miſli, kakor od S. Duhá? od kod pride, de ena notrejna shaloſt toje ſerzé prepáde, kakor hitro ſi greh doperneſel? od *S.* Duhá; od kod pride, de v' zhaſi shéle v' tojmu ſerzu obzhutiſh, deb' ſvétó, inu brumno shivel? od S. Duhá; od kod pride, de v' zhaſi beſede enga pridigarja, al ſpovdnika toje ſerzé sadénejo, inu ránjo? od S. Duhá; od kod pride sdihvanje, ſovse, shéle, ktire vezhkrat tojmu ſpovdniku resodéneſh? kakor od *S.* Duhá? S. Duh je, ktir vſe to ſtrí, on shelí, deb' konz ſturil toji pregréhi, deb' sazhel pokóro délati, deb' teshki jarm pregrehe od ſebe vergel, inu ſládki, lóhki Jeſuſov jarm na ſe vsel; on shelí, deb' pokuſil, kakó ſladák je goſpód tim, ktiri právo, inu reſnizhno pokóro délajo; on, ktir je tebi mádesh poirbaniga greha per S. Kerſtu doli sbriſal ſkus ſojo gnado, te ozhe ozhiſtiti tudi od tih grehov, ktire ſi po kerſtu ſturil; on, ktir je tebe per S. Firmi v' víri poterdil, shelí tudi, deb' v' pokóri terden, inu ſtanoviten bil; S. Duh je, ktir bi tebe rad is ſushnoſti hudizha poſtavil v' proſtoſt boshjih otrók. Kaj ſe tedej mudíſh, kaj odláſhaſh ſe k' tojmu lubesnivimu ozhétu nasaj poverniti? ktir je tebe sa ſe vſtvaril, kaj odláſhaſh beshati k' tojmu brátu Jeſuſu, ktir te s' reſpétim rokámi zháka, deb' te objel, inu kuſhnil? kaj od-

láſhaſh nasaj ſe poverniti k' tojimu lubesnivimu troſhtarju, ktir bo ſovse od tojih ozhí obriſal, ktir bo toje shaloſtno ſerzé reſveſelil, ktir bo tebe/v' vſih ſtiſkah, inu nadlógah potroſhtal ?

III.

O zhlovk ! nikar ne miſli, jeſt ni ſim is ſhtivila isvólenih, jeſt ſim prevezh greſhil, kri, ſmert, inu terplénje Jesuſovo meni ne bo nizh nuzalo, ne govóri to, ne miſli tega, sakaj to ſo beſéde taiſtih, ktiri na boshjo miloſt zagujejo, to je govorjenje, ktiro S. Evang. savérshe, inu prekólne. Ti, o krish Jesuſa Kriſtuſa, ti hrib Kalvaria ! ti s' krivjo pomózhena semla ! ti prizhaj zhes táke, katiri tako govoré. Bi blo to reſ, kakó bi ſe tedej beſéde S. Paula mogle saſtopiti : Jesuſ Kriſtuſ je isvelizhar vſih ludí, poſebno vírnih, on je sa vſe ofran bil, on je sa vſe vmerl ? on je ofer sa vſe, inu kakor ſkus greh Adamov ſo vſi vmérli, takó ſo ſkus ſmert Jesuſa Kriſtuſa vſi od ſmerti odkúpleni. Al kaj je treba takih prizh ? Jesuſ Kriſtuſ vezhna reſniza ſam govorí od ſebe : *Sin zhlovéka je perſhal na ſvet ne ſoditi, ampak isvelizhati. Vezhni Bóg ! mi ſposnamo, inu mólimo tojo neisgruntano miloſt, mi vidimo, de Bóg ozha ne iſhe naſhe pogubljenje, de nizh ne ſovráshi od tega, kar je vſtvaril, mi ſmo previshani, de Jesuſ ima gorézhe shéle naſ isvelizhati, deslih ſmo ga sapuſtili ; deb' nam njegova ſmert, inu terplénje nuzalo, letó je on per tavshent perlóshnoſtih na snanje dal ;*

dal; mi ſmo previshani, de tudi S. Duh sdej, inu doſtikrat ſojo gnado ponúja, tok' rekózh naſpergajna, inu ſili h' pokóri, kir nam tolkokrat k' ſerzu govori; kaj nam je tedej ſtriti? pámet pravi, tréba ſe je pobolſhati, tréba je grehi ſlovó dati, tréba je k' vſmilenimu ozhétu perbeshati. Lubi ozha! mi ozhmo tedej sdej, inu kmalo ſe k' tebi oberniti bres odláſhanja, sakaj perhodni zhaſ morbit ne bo v' naſhi oblaſti; mi prekolnemo vuſ greh, kir naſ neſrezhne ſtri, lakovnoſt naſ s' tavshent ſkerbmi napólni, nezhiſtoſt naſ v' ſhpot, inu v' ſramoto perpráví, poshreſhnoſt, nesmaſnoſt, pianzhvanje v' revſhno, v' pomankanje, v' bolésen; jesa, inu ſovraſhtvo naſhe ſerzè nemirno, inu nepokojno ſtri, mi ozhmo objokati naſho ſlepóto, de ſmo takó dolgo ſhlushili tim trinogam. Ako pa per vſemu temu, deslih boshje vſmilenje ſposnamo, boſh oſtal terdovraten v' tojih pregréhah, o zhlovk! ako boſh ſpreobernénje odláſhal, gnade boshje saméral, *goſpód! ne boſh ti urshah, ampak greſhnik bo urshah ſam, bo terpél v' ſmertni uri zagovitne britkoſti, greſhnik bo urshah ſam, ako ga boſh per ſodbi savergel, on bo ſposnal ſam v' ognu peklenſkimu, de pravizhen ſi, o goſpód! inu de pravizhne ſo vſe toje ſodbe. O odvérni to neſrezho od mene, od mojih fármanov, inu vſih mojih poſhluſhavzov, proſim ſkus toje breskonzhno vſmilenje, vſhliſhi me, o Jeſuſ! Amen.*

PRI-

PRIDIGA

Na Velikonózhno Nedélo.

Kriſtus, potim k' je od ſmerti vſtal, vezh ne vmerjé. Rom. 6.

Nar navadniſhi, pa tudi nar nuzniſhi, kar ſe doneſ vírnim pridiguje, je duhovno gorivſtajénje, vſi pridigarji ſtre doneſ po isglédi Ss. Vuzhenikov, inu boshjih Apoſtelnov, ktiri, kaderkóli ſo perloshnoſt iméli govoriti od ſmertivſtajénja Jeſuſoviga, ſo ſoje govorjénje od Kriſtuſa kmalo na vírne oberníli, inu diáli, kakor je Jeſuſ grob ſmerti ſapuſtil, inu gori vſtal, takó morejo tudi vírni grob ſojih grehov ſapuſtíti, inu k' shivlenju gnade górí vſtáti. Srezhen ſi, o zhlovk! ako ſi v' pretezhénimu poſtnimu zhaſu letó ſturil! inu zhe ſe ozheſh prevíshati, al ſi ſturil to, al ne, tok' mirkej le na to, ako je toje shivlénje sdej dergázhi, kakor je popreſhno blo. Leto ſe ſploh doneſ pridiguje. Inu sagviſhno mi imamo ſrezho, inu veſelje viditi nektere kriſtiane po ſturjéni velikonózhni ſpovdi tokó brumno shiveti, de zel nizh zviblati ne moremo, de ſo is groba ſojih pregréh v' reſnizi górí vſtáli; ta, k' je dosdej mlazhen bil, sdej sveſto zirku objiſhe, ta, k' je dosdej zhes víro, zhes andoht, inu brumnoſt sanizhlivo govoril, klezhi po goſtim vuſ sgrevan pred altarjam, jesik, ktiri je dosdej

dej veliko opravlav, sdej ſkerbno movzhí, ta, k' je dosdej nezhiſto shivel, sdej ſramoshlivo shiví, inu déla pokóro; vidi ſe poſhténje per resvojsdanimu, tenka veſt per frejvírnimu, veſeli obras per dosdej zagovitnimu; doſti jih je, ktiri ſo sdej vſi drugi, kakor ſo popret bli, ſo s' Jesuſam gori vſtáli, bódimo zhes njih ſpreobernénje veſeli. Al le nikar ſe presgodej ne veſelímo, de ſe je greſhnik ſpreobernil, leto ſhe ni sadoſti, mi moremo ſhe viditi, kakó ſpreobernénje naprej gré. Potreba je, de greſhnik ſkus greh, potim k' je górí vſtál, nizh vezh ne vmerjé, kakor Jesuſ nizh vezh ne vmerjé, pótim k' je vſtál od ſmerti. Ozheſh, o zhlovk! enak biti Jesuſu, tok' ne ſmeſh vezh greſhiti, kakor Jesuſ vezh ne vmerjé; le na en zhaſ ſe ſpreoberniti, inu od greha neháti, ni sadoſti, ſpreobernénje more ſtanovitno biti. Al kakó mozhno ſe imaſh bati, o zhlovk! sa volo toje neſtanovitnoſti, ktiro ſi ſhe tolkokrat nad ſeboj ſkuſil! pred to te obvarvati je doneſ moje naprejvsetje, kir pokasal ti bom urshahe, is ktirih neſtanovitnoſt pride, resodel ti bom ſhkode, ktire is neſtanovitnoſti svirajo, dal ti bom na róke mitelne, ktire ako boſh nuzal, boſh oſtál do konza ſtanovíten v' dobrimu. Ti trie sa vaſ ſila potrebni navuki ſo ſapopádik moje donaſhne pridige, ktire preden Jesuſu h' zhaſti, inu vam h' nuzu na dalej resloshím, proſim sa poterplénje.

I.

Zhlovk! tóshiſh tolkokrat, de toje dobre na-

naprejvsetja obene ſtanovſtnoſti nimajo, de ſi veliko naprej vsameſh, pa le malo v' dianju ſtriſh, de veliko sazhneſh, pa malo ſpelaſh, kolkokrat pravi ta, al uni, jeſt ſim ſturil per uni pridigi naprejvsetje, de ózhem prez ſpreoberniti moje shivlénje, inu ſe perpravlati h' ſrezhni vézhnoſti, inu vender, k' ſe je beſéda boshja is glave ſkadila, mi je preſhla tudi miſel pobolſhanja; k' ſim pred enim zhaſam od mojga zeliga shivlenja zhiſto ſpovd ſturil. Pravi en drugi, ſim miſlil, de nizh ne bo v' ſtani prelomiti moje ſturjeno naprejvsetje, jeſt ſim zhes moje grehe jokal; inu Bóg vé! s' kakó sgrévanim ſovsámi, jeſt ſim nar lepſhi red ſturil, kakó ózhem sa naprej brumno shivéti, jeſt ſim tudi she sazhel zhloveſki ſtrah premagvati, ludí ne porajtati, sveſto v' zirku hoditi, po goſtim *Ss. Sakramente* prejémati, ſim savergel ofert, sapuſtil navádo, inu greſhne perlóshnoſti, jeſt ſim miſlil, de obena ſkuſhnava me ni v' ſtanu vezh perſlepiti, de bom oſtál, kakor nepremaklíva ſkala v' ſredi nepokojniga murja, inu vender, k' ſim enkolko posábil na navk, na opominvánje mojga ſpovdnika, ſim sagasil ſpet v' ſtaro mlako, ſim prelomil naprejvsetje, ſim ſpet greſhil. Od kod vender pride ena takó ſovs vredna neſtanovitnoſt? veſh, moj zhlovh! ti bom povedal, vender pret mi moreſh na to vpraſhanje odgóvor dáti, keb' eden na eno gorézho ſvezho vodo vlil, al jo na veter vun poſtávil, al bi gorézhi lampi, kadar olje smanka, nizh vezh ne perlil, keb' mu lampa vgáſnila, pótim bi pa tóshil, inu vpraſhal, kakó ſe je to sgodilo? kaj je urshah? kaj ne? mu boſh

od-

odgovóril, dergazhi ni moglo biti, lampa je mogla vgaſniti, kir je plémen, al voda saduſhíla, al ga je veter vgaſnil, al je olje smánkalo. Poglej, tukej imaſh, pravi S. Kriſoſtomus, tri urshahe toje neſtanovitnoſti, vſi trie vredni ſtráfenge, kir ſo ti frejvólni; luzh, ktira vzhaſi gnado S. Duhá v' tojmu ſerzu pershgé, bo vgaſnena na trojno visho; al ſkus vodo, ſkus ktiro ſe saſtopjo neſmaſne poſvetne ſkerbí, inu opravíla, ktire zhloveka vſiga reſtréſejo; al bo ta luzh vgáſnena ſkus veter, ſkus ktirga ſe saſtopjo ſkuſhnave, ktirim zhlovk vezhdel ſam perloshnoſt, inu urshah da; al bo ta luzh vgáſnena, kir olje smanka, to je, k' zhlovk popuſtí molitu, andoht, Ss. Sakramente, inu len, sanikern rata, v' boshji ſhlushbi. Preglejmo te tri rezhí en malo bel na tanko, eno sa drugo, kakó ozheſh, o zhlovk! v' dobrimu ſtanoviten oſtáti, ako ſe zelo ſerzé vtopí v' poſvetni ſkerbí, inu opravilah; she David je sdihval, de njegova duſha ſe je poſhuſhila, kakor lonzharſka glina, k' bo na ſonze poſtavlena, inu urshah je perpiſal ſkerbém, inu opravílam, ktire mu je njegovo krajleſtvo délalo. Ravno takó ſe godí dan donaſhni med kriſtianami; leta, uni bi rad brumno shivel, inu she sazhné, pa ſe puſtí od poſvetnih ſkerbí, inu opravil takó noter vséti, de mu nizh, al zel malo zhaſa zhes oſtáne, ſkerbéti, al kej ſtriti sa duſho, sa vezhnoſt, sa Bogá. Ti ſi, kakor voda reslit, ſe sna rézhi vſakimu takſhnimu, kakor je rekel Jakob ſojmu ſinu Ruben, ti ne boſh is enim v' zhaſno samiſhlenim ſerzam nigdar v' brumnoſti gori jemal, duſho ne

boſh

boſh preſkerbel, teſhko isvelizhal; ja, en tak v' brúmnoſti ne le ſamo ne bo gori jemal, ampak tudi ne bo vun ſpelal, kar ſi je naprej vsel, inu ne bo konzhal, zhe je tudi she sazhétik ſturil. Inu ravno letó je sviazha, ktiro nuza peklenſki ſovrashnik sa k' nizh perpraviti ſturjéne, dobre naprejvsetja, inu sa zhloveka neſtanovitniga ſtriti; on déla s' tabo, kakor je delal Farao s' Hebrejarji; k' je Farao ſhliſhal, de Israelitarji ſo ſi naprej vséli, Bogú v' puſhávi ofruvati, jih je s' takó teshkim délam oblóshil, de ni ſo imeli zhaſa miſliti na ofruvanje, inu na Bogá; ravno takó hudizh ſteboj déla, kader vidi, de ſtriſh naprejvsetje brumno shiveti, inu Bogú ſhlushiti, tok' vé ſoje savjazhe takó oberniti, do ſe toje ſkerbí, inu opravíla smiram gmérajo, de al sa volo reſtreſenja to, kar ſi naprej vsel, zel ne sazhneſh, al zhe ſi tudi sazhel, ſpet sapuſtiſh.

II.

Glej, moj zhlovk! al prevezh poſvetnih opravkov, al v' opravkih prevelike ſkerbí ſo pervi urshah toje neſtanovitnoſti, sakaj is tega pride, de Bogú ne daſh, kar ſi dolshan Bogú dati, de le ſvetu daſh, kar ſi ſvetu dolshan. Zhe ſo nesmaſne poſvetne ſkerbi, inu opravila ſtanovitnoſti v' dobrimu tolkajo ſhkodlive, tok' ſo tudi ravno takó ſhkódlive ſkuſhnave, ktire bodo ſkus veter naprej poſtávlene. Tukej da ne govorím od taiſtih ſkuſhnav, ktire vaſ neprevideno prepádejo, bres tega deb' ſamí urshah bli, sakaj tim je vſaki podvershen, inu

ka-

kakor v' vaſhi oblaſti ne ſtoji pred takim ſkuſhnavami ſe várvati, tako vaſ tudi Bóg s' ſojo gnado podpira, de jih ravno takó hitro premágate, kakor hitro zhes vaſ pridejo, poſebno ako on vidi, de ſte perpravleni, inu shélni njemu sveſtó ſhlushiti. Jeſt govorím le od tiſtih ſkuſhnav, ktirih ſte ſamí urshah, k' ſe frejvolno, s' premiſelkam podaſte v' greſhne perloshnoſti, inu rézhem, de ſe ni zhuditi, de neſtanovitni rátate, inu ferbeshno prelómite ſturjeno dobro naprejvsetje. Kdo bo rekel, de bo ta dolgo na nogah obſtal, ktir ſe na led podá, kir vé, de bo padel? Hrepeniſh po tovarſhtvu, inu kolker bel veſela je drúſhina, tolko bel ti je perjétna; hrepeniſh po jegráh, inu deslih jih sa poſhténe, sa nedolshne dershiſh, vender samirkaſh, de te le ſkasheno, naturno nágnenje h' taiſtim vlézhe; praviſh, de ta perjasnoſt, una prepovédana, nezhiſta lubesen le sa to dershiſh, de ne boſh dershan sa tumpaſtiga zhloveka, ktir ſe ne vupa s' ludmí govoriti, ſe oblazhiſh neſramno, resgaleno, pohujſhlivo, norzhujeſh, klafaſh, inu praviſh, de to nizh v' ſebi nima, kir takó je navada, kir nozheſh sa muhaſtiga poſebnika dershan, inu saſmehvan biti, sraven pa vender ſposnaſh, de, ako lih zel plemen hudih ſkuſhnav ne sazhné v' ſerzu fadlati, al ſaj en goſti dím zelo duſho prevlézhe, norzhujeſh, inu toje norzhie ſo na dve platí saſtoplive, inu pohujſhlive, puſtiſh ozhém proſtoſt, inu vidiſh, de toji poglédi ſo neſramni, nevarni, dershiſh s' tim, s' unim perjatlam, inu samirkaſh, de ti je h' ſpotekvanju, kako moreſh potim rézhi, de ne

veſh,

veſh, od kod pride, de toje ſturjeno, dobro naprejvsetje nima obene ſtanovitnoſti? O zhlovk! te nar ſvitlejſhi luzhi, ktire Bóg v' tojmu ſerzu pershgé, poſtaviſh na veter, takó ja morejo vgaſniti, tako ſe ja ne moreſh zhuditi, de tudi dobro, kar si sazhel, more saduſheno biti. Vari ſe ſhkodliviga vetra frajoſti, shivi bel ſamotno, imej ſkupsbrano ſerzé, inu boſh vidil, de neſtanovitnoſt bo nehála, inu ſe bo pershgal zel ogen ajfra v'dobrimu. Vender to ſhe ni sadoſti, várvati ſe perloshnoſti, de veter hudih ſkuſhnav luzh gnade boshje ne vgaſne, ampak potréba je tudi v' lampo olje perlivati, de luzhi ne bo smankalo shívesha. Nekteri ſi veliko dobriga naprej vsáme, inu ſtrí sazhétik v' brúmnoſti, al kaj ſe sgodí, sdej spuſtí vun kerſhanſki navk, inu pridigo, sdej zel teden od snotrej zirkve ne vidi, opuſtí navadne, vſakdajne molitve, morbit zel naloshéno pokóro, odláſha zele meſze Ss. Sakramente prejéti, ne ſpraſha vſaki dan svezhir ſoje veſtí, kako je potim mogózhe, deb' v' dobrimu naprejvsetju ſtanoviten bil, kir v' lampo olje ne perljé, more vgaſniti, kir duſhi duhovno jed odmakne, more mlazhna, ſlaba, neſtanovitna rátati. Poglej, o zhlovk! svishano sadoſti, de urshah ſi vſelej ſam toje neſtanoſtitnoſti, kir ajfer pogaſiſh ſam ſkus nesmaſne poſvetne ſkerbí, inu preobilne opravíla, ga pogaſiſh ſam ſkus nevárne ſkuſhnave, k' ſe ne ogibaſh greſhnih perloshnoſti, ga pogaſiſh ſam, kir puſtiſh duſho ſtradati, inu nji ne daſh duhovniga shívesha; nikar tedej ne perpiſhi letó ſlabóſti toje nature, kar je le hudobia toje volje; ti ſi neſta-

ſtanoviten, kir ſam ozheſh neſtanoviten biti, obshaluj to ſlepóto, inu rézi sa menoj: O Jeſuſ! jeſt ſposnam, de ſam ſim urshah moje greſhne neſtanovitnoſti, sa to morem tudi le sam zhes ſe tóshiti, le ſam ſebe objokváti. Nej ti bo dopadliva moja shaloſt, inu nej bo ſkus to moja popreſhna neſtanovitnoſt doli sbriſana, sa naprej pa dej mi gnado, de v' dobrimu, kar ſi naprej vsamem, da konza ſtanoviten oſtánem.

III.

Ako pravizhni od pravize odſtópi, pravi Bóg ſkus preróka Ezeh. *inu hudo ſtrí, ne bo shivel, na vſe njegove pravize, ktire je popret ſturil, bo posábleno.* Zhe brumni od brumnoſti odſtópi, nesveſt, neſtanoviten rata, inu ſpet greſhí, tok' ima veditи, de Bóg na vſe to ne bo ſpomnil, kar je popret dobriga ſturil. O ſtraſhna ſhkoda, ktira pride is neſtanovitnoſti! ſovse grévenge, ktire je ſtozhil, ojſtroſti pokóre, ktire je dopernaſhal, krishi, tesháve, nadlóge, ktire je preſtal, ajſra polne molitve, ktire je opravlal, vſe to bo posábleno, ako neſtanoviten rata, inu ſpet greſhi. Vſe je sgubleno, ſkupſpravlene dobre déla, dobleno vupanje nebeſhkiga plazhila, boshja gnada, inu perjasnoſt, vſe je prozh, ako neſtanoviten rata, inu odſtópi od dobriga, kdo ne vidi ſtraſhno ſhkodo, ktira pride is neſtanovitnoſti? O ne bres urshaha je imenval *S* Paul Galatarje neſpamétne norze, k'jih je ſvaril sa volo neſtanovitnoſti, inu je rekel! al ſte sabſtojn tolko hudiga preſtali, sabſtojn tolko dobriga ſtrili, de

ſe

ſe sdej na enkrat ob vſe obrópate? Vem, de bo miſlil eden, al drugi, te ſhkode, ktire is neſtanovitnoſti pridejo, ſo ſzer reſ velike, pa vender snajo ſpet popravlene biti, ako ſe zhlovk pred ſmertjo obérne ſpet nasaj k' ſojmu Bogú ſkus pokóro, ktirga je ſkus greh sapuſtil. Ja! to jeſt ne odrézhem, pa to meni tudi obeden ne more odrézhi, de sna ſe sgoditi, de boſh pret od ſmerti is ſveta poklizan, preden ſe boſh h' Bogú obernil, inu poprávil vſe ſhkode toje neſtanovitnoſti. Zhe je pa temu takó, al ne sna neſtanoviten zhlovk ravno takó v' nefrezhnimu, kakor v' dobrimu ſtanu vmréti, ktir shiví sdej s' Bógam, sdej s' ſvetam, sdej v' viſokóſti, sdej v' globozhíni, sdej v' boshji gnadi, sdej v' pregréhi? al je morbit pred nefrezhno ſmertjo sagviſhan? al nima urshaha ſe nje báti? evangelſke nóre divize tudi ni ſo menile, de njih shénen bo ravno takrat perſhal, k' ſo jim lampze vgáſnile, k' ſo sa olje ſkerbéle, inu vender je ravno takrat na vráta poterkal, k' ſo nar mejn perprávlene ble, inu ſo mogle ſhliſhati, reſnizhno vam povém, jeſt vaſ ne posnam. Ravno ta nevárnoſt vſim neſtanovitnim naprej ſtoji, ti ſe imajo báti, de, kir sdej ſe h' Bogú povernejo, sdej ga ſpet sapuſté, bi jih snala ſmert ravno takrat prehitéti, k' bodo od Bogá odlózheni; inu zhe ſe to sgodí, kaj bo sa duſho, kaj bo v' vezhnoſti, kir ne bo mogózhe nizh vezh popraviti, kar v' shivlenju ni blo popravleno. Miſli na to, o zhlovk! inu bodi móder. Al od tega ſhe vezh v' drugimu delu.

I.

Dopuſtimo, de ſmert bo zhes te ſhe le takrat perſhla, kadar ſe boſh povérnil nasaj h' tojmu Bogú, inu ſe ſpokóril, al vender kolko ſe imaſh v' ſmertni uri ſhe vſelej báti sa volo toje neſtanovitnoſti! al boſh mogel sdershati ſkuſhnave hudizhove, s' ktirim bo v' ſmertni uri na te pertiſkal, kir ſi v' shivlénju takó neſtanoviten bil? Hudizh ſerzhan sa volo toje njemu snáne neſtanovitnoſti bo takrat ſi vſo mujo dal sa tebe premágati, kako ſe boſh tedej vbránil nar ſilniſhim ſkuſhnávam, kir te sdej nar majnſhi podére? tudi nar ſveteſhi, nar ſtanovitniſhi duſhe ſe majejo per vetru sadnih ſkuſhnav, kakó ſe bo en ſlab, neſtanoviten zhlovk obvárval, deb' ne padel? En neſtanoviten ne more vupati, deb' v' sadni uri premágal, ako mu Bóg ne bo poſlal gnado, ktira je ravno takó mozhna, kakor je on ſlab; pa kakó bo mogel takó poſebno gnado vupati od taiſtiga Bogá, v' ktirga ſhlushbi je vſelej nesveſt, inu neſtanoviten bil? al nima veliko vezh urshaha ſe báti, de ta gnada mu bo odrezhéna, kir je vreden ni. Sdej povete, kakó bo mogla taiſta duſha v' ſmertni uri vupati, de bo isvelizhana, ktira v' shivlénju v' dobrimu, kar je enkrat sazhéla, ni ſtanovitna bla? k' sadoblénju nebeſhkiga veſelja kej vezh ſhliſhi, kakor de eden rézhe, jeſt doneſ to andoht vun ſpuſtim, jo bom pa jutri oprávil, jeſt sdej moje naprej vsetje prelómin, ga bom pa en drugikrat ponóvil, jeſt sdej ta greh ſtrim, ſe ga bom pa enkrat ſpovedal, jeſt sdej sapuſtim Bogá, ſe bom

pa

vizh s' Ahabam, drugizh s' Ohoziam, inu je pervimu s' ludmí, drugimu s' zhovnmi na pomózh perſhal, Bóg ſe je zhes to ſila mozhno reſerdil, inu mu je poſlal pervizh preróka, ktir ga je ojſtro poſvaril, drugizh mu je poſlal drusiga preróka, ktir mu je sraven poſvarjénja osnanil, de sa ſtrafengo ſo vſi njegovi zhovni konz vséli. Takó je, lubi moji! inu nizh dergázhi, Bóg ne terpi perjásnoſt s' sojim ſovrashniki, inu on pové zelimu ſvetu s' glaſam ſojih ſtrafeng, de sovráshi tega, ktir ima perjásnoſt s' njegovim ſovrashniki. O deb' ſi pazh nektéri letó k' ſerzi vséli, ktiri ſi od ene plati domiſhlajo, de Bogú v' reſnizi ſhlushjo, od druge plati pa ſe tóshjo, de jih Bóg smiram s' krishi, inu neſrézhami objiſkuje, miſlite, bi jim jeſt rekel, keb' ſe per méni potoshíli, miſlite, s' kom v' zaker hodite, boſte kmalo neſhlí, kaj je urshah vaſhih neſrézh, inu krishov; vi veſte, de per tej drúſhini, v' ktiro sahájate, ſe smiram zhes blishniga opravla, inu vi vender to drúſhino lúbite; vi veſte, da ta perjatel, ktirga ſe dérshite, je neſrámen, nezhiſt, pohujſhliv, inu vender ſe ga ne ogíbate, poglete, to je urshah, de neſrézhe, inu krishi zhes vaſ leté, Bóg vaſ tépe, kir dershite s' njegovim ſovrashniki; ozhte, de bo Bóg proti vam ſe dergázhi sadershal, sapuſtíte perjásnoſt, inu tovarſhtvo s' hudóbnim, lozhíte ſe od gréſhnikov, tok' ſe bodo tudi ſhibe boshje od vaſ odverníle. Pa kako je mogózhe, bo rekel eden, al drugi, v' ſrédi ſvetá shivéti, inu s' hudóbnim óbenga snanja, obéne drúſhine imeti, kako je to mogózhe? ne rézi, de to mogózhe ni. Szer rezheſh, de

Bóg

Bóg pogirje od tebe kej taziga, kar ni ſi v' ſtani ſtriti, obdolshiſh Bogá, de je krivizhen, inu nevſmilen, kar je preklivánje boshje, ſtraſhni greh. Keb' te en hudobni tovarſh, ktirga imaſh sa perjátla, reshálil, al ti kakſhno krivizo ſturil, kaj ne, mu boſh perjásnoſt gori dal, ſe ga boſh ogibal, ga boſh sapuſtil; zhe tedej jésa samóre ſtriti, de ga sapuſtiſh, more tudi povélje boshje ſtrah pred reshalénjam boshjim tolko mozhí iméti, de te nagne ogibati ſe vſaziga, ktirga is greſhniga sadershánja ſposnaſh de je boshji ſovrashnik.

III.

Tovarſhtvo s' hudóbnim pohuiſha blishniga. Blishnimu pohujſhanje dáti ſe tolko pravi, kakor njemu perlóshnoſt, inu urshah dáti, de v' greh páde, gviſhno je pa, de kdor s' hudóbnim perjásnoſt, inu tovarſhtvo dershí, da blishnimu ozhitno perlóshnoſt h' pregreſhénju. Vemo is ſkuſhne, de ſvet je tako hudóben, de vſe, kar vidi, ſódi, tudi takrat, kader eden kej taziga ſtrî, kar je ſamó na ſebi nedolshno, al zel hvále vredno; kaj tedej more ſhe le miſliti, inu ſoditi ſvet od taiſtiga, ktir ſe frejvolno v' táko drúſhino podá, v' ktiri bo al poſhténje blishniga glójeno ſkus opravlánje, al bo zhiſtoſt ſerzá ognúſena ſkus neſpodobno klafánje, inu neſrámne norzhie? kaj bo ſvet miſlil, inu ſódil od taiſtiga, ktir zele ure sgubí v' takimu tovarſhtvu, kir bo nebó, duſha, inu dnar na sgubo poſtávleno? kaj bo ſvet miſlil, inu ſódil od taiſtiga, ktir okoli hódi, inu perjásnoſt

der-

boshje gnade, tok' ſturi obduje. Gviſhno bi ne bil takó neſtanoviten v' dobrimu, keb' ſi reſnize naſhe *S.* Víre vezhkrat shivo naprej poſtavíl; v' vſih tojih délah, pravi S. Duh ſkus modriga: *Miſli na toje poſledne rezhi, inu ne boſh nigdar greſhil;* keb' tudi tavshent let shivel v' ſredi neſtanovitniga ſveta, bi ſe gviſhno ne bal konz vséti, keb' reſnize S. Víre imel sa toje visharje; ſmert, ktira vſe, kar lubiſh, tok' shaloſtno konzhá, ſodba, per ktiri bodo preiſkáne vſe toje, tudi nar ſkrivniſhi miſli, pekel, ktir bres vſiga vſmilenja ſtrafa vſaki greh, ako ne bo v' shivlenju ſpokórjen, nebeſa, kir bo ſtanovitnoſt s' nevmerjozho krôno plázhana, keb' te reſnize vezhkrat premiſlil, bi te ſtrile v' ſredi ſkuſhnav, inu perlóshnoſti kakor ſkalo ſtanovitniga. To je ſkuſil ſam nad ſeboj David, ktir, potim k' je is greha vſtal, inu v' taiſtiga nigdar vezh nasaj padil, je zelo mozh premiſhluvanju vezhnih reſniz perpiſal, k' je rekel: *Keb' ne bil tojo poſtávo premiſhluval, tok' bi bil morbit v' moji revſhni konz vsel.* Sraven tega premiſhluvanja treba je tudi klizati na boshjo gnado, inu pomózh, de kir ſmo od nature neſtanovitnoſti podvérsheni, on s' gnado ſtrí, de v' dobrimu, kar ſmo ſkus njegovo noterdajánje sazhéli, ſkus njegovo pomózh do konza ſtanovitni oſtanemo.

III.

Zhuj tedej, o zhlovk! zhes toje pozhutke, de te v' ſkuſhnávo, inu is ſkuſhnáve v' greh ne sapelájo, zhuj zhes toje poshelénje,

inu

inu nágnenje, de te ne premága, inu ne odverne od Bogá, zhuj zhes sapelívi ſvet, de te ne odvérne od kriſtianſkih dolshnósti, zhuj zhes hudizha, de te ne sapelá; gorje tebi, ako te prasno savupánje na leſtno mózh ſtrí neſkérbniga, inu sanikerniga. Is prevelikim savupánjam na leſtno mózh ſtanovitnoſt v' dobrimu nigdar ne more obſtáti; vupanje, inu ſtrah ſo dve ſtopine tega, ktir ozhe ſtanoviten biti, on gré med veſeljam, kir savúpa, inu med ſtraham, kir ſe boji, on ima sadoſti mozhí, pa vender ſkerbno zhuje, on je korajshen, kir ſe troſhta od nebeſ pomózh, pa ſe vender treſe, kir ſposna leſtno ſlaboſt, sato sveſto móli s' savupanjam od nebeſ pomózh sadobiti, sraven pa vender sveſtó zhuje is ſtrahú, deb' premágan v' greh ne padel. Si tak' o zhlovk? moliſh po góſtim? zhujeſh bres nehánja? ako to ſtriſh, ſe snaſh troſhtati, oſtal boſh ſtanoviten v' brumnoſti. Ako pa na vezhne reſnize nigdar ne smiſliſh, ako ti molitu veliko ne deſhí, ako sveſto ne zhujeſh, tok' toje shivlénje drusiga ne bo, kakor vedno gorivſtajénje, inu nasajpadanje; inu kakſhna bo toja ſmert? Lubi moji! od take ſmerti jeſt ſzer nozhem nizh hudiga naprej pernéſti, al dobriga tudi ne morem nizh govoríti. Kir tedej je temu takó, mozhno shelím, deb' ſi is donáſhniga govorjénja ſtrili sgodej dobre miſli, inu previdnoſt sa vaſhe isvelizhanje. Sa volo tega obernimo ſe vſi ſkupej h' naſhimu zhaſtitlivo od ſmerti vſtajozhimu Jesuſu, inu sdihnimo k' njemu s' ponishnim ſerzam: *O lubi Jesuſ'! ne perpuſti, deb' sa volo naſhe neſtanovitnoſti naſha ſmert neſrezhna bla; ſmert po*

enimu neſtanovitnimu shivlènju ne more biti bres ſtrahú, inu bres nevárnoſti, vári naſ pred njo, lubi Jesuſ! Inu kir vémo, de ta sabſtojn vúpa ſrezhno ſmert, ktir v' shivlènju ni ſtanoviten v' dobrimu, tok' ti oblubimo od doneſ sa naprej ſtanoviten ajfer, inu sveſtóbo v' toji ſhlushbi, to ozhmo obdersháti, ſkus premiſhluvánje tojih vezhnih reſniz, ſkus ponishno molitu, inu ſkerbno zhuvánje zhes naſhe pozhutke, inu nágnenje. Dodèli nam le tojo gnado, de naſ potérdi, inu dei nam taiſtiga duhá mozhí, sa ktirga te je ſpokorjeni David tako ponishno proſil, k' je rekel: potérdi me s' tojim mózhnim Dúham. Na to visho bomo vúpali, de v' ſushnoſt greha, is ktire naſ je toja gnada reſhíla, ne bomo vezh nasaj padli, ampak kakor ſmo sazhèli, do konza ſtanovitni oſtáli v' dobrimu, dokler po enmu dobrih dél polnimu shivlènju naſ poklizheſh k' ſebi v' toje krajleſtvu, v' ktirmu te bomo glédali, lubíli, inu vshiváli ſkus zelo dolgo vezhnoſt. To gnado proſim ſam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizheózhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na I. Nedélo po Velikonózhni.

Tomash pa ni bil per njih, kadar je perſhal Jesuſ. Jo. 20.

Kdo bi verjel, de kratko odlozhénje od brumniga tovarſhtva dvojo, ſila veliko ſhkodo dushi ſtrí! Zhe premiſlimo, kar govorí donaſhni S. Evang. vidimo, de ne en gmejn zhlovk, ampak Tomash en Apoſtel Jesuſov je ſkuſil to ſam s' ſojo narvezhi neſrezho; leta, k' ſe je lózhil od kardéla Apoſtelnov, le na en kratik zhaſ, ſi je ſturil ſam eno dvojno, ſila veliko ſhkodo, perva ſhkoda je bla, k' ni deléshen bil taiſtiga veſelja, inu troſhta, s' ktirim ſo ble ſerzá njegovih tovarſhov napólnene, kadar ſe jim je Jesuſ po ſojmu gorivſtajénju perkasal; druga ſhkoda je bla njegova nevíra, ktiro je potim, k' je h' Apóſtelnam perſhal, ozhitno na snánje dal, sakaj k' ſo mu njegovi apoſtólſki tovarſhi polni veſelja povédali, de Jesuſ njih lúbleni mojſter je od ſmerti vſtal, inu ſe njim perkasal, jim on ni otel verjéti, ampak je terdovratno odgovóril: *Dokler ne bom vidil na njegóvih rókah, inu nógah ráne, inu dokler ne poloshim moj perſt v' njegovo ſtran, tok' dolgo ne vírjem.* Poglete, tolko mu je lozhénje od brúmniga tovarſhtva ſhkódvalo. Zhe je pa temu takó, kaj ozhmo rézhi od taiſtih, ktiri

gviſhno ni ſo tako mózhni, kakor en Apoſtel, inu vender ſe ne le ſamó od tovarſhtva brumnih ne lózhjo, ampak sraven tega zel greſhne drúſhine iſhejo, ſe s' hudóbnim bratjo? kaj sa ene nevárnoſti, kaj sa ene ſhkode, kaj sa ene padze ſe imajo báti? Jeſt terdim, de snánje, inu tovarſhtvo s' hudóbnim je ena tih narvézhih neſrézh, ktira ſe snajde med ſedajnim kriſtianſtvam; sakaj ako to prav premiſlimo, najdemo, de vſe hudo is tega pride; inu vender ſi letó maloktir k' ſerzi vsáme, vſaki ozhe iméti perjásnoſt, snánje, inu drúſhino, pa s' kom perjásnoſt, inu snánje ſtrí, na to obéden ne gléda; al ſe je potim zhuditi, de na to pride greſhno shivlénje, inu neſrezhna ſmert. Lubi moji! kir drusiga ne shelím, kakor vaſhe isvelízhanje, sa to vam bom doneſ pokasal, kolko hudiga pride is tega, aku ſe eden dershí greſhniga tovarſhtva, kir ſkus to bo reshálen Bóg, bo pohujſhan blishni, bo leſtna duſha v' nevárnoſt pogublénja poſtavlena. To preden resloshím, poterpíte.

I.

Tovarſhtvo s' hudóbnim reshváli Bogá. Pa saſtopíte, kar govorím, jeſt vem, de eni morejo s' hudóbnim v' zaker hoditi, inu s' njimi opraviti iméti, tega ſili ſtan, uniga ſhlushba, v' ktiri ſe snajde, nedolshna ſeſtra more shiveti s' resvojsdanim bratam, brumni ozha s' malopridnim ſinam, pohlevni hlapiz s' nevſmilenim goſpódam, to jeſt dobro vem, pa od tih ne govorím, sakaj kakor ſe letí v' temu ſtanu, v' ktir-

mu

mu shivé, v' tej ſhlushbi, ktiro opravlajo, vezhdel is volje boshje snajdejo, tako jim tudi Bóg gnade sadoſti da, de snajo s' hudóbnim shivéti, inu opravit iméti, bres tega, deb' bli od njih ſkasheni, kakor ſonze ſeje v' ſmerdlivu blatu, bres tega deb' bli sharki od blata ognúſeni. Jeſt govorím le od taiſtih, ktiri frejvolno hudobno tovarſhtvo iſhejo, inu s' njimi perjásnoſt ſtré, bres tega, deb' pravizhen urshah iméli, al deb' jim potreba blo; od tih govorím, inu právim, de mozhno reshálijo Bogá. Inu sagviſhno, al bi ne dershali vi taiſtiga podlóshniga sa ſtrafenge vredniga, ktir bi s' ſovrashniki ſojga goſpóda dershal, inu s' njim saſtóplen bil, en tak' sdajavz saſhlushi gavge; al bi nedershali tajſtiga ſina sa sanizhvavza ſojga ozhéta, ktir bi perjásnoſt imel s' tákim, ktiri njegoviga ozhéta ſovrashjo, inu pregajnajo? kaj sa en ſhpot ſe ſtrí tedej ſhe le Bogú, naſhimu goſpódu, naſhimu krajlu, naſhimu narvezhimu dobrotniku, ako eden tovarſhtvo hudóbnih lubi, s' njimi dershi, s' njimi perjásnoſt imá, s' njimi zhaſ veſelo sapravla? kdo bo tajil, de táki ſo perſésheni boshji ſovrashniki? sakaj kdor hudóbno, pregreſhno shiví, ta ſe zhes Bogá vojſkuje, ta Bogú duſhe kráde, ta víri, inu Jesuſu ſhpot déla, ti ſo nar perpravniſhi, nar mozhneſhi oróshje, ktiro núza hudizh, de ſe zhes nebó vojskuje. *Ja*, pravi *S. Aug. uni hudobni perjátel, ktirga lubiſh, uni resvojsdáni tovarſh, s' ktirim ſe pajdaſhiſh, je hudizhovo oróshje, ktir mu pomága duſhe sapelváti, nebó prasniti, inu pekel polniti s' prekletim.* Ako ozhmo to reſnizo prav premiſli-

ti

ti bomo vidili, de en hudóben zhlovk Bogú veliko vezh krivize ſtrí, kakor ſam hudizh, vezh duſh vkráde Bogú en nepokojni, jesizhni, ſovrashni dúh v' eni hiſhi, kakor hudizh, vezh duſh ráni en vmásan, nezhiſti jesik, kakor hudizh, vezh duſh sapelá en resvojsdáni frejvírnik, kakor hudizh, sa to ſkléne S. Aug. de en hudoben zhlovk hudizha premága v' hudobii. Al tedej ſe ne godí ſhpot Bogú, al ne bo reshálen Bóg, ako dershiſh perjásnoſt s'njegovim narvézhim ſovrashniki? de boſte pa tésho tega reshalénja ſhe bel saſtopíli, poglejmo, kako ojſtro nam S. Piſmo prepovduje s' hudóbnim tovarſhi perjásnoſt imeti: *Lubi bratje!* piſhe S. Paul, *jeſt vam sapovém v' imenu naſhiga goſpóda Jesuſa Kriſtuſa, de ſe vſaziga ogíbate, ktir neródno shivi;* samirkajte tukej, S. Paul ne prepové, várvati ſe tovarſhtva terdovrátnih Judov, al ſlépih malikvavzov, al kezarſkih krivovírnikov, ampak on sapové ogibáti ſe tovarſhtva tákih, ktiri, potim k'ſo per S. Kerſtu sveſtóbo, inu víro perſegli Jesuſu, resvojsdano shivlénje pelájo, inu s' ſojim pohujſhlivim, greſhnim sadershánjam ſvetoſti S. Evang. ſhpot délajo. Ravno takó ojſtro piſhe S. Apoſtel na Korint. kir pravi: *Zhe je kdo med vami nezhiſtnik, al óhernik, al malikvavz, al preklinvavz, al pianz, al tat, tok' s' takim zel nimáte jeſti.* Zhuditi ſe pa ne ſmémo, de S. Paul tako ojſtro govorí, kir tudi Jesuſ ſam ni v' tej rézhi nizh bel mehak, kir sapové v' S. Evang. zel roko odſekati, okú sdréti, akó bi naſ imélo pohujſhati: *Nikar ne verjemite,* pravi S. Krisoſt. *de Jesuſ govori od rók, inu*

od

od ozhí trupla, on govorí od taiſtih ludí, kteri ſo nam morbit takó perjetni, kakor okú, takó nuzni, kakor róka, inu nam sapové njih tovarſhtva ſe ogibati, akó bi nam vtegnili na duſhi ſhkodlivi biti. Is vſih tih prepovdi ozhitno vidimo, kakó ſila mozhno ſovrashi Bóg tovarſhtvo s' hudóbnim, inu de vſaka drúſ'hina, vſaka perjásnoſt, ktiro s' malopridnim dershiſh, je sa njega veliko reshaláuje, velik ſhpot.

II.

Al reshalénje, ktiro ſe ſtrí Bogú ſkus tovarſhtvo, inu perjásnoſt s' hudóbnim, ſe ſhe bel ſposna is ojſtroſti ſtrafeng, kakor is ojſtroſti prepovdi. Berem v' *S.* Piſmu, de tovarſhtvo, inu perjásnoſt s' enim ſamim greſhnikam je vezhkrat zhes zele meſta, inu zele deshéle jeso boshjo ſ'klizalo; berem, de nezhiſtoſt enga ſamiga Benjamitarja je ſkorej zel ród Benjamin k' nizh ſtrila; berem, de sa volo ene ſáme tatvine Ahaba je bla zela vojſka Josveta vdárjena; berem, de sa volo ene ſame nepokórſhine Jóna je zela barka bla v' nevárnoſti potopléna biti; berem, de Israelitarji ſo sa volo hudobíe dveh Sinov Heli od Filiſterjov ſtraſhno vdárjeni bli; kaj sa ene ſtrafenge tedej se ima bati ſhe le taiſti, ktir ſe v' tovarſhtvo hudóbnih frejvolno podá? sadoſti je, de vam povém, de tudi nar ſvetejſhi moshjé, inu krajli, hadar ſo s' hudóbnim savéso, inu perjásnoſt ſtrili, ſo bli ſtraſhno od nebeſ ſtráſani. Krajl Josafat, ktirmu sa volo brúmnoſti zelo S. Piſmo hvalo da, je dvakrat s' ſovrashniki Israela perjásnoſt ſturil,

per-

vizh s' Ahabam, drugizh s' Ohoziam, inu je pervimu s' ludmí, drugimu s' zhovnmi na pomózh perſhal, Bóg ſe je zhes to ſila mozhno reſerdil, inu mu je poſlal pervizh preróka, ktir ga je ojſtro poſvaril, drugizh mu je poſlal drusiga preróka, ktir mu je sraven poſvarjénja osnanil, de sa ſtrafengo ſo vſi njegovi zhovni konz vséli. Takó je, lubi moji! inu nizh dergázhi, Bóg ne terpí perjásnoſt s' sojim ſovrashniki, inu on pové zelimu ſvetu s' glaſam ſojih ſtrafeng, de sovráshi tega, ktir ima perjásnoſt s' njegovim ſovrashniki. O deb' ſi pazh nektéri letó k' ſerzi vséli, ktiri ſi od ene plati domiſhlajo, de Bogú v' reſnizi ſhlushjo, od druge plati pa ſe tóshjo, de jih Bóg smiram s' krishi, inu neſrézhami objiſkuje, miſlite, bi jim jeſt rekel, keb' ſe per méni potoshíli, miſlite, s' kom v' zaker hodite, boſte kmalo neſhlí, kaj je urshah vaſhih neſrézh, inu krishov; vi veſte, de per tej drúſhini, v' ktiro sahájate, ſe smiram zhes blishniga opravla, inu vi vender to drúſhino lúbite; vi veſte, da ta perjatel, ktirga ſe dérshite, je neſrámen, nezhiſt, pohujſhliv, inu vender ſe ga ne ogíbate, poglete, to je urshah, de neſrézhe, inu krishi zhes vaſ leté, Bóg vaſ tépe, kir dershite s' njegovim ſovrashniki; ozhte, de bo Bóg proti vam ſe dergázhi sadershal, sapuſtíte perjásnoſt, inu tovarſhtvo s' hudóbnim, lozhíte ſe od gréſhnikov, tok' ſe bodo tudi ſhibe boshje od vaſ odvernile. Pa kako je mogózhe, bo rekel eden, al drugi, v' ſrédi ſvetá shivéti, inu s' hudóbnim óbenga snanja, obéne drúſhine imèti, kako je to mogózhe? ne rézi, de to mogózhe ni. Szer rezheſh, de

Bóg

Bóg pogirje od tebe kej taziga, kar ni ſi v' ſtani ſtriti, obdolshiſh Bogá, de je krivizhen, inu nevſmilen, kar je prekliváne boshje, ſtraſhni greh. Keb' te en hudobni tovarſh, ktirga imaſh sa perjátla, reshálil, al ti kakſhno krivizo ſturil, kaj ne, mu boſh perjásnoſt gori dal, ſe ga boſh ogibal, ga boſh sapuſtil; zhe tedej jésa samóre ſtriti, de ga sapuſtiſh, more tudi povélje boshje ſtrah pred reshalénjam boshjim tolko mozhí iméti, de te nagne ogibati ſe vſaziga, ktirga is greſhniga sadershánja ſpoznaſh de je boshji ſovrashnik.

III.

Tovarſhtvo s' hudóbnim pohuiſha blishniga. Blishnimu pohujſhanje dáti ſe tolko pravi, kakor njemu perlóshnoſt, inu urshah dáti, de v' greh páde, gviſhno je pa, de kdor s' hudóbnim perjásnoſt, inu tovarſhtvo dershí, da blishnimu ozhitno perlóshnoſt h' pregreſhénju. Vemo is ſkuſhne, de ſvet je tako hudóben, de vſe, kar vidi, ſódi, tudi takrat, kader eden kej taziga ſtrí, kar je ſamó na ſebi nedolshno, al zel hvále vredno; kaj tedej more ſhe le miſliti, inu ſoditi ſvet od taiſtiga, ktir ſe frejvolno v' táko drúſhino podá, v' ktiri bo al poſhténje blishniga glójeno ſkus opravlánje, al bo zhiſtoſt ſerzá ognúſena ſkus neſpodobno klafánje, inu neſrámne norzhie? kaj bo ſvet miſlil, inu ſódil od taiſtiga, ktir zele ure sgubí v' takimu tovarſhtvu, kir bo nebó, duſha, inu dnar na sgubo poſtávleno? kaj bo ſvet miſlil, inu ſódil od taiſtiga, ktir okoli hódi, inu perjásnoſt

der-

dershí s' takim, ktirih navuki ſo sapelívi, ktirih pogovorí ſo pohujſhlivi, ktirih isgléd je poln hudobie? kar je pa per tovarſhtvu s' hudóbnim nar hujſhi, je letó, kir to, k' ſe s' njimi perjásnoſt dershí, jih v' hudobii potérdi, de ſe nigdar ne pobólſhajo. Povete, al ni reſ, keb' en frejvirni jesizhnik, en opravlivz, en klafázh, en pianz, vidil, de ſe ga vſaki ogíba, inu boji, de obeden nózhe s' njim govoriti, al kej oprávit iméti, bi ſhal gviſhno ſam v' ſe, bi ſe ſramval ſoje hudobie, bi ſe pobólſhal, sa to piſhe S. Paul: *Bratje! zhe kdo med vami greſhno shivi, na tega s' perſtam káshite, inu s' njim nizh oprávit ne iméti*, de, k' bo vidil, de ſe ga ogibate, bo k' ſhpóti ſturjen; inu ſpodboden k' pobolſhánju, inu h' pokóri: *Hudobnimu vſélej veliko núza*, pravi S. Inoc. *ako obéden njegov isgled ne poſnéma, on nehá greſhiti, ako vidi, de obeden sa njim ne ſtrí.* Al kir hudóbni vezhdel vidjo, de ſe jih ne ſamo ne ogíbaſh, ampak njih tovarſhtvo zel iſheſh, de jih rad imaſh, de njih hudobie, zhe jih tudi ne hváliſh, jih ſaj ne ſvariſh, ſe sgodi, de ſe ne ſamo ne pobólſhajo, ampak zel smiram bel ferbéshni, inu v' hudobii ſerzhni ratajo; ti tedej, ktir hudobniga rad imaſh, njegovo drúſhino lubiſh, njega s' veſeljam objiſheſh, ti ſi urshah njegove hudobie, ti ga poterdiſh v' hudimu ſkus perjásnoſt, ktiro s' njim imaſh, ti mu ſerzhnoſt daſh ſkus perjásne poglédе, inu pogóvore, inu al ni to pohujſhanje ſila veliko pohujſhanje pred Bógam? Inu kaj bo sa taziga, ktir s' hudóbnim perjásnoſt, inu tovarſhtvo imá, v' ſmertni uri? on bo vidil pred ſeboj

en zel kup pregréh, ktirih ſe v' shivlénju ni nigdar sa kriviga ſposnal; dej rajtengo, bo rekel boshji ſodnik Jesuſ, od na dve plati saſtoplívih beſedi bres ſhtivila, reſ je ſzer, de ſam jih ni ſi govoril, al od drusih ſo sa volo tebe govorjéne ble, sakaj kir ſi s' unim hudóbnim zhlovékam imel perjásnoſt, inu snánje, ſi dal perlóshnoſt, de ſo drugi sa volo tebe ſlabo govoríli; dej rajtengo od tolko drago odkúplenih duſh, ktire ſo sa volo tebe kranzel nedolshnoſti sgubile, reſ je ſzer, od tebe ſe ni ſo navuzhile, ſo ſe v' tiſtih drúſhinah, kamer jih je toj isgléd vlekel; dej rajtengo od klafánje, od opravlánje, od kletve, od sanizhlivih pogovórov zhes víro, zirku, duhovſtvo, inu boshje rezhí, reſ je ſzer, ti pogovori ni ſo ſhli is tojih vuſt, ampak is vuſt tojih perjátlov, pa ſi ſe jih tudi ti deléshen ſturil, sakaj oni bi take pogóvore ne bli peláli, keb' ſe bil ti njih tovarſhtva ogibal. Kaj sa en ſhpot sa te, per poglédu tolkajn pregréh, na ktire v' shivlénju nigdar ni ſi miſlil! Glej, moj zhlovk! kako reſnizhno je, de továrſhtvo s' hudóbnim reshá-li Bogá, inu pohujſha blishniga, kar ſim dosdej ſkasal, pa tudi ſtraſhno ráni leſtno duſho, kar boſte vidili v' drugimu delu.

I.

Kdor je perjátel hudóbniga, ta je ſoj nar vezhi sovrashnik, s' hudim tovarſhtvo, inu perjásnoſt iméti, je ravno tolko, kakor ſam ſebi s' leſtno rokó peku odpirati. Nikar ne miſlite, de prevezh govorím, moje beſéde potérdí vira,

ra, pamet, inu vſakdajna ſkuſhna, Bóg ſam pravi v' vezh krajih *S.* Piſmi, de kdor s' hudóbnim perjásnoſt, inu tovarſhtvo dershí, ta bo tudi zhes malo, al zhes dolgo ſam hudóben rátal; kdor s' modrim dershí, bo móder, kdor je perjátel pregréſhniga, bo pregréſhen, pravi S. Duh ſkus módriga: *Kdor ſmólo prime, ſe ognuſi, kdor je tovarſh prevsétniga, bo ſam prevseten*, pravi módri Sirah. *Ne puſtite ſe sapeláti*, pravi S. Paul, *greſhni pogóvori ſkasé dobro sadershánje;* is vſiga tega ſe sadoſti vidi, kolko ſhkode ſtrí ſoji dúſhi taiſti, ktir s' hudóbnim perjásnoſt, inu tovarſhtvo dershí. Ja pamet ſama pravi, de ravno tako ne mogózhe je s' hudóbnim perjásnoſt, inu snánje iméti, inu od njih ne hudobío ſe navuzhiti, kakor nemógozhe je, kúshen luft poshírati, inu ne sboléti. *Poreden isgled*, pravi *S.* Zipr. ſerzé tega, ktir ga vidi, tako prevsáme, de nágnenju h' grehu ni mogózhe sóperſtáti, kakor ta ſe ne vbraniti, deb' ne gorel, ktir v' ſredi ogna ſtoji. Inu kaj ne ſtrí zhlovk sa volo zhlovéka, kadar ſe snájde v' ſlabi drúſhini! kolkokrat ſe sgodí, de poſhténo gori srején mladenzh, al dékelza ſe boji greha vezh, kakor ſmerti, inu deslih nad drugim ſlabi isgled vidi, vender nima proti temu óbenga poshelénja, óbenga nágnenja, kir vender samirka, de njegovi perjátli sa slo gori vsámejo, ako s' njimi ne dershí, al kir ſe bojí, keb' po njih isglédi ne ſturil, sa prevezh ſhkrupelnaſtiga dershan biti, ſtrí sa vólo zhlovéka, kar bi ſzer nigdar ne ſturil, inu ſe po zhaſi, de ne samirka, kakó, na hudobío navádi, kdo je urshah? perjásnoſt, inu tovarſht-

vo

vo s' hudóbnim. Is tega ſe takó delezh pride, de zhlovk ſe ſramuje, ako v' vſih rezhéh s' hudóbnim ne dershí, inu vſe, kakor oní, ne ſtrí, kakor ſposna ſam od ſebe S. Aug. de ſe je ſramval, kir ni mogel takó, kakor njegovi továrſhí neſramen biti. Pa ſej mi ni treba letó na dalej svishati, kar sadoſti poterdi vſakdajna ſkuſhna. Povete, od kod vender pride tolko neródnoſti, inu smeſhnav, kar ſe jih v' naſhih zhaſih vidi med kriſtianſtvam? od kod táka resvojsdanoſt, inu pohujſhanje v' sadershanju? vſe to pride od tovarſhtva, inu perjásnoſti s' hudobnim; uni popret ni mogel viditi kvarte, kégla, norzhíe, inu luſhtov, sdej sgubí v' temu zele ure zhes dan, zel popóldan v' nedélo, inu v' prásnik, morbit tudi vezhi del nozhí, kaj je urshah, de ſe je takó ſpreobérnil? en hudoben perjátel ga je pregovóril, sapelal, ſebi enako hudóbniga ſturil. Ta je bla popret v' ſamotno, ſkrito shivlénje vſa salublena, ni vedila vezh, kakor sa eno, al dve hiſhe, kir je eno poſhténo, brumno perjátelzo obiſkala, sdej ne more oben vezhír domá oſtáti, shelí priti v' drúſhine, ſe ozhe povſod viditi puſtiti, povſod snánje delati, kaj je urshah, de ſe je takó ſpreoberníla? ena hudóbna, poſvetna, nezhímerna perjátelza, ktira nji je naprej klepetála, de je nevumna, ako ſi obenga veſelja ne pervóſhi, ako ozhe zvet ſoje mladóſti ſamotno sgubíti.

II.

Tako je. lubi moji, inu nizh dergázhi, ako enmu brúmnoſti manka, je urshah ſam letá, kir

s' ta-

s' takim ludmí tovarſhtvo imá, ktiri brúmnoſti nimajo, ako eden rad opravla, pride le od tod, ktir s' takim perjásnoſt dershí, ktiri blishniga rádi resnáſhajo, zhe ſe nedolshnoſt le teſhko narajma v' naſhih zhaſih, ja zhe zel v' zvetu mladóſti per moſhkimu, inu shenſkimu ſpolu ſe snajde ſtara navádna hudobía nezhiſtoſti, tok' urshah je ſamo greſhno tovarſhvo. O kolko jih je morbit v' prizho tukej, ktiri moje govorjénje poterdjo, inu sdihújejo v' ſerzi rekózh: o deb' jeſt pazh ne bil uni predpuſt; to jeſén, uno leto ſe per tej, uni drúſhini snajdil, kolko ſrezhniſhi bi sdej bil? kaj sa ene neſramne pogóvore, inu oſtudno diánje ſim ſhliſhal, inu vidil h' neisgrúntani ſhkodi moje duſhe. Zhe je pa temu takó. al bo ſhe mogózhe, moj zhlovk! de ſe ne boſh ogibal taiſtih perjátlov, ktiri sa volo ſojga hudóbniga sadershánja ſo toji narvézhi ſovrashniki? je mogózhe, de boſh ſhe lubil, inu iſkal njih drúſhino, na meiſti, deb' jo ſovráshil? ti bi ſe gviſhno lozhil od perſhóne, od hiſhe, od meſta, Bóg vé, kako delezh, per ktiri bi tudi le od delezh samirkal enkolko nesnáne, kúshne bolésni, inu ſe ne boſh lozhil od tovarſhtva hudóbnih, ktiri ſo sa tojo duſho ſtrup, ſmert, inu pogublénje? al ti morbit manka poſhténih, modrih, brumnih perjátlov, s' ktirim snaſh bres reshalénja boshjiga, bres pohujſhanja toiga blishniga, bres nevárnoſti toje duſhe vshíti poſhténo veſelje, nedolshen kratik zhaſ? Jeſt vem, ako ſe boſh otel hude drúſhine várvati, boſh mogel sapuſtiti perſhóne, ktire ſo ti morbit nar perjétniſhi, pa nizh sa to, obéna perjásnoſt ne ſmeſh

ob-

obrajtati vezh, kakor tojo dusho, inu nje isvelizhanje; jest vem, de toji grehni perjátli, k' bodo vidili, de jih sazhnesh popushati, te bodo sanizhvali, sovrashíli, hudó zhes te govoríli, pa nizh sa to, pravi S. Bern. *Bolshi je krivizo njih sovrashtva prestáti, kakor od njih tovarshtva na dushi shkodo terpeti.* O mladenzhi, inu dékelze, vam posebno govorim, kir vi ste v' nar vezhi nevárnosti od hudóbniga tovarshtva sapeláni biti; várite se gvishnih perjátlov, inu perjátelz, od ktirih se nizh ne vuzhite, kakor postáve posvétne frájosti, ktiri nizh takó ne sasmehujejo, kakor poshténo, brumno sadershánje; ogibájte se jih, kolker vam je narvezh mogózhe, szer bo vashe sadershánje skus njih kushno sápo kmalo kasheno. Inu vi, o stárishi, zhe vam kershansko gorisrejénje vashih otrúk kej per serzu leshí, tok' nej bo vashá perva skerb, de mirkate, s' kom imajo vashi sinóvi, inu hzhire perjásnost, snánje, inu tovarshtvo; ako to ne skérbite, tok' sgubléna je vsa skerb, inu muja, ktiro ste s' gorisrejénjam vashih otrúk v' mladósti iméli, inu boste strashno ojstro rajtengo mogli dáti enkrat vezhnimu Bogú sa volo vashe lenóbe, inu saníkernosti. O mislite vezhkrat, lubi moji! na taisto strashno lozhénje dobrih od hudóbnih, ktiro se bo na sodni dan godilo, sakaj S. Evang. pravi: *de Angeli vun pojdejo, inu bodo hudobne od dobrih lozhili.* V' kaj sa enmu tovarshtvu shelish takrat biti? V' tovarshtvu isvólenih? Al kako bosh mogel vupati v' to tovarshtvu priti, ako se sdej rad gori dershish v' tovarshtvu hudóbnih? al nimash veliko vezh

ur-

urshaha ſe báti, de bo takrat ravno v' temu obſtála toja ſtráfenga, v' kómer sdej toj greh obſtoji?

III.

Mladenzh! bodo rekli Angeli, ti ſi dershal perjásnoſt s' tákim tovarſhi, ktiri ſo bli nar resvojsdanifhi, doli tedej v' druſhino preklétih pohujſhlivzov; dékelza! toji perjátli ſo bli sapelivzi, njih ſladkim, golufnim beſedami ſi verjéla vezh, kakor boshjim naméſtnikam, ſi shivéla v' piánoſti nezhiſtih luſhtov, doli tedej med te, k' ſo tebi enaki, med neſrámne, nezhiſte, med Sodomitarje. Al ſe ne srajma táka ſtráfenga sa takſhne pregréhe? po vſi pravizi. O zhlovk! akó ſe ozheſh na dan ſodbe snajti med isvólenim, tok' vsemi sdej ſlovó od hudóbnih; med ſto perjátlami, nej bo komej eden, ktirmu savúpaſh perjásnoſt, inu ſerzé, inu tega ſkuſi popret, preden s' njim tovarſhtvo dershiſh, de ti ne bo h' ſpotekvanju, ampak h' pobólſhanju. Vari ſe nezhiſtih, ti ſo kúga kriſtianſtva, ne bodi perjátel nigdar s' tákim, ktir ima vmásan klafarſki jesik, ktirga ſerzé, inu sadershánje ſmerdi po nezhiſtimu grehu, sa volo ktirga bo narvezh prekletih; vari ſe opravlivih, ti ſo továrſhi hudizhovi, ne bodi perjátel nigdar tákim, ktir blishniga rad glója, rad njegovo pregreſhenje resnaſha, rad resodéne drugim to, kar bi moglo samovzhano biti, ſzer boſh deléshen tavshent pregréh, deslih ſam jih ni ſi ſturil; vari ſe pianzov, ti ſo ſhpot zhloveſtva, nigdar ne bodi perjatel s' takim, ktir

neſ-

nesmaſno zéha, ſzer boſh sagásil v' pregréhe, ktire bi nigdar ne ſturil, keb' tresil, inu smáſen bil; vari ſe frejvirnih, inu sanizhvalzov boshjih rezhí, ti ſo ozhitni ſovrashniki Jesuſovi, nigdar ne bodi perjatel s' tákim, ktir ſe is víre is katolſhke zirkve, is andohti, is boshje beſede, is maſhnikov norza déla, inu to, kar je boshjiga, sanizhuje, ſzer bo tudi per tebi luzh víre vgaſnila, boſh padel v' vſe ſorte greſhne, nevárne zvible, inu zhe víro sgubiſh, je sgubléna duſha, Bóg, inu nebó. Iſhi vſelej táke perjátle, bodi rad v' táki drúſhini, kir je v' sadershánju ſramoshlivoſt, v' govorjénju ſvetoſt, kir vſe, kar ſe déla, al govorí, gré al sa boshjo zhaſt, al h' leſtnimu pridu, al h' pridu blishniga, kir tedej je temu takó, sdihnimo k' Jesuſi sa pomózh, de bomo ſtrili sa naprej po donaſhnimu navuku. *Lubi Jeſus! mi vúpamo, inu naſhe vúpanje na to naprejvsetje poſtávimo, ktiro doneſ ſtermo, de ſe ozhmo vſelej sveſto várvati tovarſhtva hudóbnih, ſamo tebe, ſladki Jesuſ! inu té, ktiri po tojih sapovdih brumno shivé, ozhmo iméti sa naſhe perjátle, ktiri pa ſo ſkus hudobno sadershánje toji ſovrashniki, tih ſe ozhmo vſelej ogibati, sraven pa na tihim sa nje moliti, deb' ſami v' ſe ſhli, ſe ſpreobernili, inu v' ſoji budobii konz ne vséli. Nam ſila globóko per ſerzi leshí, de na ſtraſhni dan gmejn ſodbe ne bomo na lévo ſtran med te savérshene poſtavleni. Al kir je ſvet poln hudobie, inu kir hudoba je vezhkrat ſkrita pod odéjo nedolshnoſti, tok' te próſimo, lubi Jesuſ! sa te dve gnade, pervizh de taiſte drúſhine, ktire ſo tebi soperne, inu nam ſhkodlive, bomo*

vſelej ſposnáli, drugizh, de potim, k' jih sa hudóbne ſposnámo, ſe jih bomo vſelej ſkerbno ogibáli, de, k' bomo sdej v' shivlenju od tovarſhtva hudóbnih vſelej odlózheni, bomo vredni na dan gmejn ſodbe med ſrezhno kardélo tojih isvólenih poſtavleni biti. To gnado proſim jam sa ſe, sa vſe moje fármane, inu prizhézhe poſhluſhavze, vſhliſhi me, o Jesuſ! Amen.

PRIDIGA

Na II. Nedélo po Velikonózhi.

Jeſt ſim dober paſtír. Jo. 10.

De nektere ovzé od ravno taiſte zhéde pod brambo zhujézhiga paſtírja mirno pozhivajo, druge s' sgúbo ſojga shivlenja derézhimu vovku v' krémple pridejo, veſte, kaj je urshah tega? kaj to poméni? to poméni, inu naſ opomína, de, dokler zhlovk na ſveti shiví, more shivéti med ſtrahom, inu med vupanjam. Zhe donaſhni S. Evang. premiſlimo, de Jesuſ ſam, kakor dober paſtír sa naſ bres nehanja zhuje, inu ſkerbí, kdo ne bo poln savupanja? al zhe sraven premiſlimo, de hudizh, kakor derezhi vovk ſi vſe persadéne, neprevidne ovzé pogubíti, kdo bo shivel bres ſtrahu? urshah tedej imámo vupati, pak imámo tudi urshah bati ſe, mi bomo tedej po pámeti ſtrili, ako ſi obdva urshaha

toko

toko k' ſerzi vsámemo, de kolker od ene platí vúpamo, ravno tolko ſe bomo od druge platí bali. Al kar je shaloſtno, je letó, de doſti jih je, ktiri le tíſte urshahe premíſhlajo, k' jim samorejo vupanje ſtriti, na to ſe pa le malokdej ſpómnimo, kar nam móre ſtrah délati; drugi naſprot miſlj le na to, kar jim déla ſtrah, to pa zhiſto is ſpomína puſté, kar bi jim moglo vupanje ſtriti; od tod pride, de eni s' ferbeshnoſti prevezh vupajo, inu ſe premalo bojé, drugi naſproti ſe prevezh bojé, inu premálo vupajo. Vari naſ vezhni Bóg! pred tim dvema nevarnim bresnami, kir ſe al sa volo preveliziga vupanja, al sa volo preveliziga ſtrahu pogubí veliko duſh. Zeſta, ktira prot nebeſam pelá, je ſredna zeſta, ktira na deſni róki vupanje, na levi ſtrah imá; zhe ſe kdo al na deſno, al na levo ſtran toko oberne, de ſe dershí al ſámiga vupanja, al ſámiga ſtrahu, ta more sajíti, inu na sadne vezhno konz vséti. Kir ſo moje ſerzhne shele vaſ pred to nevarnoſtjo obvarvati, inu vam pokasati, ktire póti ſe imáte dershati, tok' je moje naprejvsetje vam pokásati snamina, is ktirih boſte ſposnáli, al se dershite prave poti, al ne. Zil, inu konz mojga govorjenja je ſam letá, deb' odvernil ferbeshnoſt od tih, ktiri prevezh vupajo, inu deb' pregnal zagovitnoſt od tiſtih, ktiri ſe prevezh bojé, kir ferbeshnoſt, inu zagovitnoſt ſo grehi v' S. Duhá, ktiri zhloveka samorejo vezhno pugubiti. Se sheliſh dershati prave, ravne poti prot nebeſam, o zhlovk! shivi med vupanjam, inu med ſtráham, sakaj ti bom svishal, de kdor le ſamó vupa, ta ſlabó vupa, pervi navk; kdor ſe ſamo

boji, ſe ſlabo boji, drugi navk; kdor ima vúpanje s' traham ſkleneno, ta ſam dobro vúpa, ſe dobro boji. Potreben navk sa vſaziga smed naſ, ſkus ktirga bodo ferbeshni vſtráſheni, zágovni pak potróſhtani, preden na dalej reſloshim, kar ſem li naprej vsel, proſim sa navadno, samerklivo poterplenje.

I.

Kdor le ſamo vúpa, ta ſlabo vúpa. Kdo bi bil kdej verjel, de vúpanje isvelizhanje doſezhi bi snalo biti mresha, ktire ſe hudizh poſlúshi, sa duſhe sapélati, inu pogubíti, inu vender je temu reſ toko, on pogubí vezh duſh s' vúpanjam, kakor zagovitnoſtjo; inu poglejte, kako; on poſtávi greſhni duſhi Bogá naprej, kakor ozhéta, ktir obenga drusiga nagnenje nima, ktirga edina leſtnoſt je ſamo vſmilenje, ktir vſe pregréhe pregléda, inu preneſe s' nepremaglívo poterpeshlívoſtjo, ktir vſe nemu ſturjéno reshalénje rad odpuſti, hitro posábi; on mu mála naprej, de Bóg po obéni vishi nozhe ſmerti greſhnika, ampak de núza tavshent perpomozhi, deb' vſe isvelízhal; on ga pogovarja, de, ako zhloveku leſtniga saſlushenja manka, mu bo saſlushenje Jeſuſovo h' pomozhi perſhlo, ktir je s' ſojim terplenjam, inu ſmertjo, sa vſe naſhe grehe obilno sadoſti ſturil. Inu kaj iſhe hudizh per zhloveku s' takim noterdajanjam? drúsiga ne, kakor to, deb' prasniga vupanja polni greſhnik v' ſojih grehih saſpál, deb' ſe s' obenim ſtraham sbríhtati ne púſtil, ampak ſe vezhno pogúbil s' golúfnim vupanjam. To je

to-

toko gotovo, de S. Fulgenz ſi vúpa rezhi: *Hudizh sapéle vezhi del duſh s' golufnim vupanjam, de jim bo Bóg odpuſtil, inu jih toko delezh perpravi, de ſe pravize boshje nezh ne bojé, potim, k' jih je s' krivmi sapopadkmi od vſmilenja boshjiga popolnama preſlepil.* Szer ne odrezhem, de moremo vupati, inu ſzer terdno vupati, terdim, de Jesuſ je sa naſhe grehe v' vſi obilnoſti sadoſti ſturil, ſposnám, de vſmilenje boshje je bres konza veliko, vem, de ſhe obeden ni k' ſramoti bil, ktir je na Boga poſtavil terdno savúpanje, sa to pravim s' S. Ildefons. de ne ſamo nuzno, ampak tudi potrebno je vúpati na boshje vſmilenje. Al sraven morem poſtáviti, kar vſi vuzheniki vpijejo, de nevarno je, ako zhlovk s' ſamim vupanjam na boshje vſmilenje zháka isvelizhan biti. Inu gotovo, al ni prekleſtva vrédna ferbeshnoſt, ako duſha, od ktire je Bóg reshálen bil, le ſamo vúpa, inu ſe ne boji, kir vender vé, de je sa volo greha Bogú oróshje zhes ſe v' roke dala, inu sraven ne vé, al je njegovo jeso s' pokóro potolashíla, al ne? koko more nje ſerze kdej bres ſtráha biti, slaſti kir S. Duh ſkus modriga opomína: *Zhlovk! tudi sa volo odpuſheniga gréha ne bodi bres ſtrahu?* koko more taiſti mirno ſerze iméti, ktir ne vé, inu tudi véditi ne móre, al je vſe dolshnoſti reſnizhne pokóre dopolnil, al né? Pa keb' odpuſhenje doperneſenih grehov terdno vúpal, je vender sanikern, ako smiram v' ſtrahu ne shivi. Zhe ſi tudi greh sapúſtil, pokóro ſtúril, odpuſhenje sadóbil, o zhlovk! snaſh vender ſpet greſhiti, inu to ſamó móre she sadoſti biti, de smiram

v' ſtra-

v' ſtrahu shiviſh; tolko nevarnoſti, v' ktirih ſe snajdeſh, tolko ſkuſhnav, ktire terpiſh, tolko perloshnoſti, v' ktire prideſh, tolko húdiga nagnenja, ktiro zhes te goſpodari, al ni vſe to sadoſti urshaha, de smiram v' ſtrahu shiviſh? kokó lohko je, de, zhlovek! kir ſi tako ſlab, te nar majnſhi veterz okoli vershe, kir ſi toko neſtanovíten, ſe toje ſerzé prezh obérne, k' ſi k' húdimu toko nágnen, de ſi moreſh smiram ſilo persadévati, deb' v' greh' ne pervólil, inu ne pádil.

II.

Inu kar je nar hujſhi, al ni to, de oprâviti imamo s' enim ſovrashnikam, ktir je ſila hudóben, svit, mogózhen, inu terdovráten, koko lohko ſe sgodí, de bomo popádeni, premágani, pogubléni. Inu v' taki nevarnoſti, v' ktiri ſe smiram snajdemo, koko móremo bres ſtrahu biti, inu prevezh savúpati. Pa ſhe ni ſem vſe povédal, ne ſamo grehi, ktire ſmo she doperneſli, al ktire ſhe doperneſti snamo, ampak tudi zel naſhe dóbre déla nam morejo délati bojezhnoſt, inu ſtrah. Moj zhlovk! ti morbit leto zhudno naprej pride? Jobu ni zhudno naprej perſhlo, k' je rékel: *Bojim ſe sa volo vſih mojih del;* on je bil vender toko vterjen v' zhednoſtih, inu v' ſvetoſti, de ga je pohvalil ſam Bóg, de je pravizhen moſh, on je veſ górel od ogna sa boshjo zhaſt, bil ponishen, poterpeshliv, s' boshjo voljo popolnama ſklénen, inu vender per vſemu temu ſi ni délal ſerbeshniga vúpanja, ampak je bil poln

ſtra-

ſtrahu; inu ſzer po pravizi, pravi S. Greg. sakaj on je védil, de ſodbe boshje ſo vſe dergazhi, koker ſodbe ludí. Inu sa reſ! kolko del je, k' ſe nam dobre vidjo, ktire bodo morbit vender enkrat savérshene, k' ſmo jih dopernesli al v' ſtanu ſmertniga greha, al ne is zhiſtiga zila, inu konza, ne sa voljo Bogá, ſo bres samerklivoſti, reſtréſeno oprávlene molitve, ſo nevredne ſpovdi, inu obhaíla, ſo saſpano poſlúſhane pridige, nevolno ſturjene almoshne, je nebrumno obiskanje zirkvá, take déla al nam ne ſtre veliko vezh ſtrah, kakor vúpanje? Al tedej ni reſ, de kdor prevezh vúpa, ta ſlabo vúpa, slaſti kir vezhdel greſhniki ſo, k' prevezh vupajo, kir nozhejo saſtopiti *S.* Greg. k' pravi: *Vupanje, ktiro ni na saſlushenje sidano, ni pravo vupanje, je le samirliva ferbeshnoſt.* Ne saneſi ſe na golfíe, o zhlovk! opomina S. Duh ſkus preróka Jerem. kakor ſo ſe nekdej Judje sanáſhali: to hudobno ludſtvo je menílo, de Bóg jih sa volo tempelna nigdar ne bo ſhtrafal, al prerok jim je rekel, ne sanáſhajte ſe na to vupanje, sakaj golufno je; de ravno Bóg med vami v' ſojmu tempelnu prebíva, vaſ bo vender ſtráfal, ako nimate pred njegovim reshalénjam ſtrahù, kakor ſe je tudi sgodilo. Ravno tako govorí Bóg h' tebi, greſhni zhlovk! ti praviſh, Bóg je vſmilen, te shelí isvelizhati, vſe to je reſ, vender ne sanáſhej ſe ſamo na to vupanje, te sna golfáti, te sna pogubíti, ako nimaſh v' ſerzu boshjiga ſtrahu, de ravno je Bóg vſmilen, vender ne boſh isvelizhan. Zhe je kdej kdo bil, ktir je urshah imel veliko vúpati, inu malo ſe bati, je bil

go-

gotovo David; de ravno je bil greh mu odpuſhen, vender, dokler je shivel, je vedno zhes greh jokal, inu shivel v' ojſtri pokóri, inu kir drusiga ni shélel, kakor Bogú s' lubesnio ravno tolko dopásti, kolker ſe mu je bil popret s' greham samiril, kolko ſi je dal ſkerbí plázhati ſoj dolg s' dóbrimi délami! vender per vſimu tému ſe je smiram bal, inu ſzer toko, de je blo viditi, de v' njegovimu ſerzu drusiga ni kakor bojezhnoſt, inu ſtrah; sdej ſposna ſam, de ſe boji, sdej opomína vſe ludí, de ſe imajo bati, sdej proſi Bogá, deb' ga napólnil s' ſtraham. Kriſtiani! al ſe po tim mi ne bómo báli, k' ſmo bogáti na pregrehah, revni na dobrih délah, kir ne vémo, al nam je odpuſheno, kar ſmo greſhili, ne vémo, al bómo sanaprej oſtáli Bogú sveſti, al ne. Glejte, svishano je, kar ſim rekel, de kdor prevezh vúpa, ta ſlabo vúpa.

III.

Kdor ſe le ſamo boji, ta ſe ſlabo boji. Jeſt ſim rekel, de zhlovk ne ſme ſamo vúpati, ampak ſe more tudi bati, inu ravno tukej je ſpet drúga nevarnoſt. So, k' ſe bojé, pa ſe prevezh bojé, sa to ſe golfajo ravno toko, kakor ti, k' prevezh vupajo, ne ſo ſzer ferbeshni, ampak ſo zágovni. Premiſlimo le, kaj pride is tega preveliziga ſtrahu. Prevelik zágovni ſtrah sa volo isvelizhanja ſtrí tolko hudiga, de ni mogózhe dopovédati, ta brani greſhniku pot pokóre naſtopiti, pravizhnimu na poti brumnoſti naprej jiti, kir greſhniku pokóro, pravizh-

vizhnimu ſvetoſt toko teſhko naprej poſtávi, kakor deb' vſo zhloveſko mozh preſtopíla; ta teshava tedej jih nasaj dershí, de neſpolnio dolshnoſti, ktire ſo od pámeti, inu od víre naprej piſane. Bóg otel! deb' ne iméli obenga isgléda od takih zagovnih duſh! Vezhkrat ſe sgodí, de greſhnik, ktirga ranena veſt martra, mozhno shelí, ſoj greſhni ſtan sapuſtiti, al k'ſe prevezh boji, ne more ſojmu ſpreobernenju sazhetik ſtriti; ſe boji, deb' greſhne naváde, ktire ſe v'njegóvimu ſerzu globoko koreníne ſtrile, ſpet nove grehe ne ponovíle; ſe boji, deb' hudo nagnenje, ktiro zhes njega goſpodári, ga ſpet v'popreſhne hudobíe ne poſililo; ſe boji, deb' reshåleni Bóg ne mogel vezh potoláshen, sgubléna gnada ne vezh nasaj dobléna biti, inu miſli, kakor je miſlil zagovitni Kajn, moji grehi ſo vezhi, kakor deb' mi mogli odpuſhéni biti. Kir tedej bo od nesmaſniga ſtrahu premágan, tok' bútaro ſojih grehov odloshiti smiram odlaſha, sabſtojn ſe mu rézhe, sa potróſhtati njegovo ſerzé, de Bóg nezh toko ne shelí, kakor viditi per ſojih nogah sgrevano ſerzé, inu de gnada boshja mozh da ſlaboſti ſpokorjeniga greſhnika, to mu ne gré k'ſerzi, ne preshéne njegov zagovni ſtrah, ktir ſtrah na meiſti deb' svése njegovih pregreh resvésal, jih le ſhe smiram bel ſkupej ſkléne. Zhes kar ſe je pa narbel savséti, je to, de zhlovk, ktir takrat, keb' imel greh sapuſtiti, je zagovn, inu bojezh, takrat k' ima greh doperneſti, je veſél, inu ſerzhán. K'ga popáde ſkuſhnava, kaj sa o, pravi, zhe pervólim, to ſo le ſlaboſti, ktire Bóg pregléda, tolko drugih je pad-

lo,

lo, pa ſo ſpet vſtali, ſej mi bo vſelej lohko k' Bogú savúpanje vséti, inu od njega miloſt, inu gnado sadobiti. Inu kir ſi na to visho ſam ſerzhnoſt déla, gré is enga greha v' drúsiga, inu toko ſi nizh is tega ne ſtrí, ako v' globozhino vſih hudobii sagasi. Toko je, lubi moji! saviazha nar vezhi hudizhova v' temu obſtoji, de ſtrí zhlovéka h' grehu ſerzhniga, h' pokóri zagóvniga, kader naſ ſkuſhnáva vijé, ſtrí, de ſmo k' vſimu ſerbeshni, kader naſ sa volo greha veſt pézhe, ſtrí, de ſmo bojezhi, inu zagovni. Na pervu nam hudizh ſtrí vúpanje, de h' grehi pervólimo, po tim naſ pahne v' velik ſtrah, de nad odpuſhenjam zvíblamo, inu toko naſ obdershí v' pregrehi. Na to visho ſe greſhnik vſelej boji to, kar bi ſe ne imél bati, inu kar bi ſe bati mogel, tega ſe ne boji. On ſe boji pobolſhati ſe, al greſhnik biti, ſe ne boji, on ſe boji, inu zvibla per Bogú v' gnado priti, al v' grehu shivéti, v' grehu vmreti, tega ſe ne boji. Kakor pa je ta ſtrah ſhkodliv sa greſhnika, ravno toko ſhkoliv je tudi pravizhnimu, sakaj zhlovk, slaſti brumen zhlovk, ako ſe prevezh, nesmaſno boji, inu zvibla nad ſojim isvelizhanjam, ſe ſlabo boji, kakor bomo v' drugimu delu vidili.

I.

Snajdejo ſe duſhe, ktire v' neſpámetnimu premiſhluvanju ſi tavshent prasnih ſkerbí smiſlio, od ktirih bodo nevſmileno mártrane; sdej premiſhlajo ſoje gréhe, inu jámrajo polne zagovitnoſti, o kdo vé, al ſim obshalvála moje

gré-

gréhe prav, al ne, kdo vé, al ſem ſe jih prav ſpovédala, al ne, kdo vé, al mi jih je Bóg odpúſtil, al ne; sdej premiſhlajo nevárnoſti prizheozhiga shivlénja, inu jámrajo, o kok shaloſtno je to popótvanje, ni krája, ni ſtároſti, ni ſtanú, kir bi ne blo obéne nevarnoſti; vſaka pot je povſka, kako bo mogózhe duſho isvelizhati? sdej ſi poſtavjo naprej pravizo boshjo toko ojſtro, de ſe jim sdí, de ne more potoláshena biti, sdej najdejo v' brúmnimu shivlénju teshávе, ktire ſe jim nepremaglive vidjo; kir tedej bodo s' tim premiſhlivanjam vſe smótene, sgubé ſerzé, inu poſtanejo nesavúplive. Glejte, kolko hůdiga is tega pride, sgubé vſe veſelje do boshjih rezhí, poſtanejo v' ſhlushbi boshji mlazhni, smeſhajo notreni mir ſojga ſerzá, odpro vráta zagovitni shaloſti, inu zhe vender dóbre déla popólnama ne opuſté, jih vender le s' nevoljo oprávlajo. Tako delezh perprávi duſho nesmaſni ſtrah, zhe ſe od njega prevséti dá; inu Bóg ótel! deb' s' tim vſe konzháno blo, al kar je nar hujſhi, je to, de táke zagovne dúſhe ſo v' ozhitni nevárnoſti, deb' Bóg nih nesavúplivoſt s' perkratenjam ſojih gnad ne ſtraſal. Sna ſe jim sgodíti, kakor ſe je sgodílo tim, ktire je Mojſes poſlal oblúbleno deshélo ogledváti; ti k' ſo nasaj perſhlí, ſo govórili, o Bóg! Ta deshéla je lépa, je rodovitna, reſ je, al hribe ima táke, de ni mogózhe zhes priti, meſta táke, de jih ni mogózhe premágati. S' tim perpovdvanjam ſo ſtrili, de ſo ſe Israélzi preſtráſhili, inu kir ſo ogledvavzam vezh, kakor oblúbam boshjim verjeli, ſo ſhe ſklénili v' Egipt rajſhi ſe nasaj verniti, kakor

deb'

deb' prut oblúbleni deshéli naprej ſhli. Al koko dragó ſo plazhali ta Bogú samirlivi ſtrah! Bóg zhes zágovne ogledvávze reſerden jih ſtráfa s' naglo ſmertjo, inu osnáni Mojſeſu, de obeden is tih, k' ſo ſe báli, nima v' oblúbleno deshélo priti, kar ſe je tudi sgodilo. Navk sa naſ, kriſtiani! de Bóg per ſojih ſhlushábnikih ne terpí obéne zágovne nesavúplivoſti, inu zhe ſtráfa te, ktiri prevezh savúpajo, kakor sanizhvavze ſojga vſmilenja. Kdor nima ſerzá ſe vojſkvati, ta tudi nima glave, deb' bla vredna krónana biti. Sa to sapové Bóg ſkus Isaí. zágovnim ſerzhnó délati, kir pravi, povejte zágovnim, bodite ſerzhni, inu ne bojte ſe. Sa to rézhem tudi jeſt, duſhe! ne bodite zagovne, saversite prasni ſtrah, kir imáte enga Bogá, ktir je vaſh perjátel, vaſh paſtír, vaſh ózha, vaſhe vſe, odloshite od ſerza zagovni nepókej, nej vam na poti brumnoſti pridejo naprej teshávе, kakerſhne ózhejo, ne sgubite ſerza. Pa tudi greſhniki! ne bodite zágovni, kir imáte enga Bogá, ktir vaſ k' ſebi vábi, vam odpuſhenje ponúja, verníte ſe le k' njemu, inu kokorkol velika je oſtudnoſt, inu ſhtevilo vaſhih pregreh, ne puſtite zhes ſe zágovni ſtrah. Kdo more miſliti na Bogá, deb' ne imél na njega savúpanje. Glejte ſpet svishano, kar ſem rékel, de kdor ſe prevezh boji, ta ſe ſlabo boji.

II.

Is vſiga tega móremo ſkleniti, de le ſam ta ſe dobro boji, inu dobro vúpa, ktiri ſtrah ſkléne s' vúpanjam. To je navk vſih Ss. Vuzhe-

ni-

nikov, med ktirim pravi S. Tom. vupanje, inu ſtrah ſta toko na tanko ſklénena, de ſtrah boshji je ſamo takrat popólnama, kader vúpanje sraven ſebe imá, inu vúpanje je le takrat bres pomankanja, kader je s' ſtraham sdrúsheno; is ktirga ſe ſkléne, de le taiſto ſerzé samóre popólnama imenvano biti, v' ktirmu je ſtrah ſklénen s' vupanjam. Bóg je govóril, pravi krónani prerok David, de per goſpódu je mózh, inu vſmilénje, mózh, ktire ſe imamo bati, vſmilenje, na ktiro imamo vúpati. Zhe tedej Bóg ſam poterdi, de od vupanja, inu ſtrahú viſi naſhe zélo isvelizhanje, kdo bo mogel zviblati, de kriſtian, ako ozhe isvelizhan biti, more shivéti smiram v' ſtráhu, smiram v' vúpanju. Pa keb' tudi Bóg leto nè bil takó ozhitno resloshil, kaj poméni tajſto krajleſtvo, v' ktirmu je vſe veſélje, k' nam je oblubleno, kaj poméni tajſti brésen, v' ktirmu je vſe terplénje, k' nam je sashúgano? kaj poméni, de S. Piſmo hváli sdej tega, ktir na Bogá savúpa, sdej tega, ktir ſe goſpóda boji? kaj je to drúsiga, kakor opominvánje, de, kader prut nebéſam poglédamo, imamo vúpati, kader ſe prut pekli dóli osrémo, ſe imámo bati? de tedej ſam taiſti déla po víri, inu po pámeti, ktir ſtrah ſkléne s' vúpanjam. Inu kaj pomenjo pergodbe, ktire nam S. Piſmo naprej poſtávi, zhe poglédamo deſniga resbójnika, ktir na krishi paradish sadobí, zhe poglédamo léviga, ktir is krisha v' pekel páde, zhe miſlimo, de Manaſeſ je bil ſzer od kónza velik greſhnik, po tim velik ſpokornik, Salomon naſproti od konza sveſt ſlushábnik boshji, na sadne malikvávz, Paul

od

od sazhetka pregajnavz katolſhke zirkve, na sadne nar vezhi vuzhenik, inu apóſtel, Judesh naſproti od konza joger Jesuſov, po tim sdajavz ſojga mojſtra, kaj nam káshejo te pergodbe drusiga, kakor de shivéti móremo smiram med ſtráham, inu med vúpanjam? kdor S. Piſmo pogléda, bo komej najdil eno ſtran, kir mu daje vúpanje, na drugi ſtrani bo she najdil, kar mu déla ſtrah. Vender nizh naſ s' táko ſilo ne perganja shivéti smiram med ſtráham, inu med vúpanjam, kakor naſh na krishi viſeozhi Jesuſ, zhe ſe ſpómnimo od éne ſtrani na S. Reſhno krí, ktira je sa naſhe odreſhenje prelíl do sadne káple, inu zhe premiſlimo od drúge ſtraní, de Jesuſ je pravizi boshji sa naſhe gréhe v' zeli obilnoſti sadoſti ſtúril, inu vſe naſhe dolgóve plázhal, kakſhno vúpanje nam ſtrí letó, de bomo isvelizhani; zhe pa naſpróti premiſlimo, de ſe pravíza boshja ni nikól bel ojſtra, inu ſtraſhna skasála, kakor v' terplenju Jesuſovimu, kir Bóg zel leſtnimu ſínu ni sanéſel, k' je vender le naſhe, ne ſoje pregréhe nad ſabo imél, kakſhen ſtrah nam móre ſtriti letó, deb' pogubléni ne bli. S. Bern. k' je to premiſhluval, ſam sposná, de sdej je od veſeliga vúpanja poſkokvál, sdej ſe je od veliziga ſtrahu tréſil. Ja! kamerkol naſhe miſli obérnemo, vſe nam pravi, zhlovk! vupaj, pa ſe tudi bój; to nam pravi nebo, kir nam pokáſhe enga Bogá, ktir je poln vſmilenja, kar nam vupanje déla, ktir je pa tudi vezhno pravízhen, kar naſ ſtráſhi; to nam pravi S. Piſmo, sdej nam déla oblúbe, ktire naſ troſhtajo, sdej nam naprej poſtávi shuganje, ktiro nam ſtrah déla.

III.

III.

Ravno to nam pravi gora Kalvaria, kir ſe je pokasálo nar vezhi boshje vſmilenje, pa tudi nar vezhi ojſtroſt boshje pravize; to nam pravjo vſe pergodbe, kir nam naprej poſtavjo, de Bóg ene plazha, druge ſtrafa, de ene isvelizha, druge savershe, de ene puſtí h' pokóri priti, druge sapuſtí v' terdovrátnoſti, zhe je pa temu toko, lubi moji! al nímamo urshaha rezhi, de zélo shivlenje móremo doperneſti med ſtráham, inu med vupanjam, de ſtrah je le takrat dóber, kader je s'vupanjam ſklenen, de vupanje je le takrat ſveto, kader je s'ſtraham sdrúsheno? Ako me pa vpraſhaſh, o zhlovk! kaj more vezhi biti, ſtrah, al vupanje, tok' odgovorím, de eni imajo vezh urshaha vúpati, kakor báti ſe, drugi ſe morejo vezh báti, kakor vupati. Duſhe, ktire ſo enkrat ſklenile dershá-ti ſe poti prave brumnoſti, ínu ſo ſtanovitne, inu sveſte, duſhe, ktire ſe le po navukih S. Evang. víshajo, duſhe, ktire nizh tolko ne shelé, kakor Bogú ſhlushiti, Bogá zhaſtiti, Bogá lubiti, Bogú dopáſti, snajo iméti veliko vupanje, inu de ravno bres vſiga ſtrahú ne smejo shivéti, imajo vender vediti, deb' Bogú veliko nezhaſt ſtrile, bi ſe mu mozhno samírile, keb' njeh vupanje vezhi ne blo, kakor je ſtrah. Al dergazhi je govoriti od taiſtih, ktiri v' miſih, inu v' sadershánju ſo vſi poſvetni, ktiri drusih shelá nimajo, kakor do bogaſtva, do poſvetne zhaſtí, do ſmerdlivih luſhtov, inu grefhniga veſelja, ktiri, k' ſo gnadi boshji odmérli, inu ſo v' grehu pokopáni, al is greha nikoli gori ne

vſtá-

vſtánejo, al zhe tudi vſtánejo, ſpet nasaj pádejo, ktiri, kir nizh nozhejo ſhliſhati od nasajdershánja ſojih pozhutkov, od doliterénja greſhniga poshélenja, inu hudiga nágnenja, od satajénja leſtne nature, ſe leſtni lubesni popólnama zhes dadó. Take duſhe, k'ſo od navuka, inu isgleda Jesuſoviga takó delezh odlózhene, imajo urshah ſe báti, inu ſzer mozhno ſe báti, kir greſhno shivlénje ima malo urshaha do vúpanja, al urshahov doſti veliziga ſtrahú, inu bojézhnoſti. Pa nej bo temu, kakor ózhe, al imaſh, zhlovk! vezh vúpati, al ſe imaſh vezh báti, reſ vender oſtáne, de ſtrah, inu vúpanje more smiram ſkupej ſkléneno biti; to zhe ſe sgodí, kako veſela bo ſmertna ura! sakaj vediti imaſh, o zhlovk! de hudizh v' ſmertni uri ſkuſha sdej s' ferbeshnim vúpanjam, sdej s' zagovitnoſtjo, tedej je ſamo vúpanje, inu ſtrah taiſto oróshje, ſkus ktiro morejo te dve ſkuſhnáve premágane biti, ſkus vúpanje bo zagovitnoſt, ſkus ſtrah bo ferbeshnoſt premágana. Vupej tedej, o zhlovk! pa ſe tudi boj; boj ſe, pa takó, de vúpanja ne boſh sgubil, vupej, pa takó, de ti ſtrah ne bo preſhal, keb' imel prevezh vúpati, poſtávi ſi naprej urshahe, is ktirih ſe moreſh báti, keb' te ótel prevséti zágovni ſtrah, preshéni ga ſkus vúpanje. S. Duh ſkus modriga pravi, isvelizhan taiſti zhlovk, ktir je smiram v' ſtrahu, pa ſpet pravi S. Duh ſkus Davida, isvelizhan taiſti zhlovk, ktir ima na goſpóda ſoje savupanje; ſrezhen ſi tedej, o zhlovk! ako ſe na urshahe, sakaj moreſh vúpati, inu na urshahe, sakaj ſe moreſh báti, vezhkrat ſpómniſh, inu smiram med ſtraham, inu med

vú-

vúpanjam shiviſh, vúpanje te bo ſpodbádalo h' dobrim délam, h' zhednoſti, inu h' brúmnoſti, ſtrah te bo nasaj dershál od gréha, inu réshalénja boshjiga, ſrezhen boſh v' ſmertni uri, ako boſh mogel rézhi, jeſt vúpam, pa ſe tudi bojim, jeſt ſe bojim, pa tudi vúpam, ſrezhen per ſodbi, ſrezhen v' zéli vézhnoſti.

Kir tedej je temu tako, lubi Jesuſ! oblubimo ti, de nigdar ne bomo tako ſerbeshni, deb' le vúpali, sraven pa ſe tudi ne báli, urshahi báti ſe, ſo sadoſti veliki; ſtraſhio naſ grehi, ktire ſmo dopernéſli, kir ni ſmo sagviſhani, al ſo nam odpuſhéni, al ne, ſtraſhio naſ grehi, ktire ſhe dopernéſli snámo, kir shivimo v' ſrédi ſvetá polniga nevárnoſti, inu ſkuſhnav, ſtraſhio naſ zlo délа, ktire ſe nam dobre vidio, kir ne vémo, al ſo tebi dopadlive al ne; sa volo tega nozhmo ſerbeshno vúpati, ampak imèti ozhmo bojezhnoſt, shiveti smiram v' ſtrahu, obdershi ta ſtrah per naſ dokler shivimo, sraven tega pa vender vúpamo na te, lubi Jesuſ! inu ozhmo vúpati, dokler bomo shivéli; ſposnámo ſzer naſho revſhno, pa ſposnámo tudi toje vſmilenje, kolker ſe sa volo perve bojmó, tolko na drugo savupamo; vúpanje na te naſ nima nigdar sapuſtiti, ampak kolker vezh ſe prevíshamo, de nizh ne ſmo, de nizh ne samóremo, tolko vezh ſe sanéſemo na te, kirti ſam ſi nam vſe; poterdi le nam naſhe savúpanje s' tojo gnado, bres ktire nizh ne samóremo. Sadnizh ſturi, o Jesuſ! de vúpanje, inu ſtrah bodo naſhi továrſhi, dokler v' temu shivlenju proti vezhnoſti gremó, de se bomo

ſzer smiram báli, pa tudi smiram vúpali; zhe ſe na naſhe grehe ſpómnimo, imamo ſzer urshaha sadoſti, v' ſtrahu biti, al tudi urshaha sadoſti imamo vúpati, ako premiſlimo, de bres konza veliko je toje vſmilenje, dej tedej gnado, lubi Jesuſ! de shivéli bomo vſelej med ſtraham, inu med vúpanjam, dokler pridemo v' taiſto ſrezhno nam oblúbleno deshélo, kir ne bo vezh ſtrahú, ne vúpanja, kir tebe sgubíti ſe ne bomo vezh báli, inu to, kar sdej vúpamo, bomo imèli, inu vshiváli Jkus zelo dolgo vezhnoſt. Amen.

PRIDIGA

Na III. Nedélo po Velikonózhi.

Zhes mejhno me ne boſte vidili. Jo. 16.

Bóg otel! deb' mi prav saſtopíli navk, ktirga nam da Jesuſ v' donaſhnimu S. Evang. preden miſli sapuſtiti ſoje Apoſtelne, inu ſe v' nebéſa nasaj verniti k' ſojmu ozhétu; on jim pravi, zhes mejhno, lubi moji! me ne boſte vezh vidili, sakaj grem nasaj h' temu, ktir me je na ſvet poſlal. Veſte pa, kaj je to sa en zhaſ, od ktirga govorí tukej Jesuſ s' ſojim Apoſtelni? Kard. Hugo pravi, de zhaſ, od ktirga govorí Jesuſ, je prizheozhe shivlenje, to on imenúje kratik zhaſ; S. Aug. pravi, de pod tim zhaſam saſtópi Jesuſ vſe taiſte leta, ktire ſo

she

she pretekle od perviga prihóda boshjiga sinú, inu bodo she pretekle do sodniga dnéva. Pa koko vender morejo vsi dnévi nashiga shivlenja le kratik zhas imenváni biti? Po vsi pravizi, sakaj Job pravi, kratik je zhas shivlenja zhlovéshkiga; inu S. Greg. pravi, vse, kar konz ima, je kratko. O navk imenitni! ktir bi mogel odpreti ozhí vsim ludjem, deb' na vezhnost ne posabili. Al kaj núza! de ravno zhlovk dobro vé, de njegovo shivlenje je sila kratko, vender je v' leto vus samishlen, inu sraven tega sgubí taishe vezhne leta, na ktirih vishi al njegovo isvelizhanje, al njegovo prekleshtvo. Kok velika slepota, de tulku frejvirnih dush, ktire si domishlajo, de s' zhasnim shivlenjam vse nehá, po mesnimu, inu greshnimu veselju toko ogneno hrepené; de dushe, ktire obéne poshtave neshposnajo, ktire po prizheozhimu drugo perhodno shivlenje ne virjejo, se v' svet, inu v' poshvetno vse sakopájo. Vender de ti toko shivé, ktiri al obéne, al le slabo, mertvo viro imajo, zhes to se ne zhudim; al de ravno toko posablivo na vezhnost shivé tudi krishtiani, ktiri so v' S. Evang. podvuzhéni, inu previsháni, de po prizheozhimu, kratkimu drugo, vezhno shivlenje pride, de ti neshposnájo potrébo, inu dolshnost, sa perhódno se perpravlati, sashlushenje skupej sbirati, sa isvelizhanje skerbéti, to ne móre obéden sapopasti, zhe le iskro sdráve pámeti, le enkolko vire imá. Inu vender se na svetu toko godí, de dosti jih je, ktirim vezhnost malokdej v' spomín pride, inu de ravno vedó, ja s' rokámi obtípajo, de dnévi njeh shivlenja so kratki, vender is tega nozhe-

jo ſtriti potrebni ſklep, deb' bres odlaſhanja ſvoje grehe obshalvali, inu sapuſtili, ſerza od ſvetá odtérgali, s' dopernaſhanjam dobrih del sa ſoje isvelizhanje ſkerbéli. Vari Bóg! deb' med vami ktir bil; kir Jesuſ ſam poterdi, de le kratko je naſhe shivlenje, miſlimo vezhkrat na to, inu ſtrimo ta ſklep: shivlenje naſhe je kratko, tedej moremo grehe bres odlaſhanja ſpokoriti; to je sapopadik moje pridige, ktiro toko resdelim; naſhe shivlenje je kratko, tedej moremo ſerzé od ſvetá odtérgati; naſhe shivlenje je kratko, tedej ſe moremo sa vezhnoſt s' dobrim délami previditi. Srezhen boſh, o zhlovk! ako boſh ſturil po navku, ktirga preden v' dveh délah mojga govorjenja na dálej resloshim, proſim sa poterplenje.

I.

Shivlenje naſhe je kratko, tedej ne ſmemo odláſhati naſhe gréhe ſpokoriti. En dolshnik, ktir vé, de v' poſebnimu zhaſu more ſoj dolg plazhati, na to tolko bel ſkerbno miſli, kolker bel ſe zhaſ plazhila blisha. Zhe je pa temu toko, koko velika more biti naſha ſkerb, sa plazhati naſhe ne mejhne, ampak v' reſnizi velike dolge, ktire ſmo s' grehi boshji pravizi ſtrili? preglej, zhlovk! malo bukve toje veſti, de boſh vidil, per zhim ſi: kolko, inu kakſhne dolgóve ſi ſtúril v' toji mladoſti, kakſhne v' vezhi ſtaroſti, nezhiſtoſt, nezhimernoſt, jesa, greſhno govorjenje, to je ſad mladih let, vſe to ſi dolshan plazhati tojmu Bogú. Inu de plazhati moreſh v' temu shivlenju, nad to reſnizo

ne

ne moreſh zviblati, inu de zhaſ tojga shivlenja je kratik, dobro veſh, sakaj Job ga pergliha roshi, ktira sjutrej veſelo zvedé, svezhir vſahne, inu ſe poſuſhí. To ti prizha Isaí. ktir shivlenje travi pergliha, ktira doneſ na travniko seléna ſtoji, jutri bo pokoſhéna, ſe poſuſhí. To ti prizha S. Duh ſkus modriga, ktir shivlenje morſki péni pergliha, ktira ſe komej naredí, je she ſpet vezh ni; to ti prizha S. Jak. ktir shivlenje jutrejni megli pergliha, ktira komej ſe na nébu pokáshe, ſe she ſpet sgubí. Zhe je tedej toko kratik zhaſ, ktirga nam je Bóg odlózhil sa plazhati naſhe dolgóve, tok' povejte, al ne tirja sdráva pámet, de ſe nezh ne mudimo pravizi boshji sadoſti ſtriti. Kaj bi vi rekli od taiſtiga, ktir bi mogel svóliti, al v' ſtirih, petih tednih ſojga dolshníka plazhati, al ſoje zelo shivlenje v' jezhi sdihvati, inu on bi te tedne doperneſel, v' jegrí, inu veſelju? al bi ga ne dershali sa norza? al bi ga dershali sa vſmilenja vredniga? inu glej, zhlovk! v' takimu ſtanu ſi ti, al moreſh v' kratkimu zhaſu tojga shivlenja plázhati toj dolg, al boſh mogel sa to v' vezhnoſti bres vſmilenja terpeti, koko tedej ſi vupaſh odlaſhati ſtriti, kar ſi dolshan? Berem, k' je Jonas perſhal v' meſtu Ninive, inu je pridigval, de v' ſtirdeſetih dnévih imajo al pokóro ſtriti, al bodo vſi konzháni, inu pogubléni, ſo bres odlaſhanja greh sapúſtili, inu h' pokóri ſegli, veſelje ſe je preobernilo v' shaloſt, pojedne v' poſt, resvojsdanoſt v' ſveto sadershanje; vſe od vezhiga do majnſhiga ſe je persodélo s' ſolsámi v' ozhéh, s' pepélam na glávi, s' ſpokórnim oblazhílam na shivotu, s' moli-

litujo na jesiku, s' shaloſtjo v' ſerzu potaláshiti reshaleniga Bogá. Tak ſtrah ſo jim ſtrili kratki dnévi, ktiri ſo jim bli ſa pokóro odlózheni. Keb' tedej jeſt vam ravno s' tim beſédami rékel, ſhe ſtirdeſet dní imáte zhaſ dobro ſtriti, potim mórete vmréti, tok' vem, deb' ne blo obenga toko poſvetniga mladenzha, ktir bi ſoje shivlenje prez ne obernil, obéne toko neſramne shenſke perſhóne, ktira bi prez ſáma v' ſe ne ſhla. Al keb' vam ſhtirdeſet dní oblúbil, bi vaſ golfal, kir oblúbiti vam ne morem juterſhniga dnéva, rezhi vam snam ſamo to, kar pravi David, de le ſhe kratik zhaſ je, inu greſhnika vezh ne bo. Od let, meſzov, inu dní ne morem nizh govoriti. S. Piſmo le ſamo to pravi, de kratik je zhaſ, inu ſmert bo ſtrila konz greſhnimu poshelenju, ako ti ne ſtriſh, ſmert bo ſtrila konz jési, inu ſovraſhtvu, ako ti ne resdéreſh, ſmert bo ſtrila konz vſimu grehu, ako ga ti ne sapuſtiſh. O greſhnik! kdurkol ſi, ako shivlenje ne ſpreoberneſh, boſh zhes malo zhaſa nehal greſhiti, pa boſh tudi nehal shiveti, sakaj David pravi, le kratik zhaſ je ſhe, inu greſhnika vezh ne bo.

II.

Sdej menim, de boſh saſtopil, moj zhlovk! de S. Duh, k' naſ h' pokóri opomina, ne terpí le ſamo odlaſhanje od leta, do leta, od meſza, do meſza, ampak zlo ne od dnéva, do dnéva, urshah je ozhiten, sakaj tam ſe ne ſme nizh odlaſhati, kir je zhaſ kratik, dokler jesa boshja, govorí na dalej S. Duh, bo na enkrat perſhla,

ſhla, inu bo greſhnika v' ſoji grimnoſti konzhala. Toko, lubi moji! govori taiſti Bóg, ktir, k' le ſam imá ure naſhiga shivlenja iſhtéte, osnáni, de kratke ſo. Inu toko kratik zhaſ ſi vupaſh nevredno, nepridno ſgubiti? She ne ſkleneſh poſtaviti v' red tojo ſméſhano veſt? al ni to ſols vredna ſlepóta? ktira saſlushi ravno toko ojſtro ſvarjéna biti, kakor je Bóg ſvaril terdovrátno meſto Jerusalem? o nesrezhno meſto! je rekel Jeſuſ, nekej is vſmilenja, nekej is S. ſerditoſti, k' ga je od delezh poglédal, inu ſe ſpomnil, kokó nevredno je saprávilo vuſ zhaſ, ktirga je Bóg, deb' blo snálo pokóro ſtriti, inu gnado sadobiti, o neſrezhno meſto! tok' je vender reſ, de ti, k' ſe nebeſhki luzhi, ktira nad tabo ſveti, terdovrátno naſprot ſtaviſh, nozheſh h' toji ſrézhi odpréti ozhi! o deb' pazh sposnalo vſmilenje, ktiro Bóg sa te perpravleno imá, deb' ſi pazh k' nuzu ſtrilo zhaſ, ktirga ti Bóg dodelí sa pokóro ſtriti! al kir ſi ti toj zhaſ nenuzno sopravilo, tok' imaſh véditi, de sdej moj zhaſ pride, zhaſ v' ktirmu ti kakor ofer moje jese boſh vídilo pomózhene toje zeſte s' krivjo tojih otrok; zhaſ, v' ktirmu boſh vídilo ſkus ogen konz vséti tojo zhaſt; v' ktirmu kámen verh kámena níma oſtáti; ja neſrezhno meſto! ti zhaſ tojga isvelizhanja nozheſh ſposnati, sa to boſh moglo zhes tojo voljo ſposnáti zhaſ moje pravizhne jése, inu ſerdítoſti; inu k' je Jeſuſ to govóril, pravi S. Evang. ſe ní mogel sdershati, ampak ſe je sjokal zhes meſto Jerusalem. O Bóg ótel! deb' to Jeſuſovo jokanje, shuganje, inu njegove ſolsé ne padle tudi zhes enga, al drusiga smed naſ!

Bóg ótel! deb' tudi nektéri is mojih poſluſhavzov, v' grehih koker Jerusalem vtérjeni, bi ta kratik zhaſ, ktirga jim Bóg dá sa pokóro ſtriti, nepridno ne sgúbili. Lubi moji! prevdárimo to, shivlenje je kratiko, tezhe kakor zhovn po vodi naprej, ura ſtraſhne ſodbe ſe blisha, inu morbit je she sa enga, al drusiga smed naſ ſila bliso, koga ſmo dosdej sa sbriſanje naſhih gréhov ſhe ſtrili? Smo jih ſhe opráli s' sgrevanim ſolsámi, ſmo jih savergli s' ſerzhno shaloſtjo? ſmo jih ſpokórili s' S. ojſtroſtjo? al bomo odláſhali greh sapuſtiti, dokler naſ bo greh sapuſtil? al bomo ſhe le takrat na ſpreobernenje naſhiga shivlenja miſlili, kader bo she shivlenje h' konzi ſhlo? zhe je shivlenje kratko, tok' je nevarno vſako kokerkol mejhno odlaſhanje; h' Bogú ſe oberniti ni odlaſhati na perhodni zhaſ, ktir ní v' naſhi obláſti, ampak sgoditi ſe more to, v' temu zhaſu, ktirga nam Bóg sdej da; sdej naſ vabi k' ſebi boshje vſmilenje, sdej naſ ſpodbáda boshja gnada, sdej na naſ zháka Jesuſ, tedej ne mudímo ſe. Nizh vezh, lubi Jesuſ! ſe nozhmo muditi, ampak polni shaloſti pádemo pred te, de ſmo kratke dneve naſhiga shivlenja le h' tojmu reshalenju obernili, na meſti deb' jih bli dopernesli v' toji ſhlushbi sa naſhe isvelizhanje; kir naſ leto is ſerza gréva, sa to te proſimo sa gnado, de, k' ſmo she dober del naſhiga shivlenja v' grehih saprávili, inu tojo pravizo zhes ſe resdrashili, bómo vſaj te dní, ktire ſi nam ſhe odlózhil, dopernéſli v' pokóri, inu sadobili toje vſmilenje.

III.

Shivlenje naſhe je kratko, tedej ne ſmemo odlaſhati ſerzé od ſvetá odtérgati. Pravi urshah, sakaj jih doſti ſerzé od ſvetá ne odterga, je, kir nozhejo verjeti, de njeh shivlenje je kratko, kir jih ſlepí, inu golfá al zvet njih mladóſti, al sdravje, inu mozh nih trúpla, al nesmaſna lubésen prut shivlenju, ſi smiram domiſhlajo, de bodo ſhe dolgo na ſveti, sa voljo tega, ako bodo opomínani, de imajo ſerzé od ſvetá odtergati, nepokojni poſtanejo, inu godernajo, sakaj bi toko hitro odpovédal vſimu, kar me na ſveti veſelí? bo ſhe perſhal zhaſ, k'me bo ſiva glava, inu sgérbleni obraſ pergajnal, ſvet ne vezh porajtati, sdej, dokler ſim mlad, sdrav, inu veſel, me je ſhkoda pogovárjati, deb' s' ſvetam ne dershal. Al o ſlepóta! al ſe morbit ſmert mladóſti vſtráſhi? al ja kdo vé, de bo ſtaroſt dozhákal? *Pa dopuſtimo, de boſh ſtar ratal, al bo sa volo tega toje shivlenje nehalo kratko biti*, praſha S. Aug. Shivlenje, keb' ſe tudi toko delezh reſtegnilo, kakor delezh ſe toje miſli reſtegnejo, ti bo vender na konzu toko kratko naprej perſhlo, kakor veter, ktir komej sapiha, she ſpet nehá. Reſ je ſzer, dvajſet, trideſet, ſhtirdeſet let sa naprej nam sdej kej veliziga naprej pride, al kader te leta mínejo, ſe nam bo kej méjhenga sdelo, oſemdeſet let ſtar moſh bo mogel ſposnati, kakor pol leta ſtaro déte s' Davidam, moje leta ſo preſhlé, kakor dim. *Toko je*, pravi S. Aug. *zhaſ naſhiga shivlenja nam dolg naprej pride, dokler en dan sa drugim sad puſha-*

Shamo, al k' bo enkrat preteklo, bomo sposnáli, koko kratko je blo. Usámem na prizho vasho lestno skushno; zhe v' zhasi vashe pretezhéne leta premislite, koko se vam sdi, al ne právite polni savsetjá, inu shálosti, moje pretezheno shivlenje mi ravno toko naprej pride, kakor sanje, sdí se mi, kakor deb' she le en sami dan bil ód takrat, k' sim v' sibéli leshal, tok' hitro je pretékel vus zhas. Kar vi od pretezhenih let právite, ravno to boste sposnáli enkrat od tih let, ktire vam she naprej stojé, inu se boste poterdili, de, kokerkól dolgo ste na sveti, je vashe shivlenje vender kratko blo. Zhe je pa temu toko, kdo bo vesal serzé na svet, inu na zhasne rezhi, ako bo na konzu shivlenja tréba sposnáti, de vse je hitro menilo? kdo se bo salubil v' svet, ktir nam ne more dati ne srezhe, ne veselja, deb' stanovitno blo? Pové, zhlovk! kaj imash sdej od taistiga veselja, od tistih kratkozhasnosti, ktire si nekdej vshival? mladenzh zhe si ne si odrékel obénga veselja; shéna! zhe si sheléla drugim dopasti; mosh! zhe si sa volo strahú ludjem se samíriti, Bogá, inu boshjo slushbo na stran posstavil, kaj imash sdej od tega? nizh, sam sposnash, inu zhe do smerti toko shivish navesan na svet, kaj bosh imél takrat od tega, nizh, bosh sam sposnal, de vse je preshlo, kakor sénza. Leto, kdor prav premisli, al je mogózhe, deb' odlashal soje serze odtergati od svetá? De boste pa nevumnost taistiga, ktir ima na svet navesano serzé, she bel sposnáli, pejte s' mano h' eni vodi; glejte, sraven vodé stoji visoka, drago isidana, bogata hisha, gospódar

je

je v' njo tulkajn salúblen, de sa to ozírati ozhe zelo ſoje premoshenje dati, vſe ſe ſvéti od slatá, inu shlahtnih kámenov, je enaka enmu posemelſkimu paradishu, pa poglejte tudi, valóvi derézhe vode bres nehanja na hiſho bijejo, ſo she zel vogov podjedli, goſpódar to vidi, inu vender v' hiſho salublen oſtáne.

I.

On vidi, de na enkrat sna hiſha poderta biti, inu vender je ne neha zírati, béliti, inu málati; nevumneſh! sakaj sapraviſh tolko sa osidje, ktiro bo ſkorej konz vselo? al ne jesimo ſe zhes tega neprevidniga goſpódarja, jesimo ſe ſamí zhes ſe; mi ſmo, k' v' eni hiſhi sraven derezhe vodé jérpergvamo, naſhi dnévi ſo valóvi, ktir kakor voda hitro naprej tekó, inu na naſ vpijejo, zhlovk! ſkorej bo toje shivlenje ſtéklo. Vſaki dan en del naſhiga shivlenja poshré, otrózhje leta ſo she poshérta, roshna mladóſt je tudi prezh, móshka ſtároſt je per nekterih tudi preſhlá, inu kar nam ſhe od shivlenja zheſ oſtáne, bo tudi kmalo preſhlo; al bomo na to revno kajsho naſhiga perſténiga trupla tolko dersháli? ſhe ne ſerzé od ſvetá odtergali? o ſlepóta vredna ſols! od kod pride ta nevumnoſt? Samo od tod, k' ſe le malo kdej ſpomnimo, de naſhe shivlenje je kratko. To je urshah, de je tolko nagnenja do bogaſtva, do poſvetne zhaſtí, do nezhimerniga veſelja. Zhlovk! previshej ſe, de toje shivlenje ſe komej sazhné, she konz imá, inu s' shivlenjam vsáme konz lepóta, veſelje, zhaſt, truplo, inu vſe; inu nagloſt,

loſt, s'ktiro vſe prejide, je toko velika, de vezhkrat v'tokó mejhnimu zháſu, kar bi s'ozhéſam trénil, vſimu zháſnimu konz ſtrí. Toko, zhlovk! moreſh miſliti, toko ſam s'ſeboj govoriti, kar zhe ſtriſh, ne boſh navesvál na ſvet toje ſerzé, ampak ga boſh lohko odluſhil od vſiga zhaſniga, inu rékel s' S. Bonav. O prizheozhe shivlenje, kolko jih golfaſh, k'naprej greſh, ne ſi nizh, dokler terpiſh, ſi le ſenza, k'zvedeſh, ſi le en prasen dim. Lubi moji! sbudímo ſe, inu k'kratki zhaſ naſhiga shivlenja premiſhlamo, vuzhímo ſe od S. Pavla, kaj moremo ſkléniti: *Zhaſ je kratik*, pravi S Apoſt. *tedej shívi, zhlovk! na ſveti tokó, koker deb' ne bil od ſvetá.* Sakaj ſe boſh navesvál na poſvetné dobróte, ktire bodo zhes malo zháſa ſpred tojih ozhí sgínile; ſvet, inu kar ſvet imá, te bo sapuſtilo, inu ti boſh ſvet sapúſtil; vishej tedej ſerzé na druge rezhí, ktire ſo bel vredne toje lubesni, na rezhí, ktire te snajo v' reſnizi ſrezhniga ſtríti, na rezhí, ktire bodo oſtále tudi takrat, k' bo zhaſno shivlenje nehálo, na rezhí namrezh vézhne, to je, na nebéſa, inu na toje isvelizhanje. Inu koga more biti, kar naſ v' reſnizi veſelí, kar naſ ſamóre vezhno ſrezhne ſtriti, kakor Jeſuſ, on ſam je taiſta breskonzhna dobróta, ktira samóre naſititi naſhe ſerzé, taiſta dobróta, ktira bo tudi po zhaſnimu shivlenju vezhno terpéla; k'njemu tedej, ne h' veſelju ſvetá, k'njemu, ne h' dobrótam ſvetá morejo vſe naſhe shelé, naſhe zelo ſerzé vishano biti. Stegni tedej, lubi Jeſuſ! k'nam toio rokó, ktiro sa naſ raneno s' andohtlivim kuſhvanjam zhaſtimo, inu pertiſni s' taiſtim sheblám, s'ktirim

je

je prevértana bla, naſhe ſerzé na krish, de ſe ne bo nigdar od tebe lozhilo; tebe ſamiga ozhmo sa naprej lubiti, kir ſam ti ſi vreden naſhe lubesni, kir ti ſam tega nigdar ne sapuſtiſh, ktir te lubi; pa dej nam gnado, de te bomo lubili s' tako ſtanovitnoſtjo, de od toje lubesni ne bomo nehali, dokler ne bo naſhe shivlenje nehálo, de po tim, k' te bomo v' temu shivlenju vſelej lubíli, bomo tudi ob zhaſu naſhe ſmerti vredni v' ſhtevílo isvolenih gori vséti biti, s' ktirim te bomo lubíli, inu vshívali, o vezhna dobróta, dokler ti Bóg oſtaneſh, to je na vezhno.

II.

Shivlenje naſhe je kratko, tedej ne ſmemo odlaſhati dobre déla ſkupej ſprávlati. Kdor *S.* Piſmo pogléda, ta naide, de naſhe zelo shivlenje bo v' vezh krajih s' enim ſamim dnévam perglihano; David ga resdelí v' jutro, inu v' vezhir, kir pravi: *Sjutrej zvedè, svezhir ſe poſuſhí;* Ezeh. pravi, *de shivlenje je enako Jonzhnimu prihódu, inu sahódu;* ja Jeſuſ ſam je ſoje zelo shivlenje le en dan imenval, k' je rekel: *Abraham ſe je veſelil, deb' moj dan vidil.* Pa veſte, sakaj bo naſhe zelo shivlenje le enimu dnévu perglihano? ne ſamo sa nam pokásati, de je kratko, ampak poſebno sa nam te dve reſnize na ſnanje dáti, pervizh de kakor je dan zhaſ sa délati, ravno tokó je naſhe zelo shivlenje taiſti zhaſ, v' ktirmu móremo ſkerbéti sa to nar imenitniſhi med vſim délami, namrezh sa naſhe isvelizhanje; drugizh, de kolker bel kratik je ta zhaſ, tolko hitréjſhi, inu s' vezhim

ve-

veſeljam móremo délati. Kaj ſtrí délavz, ktir imá shlahtno délo v' rokah, pa ima le malo zhaſa sa taiſto sdélati? zhe ozhe spolniti ſojo dolshnoſt, ne ſme obéne minúte sgubíti, ampak vuſ zhaſ oberníti na to, de délo konzhá. Is tega tedej toko ſklénem, zhe je naſhe shivlenje toko kratko, de bo le enimu dnévu perglihano, kokó velika more biti naſha ſkerb, de bo ſrezhno, inu dobro ſpelano imenitno délo naſhiga isvelizhanja. Al je pazh drugo opravilo, ktiro bi nam móglo tokó per ſerzu biti? al je opravilo, ktiro bi ſe snajdlo v' tólko nevarnoſtih? Sa opravilo naſhiga isvelizhanja dobro ſpélati, kólko je treba premágati hudiga nagnenja, kolko je treba sadobíti zhednoſti, kolko doperneſti dobrih del, kolko ſkupej ſpráviti saſlushenja. Inu to délo more v' enmu kratkimu zhaſu konzhano biti, kdo ſi bo vúpal nepridno sgubiti zhaſ? kdo ne bo rekel, kakor je rekel Jeſuſ, jeſt morem délati déla tega, ktir me je poſlál, dokler je dan; nozh moje ſmerti kmalo pride, nozh, v' ktiri ne bo mogózhe nizh vezh délati, zhe me ta prepáde, preden délo mojga isvelizhanja vun ſpelám, kaj bo sa me? Toko, kriſtiani! ſmo dolshni ſklépati, inu ſe previshati, de kir shivlenje naſhe je kratko, ne ſmemo odláſhati dobre déla ſkupej ſprávlati. Pa kolko jih je, ktirim ſe po pravizi naprej vérshe, kar je blo od evang. ozhéta lenim délavzam naprej vershéno, k' jim je rékel: *Kaj ſtojité tukej zel dan bres déla?* dan vaſhiga shivlenja ſe prut vézhiri blísha, inu vi dragi zhaſ v' lenóbi sgubite, bres tega deb' na vaſhe isvelizhanje miſlili? al ne vídite, de ſe zher-

na

na nozh ſmerti perblishúje, ktira, k' vam bo oduséla zhaſ sa délati, vam bo oduséla tudi vſe vupanje plazhila. Od tih kratkih dní, k' vaſ puſti Bóg na ſvetu shivéti, viſi vaſha zela ſrezhna, al nesrezhna vezhnoſt, kej je vaſha ſkerb sa isvelizhanje! O deb' pazh ſhliſhal, inu saſtopil to reſnizo zel ſvet, poſébno tam v' vúnih drushbah, kir bodo v' jegráh sgubléne zéle nozhi, poſebno tam v' vúni hiſhi, kir bo al v' prasnih, al zel v' greſhnih pogovorih sapravleno tólko zhaſa, poſebno tam' v' vúnih ſhtazúnah, kir ſo vſe miſli v' zhaſnih ſkerbéh, de Bóg, duſha, vezhnoſt zel dan v' ſpomin ne pride; al ni to ſmerdlíva lenóba, kir ſe sa isvelizhanje nizh ne ſtrí? de ravno le kratik zhaſ je zhaſniga shivlenja, vender ni ſkerbí sa ſkupspravlanje dobrih del, inu kerſhanſkih zhednoſti.

III.

Inu sa reſ! al ni to ſlepóta, ktiro bi ne blo mogózhe verjéti, keb' je vſaki dan ne vidili, veditì, inu ſzer is víre veditì, de treba je délati sa isvelizhanje, dokler je dan, veditì, de zhaſ, v' ktirmu ſe sna isvelizhanje perdobvati, je ſila kratik, inu vender po tim zhaſ v' vſe drugih opravilah sgubiti, v' posemelſkih dobizhkih, v' poſvetnih nezhimernoſtih, v' nepridnih kratkozhaſnoſtih, v' ſmerdlivi lenóbi, al ni to ſlepóta? Vi bi gotovo rekli, de temu pameti manka, ktir bi ſoje zelo premoshenje ótel sapraviti, deb' le en ſam dan mógel v' veſelju doperneſti, bres tega, deb' ſkerbel, koko bo druge

ge dní ſojga shivlenja doperneſel; pa al ni ſo ti ſhe bel bres pámeti, ktiri vſe ſoje miſli, ſkerbi inu trud le na to obernejo, kokó bi nektére kratke ure ſojga zhaſniga shivlenja veſelo dopernesli, sráven pa jih malo, al nezh ne ſkerbi, kokó bo v' vezhnoſti. Zhe ſo le na temu ſveti v' zhaſti, inu v' imenitnoſti, v' veſelju, v' bogaſtvi, inu premoshenju, jim je she sadoſti, kokó jim bo v' vezhnoſti, to ne porajtajo, inu de ravno njeh pot ſe smiram blisha, vender ne vidio, de jim manka saſlushenja, inu dobrih dél, kar ſamo samore zhloveka v' vezhnoſti ſrezhniga ſtriti. Lubi moji! miſlimo sa naprej, koker mórejo kriſtiani miſliti, inu kader prizheozhe shivlenje s' perhodnim, zhaſno s' vezhnim v' pergliho poſtavimo, rezímo, kar ſo govoríli SS. Marterniki, ktiri, k' jim je tiran obétal bogaſtvo, veſelje inu zhaſt, ako sapuſté, inu Jesuſu ſlovo dadó, ſo s' ſerzhnoſtjo odgovórili, to mejno ne bomo nigdar gori vseli; ta ne porajta obeno zhaſno ſrezho, ktiri vezhno vúpa, sabſtojn ſo toje oblúbe, sabſtojn toje shuganje, kerſhanſko ſerze ne porajta ne dobróte, ne terplenje shivlenja, ktiro, k' ſe komej sazhné, she nehá, vezhnoſt, vezhnoſt je zíl, inu kónz vſih naſhih shelá, de bomo le v' vezhnoſti ſrezhni, ne porajtamo ne toje martre, ne naſhe shivlenje, inu krí. Toko ſo Marterniki tiránam govoríli, toko móremo tudi mi govoríti ſovrashnikam naſhih duſh, naſ ozhejo preſlepíti s' lubesnio prut bogaſtvu, prut veſelju inu poſvetni zhaſti; jejnej, móremo rezhi, jejnej, golúfni ſvet me sapelváti s' tojim dobrótami, ne ſem toko ſlep, de, kir moje zhaſno shivlenje bo

kma-

kmalo konzhánó, bi ótel nevmerjozhe blago sa posemelſke, nebeſhko veſélje sa poſvetno sameniti. Vezhnoſt ſama mi je per ſerzu, nej ſé godi na ſvetu, koker ózhe, vſa moja ſkerb je ſamo ta, de dusho isvelizham, de ſrezhno vezhnoſt sadobim. To ſo miſli, ktire nam more naſhe kratko shivlenje nóter dáti; kdor toko ne miſli, toko ne govorí, ta nima drusiga dozhákati, koker shaloſt, inu ſtrah, kader bo ſmert zhaſno shivlenje konzhála. Koko vſmilenja vredni ſo taiſti, ktiri ſe v' prizheozhimu shivlenju s' dobrim délami sa vezhnoſt ne previdjo, nej imajo bogaſtvo, nej ushívajo veſelje, nej ſe ſvétjo v' zhaſti, kokerkol ózhejo, tiſti dan vender kmalo pride, na ktiri dan bodo bres vſiga troſhta toshváli s' beſédami preróka Jerem. Shétu je menila, inu nam ní pomágano. Skupſpravlanje zhaſnih dobizhkov, vshivanje poſvetniga veſelja, perdoblenje nezhimerne, posemelſke zhaſti je konzhánó, al meni ni pomágano, sa vezhnoſt ni ſim perpravlen, kir ſim samudil zhaſ ſpráviti ſkupej dobre déla, inu kerſhanſke zhédnoſti. Sdej vidim, de s' zhaſnim je sgubléno tudi vezhno, s' trúplam tudi dusha, s' ſvetam tudi nebo.

Kir tedej je temu toko, koker ſmo previſhani, de kir naſhe shivlenje je kratko, tedej ne ſmémo odlaſhati grehe ſpokoriti, ſerzé od ſvetá odtergati; dobre déla sa vezhnoſt ſkupej ſpravlati; *tok ne perpúſti, lubi Jesuſ! deb naſ prehitéla ſmert, preden doperneſéne grehe ſpokorimo, preden ſerzé od ſvetá odtérgamo, preden ſe s' dobrim délami, inu s' obilnim sa-*

ſlushenjam sa vezhnoſt perpravimo, kir ſtraſhno shaloſtno, nevarno bi blo sa naſ bres pokóre, bres odterganja od ſvetá, inu bres dobrih del ſkléniti naſhe dní. Dej, de bomo ſposnáli, de ne ſamo neſpámetno, ampak ſerbeshno, inu hudobno je, ako zhlovk, kir is ſkuſhne, inu is vire vè, de shivlenje je kratko, de po tim breskonzhna vezhnoſt pride, ako vender sraven tega na vezhnoſt nigdar, al ſaj malokdej miſli, v' prizheozhe shivlenje naſproti je vuſ satelebán, ktiro bo vender kmalo konzhano. O odverni to nevumnoſt delezh od naſ, proſimo te, inu dej gnado, de, k' ſmo previshani, de le kratik je zhaſ, kolker naſ na temu ſvetu shiveti puſtiſh, ne bomo odlaſhali pretezhene leta poprávити ſ' obshalvanjam, inu pokorjenjam naſhih pregréh, de bomo prizheozhi zhaſ ſvetó, inu sa naſ nuzno doperneſli ſ' odterganjam naſhiga ſerzà od ſvetá inu poſvetnih rezhí, de bomo perhodni zhaſ, kolker nam ſi ga ſhe odlozhil dáti, obernili sa ſkerbno ſkupſpravlanje lèpiga saſlushenja, dobrih del, inu kerſhanſkih zhednoſti, de ob zhaſu naſhe ſmerti bomo samógli vúpati po vſmíleni ſodbi tojim isvolenim perſhteti biti, ſ' ktirim ſe bomo glédali, ushiváli, inu lubíli, vſmíleni Jeſuſ! Jkus zelo dolgo vezhnoſt. Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na IV. Nedélo po Velikonózhi.

Jeſt vam imam ſhe veliko povédati. Jo. 16.

Nar vezhi ſkerb Jesuſova po njegovimu zhaſtitlivimu gorivſtajénju je bla ta, deb' ſoje Apoſtelne, ktiri sa volo njegove martre, inu ſmerti preſtráſheni ni ſo védili, al bi verjéli vſe, al ne, kar jim je njih boshji mojſter govóril, terdne, inu nepremaglive ſturil, sakaj oni ſo bli, na ktire, kakor na mozhna ſkalo je sidal Jesuſ kátolſhko zirku s' sagviſhánjam, de peklenſke vrata njo ne bodo nigdar premágale, kar ſe ni sgódilo ne od sazhétka v' nar hujſhimu preganjanju, ſe ni sgodilo posnéje, ſe ne sgodi sdej, inu ſe ne bo nigdar sgodilo, deb' zirku premágana, okolivérshena, popólnama satérta bla; Apoſtelni ſo bli, ſkus ktire je Bóg pershgal isvelizhanſko luzh katolſhke vire po zelimu ſveti, tedej deb' njo oni mogli povſod resglaſiti, v' ſérza virnih saſjáti, poterdíti, inu smiram zvedeózho ohraníti, je potrebno blo, de ſo ſe popret ſami v' viri vterdili, deb' samogli po tim tudi drúge v' viri terdne, inu mózhne ſtriti. Sa volo tega, po tim k' jim je Jesuſ virnih reſniz bres ſhtevila she reslóshil, nu je ſhe smiram doſti oſtalo, kar jim je moglo resodéto biti, kar je Jesuſ sam ſposnal, kjim je rekel, kakor prizha donaſhni S. Evang. *Jeſt vam imam ſhe veliko povédati, pa sdej ne mó-*

mórete vſe sapopáſti, kader pa pride Duh reſnize, ktirga bo moj ozha zhes vaſ poſlal, ta vaſ bo vuzhil, kar sdej ne mórete saſtopiti. Ravno tako rézhem vam tudi jeſt, o lubi moji! jeſt vam imam ſhe doſti povédati sa vaſ poterdíti v' viri, na ktiri vili vaſhe zelo isvelizhanje; govóril ſim she vezhkrat od vire, h' ktiri ſe ſposnáte, od katolſhke zirkve, v' ktiri shivite, vender vam vſe ſhe ni ſim dopovédal, ja! keb' zelo leto le od tega govóril, bi komej sadoſti blo. Obdershite le to, kar ſte ſhliſhali, inu dejte ſi mujo, de boſte v' dianju pokasáli, sakaj isvelizhati vaſ samore le ſama kat. vira s' dobrim délami ſklénena. Doneſ, Kriſtiani moji! vam resloshím, kaj sa ena ſrezha sa vſe naſ je leto, de ſe v' pravi viri, inu v' kat. zirkvi snajdemo, sakaj gviſhno je, de kolker zhlovk dobróto, inu vrednoſt ene rezhí ſposna, tolko vezh je obrajta, tolko vezh sa ſrézhniga ſe dershí, ako to rezh ima, tolko vezh ſi persadéne ſkerbí, inu muje, de to rezh ne sgubí, satorej, ako boſh prav ſposnal, o zhlovk ſrezho, de ſi v' kat. zirkvi, je boſh gviſhno obrajtal, ſe boſh gviſhno sa ſrezhniga dershal, ſi boſh gviſhno vſo ſkerb, inu mujo dal, de boſh vreden ſin, vredna hzhí ene tako S. mátere; sakaj ſama kat. zirku vuzhí zhiſte, troſhta polne nauke, to pokáshe pervi del; ſama kat. zirku ſi vſe persadéne, deb' mi ſvetí bli, to pokáshe drugi del. Preden óbduje na kratko resloshím, poterpíte.

I.

Navk, ktirga nam kat. zirku naprej neſe,

sna

sna v' doje ſorte resdelén biti, ene ſorte navk sadéne naſho viro, druge ſorte sadéne naſhe sadershánje; pervo moremo v' ſerzu virvati, drugo v' dianju ſtriti. Od obdujga bom govóril. (*a*) Naſ vuzhí Mati kat. zirku, de je en ſami Bóg, ktir je vſtvaril, inu ohráni vſe rezhí, en Bóg, ktir je ſzer edini v' naturi, pa trojni v' perſhonah, en Bóg obdan s' vſim popólnomaſtim. Ta reſniza kaj perneſe virnimu zhloveku sa en troſht! kir je en ſami Bóg, tok vſe njemu ſhliſhi, tok' od njega vſe pride, tedej ima zhlovk le enga ſamiga goſpóda, ktirmu more ſhlushiti, per ktirmu zhe je v' gnadi, ima vſe, kar more posheléti; keb' vezh bogov blo, kaj bi bla to sa ena nerodnoſt, zhlovk bi ne védil, ktirga ſe ozhe dersháti, ktirmu ſhlushiti. (*b*) Naſ vuzhí Mati kat. zirku, de druga boshja perſhóna je Bóg, inu zhlovk ſkupej, oſtane ſzer Bóg, kakor je vſelej bil, al v' zhaſu je rátal, kar nigdar ni bil, namrezh nam enaki vmerjózhi zhlovk; to je virna ſkrivnoſt, ktira vſo zhloveſko pamet preſtópi, nevirnik, k' jo pervizh ſhliſhi, ſe savsáme, jo ne more sapopásti; kaj je ta ſkrivnoſt zhloveku sa eno ſrezho perneſla, kaj mu sa en troſht da, kdo je, de bo sadoſti dopovédal, kir leto zhloveſko naturo zhes vſe povsdigne? sa to savupijé S. Leo papesh: *o zhlovk! ſposnej tojo vrednoſt, kir Bóg je tojo naturo na ſe vsel, Bóg je tebi enak ratal.* Patriarhi ſtariga teſtamenta ſo le zhákali, inu vúpali viditi boshjiga ſina v' zhloveſki naturi, al mi ſmo ta zhaſ doshivéli, inu vidimo s' ozhmí naſhe vire to, kar ſo oní le v' duhu vidili, vemo is vire, de ſe je sgodilo to, kar ſo oní

le

le vúpali, de ſe bo sgodilo. Trekizh naſ vuzhí Mati kat. zirku, de Jesuſ boshji ſin, potim k' je is ſame lubesni proti zhloveku sa naſhe odreſhénje neisrezhene martre terpel, inu na krishu ſhpotlivo vmorjén bil, po tim k' je is krisha ſnet bil, v' grob poloshén, je na tretji dan ſpet od ſmerti vſtal, ſmert, greh, inu hudizha premagal, inu zhes 40 dní sopet v' nebeſa ſhal, inu tako poterdil naſho viro, inu vúpanje, de bomo ſhlí tudi mi enkrat sa njim kje gori; deſlih bo naſhe truplo v' grobu ſegnilo, bomo vender na dan gmejn ſodbe od ſmerti vſtáli, inu po tim vezhno shivéli. (*d*) Naſ vuzhí Mati kat. zirku, de Jesuſ ſe snajde v' *S.* altarſkimu *Sakramentu* prizheozh, ſe da virnim sa jed, inu piazho pod podóbe kruha, inu vina, ſe ſklene na nesapopadlivo visho s' zhlovekam. (*e*) Naſ vuzhí Mati katol. zirku, de Jesuſ bo perſhal na ſodni dan ſpet na ſvet, ſoditi vſe ludi, inu plazhati vſaziga po saſlushenju. Kako troſhtlivo je vſe to! ako zhlovk premiſli, zhe en kratik zhaſ zhaſniga shivlenje kriſtianſko, brumno shiví, kat. zirkvi sveſt oſtane, ga zhaka po ſmerti bresmirjena ſrezhna vezhnoſt, v' ktiro ako pride, ſe ne bo nigdar bati, deb' jo kdej vezh sgubil. H' tim reſnizam ſe perdrushi vira, ktira vuzhí, de kakor naſ je Bóg is nizh vſtvaril, tok' nam samore ſpet po ſmerti truplo dati, ktiro ſe bo le na en zhaſ v' prah ſpremenílo; vira naſ vuzhí, de obſtojmo is duſhe, inu is trupla, ktiro obduje bo po ſodnimu dnevu vezhno shivélo; kaj sa en troſht leté reſnize dadó! kir naſ previshajo, de na duſhi ſmo nevmerjózhi, tedej Bogú

po-

podobni. Moj Bóg! keb' mi v' kat. zirkvi ne bli, inu te vire ne iméli, kaj bi iméli v' nashi ſmertni póſteli dozhakati drusiga, kakor britkoſt, inu zagovitnoſt, kir bi vidili, de ſmo shvini enáki, de s' sadnim sdihnenjam vſe sa vſelej nehá, inu konz vsáme! Sdej pa nam more ſmert naprej priti, kakor ene vrata, ſkus ktire ſe is revniga zhaſniga v' vezhno ſrezhno shivlénje pride.

II.

Vſe letó, kar ſim dosdej povédal, ſo virne reſnize, le ſmo dolshni virvat, inu sa plazhilo naſhe vire nam je vezhno shivlenje oblubleno. Zirkvi letó ſhe ni sadoſti, de virne reſnize le ſamó virjemo, ona kakor ſkerbna Mati ſojih otrok naſ sheli tudi popólnama ſvete ſtriti, sa to nam neſe naprej tudi nauke naſhiga sadershánja, ſkus ktire naſ vuzhí nágnenje v' bersdi dershati, zhednoſti ſi perdobíti, greh vun isruváti; nej bodo virni navuki ſveti, zhiſti, viſóki, kakor ozhejo, zhe ni sraven tudi tih Ss. navukov, ktiri naſhe sadershánje vishajo, vſe nizh ne pomága, sabſtojn je vediti inu virvati nar imenitniſhi ſkrivnoſti, ako v' sadershánju brúmnoſti, inu ſvetóſti ni; *vira bres del je mertva*, pravi S. Jak. Kaj nuza, zhe je pamet reſvetléna, ako volja po reſvetlenju ne ſtrí. Keb' ſamo ſposnánje virnih reſniz sadoſti blo, sa zhloveka kriſtiana ſtriti, tok' bi hudizh nar bolſhi kriſtian bil, kir narbel reſvetléno pamet, inu nar vezhi ſposnánje imá; reſvetléna pamet ſtrí ſzer modriga, vuzheniga moshá, al praviga kri-

kriſtiana ſtrí ſamó brumno, inu ſvetó sadershánje. Reſ je ſzer, vſaka vira ima gviſhne nauke, po ktirih ſe morejo sadersháti ti, ktiri ſe h' tej viri ſposnajo, vender le ſama kriſtianſka kat. vira, inu zirku imá nauke take, ktiri is zhloveka ſvetnika ſtré. Sama kat. zirku ima regelze vezhne reſnize, inu modrósti. Jesuſ je pót, reſniza, inu shivlenje, on je pa kat. zirkvi vſe ſoje póta resodél, inu v' *S.* Evang. piſane sapuſtil, kdor ſe jih ſveſto dershí, more ratati ſvetnik, inu sadobiti Bogá ſoj ſadni zil, inu konz. Kat. zirkvi ni sadoſti, de zhloveka le od sunej, v' vunajnimu sadershanju poſhteniga ſtrí, na to visho le pred ſvetam poſhténi ſe snajdejo tudi per nevirnih, inu kezarjih, ona ſkerbi tudi sa notrejniga zhloveka, sa ſerzé, de vunajna ſvetoſt ſe s' notrejno sgliha. Le miſlite, zhlovk je od nature prevséten, sa to hudobio odgnáti nuza kat. zirku ta mitel, de per zhloveku pamet, inu voljo ponísha, pamet ponísha, k' ſe more pohlevno podvrézhi nje naukam, voljo ponisha, kir ji naloshí dolshnoſt naprejpoſtavlenim pokórſhino ſkasáti, ſoje leſtno pregreſhenje ſposnáti, tega ſam ſebe obtoshiti, ſvarjénje radavolno gori vseti, pred maſhnika na koléna paſti, poſhluſhati, inu na tanko ſtriti, kar sapove, ſvetje, al perporózhí. Zhlovk jé od nature nagnen, de te, k' ſo mejn, kakor on, sanizhuje, sa to hudobio osdraviti nuza kat. zirku to arznio, kir vuzhí, inu lili, de imámo revne sa naſhe brate ſposnáti, njim v' potrébi h' pomózhi priti, obenga reslozhka délati med bogátim, inu vbógim, kir duſhe obdveh ſo ene vrednósti. Zhlovk je od nature nagnen k' jési,

inu

inu ſkorej ni dnéva, deb' ſe ne oglaſilo to nepokojno nágnenje, sa to vſtaviti, potoláshiti, inu premagáti, da kat. zirku navk, kir sapovduje jeso satréti prez, kakor hitro ſe v' ſerzu vsdigne. Mitel sa ohernio da kat. zirku, kir sapové darotlivoſt, inu kerſhanſko vſmilenje. Sa piánoſt, inu poshréſhnoſt, kir sapovduje póſt, inu pertergvánje. Sa nezhiſtoſt, kir ne terpí neſrámniga pogleda, ne nezhiſte miſli, ne pohujſhlive beſede, ne oſtudniga dianja. Sa nevoſhlivoſt, kir sapové lubésen, sa lenóbo v' ſlushbi boshji, kir sapové aifer, sveſtobo, inu ſtanovitnoſt, inu tako naprej govoríti od drusih pregreh, ima kat. zirku sa vſako mitel, inu navk, po ktirmu, ako zhlovk ſtrí, more ſvet ratati, sa kar more le zirkvi hvaleshen biti, ktira mu perpravne nauke sa sadershánje dá.

III.

Kakó deležh ſe lozhjo od navukov katol. zirkve nauki sadershanja per Judih, Turkih, inu drugih nevirnikih! obene vire ni sunej katolſhke, ktira bi brumnoſti, ſvetoſti, inu zhednoſtim ſhkodliva ne bla. Likurg ſhpartanſki poſtavodajavz jim jé perpuſtil tatvino, de ſe le na tihim, inu pamatno ſtrí. Sokrates je sakonſko sveſtobo vsdigil. Séneka je vuzhíl, de greh ni, ako zhlovk ſam ſebi shivlenje vsáme, Zizero, Saluſti, Plini ſo vuzhili, de perpuſheno je ſovrashnike pregajnati, reshalénje maſhváti, poſvetno zhaſt iſkáti, inu vſe ſi persadéti, kar samore zhloveku v' shivlenju imenituo imé ſtriti; kako sapelivi ſo ti nauki

takó

takó viſoko reſvetlénih moshov, od kod per take veliki modróſti takó velika ſlepóta? ſamo od tod, kir ſe ni ſo v' kat. zirkvi snajdli, ktira ſama to vuzhí, kar samore zhloveka zhaſno, inu vezhno ſrezhniga ſtriti. Inu ravno letó je kar naſ v'naſhimu vupanju potérdi, kar nam vſe zvible odvsáme, kar naſ popólnama previsha, de med vſim virami, kar ſe jih na ſvetu snajde, ſama naſha katolſhka je prava. Keb'naſha vira pravá ne bla, kar pa ſe po obéni vishi ne more zviblat, tok bi snali mi v'ſmertni pósteli Bogá po pravizi s'tim beſedami ogovoríti: moj Bóg! ako ſim greſhil, de ſim katolſhko viro sa pravo dershal, k'vender prava ni bla, tok' ti to po toji preskonzhni miloſti ne moreſh sa greh sarajtati, jeſt ſim ſe h' kat. viri ſposnal, ſim po nje navukih shivel, deſlih nje poſtave dersháti mi ni blo zlo takó lohkó, me je koſhtalo veliko muje, inu premagvanja, keb' bil eno drugo viro gori vsel, bi vſiga tega treba ne blo, al is ſame lubesni proti tebi, deb' le tebi samogel bel dopaſti, ſim ſe nar ojſtreſhi poſtavi podvergel, ktira prepové vſe, kar ſzer naturi, inu nágnenju perjetno naprej pride, zhe tedej ſim ſe v' temu golfol, al jé mogozhe, deb' me ti moj Bóg! sa volo tega pogubil, kir ſim ravno letó isvólil, kar mi je nar teshje blo; inu to is ſame lubesni proti tebi; zhe ſim ſe smótil, de pravo viro né ſim imel, k'ſim ſe h' kat. viri ſposnal, tok' urshah ſi le ti, moj Bóg! sakaj ti ſi govóril, de nebeſhko krajleſtvo ſilo terpi, de ſe le ſkus terplénje, satajenje, inu premagvanje samore sadobiti, ti ſi govóril, de pót proti nebeſam je

voſka

voſka, teshavna, inu térnóva, de le malo jih jé, ktiri po tej gredó, kir mejhno je ſhtevilo kat. kriſtianóv, inu ravno po tej póti ſim jeſt hódil, med tim ſhtevilam ſim jeſt bil, kako tedej me moreſh pogubiti? Tako bi mi snali govoríti, keb' katol. vira prava ne bla, pa ne bo treba, sakaj v' temu po obéni vishi ne moremo golſáni biti, kir svishanó je zhes inu zhes sadoſti, de ſama kat. vira je prava, sunej ktire ni isvelizhanja. Zhiſtoſt inu ſvetoſt nje naukov nam je prizha, inu saſtáva, de sunej naſhe vire obéna ne more prava biti, kir resodéta je od ſamiga Jesuſa, ktir je ſama zhiſtoſt, inu ſvetoſt. Tavshenkrat ſrezhni tedej ſmo, o lubi moji! de ſe v' kat. zirkvi snajdemo, de ſe h' kat. viri ſposnámo, kir nad kat. zirkujo imámo mater, ktira naſ zhiſtiſhi, naſ ſveteſhi navuke vuzhí, kakor ſim vaſ dosdej previshal, pa imámo nad njo tudi mater, ktira ſi vſo mujo da, deb' ſkus nje nauke mi nje otrózi sdej v' shivlenju, inu po ſmerti ſveti bli, kakor vaſ bom previshal v' drugimu delu.

I.

Zhe je bil v' popreſhnih zhaſih eden, de ſe je sa poſtáve judovſke vire obnaſhal, tok' je bil gviſhno Eleazarus en 90 let ſtari Mahabear. Temu zhaſtí vrednimu ſtarzhiku je blo sapovédano, de ima jeſti ſvinſko meſó, kar je blo ojſtro prepovédano v' judovski poſtávi, on ni otel, ga primejo, mu vuſta odpró, ga ſilio, de imá jeſti, on ni otel, on bo tedej k' ſmerti obſojen, inu brizham zhes dan; on ſe sazhné ſojim per-

jat-

jatlam v' ſérze ſmiliti, ſtopjo k'njemu, mu rekó na vuſheſa, de vender ni táka rézh dva, tri salosheje meſá pojésti, kir vender ſkus ſamó to bo kralj potoláshen, inu on od ſmerti réſhen, al on ni otel, ampak je s' ojſtrim obrásam odgovóril: Al je to lubesen, ktiro proti meni imáte? vi ni ſte moji perjatli, kir mi greſhni ſvét dájete, miſlite, kaj sa eno pohujſhanje bi blo sa naſho viro, kaj sa en ſhpot bi bil zelimu judovſkimu sarodu, kakó neſramno bi blo sa mojo ſivo glávo, keb ſe ſhliſhalo, de en 90 let ſtar Eleazar je is ſtrahú pred ſmertjo poſtávo prelómil, inu ajdovſko viro gori vsel; kako bi ſe jeſt pred mojim Bógam odgovóril, keb' njemu v' moji viſóki ſtároſti nesveſt ratal? keb' lih sa sdej zhaſni martri odſhal, róki shiviga Bogá vender ne bom mogel odjiti, sa volo tega ózhem ſerzhno shivlenje dáti, inu ſtriti, kar ſe enmu móshu ſtriti ſpodóbi, inu k' je to sgovóril, je bil h' martri peláu, inu vmorjén. Doſti jih je ſzer blo, ktiri ſo ſe junaſhko obnáſhali sa boshjo poſtávo v' ſtarimu teſtamentu, al ſhe bres ſhtevila vezh jih je blo, ktiri ſo v' novimu teſtamentu sa viro, inu nje nauke, sa kat. zirku, inu nje poſtave kri, inu shivlenje dáli. Vezh nedolshnih diviz v' Englandi, ktirih vajvoda je bla Urſhula, ſo ble ſílene kriſtianſko poſtávo prelomiti, one ſo ſe soperpoſtávile, prez ſo ble h' martri vlézhene, inu vmórjene; Klemens ſhkof is Anzire, Sabinian, Kriſhtof, ſo bli h' prelomnénju boshje poſtave ſíleni, inu kir ni ſo otli, ſo mogli preſtati nevſmileno martro; Fauſtin, Jovita, Primosh ſo ſi puſtili rajſhi resbéleni ſvinz v' vuſta vlivati, kakor deb' bli od vire odpadli;

Aga-

Agata, Helkonida, preden bi ble kej zhes zhiſtoſt ſtrile, ſo rajſhi terpéle, de ſo jim njih diviſhke perſa s' resbélenim kléſhami ſhípane ble; Regina, Dioſhkor, Trifon, Reſhpizi, inu Nimfa, ſo sa volo vire, ktiro ni ſo otli satajiti, terpéli neisrezheno martro, kir ſo s' gorézhim báklami po zelimu shvotu do ſmerti shgáni bli; Jerni, Nabos, Felikſ, inu Zeno ſo rajſhi kósho is trupla dáli, kakor deb' bli Bogú nesveſti rátali; Amilian, Evenzi, Ruſina, Sekunda, Vít, Lavrenz, Vinzenz, Peter, eni v' resbélení pézhi, drugi na rósho, tretji v' vrélimu olju ſo ſposnáli viro Jesuſovo, sapezhatili s' ſojo ſmertjo reſnizo kat. poſtave; reſreshite mi truplo, je rekel S. Diakon Ziríl, smotajte is mene zhéva, inu drób, rad terpím, de le viri ſveſt oſtánem; odſekajte nam roké, inu nogé, teríte naſ v' ſtópah, je vpil Adrian, inu njegovi tovarſhi, perveshíte naſ divjim konjam na répe, podíte jih po blátu, inu kamnih, ſo vpili Hipolitno, Porfirig, Venanzi, radi térpimo vſe, de le viro ne bomo sgubili; versite me sa jed lazhnim lévam, inu tígram, je rekel S. Ignazi, versite naſ na péso; reſhtejte vſe koſti, ſo vpili Abdon, inu Senen; perveshíte naſ na málenſke koléſa, smelite naſ do práha, ſo vpili Viktor Kriſteta, inu Sabina; denite naſ v' ledéno vódo, de smérsnemo, al v' urélo kópu, de ſe ſkúhamo, je vpilo 40 marternikov v' Sebaſti, vſe radi terpimó, preden bi imeli viro sgubiti, al poſtáve kat. zirkve satajiti. Pa ſhkoda, k' jih rajtam poſebej, bres ſhtevila jih je blo, ktiri ſo rajſhi nar grosovitniſhi martro, inu ſmert preſtali, kakor deb'

bli

bli kej ſtrili, al perpuſtili, kar bi tudi le od delezh nauku kat. zirkve naſprotno blo.

II.

Vſe to je kej veliziga, inu naſ obilno previsha, de zirku je iméla vſelej brumne ſinóve inu hzhire, ktiri ſo sa viro, inu Ss. poſtave veliko aifrali, pa vender pravi prerok Daniel, *de kraleſtva Jeſuſoviga na semli ne bo nigdar konz*, ſkus ktire beſede nam na snanje da, de do konza ſe bodo snajdli virni, ktiri v' viri kat. zirkve bodo ſtanovítni oſtáli, inu sveſto dershéli nje poſtave, ako luzh vire per naſ vgaſne, je bo pershgál Bóg v' drugih deshélah, ktire sdej v' nevirni ſlepóti shaloſtno konz jemló. Brumní ſo bli od sazhetka, ſo sdej, inu bodo do konza; komej je bil pervim virnim osnánen S. Evangelium, ſo pres odlaſhánja po taiſtimu poſtavili v' orengo ſoje shivlenje, ni ſo dershéli ſamo sveſto, kar Evang. sapovduje, ampak mújali ſo ſe na tanko ſpolniti tudi to, kar le ſamo svétje. Komej ſo ſkus S. kerſt otrozi kat. zirkve poſtali, ſo prodáli vſe, kar ſo iméli, ſo dnarje h' nógam boshjih Apoſtelnov pernéſli, ſo ſe popolnoma njih ſkerbí zhes dáli, zela kriſtianſka truma je bla enaka eni hiſhi, kir je le en goſpodár, eno ſerzé, ena miſel, ena volja, sgol lubésen, inu mir je med njimi bil, vſe je blo gmejn, oben ni poſebej ſkerbel sa ſoj shivesh, ſkerbéli ſo vſi glih, obeden ni bil reven, obeden bogat, kir premoshénje je vſim glih ſhliſhalo; njih edina ſkerb je bla ſamo leto, kraleſtvo Jeſuſovo, viro, inu kat. zirku povſod

re-

reſhiriti, vſaki je shelel enak biti Jesuſu, njegovo shivlenje, njegova ſmert jim je bla ſhe v' ſpominu, ravno sa to drusiga ni ſo voſhili, kakor krishe, inu terplenje po njegovimu ſglédu. Bolesni, sanizhvanje, pregajnenje, ſovraſhtvo, krivize ſo dershali sa nar vezhi ſrezho, kir ſo perloshnoſt iméli sa volo Jesuſa, inu is lubesni proti Jesuſu terpéti. Glejte, tako je blo kriſtianſtvo v' ſojmu sazhetku. Al na dalej jih tudi ni mánkalo, ktiri ſo sa viro, inu sa zirku aifrali. Minuzius Felikſ en ſtar vuzhenik previshan, de kriſtiani ſo vſi nedolshni, ſi je vunal ozhitno rézhi ajdovſkim poglovárjam, *pokáshite mi v' vſih jézhah le enga ſamiga kriſtiana, ktir bi sa volo enga drusiga pregreſhénja v' jezho sapert bil, kakor sa to, k' ſe h' kat. viri ſposná*, on mezhe ajdam naprej, de ſo preſhtvarji, inu nezhiſtniki, sraven pa ſkashe, de med kriſtiani ni viditi nezhiſte lubesni, on mezhe ajdam naprej pianoſt, inu poshreſhnoſt, sraven pa ſkashe, de kriſtiani ſe poſtjo, ſo smaſni v' jédi, inu piázhi. Kdor shivlenje pervih virnih le po verhu pogleda, najde rezhí, nad ktirim ſe ni mogozhe sadoſti prezhuditi, kaj ſo ſtrili, kakó ſveſto ſo dershali virne, inu zirkovne poſtave, ti ſo vſe prodáli, inu med vboge resdelíli, uni ſo krono sapuſtili, inu v' puſhávi shivéli, ti ſo diviſhko zhiſtoſt ohranili v' nar greſhniſhih perloshnoſtih, v' meſu shivéli, kakor deb' bli bres meſá, ſo shivéli v' sakónu, enako bratam inu ſeſtram, kakor deb' sakóna ne blo, inu deſlih ſo sarozhéni bli, ſe vender veſelé sdej v' nebeſih s' liljo diviſhke zhiſtoſti, kakor en nedolshen Shtanislaus, kakor zhiſta diviza Nesha,

ktira

ktira dva drusiga ſpola nigdar ni ſta ſposnála. Zhe le en pogléd v' puſhávo vérshemo, vidimo ene v' shimnatih, ſpokórnih oblazhilih, druge v' ojſtrih paſóvih, ene med sverino, druge v' posemelſkih berlógih délati pokóro, de derveſa, inu ſkale ſe nad tim savsámejo, ſakaj vſe to, ſamo is tega urshaha, deb' pokasáli, de shivé po viri, po poſtavah, inu ſvétih kat. zirkve, de shelé enaki biti Jesuſu. O zhaſi pervih kriſtianov! kako ſila mozhno ſedajno kriſtvanſtvo k' ſhpoti ſtré, al ſe ni bati, de kir med nekdajnim, inu ſedajnim kriſtiani je tak' velik reslozhik sdej v' shivlenju, de tudi velik reslozhik bo med njimi na ſodni dan?

III.

Sdej kriſtiani! ſinóvi ene táke matere biti, take brate, inu ſeſtre v' nebeſih iméti, v' eni taki viri shivéti, ktire navk je vuſ zhiſt, inu ſvet, ktire muja je velika, deb' tudi mi ſveti bli, kaj sa ena ſrezha, kaj sa eno veſelje, kaj sa en troſht sa naſ! Ja shiher, inu po pravizi ſe sa ſrezhne dérshimo, de ſmo kat. kriſtiani, vender le tazhaſ, ako po viri, inu po poſtavah naſhe Matere kat. zirkve shivimo, ako pa to ni, sabſtojn imamo od Bogá resodéto pravo viro, nizh nam ne pomága, de ſe v' kat. zirkvi snajdemo; sakaj kdor po viri, inu poſtavah kat. zirkve ne shiví, nima ſamo nizh dobriga vupati, ampak bati ſe ima, ravno ſkus kat. viro pogublen, inu hujſhi, kakor nevirniki pogublen biti. Kat. vira kaj pa de je sa zhloveka nar vezhi ſrezha, inu zhaſt, al ravno

sa

sa to more s' svetim sadershánjam, inu lépimi zhednostmi sdrúshena biti, kaj sa ena zhast je sa enga porédniga, sapravliviga, resvójsdaniga sina, ako je rójen od shlahtnih starshov? Absalom je bil enga kralja sin, inu szer enga S. kralja Davida, al kaj mu je to núzalo? to mu je blo veliko vezh k' shpóti, kakor k' zhásti, on bi ne bil sdej pred zélim svetam takó sanizhliv, keb' bil enga fromáka sin, kakor de je bil od kraljeviga rodú, veliku gerji je en madesh na shidanimu, kakor na zvilhastimu oblazhilu. Zhednost je róka, ktira kristianu króno na glávo postavi, greh je mezh, ktir króno is gláve sbije. Ta navk je sam Jesus Fariserjam dal, leti so shtemáni bli, inu so se veliko hvalili, de so sinovi Abrahama, kir Jesusu na svarjenje drusiga ni so mogli odgovóriti, so mu rekli, sposhtuj nas, sakaj mi smo otrozi Abrahama; vi ni ste, jim je odgovóril Jesus, kir to v' dianju ne pokáshete, zhe ste otrózi Abrahama, posnemajte, strite Abrahamove déla. Per Shpartánarjih je bil en gvishen ród, pishe S. Krisost. vsaki otrók, k' je bil is tega rodú rójen, je pernesel seboj na svét na shvotu eno snamine v' podóbi ene sulze, ako en otrók tega snamina ni imel, k' je bil is tega rodú rójen, ni bil sposnan sa sakónskiga, je bil savershen; ravno letó pogirje Bóg na vsaki dushi virnih kristianov, obenga ne sposná sa sojga otróka, zhe je tudi v' kat. zirkvi rójen, ako nima na dushi snamine od zhednosti, dobrih del, inu svetósti sojih sprednikov. Velik zir sa kristiana je kat. vira, res je, pa le takrat, kadar je s' svetim sadershánjam, inu lépimi zhednostmi sklénena, viro kat.

inu brumno shivlenje moreſh iméti, o zhlovk! ako sheliſh Bogú dopaſti, inu sadobíti vezhno isvelizhanje. O lubi moji! obrajtajte vſelej veliko to nepreſházano gnado, de ſe v' kat. zirkvi snajdete, inu hvalite Bogá, kolker ſtvar ſtvarnika hvaliti samóre, de on, k' jih je tolko tavshent, inu tavshent al v'ajdovſki, judovſki, al mahométanſki ſlepóti sapuſtil, al njim po ſoji pravizi, sa volo njih hudobie luzh prave vire odvsel, de ſo v' kezaríe, al v' krivovirſtvu sagasíli, ſe je vender zhes vaſ vſmilil bres vſiga vaſhiga saſhlushenja, is sgol ſoje neisgruntane miloſti vaſ puſtil od virnih ſtarſhov rojéne, v' kat. zirkvi gori srejéni biti, sunej ktire ni isvelizhanja. De boſte pa v' dianju pokasáli, de to gnado v' reſnizi obrajtate, o pokáshite ſkus déla, kar v' ſerzu virjete, ſej ſo naſhi ſpredniki, pervi kriſtiani, ktire sdej kakor ſvetnike v' nebeſih zháſtimo, tudi vſelej ſkus déla ſkasáli, de ſo otrózi katol. zirkve, ſposnuvavzi vire Jeſuſove. Deb' viro ne sgubili, deb' nevredni otrózi katol. zirkve ne bli, deb' ſkus viro enkrat vaſh zil, inu konz sadobili, ktir je le Bóg ſam, to je bil urshah, de ſim doneſ od vire, inu zirkve govóril. Srezhni boſte, ako dershite, kar ſte ſhliſhali.

Kir tedej je temu takó, tok' ſtrite ſi, lubi moji! proſim, sgodej previdnoſt sa vaſhe perhodno isvelizhanje. V' barki Noeta obeden ni konz vsel, deſlih je gmejn povóden zel ſvet potopíla; v' barki katol. zirkve ſte, ako ſamí nozhte, ne boſte konz vſeli, deſlih boſte vidili na dan ſodbe zele milione duſh ſe v' vezhni

bré-

brésen vdirati, kir prave vire ni ſo iméli, kir v' katol. zirkvi ni ſo bli; v' zhovni S. Petra, deſlih je velik vihár bil, ſe vender obeden ni potópil, v' zhovni Jesuſovimu ſté, ako le ſamí nozhte, ne boſte konz vséli, deſlih boſte vidili na dan ſodbe zele trume katol. virnih duſh ſe v' peklenſki ogen vdirati, kir po viri ni ſo shivéli, kir njih vira bres dobrih del je mertva bla. Proſite tedej, lubi moji! Jesuſa, de kir vam je dal gnado v' katol. zirkvi, v' pravi viri biti, da tudi gnado po viri shivéti: *Sahválimo te ſto tavshenkrat, lubi Jesuſ! de ſi bres naſhiga saſhlushenja, is sgol toje breskonzhne miloſti na naſ pogledal, naſ h' pravi viri poklizal, naſ v' katol. zirkvi rojéne biti puſtil, o dej, de bomo to gnado prav ſposnáli, inu jo po vrednóſti obrajtali, dej, de bomo vſelej shivéli, kakor vira vuzhi, de ne bo mertva, ampak v' dianju ſkásana, Jkus dobre déla; dej, de bomo vſelej sveſti, vſelej bóglivi; kir le na to visho snamo vúpati, po prizheózhimu revnimu shivlenju enkrat kje gori priti, kir te bomo od oblizhja do oblizhja glédali, lubíli, inu vshiváli Jkus zelo dolgo vezhnoſt. Amen.*

PRIDIGA

Na V. Nedélo po Velikonózhi.

Karkoli boſte proſili ozheta v' mojmu imenu, vam bo dal. Jo. 16.

Kolker bel premiſlim nevárnoſti, v' ktirih ſe v' shivlenju snajdemo, tolko bel ſposnam, kakó reſnizhno je, de ſvét drusiga ni, kakor eno nevárno murje. Zhe okóli ſebe poglédamo, ne vidimo drusiga, kakor shaloſt, ktira duſhi britkoſt déla, bolésni, ktire truplo mártrajo, neſrézhe, ktire premoshénje poshró; inu kakor deb' vſe te teshâve ſhe sadoſti ne ble, sa nam terplénje nakládatj, pridejo h' nadlógam, s' ktirim naſ ſvét obklada, ſhe ſkuſhnâve, s' ktirim naſ pekél pogubíti ózhe. Bóg otel! deb' ſaj naſhe ſerzé imélo tolko ſerzhnóſti, inu mózhí, deb' kakor en dober zhovn samoglo noſiti tok' dobro tésho zhaſnih nadlóg, kakor tudi mózh peklenſkih ſkuſhnav. Pa kdo ne vé, de na zelimu murju ni takó ſlábiga zhovna, koker je naſhe ſerzé. Mi tedej ſe nimamo malo báti, deb' mi na meſti deb' perſhlí zhes nevárno murje tega ſvetá h' kraju vezhniga isvelizhanje, veliko vezh na naſhi nevárni vóshni ſe vezhno ne potopíli. Jeſt ſzer ne rézhem, de v' ſredi tolko nevárnoſti nimamo mozhí, ne vúpanja réſheni biti, snamo ſe obvárvati, snamo ſe reſhiti, pa ſtriti móremo

rav-

ravno tokó, kakor ſo nekdej Apóſtelni ſtrili, kir ſo ſe snajdli na murju v' ozhitni nevárnoſti potopléni biti, Jesuſ pa je ſpal. K' je bil njih zhovn od valóv pokrít, k' ſe je she sazhel topiti, kaj ſo ſtrili? oní ſo vséli k' Jesuſu ſoje savupanje, ſo ſe na njega osírali, inu vpili, Goſpód! pomagaj, ſzer konz vsámemo. Inu drusiga, kakor to, jim ni blo ſtriti, vihár je potihnil, murje je pokojno rátalo, nevárnoſt je preſhlá, oní ſo bli réſheni. Ravno to imamo tudi mi ſtriti; nevárnoſt neſrezhne ſmerti, v' ktiri ſe snajdemo, dokler shivimo, je gviſhno velika, nadlóge, krishi, neſrezhe, s' ktirim naſ ſvét obkláda, ſo obilne, ſkuſhnave, s' ktirim hudizh na naſ pertiſka, ſo mozhne, ſlabóſt naſhe nature ſe ſhibí, tedej moliti móremo, kriſtiani! veliko, s' ajfram moliti. H' temu naſ ſama mati kat. zirku sveſtó opomína, kir je perhodne tri dni odlozhíla poſebno sa molitve, inu sapovédala, de virno ludſtvo ſe imâ s' sojim paſtirjam ſkup sbráti, s' andohtlivo, ponishno, ſkupsdrúsheno gmejn molitovjo proti nebeſam klizati, sa ſproſiti od vezhniga Bogá odpuſhanje grehov, odvernénje zhaſnih neſrezh, nadlóg, inu krishov, sa ſproſiti shegen zhes shitno polje, sa sadobiti od nebeſ potrebno pomózh. Molite tedej kriſtiani! inu veliko molite. Zhe je kdej molitov potrebna bla, je gviſhno v' naſhih zhaſih potrebna, kako ſe godí ſamí vidite, kako ſe bo ſhe godilo, vé ſam Bóg, de vezh hudiga, kakor dobriga nam naprej ſtoji, to ne more obeden tajiti. Skus molitov je ludſtvo vſelej pomózh dobilo, molitov bo pomagála tudi nam, zhe bo le iméla taiſte leſtnoſti, ktire more iméti. Kolko

do-

dobriga pernéſe molitov, vam ozhem doneſ resloshíti, de boſte perhodní teden bel s'ajfram molili; tedej resdelím pridigo v'te tri navuke: molitov naſ potroſhta v'shaloſti, pervi navk, molitov naſ varje v'ſkuſhnavah, drugi navk, molitov naſ mozhne ſtrí v'ſlabóſti, tretji navk. Glejte dobizhke, ktiri od dobre molitve pridejo. Preden to v'dvéh delah mojga govorjénja na dalej resloshím, poterpíte.

I.

Molitov naſ troſhta v'shálosti. She ſama natura naſ vuzhí, de zhlovk v'shálosti iſhe troſht, al veliko jeh iſhe troſht tam, kir ga ni, sakaj kaj ſtre ſploh ludje, kader jih al shálosť prepáde, al en krish sadéne, ki iſhejo troſht, inu pomozh? jeſt movzhim, inu od tiſtih, ktiri sa ſebe potolashiti druge nepokójne ſtré, k's'toshbami, inu godernanjam zelo ſoſéſko napolnjo, al k'tega, ktir je urshah njih neſrezhe, al shálosti, preklinajo, roté, hudizhu sdájajo, al k'tega, ktir jih je reshálil, nevſmíleno opravlajo, mu vſe hudo, ja zlo ſmert pervoſhjo, al zhe drusiga ſtriti ne morejo, ſe zhes Bogá vsdignejo, zhes njegovo previdnoſt godernájo, njega krivize obdovshé, ſkus vſe to vender njih shaloſt ne bo prevsdignena, al vezhdel pogmérana? kaj sa ena nevumnoſt, bolesen s'ſtrupam sdraviti; od vſih takih, ktirih ſhtevilo ni mejhno, jeſt ne govorím, ampak vpraſham ſamó to, al ni reſ, de, k'je zhlovk v'shálosti, al v'neſrezhi, rajſhi od ſvetá iſhe troſht, inu pomózh, kakor deb' njo otel iſkáti

le

le ſamó per Bogú, de zhlovk iſhe luſhte, jegro, drúſhine, deb' ſi ſkus to poſladkál grenkoſt ſojga ſerzá. Kaj sa ena ſlepóta, kaj sa ena golfía je to! kdo more miſliti, de troſht, ktirga ſvét da, samore eno sháloſtno ſerzé potoláshiti. Zhlovk! kader te tére en krish, iſhi le friſhen luft na polju, pojdi le h' godzam, v' komédio, h' pleſu, delaj ſi kratik zhaſ al per kvartah, al per kéglih, al per piánih bratih, al bo ſkus to shaloſt pregnána, bo poteláshenо ſerzé, ti bo kej pomágano? zlo nizh, k' bo kratkozhaſnoſt meníla, k' boſh ſpet ſam oſtal, ſerzé bo ſpet ravno takó shaloſtno, inu nepokojno, kakor je popret blo. O zhlovk! sa eno shaloſtno ſerzé potroſhtati, je potreba vſe kej drusiga, kakor napokej ſvetá; troſhti, ktire ſvét da, nej bodo koker ozhejo, vender naſhimu ſerzu ne morejo eno reſnizhno veſelje dati; sakaj troſhti taga ſveta, al ſo greſhni, al ſo nedolshni; ſo greſhni, tok' shaloſtno ſerzé ſhe bel nepokojno ſtré, kir puſté sa ſeboj bodezhi tern ránene veſtí, ſo pa nedolshni, vender tolko ſladkòſti nigdar v' ſebi nimajo, deb' samogla is shaloſtniga ſerzá vſa grenkoſt pregnána biti. Le Bóg ſam, k' je svirk vſiga isvelizhanja, sapopádik vſiga troſhta, sna, inu samore pregnáti vuſ zherni oblak od shaloſtniga ſerzá, inu taiſto potroſhtati, inu resveſeliti. K' njemu tedej, shaloſtne duſhe! morete vseti vaſhe savupanje, per njemu morete iſkati troſht, od njega morete vúpati pomózh. O kolko obzhutliviga veſelja vam oblubi Isaí. od tega ſtudenza vſih troſhtov, zhe le ozhte vuſta odpréti, inu v' molitvi k' njemu sdihváti, zhe vaſ ſtrah,

inu

inu ſkerbí nadléshvajo, zhe vam shaloſt ſerzé otemní, zhe vam zvibli, zagovitnoſt, nevednoſt glavo méſha, tezite bres odláshanja h' temu ſtudenzu vſiga troſhta, is tega boſte dobili pret, inu bel gviſhno troſht, inu pomózh, kakor keb ga otli iſkati od lashniviga ſveta. David nam samore letó nar bel prízhati, kdo je bil bel sháloſten, kakor on, k'je bil od ſojga kralja ſovráshen, od ſojga puntarſkiga ſina pregajnan, od ſojga leſtniga ſlushabnika saſhpótan, inu sanizhvan? ki je iſkál on v' ſoji sháloſti troſht? ki ga je neſhil? morbit per ſvetu? per ludjeh? nizh mejn, kakor to, on sposná: *moje ſerzé ſe ni dalo vtolashiti*, al k' ſe je h' Bogú podál, je prez zhutil, de zelo murje veſelja, inu troſhta je vtopílo njegovo ſerzé, sa to pravi, *k' ſim smiſlil na te, o goſpod! ſim neſhil moji dushi veſelje, inu troſht.*

II.

Savupanje h' Bogú vseti, pravi *S.* Jak. to je arznia sa osdraviti bolésen sháloſti, te martra, moj zhlovk! notrenja ſuhóta, ni andohti, ne ajfra, ne boshje lubesni, ne grévenge zhes greh; martra truplo kakſhna bolésen, duſho ena, al druga britkoſt, ne najde toje ſerzé nizh, kar bi te snalo resveſeliti, podaj ſe h' Bogú, neſi mu naprej toje teſháve, poſtavi na njega toje savupanje, proſi ga sa troſht, inu sa pomózh, inu bodi sagviſhan, kakor véter preshéne megló na firmaménti, ravno takó bo molitov vſo shaloſt pregnála. Ja shaloſt ne bo ſamó nehála, ampak bo zlo v' veſelje preobérnena, sakaj

kaj Bóg ima to navádo, de nam vezh da, kakor ga prosimo, deb' nas reshil od krisha, pod ktirim sdihujemo, strí vezh, kakor shelimo, inu nas ne samo od krisha reshi, ampak nas sraven she s' dobrótami obdaruje. Spomnite se tukej na taisto Ano, od ktire govorí S. Pismo, ktira je bla sa volo nje dolge nerodovítnosti silno shálostna, je bres nehánja h' Bogú sdihvála, inu veliko jokála, inu kaj se je sgodilo? ona ti shla samó potróshtana is témpelna, ampak Bóg ji je dal tudi enga sina, ktir je postal zir suga rodú, zhast sojga ludstva, en S. Mashnik, en sasslushénja polni sodnik, inu eden is nar vezhih prerókov. Glej, zhlovk! takó gvishno je, de, kdor v' shálosti, al v' potrebi se h' Bogi obérne, inu vsame k' njemu soje zelo savupanje, ne dobi samó trosht, inu pomózh, kar je prosil, ampak sraven tega sadobi tudi to, de shálost se spreobérne v' veselje, krish v' sreho, terplenje v' pozhítek. Sakaj tedej sdihujesh tolko zhes toje teshave, o zhlovk! ktire te tlazhjo, zhe imash soper leté nar bolshí mitej pred rokámi; ti szer shivish v' dolíni sovs, es je, imash obilno krishov, inu teshav, ne norem odrezhi, ena nesrezha zhes drugo zhes te pride, sdej sadéne truplo, sdej serzé, ja vekrat ne manka veliko, deb' pod tésho tojga erplenja popólnama ne omágal, vse to je res, al kir vesh, de skus molitov snash trosht, inu pomózh sadobiti, tok' je she samó to sadosi, de moresh nehati zhes krishe godernati, ktri te teró, zhes boshjo previdnost tóshiti, kira te terpéti pustí. Tedej v' potrébi le vselejse podaj h' Bogú, inu klizhi

na

na njega, kakor je klizal Jerem. k' je rekel: *Pogléj s' vſmilenim ozheſam na mojo revſhio, o goſpód!* sashihrej ga, de le od njega ſavupaſh troſht, inu pomózh sadobiti, kir vi'eſh, de le on ſam je, ktir vdári, pa ſpet oſdrávi, vmorí, pa ſpet k' shivlenju obudí, inu ſe bo sgodilo, de al bo Bóg toje krishe, inu britkósti s' enim samim poglédam ſoje vſigamogózhnosti pregnál, al, zhe bo previdil, de to, kar terpíſh, je sa toje isvelizhanje, ti bo dal tolko ſerzhnósti, inu mozhí, de ſe boſh ſam zhes ſe sazhudil, inu ſposnál, o Bóg! eſt bi ne bil nigdar verjél, de terplenje samore iméti v' ſebi tolko ſladkósti. Lubi Jesuſ! kàb' mi to reſnizo prav ſposnáli, inu po nje ſe víshali, kakó ſrezhni bi mi bli tudi v' ſredi viga naſhiga terplénja! al mi neſpámetni iſhemo troſht, inu pomózh le per ſvetu, inu nozhmo ſposnáti, de ſi ſkus to naſhe terplénje le pogméramo, na meſti, deb' ſi ga pomajnſhali; ſturi tedej, lubi Jesuſ! de ſe bomo vender enkat prevíshali, de sabſtojn iſhemo v' sháloſti troſht, ako ga v' tebi ne iſhemo, de bomo ſaj sa naprej le ſamó v' tebi troſht iſkali, kir ſam ti samóreſh resveſeliti shaloſtno ſerzé.

III.

Molitov naſ varje v' ſkuſhnave. Skuſhnáve, ktire zhes naſ pride'o, naſ poſtavjo v' eno veliko vezhi nevárnoſt neſrzhne ſmerti, kakor krishi, inu teshávе, ktire nam sháloſt délajo, vender sa volo tega ſerzá ne ſmémo sgubiti, sakaj molitov, kakor naſ troſhta v' sháloſti, ravno

no takó naſ varje v' ſkuſhnávah. Jeſt vem, de opraviti imámo s' enim mozhnim, savitim, hudóbnim ſovrashnikam, s' enim ſovrashnikam, ktir dobro saſtópi visho nam ſhkodvati, naſ pogubíti, s' enim ſovrashnikam, ktir sa naſ ſhe v' vezhi nevárnoſt perpráviti, ſe ſklene ne ſamó s' ſveram, v' ſredi ktirga shivimó, ampak tudi s' meſam, ktirga povſod ſeboj noſimo, pa nizh sa to, nej pertiſka, nej ſkuſha, kokerkol ozhe, tega vender ne bo premágal nigdar, ktir ſe s' molitovjo brani. Berem v' S. Piſmo, de David, ſhe kakor nevumni paſtir, ſe je podál v' boj s' Goliatam, ktir je bil ſtrah zeliga ludſtva, inu vender je premágal Goliata; berem, de Mojſeſ je bil perjét v' puſhávi od neismirjeniga ſhtevila Amalezitarjov, inu vender ſo bli premágani; berem, de Josafat je bil od grósne Moabitarſke vojſke popáden, inu vender ni ſo zhes njega nizh samógli; berem, de zhes Aſa je perſhló deſetkrat ſto tavshent samorzov, inu vender ſo bli vdárjeni. ſlabi ſo premágali mozhne, pa kako? ſkus ſamó molitov; David je mólil, Mojſeſ je mólil, Josafat je mólil, Aſa je mólil, al je po tim zhudo, de, k' ſo Bogá ſkus molitov na ſojo plat potegníli, ſo tako ſrezhni bli? Od vſih tih tedej ſe sna po pravizi rézhi, kar je piſal od Judit *S.* Aug. k' je rekel: *De ſi ie ſkus molitov ſtrila mozhno oróshje.* Kar tedej je samógla molitov zhes ſovrashnike ludſtva israelskiga, al ne bo samogla ravno to zhes ſovrashnike naſhih duſh? Zhlovk! ako prezej, kakor hitro te ſovrashnik popáde, s' Davidam ozhí, inu ſerzé proti nebeſam povsdigneſh, ako prez h' Bogú savupanja polno sdihvanje poſhleſh,

kti-

ktiro, k' je bres konza miloſtliv, ga fili, de more vſmiliti ſe, tok snaſh sagviſhan biti, de hudizh s' ſojo ſkuſhnjavo per tebi nizh ne bo oprávil, ampak bo s' veliko ſramoto premágan, inu odgnán. Nej bo ſkushnáva ſhe takó mozhna, inu ſilna, bo vender ſoperſtavk ſhe mozhnéſhi, ja kolkerkrat te bo ſkuſhnavz s' ſkuſhnávo perjél, bo vſelej nasaj vérshen, ako boſh previden s' oróshjam ſerzhne, ajfra, inu savupanja polne molitve: *Skuſhnáve hudizhove ſo ſzer mózhne, al jhe mozhneſhi je naſha molitov*, pravi S. Aug. Ravno takó govorí S. Bern. en velik premagvavz hudizhovih ſkuſhnav. Inu sató prav pravi S. Krisoſt. *de molitov je ena feſtenga, ktira od hudizha ne more premágana biti;* kakor namrezh eno meſto, ktiro vſako uro tolko pomózhi imá, kolker je more sheléti, ni v' nevárnoſti od ſovrashnika premágano, inu notér vseto biti, ravno takó duſha, ktira samore vſako minuto ſkus molitov dobiti taiſto pomózh, ktiro poterbuje, ſe nima nigdar báti, deb' od hudizha premágana bla. Bo ſzer ſkúſhana na vſe vishe, ſe bo oshivélo sdej to, sdej uno greſhno nágnenje, njo bo filila natura pervoliti sdej v' to, sdej v' uno pregrého, ſe bo treſla, ſe bo bála, bo v' ſtráhu, de greh imá, al prevídena s' oróshjam ſerzhne, ponishne, ajfra, inu savupanja polne molitve ſe nima báti, ſkuſhnáve bodo nehála, nágnenje, inu poshelénje bo oſlabélo, natura bo premágana, duſha, ktira poſtavi na molitov ſoje savupanje bo sraven vſih ſkuſhnav Bogú sveſta oſtála.

I.

Ref je ſzer, de móremo ſe vojſkváti, kir dolshni ſmo, nágnenje, ktiro nam nadlégo dé-la, satréti, méſo, ktiro naſ h' gréhu napelúje, krotíti, nevárnoſti, ktira nam shúga, ſe ogi-báti, miſli, ktire naſ vintajo, is gláve sbijáti, ja tudi mi ſe móremo vojſkváti, ref je, pa takó, de vſelej naſhe vojſkvánje s' molitovjo ſkléne-mo, kakor nam pové S. Piſmo od Mahab. de nam-rezh takrat, k' ſo ſe s' mézham v' rókah zhes ſovrashnike bojváli, je blo njih ſerzé v' molit-vi sapopádeno. Mi móremo ſtriti, kolker je v' naſhi mózhi, sa ſovrashnika premagáti, al kir naſha mózh je bres perglihe ſlabſhi, kakor mózh naſhiga ſovrashnika, takó móremo s' naſhomu-jo ſkléniti ponishno molitov. O deb' ſe pazh poſhlushil, o zhlovk! tega tako mozhniga oró-shja, bi ne imel urshah jokáti zhes tolko shá-loſtnih padzov, ktire vſaki dan ſtriſh; al hu-dizh, kir vé, de njegova mozh nizh ne samo-re zhes tega, ktir móli, ſi da mujo pred vſim drugim, de zhloveka takó delezh perpráví, de al zlo ne móli, al móli ſlabo, bres samerkli-voſti, bres víre, bres savúpanja. Zhe hudizhu to ráta, al zhe vidi, de duſha sa volo pomán-kanja molitve oſlábi, je ſpet ſhe enkrat s' vſo mozhjo popáde, premága, podére, na sadne pogubí. Ti, k' ſo to ſkúſili, vedó, de reſnizo govorím. O lubi moji! mi ſe ne móremo potó-shiti, de ſkuſhnav je prevézh, de ſo preſilne, mi ni ſmo neſrezhni sa to, k' ſkuſhnáve térpi-mo, sakaj ſkuſhnáve ſo vſim nuzne, ja nek-terim zel potrébne; naſha zela neſrezha le v' te-

mu

mu obſtoji, de takrat, k' bomo ſkuſhani, h' Bogú ne beshimó, k' njemu ne vsámemo naſhe savúpanje, v' temu ſamó naſha zela neſrezha obſtoji. Pa kdo je urshah te neſrezhe, kakor mi ſami? Zhe tedej naſ ſovrashnik premága, zhe naſ pogubí, zhes kogá imamo toshiti, kakor ſami zhes ſe? kir mi sraven vſiga tega, kar piſhe S. Bern. ſe ne damo pogovóriti, de molitov je perva zhednoſt, ktiro móremo iméti takrat, kadar bomo ſkúſhani. Sami zhes ſe móremo toshiti, kir ne vsámemo gori opominvánje, ktiro nam da S. Hilari, de, kakor hitro naſ ſkuſhnáva prime, móremo moliti; ſami zhes ſe móremo tóshiti, kir ne bógamo Jesuſa, k' naſ opomina, de imamo móliti, de ne bomo od ſkuſhnáve premágani. Sposnáli bomo to, kadar bomo ſtali pred naſhim ſodnikam Jesuſam, de tolko pregreſhénja, sa volo ktirga ſe sdej s' mozhjó ſkuſhnav, inu s' ſlaboſtjo naſhe nature sgovarjamo, ni vredno obenga odpuſhénja, obenga vſmilenja; vezhni ſodnik nam bo ozhitno pokásal, de, ako ſmo padli, ſmo padli ſamó sa to, kir ni ſmo molíli, k' je vender moliti zhaſ, inu perlóshnoſt bla; de ſmo greſhíli ſamo sa to, k' ni ſmo h' Bogú vséli naſhe savúpanje, kar bi bli vender vſelej lohko ſtrili; de ſmo greſhíli ſamó sa to, kir ni ſmo per Bogú iſkáli pomózh, ktira nam je vender oblúblena bla; de tedej ſmo padli, kir ſmo otli paſti; inu na to kai bomo odgovórili, kakor, ja, goſpód! reſ je temu takó! O Jesuſ! ne perpuſti, deb' mi enkrat pred teboj takó previshani, inu oſramóteni bli; rajſhi ſposnámo sdej, de ſmo ſe ſkuſhnávam vſelej frejvolno vdáli, al odpuſti nam

to,

to, kir naſ is ſérza greva; mi oblúbimo, de per pervimu sazhetku ene ſkuſhnáve ozhmo tebe na pomózh klizati, sa to te proſimo, dodéli nam taiſto mozhno gnado, ktira nam sdej v' shivlenju, slaſti pa v' ſmertni uri bo dala mozh premagati vſe ſkuſhnave hudizhove.

II.

Molitov naſ mozhne ſtrí v' ſlabóſti. En ſlab zhovn ni bres ſtrahú, inu bres nevárnoſti, zhe je tudi zelo murje pokojno, bres vſiga vétra, sakaj zhe ſe tudi nizh drusiga nima báti, vender more sa volo ſoje leſtne ſlabóſti v' ſtráhu biti. Ravno takó je s' nami na nesveſtimu murju tega ſvetá; kakor ſlabi zhovni móremo she ſamí pred ſeboj ſe báti, inu ſtrah iméti, inu zhe naſ tudi od dergot obéna nevárnoſt ne ſtraſhi, naſ more vender ſtraſhiti naſha leſtna ſlaboſt. Vender per vſemu temu ſerzá ne ſmémo sgubiti, sakaj deſlih ſmo od nature ſlabî, inu morbit naſ je hudobia ſhe ſlabii ſtrila, naſ vender samore molitov mozhne ſtriti, inu ſzer takó mozhne, de sa volo mozhí nimamo urshaha komu nevoſhlívi biti. Sa potérditi, kar govorím, premiſlimo mozh molitve le per enmu greſhniku, per enmu is ſhtevila taiſtih, od ktirih piſhe S. Pavl: *De Bóg jih je njih nágnenju zhes dal*; en tak' greſhnik je od hudobíe takó truden, de ſe komej more ganíti ſkopáti ſe vun is ſoje hudobíe, jesa ga per vſaki perlóshnoſti premága, ſe ne more nasaj dershati, nezhiſtoſt ga shgé, jo ne more vgaſiti, nevoſhlivoſt ga napihúje, ſe ne more od nje reſhiti,

prev-

prevsetnoſt ga povsdiguje, ſe ji ne more vbrániti, veſt ga nevſmileno pézhe, jo ne moro potoláshiti, ojſtroſt pravize boshje mu je smiram sa petámi, ſi jo ne more is glave sbiti; zhe pogléda proti nebeſam, vidi, de nebó mu je saperto, inu klúzha nima, deb' ſi ga odpérl, pogléda na semlo dóli, vidi, de pekel je sa njega odpert, inu nima mozhí, deb' ſi ga mogel sapréti; al more neſrezhniſhi ſtan biti, kakor je ſtan taziga greſhnika. Pa nej ſe ta ſtomak h' molitvi podá, ktira sa njega po ſprizhvanju vſih vuzhenikov je edini mitel, ſkus ktirga mu samóre pomágano biti, nej proſi ponishno sa odpuſhenje, nej klizhe h' Bogú sa gnado, inu vſmilenje, kmalo bomo vidili v' njemu ponovléno mózh, ktira je ſkus greh oſlabléna bla; njemu ſe sazhné nad njegovim greſhnim ſtanam gnuſiti, on ſe sazhné ſojmu poshelénju, inu nágnenju soperſtaviti, on ſi da mujo greſhne naváde sapuſtíti, inu kolker vezh raſte v' njemu lubesen do molitve, tolko vezh jémle gori njegov ajfer, dokler takó mozhán rata, de tok' rekózh poſili Bogá, de mezh ſoje jése na ſtran poloshí, de s' njim mir, inu perjásnoſt ſtrí, de ga vſame gori sa prijatla, sa ſina, sa irba ſojga kraljeſtva. Al more mózh molitve bel shivo popiſana biti? o greſhnik! keb' ti otel to reſnizo prav saſtopíti, tok' gviſhno bi temu, ktir te opomína, od greha odſtopiti, greſhno naváde sapuſtíti, nágnenje nasaj dersháti, vezh ne odgovóril, jeſt ne morem. Reſ je, ti ne moreſh ſpreobernénju sazhetik ſtriti, dokler v' toji ſlabóſti oſtaneſh, inu nozheſh moliti, deb' sadobil mózh; al keb' ti Bogú tojo ſlabóſt

na-

Ostrzeżenie od nieżałowania 324.
1tem Pokutujący od [illegible] 339.
2tem od ufania . . 354.
3tem od niedołężenia z pokusze 370.
4tem od 12. ekscitive . . 387.
5tem od [illegible] . . 404.

S' ofmim, al sadnim svaskam bo konzhàn ta Dèl Nedelſkih Pridig, s' katerim bo tudi ſklènen poſebni Titel, inu Kasavz (Regiſhter,)

NEDELSKE PRIDIGE

od

P. PASHKALA SKERBINZA,

Guardiana inu Farmoshtra v' Lublani per Materi Boshji pred moshtam

na fvitlobo dane.

I DEL.

PETI SVESEK.

Se doblo per Adamu Heinrihu Hohnu, na ftarimu trgu Nro. 157.

1813.

naprej poſtávil, keb' ga sa mózh ponishno proſil, tok' bi ſkus njegovo gnado takó mozhán ratal, deb' samogel savése tojih, kokerkoli vkorenínenih pregréh takó lohkó reſtérgati, kakor keb' ne bil nigdar is naváde, ampak le is ſlabósti pregréſhil; ja ti bi mogel ſposnáti is leſtne ſkuſhne, de is greha h' pokóri, is ſovrashtva boshjiga v' perjásnoſt boshjo preſtopíti, is hudizhoviga ſhushna prijatel boshji ratati je temu, ktir móli, inu Bogá sa gnado proſi, ne ſamó lohkó, ampak zlo veſelo; sakaj kar ne samóre zhloveſka ſlabóſt, ſtrí gnada boshja, sa ktiro gnado pa Bóg ozhe proſhen biti.

III.

Sdej zhe molitov tolko samóre v' vuſtih greſhnika, kolko bo ſhe le v' vuſtih pravizhniga samógla? kakó hitro sgine tukej vſa zhloveſka ſlabóſt, kir pravizhni ſkus molitov samóre vſe. Jeſt vam ne bom na dolgo reslágal, kaj ſo ſvetniki ſkus molitvo samógli, inu ſtrili, jeſt ne ſpómnim nizh od Mojseſa, ktirmu je ſkus molitvo zela natura pokórna bla, nizh od Aarona, ktir je ſkus molitvo vſtávil kúshne bolesni, nizh od Eliasa, ktir je ſkus molitvo ogen is nebeſ ſklizal, nizh od Eliseusa, ktir je ſkus molitvo mertviga k' shivlenju obudil, nizh od Ezehia, ktir je ſkus molitvo ſoje ſovrashnike v'eni nózhi k'nizh ſturil, nizh od Apoſtelnov, ktiri ſo ſkus molitvo sdej hudo vreme pregnáli, sdej nevárne bolesni osdrávili; sdej hudizhe isganjali, vſiga tega ſo bukve takó polne, de ſi Teodoret vupa rézhi: *Molitov je vſigamogózh-*

gózhna, samóre vſe. Jeſt tedej le od tega na kratko ſpómnim, kaj pravizhen k' ſojmu leſtnimu dobizhku samóre, kadar móli. O Bóg! kolko vender samóre! zhe ſe njegovi pozhutki pred evang. ojſtróſtjo vſtráſhjo, mu da molitov mózh, inu ſerzhnoſt, de ojſtro ſpokórno shivlenje objáme, inu pokúſi njegovo ſladkóſt; je pót proti popólnamaſti bodézha, ſe bojézhe ſerzé ne vupa taiſte dersháti ſe, ga ſtrí molítov vrniga, mu odvsáme, lohke ſtrí vſe teshávе; poterbúje reſvetlénje ſoje pámeti, shelí iméti Ss. miſli, ozhe gnade, iſhe grévengo, vſe sadobí ſkus molitvo. Kaj ſhe vezh! gnada ſrezhno vmréti, preſtopi vſe naſhe saſhlushénje, zhlovk nikóli ne more rézhi, ſtanovitnoſt v' dóbrimu do ſmerti mi ne more doli vdárjena biti; zhe pa to gnado ſkus obeno zhednoſt saſhlushiti ne moremo, jo snamo vender ſkus molitvo sadobiti, kir oblúbil je jo Bóg dati temu, ktir bo sa njo proſil. Sdej povete, al je ena mózh, ktira bi samogla s' mozhjó molitve perglihana biti? Glejte tedej, kakó malo ſe imamo báti sa volo naſhe ſlabóſti; kaj sa to, zhe ſamí od ſebe malo samóremo, zhe imamo v' naſhih rókah taiſti mitel, ſkus ktirga samóremo vſe? keb' le bel po goſtim, s' vezhim ajfram, s' vezhim savupanjam molíli. Al kir ne moliſh, moj zhlovk! oſtáneſh smiram na zhednoſtih reven, inu bogat na pregréhah, pozhútke krotíti, nágnenje nasaj dersháti, po Evang. shivéti, to ti vſe prevezh teshko, ja nemogózhe naprej pride, lubesen je mersla, poterpeshlivoſt mejhna, andoht mlazhna, sakaj? sa to, kir ne moliſh: inu kir ne moliſh, ſi v' nevarnoſti sgubíti tudi taiſto poſled-

ſledno gnado, na ktiri viſi toje isvelizhanje. Bo morbit kdo rekel, jeſt bi rad mólil, pa ne vem, kakó; drugi pravi, jeſt vem, kako imam moliti, pa nimam zhaſa; pa jeſt ne vem, kabó bi to mogózhe blo, deb' bolnik ne snal govoríti s' ſojim osravleníkam, hlapiz s' ſojim goſpódam, ſin s' ſojim ozhétam; kader móliſh, ſej nimaſh drusiga ſtriti, kakor to, de kakor réveſh, ktir imaſh tolko bolésni, kolker hudiga nágnenja, ſe h' tojmu nebeſhkimu osravleníku podáſh, mu revni ſtan toje duſhe naprej poſtaviſh, inu ga proſiſh sa pomózh; kadar móliſh, ſej nimaſh drusiga ſtriti, kakor to, de kakor hlapiz, ktir bo doli tert od vſe ſorte krishov, inu nadlóg, pred tojga goſpóda doli padesh, inu ga proſiſh sa pomózh; kadar móliſh, ſej nimaſh drusiga ſtriti, kakor to, de kakor ſin, ktir vſe ſorte gnade poterbúje, pred tojga ozhéta ſtopiſh, inu mu naprej poſtaviſh, kar shéliſh, kdo more rézhi, de to ne snaſh ſtriti? Tudi to ne verjámen, deb' ne imel zhaſa sa molitvo, zhaſa sadoſti sa druge opravíla, sa pogóvore, sa jegré, sa kratkozhaſnoſti, al sa molitvo ſamó bo zhaſa mánkalo? kdor zhaſa sa molitvo nima, ſi ga more vséti, kir shaloſtno bi blo, ako zhlovk sa vſe drugo zhaſ imá, le sa to, kar sadéne njegovo vezhno isvelizhanje mu zhaſa smankuje.

Molíte tedej kriſtiani! inu veliko mólite, molitva vam je zhes vſe potrebna; je potrebna, zhe ozhte v' ſhálosti iméti troſht, je potrebna, zhe ozhte v' ſkuſhnávah obvárvani biti, je potrebna, zhe ozhte vaſhi shálosti mózh sadobí-

 ti,

ti, potrebna pa zhes vſe, zhe shelite v' vaſhi ſmertni uri sadobíti poſledno gnado, inu vezhno isvelizhanje. Pa jeſt ſe troſhtam, de takim govorím, ktiri móliti snajo, ktiri sa molitvo zhaſ imájo, ja ktiri po goſtim, inu ſzer radi moljo. Sa volo tega ſe obernem h' tebi, *lubi Jesuſ! inu te proſim ſkus toje lubesni, inu vſmilenja polno ſerzè, poglej vſelej s' gnadlivim ozheſam na naſho molitvo; ne pogirjemo, deb' naſ vſelej vſhliſhal, deb' nam vſelej dal, kar shelimo, dej nam le to, kar ti previdiſh, inu veſh, de je sa tojo zhaſt, inu sa naſhe isvelizhanje; kar s' ſerzhnim shelami proſimo, je to, de nam daſh od dneva do dneva vezh lubesni, inu ajfra do molitve, de bomo radi, s' veſeljam, inu po goſtim molili; ako ſe to sgodi, vupamo od toje breskonzhne dobróte, lubi Jesuſ! de kakor nam molitvo perporózhaſh, tok' naſ boſh tudi vſih dobizhkov molitve deléshne ſturil, inu nam dodélil gnado na ſvetu brumno shivéti, enkrat v' toji perjásnoſti ſrezhno vmreti, po ſmerti pa sadobiti vezhno isvelizhanje. Amen.*

PRI-

PRIDIGA

Na VI. Nedélo po Velikonózhi.

To ſim vam govóril, de, kadar ura pride, ſe na to ſpomnite. Jo. 15.

Ako bi zhlovk vedil, ktira is vſih bolesni, kar mu jih Bóg poſhle, je sadna, tok' bi gviſhno med tim, kar jih na póſteli vmerjé, komej eden bil, ktir bi ſvetó ne ſklenil ſoje dní; sakaj kdo bi ſi ne dal vſo mujo s' Bógam ſtriti tanko rajtengo? kdo bi ne ſkerbel bolesen ſojga trupla h' pridu ſoje duſhe oberniti? keb' vedil, de ſkorej ſe bo snajdil pred ſodnim ſtolam ſojga ſodnika Jesuſa? Al vupanje, ktiro vſelej imamo, de bolesen, ktira naſ v' póſtelo vershe, ſhe ne bo sadna, naſ nasaj dershí, de ſi sadno bolesen takó, kakor ſmo dolshni, k' pridu ne ſtermó, inu takó bo tudi perpráva k' ſmerti samujéna, na ktiri je vender vſe leshézhe, kir je otel vezhno previdni Bóg, de ne ſamó ne vemo, ktir bo naſhiga shivlenja sadni dan; ampak de nam je tudi nevedeózhe, ktira je naſha sadna bolesen, tok' rézhem jeſt ód sadne bolesni ravno to, kar je S. Aug rekel od ſmertne ure: *Smertna ura nam je ſkrita, deb' vſako uro sa ſmert perpravleni bli, sakaj zhe bo vſaki dan ſvetó doperneſen, tudi sadni dan shivlenja ne bo mogel neſrezhen biti.* Ravno takó pravim

jeſt,

jeſt, veſte, sakaj je Bóg tako otel, de ne vemo, ktira je naſha sadna bolesen, k' naſ bo v' vezhnoſt poklízala? sa to, deb' ſi vſako bolesen, ktira naſ sadéne, k' pridu ſtrili, sakaj zhe ſi vſako h' pridu obérnemo, nam bo tudi sadna isvelizhanje saſhlushila. Kir tedej mozhno shelím, deb' vaſ vſe sadna bolesen k' ſrezhni ſmerti perprávila, tok' je moje naprejvsetje govoriti doneſ od tega, kako ſi more zhlovk, vſako bolesen, ktiro mu Bóg poſhle, h' pridu ſtriti. Govorím vam sdravim sdej od tega sa to, de kadar taiſta ura pride, de vaſ bo róka boshja sadéla, inu bolesen vergla v' póſtelo, ſe boſte ſpómnili na to, kar ſim vam povédal. Takrat ſhe le boſte vidili, inu ſposnáli dobizhek, ktirga donáſhna pridiga v' ſebi imá, kir ſpolnilo ſe bo nad vami, kar pravi S. Evang. de vaſha shaloſt, ktira bolesen ſeboj pernéſe, bo v' veſelje ſpreobérnena, sakaj bolesen zhe ne bo sadna, bo sa vaſ veſéla, kir vaſ bo s' obilnoſtjo boshjih gnad, inu lepiga saſhlushénja obogátila, zhe bo sadna, bo sa vaſ ſpet veſéla, kir vam bo króno nebeſhke zhaſtí na glávo poſtávila. Resdelim tedej govorjénje na to visho: ozheſh, o zhlovk! ſi vſako bolesen, ktira te sadéne, h' pridu ſtriti, tok' moreſh pervizh prez od sazhetka bolesni h' Bogú vseti toje savupanje; drugizh moreſh v' temu zhaſu, k' bolesen terpí, iméti ſtanovitno poterpeshlivoſt; trekizh, kar konz bolesni sadéne, ti more vſe eno biti, al osdraviſh, al vmerjéſh. Trie ſtila nuzni, inu potrebni nauki, preden jih resloshím, poterpíte.

I.

Pervizh ſim rekel, de prez od sazhetka bolesni treba je vséti h' Bogú ſoje savupanje. Kir to ſhliſhite, boſte morbit miſlili, de moja manenga je, de treba je prez moliti, sdihvati, proſiti sa sdravje, perbeshalſhe vseti h' enmu, al drugimu ſvetniku, h' ktirmu zhlovk poſebno savupanje imá, de treba je prez druge h' molitvi najéti, ſkus maſhe, almóshne, inu oblube Bogá k' vſmileniu mehzháti, to ni moja miſel; jeſt ſzer vſe to hvalim, vſe to poterdim, vſe to ſvetjem, vender od tega govoríti doneſ ni moje naprejvsetje; jeſt doneſ le to terdim, de bolnik ſe more prez s' Bógam ſpraviti, prez boshjo gnado iſkáti, prez ſkus sgrévano zhiſto ſpovd mir ſtriti s' reshálenim Bógam. To je perbeshalſhe h' Bogú vséti, od ktirga jeſt govorím, urshahi tega ſo fila veliki; ſo mózhni, poſhluſhajte: ako ſe bolni greſhnik s' Bógam ne ſpravi, káj mu pomaga vſe drugo? ako bolnik le en ſami ſmertni greh nad ſeboj imá, kako je mogózhe vúpati, deb' proſili sa njega Angeli, ſvetniki, al Maria boshja Mati, kako bodo proſili sa taziga, ktir obene ſkerbí nima, deb' ráne ſoje duſhe osdrávil, ampak le sa sdravje ſojga trupla ſkerbí? al ſe bo pravizhni reshálen Bóg vſmilil zhes ſojga puntarja, ktir ſe mu ſkus greh ſhe smiram soperſtavi? zhes puntarja, ktir, deſlih je od njega v' póſtelo vérshen, vender ſojo hudobío ſhe ne ſposná, jo ſhe nozhe sapuſtiti? zhes puntarja, ktir, deſlih je od njega obzhutlivo ponishan, vender nozhe ponishna biti? Bolesen ja drusiga ni,

ka-

kakor ponishanje prevsetniga zhloveka, sakaj bolesen pride od Bogá; inu ſzer vezh del sa ſtráfenge pregréhe: *Bóg tépe truplo sa volo gréha dushe*, pravi S. Krisoſt. *Bolesen je ſtráfenga gréha*, pravi S. Ambr. *Skus bolesen bo greh pokorjén*, pravi S. Basil, inu to ſo ſe Ss. Vuzheniki od S. Duhá navuzhili, kir pravi ſkus modriga: *Kdor pred oblizhjam ſojga Bogá greshí, ta bo osravleniku v' róke pádil.* Zhe tedej urshah pervi bolesni je greh, kdo ne vidi, de bolnika perva miſel, inu ſkerb more biti, greh is ſérza vun ſpraviti, de, ako urshah bolesni od ſebe ſpravi, bode ſpravil od ſebe tudi bolesen. Inu ravno letó je zil, inu konz, ktirga Bóg ima, kadar zhloveka s' bolesnjo objiſhe, on kakor sa naſ ſkerbni ozha vidi, de, dokler je naſhe truplo sdravo, inu mozhnó, nimamo doſti ſkerbí njemu ſamimu dopásti; on vidi, de ſmo vſe prevezh na ſvet navésani, zhakaj, zhlovk! pravi vezhni Bóg, jeſt vém, kaj bom ſturil sa odrérgati toje ſerzé od ſvetá, inu taiſto k' meni navíshati; ki ſte hlapzi moje pravize, vrozhína, kolika, kerzh shelodza, vodeníza, jétika, mérselza, inu druge bolesni, popádite zarrano trúplize, martrajte ga, oſlabíte ga, duſha bo nehála hudóbna biti, kakor hitro bo truplo bolno, inu ſlabo, bolesen trupla bo duſho osdrávila. Tako Bóg govorí, inu takó tudi ſtrí, on tépe meſó, kir shelí, duſho osdraviti, inu de bo v' ſerzu vgaſéna lubesen boshja ſpet vshgána, ſtrí, de truplo vſo gorkóto sgubí. Sdej zhe je to zil, inu konz, sakaj Bóg poſhle bolesen, al ni po pravizi, de bolnik bres odláſhanja to ſtrí, kar Bóg od njega po-

gir-

girje, de ſe namrezh ſkus Sakrament S. Pokóre ſ' njim ſpravi?

II.

Inu keb' tudi Bóg tega zil, inu konza ne imel, kadar poſhle bolesen, bi vender mogel bolnik she ſam od ſebe iméti ſkerb ſ' Bógam ſe ſpravit, sa volo troſhta, inu notrejniga mirú ſoje veſti, ſej en bolnik ne more iméti bel reſnizhniga, bel ſladkiga troſhta, kakor zhe mu prizha veſt, de ſe snajde v' gnadi, inu v' perjásnoſti ſojga Bogá? dokler je zhlovk sdrav, jegrá pred ſvetam, Bóg vé! kaj sa enga mozhniga duhá, al kadar mózh trupla doli vsáme, kadar lepóta trupla ozvedé, kadar ſe shivlenje enako eni ſpomladanſki róshi sazhné ſuſhiti, o takrat ni mogózhe, deb' ſe greſhnik ne bál, deb' ſe ne tréſel, ako le ena nova ſlaboſt zhes njega pride, o Bóg! kaj sa ene britkoſti ga prepádejo, sabſtojn ga troſhtajo prijatli, inu snanzi, sabſtojin mu osravleniki dajejo ſerzhnoſt, dobre beſede, ſladke oblúbe ſe ne primejo ſerzá, sakaj v' ſtani gréha, v' ktirmu ſe snajde, mu bres nehánja naprej mézhe veſt, revni greſhnik! zhe vmerjeſh, ſi sa vſelej pogublén; zhe pa bolnik od sazhetka bolésni prez ſ' Bógam mir, inu ſpravo ſtrí, koko mirno je per tej prizhi njegovo ſerzé, de ravno truplo doſti terpí, je vender duſha pokojna, inu veſéla, k' ſe snajde v' boshji gnadi, tudi ſama ſmert, ktira tok' rekozh pred póſtelo vidi, ga ne vſtraſhi, kir ſladko vupanje ga pogovarje, de bo ſrezhno vmerl, kir ſe snajde v' boshji gnadi;

di; keb' tedej tudi obenga drusiga urshaha ne blo, koker trofht ſerzá, inu mir veſti, more she ſamo leto bolnika sadoſti perganjati, de prez od sazhetka ſoje bolesni s' ſojo veſtjo rajtengo ſtrí, inu ſe ſkus Sakrament S. Pokóre poſtavi v' ſtan boshje gnade. Kar ga pa vender k' temu more narvezh perganjati, je smiram leto, kir njegova bolesen, karkol' sa ene ſorte je, sna sa njega sadna biti, zhe tudi od sazhetka ni vidiți obéne nevarnoſti, ſe vender sna sgoditi, kar ſe tudi vezhkrat sgodí, de ſmertna nevárnoſt pride, ktira je potim tolkajn bel teshko odverníti, kolker mejn je jo zhlovk prevídil. Sdej pravim, keb' bla bolesen v' reſnizi sadna, kdo ne vidi, de, ako ſe ſpovd odláſha, je zhlovk v' nevárnoſti, de al jo zlo ne bo mogel ſtriti, al jo bo le ſlabo ſturil, de jo ſtriti mogózhe ne bo, sna urshah biti, ako ſe bolnik v' páme-ti smeſha, akó beſedo poloshí, ako v' ſmertno ſpanje páde, zhe ſe pa tudi to ne sgodí, je vender nevárnoſt, zhe ſpovd odláſha, de jo bo ſla-bo ſturil, kir kolker bolesen bel gori jemle, tolko glávo bel oſlabí, inu zhiſto neperpravna poſtáne ſpolniti na tanko vſe to, kar dobra, zhiſta, vredna ſpovd poterbuje. Glejte tedej, kolko urshahov je, ktiri te morejo ſpodbóſti, o zhlovk! de prez od sazhetka bolesni ſkus zhi-ſto ſpovd vsameſh h' Bogú toje savupanje, ako te boshja róka sadéne, nigdar ne oláſhej letó ſtriti, na ſpovdnika, inu na osravlenika more biti toja perva miſel, perjatli morbit porekó, de je ſhe zhaſ, puſti jih govoríti, inu ſpové ſe; osravlenik ti bo morbit dobro vupanje dajál, puſti ga govoríti, inu ſpové ſe; snanzi morbit porekó,

de

de ſe bres urshaha ſmerti bojiſh, puſti jih govoriti, inu ſpové ſe, dobizhek imaſh ſkus to nar vezhi, sakaj al je bolesen sadna, al ni; zhe ni sadna boſh omehzhál Bogá, de ti bo ſpet sdravje dodélil, zhe je pa sadna, tok' v' gviſhnoſt poſtáviſh toje isvelizhanje; naſpróti pa, ako ſpovd odláſhaſh, zhe bolesen ni sadna, drashiſh Bogá, de te bo ſhe obzhutliviſhi vdáril, kir v' grehu oſtáneſh, zhe je pa bolesen sadna, kir je nevárnoſt ozhitna, de zhaſno shivlenje trupla bo s' vezhno ſmertjo duſhe samenéno. Te ſhkode, ktirih ſe je báti, ti dobizhki, ktire je mogózhe iméti, kogá ne bodo ſpodbódli prez od sazhetka bolesni vseti h' Bogú ſoje perbeshalſhe, inu ſtriti s' njim mir ſkus Sakrament S. Pokóre? Ja lubi Jesuſ! mi oblubimo, kaderkoli naſ boſh objiſkal s' bolesnjo, imeti pervo ſkerb, de bomo veſt ozhiſtili ſkus sgrévano ſpovd, inu sadobili tojo perjásnoſt, dej nam le gnado takrat, ta S. Sakrament vredno prejéti, kir v' sadni bolesni vredno prejét da vupanje po zhaſni ſmerti preſtopiti ſrezhno v' vezhno shivlenje.

III.

Drugizh ſim rekel de v' temu zhaſu, k' bolesen terpi, treba je imeti ſtanovitno poterpeshlivoſt. Narvezhi neſrezha bolnika je nepoterpeshlivoſt, sakaj bolesen ſhkodje le truplu, al nepoterpeshlivoſt duſho neſrezhno ſtrí, inu tudi truplu ſhkodje, ſhkodje truplu, kir bolezhine pogméra, ſhkodje duſhi, kir nje saſhlushénje odvsáme. Ako tedej shelíſh, o zhlovk! de bo-

bolesen ti bo k' pridu, previdi ſe s' takim premiſhluvánjam, ktiró te bo smiram obdershálo v' poterpeshlivoſti, premiſli le ſamó te tri reſnize: *Róka boshja me je sadéla, Bóg tépe nad menoj moje pregrèhe, na ſodni dan bom ſpet gori vſtal, inu bom vidil mojga Bogá.* Ne bo mogózhe, deb' nepoterpeshliv bil, ako boſh premiſlil, de Bóg je, ktir ti je poſlal bolesen; neſpametno je, bolesen perpiſáti nesdravimu vreméni, jédi, al piazhi, ſlabimu shelodzu, al zlo temu, unimu ſovrashnimu zhloveku, de je narédil, al sazópral; jeſt dopuſtim, de vſe to snajo biti perloshnoſti h' bolesni, al deb' to pervi urshah bli, to ne morem dopuſtiti, kir pervi urshah je le Bóg, bres ktirga volje, al dopuſhenja ſe nizh ne sgodí, Bóg ſe poſhlushi nesdrav ga lufta, ſlabiga vreména, ſhkodlive jedí, al piázhe, de zhloveka, k' je greſhil, s' bolesnjo vdari, sakaj S. Duh ſkus modriga pravi: *Dobro, inu hudo shivlenje, inu ſmert, vboſhtvo, inu bogaſtvo, vſe pride od Bogá;* to reſnizo, ako bolnik v' shivi viri premiſli, bo mogel glávo poterpeshlivo nagniti, inu rézhi s' ſpokórnim Davidam: *Jeſt ſim mutaſt rátal, inu vuſt ni ſim odperl, sakaj to ſi ti ſturil, o goſpód!* toja róka je, k' me tépe, to vediti mi je sadoſti, jeſt jo mólim, terpím, inu movzhím. Sraven róke boshje premiſliti ſhe boshje ſerzé, kaj sa eno ſpodbodenje h' poterpeshlivoſti! veſh zhlovk! sakaj te Bóg, ako ravno te lubi, vender vezhkrat s' bolesnjo objiſhe? sa to de ti perloshnoſt da, plázhati toj dolg, ktirga ſi ſkus greh boshji pravizi ſturil. Vſaki vé, de greh vlezhe sa ſeboj dojno ſtrafengo, vezhno, inu

zhaſ-

zhaſno, vezhna bo ſzer ſkus *Sakrament S.* Pokóre odpuſhéna, inu sbríſana, al zhaſna oſtane, to more greſhnik ſam sbríſati ſkus pokóro, inu dobre déla, kdor je ne sbriſhe v' shivlenju, jo bo plazhval v' vezhnoſti, kaj tedej ſtrí dobrotlivi Bóg? on poſhle zhloveku bolesen, ga vérshe v' póſtelo, deb' zhlovk ſkus kratke vize, ktire le truplo martrajo, odſhal ſtraſhnimu ognu na unímu ſvetu, kir duſha, inu truplo móreta terpéti: *Bolesen ſo vize*, pravi zhaſtitlivi Beda, *ako jo preſtojmo s' poterpeshlivoſtjo.* O Bóg otel! deb' ſi samirkali, inu k' ſerzu vzeli ſetó vſi taiſti, ktiri, kir nizh tolko ne lubjo, kakor méhko, zerklivo shivlenje, nimajo obene ſkerbí, deb' ſoje grehe ſkus frejvolne ſpokórne déla ſpokoríli, gviſhno bi ne godernáli, ne toshíli s' tako nepoterpeshlívoſtjo, kadar jih Bóg s' eno al drugo bolesnjo objiſhe, ampak bi veliko vezh sa veliko ſrezho dershali, de imajo perloshnoſt plázhati njih velik dolg ſkus mejhno, kratko terplénje, bi ſposnáli s' S. Greg. de Bóg nam dobróto ſkashe, k' naſ objiſhe s' bolesnjo, kir ſkus to terpí truplo, ktiro je greſhilo. Od tega vezh v' drugimu delu.

I.

Kar te more ſhe bel poterpeshliviga ſtriti v' bolesni, o zhlovk! je na dalej ſhe to, kir bolesen ni ſamó ſtrafenga sa greh, ampak je sraven tudi saſhlushenje nebeſhke króne, plazhila, inu veſelje vezhniga, sakaj sgovóriti ſe ne dá, kako obilno saſhlushenje ſi taiſti ſkupej

pej sbira; ktir bolesen poterpeshlivo terpí: kakor bo slato fkus ogen zhifteno, takó tudi zhednoft nar lepfhi lepóto sadobí fkus bolesen, kolker vezh truplo fkus bolesen fkumra, tolko bel fe dufha na safhlushenju redi. Sa volo tega fe golfafh, o zhlovk! ako v' bolesni shalujefh sato, kir ti ni mogózhe zirku objifkáti, per S. Mafhi fe snajti, befedo boshjo pofhlufháti, navádne molitve opravláti, golfafh fe, ako nepoterpeshlivo toshifh, moj Bóg! kakó nefrezheu fim! prejidejo dnevi, tedni, inu mefzi, inu ne ftrim nizh dobriga, al fe ti ne sdí to nizh dobriga, ako fpolnifh boshjo voljo. Bóg te ozhe bolniga imeti, tedej ne pogirje od tebe ne dolgih molitov, ne objifkanja boshjih zerkvá, on pogirje poterpeshlivoft, inu defkleneth tojo s' njegovo voljo. Dobro ftriti ne obftoji famo v' temu, de fhlushifh Bogú po toji volji, po tojmu dopadejénju; fhlushiti mu moreth po njegovi volji, ne glej na to, kar more en sdrav zhlovk ftriti, fpolni dolshnoft bolnika, de terpifh volno, kar ti Bóg naloshí terplenja, sa volo Bogá terpéti je ravno takó dobro, inu fvetó, kakor sa volo Bogá délati, poterpeshlivo terplenje ti da vezhi safhlushénje, kakor nar imenitnifhi délo, kir natura fe bel soperftavi terplenju, kakor délu. Zhe pa fhe vfe to ni sadofti, deb'te ftrilo v' bolesni poterpeshliviga, tok' oberni ozhi na S. Krishu, inu premifhluj tojga sa volo tebe na krishu refpétiga Jesufa, o lubi moji! kako more ta nepoterpeshliv biti, ktir fojga sa fe terpejózhiga Bogá s' ozhmí S. Vire pred feboj vidi? kogá fo vfe zhlovefke bolesni, ako fe s' terplenjam

Je-

Jesuſovim v' pergliho poſtavjo! al ſo naſhe bolezhíne vezhi, kakor ſo ble Jesuſove? al je naſha sheja v' vrozhini bel gorézha, kakor je njegova bla? al ſo naſhe osravíla grenkéſhi, kakor je bil shovzh, inu jeſih, ktirga je mogel Jesuſ piti? al je naſha póſtela bel terda, kakor je bil krish, na ktirmu je Jesuſ viſel? inu vender nedolshni Jesuſ je radavolno terpél, ja zlo s' veſeljam, kir naſ je lubil, inu mi greſhniki, vredni vezhniga terplenja, bomo goderná-li, toshíli, nepoterpeshlivo sdihvali, al zlo uro naſhiga rojſtva kléli, kadar naſ Bóg objiſhe s' bolesnjo? o ſhpot sa kriſtiane! kakó moremo po tim vupati, de bo Jesuſ naſh troſht v' naſhih ſmertnih britkoſtih, zhe ga nimamo sa isgled poterpeshlivoſti v' terplenju. Spomni ſe, o zhlovk! na Jesuſa, te opominam s' beſédami S. Pavla, kadar te boleseh sadéne, ſpomni ſe na Jesuſa, ktir je veliko sopergovorjénje terpel od greſhnikov, de ne bo ſzágalo toje ſerzé, miſli na njegove rane, na njegove bolezhíne, na njegov krish, kmalo boſh nehál godernati, inu toshiti, terpel boſh poterpeshlivo. Ja lubi Jesuſ! takó ozhmo ſtriti, kadarkoli bo toja volja, de naſ bo prepádla ena, al druga bolesen, dej nam le gnado prav ſposnáti, de po tojim vſmilenju s' nami delaſh, kadar naſ s' terplenjam obloshíſh, kir ſkus to ſtrafaſh nad nami greh, ktirga ſmo ſtrili, inu nam daſh perlóshnoſt saſhlushiti króno nebeſhke zhaſti.

II.

Trekizh ſim rekel, kar konz bolesni sadéne,

ne, ti more vſe eno biti, al osdráviſh, al vmerjeſh. Zhe pogirjem od bolnika, de ima v' ſerzu takó vſhafan biti, de ne bo ne sdravje shelel, ne ſmerti ſe bal, ampak de ſe v' boshjo voljo da, inu zháka na to, kar bo Bogú dopádlo, s' njim ſtriti, je viditi, kakor deb' jeſt prevezh pogirval, sakaj naſhi naturi je she perrojeno, de shelí shivéti, inu de ſe vmreti boji. Vender prevezh ne pogirjem, ſkus to naturi zhloveſki ne ſtrim ſilo, ampak jo le shelím v' ſtán ſladkiga mirú poſtaviti, sakaj kaj samore bolnika narbel nepokojniga ſtriti, kaj ga bel méſha, inu móti kakor ſtrah pred ſmertjo? ktira ſe tudi nar ſtarjimu ſhe vſelej presgodna sdí, kaj ga bel teshí per ſerzu, kakor shéle le ſhe enkrat osdraviti, inu ſhe dalej shivéti; ja to doje je, kar ſerzu bolnika nar vezhi nepokej déla, to je, kar ga s'nar vezhi grenkoſtjo napolni, inu kdo bo dopovédal, kakó ſhkodlivo je leto? Nizh ne rézhem, de to bolesen pogméra, kir bolnika v'nesmaſno shaloſt potopí, de to ga nasaj dershí, s'sojim rezhmí orengo ſtriti, sa ſoje preſkerbéti, preden jih sapuſtí, jeſt oſtánem ſamó per temu, de to bolnika sa taiſte zhednoſti neperpravniga ſtrí, ktire kriſtianſka brumnoſt od njega pogirje, to ga poſtavi v' nevárnoſt, Ss. Sakramente al zlo ne prejéti, al vſaj s' premejhno perprávo, al zlo nevrednu; to je urshah, de vezhkrat zhlovk vmerjé, bres tega deb' vedil, kako more en kriſtian vmréti, bres perprave h' dobri ſmerti. Vſe to odverniti ja ni bolſhiga, ne drusiga mitelna, kakor to, de zhlovk v' bolesni ſojo popólnama s' boshjo voljo ſklene, de mu je vſe eno,

al

al osdrávi, al vmerjé, takó mu ne bodo délale nepokója shéle ſhe dalej shivéti, inu mu ne bo délal britkoſt ſtrah pred ſmertjo. Boſte, morbit rekli, de je teshko, v' ſerzu tako vſhafan biti, jeſt pa pravim, de ni teshko, ako zhlovk le te dve virne reſnize prav premiſli, pervizh, de na ſvetu ni ſmo nevmerjózhi, de vmreti more vſe, drugizh, de, kir nad perhodno nevmerjózhnoſtjo neſmemo, inu ne moremo zviblati, imamo shivlenje, inu ſmert le tolko porajtati, kolker nam je al eno, al drugo bel k' isvelizhanju, zhe ſe tedej v' tih dveh virnih reſnizah prav previſhaſh, o zhlovk! kakó ti bo moglo teshko biti, iméti táko ſerzé, de ti je vſe eno, al osdráviſh, al vmerjéſh? ſej ne veſh, ako ti je shivlenje bel k' isvelizhanju, kakor ſmert, zhe tudi ſtriſh tavshent dobriga naprejvſetja, de boſh délal zhes greh pokóro, de boſh brumno shivel, ako ſhe osdráviſh, vender ne moreſh dober ſtati, de boſh dershál, inu ſpolnil vſe, kar v' bolesni oblubiſh; k' boſh po bolesni ſpet perſhal med velki ſvet, boſh najdil ſpet ravno te nevárnoſti, inu perlóshnoſti, kir ſi popred tolkokrat pregréſhil, jesik bo ſpet po ſtari navádi preklinal, klafál, opravlal blishniga bres reslozhka, ozhí bodo ſpet ſhle po nevárnih, prepovédanih rezhéh, vuſheſa bodo ſpet nágnene sa poſluſhati, kar bi ne iméle ſliſhati, ſerzé bo ſpet polno nekdajnih, v' bolesni en malo satértih, po tim pa ſpet oshivlénih greſhnih miſli. O ſej naſ vuzhí sadoſti vſakdajna, shálostna ſkuſhna, de ta, uni ravno taiſte pregréhe, ktire je v' bolesni tavshenkrat preklél, po bolesni ſpet dopernáſha, inu ako bo

dusha posnéje skus táke nasajpadze pogublena, al ne bo v' peklenskimu ognu voshila, deb' truplo ne blu nigdar osdrávilo? kolko jih sdihuje v' peklenski jézhi martranih od te misli, o keb' bil Bóg v' vuni bolesni meni smert poslal, bi bil sdej isvelizhan, kir takrat sim zhisto spovédan, inu s' Bógam popólnama spravlen bil, al jest nevumni sim prosil sdravje, sim ga sadóbil, sim spet grehíl, spokóril ne sim, sdej sim pogublén.

III.

Vender is tega, kar govórim, ne smete ta sklep striti, de sa sdravje po pámeti nimamo skerbeti, dolshnost je, k' te popáde bolesen, poklizhi le osdravlenika, posvetvaj se n' jim, nuzej arznie, ne samúdi nizh od tega, kar vuzhenóst, al skushna sa sdravje ohraniti naprej pishe, dolshnost je, sakaj zhlovk ni lestni gospód, ampak le varh sojga shivlenja. Tudi je hvale vredno, de vsámesh perbeshalshe, inu klizhesh h' pomózhi svetnike, Maria boshjo Mater, de strish brumne oblube, ishi le pomózh od semle, od nebes, od natúre, od gnade, od Bogá, inu od ludí, pa vse to pokojno, mirno, bres nesmasne shálosti, bres prevelike skerbí, smiram s' takim serzam, de ti je vse eno, al osdrávish, al vmerjesh, kakor je boshja volja. Isgled tega nam je David nad seboj sapustil, ta S. Krajl, k' je bil od sojga puntarskiga sina k' smerti iskan, li je vso skerb, inu mujo dal njegovim hudóbnim rókam odjiti, on je beshal, se je skrival, je zelo vojsko spravil skupej sa so-

ſojo brambo, pa sraven je vender rékel: *Ako mi Bóg ózhe pomagáti, tok' bo dal mojim ſoldatam ſvet, mozh, ino ſerzhnoſt, ſovrashnik mi ne bo mogel jhkodvati*, zhe je pa per Bógú ſkleneno, de bom neſrezhen ofer hudobíe mojga ſina, ſe ne bránim krí, inu shivlenje dati, nej ſtrí goſpód, kar je njemu dopadlivo. Takó kriſtiani! more en bolnik miſliti, takó govorít, takó ſtrití, nej ſi le da vſo ſkerb, inu mujo sdravje ſpet sadobíti, pa sraven more tudi rézhi, kakor David: *Moje ſerze je perpravleno, o goſpód.* Sturi s' menoj, kar tebi dopáde, zhe ſe vreden ſtriſh, o goſpód! mojo proſhno vſliſhati, zhe daſh arzníam mózh, de ſpet osdrávim, ſim perpravlen moje shivlenje podálshati, de ti bom mogel dalej ſlushiti, ako pa ózheſh, de k' mojmu nuzu moje shivlenje konz vsáme, ſim tudi perpravlen ſmert gori vseti, de te bom popred v' nebeſih vidil, vshivál, inu vezhno lubil. O kaj sa en ſiakdi mir v' ſerzu vshíva bolnik, ako v' ſrédi ſojih bolezhin je toko ſklénen s' boshjo voljo, de mu je vſe eno, al osdrávi, al vmerjé, kaj sa eno dopadejenje imá nad nim zelo nebo! inu zhe je bolésen v' reſnizi sadna, koko veſelo bo sa njega, k' mu bo ſmert napovédana, Bóg je goſpód, bo rékel s' beſédami *S.* Piſma, kar je njemo dopadlivo, nej ſtrj, njegovi voli ſe popólnama podvershem. Srezhen ſi, o zhlovk! vezhno ſrezhen, ako po donaſhnimu navuku boſh ſklénil toje dní, inu ravno letó je bil urshah, de ſim doneſ od tega govóril, kar ſe bo vſakimu enkrat pred, al posneje pergodílo, de ſe boſte takrat ſpómnili, kar ſim vam naprej povédal;

govoril ſim ſamo sa to, kir vaſ v' Jesuſu perſerzhno lubim, inu vaſ shélim na vſe vishe ſrezhne v' temu kar sadéne vaſhe vezhno isvelizhanje. Nezh vam ne perkratim od tega, kar vem, de je nuzno, al potrebno (od tega) sa vaſ, kir is ſérza shelím, deb' v' temu kratkimu zhaſu, kar bomo morbit ſhe ſkupej, vi moje ovzé, jeſt vaſh paſtir, s' vſim prèvídeni bli, kar fliſhi h' brumnimu shivlenju, inu k' ſrezhni ſmerti. Oben trud mi ni pregrenak, sa vaſhe isvelizhanje, deſravno moje sdravje je ſlabo, deſravno ſlaboſt mojga trupla me nasaj déva, vender me veſelí, kir vſelej bom snal rezhi, de priſhenza, ſpovdniza, duhovne opravila, inu ſkerb sa isvelizhanje vaſhih duſh mi je dní mojga shivlenja perkratilo, ni ſim shaloſten sa to, ſe veſelim.

Le ſamo to vaſ proſim, o lubi moji! bogajte, kar ſe vam ſvétje, dershíte, kar ſe vam perporózha, ſtrite kar ſe vam reslága, nikar ne rezite, kakor lájajo ſedajni frejvirniki, far, menih more kej govóriti, to mu da saſlushik, is tega shivi, o ne miſlite tega, govorim is dolshnoſti, vidili bodo enkrat vſi sanizhvavzi duhovſtva, inu boshje beſéde, de krivizhno, hudobno ſo délali, k' ſo ſe naſprut ſtavili ſposnáni reſnizi, al bati ſe je mozhno, deb' to ſposnanje ne blo preposno, vidili boſte pa tudi vi, de dobro, ſveto, modro ſte délali, k' ſte ſe dali radavolno od gréha vrázhati, inu h' brumnoſti napelváti. Le poterpite, ſej pride dan, k' bo vſe resodéto. Inu de tiſti bo ſrezhen sa vaſ, samirkajte dóbro, kar ſte doneſ ſhliſhali,

de

de boſte takrat po temo navko ſtrili. Bojte ſe vſake bolésni, kir ne veſte, ktira bo sadna, inu ſtrite ſi vſako po donaſhnimu navku tako k' nuzo, kakor deb' v' reſnizi sadna bla. Oblubite to Jesuſo, inu rezite sa mano: *Lubi Jesuſ! k' bodo ſhli h' konzi dnévi naſhiga shivlenja, k' bo treba sapuſtiti ſvet, inu v' vezhnoſt ſe podáti, ſkáshi nam takrat te tri gnade, pervizh, de ſkus zhiſto, sgrevano ſpovd ozhiſtimo veſt, inu prejmémo vredno toje S. Reſhno telo; drugizh de bomo poterpeshlivo bres nevolje, inu godernanja terpéli bolezhine, britkoſti, inu nedleshnoſt bolesni, inu ſmertne teshave, is lubesni prut tebi, k' sbriſanjo naſhih pregrèh, inu k' saſlushenjo nebeſhke zhaſti, trekizh de bomo popolnama s' tojo voljo ſkleneni, de bomo sdravje, al ſmert, kar boſh dal, od tebe s' veſeljam gori vsèli. Na to visho vupamo, de ſrezhna bo sadna ſtopina, ktiro bomo is ſvetá v' vezhnoſt ſtrili, kir bres nehanja, inu bres konza bomo glédali, lubili, inu vshivali tebe lubi Jesuſ v' veſeljo nebeſhkimo, kar vam ravno tako pervoſhim, inu shelim, kakor ſam ſebi. Amen.*

PRIDIGA

Na Binkuſhtno Nedélo.

Kdor me ne lubi, ta ne dershí moje beſéde.
Jo. 14.

Reſnizhna perjasnoſt ima to leſtnoſt, de, kar perjatel perjatlu rezhe, ſvetje, perporózhi, ſe vſelej dershí, perjasnoſt, ako ſe ne pokashe ſkus dela, je le jesizhna perjasnoſt, nizh ne velá; sa to pravi S. Evang. de je nekdej rekel Jesuſ, kdor moje sapovdi imá, inu jih dershí, ta je, k' me lubi, kakor deb' bil otel rezhi, kdor v' dianju ſtri to, kar jeſt sapovém, ta pokashe, de je moj perjatel. Ravno toko govori Jesuſ v' donaſhnimu *S.* Evang. kir pravi, kdor ne dershí moje beſéde, ta me ne lubi, is ktirga ſe naſproti ſkléne, de ta ga lubi, ktir njegove beſéde dershí. Zhe dershimo, kar je narozhil Jesuſ, inu ſturimo v' dianju, kar je vuzhil, ſkashemo lubesén vſim trem boshjim perſhonam, ozhetu, ſinu, inu *S.* Duha, kir vſe tri ſo le en ſami Bóg. Ravno toko pa tudi naſproti, ako Jesuſovi navk savershemo, ako ſo naſhe dela superpoſtavlene njegovim beſédam, pademo v' samiro per vſih treh boshjih perſhonah, per ozhetu, ſinu, inu S. Duha, urshah je ſpet popreſhni, kir namrezh vſe tri perſhone ſo le en ſami Bóg. Nizh mejn ſo go-

to-

tove pregréhe, ktire, kdor doperneſe, poſebno reshali tretjo boshjo perſhono, S. Duha, kir ſo namrezh narvezh naſprotne vſmilenju, gnadi, poterpeshlivoſti, inu lubesni boshji, ktire leſtnoſti ſo nar vezh perpiſane troſhtarju S. Duhu. Inu kir donaſhni prasnik, eden narvezhih prasnikov, je poſebuo poſvezhén S. Duhu, tretji boshji perſhoni, kir ravno na donaſhni dan je perſhal zhes Apoſtelne boshje v' podóbi gorezhih jesikov, tok' menim, de ne bom nerodno ſturil, ako bom govóril doneſ od zhaſti, inu lubesni, ktiro ſmo S. Duhu, tretji boshji perſhoni dolshní. Inu zhe ozhmo S. Duha vredno zhaſtiti, inu ſtriti ſe deleshni njegovih gnad, moremo pred vſim ſkerbeti, de ne ſturimo nigdar to, kar njega pred vſim drugim narvezh reshali, inu to je ſheſt hudobí, ktire ſe ſploh grehi soper S. Duha imenujejo, ſtraſhne hudobie! gorje timu, ktir je v' tajſtih sapopaden. Te pregréhe ſo: 1) Ferbeshno na boshjo miloſt greſhiti. 2) Nad boshjo miloſt ſzágati. 3) Sposnáni reſnizi superſtati. 4) Blishnimu sa volo boshje gnade nevoſhliv biti. 5) Prut dobrimu opominvanju terdovratno ſerzé iméti. 6) V' nepokóri do konza oſtati. To ſo grehi super S. Duha, inu od tih po verſtí bom doneſ govoril. Grehi ſo veliki, inu malu ktir med nami je, deb' v' njeh sapopaden ne bil, inu vender med ſto ſpokornikov, kader ſe ſpovdujejo, bomo komej enga narajmali, deb' od tih grehov ſpomin ſturil, ako od ſpovdnika ne bo na to napelán. Samirkajte, kar govorím, inu poprávite per ſpovdi, kar dosdej ni ſposnano blo. Resdelim govorjenje na to visho: grehi super

S.

S. Duha ſo hujſhi, kakor poglavitni grehi, to ſkashem v' pervimo deli, ti grehi bodo teshej odpuſheni, kakor vſi drugi, to boſte v' drugimo deli vidili. Preden sazhnem, poterpite.

I.

Grehi super S. Duha, ſim rekel, ſo hujſhi, inu hudobniſhi, kakor poglavitni grehi, kar vam bom kmalo svishal. Ta pervi greh super S. Duha je, ferbeshno na boshjo miloſt greſhiti, veſte, kaj ſe to právi? to ſe právi, greſhiti ravno sa to, k' je Bóg vſmilen, greh delati, sa to, kir ga Bóg rad odpuſti. Ta greh doperneſe taiſti, ktir greſhí sa to, k' vé, de Bóg sa volo Jesuſa Kriſtuſa v' novimu teſtamenti s' greſhnikam vezh poterplenja imá, kakor ga je imél v' ſtarimu teſtamenti; ta greh doperneſe taiſti, ktir, k' vidi, de po pervimu grehu ni bil prez od Bogá ozhitno ſtrafan, po tim ſerzhno grehe s' grehi gméra, inu miſli, Bóg je dober, rad pregleda; ta greh doperneſe taiſti, ktir, k' vidi, de tam en oſtuden greſhnik, ktir v' shivlenju drusiga ni délal, kakor greh, je vender na sadne miloſt boshjo doſégel, miſli ſam per ſebi, zhe ſe je Bóg na sadne zhes tega hudobnika vſmilil, tudi meni ſoje vſmilenje ne bo odrekel, preden me bo ſmert v' vezhnoſt poklizala; ta greh doperneſe taiſti, ktir, k' na ſpovd zhaka, miſli ſam per ſebi, greſhil ſim, inu meni ſe sdi, de vſe eno je, ako enkrat, al vezhkrat greſhim, ſpovdniku bo vſe lih, al mu bom enga, al vezh grehov povédal, inu Bogu je túdi vſe eno, al mi en-

ga,

ga, al vezh grehov odpuſti, kar ſtrim, ſe snam ſpet ſpovedati, inu Bóg, k'je toko vſmilen, mi sna ſpet odpuſtiti. Lubi moji! miſlite, kaj je to sa ena ſtraſhna hudobia! al ne sanizhuje en tak' ozhitno ſojga Bogá, al ne savershe ſkus to njegóvo breskonzhno dobroto? al mu ni do konza nehvaleshen? bres konza vſmileni Bóg, ktir nozhe ſmerti greſhnika, mu je sanaſhal, inu ga ni, kakor tavshent drugih, prez po pervimu grehu pogubil, inu greſhnik sanizhuje njegóvo gnado, poterpeshlivoſt, vſmilenje, inu miloſt, inu greſhí ravno sa to, kir Bóg rad odpuſti. O zhlovk! zhe ſi ſe kdej te hudobie dolshan ſturil, ſpraſhaj veſt, obshaluj, ſpovej ſe, inu sa naprej ne saneſi ſe prevezh na boshje vſmilenje, de ti ga na sadne ne smanka. Drugi greh super S. Duha je, na boshjo miloſt ſzagati, pervimu na ravnoſt superpoſtavlen; miſliti, al govoriti: morbit mi Bóg ne bo dal vezh ſoje gnade, morbit nimam od njega nizh vezh odpuſhanje vúpati, morbit ſo moji grehi vezhi, kakor deb' mi mogli odpuſheni biti, to ſe pravi nad boshjo miloſtjo zviblati; miſliti pa, al govoriti, gnade sa me ni vezh, ſhkoda, deb' molil, al k'ſpovdi hodil, isvelizhan nigdar ne bom, preklet morem biti, Bóg me je savergél, mi ne bo nigdar odpuſtil, to ſe pravi ſzágati nad boshjo miloſtjo, inu je ſmerten greh super S. Duha. Kaj sa en ſtraſhni greh je leto, kir boshjim leſtnoſtim, kakor sveſtobi, dobroti, vſigamogozhnoſti nar vezhi krivizo ſtrí! kaj ſe pravi to drusiga, kakor miſliti, de Bóg je, kakor zhlovk, ktir vezhkrat kej oblubi, pa ne derſhi beſédo, to ſe pravi miſliti, de Bogú ni

ſhlo

ſhlo is ſerza, kader je rekel, de nozhe ſmertì greſhnika, ampak deb' ſe ſpokoril, inu shivel, to ſe pravi miſliti, de naſhi grehi ſo vezhi, kakor je boshje vſmilenje, de preſtopjo Jesuſovu saſlushenje, terplenje, ſmert, inu kri. Spomni ſe, zaglivi zhlovk! kaj je vender Jesuſ sa te ſturil, koko ſkerbno je ta dobri paſtir iſkal tebe sgubleno ovzó, koko lubesnivo je osdravil, rane toje duſhe, koko vſmileno jemle prezh grehe zeliga ſvetá, on je dal beſédo, de ako grehov vezh, kakor laſ na glavi imaſh, ti ozhe vſe odpuſtiti, ako sgrevano k' nemo prideſh, inu oblubiſh pobolſhanje, kir vſmilenje boshje je bres konza vezhi, kakor vſi grehi zeliga ſvetá. To naſ vuzhí naſha S. Vira, inu kdor dergazhi miſli, ta sanizhuje kri, inu saſlushenje Jesuſovo, ta ſe ſmertno pregreſhí super S. Duha. O zhlovk! zhe ſi ſe kdej te hudobie dolshan ſturil, ſpraſhaj veſt, obsháluj, ſpovej ſe, inu sa naprej nigdar ne perpuſti, deb' te prepadla zagovitnoſt nad boshjo miloſtjo.

II.

Tretji greh soper S. Duha je, ſposnani reſnizi soperſtati, kar ſtré ne ſámo hudobni kezarji, inu ſedajni frejvirniki, ampak tudi vſi v' ſoji hudobji oterpneni katolſki greſhniki. Vſi ti dobro vedo, kaj nam Jesuſ sapovduje verváti, inu ſtriti, virne reſnize jim ne ſo nesnane, inu jim ne morejo nesnane biti, kir jih snajo ſlishati, al ſami brati, keb' otli, al tim ſojo pamet ne podvershejo, delajo, kaker nekdej terdovratni Judje, ktiri, k' jem je S. Stef.

ver-

verne reſnize reslágal, ſo vuſheſa satiſnili, deb' ga le govóriti ne ſliſhali; kakſhina hudobia je to, lubi moji! ozhi satiſnit, de se luzh ne vidi, luzh sovrashit, temoto lubiti! ſim she rekel, de taki ne so ſamo Aidje, inu kezarji, sakaj ti nam nizh am ne gredo, ne so v' katolſki zirkvi, od tih ne govorim, jeſt govorim od atolſkih kriſtianov, ktiri bi reſnizo snali inu mogli ſposnati, pa nozhejo, jeſt govorim od tiſtih po shegi ſveta vlitih kriſtianov, ktiri v' ſredi luzhi *S.* Evang. ſo ſlepi, inu ſlepzi, tudi druge na pot ſlepote vodjo, govorim od taiſtih naróbe modrih vuzhenikov, ktiri vero, in zirkev pilio, kaker kluzhanzhar sheleso; pravjo ſzer, de ozhejo le vrashe, prasne navade odpilit, sraven pa primejo to, kar je katolſka zirkov od nje sazhetka vſelej dershala, govorim od taiſtih grenko vnetih, ktiri v' ſholi Jesuſovi srejeni, kaker luzh na ſvezhnik poſtavleni bi iméli sa katolſko zirkov ſtati, sa nje ſvete navade, inu boshjo ſlushbo ſe obnaſhat, pa ne temoto raſhirit, verne v' veri ſlabe ſtriti, h' toshbam, h' godernanju, h' opravlanju perloshnoſt dati. Al ne ſo vſi ti k' ſe ſposnáni reſnizi ſoperſtavjo? inu greſhé soper S. Duha? zhes ktire zirkov, inu nje shenin Jesuſ glaſno vpije: *Sauli! Sauli! sakaj me pregajnate?* Zhe pa ozhem rezhi, de greha super *S.* Duha ſe tudi vſaki taiſti dolshen ſtri, ktir v' dianju ne ſtri to, kar v' ſerzu verje, tak' ne vem, al je eden med nami, ktir bi she ne bil soper *S.* Duha pregreſhil, sakaj vervat, inu vedit, de Jesuſova ſapovd je, Boga zhes vſe, blishniga kaker ſam ſebe lubiti, ſovrashnikam odpuſtiti, hu-

do v' dobrimu premagati, meſo is njegovim poſhelenjam krishati, greha ſe varvati, poboshno shivit, kdor vé, de to je boshja sapovd, inu vender tako ne ſtrí, ta ſe ja ſposnani reſnizi ozhitno soperſtavi. O zhlovk! zhe ſe te hudobie kriviga ſposnaſh, ſpraſhaj veſt, obshaluj, ſpovej ſe, inu daj ſi sa naprej mujo, de v' ſerzu ſposnane reſnize ſe bodo vidile nad tabo ſkasane v' dianju. Zheterti greh super S. Duha je, blishnimu sa volo boshje gnade nevoſhliv biti; blishnimu nevoshliv biti sa volo zhaſnih dobrot, sa volo premoshenja, al ſrezhe, je poglaviten greh, ako ſe pa komu teshko sdí, je shaloſten, je nevoshliv, de blishni je dober, inu per Bogu v' gnadi, de njegovo lepo ſadershanje ſvet v'ozhi bode, je greh soper S. Duha. Tako je bil nevoshliv Kain ſojmu bratu Abelnu, kir Bóg je nad Abelovim darilam vezhi dopadajenje imel, ko nad Kajnovim, inu to je bilo, de je Kajn ſojga brata vbil. Ravno taki Kajni ſe snajdejo she dan donaſhni med kriſtiani, ktiri ſovrashio, pregajnajo dobre, in pravizhne, kir tih lepo sadershanje jih ſramotí od tod pride gerdlivo poſmehvanje, bodezhe beſéde, ſanizhvanje, inu ſatansko opravlanje, ſkos ktiro vezhdel is nevoſhlivoſti, al is farisarskiga ajſranja bo zhaſt, poſhtenje, dobro imé nedolshnih pozherjeno, deb' le njh nedolshnoſt, inu zhaſt pred ſvetam obtemnela. To je hudizhova hudobia! inu kar je narbel shaloſtno, je to, de ta greh ima ſoje ſtanvanje nar vezh med taiſtim duſhami, ktire menio, Bóg vé! kako viſoko ſo she perſhle v' ſvetoſti, ktire menio, de ſo s' Bógam she bratovſhno ſpile, ktire prejemajo Ss. Sakramen-

mente bres ſtrahu, ktire menio, de s' tim je vſe opravleno, ako vſaki teden letio k' ſpovdi, ino smolio nektere navadne molitve, deſlih prezi po S. Obhailu ſe ſpet blishni opravla, pred zerkvenim vratmi ſvet gliha &c. O zhlovek! ktir ſi te hudobie kriv, obshaluj, popravi, ſpovej ſe, ſzer gorje v' ſmertni uri, gorje per ſodbi, gorje v' vezhnoſti.

III.

Peti greh super S. Duha je, prot dobrimu opominvanju oterpno ſerzé iméti; v' timo ſe pregreſhe vſi taiſti, ktiri, preden kaj hudiga ſtré, bodo perjasno opominani, pa vſe opominvanje, zhe tudi od njih naprejpoſtavlenih pride, sa prasne beſéde imajo, vſe sanizhlivo savershejo, ſe zhes to poſmehujejo, in u is tih, k' jim dobro ozhejo, ſhpot delajo, to ſe pravi iméti oterpno ſerzé, in je greh soper S. Duha, ktir je ozha dobriga notridajanja, inu S. Opominvanja. O zhlovk! miſli nasaj, kolko taziga opominvanja ſi she sanikerno savergel! ſhliſhish vſako nedélo, vſaki ſapovedani prasnik evangelſke nauke, inu pridige, ktire drusiga konza nimajo, kaker tiga, deb' te od hudiga nasaj dershale, inu h' dobrimu pergajnale, boſh opominan, proſhen, ſvarjen tolkokrat per ſpovdi, sapuſti navado, vari ſe greſhne perloshnoſti, ſkerbi sa duſho, dokler je zhaſ, inu perloshnoſt njo isvelizhati, k' ſi ſam per molitvi, al per drusih opravilah, al ſe snajdeſh v' dobri druſhini, ti tolkokrat ta S. miſel na miſel pride, vender, vender treba bo enkrat moje shivlenje popolna-

ma

ma oberniti, grefhil ſim veliko, ſpokoril ſhe malo, kaj bi vender blo, keb' me nagla ſmert prehitéla, sdej te Bóg opomina ſkus ſhibe, sdej ſkus neſrezhe, krishe, inu nadloge, koker ſgubleniga ſina, deb' ſe vender enkrat vernil nasaj h' tojmu vſmilenimu ozhetu ſkus pokóro, ktirga ſi s' greham sapuſtil, al ſtrifh po vſimu timu opominvániu? te pobolſha kej vſaka pridiga, ſe odpoveſh sa vſelej po vſaki ſpovdi eni, al drugi pregréhi? o zhlovek! nizh ne pomaga poſluſhati sveſto boshjo beſédo, nizh ne pomaga vſaki teden *Ss. Sakramente* prejéti, aku v' ſtarih velikih grehih, inu grefhnik navadah smiram oſtaneſh, imaſh oterpno ſerzé, ſi kriv greha soper *S.* Duha. O zhlovek! zhe te zhes to toshi veſt, obshaluj, ſpovej ſe, popravi, dokler je zhaſ, ſzer ſe bo raſerdil vezhni Bóg, inu te bo s' duhovno ſlepoto vdaril, inu tako boſh sagasil v' fheſti greh soper S. Duha, ktir je v' nepokóri terdovratno oſtáti; to je konz, inu sadna ſhiba taiſtih, ktiri sanizhujejo opominvanje, inu notridajanje *S.* Duha, de na sadne jih Bóg popolnama zhes puſtí njh grefhnimu posheleniu, inu hudimu nagnenju, inu tako na duſhi oſlepleni vsamejo vezhni konz v' ſvoji terdovrátnoſti, ino nepokóri, kaker levi resbojnik. Letí sols vredni ſlepzi ſvoje ſpreobernenje, inu pobolſhánje od zhaſa do zhaſa odlaſhajo, od mladoſti, do ſtaroſti, od ſtaroſti do ſmerti, deſlih vpije S. Duh ſkos modriga: *nikar ne odlaſhaj h' goſpódu ſe oberniti;* pokóra je v' njih vuſheſih ſtréla, pred ktiro ſe vſi treſejo, inu kaj ſe sgodí? grehi ſe smiram mnoshio, nagnenje, inu poshelenje smiram hujſhi poſtaja,

grefh-

greſhne navade ſe v' naturo ſpreobernejo, med tim shivlenje ſtezhe, ſmert pride, greſhnik pade, inu kam? v' en greh, ktir vſe poprejſhne hudobie sapezhati, namrezh v' obvupánje, is obvupanja v' peklenski bresen. O Bóg! kaku sanizhlivo bo rashaléna ſkos to tvoja breskonzhna lubesen, inu miloſt! kako ſtraſhni greh je nespokorno shivit, ſpreobernenje na sadne odkladati, pokóro odlaſhat na en zajt, ktir vender ni v' zhloveſhki oblaſti! kakſhina ſlepota je, v' nevarnoſt vezhniga pogublenja naprejvſetno ſe poſtaviti, vſe isvelizhanske pomózhi savrezhi, inu she na sadne ſe ne h' Bogú oberniti! kako nesnano pregréſhenje je to soper *S.* Duha, ktir je Bóg vſe lubesni! al ne ſo ti grehi hujſhi, inu hudobniſhi, ko poglavitni grehi? menim, de v' timu ſte sadóſti previshani; ravno sa to pa bodo tudi ti grehi teshej odpuſheni, vſi drugi, kar more ſtrah ſtriti vſim, ktiri ſo v' tih grehih sapopadeni, koker boſte v' drugime délu vidili.

I.

Kako? al ti grehi ne bodo odpuſheni? ni li vſmilenje boshje bres konza veliko? al bres konza miloſtiv Bóg ne odpuſti vſe, kakerkol teshke, ino veliko grehe, ako jih zhlovek obshaluje, inu ponishno sa odpuſhánje proſi? kaker noben greh ne prevága vrednoſt *S.* Reſhne kervi Jesuſove, tako tudi nobenga greha ni, deb'ne mogel odpuſhen biti: *ako bi vaſhi grehi bli rudezhi, kaker ſkarlat, imajo beli biti, kaker ſneg*, pravi ſam Bóg ſkus Isaj. preroka;

kako tedej je mogózhe, deb' grehi soper S. Duha ne mogli odpuſheni biti, ne na timu, ne na unimu ſvetú? kako je mogózhe, deb' hudobia zhlovekova vezhi bla; kaker je boshje vſmilenje? Reſ je ſzer, lubi moji! ni greha taku veliziga, deb' premagal boshjo miloſt, vſaki greh samore odpuſhen biti; al od grehov soper S. Duha pravi Jesuſ po reslozhku Korn. a Lap. *de ne bodo odpuſheni, kir greſhnik je kriv, on odpuſhanje nasaj dershi, kir savershe vſe pomozhi, ktire mu ſlushjo h' pokóri, je enak bolniku, ktir ravno sa to more vmreti, kir nozhe nobene arznie;* kdor greſhi soper S. Duha, ſe miloſti S. Duha soperſtavi, bres ktire zhlovek ne more pokóre ſtriti, ne vſmilenje sadobiti, on ſhali s' boshjo gnado. To, k' je premiſhluval Guilielm. de Paris, je savpil poln shaloſti: *o breskonzhna miloſt boshja, o draga kri Jesuſova, o saſlushenje Jesuſovo, o nauki Jesuſovi, vi ſte timu, ktir soper S Duha greſhi, ne ſamo k' nobenmu pridu, ampak ſte mu zel perloshnoſt vezhiga prekleſtva;* sa to ſe sgodi tolkokrat, de vſi drugi greſhniki pridejo k' pokóri, sadobe odpuſhanje, inu miloſt, sraven pa greſhnik, ktir je soper S. Duha greſhil, bo pogublen. V' kom ſe ti grehi od drugih grehov raslozhjo, pové S. Aug. inu pokashe nad dvema kralama, Faraonam, inu Nabuhodonosoram, obdvema je dal Bóg gnado, de ſta ſe snala ſpokoriti, al kaj ſe je sgodilo? Nabuhodonosor ſi je gnado boshjo k' pridu ſturil, je ſhel ſam v' ſe, je objokal ſvojo pregrého, je odpuſhanje sadobil; al Farao ſe je gnadi boshji soper poſtavil, vſe opominvanje, inu shuganje

bosh-

boshje savergel, inu, k' se je od straha pred Bógam zela egiptovska deshela tresla, je ostalo kralevo serzé terdovratno, inu od tod je prishlo, de Farao je vmerel bres pokóre, ni odpushanje sadobil. Is tega stri ta sklep S. Aug. *de Nabuhodonosor je greshil szer soper Bogá, al Farao se je soper S. Duha pregréshil, sa to je ta pervi odpushenje sadobil, ta drugi ne.* Greshnik, ktir je tak, de gnade S. Duha sanizhuje, ta ravno tako sam soper svoje isvelizhanje dela, kaker on soper Boga greshi, on li ne da nobene muje svoje grehe sposnáti, inu obshalváti, se ne prime nobene isvelizhanske pomózhi, ostane terdovraten v' pregrehi. Glejte, kristiani! tako ne bodo odpusheni grehi soper S. Duha, kir tak' greshnik is lastniga sadolshenja se ne spokori, kir pomózhi, ktire bi mu snale h' pokóri pomagati, oshabno savershe. Inu ta terdovratnost drusiga ni, kaker pravizhna boshja shiba, sakaj kdor gnado boshjo sanizhuje, drusiga vreden ni, kaker od Bogá nasproti sanizhvan, inu sapushen biti: al ni po pravizi, de Bóg greshniku, ravno s' to mero vun meri, is ktiro mu je greshnik popred notri meril? Greshnik je vselej sturil to, kar je Bogá nar vezh shalilo, on je ostal hudoben, k' je Bóg proti nemu dober bil; on je shalil Bogá, k' se Bóg ni vtrudil njegove hudobie poterpeshlivu prenashati; on je sanizhval vsigamogozhnost, inu breskonzhno milost boshjo, k' je menil s' Kajnam, de njegovi grehi so vezhi, kaker deb' mu mogli odpusheni biti.

II.

On je reſvetlenju nebeſhkimu na laſh ozhí saperel, inu ſe je ſuperpoſtavil ſposnani reſnizi, on je S. Opominvanje savergel, inu je ſkos gnade dobriga Bogá, ktire je sanizhval, smiram li hudobniſhi rátal, je puſtil Bogá sabſtojn terkati na njegovo ſerze, inu je is naprejvſetjam oſtal v' nepokóri, al po tim ni po pravizi, de Bóg na sadne greſhnika ravno tako sanizhuje, inu od ſebe pahne, kaker je gréſhnik v' shivlenju Bogá sanizhval, inu od ſebe pahál. Od takih gréſhnikov pravi Zahar. boshji prerok: *oni ſo ſvoje ſerze vterdili, kaker demant, deb' ne dershali sapovd, inu poſtavo;* taki terdovrátniki ſo, kaker levi rasbojnik na krishu, ktir je bres obzhutenja ſvojga ſerzá viſil, deſlih je imél na ſvoji ſtrani nedolshniga Jesuſa, pod krisham boshjo Mater Mario; semla ſe je treſla, ſkale ſo pokale, zel Judje ſo ſe na perſi tolkli, al rasbojnik je terdovraten oſtal, nizh ga ni samoglo k' pokóri ſpodboſti. Ta terdovratnik je shiva podoba vſih taiſtih gréſhnikov, ktiri ſkus ſvoje pregréhe tako delezh perpravjo, de jim Bóg perkrati ſvojo gnado, inu jih terdovratnoſti njih ſerzá zhes puſtí: *Ktiro ſerzé*, kaker pravi *S.* Bern. *ne bo ne Jkos shuganje vſtraſheno, ne Jkos dobróto omehzhanu.* O shaloſten ſtan taziga greſhnika! Inu kolko ſe snajde tazih med nami? ſo kriſtiani, nar bolſhiga ſerzá, enga ſerzá, ktiro gorí sa boshjo zhaſt, lubi duhovſtvo, ima dopadajenje nad ozhitno andohtjo, s' veſeljam poſluſha boshjo beſédo, al kaj je vſe to, kir ravno to od nature

ture tako dobro ſerzé je od druge plati terdovratno, oſtane v' navadnih pregréhah, odlaſha na zela lejta ſpovd, ſi déla oblubo ſpokóriti, inu h' Bogú oberniti ob zhaſu, ktirga al bo doshivel, al ne, nima gotovoſti; ſo duſhe, ktire Bóg po ſili k' ſebi vlézhe nekaj ſkos notrejno opominvánje, nekaj ſkos vunajne navuke, imajo veſelje veliko nad boshjo ſlushbo, veſt jih bres nehanja opomina, daj ſvejtu ſlovo ſarozhi ſe s' Bógam, obrajtaj is veſtjo, poſtavi ſe ſkus zhiſto ſpovd od zeliga shivlenja v' ſtan boshje gnade, al od druge plati jih s' ſilo nasaj derſhi al nesavuplivoſt, deb' mogle po tim ſtanovitne biti, al bojezhnoſt, deb' mogle veſt popolnama ozhiſtit, al prasen ſtrah pred ſvejtam, al gréſhna ſramoshlivoſt pred ludmí, inu kaj pride is tiga? to, de, kolker dalej odlaſhajo, tolko bol okréne véſt, tolko bel oſlabí gnada boshja, inu Bóg, kir vidi, de s' ſojimi gnadami nizh ne opravi, jih ſapuſti, ſe jim ſkrie, dokler popolnama oſleplene padejo v' ſhaloſtni ſtan neſrezhne terdovrátnoſti. O ktirkol ſi tak, ſabſtojn boſh toshil enkrat zhes Bogá, de ti je odtegnil ſvojo gnado, ſposnal boſh enkrat, de pravizhen je goſpód v' ſvojih délah; zhe zel brumne duſhe ſe ne bodo mogle potoshit, de jim Bóg ni dal tolko poſebnih gnad, kaker morbit nektirim drugim, kaj bo mogel nehvaleshen gréſhnik naprej perneſti, ktir je gnad bres ſhtivila savergel? Bóg je tebe ja tolkokrat klízal, pa ne ſi otel ſliſhati, on je ſvoje roké proti tebi ſtegval, pa ſi ozhí prozh odvernil, de ne ſi vidil, on je sa teboj hodil, pa ſi beshal pred njim, al ni po pravizi, de Bóg na konzu tvoj-

 ga

ga shivlenja ti odtegne ſvojo miloſt, kir ſi jo popred vſelej samétal, de te sa to pûſti v' duhovno ſlepoto, inu v' terdovrátnoſt paſti, sakaj per neſpokorjenih greſhnikih na sadne luzh gnade boshje vgaſne, inu greſhnik v' grehu neſrezhno vmerje. To je sashugal ſam Bóg, to je ſkuſilo greſhnikov bres ſhtivila. O keb' nam dano blo vidit ſerzé tiga, uniga vmerjozhiga greſhnika, previshali bi ſe k' naſhimu ſtrahu, kako na tanko ſe ſpolni to ſtraſhno boshje shuganje.

III.

Lubi moji! de danaſhno govorjenje ne bo bres ſadú, ſtrimo potrebni ſklep, inu potegnimo sa naſhe sadershanje nauk is tega, kar ſmo ſliſhali. Sliſhal ſi, o zhlovek! de grehi soper S. Duha ſo hujſhi, inu hudobniſhi, kaker poglavitni grehi, inu ravno sa to bodo teshej odpuſheni, ko vſi drugi, kir ſe zhes narvezhi laſtnóſti ſamiga Bogá vojskujejo, kir ſe breskonzhni dobroti, inu ſvetoſti boshji na ravnoſt soperſtavio, kir ravnu te gnade, ktire samorejo greſhnika h' pokóri perpravit, saſmehujejo, inu poſtavio greſhnika v' tak' neſrezhen ſtan, de ſe Bóg zhes njega vezh ne ſmili, de sabſtojn je sa njega prelil Jeſuſ ſvojo kri, zhlovek! zhe po sadoblenimu ſposnanju reſnize tako greſhiſh, ti sa ſvoje grehe noben dar zhes ne oſtane, dozhakati nimaſh drusiga, ko neſrezhno ſmert, ojſtro ſodbo, oginj vshgan od boshje pravize, ktir bo vezhno pékel ſovrashnike boshje, inu sanizhvavze boshjih gnad. Bój,

inu

inu vari se tedej, o zhlovek! grehov soper *S.* Duha pred vſim drugim, ne ſturi greh nigdar sa to, k' je Bóg dober, inu vſmilen, kir rad odpuſtí; miſli, de Bóg ni ſamo miloſtiv, je tudi pravizhen, inu ſtraſhen v' ſvojih ſodbah; ſpolniſh enkrat, greſhnik! ſhtivilu tvojih pregréh, ti bo Bóg odtegnil ſvojo gnado, kaker nekdaj *Saulu*, inu boſh is laſtniga sadolshenja konz vsel; vari ſe tedej predersno na boshjo miloſt greſhiti; ako ſi pa vender greſhil, nikar ne mnoshi ſvojo hudobio ſkos to, deb' obvupal nad boshjo miloſtjo, ampak miſli, de kakorkol velike ſo tvoje pregréhe, je vender ſmilenje boshje ſhe bres konza vézhi, de ni greha, ktirga odpuſhenje bi nam ne bil Jesuſ saſlushil ſkos ſvojo ſmert, Bóg samore vſelej vezh odpuſtiti, kaker samore zhlovek greſhiti. Ne poſtavi ſe nigdar soper ſposnani kerſkanski reſnizi, prevdari vezhkrat, kako hudobno je proti Bogu, aku ſe njegova noterdajanja, inu lubesniva opominvanja ſametajo, inu sanizhujejo; zhe boſh sa take gnade nehvaleshen Bogú, te bo savergel, kaker terdovratno judovsko ludſtvo. Ako vidiſh dobre duſhe, ktire sveſto hodio po póti reſnizhne bogalubnoſti, inu ſo bogate na boshjih gnadah, kaker ti, ne bodi hudoben, deb' ta hudizhovi greh ſturil, deb' jim sa volo tiga nevoſhliv bil; miſli, de Bóg sna ſvoje gnade vun deliti, kaker ozhe, inu kir njemu tako dopade, de enmu vezh, drugimu majn da, more tudi tebi dopaſti; zhe Bogá v'vſimo, kar on ſtrí, ſposnaſh, inu moliſh sa pravizhniga, zhe ſe sa volo gnad, ktire blishni ima, is ſerza veſeliſh, kaker ozhe ſapovd kriſtianſke

lu-

lubesni, imaj ſkerb, de ſe ſkus verno shivlenje ravno tih gnad deleshen ſtriſh, ktire nad blishnim vidiſh, v' hiſhi nebeſhkiga ozheta je doſti ſedeshov. Sadnizh vari ſe, o zhlovek! de proti dobrimu opominvánju, od koderkol pride, al od pridigarja, al od ſpovdnika, al od laſtne veſtí, ne boſh imél nigdar oterpneno ſerzé, odpri vusheſa tvoje duſhe, poſluſhaj, vsemi gori, ſpolni v' dianju, beſéda boshja je shivlenje naſhih duſh, dershi te vſelej sa tvoje nar bolſhi prijatle, ktiri ti reſnizo govoré, inu pot prot nebéſam kashejo. Treſi ſe, kader terdovratniga greſhnika vidiſh, inu moli sa njega. Inu de ſam ne boſh nigdar v' shaloſtni ſtan neſrezhne terdovratnósti padil, o tak' ne sanizhuj nigdar klizheozhi glaſ dobrotliviga Bogá, inu glaſ laſtne veſtí, ne vterdi ſerzé, ne puſti Bogá sabſtojn klizati, de tudi ti enkrat ne boſh ſabſtojn na njega klizal, ſabſtojn prot njemu roké pousdigval, de ne boſh enkrat od njega ſapuſhen, savershen v' nepokóri, inu v' terdovratnósti vezhno neſrezhni konz vsel. Glejte, kriſtiani! tako bomo pokasali Jesuſu, de ga lubimo, ako po danaſhnimu nauku bomo dershali njegovo beſédo, tako bomo ſkasali, dolshno zhaſt S. Duhu, ako soper njega ne bomo nigdar greſhili.

Kir pa, o lubi moji! ſami véſte, de bres miloſti boshje, revni zhlovek ſe ne more ne gréha varvati, ne dobro ſtriti, inu kir véſte, de Bóg sa miloſt ozhe proſhen, inu ſzer nadleshno proſhen biti, tak' proſi, o zhlovek! daneſ ſhe bol, ko drugekrat, de ſe odpré zhes

te

te nebó, inu roſi doli ſvoje gnade, kir ravno danaſ je taiſti ſrezhni, veſeli dan, na ktiri dan je bil popovlen zel ſvejt, kir poſlan je bil ne ſamo zhes vſe Apoſtelne, ampak tudi druge dar S. Duh, od Jesuſa oblublen, preden je ſvejt sapuſtil, inu v' nébeſa ſhel. *Obernite tedej, o isvoleni verni! ſerzè, inu ozhi proti nebeſam, is ktirih je donaſhni dan padil zhes Apoſtelne taiſti nebeſhki ogin, S. Duh, ktirga je Jesuſ oblubil, ktirga slaſti ſedajni ſvejt tolkajn potrebuje. Proſimo, de pride tudi zhes naſ is ſvojimi darmi, inu miloſtmi, inu govorimo s' ponishnim ſerzam: pridi S. Duh, naſh vuzhenik, naſh varh, naſh vodiviz, naſh paſtir, naſh odshalnik, naſh beſédnik, naſh poſvezhvavz, naſh Bóg, pridi zhes naſ, inu napolni s' tvojo gnado: daj nam dar modroſti, inu reſvetli naſho ſlepóto, de bomo ſposnali, kar je tebi perjetno, inu leto vſelej ſtrili; daj nam dar saſtopnoſti, inu podpiraj naſho nevumnoſt, de bomo tvoje opominvanje, ino notridajanja vſelej perpravno ſprejeli, inu taiſtimu ſe nigdar ſoperpoſtavili; daj nam dar dobriga ſveta, inu vishaj naſho pamet, de bomo vſelej te nar bolſhi pomozhi k' isvelizhanju svolili, inu taiſte obernili h' naſhi vezhni ſrezhi; daj nam dar vuzhenoſti, inu presheni tamoto naſhe pameti, de bomo v' vernih reſnizah, v' evangelſkih naukih ſe prav vterdili, inu po taiſtih naſhe shivlenje ravnali; daj nam dar mozhi, inu pomagaj naſhi ſlaboſti, de bomo vſe sapelive, ino nevarne ſovrashnike naſhih duſh ſposnali, inu premagali, inu po konzhani vojski zhes ſvejt,*

meſó, inu hudizha, krono vezhne zhaſti sadobili; daj nam dar boshjiga ſtrahú, inu polomi naſho preoſhábnoſt, de bomo perpravleni raijſhi vſe, kar ſvejt perjetniga imá, sgubiti, inu vſe hudo preſtati, kaker priti ob tvojo S. miloſt. Sturi, vezhni Bóg! de s' tim darmi bomo tebi v' naſhimu shivleniu sveſto ſlushili, v' tvoji gnadi, kader bo tvoja vola, ſe is tiga ſvejta lozhili, inu po ſmerti ſhli gledati, vshivati, inu vezhno lubiti tebe naſhga ſtvarnika, naſhiga odreſhenika, naſhiga poſvezhvavza, Bogá ozheta, ſina, inu S. Duha. Amen.

PRIDIGA

Na dan S. Trojize, I. Nedélo po Binkuſhtih.

Vuzhite vſe ludi. Mat. 28.

Zhe per sazhetku danaſhne pridige le en malo premiſlim taiſto viſoko ſkrivnoſt, ktiro katolſhka zirkov danaſ is veſeljam vſih vernih obhaja, ſe mi poſtavi pred ozhí tolko zhudeshov, de ne vém, ké bi sázhel, ké bi nehal. Ob drugih prashniki gledajo osnanvauzi boshje beſéde kaj taziga poiskati, kar sa vredno sposnajo vernimu ludſtvu naprej poſtavit, al danaſ ſi vſaki pridigar persádene, deb' le samo-

gel

gel doſti na ſtran puſtiti, inu malu povedati. Skrivnoſti, ktire ſo Ss. Vuzheniki od danaſhniga prasnika ſkupej ſpravili, je ſzer obilno ſhtivilo, al ſhe vezh oſtane ſkritih, ktire od zhloveſke pámeti ne morejo sapopadene biti. Is tiga kaj ſklenemo drusiga, kaker to, de od ſkrivnoſti Ss. Trojize le ſila malo samore dopovedano, ſhe majn ſapopadeno biti; inu zhes to ſe ne smemo zhudit, sakaj zhe S. Aug. Luzh katolſhke zirkve, ta nar vezhi med vſim Vuzheniki, k'je otel ſkrivnoſti Ss. Trojize do dna priti, je bil opominan od boshjiga Angela, de pred bo mogózhe zelo morje v'eno orehovo lupino ſpravit, ko ſkrivnoſt Ss. Trojize sapopásti, kaj tedej bomo mi per naſhi plitvi, ſlabi pámeti od te ſkrivnoſti sapopadli, kaj govórili? molzhati, ponishno moliti, inu terdno vervati, to je naſha dolshnoſt. Sa volo tiga vsamem sa danaſhni nauk dve reſnizi, od ktirih ſo nam ſhe v'pervi naſhi mladoſti nameſtniki boshji govorili, ktiri pa morbit takrat sa volo pomankanja praviga ſposnanja ni ſti dovel saſtopleni bli, namrezh, sakaj je zhlovek ſtvarjen na ſvejt. Pojte, pravi Jeſuſ v'danaſhnimu S. Evang. ſvojim Apoſtolam, pojte, inu vuzhite vſe ludi, kar menim, de je tudi meni rezheno, kir mi je naloshena dolshnoſt osnanváti boshjo beſédo. Sa bogalubno shivlenje je pred vſim drugim nar potrébniſhi vedit: sakaj je zhlovek ſtvarjen; ſzer ne vé, kam imá vſe ſvoje déla vishati, sa to pravi moder Ariſtotel, kaker eden, ktir ſtrela, more zil pred ozhmi iméti, kamer miſli vſtreliti, kaker brodnik, k'ſe po viſokimu morju vosi, more sa taiſti kraj

do-

bro vedit, kir miſli na ſuho ſtopit, de samore ſvoj zholn prot kraju rounati, ravno taku verni kriſtian; de vſe njegove déla bodo saſlushenja vredne, more véditi konz, k' tirmu jih more vishati. Vender ſam zil, inu konz sa volo ktirga ſi ſtvarjen, o zhlovek! ſamo to vedit, ſhe ni sadoſti, ampak potreba je véditi tudi pomózhi, po ktirih samoreſh h' tvojmu konzu priti, sa to bom tudi od obdvojga govoril. Tedej rasdelim pridigo takó: sakaj je vender zhlovek ſtvarjen na ſvejt? odgovor na to praſhanje bomo v' pervimu délu ſliſhali; kako samore zhlovek k' ſvojmu konzu, sa volo ktirga je ſtvarjen, ſrezhno priti, na to bom v' drugimu délu odgovoril, k' zhaſti naſhiga v' naturi ediniga, v' perſhonah trojniga Bogá, inu vam k' pridu govorim; preden sazhnem, poterpíte.

I.

Kob' naſ bil kdo pred ſto lejti iskal, kié bi naſ bil najdil? nekjer, inu keb' naſ kdo otel po ſto lejtih iskáti, kié bi naſ najdil? ſpet nekjer, pred ſto lejtih ſmo bli, zhes ſto lejt bomo ſpet prasen nizh; keb' naſ kdo iskal sdaj, naſ bi najdil, inu ſzer tukej ſkupaj sbrane. Bogú namrezh je dopadlo na naſ ſe ſpomnit, naſ is naſhiga nizha vun potegniti, on naſ je otel iméti s' pametjo, inu s' nevmerjozho duſho odarvâne ſtvari, on naſ je otel iméti v' pravi katolſhki véri, sunej ktire ni isvelizhanja. Tu ſmo, inu sakaj ſmo tu? sakaj shivimo na ſvejtu, kaj je zil, inu konz, de ſmo ſtvárjeni? Ariſtip pravi, de shivimo sa to, de truplo

pres-

preskerbimo, pa to ni reſ, sa to shiví nevumna shvina, pámetni zhlovek more kak drugi, imenitnishi zil, inu konz iméti; sakaj ſmo tedej na ſvejtu? Epikur pravi, sa to, de truplu, inu dushi vſe ſlaſti, inu veſelje pervoſhimo, pa to ſpet ni reſ, sakaj ſlaſt, inu veſelje zhloveka ne morejo naſitit, kolker vezh jih vshije, tolko vezh jih poshéli, tedej je ſerzé sraven smiram nepokojno, h' enmu takimu teshavnimu, nemirnimu, ſkerbí polnimu zil, inu konzu zhlovek ni mogel ſtvárjen biti; sakaj tedej vender ſmo na ſvejtu? zil, inu konz, sakaj ſmó vſtvarjeni, pové ſam Bóg, kir pravi po Isaj. preroku: *saſvojo zhaſt ſim ga vſtvaril; S.* Pavl pravi, de zil, inu konz ſtvarjeniga zhloveka je vezhno shivlenje; *S.* Aug. pravi, zhlovek je ſtvarjen sa to, deb' Bogá vezhno dobroto ſposnal, ſkus ſposnanje lubil, ſkus lubesen sadobil, ſkos sadoblenje vezhno vshival. Hvalena tedej, inu vezhno zheshena naj bo breskonzhna lubesen, dobrota, inu miloſt naſhiga Bogá, ktir naſ je ſtvaril, inu poſtavil na ſvejt, ne sa ſlushabnike kakiga mogózhniga goſpóda, tudi ne sa hlapze kakiga nebeſhkiga Angela, ampak sa to, deb' ſe enkrat is njim, s' kralam zhes vſe krale, s' goſpódam zhes vſe Angele v' njegovimu kraleſtvu veſelili, ja njega ſamiga vezhno vshiváli, ktir je neismerjeno morje vſih dobrot. On kaker naſh ſtvarnik, inu goſpód, bi bil snal od naſ hoteti, deb' mu kaker ſushni sabſtojn ſlushili, al po eni drugi teshavni ſlushbi pred vratmi njegove zhaſti klezheozhi v' gnado gori vseti bli, sadavolni s' drobtinzami, ktire padajo od mise, per ktiri ſe ve-

ſe-

ſelé boshji perjatli; vender tako Bóg s' nami ni ſturil, on ſam pové, de ſtváril naſ je sa ſvojo zhaſt, njegoviga kraleſtva imamo deleshni biti, v' njegovo veſelje imamo priti, njegovo zhaſt imamo enkrat vezhno vshivati, tedej ſe ſklene is vſiga tiga, de tvoj sadni zil, inu konz, o zhlovek! sakaj ſi vſtvarjen na ſvejt, so nebeſa, to je, vezhno isvelizhanje. Nebeſa ſo tvoj zil, inu konz, *Taiſti kraj*, pravi Boetius, *kir ſe vſe dobrote v' enmu sapopadku ſkupaj snajdejo*; nebeſa ſo tvoj zil, inu konz, *taiſti kraj*, pravi Ludov. de Ponte: *Kir ni nizh, kar bi samoglo zhloveka ſtraſhit, al shaliti, naſproti paje vſe, kar ga samore toláshiti, inu rasveſeliti*; nebeſa ſo tvoj zil, inu konz; *taiſti kraj*, pravi S. Ansel. *kir je vſa lepota, vſa mozh, vſa urnoſt, vſa proſtoſt, vſe sdravje, vſe veſelje, vſa modroſt, vſa lubesen, vſa zhaſt, vſa frezha, kir je pozhitek bres dela, veſelje bres shaloſti, mir bres nepokoja, luzh bres temote, lepota bres tadla, mozh bres ſlaboſti, modroſt bres nevumnoſti, frezha bres konza, mladoſt bres ſtaroſti, sdravje bres bolesni, shivlenje bres ſmerti.* Tje gori, zhlovek! imaſh enkrat priti, sa to ſi ſtvarjen, sa to na ſvejtú shiviſh, to je tvoj zil, inu konz; al ſposnaſh is tiga tvojo vrednoſt, h' ktiri te je Bóg povsdignil? ſposnaſh breskonzhno miloſt boshjo, de te je h' toko imenitnimu zilú, inu konzu ſtvaril, bres vſiga tvojga saſlushenja, is ſamiga ſvojga breskonzhniga vſmilenja.

II.

De je timu tako, vémo, inu zhutimo ſami tako dobro, kaker vémo, inu zhutimo, de ſmo shivi, zhe naſ tudi poshelenje, nagnenje, inu nepokoj ſvejta enkolko móti, zhe bo tudi ſkus resvojsdano ſlobódo vera oſlablena, inu pamet oſleplena, vender to ſposnanje, de ſmo sa vezhno ſtvarjeni, v' naſ nigdar ne more popolnama saterto biti. Zhe je tudi kdo v' pregréhah, v' poſvetnimu veſelju, inu ſlaſtih do gerla sakopan, zhe je tudi v' vernih reſnizah neveden, zhuti vender v' ſvoji duſhi eno ſkrito mozh, ktira ga smiram vlezhe proti Bogú, inu proti vezhnimu, tako de ſe ſpolnio beſéde S. Aug. kir je rékel: *Sa ſe ſi naſ ſturil, o goſpód! inu nepokojno je naſhe ſerzé, dokler v' tebi ne pozhiva, naj nam da ſvejt veſelja, inu ſrezhe, kolkerhozhe, oſtane vender v' naſ smiram en notrejni nepokoj, ktir nam sadoſti saſtopit da, de le Bóg ſam, inu sunej njega nizh ne more naſitit zhloveſko ſerzé.* She vezh ko 6000 lejt ſe mujajo ludje na ſvejtu ſrezhni biti, vender ſhe nobenga ni blo, kir bi bil neſhel reſnizhno ſrezho, zhiſto veſelje, ktirga shele bi ble vſe popolnama ſpolnene, v' duſhi oſtane smiram nekiſhna prasnoſt, ktiro ne morejo ſpolnit, inu naſitit vſa zhaſt, vſe bogatie, vſe ſlaſti zeliga ſvejta, kir sadni konz, sa volo ktirga je zhlovek ſtvarjen, smiram manka, namrezh nebeſa, inu Bóg. Inu ta zil, inu konz ſe drugazhi ne sadobí, kaker ſkos ſkerb, inu trud, vſe mozhí trupla, inu duſhe morejo prot nebeſhkimu vishane biti, sa to pravi S Duh:

Ozhi modriga ſo v' ſredi glave, kaker deb' ótel rezhi, pravi Laktant. de zela modroſt kerſtianova v' timu obſtoji, de iſhe Bogá ſposnáti, Bogá zhaſtiti, vſe ſvoje dianje, inu nehanje na njega ravnáti, inu v' sadnizh njega sadobiti, inu vezhno vshivati. Avicena pravi, de kader zhebele sazhno v' panju ſvoje délo, napravio narpervizh hiſhzo na ſredi, sa ſtan, inu prebivalſhe mazhize, ſvoje kralize, ravno tako more tudi naſhe diánje, inu sadershánje biti, de v'naſhimu ſerzu napravimo na pervo prebivalſhe sa Bogá, ktir je naſh zil, inu konz, sa volo ktirga ſmo ſtvárjeni. To vſaki vé, to vſaki ſposna, inu vender kolko jih je, ktiri na ſvoj sadni zil inu konz, na nebeſa, inu na Bogá, malu kdej, al morbit nigdar ne miſljo, sa tega sadobiti nobene ſkerbí nimajo, nebó, inu Bóg bo na ſtrani puſhen, inu ſe ſkerbí li sa zhaſno, kratko posemelſko dobroto; kako greſhna ſlepóta je, zhaſno vezhnimu naprej poſtavit! sa ſvejt ſe trudi vſe, sa nebó ſe maloktir. Od kod vender to pride? ne bom sgreſhil, zhe rezhem, de ta ſlepóta pride ſamo od tod, kir to zhaſno, deſlih je ſlabo, kratko, neſtanovitno, nezhimerno, nam je vender prizheozhe pred ozhmi, to vezhno pa, deſlih je imenitno, ſtanovitno, dolgo, inu reſnizhno, je dalezh od naſ odlozheno, od naſ ne more videno biti; kar je bliso naſ, kar pred ozhmí imamo, to lahko vidimo, to lubimo, zhiſlamo, iſhemo; kar je dalezh od naſ, to ne vidimo, tudi ne zhiſlamo, li ne persadenemo, deb' sadobili; ravno tako ſe godí, kar sadene naſh sadni zil, inu konz, ſrezho, zhaſt, ſladnoſti,

kire

kire ſo nam pred ozhmí, jih posnamo, inu iſhemo, to vezhno naspruti, k'je dalezh od naſ, ne ſposnámo, inu ravno sa to malo obrajtamo, od tod pride, de zhlovek ſkus zhaſne rézhi oſleplen na vezhne, nebeſhke, ktire ſo njegov zil, inu konz, posabi, inu li sa zhaſne ſkerbí, kar bo vender zhes maló zhaſa mógel sapuſtiti. O Bóg ótel! deb' ſposnali to reſnizo, inu jo vezhkrat premiſlili, kolko majn ſkerbí, inu truda bi blo viditi per vernih sa zhaſno, kolko vezh sa vezhno, inu tako bi ne bil per tolkajn vernih sgublen njih zil, inu konz, namrezh nebeſa, inu Bóg.

III.

Tiſte ſtvári, k' ſo nam pred ozhmi, k' jih vidimo ſe nam velike sdé, tiſte pa, k' ſo dalezh, ſe nam mejhne sdé, deſlih ſo ſame na ſebi velike. Sdej pa miſlite ſi enga taiſtih neſrezhnih kriſtianov, ktiri ſo v' pregréhah bres pokóre vmerli, inu ſo vezhno saversheni, ter povejte, kako jim vender sdaj na miſel pride zhaſt, bogaſtvo, iménitnoſt, ſlaſti, inu vſe, kar ſo na ſvejtú vshivali, inu tolkajn obrajtali, nizh drugazhi, ko ena prasna mégla, ktiro je veter po nebú raspodil, pa povejte tudi, kako dolg jim bo pa zhaſ njih prekleſtva? kakor ena dolgaſt zhaſa, k' ſe mu tudi s' miſlami ne more na konz priti, ktir ſe smiram sazhenja, inu nigdar ne neha. Zhe kratka bolezhina glave, sobá, al drusiga vuda je tolkajn obzhutliva, zhe zhloveka ako dalj zhaſa terpí, popolnama smóti, kako bo ſhe li pogublénimu

ver-

verniku, ktir bo terpel bolezhine, inu martre vſe, kar ſi jih zhloveſka pamet ſmiſlit ſamore, inu to tolko zhaſa, de ga ſama vſigamogózhnoſt boshja ne more daliga ſtriti, namrezh tako dolgo, dokler Bóg oſtáne Bóg, to je zelo vezhnoſt. Kako je tedej mogózhe, de verni zhlovek ozheſh to neisrezheno neſrezho rajſhi ſkuſit, kakor jo od ſebe odverniti, keb' vender ſamogel s' majhinim, kratkim trudam ſadobiti vezhno ſrezho, tvoj ſadni zil, inu konz, namrezh nebeſa, inu Bogá? Med zhlovekam, inu med shvino je ta raslózhik, de shvina bo rejena li ſa prizheózhi zhaſ, zhlovek ſa prihodniga, inu vender kolko jih je, k' ſo shvini popolnama enaki, k' ſe li ſa zhaſno, ſa prizheózhe trudio, vezhno inu prihodno jim ni v' miſlih. *Pojdi, leni zhlovek!* opomina *S.* Duh ſkos modriga, *h' zhebeli, premiſhluj nje dela, inu vuzhi ſe od nje modroſt;* zhebela nima obenga, deb' jo h' délu pergajnal, vender déla zelo pomlad, zelo lejto sveſto, de ſi perpravi ſa simo potrebni shiveſh; zhe eni tako majhni, tako ſanizhlivi shvali, ni ſadoſti, deb' ſe li ſa prizheózhe preſkerbela, zhe tolkajn ſa prihodno ſkerbí: kako je vender to, de zhlovek ſgubí zel zajt ſvojga shivlenja v' ſkerbeh' v' nuji, inu v' trudú li ſa zhaſno, li ſa prizheózhe. Sa prihodno nasproti, kar v' vezhnoſti na njega zhaka, ne ſtri nobene previdnoſti? zhlovek, k' ima vender tolko ſvetnikov, ja ſamiga Jeſuſa ſa ſvoj isgled, zhlovek, k' bo vender h' timu tolkokrat opominan, zhlovek, k' je vender s' luzhio pameti, inu vere raſvetlen! kdor po lejtu déla, je moder, pravi S. Duh, kdor po

lej-

lejtu ſpí, bo po simi lakóto terpel, polejtni zhaſ je prizheózhi zajt naſhiga shivlenja, to je zajt déla, inu truda sa vezhno, zhlovek, ako prizheózhi zejt obernesh li sa zhaſno, li sa poſvetno, boſh ob zajtu ſvoje ſmerti s' zhaſnim vred tudi vezhno, s' ſvejtam tudi nébeſa sgubil. O nikar ſe ne sanaſhaj na ſpovd, na Ss. Sakramente v' ſmertni póſteli, ako sdej v' shivlenju ne poſhilaſh pred ſeboj dobre déla, inu saſlushenje, ſe bo snalo na sadne vender sa duſho, inu sa nébeſa terdo godíti, kir ta, k' je li ſamo proſt od gréha, ſhe nima gotovoſti vezhniga isvelizhanja, ako nima pokasati saſlushenje, inu dobre déla. Sa volo tiga ſpomni vezhkrat, o zhlovek! na potrebno miſel: sakaj ſim na ſvejtu? sakaj me je Bóg ſtvaril? kaj je moj sadni zil, inu konz? inu k' ti bo odgovórila pámet, inu véra, de ſtvarjen ſi ſamo sa to, deb' enkrat Bogá vezhno v' nébeſih vshival, boſh kmalo ſklenil, de potreba ſi je dáti vſo ſkerb, inu trud sa ta zil, inu konz doſezhi, boſh iskal vſe pomózhi, ktire ti h' timu pomagajo, inu ſkus ktire ſe sadni zil, inu konz, namrezh nébeſa, inu Bóg sadobi, kar bom pokasal v' drugimu délu.

I.

Perpomózhi, ſkus ktire ſe samore sadni zil, inu konz sadóbiti, kaj pa de jih je veliko, kakor na taiſti lojſtri ſtopín, ktire je ozhak Jakob do nébeſ doſézhi vidil. Med vſim tim govórim jeſt od ene ſame k' jo je Bóg ſam na snanje dal, druge ſe svedo per pogoſtnih ſpov-

dih. Ta, od ktire jeſt govórim, je, de toj sadni zil, inu konz, o zhlovek! vedno pred ozhmi imaſh, inu jo vezhkrat premiſliſh. Mi na ſvejtu *nimamo ſtanovitniga domvanja*, pravi S. Paul, *ampak li perhodno iſhemo*, S. Peter naſ li *popotne*, *inu ptuje* imenuje, sa to ſe moremo tudi ſamí sa take ſposnáti, inu kakor taki ſe sadershati. Popotnik gré, jésdi, ſe pela ſkus deshéle, v' ktirih ne miſli ſtanuvati, vidi lepe verte sraven zeſte, pa ne ſtopi is kojna, al is vosa, deb' po taiſtimu li enkrat ſemtertje ſhel, vidi lepe gradóve, inu pohiſhtva, pa mu ne pride na miſel, deb' v' taiſtih ótel goſtvati, vidi nive, inu travnike, pa ſe snobenim sa taiſte ne pravda, vidi vaſi, terge, inu mejſta, pa ſe mu ne ſajna, deb' taiſte na ſe perpravil, al sa volo tiga vojsko sazhel; vſe njegove miſli, inu zelo njegovo ſerzé, vſe njegove shéle ſo li per njegovimu domvanju, kamer hití. Ravno tako moreſh ti ſturiti, o zhlovek! kir ſi kriſtianſki popotnik, ako ſvoj zil, inu konz, h' ktirmu hitiſh, pred ozhmí imaſh, tvoje ſerzé ſe ne ſmej na nizh navésati, kar na ſvejtu vidiſh, ampak moreſh rezhí s' S. Pavl: *moje domvanje je v' nébeſih*. Inu zhe ne moreſh sa volo opravíl, inu dolshnoſti ſvojga ſtanú s' miſlami smiram v' nébeſih biti, ſe snaſh ſzer enkolko s' zhaſnimi rezhmí pezhati, pa li ob kratkim, li po potrebi. Ti moreſh biti enak tizham v' borſtih, ti imajo ſzer ſvoje laſtno domvanje na viſokih dreveſih, inu v' prasnimu sraku, pa ſe vender v' zhaſi na semlo doli ſpuſte, vender li ſamo takrat, kader morejo ſvoj shiveſh iskáti, de dva, tri serna, al zhervizhe poberó,

inu

inu po tim ſe ſpet bres odlaſhánja kviſhko povsdignejo. Ravno take ſo taiſte duſhe na ſvejtu, ktire to smiram pred ozhmí imajo, de ſo sa nébeſa ſtvarjene. Israelzi, k'ſo is Egipta ſushnoſti reſheni bli, ſo zelih 40 lejt po puſhavi potili, Bóg jim ni perpuſtil v'timu zhaſu ne hiſhe sidat, ne domvánje zimprat, ampak ſo nozhili v'ſhotorjih, ktiri ſo snali hitro poſtavleni, ino ſpet prozh ſpravleni biti; sakaj to? sa to, deb' ne posabili, de v'tih deshélah, ſkus ktire ſo ſhli, ne ſo domá, ampak li popotni; k'ſo priſhli na sadne v'deshélo Kanaam, jim je Bóg prezi sapovedal, de ſe imajo na enmu mejſtu ſtanovitne ſtriti, kir ta deshéla njim je bla sa domvánje oblublena. Kaj drusiga nam kashe 40 lejt dolga pót Israelzov, ko de sa ſpomin, de na ſvejtu ſmo popotni, de prot nebéſam pótvamo, moremo smiram pred ozhmi iméti, inu vezhkrat premiſlit, de ne ſmo h' drugimu zil, inu konzu ſtvárjeni, inu na ſvejt poſtavleni, ko sa to, de naſhe prihodno domvanje smiram pred ozhmí imámo, inu ſe sa taiſto tak' gorezhe trudimo, de po ſmerti bomo vredni taiſto vezhno v'laſt iméti. To je dobro ſposnal kronani prerok David, sa to je rékel: *Popotnik ſim, inu ptujiz pred tabo, o goſpód! kakor ſo bli moji ozhetje;* to je ſposnal S. Ap. Paul, sa to je piſal pervim kriſtianam: *O jeſt revni zhlovek! kdo me bo reſhil is jezhe mojga trupla;* ino na drugimu kraju je rékel: *ſe shelim lozhit, inu s' Jesuſam ſklénen biti.* Tako ſo délali vſi isvóleni boshji, dokler ſo na ſvejtu bli, ktiri ſo ſposnali, de na ſvejtu ſo li popotniki, sa to ſo vſe ſvoje miſli, inu shéle li

prot nébeſam ravnali, inu ſrezhno doſegli ſvoj sadni zil, inu konz, sa volo ktirga ſo ſtvarjeni bli.

II.

Tiga poſebni isgléd nam je dal S. Ignazi k' v' ſvojih slata vrednih bukvah, k' ſe iménujejo vade duhovne, je poſtávil sa pervi vuk vezhno isvelizhánje sadóbiti, pogoſtno premiſhluvanje zil, inu konza, sa volo ktirga je zhlovek ſtvárjen od Bogá: kdor kol je Ignazia iskal, ga je najdil vſelej v' timu premiſhluvanju samakneniga, poſebno po nózhi, k' je po semli vſe tiho, inu na nébi vſe jaſno blo, to je veſ gorel od shelé li ſkorej v' nebeſih biti, to mu je semla ſmerdela, dolg zhaſ mu je blo, k' mu ſhe ni blo dano od oblizhja do oblizhja vshivat ſvojga Bogá. O kriſtiani! kako ſe mi v' tej rezhí sadershimo? al gremo kdaj s' miſlami tje gori, kir bo naſhe vezhno prebivalſhe? al ſe ſpomnimo kdaj na zil, inu konz, sakaj ſmo na ſvejtu? o kako shaloſtno je, de tolko kriſtianov shivi v' eni tako globoki greſhni posablivósti, kakor deb' ne bli sa nébeſa, ampak li sa ſvejt ſtvarjeni, ſo v' ſerzu takó, kakor deb' na semli ne bli popotni, inu ptujzi, ampak deb' tukaj iméli vezhno oſtati. So na zhaſne rezhí tako navésani, kakor deb' li sa zhaſno, ne sa vezhno rojeni bli, kakor deb' jih po ſmerti nizh ne zhakalo, ne pokorílo, ne plazhilo, ſo enaki taiſtim, od ktirih piſhe David: *de samí per ſebi pravjo, nebo je sa goſpóda, semla pa je ludjka.* Kaj je krivo te ſols vredne posablivoſti

ſti na Bogá, na nebeſa, inu na vezhno? vsrok je ſam letá, kir ſedajni kriſtiani ſvoj sadni zil, inu konz pred ozhmí nimajo, kir malokdaj, al nigdar ne smiſlio, sakaj ſo ſtvarjeni, inu poſtavleni na ſvejt. Poſtavi ſi naprej, o zhlovek! keb' en kralevi prinz komaj lejta ſtar bil v' gojsd neſen, inu od vſih sapuſhen, zhes en zhaſ pa bi ga revni paſtirji naſhlí, domu v' ſlamnato kajsho neſli, kmetiſhko sredili, deſlih je otrók kraleve kriví, bi vender vſe kmetiſhko sadershánje na ſe vſel, na vſe kmetiſhko délo ſe navadil, keb' po tim ga kdo, k'je she odraſtil, ſpomnil, de je kralevi ſin, inu bi mu vſe dopovedal, kako ſe je v' mladoſti s' njim godilo, keb' sraven perſtavil, de zelo kraleſtvo, v' ktirmu ſe snajde, je njegovo, kralevi prinz bi sazhel kmalo drugazhi miſlit, bi ſe sazhel ſvojga kmetiſhkiga oblazhila ſramvati, bi ſvoje blatno délo popuſtil, bi ſi vſe persadel priti k' imenitnóſti ſvojga ſtanú. Mi vſi, isvóleni kriſtiani! ſmo taki kralevi otrózi, otrózi ne zhaſniga, posemelſkiga, ampak vezhniga, nebeſhkiga kraleſtva, mi ſmo od Bogá na kratik zajt na ſvejt, v' to ptujo revno puſhavo poſtavleni, deb' ſe ſkus vedno sdihvanje, ſkus gorezhe shéle po nebeſih enkrat naſhiga vezhniga domvanja deleshi ſtrili, imenitnoſt ſvojiga ſtanú ſmo danaſ ſposnáli, kir ſmo ſliſhali, sakaj ſmo na ſvejtu, dar S. Duha nam je naſho prihodno dédino pred ozhí poſtavil, po tej moremo vedno hrepenéti, te laj prozh, dalezh prozh od naſ ima biti ta greſhna ſlepóta, deb' posabili na ſvoj zil, inu konz, deb' ſe na ſvejt vesáli, ampak hítet moremo sdaj s' ſerzam prot

ne-

nébeſam, dokler nam bo dáno s' duſho, inu s' teleſam tje gori priti. K' bo tizh vjet, inu v' tizhnik ſapert, bo sveſto preskerblen s' jedjo, inu piazho, bo pred okno obéſhen, de ſvojmu goſpódu déla kratik zhaſ, al komaj tizh nebo sagleda, je nepokojin, k' ſe ne more prot nebu povsdignit, ne da miru, ſkázhe ſem, ter tje, iſhe, deb' mogel is jézhe vun priti, deſlih je s' vſim preſkerblen; kako bo tedaj mogla ena v' Bogá, v' nebo, inu v' vezhno salublena duſha pokojna biti, dokler ſe vidi saperto v' jézhi ſvojga trupla, dokler more od ſvojga zila, inu konza, sa ktirga je ſtvárjena, odlozhena biti, v' puſhavi tiga ſvejta shivit?

III.

Israelzi ne ſo hotli zelih 70 lejt, kar ſo v' babilonſki ſushnósti bli, od nobenga veſelja nizh veditи, njih lublena laſtna deshéla, is ktire ſo pregnani bli, jim je smiram pred ozhmí, inu v' miſlih bla, oní ſo milo toshili s' timi beſédami: *Tam per babilonſkih vodah ſmo ſedeli, inu jokali, k' ſmo na Sion miſlili, na verbe, ktire tam ſtoje, ſmo ſvoje zitre obeſili, sakaj tam ſo nam ti, ktiri ſo naſ vjete pelali, rekli, deb' pejli, inu ktiri ſo naſ tje perpelali, ſo diali, pojte nam veſelo ſionſko peſem, al mi ſmo jim odgóvorili, kako hozhmo pejti peſem goſpódovo v' ptuji deshéli?* o kriſtiani! kako lepo ſe srajma to na naſ, ako na naſh sadni zil, inu konz, na naſhe nébeſhko domvanje smiſlimo, kako moremo v' dolini ſols, v' deshéli krishov, inu nadlog pejti, inu veſeli biti?

ti? na deshélo vezhne ſlobofhine ne ſmemo, inu ne moremo posabit, na to moremo vedno miſlit, prot tej smiram hrepeneti, kir shéle naſhiga ſerzá ne morejo popred ſpolnene biti, dokler ſe tam gori snajdemo, dokler doſeshemo ſvoj sadni zil, inu konz, nébeſa, inu Bogá. Kdo bo to ſturil, kar prídigar govorí, miſli morbit eden, al drugi ſam per ſebi, smiram na nébeſa miſlit, zil, inu konz, sakaj ſim ſtvarjen smiram pred ozhmi iméti, ſvejt zhiſto na ſtran puſtiti, to mi ni mogózhe, k' moremo s' ſvejtam opravit iméti; hiſho, otróke, premoshenje, vſe sapuſtiti, v' puſhavo ſe podáti, inu tam v' vrednimu premiſhluvánju nébeſhkih rezhí od ſvejta posablen shivit, to ja vender Bóg od mene nozhe; ne, ne tako, lubi moji! na to ne gré moje govórjenje, to ni zil, inu konz moje pridige, to nezhem jes, to ne tirja Bóg: K' je Bóg zhloveka sa nébeſa ſtváril, hozhe ſzer, de sa té ſe more pred vſim drugim trudit, te ſerzhno sheleti, h'tim vſe ſvoje dianje visháti, pa sraven vender hozhe, de zhlovek imá ſveſto opravit dolshnoſti ſvojga ſtanú, ſkerbéti sa zhaſno, iméti opravit s' svejtam, da ga li to od Bogá nasaj ne dershí, de li vſe to k' ſvojmu sadnimu zilu, inu konzu ravná. Saſtopite to v' perglihi: vojſhak, k' ozhe terdno meſto vséti, inu nizh drusiga ne shelí, ko li ſkorej ga iméti v' ſvoji oblaſti, ni smiram v' boju sapopaden, jéj ob ſvojmu zajtu, pijé, ſpí, gre ſem, gre tje, ſe pogovárja, ſi ſtrí en kratik zhaſ, vender sraven tiga gredó vſe njegove miſli, inu dianje smiram na to, kako bi mogel grad vseti, zhe ſpí, jéj, al pijé, ſtrí sa to, de

ob-

obdershí mózh ſvojga teléſa, ſa bol junaſhko ſe vojskvati, zhe ſem, ter tje jesdari, ſtrí ſa to, de vſe na tánko ogléda, deb' mu bel ſrezhno od rók ſhlo, ako ſe s' drugimi pogovarja, ſtrí ſa to, de jim rasodéne, kaj miſli, de od njih ſvet dobi, kako bi bol modro ſturil, ker doſti glav vé vezh, kakor ena ſama; glejte, on ima opravit na vſe kráje, pa vender vſe njegova dianje, inu perve miſli gredó li na to, deb' mogel grad vdobiti. Ravno tako moreſh ſtriti, o zhlovek! ako ozheſh nebeſhki grad, ktir ſilo terpí vseti, ſkerbi li ſa ſvojo hiſho, ſa ſvoje domazhe, goſpódari li pametno, de ſam ſebe, inu ſvoje preshiviſh, imaj li opravit s' ſvejtam, kir dolshnoſt tvojga ſtanú to iméti hozhe, pa to te ne ſmé od Bogá nasaj dershati, to ti ne ſmé h' grehu perloshnoſt biti, to ne ſmej biti krivo, deb' ſerzé v' poſvetno sakópal, inu sraven posabil na tvoj sadni zil, inu konz, na nebéſa, inu na Bogá, na to moreſh vſe ſvoje déla, inu opravila vishati, ſkerbeti, delati, inu terpeti sa to, kir Bóg ozhe tako iméti, de ſkus kratko, zhaſno terplenje saſlushiſh vezhno plazhilo, tedej more jiti vſe is lubesni prot Bogú, vſe Bogú h' zhaſti, h' tvojmu duhovnimu pridu, inu h' pridu tvojga blishniga. Zhe tako ſtriſh, o zhlovek! tak' iſheſh pred vſim drugim ſvoj sadni zil, inu konz, inu vidiſh, de ni nemogózhe paboshno, inu sveto shivit; v' karkolſhni ſtan te je previdnoſt boshja poſtavila.

Mojſeſ en S. Opat, en ſam ſeboj ſilo ojſter puſhavnik je bil nékdaj proſhen od ſvojih duhovnih bratov, deb' jim dal taiſti nar bolſhi

navk,

navk, po ktirmu bi samogli hitro h' popolnomaſti priti; ponishni opat ſe je od sazhetka dolgo branil, kir pa bratje ne ſo nehali profit, je sazhel govóriti, inu jih vpraſháti: *Odgovórite mi, kaj je vaſh zil, inu konz*, inu k' ſo mu odgovórili, de shivé na ſvetju sa to, deb' enkrat vezhno shivlénje doſegli, jih je naprej praſhal, odgóvorite: *Kaj ſo ti pomózhki, jkos ktire ſe samore vezhno shivlénje doſezhi?* na to ſo vſi obmolzhali, inu ſi ni vupal nobeden beſéde odgovóriti, sakaj veſt jih je previshála, de doſihmal ne ſo nobenga, al zel malo ktir pomózhik k' isvelizhanju iſkali. Lubi moji! zhe je timu tako, kako potreben je bil danaſhni navk! odgovórite, kaj je vaſh zil, inu konz? v' pervimu délu ſte fliſhali, de je ſamo vezhno isvelizhanje; odgovórite, kako ſe samore ta zil, inu konz sadobiti? v' drugimu délu vam je rezheno blo, de ta pervi, inu nar bolſhi pomózhik je, pogoſtno premiſhluvanje zil, inu konza, sakaj je zhlovek ſtvarjen na ſvejt. Tak' ſtrite ſi k' pridu ta navk, kir vidite, de sadene vaſhe vezhno isvelizhanje. Morbit dosdej ne ſte nigdar, al li ſila malokdej miſlili ſami ſeboj: kdo me je vſtvaril? sakaj me je ſtvaril? sakaj shivim na ſvejtu? kdo je mojga shivlénja sazhétik, kdo konz? kaj ſim dosdaj sa Bogá ſturil? v' kakſhinih opravilah rinem naprej ſvoje dní, meſze, inu lejta? kakſhin bo konz mojga shivlénja? kaj po ſmerti na me zhaka? Tako morbit, pravim, ne ſte dosdaj nobenkrat ſami per ſebi miſlili, tak' ſtrite tako sa naprej, inu primite ſe pomózh, ſkus ktire ſe samore sadni zil, inu konz ſrezhno sadobiti. *Vezhni*

ozha nébeſhki! ſtvaril ſi naſ sa ſe, sa tvojo zheſt, deb naſ enkrat vezhno ſrezhne ſturil, inu ſam ſebe nam sa vezhno plazhilo dal, o daj nam shivit tako, de ta imenitni zil, inu konz, ktirga ſi per naſhimu ſtvárjenju imél, ne bomo nigdar ſpred ozhi sgubili, ampak na to ſe vezhkrat ſpomnili, inu ſkus dobrih dél polno shivlénje enkrat deleshni v' nébeſih tvoje zhaſti. Sin shiviga Bogá, Kriſtuſ Jesuſ! sa to ſi perſhel na ſvejt, terpél, vmerel ſi, kri ſi prelil, deb' naſ od prekleſtva reſhil, inu perpelal k' naſhimu zil, inu konzu, sa ktirga ſmo ſtvarjeni, o daj, de ſkus vrednoſt tvojga saſlushenja, terplenja, ſmerti, inu krivi deleshni bomo, de zil, inu konz, sakaj ſi sa naſ terpel, inu vmerel ne bo sgublen, ampak de pridemo po ſmerti ſrezhno v' tvoje kraleſtvu, ktiro ſi nam drago kupil. Dar S. Duh! ti ſe nigdar ne vtrudiſh buditi naſhe ſerzé, sdaj ſkus notrajnu opominvanje, sdaj ſkus vunajne navke, sdaj na druge naklóne, kar vſe ſtriſh ſamo sa to, deb' perſhli ſrezhno k' naſhimu zil, inu konzu, sa volo ktirga ſmo ſtvarjeni, o daj de bomo tvoje opominvánje vſelej bogali pomózhi k' isvelizhanju sveſto iſkáli, ſpokórno vmerli, inu po ſmerti ſhli is puſhave tiga ſvejta v' naſhe vezhno domvanje, vshivat naſh sadni zil, inu konz, tebe v' naturi ediniga, v' perſhonah trojniga Bogá, ozheta, ſina, inu S. Duha. Amen.

PRI-

PRIDIGA

Na II. Nedélo po Binkuſhtih.

Jes ſim poſèkan, kaker trava, inu moje ſerzè ſe je poſuſhilo, k' ſim posabil ſvoj kruh ieſti.
Psal. 101.

Prifhli ſmo v' taiſte ſpazhene zajte, od ktirih ſo nam naſhi ſpredniki she sdavnej prerokvali, inu naſ milvali, k' ſo previdili, v' kakſhinih ſmeſhnavah ſe bomo snajdli. Inu sa réſ, kar ſe dolgo govóri, ſe rado pergodí, ſposnat moremo, zhe hozhmo reſnizo govórit, de prerokvanje naſhih ſprednikov je she tak rekózh dopolnemo nad nami: véra ſe ozhe nékako podirat, nje ſonze ſvoje sharke ſkriva, nje ogin vezh negorí, ſvetlóba je merknila, nje gorezhoſt je vgaſnila; ſploh kerſhanſka lubesen ſe je v' laſtno ſpreminila, vſaki li to ſvoje iſhe, ne kar je boshjiga; poboshnoſt je preſhla, bogalubnoſt ni vezh zhiſlana, molitev je redka, inu ta ſlaba; navki po bukvah, inu povuſtih ſpazheni, sadershánje resvojsdano, vſe je smeſhano, duhovſhna savershena, zirkve sapuſhene, kar je boshjiga, inu ſvetiga, ſe hozhe satrejti. Meni ſe sdí, de ſliſhim nebeſhkiga ozheta, de ſe toshi zhes ſedajni ſvejt, kakor ſe je ob zhaſu Noéta toshil: de zela semla ſe je ſpazhila pred Bógam, inu je polna hudobie.

Inu

Inu per vſim timu ſhe vſelej ni konza, sakaj kader ſe eno sidanje sazhne podirat, ako ſe ſkerbu ne podpira, ſe do konza srushi, boshja lubesen per nektirih ſtarih je oſlabéla, per ſrednih je vgaſnila, per mladih ſe ſhe vshgala ni. Jes neiſhem druge prizhe, kakor vaſhe laſtne ozhí, glejte po ſvejtu okóli, inu boſte ſami ſposnáli, de sa réſ dobre duſhe v' naſhih zhaſih lahko na perſte ſhtejemo. Od kod ta nova podoba kerſhanſkiga sadershánja pride, nozhem praſhat, to vender vém, de tudi med lulko ſe pſheniza najde, de tudi v' ſredi babilonſhkiga napuha, nesmére, nespodobnoſti, inu malikvanja ſo ſhe nektiri v' ſlushbi, inu v' ſposnanju boshjimu, v' dershanju njegovih sapovdi nedolshni Israelzi. Al tudi leti she hozhejo pojemat, sdihujejo, inu tóshio s' kronanim prerokam: *Jes ſim poſekan, kakor trava, inu moje ſerze ſe je poſuſhilo*, deſlih ſi persadévamo virvati vſe, kar sapové mati katolſhka zirkov, deſlih dershimo sveſto duhovske, inu deshelſke sapovdi, vender ſhe nevémo, kako bi ſe mogli vezh terdno dershati; snotraj nezhutimo nobenga nagnenja h' dobrimu, li na hudo naſ vlezhe naſha ſpazhena natura, pozhutki ſe zhes naſ sdvigajo po nozhi, inu po dnevu, miru nigdar ni na duſhi, ſdaj ſe moremo zhes jeso vpirat, sdaj pred to, sdaj pred uno nevarno perloshnoſtjo beshat, sdaj zhes laſtno naturo ſe vojskváti, mnogitirim miſlam ſe branit, inu karkol pozhnemo, ſe vbranit nemoremo, oſlabimo, inu ſopet v' perve grehe neſrezhno pademo, tako sgubimo vſo ſlaſt, vſe veſelje, vſo ſerzhnoſt, h' bogabojezhimu shivlénju, menimo, de

ni

ni drugázhi, de ſmo od Bogá sapuſheni. Pozhaſi! Bóg nobenmu vezh ſkuſhnav nepoſhle, kakor tolko, kolker jih zhlovek s' njegóvo pomózhjo preneſti samore. Kaj je, de tóshite s' Davidam, de vaſhe ſerza ſo ſe poſuſhile? vsrok David da, kir pravi: *Satu, k' ſim posabil ſvoj kruh jeſti.* Vsdignite vaſhe ozhi, poglejte na altar, tu je taiſti mózhni kruh, ktir da mózh vaſhim ſlabim dúſham, tu je angelſki kruh, ſkus ktirga pomankánje ſo vaſhe duſhe v' ſkuſhnavah, inu v' nadlogah oſlabile. Puſtite tedej danaſhni dan, de vam ſkashem, de ktir hozhe prav kershanſko shivéti, ta more vezhkrat, inu po goſtim ſvójo duſho naſhpishat s' to angelſko jedio *S.* Reſhniga teleſa, to ſkashem v' pervimu délu; al sraven tiga je pa tudi zhes vſe potrebno, de ne ſamo vezhkrat, ampak tudi vſelej vredno h' ti boshji miſi perſtópi, od tiga v' drugimu délu. Poterpíte.

I.

Naſhe trupla ſvóje shivlénje s' hrano podpirajo, inu zhe jédi smanka, tak' truplo opéſha, to vſaki vé. H' teshkimu délu je mózhna jéd potrebna, de bo truplo per mózhi obdershano, to ſkuſio taiſti, ktiri s' terdimi shúli ſvoj kruh ſlushio, kakor telo, tako tudi duſha potrebuje ſvojo jéd, inu kader na tej je pomankánje, ſoſebno v' teshavah, v' velizih ſkuſhnavah, narvezh pa na timu teshkimu pótu prave bogabojezhnoſti, inu ſvetoſti, ako zol nevpade, more vender ſila mózhno oſlábeti. Inu od tod pride, de nektira ſzer h' Bogú nagnena duſha sdihu-

huje, inu tóshi, kir v' ſvojih teshavah pomózhi nima, v' pregajnanju, v' ſkuſknavah ſe vtrudi, inu v' tih vézhkrat sgubi ſvoje duhovno shivlénje, vſiga tiga ni drugi kriv, kakor k' je duſha lazhna, k' predolgo nedobi ſvojo duhovno hrano. Kjé pa duſha obilno hrano najde, treba ni praſháti? pole Kriſtuſ Jesuſ naſh isvelizhar je tolkajn ſkerbel sa naſhe duſhno shivlénje, de kir vezh ni mogel, je ſam ſebe nam sa pizho dal rekozh: *moje meſo je sa reſ jedílo, vsamite, inu jejte*, kakor deb' bil rékel: pole moj zhlovek! moje telo, moja krí je taiſta jéd, ktira shiví tojo duſho, n páſi ſe snjo, tak' boſh vézhno shivel: *Ker jes ſim kruh shivlénja.* Kakor pa nobena jéd telesu nerekne, ako ſe vezhkrat nevshie, kakor je vezhkrat treba k' miſi ſéſti, zhe hozhe telo na mózhi, inu kripkoſti gori jemáti, ravno tako, inu nizh drugazhi ſe godí s' naſhimi duſhami, de v' dobrimu, inu v' S. Shivlénju nemorejo gori jemati, ako po goſtim nebodo napaſene s' angelſkim kruham, sakaj kir ni saſtave, tam ni gotovoſti, kar ſe nepodpira, to dolgo neſtoji, kar mozhi nima, to nemore gori jemáti. Bogalubnoſt, ſvetoſt, inu duhovno shivlénje naſhe duſhe ſe vézhkrat v' veliki nevarnoſti snajde, majhin veter ene ſkuſhnave vſtane, hitro ſe srushi; ſlab potreſ pet pozhutkov ſe vsdigne, kmalo ſe podere; zhiſtoſt zhloveſkiga ſerzá na zelo tankimu konzu viſi, ena ſama iskra umasane miſli ſe sabliska, vezhkrat pogorí; nedolshnoſt je v' nevarnoſti; mózhno brambo potrebuje, ſvetoſt je teshka, hozhe terdno podporno.

II.

Nizh manj vender v' vſih tih velikih nevarnoſtih imámo terdno saſtávo, terdno brambo, mózhno podporno v' *S.* Reſnimu teléſu naſhiga isvelizharja Jesuſa Kriſtuſa, on ſam je taiſta zhiſtóſt, ktira pogaſi ta ſtrafni ogin naſhiga meſeniga poshelénja, on je taiſta nedolshnoſt, ktira preshene naſho pregrého, on je taiſta ſvetóſt, ktira vkroti naſhe pozhutke, ozhiſti naſhe ſpazheno shivlénje, naſ varje pred gréſhnimi navadámi, inu peklenſkimi ſkuſhnavami, ako li mi njega vezhkrat prejnemo pod naſho ſtreho, inu to ne bres nizh: sakaj vojske s' naſhimi ſovrashniki nam zelo po góſtim napadejo, tak' je potrebno, de ſe taiſtim po góſtim soperſtavimo, de naſhe duſhe po góſtim ſtim nebeſhkim kruham naſitimo, de neopéſhamo v' naſhi duhovni vojski. Tako ſo ſe sadershali pervi virniki od ſazhetka katolſhke zirkve, dokler kaj jih je ſtrilo ſvetnike, de ſkorej tolko je blo ſvetnikov, kolker vernikov? Kdo jih je v' kerſhanſki lubesni tako terdno ſkupaj svesah, de ſo bli vſi enih miſlih, enga ſerzá? kdo jih je tako mózhne ſturil, de premágali ſo ſmert, inu martre? *S.* Piſmo pové: *Oni ſo oſtali v' navkih tih Apoſtelnov, inu vshivanju kruha*, ſkus ktirga vſi Ss. Vuzheniki saſtopjo *S.* Obhailo. Al kaj je potreba iskáti prizhe per pervih kriſtianih: vuzhimo ſe od ſvetnikov, ktiri ſo posnejſhi shivéli, kaj ſo ti miſlili od pogoſtiga Obhaila; jeſt jih vam nebom naprej rajtal, k' ſte she vézhkrat ſliſhali, al brali od *S.* Aloisiuſa, od S. Paſkala, od *S.* Tereſie, od *S.* Katarine Se-

nen-

nenſke, ktiri ſo vſaki dan perſtópili h' angelſki misi. Ja tudi te puſtimo, inu poglejmo na taiſte duſhe, ktire shive v' naſhih ſpazhenih zhaſih, ſkus te ſe moremo previshat, de h' kerſhanſkimu shivlenju, je potrebno po goſtim h'angelſki misi perſtopit. Povejte, kriſtiani! kader vidite, de ſe kdo popolnáma h' Bogú oberne, inu pregréham ſlovo da, al ga nevidite vezhkrat pred altarjam S. Reſhno telo ponishno prejemat? sakaj to? praſhajte ga, on vam bo povedal, kolko ſadú ſadobi na duſhi, on vam bo povedal, de per vſakimu S. Obhajlu gorí njegóvo ſerzé s' novim ognjam, de sadobi mózh zhes videózhe, inu nevideózhe ſovrashnike, de ſkuſhnave, ako jih popolnáma nepogaſi, jih vſaj lahko premága. Povejte, ſte vidili kdaj enga sa reſ praviga kriſtiana, ktir bi ſe nebil po góſtim obhajal? Sakaj to? sato, kir ſtanovitna poboshnoſt bres tiga nemore obſtati. Molzhim od drusih nebeſhkih gnad, inu raſvetlénja, ktire li taiſti obzhutio, kriri po góſtim nahranio ſvoje duſhe s' tim shlahtnim angelſkim kruham.

III.

Od kod pride, de takſhni ſo vſmileni prot vbogim, gorezhi, inu polni vnétja sa boshjo zhaſt, zhiſti v' sadershánju, ſkerbni sa ſvoje isvelizhánje? od pogoſtiga S. Obhaila. Nasprot pa taiſti, ktirim je sadoſti, de li ob velikonózhi zerkveno sapovd ſpolnio, de li obdershe imé enga kriſtiana, od kod ſo ti, de v' ſredi kerſhanſtva shive neverno, po taiſti peklenski

be-

beſédi, ktira pravi: jej, pi, pleſhi, jegraj, kakor ſe ti ſlubi, po ſmerti tako ni nobenga veſela, od kod letó? od tod, k' ſe odtegnejo na dolgo zhaſa od te angelſke mise. Mladoſt je li v' norzhiah, naj bo prepovedano, al dopuſheno, ſredna ſtaroſt je v' ſlaſtih, v' pregréhah, v' terdovratni hudobii, ti ſtari, ktire je she gréh ſapuſtil, shive léno, inu toshlivo, od kod letó? od tod, kir njih duſha, inu ſerzé ſe je poſuſhilo, kir jim permanka angelſkiga kruha *S.* Obhaila. No, bo miſlil eden, al drugi, ſpet je vſtal gori en beſednik sa taiſte ſvete pete, ktire smiram zhepé pred ſpovdnizo, k' *S.* Obhailu po góſtim hodio, v' zirkvi duſho, domá pa truplo obilno maſté, v' zirkvi sdihujejo, domá pa vſe kote s' klepetanjam, inu godernánjam napolnio, po krishovi poti ſe plasio, domá ſe pa po temnih kotih ſpotikujejo, per maſhi ſolse tozhio, v' mraku, inu po nózhi pa po ulizah ſhvigajo, v' zirkvi roshnikranz, domá pa ſvojga blishniga obirajo, lep ſád! velik prid pogoſtiga Obhaila! Pozhaſi ſtako ſodbo! *nikar nejodite*, pravi *S.* Paul, sakaj v' ti ſodbi, s' ktiro druge ſodiſh, ſam ſebe pogublaſh. Jes take duſhe nobene neposnam, kakorſhno ſim sdaj popiſal. Nizh manj vender, keb' ſe taka sneſhla, prozh shnjo od altarja, prozh od angelſke mise, tak' beſédnik jes neſim, je nesagovárjam, ven shnjo is zirkve, prezh od delésha kerſhanskiga shiralſha, ta ſama ſebi jej vezhno pogubo; kader *S.* Obhailo pregréſhno prejme, tiſta ura, inu minuta naj bo neſrezhna, sakaj s' Skarjotam angelſki kruh grise, Jeſuſovo telo v' oſtudno mlako ſvojga nezhiſtiga ſerzá vershe, ſama zhes ſe

ſklene ſklép prekleſtva, ako ſe sgodaj nespokóri, naj ſe varje, de ſe nji, kakor Judaſhu drob is trupla neiſuje, de ſe duſha, inu truplo v' vezhni peklenski ogin nepogresne. Bo ſpet kdo rékel: ſhe ſo drugi kerſtiani, ktiri ſe po góſtim obhajajo, inu vender ſe nizh nepobolſhajo, neshive ſzer v' velikih pregréhah, vender ſo radi nejovolni, leni, godernjavásti. Od tih ne vi, ne jeſt nemoremo ſodit, ti ſe morejo ſpovdnikam zhes puſtiti; tolko vender rezhem, de takſhnim bi dobro blo, deb' vzhaſi nameſt praviga Obhaila per S. Maſhi s'duhovnim Obhailam sa dobro vséli, deb' ſe h' reſnizhnimu Obhailu bel perpravili, inu pobolshali ſvoje vſakdanje pomankanje. Vender sa te tudi ſtojim is trieh rezhí: 1) Je réſ, de ktir s' majhnim pomankanjam k' *S.* Obhailu perſtópi, neprejme Bogá nevredno, sadobi *S*akramentno gnado, deſlih obilnoſt nebéſhkih darov nesadobi, kakor ti nedolshni: 2) Lih ti, keb' ſe po góſtim neobhajali, bi morbit ſzhaſama ſhe hudobniſhi bli: 3) Dokler ſe kdo po enmu S. Dianju podvisa, od tiga je ſhe vpanje pobolshanja; sraven tiga ſpovdnik taziga vender s' eno, al drugo oſtrogo sbode, vſaj tolko, de nesaspi na póti proti vezhnoſti. Al kdo bo sbodel taiſtiga, ktir li enkrat v' lejtu, al zel po redkim k' ſpovdi, inu k' Obhailu pride? véſt saspi, gorézhoſt vgaſne, pámet oſlepí, pozhutki raſajajo, poshelénje raſte, pomózhi ni nobene, kaj pride ſtiga? to, de ſe greha navadio; ga pio, kakor vodo, inu kader she globoko sagasio, jih ena teshava sa to drugo prehája, is ene plati ſramóshlivoſt, is druge ſhtivilo, inu oſtudnoſt

pre-

pregréh, is tretje obvupanje. Kdo je kriv tiga? samuda, odlashánje *S. Spovdi*, inu Obhaila. Vi tedej, ktiri ſte na potu popolnomaſti, ako vaſ lih ſkuſhnave motio, pozhutki k' grehu vlezhejo, nikar ſe nevſtraſhite, S. Ambros naj vam bo isgled, k' je rékel ſam od ſebe: k' ſim smiram bolen, to je, *k' smiram v' majhne pomankanja padam, morem po góſtim iskáti sdravilo per Ss. Sakramentu, de neoſlabim, de nevmerje moja dujha.* Vender pa, ktir hozhe v' Bogú, inu v' svetuſti gori jemáti, treba je, de h' angelſki misi ne li ſamo vezhkrat, ampak tudi vſélej vredno perſtopa, kolkor ſe zhlovek samore vreden ſtriti, kar vam bom rasloshil v' drugimu delu.

I.

Kdor hozhe vredno k' *S.* Obhailu perſtopit, tiga more véſt previshat, de je bres ſmertniga gréha, de je v' perjasnoſti ſvojga Bogá, de ni kriv zhes sapovdi boshje, ne zhes sapovdi zirkvene; ker bres dershanja boshjih, inu zerkvenih sapovdi ni vredniga Obhaila. Porezhete, to shé vémo, lahko je govórit; al dershat je teshko; to tudi jeſt sposnam, ker butara tih póſtov teshí tako vaſ, kakor mene; pa vender od kod to pride, de k' ſmo vſi pod eno poſtavo, inu vender nebodo od vſih enako sapovdi dershane? vére manka, upanje je preſhlo, lubesen je vgaſnila; te tri zhednoſti ſo taiſti ſtebri, na ktirih ſtoji zela ſvetoſt kerſhanskiga shivlenja, to ſo taiſte tri zhednoſti, ktire naſ tudi k' vſakdajnimu Obhailu samorejo

vredne ſtriti, ktiri je s' timi oblezhen, ta bres ſtrahu perſtópi h' taiſti kralevi misi, per ktiri ſe nam da jeſti nedolshno sa naſ na krishu darvano jagne Jesuſ, ſin nebeſhkiga ozheta; to ſo taiſte zhednoſti, is ktirih svirajo vſe druge, ktire samorejo zhloveka k' S. Obhailu vredniga ſtriti. Bo morbit miſlil eden, al drugi, hvala Bogú! tri boshje zhednoſti shé snam, jes jih vezhkrat obudim ravno takó, kakor jih pridigar moli. Premalo je to, moj zhlovek! sabſtojn ſe jesik obrazha, ako ti v' dianju neſkasheſh, kar s' vſtmi govoriſh, bres dianja, bres dobrih del je mertva vera, vera shivi li takrat, kader ſe v' dianju ſkashe: poſtavim imaſh ſkuſhnavo na tihim, to, al uno ſtriti, kar je pregreſhno, zhe virjeſh, de Bóg vſe vidi, ktir bo od tebe tanko rajtengo tirjal, inu gréſhne déla, vezhno tépel, inu to vender ſtriſh, tak' vére nimaſh, sakaj kako bi blo mogózhe v' gréh pervolit, keb' ſi poſtavil naprej prizhnoſt boshjo, peklensko jamo, terplenje tih pogublenih, ſmrad peklenskiga shvepla. Miſli, o zhlovek! de povſod, v' vſakimu ſkritimu kotu, tudi v' góſti ponózhni támi, per vſakimu délu tri prizhe imáſh, Bogá ſvojga vſigavideózhiga ſodnika, angela ſvojga varha, inu hudizha ſvojga ſovrashnika, eden te bo ſodil, ta drugi te bo toshil, ta tretj te bo martral, kakó moreſh v' gréh pervolit, zhe to virjesh? kakó moreſh v' gréh pervolit, ako virjesh, de ſkus vſaki ſmertni greh ſe na en tenek laſ obeſiſh, ſe ta vterga, tak' pogublen ſi na vezhno; ti virjesh, de Bóg pod podóbo kruha je na altarju, taiſti Bóg, ktir is nizh te je ſtváril, s' ſvo-

jo

jo kervio odreſhil, inu is obilnóſti ſvoje neisrezhene lubesni ſe ſam ſebe sa jéd da, kako je vender po tim mogózhe, de ti s' nezhimarnim sadershánjam v' zirkev perſhumiſh, ſvoje ozhi s' rasvojsdanim poglédam paſeſh, govoriſh, druge motiſh, v' pregréſhnih miſlah ſe sadershiſh? kir vſe leto Bóg vidi, al ſe boſh mogel na dan ſodbe pred njim isgovórit? poglej, de ne shiva, ampak mertva je tvoja véra, kakor ſim ti na S. Teleſa dan obilno ſkasal.

II.

Praviſh na dalaj, moj zhlovek! de v' Bogá terdno vupaſh, gré pa is praviga dna tvoje vpanje? ti ſzer vpaſh od nesmerjene milósti boshje sraven drusih nebéſhkih gnad odpuſhanje tvojih gréhov, kir véſh, de miloſt boshja ſeshe zhes vſe tvoje pregréhe, kir je vézhi, kakor zeliga ſvejta hudobie; prav ſtriſh, moj gréſhnik! sakaj to je reſnizhno, al sakaj vupaſh, de ti bodo gréhi odpuſheni? morbit sa to k' ſi per ſpovdi bil? inu od ſpovdnika odveso sadobil? o revesh! vari, de neboſh golſan, nizh ti ne pomaga krish ſpovdnikov, ako ti zhes tvoje gréſhne navade krisha neſtriſh, ako gréham ſlovo nedaſh; naj ſpovdnik, krishe déla, kakor hozhe, ti vender pred Bógam odvesan neſi ako nesapuſtiſh greh, inu gréſhno navado, nameſt deb' od ſpovedanih gréhov odvesan bil, ſkus boshji róp, ſkus nevredno prejete Sakramente s' novimi ranami obloshiſh ſvojo duſho, ti na takó visho to vupaſh, kar Bóg ſtriti nemore, kir mogózhe ni, deb' Bóg tebi odpuſtil,

ako

ako ti greh nesapuſtiſh. Boſte rékli: ſlaboſt zhloveska je velika, vezhkrat terdno oblubimo, pa vender li pademo; de ſlaboſt zhloveska je velika, to jes tudi ſposnam, al sraven tudi vém, de kaj drusiga je ſlaboſt, kaj drusiga je naváda; ako ti po ſlaboſti padeſh, savupaj na Bogá, on bo tebi ſkus pokóro in ſpovd greh odpuſtil, ako is navade gréſhiſh, gorje tebi. De boſh pa reslózhil, kdaj gréſhiſh po ſlabósti, al is navade, poſluſhaj: taiſti gréſhi po ſlabósti, ktir, potle k' je she v' reſnizi oblubil greh sapuſtiti, ſe vſakę perloshnoſti várje, sapuſti hiſhe, snanie tovarſhie, dershi sveſto vſe od ſpovdnika prepiſane pomózhi, Bogá po góſtim na pomózh klizhe, zhe vender sraven vſiga tiga pade, naj saupa na miloſt boshjo, timu bodo gréhi odpuſheni, inu ako nekir odveso nedobí, naj pride kmeni, jes ga bom bres vſiga pomiſlíka odvesal, inu k' *S.* Obhailu poſlal. Is navade pa gréſhi taiſti, ktir od ſpovdi do ſpovdi je smiram ta ſtari, kakerſhen lani, takshen lejtas, naj ga ſpovdnik opómina, ſvari, proſi, inu previsha, kakor hózhe, ſe vender nepobolſha, naj obéta pobolshánje, kolker more, je vender smiram ta ſtari lakomnik, ſtari ſovrashnik, ſtari pianz, ſtari nezhiſtnik, je smirám lih v' lashih, v' nejovoli, v' opravlanju, v' krivih ſodbah, inu tako naprej. Takſhni sabſtojn vupajo, njih vupanje ne bo osdravilo; takſhne jes h' Obhailu nevábim, ja jih neperpuſtim, dokler ni pobolshanje v' dianju.

III.

Sadnizh govórit kaj majhniga od lubesni, nevém nizh bolshiga ſtriti, kakor de vam pokashem neprezenjeno, neisvezheno, nigdar sapopopadeno lubesen, ktira shé zhes tavshent, inu oſemſto lejt s'neismérno vrozhino gori v' *S. Sakramentu*, od kod to pride, de naſhe ſerza, ktire ta angelſki kruh tolkokrat vshivajo od njegóviga ogna ſe nevshgejo, inu nesgore do pepéla? on je ſin taiſtiga ozheta, ktir naſ je tolkajn lubil, de sa volo naſ tudi njemu ni saneſel, on naſ je od sazhetka lubil, inu naſ hózhe notri do konza lubit, on posna ſerza vſih naſ, kolko jih ſhteje, ktiri bi ga nasprot po vrednoſti lubili? keb' ſe nam to ſhtivilo povedalo, ſtrah bi naſ obshel, de taka lubesen bo vender takó malo lublena, ſeshi vſaki v' ſvoje ſerzé, inu bo ſposnal, kaj, kako, inu kolko lubi, boſh ſposnal, o zhlovek! de nameſt deb' ogin tvojga ſerza ſe povsdignil na kviſhko, ſvoj plemen li pod ſe mezhe; al te neobjide ſramóta, de tvoje ſerzé naveſiſh na en koſ ſmerdliviga meſá, de lubiſh eno peſt blata, en prah, inu ismiſli puſtiſh taiſtiga, ktirga vſi angeli, inu arhangeli, kerubini, inu ſerafini v' lubesni samakneni bres konza lubio? ktir ſam je lubesen? inu kako lubiſh to poſvetno, inu zhaſno? takó de ſi perpravlen boshje, inu zerkvene ſapovdi popred prelomit, kakor to sgubit, kar boſh ſkorej sgubil; takó, de ſam ſebe nevarjeſh, ampak vezhkrat ſvoje sdravje, ſrezho, poſhtenje, ja zel shivlenje v' nevarnoſt poſtaviſh? gerdóta, inu ſramóta! keb' tudi ne

blo

blo nobene vére, nobene vézhnoſti, nobenga plazhila, inu nobene ſhibe, tak'she ſama luzh pámeti bi te mogla previshat, de ſkus takó lubesen ſe prenisko ſpuſtiſh, inu neumni shvini ſe perlihash. Al je mogózhe, moj zhlovek! deb' te ſerzé ne bolelo, k'te veſt preprizha, kako malo lubesni imaſh prot ſvojmu oderſheniku, ktir je vender tebe vezh, kakor ſam ſebe lubil? al je mogózhe, deb'neshalval, k' vidiſh, kako nehvaleshno je shalen od neſrezhnih ótrok tiga ſvetá, ktiri mu neskashejo nobene zháſti, nobene hvaleshnoſti, nobenga ſpoſhtvanja, ga puſté zele ure v'altarju ſtati, bres njega obiskáti, deb'pred njega na kolena padli, ga mólili, zhaſtili mu ſvojo lubesen ſkasali. O nedelajte vſaj vi takó, ktire ſvejt ſhe ni popolnama oflepil, popravite vſaj vi to nezhaſt, ktira ſe Jesuſu godi od tih, ktiri ga nesposnajo, molite zhaſtite ga vſaj vi, k' virjete, de tukaj v' *S.* Sakramentu je vaſh ſtvárnik, vaſh oderſhénik, vaſh svelizhar, vaſh prihodni ſodnik, vaſh Jesuſ, vaſh Bóg, vaſhe vſe.

Povedal ſim vam danaſ, kaj je potrebno sa sadobiti pravo kerſhansko popolnomaſt, ſvetoſt, inu bogabojezhoſt, vojskujte ſe, branite ſe, nikar ſe nedajte premagat od ſvejta, meſá, al hudizha, inu de na póti proti ſvetoſti neboſte oflabeli, pertezite po góſtim h' ti angelſki misi, ſkus ta nebéſhki kruh boſte poterjeni v' vaſhimu dobro naprejvsetju, boſte sadóbili mózh vaſhim ſovrashnikam ſuperſtati; ja kakor govorí *S.* Kriſoſtom: *Boſte ſtraſhni kakor levi zeli peklenski vojski.* S' tim nebéſhkim kruham ſe

bo

bo vshgala taiſta shiva visa, k' ſposnánju boshje ſvetóſti, ktira pravo andóht vname: ſkus ta nebéſhki kruh bo poterjeno naſhe saupanje sadobiti gotóvo pomózh v' vſih ſkuſhnávah, inu sopernóſtih na póti prot ſvetóſti; vshgala ſe bo v' naſ taiſta gorezha lubesen, ſkus ktiro bo Bóg v' naſ, inu mi v' Bogú. Kar de sadóbimo od naſhiga Jesuſa, obernimo ſe knemu, inu rezimo: *Mólimo tebe pod podóbo kruha v' S. Sakramentu ſkriti odréſhenik, inu te ſposnámo sa naſhiga Bogá, inu ozheta, vsami gori naſho danaſhno ſlushbo, ktiro ſmo ti ſkasali, k' ſmo te ſpremili s' zhaſtjo kakor hlapzi ſvojga goſpóda; sviſhaj, lubi Jesuſ naſhe shéle, tebe po góſtim prejéti, pa tudi daj, de te bomo vſelej vredno prejéli, s' zhiſtim ſerzam, s' shivo véro, s' terdnim saupanjam, s' gorezho lubesnio, s' ſerznim ſtrenjam, s' globóko ponishnóſtio, de te nebomo nigdar h' naſhimu pogublénju nevredno, ampak h' naſhimu isvelizhanju vſelej vredno vshivári, sdaj na popotvánju naſhiga zhaſniga shivlenja, ſlaſti pa takrat, k' te bomo sadnizh prejéli sa popótnizo v' dolgo vezhnoſt; daj, o Jesuſ! de takrat ſteboj ſkleneni pridemo v' tvoje kraleſtvo, kir te ne bomo vezh, kakor tukaj v' podóbi kruha ſkritiga zhaſtili, inu móli.i, ampak kakor ſi ſam na ſébi od oblizhja glédali, lubili, inu vshivali na vſe vezhne zhaſe. Amen.*

PRI-

PRIDIGA

Na III. Nedélo po Binkuſhtih.

Takó bo veſélje v' nebéſih nad enim gréſhnikam, ktir pokóro ſtri. Luk. 15.

Veliko, ja bres konza veliko more biti veſélje v' nebéſih, kader na semli en reven gréſhnik ſe preóberne h' pokóri; kdo je med vâmi, pravi Jesuſ v' danaſhnimu S. Evang. de imá ſto ovzhiz, zhe li eno sgubí, al jih ne sapuſti devet, inu devetdeſet v' puſhavi, inu gré sa sgubleno, dokler jo najde? inu k' jo najde, jo s' veſéljam na ramo sadéne, k' jo h' zhedi perneſe, poklizhe ſvoje perjatle, inu ſoſéde, inu rezhe: veſélite ſe ſmano, najdil ſim mojo ovzo, ktira je sgublena bla; *Ravno takó*, ſkléne Jesuſ, *bo veſélje v' nebéſih nad gréſhnikam, ktir pokóro ſtri.* Kdo bi verjel tim beſédam, keb' jih ne bil Jesuſ, modroſt nebéſhkiga ózheta ſam govóril, inu S. Evangeliſt v' povéſtih shivlenja Jesuſoviga sapiſane puſtil? keb' ravno sdaj to uro, kir s' vami govórim, ſerzé enga revniga gréſhnika, al ſkus premiſhluvánje boshjiga vſmiljénja ſpodbódeno, al od ſtrahu pred ſmertjo, inu pred ſodbo vſtraſheno sazhélo ſvoje pregréhe ſovrashit, inu s' grenkimi ſolsami milo objokváti. Glejte, ſolse is ozhí, sdihvánje is

ſer-

ſerzá bi ſe prot nebéſam povsdignilo, bi blo Angelam naprej poſtávleno, inu kaj bi ſe sgodilo? na enkrat bi blo reſveſeleno zelo nebó, sakaj *S.* Aug pravi: *Kader gréſhnik na semli zhes greh joka, inu shaluje, takrat v' nebéſih Angeli prasnik vſiga veſélja imajo;* dan ſpreóbernenja enga gréſhnika je Angelam ſvatovſki dan. Vender nebó ni takó gladovno, deb' od tiga veſélja tudi sémli kej ne pervoſhilo, tudi ta je tiga veſélja deleshen, ktir ga nebéſam ſtrí, namrezh gréſhnik, k' ſe ſpreóberne h' pokóri, tudi njegóvo ſerzé ſe potopí v' morje ſladkiga veſélja, ktiro ſe li obzhutit da, al sgovóriti ſe ne more. Drugi pridigarji ſe bodo danaſ morbit s' ſvojim miſlami v' nebéſa povsdignili, inu raslágali veſélje, ktiro Angeli imajo nad pokóro gréſhnikovo, al jes oſtánem na semli, inu bom raslágal ſamo to veſélje, ktiro gréſhnik v' ſerzu obzhuti, kader ſkus boshjo miloſt sbuden greh ſposná, ſerzhno obsháluje, ſe ga ponishno ſpové, ga v' reſnizi ſovrashi, terdno ſkléne, ga sa vſélej sapuſtiti, naprejvſetje dershí, inu ſe is zeliga ſerzá oberne h' pravi pokóri. O gréſhnik! ktir od hudobie oſlepen ſe hvaliſh, de ſi ſrezhen, inu veſél, kader ſe paſeſh v' gréſhnik ſlaſtih, k' ſpolniſh shéle ſpazhene natúre, k' daſh voljo ravojsdanim pozhutkam, inu porednimu nagnenju, ne verjami, de ſi v' reſnizi ſrezhen, inu veſél, kako moreſh veſél biti, kir noſiſh vſvoji duſhi zhervá, ktir te bres nehanja gloje, inu martra? v' reſnizi ſrezhen, inu veſél je ſamo letá, ktir greh sapuſtí, inu ſe k' pokóri oberne. To je veſélje, ktiro premága vſe, kar ſvejt veſéliga imá.

ima. Zhes to govóriti rasdelim pridigo takó: veſélje neisgruntano je sa gréſhnika na dan njegóviga ſpreóbernenja, to pokáshe pervi dél; ſtudenz, is ktirga to veſélje svira, bomo v' drugimu délu vidili. Preden sazhnem, poterpíte.

I.

Vuzheniki ſtre raslozhnik med dvojnim veſéljam, eno imenujejo prizheózhe, drugo prihodno, eno je na tim ſvejtu, drugo bo v' vezhnoſti, eno li en zajt terpí, drugo bo vſélej, eno vshivájo isvoleni v' nebéſih, drugo ſpokórni gréſhniki na semli, inu ſzer prez od sazhetka ſvojga ſpreóbernenja. Nigdar nobeden ni na ſvejtu vezhiga veſélja imél, kakor Noé takrat, k' ſo vode ſpet vpadle, ktire ſo ſto, inu petdeſet dní ſtale zhes zelo semlo, inu konzhale vſe kar je shiviga blo, svunaj oſem duſh; kako teshko je zhakal na ta veſéli dan, al bo vender ſkorej konz potópa, je toshil v' S. nepoterposhlivoſti? al bo vender zelo zhloveſtvo konz vselo? al ſe ſerdito nebo ne bode potoláshilo? al ſe ſonze zhes semlo ne bo vezh naſmejalo? sdaj je odperl oknize v' barki, inu je ſkerbno vun glédal, al je vender shé vidit kej en verh hriba, al ne, sdaj je golóba vun ſpuſtil, deb' vidil, al ſe ima kej doli vſéſti, al ne, sdaj obernil ozhí prot nebéſam, inu je proſil Bogá, deb' ſe potoláshil v' ſvoji jési, inu ſe vſmilil zhes ſvejt, Na sadne sazhuti, de vodé sazhno vpadati, golób mu perneſe v' barko seleno vejzo, Bóg mu sapové is barke vun ſtópit, ſe nima báti, kir zela semla je shé ſuha,

ha, poſtávi na nebo snamine, namrezh mavrizo, s' perſego, de ſvejt s' ſploh potópam ne bo nigdar vezh obiſkal. Nigdar nobeden na ſvejtu, pravim, ni vezhiga veſélja imél, kakor Noé takrat, k' je povodenj nehála. Vender, deſlih je timu reſ takó, najdem vender na ſvejtu ſhe vezhi veſélje v' naſhih dnevih, namrezh veſélje taiſto, ktiro zhuti reven gréſhnik, kader ſe ſpokori, k' vidi, de Bóg ſe so ſvojo gnado ſpet k' njemu blisha, ktir je popred ſkus greh dalezh od njega lozhen bil, k' vidi, de valovi njegoviga hudiga nagnenja, vétrovi njegoviga gréſhniga poshelénja, povodenj njegovih resvojsdanih pozhutkov ſe ſazhne vlegat; mirno biti, ktiro ſe je popred sapovdam boshjim smiram naspróti ſtavilo, k' vidi, de pezhenje veſti, inu nepokoj ſerzá je sginil, mu vezh ſtrahu, inu britkoſti ne déla; k' vidi, de njegova véſt imá v' ſebi, kakor golób Noétov, seleno vejzo, sa veſélo snamine, de Bóg je potoláshen, de nebo mu je perjasno, de gréh mu je odpuſhen, de v' gnado je gori vset. O veſélje sa spokorjeniga gréſhnika! kdo ga bo sgovóril? Tak poje veſélo v' ſvojmu ſerzu, kakor je prepeval David takrat, k' je odpuſhenje ſvojih gréhov dobil, sa to je rékel: *Keb' Bóg s' mano ne bil, k' ſo ſe ludje zhes me vsdigvali, bi me bli morbit shiviga posherli, k' je njih togota zhes me ſhumela, bi me ble morbit vodé snale potopiti, al moja duſha je ſrezhno zhes vodo preplavala, naj bo tedej hvalen goſpód, k' me ni dal v' roke mojim ſovrashnikam, moja duſha je, kakor tizh is mreshe reſhena, sadriga je raſtergana, inu jes ſim reſhen.*

Shen. Kakor je takrat govóril David, kir od veſélja ſe ni svedil, k' mu je osnanil boshji prerók, de greh mu je odpuſhen, ravno takó bi govóril gréſhnik, keb' snal ſvoje notrejno veſélje s' beſédami na snanje dáti, kader od ſpovdnize gré, kir vidi reſveſelen od boshjga nameſtnika, de greh mu je odpuſhen, vezhni dolg mu je sbriſan, ſovrashtvo med njim, inu med Bógam je prevsdigneno, s' gnado boshjo je olepſhan, sgubleno pravizo do kraleſtva boshjiga je ſpet nasaj sadobil, Angeli, isvóleni, inu zelo nebo ſe nad njim veſéli. Kriſtiani! al je mogózhe to veſélje dopovedat? sgovórit ſe ne more, zhutit ſe dá.

II.

Kako veliko veſélje je imél ozha nad ſpreóbernenjam ſvojga sgubleniga ſinu, vémo is *S.* Evang. bersh, bersh pernesite belo oblazhilo, je vpil ſvojim ſlushabnikam, oblezite ga, dajte mu perſtan na róke, zhevle na noge, sakolite pitano téle, jejmo, inu veſélimo ſe, sakaj? kaj je vsrók te goſtárie, tiga veliziga veſélja? ozha ſam pové: *Kir*, pravi, *ta moj ſin, k' je bil mertev, je oshivel, je bil sgubljen, je ſpet najden.* Zhe ſpreóbernenje sgubleniga ſinu je ſerzu njegoviga ozhéta tolkajn veſélja ſtrilo, zhe ſo ſe veſélili zhes to domazhi, ſoſedje, inu vſi perjátli, kakſhino veſélje je moglo ſhe le v' ſerzu sgubleniga ſina biti, kir on je drugim vſe to veſélje ſturil? keb' ſe bil od veſélja svedil, pravi S. Aug. bi bil dopóvedal, kako bres perglihe bol ſrezhen je sdaj, k' ſe je k' ozhe-

tu

tu nasaj povernil, kakor je bil takrat, k' je od njega delesh prejemál, v' dalno deshélo ſe podal, v' poſvetnih ſlaſtih vſe sapravil. Napolnite ſtudenze sa novizh ſpokórjeno, lubleno dúſho, sapové Bóg ſvojim Angelam, obilvajte njé raſt, deshevne kaple jo imájo ohladit, de bo pognala odraſtelke obilnih zhednoſti, inu dobrih dél. To shlahtnu séliſhe je novo ſpreóbernena duſha, poſajena v' paradish boshje gnade, ta, k' sa njo ſkerbí, je Bóg ſam, deshevne kaple ſo notraini tolashki, ena pokuſhna taiſtiga veſélja, ktirga isvóleni v' nebéſih vshívajo. Ni, *ni vezhiga veſélja na semli*, pravi S. Aug. *kakor je veſélje taiſtiga ſerzá, ktiro ſamiga Bogá lubi.* Inu ravno to veſélje sazhne pokuſhat gréſhnik taiſti dan, k' greh sapuſti, inu ſe oberne h' pokóri; to je taiſti dan, ktirga imenuje ſam Bóg v' *S.* Piſmu, ta perviga, nar veſéliſhiga, nar ſrezhniſhiga, en prasnik zhes vſe druge prasnike. Per kriſtianiskimu shivlénju ſo ſzer vſi dnevi veſéli, vender narvezhi veſélje da ta pervi dan, kader je mamrezh zhlovek pravimu shivlénju sazhetik ſturil, inu ſe popolnama sa vſelej s' Bógam sarózhil, inu ſklénil; polje, dreveſa, roshe ſzer naſhim ozhém vézhkrat veſélje ſtré, polejti, inu jeſen, vender nar vezh naſ reſveſélí ſpomlad, k' sazhno pogajnáti, k' njih zvetje pervizh saglédamo; ravno tako med vſim dnévi, kar jih zhlovek oprávi v' boshji ſlushbi, je nar veſéliſhi ta pervi dan, kader namrezh zhlovek gréhu ſlovo da, veſt ozhiſti, inu oblubo ſtri, Bogú vſéleſ sveſto ſlushíti. To notrajno veſelje, ta ſladki obzhut ſerzá, inu veſtí puſtí Bóg zhutit tudi

nar

nar oſtudniſhi gréſhnike na dan njih ſpreóbernenja, takó, de nar bolſhi, nar ſvetejſhi duſhe, keb' to veſélje obzhutile, bi mogle gréſhnikam nevoſhlive biti, kar ſe nad pergodbo sgubleniga ſina ozhitno ſposna; k' je ozhetova hiſha sa volo njegoviga ſpreóbernenja vſa v' veſélju bla, pride njegov ſtarji brat is polja ſliſhi godze, inu piskavze, poklizhe enga hlapza, praſha, kaj to poméni, inu k' mu je povedano blo, de njegov sapravlivi, sgubleni brat je nasaj priſhel, inu sa to ſe vſe veſéli, ſe je siésal, ni hotel v' hiſho ſtopit, ampak je toshil, jes, deslih ſim bil mojmu ozhetu vſelej sveſt, ne ſim nigdar takó véſelje saſlushil, brat pa, kir ſhe li po tim, k' je shé vſe ſvoje premoshenje sapravil, je nasaj priſhel, vshiva ta pervi dan veſélje, ktiro vézhi ne more biti. Glejte is tiga, de Bóg s' velikim veſeljam, inu notrajnim toleniam napolni gréſhnika prezi pervi dan njegoviga ſpreóbernenja.

III.

Inu veſelje, ktiro ſpokorjen gréſhnik vshiva, je veſélje reſnizhno, ne lashnivo, ne v' obzhutenju teléſa, ampak v' duhu Veſélje, kar ga ſvejt ima, je enako ſpomladánski roshi, ktira hitro vſahne; zhlovek poſvetni! trudi ſe, kolker hozhesh, rasveſeliti ſvoje ſerzé, bodi drago oblezhen, kakor evang. bogatinz, roshmarini ſe, kakor kraliza Jezabel, pi is slatiga kosarza s' babilonsko sheno, vosi ſe v' kozhii vſe ſrezhe, inu zhaſti, boſh vender na sadne mogel ſposnáti, kakor je ſposnal Salomon, k' je

re-

6tm Poūtrejx mesh Ostrem . . 4
Pfingshpoūtrejx 4
Drejfaltigkeitspoūtrejx . . 4
2tm Poūt. mesh Pfingshtm . . 4
3tm " " " . . 4

x ter shmozhe vn Belegu.
) Grehov proti Duhu Sv.
) vednoshe Otvarjanja chlovejka
) pruchrezhanja
) vezheljo Zprkovnja grezhnika

S' oſmim, al sadnim sveskam bo konzhàn ta Dèl Nedelſkih Pridig, s' katerim bo tudi ſklènen poſebni Titel, inu Kasavz (Regiſhter)

[illegible]

ger-posnáti, kakor je ſposn[illegible]

NEDELSKE PRIDIGE

od

P. PASHKALA SKERBINZA,
Guardiana inu Fajmoſhtra v' Lublani per Materi Boshji pred mòſtam

na ſvitlobo dàne.

I. DEL.

SHESTI SVESEK.

Se dobìo per Adámu Heinrihu Hohnu, na ſtarimu tergu Nro. 157.

1 8 1 3.

rékel: *Vſe ſim vidil, vſe vshival, kar je pod ſonzam veſéliga, inu pole! vſe je nezhimernoſt, inu britkoſt ſerzá.* Naſpróti pa obſhálu sdaj to uro ſerzhno ſvoje pregréhe; prekolni jih is lubesni prót Bogú, ſposnaj jih ponishno pred boshjim nameſtnikam, oblubi Bogá nigdar vezh raſſerditi, boſh zhutil veſélje, v' ktirmu ſe ne bo svedilo tvoje ſerzé, boſh savpil s' Davidam: *Boljhi, ſladkejſhi je en ſamì dan v' tvoji hiſhi, o goſpód! kakor tavshent dní v' hiſhah zhloveſkih otrók.* Magdalena per vshivanju vſih nje preóbilnih ſlaſti ni nigdar tólko veſélja obzhutila, kakor k' je s' ſolsami oblita klezhála per nogah Jeſuſovih; Auguſtin ſe nigdar ni takó veſélil, deſlih ſvojim pozhutkam, inu shélam nizh ni odpovédal, kakor takrat, k' je per pridigi S. Ambr. ſklep ſturil h' pokóri ſe obérniti; dolgo ga je Bóg klízal, al on ni ótel ſlíſhati, k' je vender ſklénil pobolſhat ſe, je milo jokál, kir teshko mu je blo ſlaſti sapuſtiti, al k' je v' naprejvsetju ſtanoviten oſtal, je blo prez nesapopádlivo resveſeleno njegóvo ſerzé, on je savpil poln veſélja: *Moja ketna je raſtergana, inu jes ſim tvoj, o goſpód! en málo popred li miſlil, de bom ſladnoſt sapuſtil, mi je blo teshko, sdaj to v' dlanju ſtriti, mi je ſladko.* Ravno tako ſposnájo, inu govoré s' S. Aug. ſhe dan danaſhni vſi v' reſnizi ſpokórjeni gréſhniki; kakor hitro enga taziga sadéne boshja miloſt, de ſe oberne h' Bogú is zeliga ſerzá, zhuti prez eno notrajno ſladkóſt, ktiro ſzer nigdar ni obzhutil, on ſam ne saſtopi, ne vé dopovedáti, kako mu je na enkrat vſe drugázhi per ſerzu, njemu ſe sdj, de ni vezh ta,

k' je bil, de je veſ drugi. Per ſpovdnizi je poln boshjiga duha, hvali s' ſolsami boshjo miloſt, inu ozhitno ſposná, de ni nigdar verjel, de ſe bo v' njegóvimu ſerzú na enkrat vſe takó preóbernilo, de bo ta takó teshki kamen od ſerza padil, de bo zela duſha s' takim veſéljam napolnena; ne porajta vezh poprejſhne ſlaſti, inu veſélje, k' na nje smiſli, imá S. Nevólo, oſtane veſ samaknen v' ſvojga Bogá, shivi s' truplam na semli, al s' duſho je v' nebéſih. O kriſtiani! keb' otli prizhat to reſnizo vſi taiſti, ktire je Bóg pred majhnim, al vezhim zhaſam miloſtlivo poglédal, de ſo greh ſposnáli, inu sapuſtili, h' pokóri ſe obernili, inu sdaj prav shivé, bi vam povedali, de to, kar jih je nekdaj veſélilo, jim je sdaj soperno, de na to, na kar je popred njih ſerzé navesano blo, sdaj li s' shaloſtjo miſlio, inu ſe ne morejo sdersháti od grenkih ſols, de ſo takó ſlepí bli, inu iskáli na ſvejtu veſélje, ktiro je lashnivo, inu golufno, de sa to veſélje, ktirga zhiſta véſt, inu lubeſen boshja da, takó dolgo ne ſo vedili, inu ga takó posno ſposnáli. Dosdaj ſim svishál, de veſélje neisrezheno je sa gréſhnika na dan njegóviga ſpreóbernenja, ſtudenz pa, is ktirga to veſélje svira, bomo v' drugimu délu vidili.

I.

De boſte ſposnáli ſtudenz, is ktirga svira veſélje ſpokórjeniga gréſhnika, vaſ pelam v' duhu k' rudezhimu morju; glejte tukaj israelſko ludſtvo sraven puſhave Sur ſtati polno veſélja; na enmu hribzu Moiseſa, ktir njim naprej poje,

je, inu pravi: *Poimo gospôdu hvalo, on se je povikshal, kojna, inu kojnika je v' morju potopil.* Inu sakaj to? sej vêste: Israelzi so bli sushni v' Egiptu, lila terdo dershâni, inu na sadne so vender is sushnosti reshêni bli; k'je to vedil kral Farao, hití sa njimi s'zelo svojo vojsko, al oni bejshé smiram pred njim, na nebu pred njimi gré en oblak, po dnevi jih pokriva, po nózhi jim naprej sveti, inu takó so prishli srezhno do rudezhiga morja; pa kaj je blo tukaj stríti? tolko tavshent glav v'zhovnih prepélati, ni blo mogózhe, inu Farao jim je bil sa herbtam s'zelo svojo vojsko; Mojsef vajvoda ludstva vsdigne róko, vdari po morju; inu sapové, de se imá na dve plati rasdeliti, se resdeli, inu stoji na obdveh straneh, kakor sid, inu Israelzi so bres nevárnosti skus shli. Pridejo sa njimi tudi Egipzhani, gredo savupánja polni skus morje, al k'na sredo pridejo, vdari Mojsef spet po vódi, morje pade skupaj, stézhe, inu potopí s' kralam vred zelo egiptovsko vojsko, ne od shvine, ne od ludí nizh ni ostalo shiviga. Israelzi, k'so vidili Egipzhane konzhane, sami sebe pa reshene, so peli Bogú hvaleshno pesem, inu so shli veséli v'oblubleno deshélo Kanaam. Ravno en tak dvojni vsrok svojga veséla imá en novo spokórjeni gréshnik, pervizh kir vidi nesrezho, ktiri je odshél, drugizh kir vidi bres konza srezhen stan, v' ktirmu se snajde, premislimo obdoje bol na tanko. Novo spokórjen gréshnik vidi per luzhi boshje gnade pervizh nesrezho, ktiri je odshél, v' ktiri je she dosti svojih gréshnih továrshov konz vselo; on vidi odpert peklenski

bresen, inu ſe previsha, kako malo je manka-lo, deb' ſe bil v' taiſtiga na vezhno pogresnil; kakor ta, ktir per tamni nozhi gré memo globóke jame, nevárnoſt v' njo ſe sverniti ne sagleda, al k' ſe dan ſtrí, inu vidi, v' kakſhini nevárnoſti je bil, ſe ſtreſé od ſtrahú, ravno takó, dokler zhlovek shiví v' tamoti ſvojih pregréh, neſposna ſvojo nevárnoſt, al kader ta temóta sgine, kader mu sazhne ſvetit luzh boshje gnade, vgléda nevárnoſt, v' ktiri ſe je snajdil; popred je bil véſ terdovraten, deſlih neſrezhen, je bil vender veſel, opóminan, proſhen, ſvarjen ſe ni dal omezhiti; al sbuden ſkus boshjo gnado vidi na enkrat vſe, on vidi oſtudnoſt ſvojih pregréh, ſvojo gréſhno ſlepóto, ſtoji mu pred ozhmí bresen peklenski, vidi, de viſil je nad taiſtim vezh lejt, kakor na tanki niti, inu de li ſama miloſt boshja ga je pred pogublenjam obvarvála; on sazhné govórit ſam per ſebi, kaker nekdej S. Petr. Ap. *Sdaj vém, de goſpód je poſlal ſvoiga Angela, ktir me je reſhil iz Herodeshovih rók;* sdaj vém, de goſpód mi je dal tiga, uniga ſpovdnika, ktir je moje ketne raſtergal, s' ktirim ſim v' hudizhovi ſushnoſti vklenen bil; sdaj vém, de tukaj ni nobena golſia, nobena ſlepóta, ſpovdnik mi je prepovédal, de na moje poprejſhne gréhe nimam prevezh miſlit, on mi je oblubil, de vſe moje hudobie ſo v' Jeſuſovi kervi opráne, inu sbriſane, to je reſnizhno, to me véra vuzhi, o veſélje! o dobróta, o ſladkoſt! On ſe veſélj s' S. Aug. ktir je rékel po ſvoimu ſpreóbernenju: *O kako goſti ſo bli pred mojmi ozhmí oblaki mojih pregréh, de luzh reſnize ne ſim mogel vidit, jes ſim bil ſlep, inu*

ſim

ſim ſlepóto lubil, ſim gasil is ene tamote v' drugo, al ti, o goſpód! ſi iskal tiga, ktir tebe ni iskal, ſi klizal tiga, ktir sa te ni maral, ſi odgnal tamóto, ſi mi odperl ozhi, sdaj vidim, o ſrezha sa me! kaj vidim?

II.

Novo ſpokórjen, gréſhnik vidi drugizh bres konza ſrezhen ſtan, v' ktirmu ſe snajde. Vidi ſkus luzh S. Vére, de je v' reſnizi boshji otrók, delesh nebéſhkiga kraleſtva, de kaderkol vmerje, ima pravizo do nebéſ, on vidi sapiſano ſvoje imé v' bukvah boshjih isvolenih, on ne more sháloſten biti, od veſelja ſe ne své. On vidi, de snajde ſe v' eni novi proſtoſti, kar mu ſhe bel veſélje déla, namrezh kir vezh ne terpí takó nadlego, tak nepokój od ſvojih pozhuthov, od gréſhniga poſhelénja, inu hudiga nagnenja. Jes ſzer vém, ogin gréſhniga poshelénja ne bo na enkrat pogaſen, ketne hudih navad ne bodo na enkrat raſtergane, natúra ſe ne da preóberniti, kakor rokoviza, tudi po ſpreóbernenju ſe ſhe vezhkrat oglaſi hudo nagnenje, vender ſe lahko prémaga, inu ſerzhno sanizhuje. Je ktir med vami, de je imél kdaj merslizo? Menim; kaj ne, k' je po mrasu priſhla vrozhina, ſe ti drusiga ni ſajnalu, kakor od vode, inu od ſtudenzov, li piti ſi otel, inu keb' per ſtudenzu bil, od ktirga ſe ti je ſajnalo, bi bil pil do ſmerti. Al k' je vrozhina menula, k' ſi sgubil merslizo, ako per taiſtimu ſtudenzu memu greſh, od ktirga ſe ti je ſajnalo, ſe ſam zhes ſe ſmejaſh, ne pijéſh, greſh naprej, kir vezh poprejſhne vrozhine, inu she-

je

je nimaſh, k' je telo osdrávilo, je sheja nehála. Ravno tako kader bo duſha od bolesni ſvojih pregréh ſkus pokóro osdravlena, sgine tudi poshelénje, inu nagnénje, ktirga kriva je bla pregréha. Ta ima merslizo nevoſhlivósti, uni prevsetnosti, ta lakomnosti, uni ſovrashtva, ta pianosti, uni nezhiſtosti, tih mozhno sheja, deb' ſpolnili ſvoje poshelénje, inu nagnénje. Al zhe taki gréſhniki ſe obernejo h' pokóri, prejide vſa ta gréſhna sheja, kir greh svirik te sheje od ſebe ſpravio. Kar ſim dosdaj povedal, poterdim s' tim rasglédam: Margarita de Kortona je bla, kakor Magdalena, oſtudna, ozhitna gréſhniza, nje oko je blo, kakor blisk, ktiro je doſti neprevidnih mladih ſerz oſlepilo, nje rasvojsdano sadershánje je blo, kakor vihar, ktir je doſti nedolshnih okoli vergel, nje nezhiſtoſt, inu ozhitno pohujshánje je blo, kakor ſtrela, ktira je doſti mladenzhov, inu dekliz vbila. Tovarſh nje resvojdánosti, ktirmu je s' ſvojim shivótam ſlushila, gré en dan ſam, ſpremlen od ſamiga ſvojga peſizhka na polje vun ſe ſprehodit, on je od ſvojga ſovrashnika, ktir je ótel s'njim vred na eni kosti glódat, prepaden, vbit, inu pod germovje sakopan; peſizhek ſam bres goſpóda tezhe na ravnoſt prot hiſhi Margaretni, sa ktiro je dobro vedil, lája, zvili, ſe ne da vtolashit, prime Margarito sa oblazhilo, jo vlezhe, ona gré sa njim, bres tiga deb' vedila, kaj ſe je sgodilu; jo perpela na mejſto, kir je leshálo mertvo truplo nje lubleniga, ona vsdigne veje sagléda mertvi ſad ſvoje nezhiſtote, ſe preſtráſhi. Ta pogléd obudí na enkrat nje ſerzé k' pokóri,

mert-

mertvo truplo ji ſtrí oſtudno vſo zhlovesko lubesen, ſtrí ſama per ſebi ſklép, meſnim ſlaſtam sa vſélej ſlovo dáti. Iſhe ſpovdnika, ſe zhiſto ſpové, klezhi vedno pred podóbo krishaniga Jesuſa. déla ojſtro pokóro, popravi poprejſhne pohujſhánja, shivi pravizhno, vmerje ſveto, bres tiga, deb' bla kdaj vezh gréſhila, sa to je vredna bla, od katolſhke zirkve v' ſhtivilo ſvetnikov poſtavlena, inu vſim taiſtim sa pomózhnizo perporózhena biti, ktiri po gréſhnimu shivlenju shelé ſtriti vredno pokóro.

III.

Nebeſa! oſtermite zhes to, vpije Bóg ſkus preróka Jeremia: *moje ludſtvo je dve hudobii ſturilo, mene ſtudenz shive vode je sapuſtilo, inu ſi je kopalo ſuhe rupe, ktire vode ne dershé*, kakor deb' ótel rezhi, moje nesveſto ludſtvo iſhe golufno, lashnivo, poſvetno veſelje, inu mene, mojo gnado, mojo ſlushbo je sapuſtilo, kar li ſamo zhloveskimu ſerzu reſnizhno veſélje da. Sa to vabi Jesuſ v' S. Evang. *Pridite k' meni vſi, ktiri ſte s' trudam, inu délam oblosheni, jes vaſ bom raſveſélil; vsamite na ſe moj jarm, inu boſte vaſhim duſhami mír, pozhitek, veſélje naſhli*; kaj more ſladkejſhi biti, kakor takó lubesnivo nagnenje. O lubi moji! vsamite to gori, inu bogajte; nezhimerni otrózi ſvejta, ktiri pijete gréh, kakor vodo, iſhete naſitit ſerzé v' poſvetnih ſlaſtih; sgubite zele nozhi bres ſpanja, inu pozhitka, deb' sadósti ſtrili poshelénju, inu nagnenju, ſe podaſte vezhkrat v' ozhitno nevárnoſt, sapravite

vite dnar, inu blago, vender per vſimu timu vaſ ſvejt li s' grenkoſtjo pita, veſélja reſnizhniga vam malo dá, kar iſhete, ne morete najti, o pridite, Jeſuſ vaſ vábi, k' ſpovdi, ozhiſtite véſt, dajte ſlovo ſvejtu, dajte róko Bogú, naſhli boſte ſvoji duſhi pozhitek, veſélje, inu mír; napihnene, leſtne lubesni polne poſvetne hzhire! kaj vaſ ne koſhtá enmu ptujmu ozheſu dopásti, ſerzé sapelivza na ſe potegniti, kolko muje ſi daſte v' liſhpanju vaſhiga ſmerdliviga trupla, kakſhino ſkerb, inu perpravo imate, k' miſlite snajti ſe per enmu ozhitnimu ſkupsbiralſhu, per kratkozhaſnoſti, kir ſe Bogú ſhálioſt, hudizhu veſélje déla, kir je deviſhtvu na prodaj, nedolshnoſt v' nevárnoſti, vender na sadne, ako ne boſte obrajtane, zheſhene, molene, kakor shélite, greſte s' ſhálioſtjo, s' nevólo, vſe nepokójne nasaj, ſté iskále veſélje, pa ſvejt vam ga ni dal, kir ga nima, o pridite, Jeſuſ vaſ vabi, ſtopite v' njegovo ſlushbo, naſhle boſte vaſhi duſhi pozhitik, veſélje, inu mír; golufni, lakomni, v' zhaſne dobizhke samiſhleni zhlovek! nigdar ne ſi bres ſkerbí, zhe nimaſh, kar shéliſh, ſkerbiſh, deb' dobil, zhe dobiſh, ſe bojiſh, deb' ne sgubil, golſie, ſturjene krivize ti vedno, kakor ſvinz, per ſerzú leshe, o pridi, Jeſuſ te vabi, poravnaj krivize, popravi ſhkode, odtergaj ſerzé od trohliviga, kar ſvejt imá, vishaj ga na vezhno, kar Bóg ponuja, naſhel boſh ſvoji duſhi pozhitik, veſélje, inu mír; pridite ktiri she dolgo zhaſa dershite prot blishnimu v' ſerzu jeso, ſovrashtvo, al nevoſhlivoſt, inu nozhte odpuſtiti, smiram na perlosh-

noſt

poſt miſlite, kako bi ſe mogli maſhvati, nimate nikol pokojniga ſerzá, soperuoſt, ktiro zhes blishniga imate, vam ogrení jed, inu piazho, vam odvsame ſpanje, vam vſako veſélje soperno ſtrí, pridite, vlomite enkrat ſvoje hudo nagnenje, padite pred podóbo krishániga Jesuſa, odpuſtite is ſerzá, naſhli boſte vaſhi duſhi pozhjtik, veſélje, inu mír. Pridite, revni gréſhniki! vaſ vabi ſpokórjeni Kral David: *Pokuſite, inu poglejte, kako ſladek je goſpód.*

Kdo ſe ne bo vdal na takó vablénje; kdo ne bo savupal na take oblube? ja! ſe oglaſi en reveu gréſhnik, savupal bi, keb' preposno ne blo, savupal bi, keb' she ne bil tolkajn gnad savergel, klizheózhi beſédi Jesuſovi ſe tolkokrat soperpoſtavil, al kaj pomága, ako sdaj she li, k'she ſvejt, meſo, inu hudizh vezh sa me ne mara, k'ſim she zvet ſvoje mladóſti v' gréhih saprávil, ako sdaj ſhe li ozhem odpuſhánje, miloſt, inu gnado vupat, ſe bojim, de prasno bo moje vupánje, kir ſposnám, de nevreden ſim od Jesuſa, ſmileno poglédan biti, k' ſim ga tolko zajta puſtil na me glédat, pa ſe na njega ne ſim oserel, nevreden ſim od Jesuſa vſliſhan biti, kir ſim ga puſtil tolko zajta klizat, pa ga ne ſim otel ſlishat, nevreden ſim od Jesuſa odpuſhenje sadobit, kir ſim ga puſtil takó dolgo gnado ponujat, pa sa njo ne ſim maral; o ſols vredna moja ſlepóta! o golufni ſvejt! na te ſim ſe vesal, od tebe ſim ſrezho, inu veſélje bernjal, pa mi daſh sgol neſrezho, shaloſt, inu britkoſt, o sapelive ſlaſti! s' vami ſim rajtal najti mír, pa ſte mi ſtrile ſerzé lih shivimu peklu nepokójno, neſrezhen ſim v' shivlén-

lénju, kir Bogú ne ſim ſlushil, neſrezhen bom v' ſmerti, kir gréſhnik ſim oſtal, neſrezhen bom per ſodbi, kir ne bom imél beſédnika, ne sgovóra, neſrezhen bom v' vezhnóſti, kir terdo bom mogel plazhváti, kar ſim v' shivlénju sadolshil. Gréſhnik! nehaj toshit, dokler shiviſh, je ſhe sa te zajt gnade, Jeſuſ sdaj ſhe ni tvoj ſodnik, je ſhe tvoj ozha, tvoj brat, tvoj perjátel, je tvoj beſédnik, tvoj arzat, tvoj isvelizhár, on s' shélami na tvojo pokóro zhaka, tvoje ſpreóbernenje bo raſveſelilo njegóvo ſerzé, padi pred njega poln obshalvánja na koléna, inu govóri k' njemu: *Jeſuſ! o vſmileni Jeſuſ! kaj ne? de ſhe ni konz tvoiga vſmilenja? zhe ſi ſe kdaj zhes enga gréſhnika vſmilil, vſmili ſe zhes me; ſim ſzer nevreden, ſposnam, vender ſpomni ſe, kolko te koſhtam, ne glej na moje grèhe, glej na to, kar ſi sa me ſturil, ſej ſi prijſhel na ſvejt gréſhnike iskáti, glej, jes ſam pridem k' tebi, ne savershi me, ſej ſi terpel bolezhine, shalóſt, martro, inu ſmert, deb' gréſhnike osdravil, glej sa sdravje moje duſhe te proſim, osdravi me, ſej ſi ótel ſvojo S. Krí do sadne kaplè preliti, deb' gréſhnike s' Bógam ſpravil, inu isvelizhál, glej, jes ſim eden tih, k' ſe je tvojmu ozhetu mózhno sameril, ſpravi me s' njim, inu isvelizhaj me, inu kir hozheſh od mene shaloſt zhes greh, inu ſtanovitno pokóro, tak' prekolnem pred teboj vſe, kar ſim pregréſhil, obshálujem is ſerzá vſe, kar ſim zhes tvojo volo ſturil, oblubim terdno nigdar vezh gréſhiti, ampak do ſmerti v' pokóri shivit, de li sadobim od tebe sdaj odpu-*

ſhán-

shánje mojih grêhov, inu tvojo gnado, po smerti pa vezhno isvelizhánje. Amen.

PRIDIGA

Na IV. Nedélo po Binkushtih.

Vſo nózh ſmo délali, inu nizh ne ſmo vjéli, vender na tvojo beſédo hozhem mresho vrezhi. Luk. 5.

Deſlih zelo shivlénje enga v' poſvetne marnje prevezh salubleniga zhlovéka je neſrezhno hudobno, nespametno, vender njegova narvezhi neſrezha, inu neſpamet ſhe ne obſtoji v' timu, de hozhe smiram bres ſkerbí, inu bres déla v' vſih veſélih, inu rajih shivéti, ampak v' timu, de vsame na ſe tolkaju prasnih nepotrebnih; ja tudi ſkodlivih ſkerbí, déla, inu terplénja, de ſe more smiram s' danáſhnim apoſtelnam toshit, inu rezhi: jes ſim she dolgo zhaſa, ne li eno ſamo nózh ſkerbel, veliko térpel, teshko délal, vender nizh ne ſim vjél, nobenga reſnizhniga dobizhka ne ſim sadobil. Krivoſt pa lete takó velike neſrezhe je lih leta, ktira je bila tudi per neſrezhi danaſhnih Apoſtelnov, kir namrezh taki poſvétni ludje vezh dél li bres Bogá, al po nózhi délajo, inu terpé, to je, vſo njih ſkerb, mujo, inu terpléjne li sa zhaſne, sa poſvetne, al zel sa hudobne, inu pregréſh-

ne

ne rezhi imájo, ne pa sa vezhne, inu sa nebéſhke, ravno sato tudi na sadno uro morejo ſposnat, de ſo ſzer zelo nózh njih shivlénja veliko terpeli, vender nobene reſnizhne ſrezhe ne ſo sadobili. Zhe hozhesh tedej, o zhlovek! k' ſvojmu pridu terpéti, inu na sadne, kakor apoſtelni veliko rib saſlushénja, inu dobrih dél vjéti, tak' moreſh li sa volo Bogá terpéti, le Bogú dopadeózhe déla dopernáſhat, inu takó shivit, kakor on sapové, namrezh po pravi shivi viri, po nje navkih, bres ktirih ni po nobeni zeni isvelizhánja vupati.

S. Mati katolſhka zirkev, *S.* Piſmo, inu takó naſha prava vira naſ vuzhí, de bres prave vire, inu bres dobrih dél nobeden ne more isvelizhán biti, eno je takó potrebno, kakor ta drugo, pa vender ſo kriſtiani v' naſhih zhaſih, ktiri takó shivé, de ſe po pravizi more báti, al imajo ſhe pravo viro, al ne, kir ſi namrezh nizh ne persadévajo ſkus dobre déla, inu ſkus zhednoſti v' dianju ſkasat, ampak na vſo boga-bojézhoſt, inu bogalubnoſt, na molitev, poſt, dobre déla, na ſpovd, na S. Obhailo, ja zel na nar ſvetejſhi ofer *S.* Maſhe malo, al zel nizh, nizh ne dershé. Mi prave vire per zhloveku drugazhi ne moremo ſposnati, ko ſkus njegove déla, inu sadershánje, sato ſe zel pametno bojmo, de vſi taiſti, ktiri sa dobre déla ne marajo, al taiſte zel sanizhujejo ſo bres prave vire, al de bodo taiſto kmalo zhiſto sgubili, inu to je to pervo, kar vam hozhem danaſ pred ozhi poſtávit; katir je takó neſrezhen, de je právo viro takó she vmoril, inu sgubil, ne

mo-

more taisto vezh drugazhi k' shivlénju obuditi, inu sopet nasaj dobiti, kakor samo skus dobre déla, inu leto je to drugo, kar vam bom rasloshil. Is perviga se boste vuzhili, kako tudi en virni kristian skus svojo hudobio v' zhasi sgubi pravo viro, de se boste pred to takó strashno nesrezho bol skerbno varváli; is drusiga boste vidili, kako samore vsaki terdno shivo viro sadobiti, inu obdershati, rezhem tedaj: vira skus lenobo, skus samudo, al sanizhvánje dobrih dél mózhno oslábi, inu sna popolnáma sgublena biti, to bom skasal v' pervimu délu; vira bo samo skus dobre déla smiram bol rasla, al zol sadoblena, to boste slishali v' drugimu délu. Preden sazhnem, perpravimo se.

I.

Imenitni dar prave vire se sna po besédah S. Tom. po dvoji poti sgubiti, al po pravizhnimu dopushenju boshjimu, al po lastni sanikernosti, nehvaleshnosti, inu hudobii. Po lastni hudobii sna sgubiti zhlovek dar te vire, kader ta takó velik, inu potrebni dar sadosti ne obrajta, virne resnize, inu skrivnosti prav se navuzhiti, inu sastopit si ne persadé, inu takó tje v' en dan shivéti sazhne: is pravizhniga dopushenja boshjiga sna zhlovek sgubiti dar vire, kader Bóg sa volo njegove hudobie, inu nehvaleshnosti neha dajat svojo gnado, mózh, inu rasvetlenje, ktiro bi zhloveka v' viri poterdilo. Sakaj tedaj od zhloveka luzh vire sgine, al vsaj mózhno oslabi, je vselej lastna lenoba, nehvaleshnost, inu hudobia, kir si

zhlo-

zhlovek nózhe persadéti, ſvojo viro v' dianju skasát, po taiſti verno shivit, inu dobre déla dopolnovat. Ravno sato, je rékel Jesuſ lenim, inu hudobnim Judam: kraleſtvo boshje, to je, dar vire vam bo prozh vset, inu enmu drugimu folku dan, ktir bo obilni ſad te vire perneſel. Preglejmo en malo naſhe shivlénje, de ſe preprizhamo v' leti reſnizi, kdo obdershi tak rekózh per shivlénju naſho viro, kdo jo mózhno, inu shivo ſtri? nobeden drugi, po beſédah S. Pisma, kakor naſhe dobre déla; te ſo duſha, te ſo shivlénje naſhe vire. Lih kakor truplo, kader ga duſha sapuſti, nizh vezh ne more, je mertvo, sazhne gniti, ravno takó vira, kader je dobre déla sapuſtil, smiram bol ſlabi, pojéma, sadnizh zel vmerje, inu konz vsame. Sato pravi S. Apoſtel Jakob: *Kaj pomaga, bratje! zhe kdo pravi, de imá viro, déla virne pa nima, al ga bo vira ſama mogla isvelizhát?* Jes ſzer ne rezhem, de ſkus vſaki ſmertni greh ſe na enkrat sgubi zela vira, ampak li to terdim, de vira enga kriſtiana sa volo samude dobrih dél takó dolgo smiram bel, inu bel ſlabi, dokler sadnizh popolnáma od zhloveka sgine; poglejte, kako ſe te sgodí: zhlovek na enkrat vſo viro ne sgubí, kir je od mladóſti v' taiſti podvuzhen, srejen, inu navájen, on pervizh li prid ſvoje vire ne zhiſla, inu ſazhne popuſhat déla virne, molitev, Sakramente, boshje opravila, kolker dalj zhaſa on takó leno shivi, tolko menj nagnenja, inu lubesni imá prot ſvoji viri, inu takó jo sazhne sanizhváti, inu ſvojo nevumno pamet taiſti nózhe podvrezhi, inu kader she takó dalezh pride, de vſe reſnize, inu

ſkriv-

fkrivnoſti boshje hozhe po ſvoji glavi ſodit, sapovdi boshje, inu zirkvene po ſvojmu nagnenju obrazhát, tak ſe shé po pravizi ſkléne, de nobene prave vire vezh nima, ampak li golo, prasno imé kerſtiana. Od kod to? kaj je krivo te ſtraſhne neſrezhe? drusiga ne, kaker lenoba, samuda, al zel sanizhvánje dobrih dél, po ktirih ſe je vſaki kriſtian dolshen persadévat, kolker mu je mogózhe.

II.

Bóg ótel! deb' vſe to, kar vam naprej neſem, nektiri ſedajni kriſtianov she ſami ne ſkuſhali; kolko jih je med nami, ktiri takó tje v'en dan shivé, kakor bi sa nizh drusiga ne iméli ſkerbeti, kakor li sa poſvetno, inu zhaſno, kakor bi ne blo nobene vezhnoſti, nobenih nebeſ, nobenga pekla, ne Bogá, ne hudizha? kolko jih je, ktiri delájo, inu terpé ne sa volo Bogá, kir jih je Bóg v' tak ſtan poſtávil, kir jim je Bóg také tesháve, inu krishe poſlal, kir Bóg takó hozhe, ampak li sato, kir ſo perſileni, kakor nevumna shvina, kir drugazhi ne more biti; zhe tudi nekolko molio, je njih molitev vſa raſtreſena, bres vſe ſerzhnoſti, zhe ktirmu vboshzu kaj dobriga ſtré, je bres dobriga menenja, li is nekiga naturniga vſmilenja, al zel is poſvetne hvale, zhe gredo enkrat, al h' vezhim dvakrat v' lejtu k' ſpovdi, ſe sgodí bres vſiga perpravlánja, bres obshalvánja, bres naprejvsetja, bres pobolſhánja, nevredno; sa poſt, sa doliterenje ſvojih pozhutkov nizh ne vedó, na kerſhanski

navk,

navk, na pridige, na ofer S. Mashe nizh ne porajtajo, shivé po lubi naturi, po lastnimu nagnenju bres snamina kerstianskiga. Sodite, lubesnivi moji! al je to kerstianſko shivlénje? al nas takó vuzhi S. Pismo, S. Evang. Jesus Kristus, katolshka vira? al so takó shivéli apostelni, inu pervi kerstiani? kaj more priti na sadne is vire enga takó shiveózhiga kerstiana? drusiga ne, kakor de szhasama vgasne v' njegóvimu serzú popolnáma luzh vse vire, inu bode hujshi, kakor nejovirnik, kakor ozhitno kashejo shalostni rasglédi na deshéli, inu po mejstah. Ako zhes koga taziga slabovirnika se na sadne she drugi sovrashniki vsdignejo, peklenski satan s' svojim hudim notridajanjam, svejt s' sapelivim govorjenjam, inu pohujshánjam, inu lastna spazhena natura s' shvinskim poshelénjam, kjé bo en tak vsel oroshje sa premagat skushnáve, sa vbranit se sovrashnikam: kir slaba, inu mertva je vsa njegóva vira? Meni se sdí, de se ravno lete skushnave zhes viro taisti nevarni hudizh, od ktirga pravi S. Ev. de ne more drugazhi pregnan, inu prémagan biti, kakor skus post, inu molitev, to je, skus dobre déla, takshin lén, slabovirni kristian pa, kir sa dobre déla nobene skerbi nimá, saver she tudi tisto sadno pomózh, ktira bi ga she snala obvárvat pred vezhno nesrezho. Sodite, v' kakshnimu revnimu stanu se snajde taka nesrezhna dusha v' persih enga leniga bresvirniga kristiana! kir tudi Bóg na sadne na njo posabi, oslepi, inu terdovratno stri nje vést, jó isda hudimu nagnenju, inu poshelénju, ter takó se skorej drugazhi, kakor po zhudeshu,

ne

ne more sgoditi; deb' ena taka dusha od svojga smertniga spanja se sdramila, inu odshla vezhnimu pogublenju.

III.

Ta strashna resniza se najde sapisana v' vezh krajih S. Pisma, leto je Bóg vezhkrat skus svoje preróke, inu Apostelne mózhno shugal, leto nam ozhitno skashe taista evangelska priliha, kir je namrézh evangelski gospódar lenimu hlapzu, ktir s' njegóvim dnarjam nizh ni perdobil, ampak taiste v' semlo sakopal, dnarje prozh vséti, inu hlapza v' jezho vrezhi rékel; ta zent dnarjov, s' ktirimi bi hlapiz bil mogel druge perdobiti, pomeni po befédah S. Aug. nasho S. Viro, ktira nas more h' pravi bóshnosti, inu dobrim délam perpelati, zhe tedaj zent v' semlo sakopamo, to je, zhe v' posvetno nevumje prevezh satelebani s' nasho viro nobenga dobizhka dobrih dél ne strimo, bo nam taista prozh vséta, inu mi bomo, kakor leni evangelski hlapiz v' vunajne tamé versheni, sakaj Bóg, pravi S. Krisostom. nam je ta shlahtni dar prave vire li sa tiga volo dal, deb' skus taista rasvetleni k' pravi poboshnósti, lepim krisstianskim zhednóstim, inu k' dobrim délam nagneni, v' teshavah, inu sopernostih zhasniga shivlénja poveseleni bli, ako tedaj nam nasha vira tiga dobizhka vezh ne pernasha, tak' je gotóvo snamine, de nasha vira per nas ni vezh shiva, ampak skus nasho lenóbo, inu sanikarnóst oslablena, inu mertva. Prava vira je drevo, ktiro bi moglo shlahten sad vsih sadov dobrih per-

neſti, kakor hitro tedaj Bóg per naſ nobenga ſadú naſhe S. Vire ne najde, on po pravizi ſapové, kakor ſam shuga v' S. Evang. poſekaj ta drévo, pokaj bo sabſtojn v' semli ſtalo? on namrézh ſapové ſvojim angelam, de nobene poſebne ſkerbi vézh nimájo sa taziga ſlabovirniga kriſtiana, on ga vézh ne raſvetli ſkus ſvoje poſebne gnade, mu vézh ne da tolkajn perloshnoſti h' dobrimu, ampak ga puſti shivit po njegovi voli, inu ſpazhenimu nagnenju, ga pogubi, inu savershe. Takó shuga ſam Jesuſ v' S. Evang. kir pravi: *Doſti jih bo priſhlo od ſonzhniga ishoda, inu sa hoda*, to je, od vſih krajov zeliga ſvejta, *v' nebeſhko kraleſtvo, otrózi te luzhi pa*, to je, taiſti, ktiri ſo v' pravi viri rojeni, inu srejeni bli, *bodo v' vunajne tamé pahneni*, kir ſe namrezh ne ſo hotli sadoſti truditi po ſvoji viri dobro shivéti, gréha ſkerbno ſe varvat, inu dobre déla dopolnovat.

IV.

Al kaj hozhem od tiga vezh govórit, ſej moremo vſi ſposnáti, inu Bóg ótel, deb' nektiri ſami shé ne skuſhali, de ſe med ſedajnim kriſtiani shé malo taiſte mózhne shive vire snajde, ktiro ſo iméli pervi kriſtiani, de ſe sdaj nektiri virni kriſtian od nevirnika komaj raslozhi, de ſe sdaj zel take reſnize sanizhujejo, na ktire ſo pervi kriſtiani nar vezh dershali. Od kod pride to takó veliko pománkanje prave vire? kdo je kriv te takó velike neſrezhe, inu pogublenja tolko tavshent kriſtianſkih duſh? nobeden drugi, kakor ſtraſhna lenóba, samu-

da,

da, inu sanizhvánje dobrih dél; sa volo te také velike hudobie ſedajnih kriſtianov sdaj prava vira od lejta do lejta smiram bol doli jemle, inu ſe je mózhno báti, deb' zhiſto konz ne vséla, inu v' naſhih katolſhkih krajih popolnama ne vgaſnila. Gorjé nam, kriſtiani, gorjé tim, k' sa nami pridejo, zhe je Bóg shé to ſhibo sa nasho deshélo odlózhil, de bo sginila od naſ prava vira, hudo je sgubiti premoshénje, shaloſtno je sapuſtiti sveſte perjátle, ſtraſhno je priti ob domazhio, britko je shivéti v' vednimu ſtrahu, inu trepétu, v' ozhitni nevárnoſti ſmertni, kakor sdaj moremo vſi ſkuſhat, vender vſa ta neſrezha, deſlih velika je, ne more s' to neſrezho permerjena biti, ako Bóg po ſvoji pravizhni ſodbi perpuſti, de bo pobegnila od naſ luzh prave vire, sakaj ako ſe letó sgodí, tak' neſrezhni ſmo ne ſamo zhaſno, ampak neſrezhni tavshentkrat ſkus zelo vezhnóſt. Revni folk! ktir je s' to ſtraſhno ſhibo vdárjen, vreden vſiga vſmilenja, kir je na duſhi ſlep, neſposna Bogá, ne vé sa njegove sapovdi, ne sa viro, o dobrótlivi Bóg! nikar naſ ſtim ne obiſhi, vsami naſ popred is tiga ſvejta, preden bi iméla letá nadloga zhes naſ priti, sakaj zhe lih ſmo veliko gréſhili, vender zhe vmerjemo v' pravi katolſhki viri, ſmemo iméti ſhe do sadne minute naſhiga shivlénja to veſelo vupanje, de naſ ne boſh savergel od tvojga oblizhja, ampak naſ, kakor ſvoje virne, miloſtvo v' gnado gori vsél, inu nebeſhkiga kraleſtva deleshne ſturil; al bres vire tiga vupanja ne moremo iméti. Sa volo tiga trudimo ſe kriſtiani! ſkus reſnizhno pobolshánje naſhiga shiv-

lénja, ſkus pravo poboshnoſt, inu dobre déla naſho viro smiram bol mózhno ſtriti, inu obdersháti, kir li takó ſe snamo obvarvat pred to neſrezho, de pravo viro ne bomo sgubili, kakor ſim vam oblubil ſkasáti v' drugimu délu.

I.

Bres vire je ſzer nemogózhe Bogú dopáſti, inu take déla dopolnovat, ktire bi nebéſhkiga plázhila vredne ble, pa vender bo lih ta vſakimu zhlovéku takó potrebna vira ravno ſkus dobre déla od poprejſhne ne popolnomáſti, inu ſlábosti ozhiſhena, bol povelizhána, inu tak' rekózh od ſmerti k' shivlénju obudena, al zel novizh sadoblena po zhudu poſebnimu, kar nam S. Piſmo ozhitno ſkashe: bogabojézhi hlapiz ene samorske kraliże ſi je persadjal Bogú, kakor ga je ſposnal, sveſto ſlushit, inu njemu k' zhaſti dobre déla dopolnovat, inu ravno sato je Bóg po zhudeshu S. Filipa Diakona k' njemu poſlal, od ktirga je v' pravi viri podvuzhen, inu kerſhen bil. Poglavár Korneli, od ktirga ſe v' jogerskimu dianju bere, je imél li zel ſlabo, inu majhno luzh od vire, pa je vender veliko dobrih dél ſturil, sato je tudi Bóg na njegove dobre déla poglédal, inu S. Petra k' njemu poſlál, od ktirga je v' právi viri podvuzhen, inu kerſhen bil; poſluſhajte, kako ſe je to pergodilu: Korneli je bil nevérnik, pa vender S. Piſmo od njega prizha, de je bil pobóshen, de ſe je Bogá bal s' ſvojo zelo hiſho, de je vbogim veliko dobrot, inu almoshne ſturil, inu Bogá smiram sa milóſt proſil, sato je njemu

mu Bóg po Angelu na snanje dal, de ſe imá od S. Petra v'pravi viri podvuzhiti, inu kerſtiti. Zhes to pergodbo, pravi S. Krisoſtomus: ſpomni zhlovek! ktir ſe toshiſh, inu sdihaſh, de nimaſh tolkajn raſvetlénja boshjiga, tak' mózhnih gnad, inu nobene takó terdne vire, kakor nekdajni kriſtiani, inu vuzhi ſe, kako tudi ti, zhe li sa reſ ozheſh snaſh prav shivo viro sadobiti. Korneli je bil nevérnik, je imél ſhe li ſlabo viro, sakaj tedaj ſe je Bóg po enim takim zhodu zhes njega vſmilil? *Tvoja molitev, inu almoshna*, je ſam Angel niemu rékel, *tvoje dobre déla, na ktire Bóg vſelej pogleda, ſo tebi gnado sadobile;* sato tedaj je on to poſebno ſrezha imél, kir je bil dober, prot vbogim vſmilen, prot Bogú sveſt, k' ſe je njega bal, ga lubil, ga, kolkor je mogel zhaſtil, inu zelo ſvojo hiſho ſkus ſvoje sadershánje, inu lep rasgled bogabojézho ſturil. Bodi tudi, moj kriſtian! po Bogú; prot vbogim vſmilen, vári ſe Bogá proſtovolno rashálit, ſlushi njemu, kakor ſi dolshan sveſto, proſi ga vézhkrat ponishno sa pomózh, inu gnado, podvisaj dopolnit v' vſih rezhéh njegovo S. Volo, daj drugim, ſlaſti ſvojim otrókam, inu podloshnim lep navk, inu rasgled, ſturi Bogú k' zhaſti, kolker moreſh, dobrih dél, tak' boſh tudi ti ſkus ſvojo molitev, almoshno, poboshnoſt, inu dobre déla, vézh mózhnih gnad, notrajno raſvetlénje, inu bol shivo viro sadobil, bo tudi Bóg tebe, zhe ne ſkus Angela, vſaj ſkus S. Notridajánje, ſkus enga ſvojga nameſtnikav v' ſvoji viri bol poterdil, taiſto popolnil, pred ſkuſhnávami varvál, inu vézh mnogih gnad milóſtlivo dodélil.

II.

II.

Zhe pa, moj zhlovek! letó ſtriti nózheſh, tak' ſi ſam kriv ſvoje velike neſrezhe, inu vezhniga pogublénja, sakaj deſlih nam samore Bóg po ſvoji vſigamógozhnoſti bres naſhiga saſlushenja, inu dobrih dél eno ravno takó mózhno, inu shivo viro notri vliti, kakorſhno ſo iméli Apoſtelni, inu pervi kriſtiani, deſlih je shé Bóg nektirim letó ſturil, oſtane letó vender smiram en zhudesh, na ktirga ſe nobeden ne more pametno saneſti, en dar, inu gnada boshje vſigamógozhnoſti, ktiro Bóg nobenmu ni dolshán ſkasáti, kdo bo tedaj takó prevséten, de bo ſvojo viro, inu vezhno isvelizhánje v' eno takó veliko, inu ozhitno nevárnoſt poſtávil, to takó pridno, inu potrebno pomózh dobrih dél na ſtran puſtil, al zel sanizhvál, inu zhakál, al savupál, de bo Bóg sa volo njega eno zhudo ſturil, ta nar iménitniſhi dar shive vire, zhe lih sa taiſtiga ne proſi, njemu tak' rekózh po ſili notri vlil, inu ga kakor sa láſe v' nebéſa vlekel? al ne véſh ſam, moj zhlovek! kako teshko je per ludéh eno veliko dobróto sadobiti? nobeden ti ne bo dal eno veliko ſhumo dnarjov, zhe lih sa taiſto ne maraſh, bres vſe tvoje proſhne, inu saſlushénja, nobeden ti je ne bo poſilil, satu, deb' mogel potim ſrezhno v' vſakimu veſélju shivit; mi moremo enga bogatiga goſpóda ponishno proſit, njemu ſe dolgo perlisváti, vézhkrat kaj taziga ſtriti, kar mu dopade, zhe ſe lih nam teshko sdi, moremo po njegovi voli ſe obrazhat, zhe hozhmo

od

od njega eno dobróto sadobiti. Keb' en reven ſromak bogatiga, inu dobrótliviga goſpóda nigdar ne otel profit, ampak bi li smiram zhákal, inu vupal, de goſpód bo njemu eno veliko dobróto ſam ponudil, kir je dobrótliv, inu mogózhen, al bi ne bil ta ſromak bres konza nespametен, inu nevumen? al ravno takó nespametno ne delajo vſi taiſti leni kriſtiani, ktiri li tje v' en dan shive. Bogá sa povelizhanje ſvoje ſlabe vire ponishno ne proſio, inu deb' ſkus dobre déla tiga vredni poſtáli, ſi nizh ne persadéjo, ampak li toshlivo zhakájo, deb' jim Bóg to takó veliko gnado ſam ponudil. Varite ſe, kriſtiani! pred to takó ſtraſhno ſlepóto, ne savupajte letó od Bogá ſkus en zhudesh sadobiti, kar morete sadobiti ſami s' njegovo pomózhio ſkus pravo bogalubnoſt, lepe zhednóſti, inu dobre déla.

III.

Ravno sato je neverniſhki vuzhenik, inu velik Apoſtel S. Paul ſvojga Timotéa, ktirga je h' pravi viri preóbernil, v' taiſti podvuzhil, kerſtil, inu sa ſhokſa poſtávil, ſerzhno opominah, inu proſil, deb' gnado, ktira ſe v' njemu snajde, ktiro je takrat prejél, k' je pravo viro sadobil vezhkrat ponovil: ravno s' tim beſédami vaſ tudi jeſt opominam, inu proſim, ponóvite vezhkrat to veliko gnado prave vire, ktiro ſte per S. Kerſtu od Bogá prejéli, ktira ſe ſhe smiram v' vaſhih ſerzah snajde, deſlih je morbit she mózhno oſlábela, oshivite jo, k' shivlénju obudite, poterdite jo, de od vaſ ne sgine.

Stri-

Strite, kakor ſim vaſ danaſ podvuzhil, poſluſhajte véſelo, inu pomlivo boshjo beſédo, navuzhite ſe ſami vſe potrebne reſnize S. Vire, inu potim vaſhe otróke, inu podloshne podvuzhite, bodite vſmileni prot blishnimu, shivite ſveto, profite vezhkrat Bogá v' ponishnóſti, de vam ne odvſame dar te vire, kakor ſe je drugim folkam ſgodilo, ampak de vam jo ohrani, inu ſmiram bol napolni, ſtrite dobrih dél, kolkor samorete, hodite pridno k' S. Maſhi, k' Spovdi, inu k' Obhailu, naménite vſe Bogú k' zhaſti, kar delate, al kar mórete terpeti po vaſhimu ſtanu. Vſe leto ſo sgol ſvetle, ognene iskre, ſkus ktire bo luzh prave vire ſmiram bol povelizhana, vterjénja, inu ponovléna. Al ſtrah me preleti, zhe premiſlim, kako malo ſe po dobrih délah ravnajo nektiri ſedajni kriſtiani; ni ſe zhudit, de tudi vira med nami ſmiram bol ſlabí, inu pojémle takó, de tudi ſedajne kriſtiane sadénejo taiſte beſéde, s' ktirim je Jesuſ nekdaj hudobne Jude opominál, kader je njih vira h' konzu ſhla, kir jim je rékel: ſhe eno majhno ſvetlóbe prave vire ſe per vaſ snajde, *hodite tedaj*, hitite ſkus dobre déla prot nebéſam, *dokler ſhe luzh imáte, de ne bo ſtraſhna tamá*, al nózh te nejovire, *padla zhes vaſ, sakaj ktir hodi v' tamí, ne vé kam gré.* Reſ je, de mi ſhe vſi, zhe nektire vun vsámem, imamo luzh prave vire, zhe pa vender po taiſti nózhmo shivit, inu dobre déla dopolnovat, je ta luzh le majhna, inu ſlaba; ravno sato tudi nam govóri Jesuſ boshji ſin, hodite, dokler tudi li ta majhno ſvetlóbo imáte, to je, mujajte ſe dobro shivit, inu vaſho ſhe

ta-

takó ſlabo, inu majhna viro ſkus dobre déla poviſhat, bol mózhno, inu shivo ſtriti, de ne boſte tudi ſhe to majhno luzh, ſkus laſtno lenóbo, inu hudobio sgubili, inu v' tamó ſtraſhne ſlepóte, al zel nejovire takó dalezh padli, de ſami ne boſte vedli, kam gréſte, kam bi ſe oberníli, kaj bi sazhéli.

IV.

Ako tudi per ſedajnih, takó ſpazhénih, inu neſrezhnih zhaſih imamo, al ne, te takó ſtraſhne neſrezhe mózhno ſe báti, puſtim druge bel saſtopne premiſlit, inu ſódit, inu hitím konzháti ſvoje govórjénje. Slisháli ſte danaſ, kako sna tudi kriſtian ob ta shlahtní, k' isveliżhánju tolkajn potrebni dar prave vire priti, kako sna luzh te vire per zhlovéku oſlábeti, od njega sginit, inu popolnáma konz vséti; varite ſe tedaj s' vſo ſkerbio, lubi kriſtiani! de ſhe leta ſtraſhna ſhiba zhes vaſ ne pride, de sa volo vaſhe laſtne lenóbe, hudobíe, inu nehvaleshnósti vam Bóg ne odvsáme notrájno luzh, inu raſvetlénje, dokler nizh hujſhiga bi ne moglo zhes vaſ priti, kakor kob vaſ leta kervavih ſols vredna neſrezha ſadéla. Slisháli ſte drugizh, po kakſhini poti ſe more ta ſlaba, tak' rekózh merózha vira ſedajnih kriſtianov ſopet k' Shivlénju obuditi, vterdit, inu popolnit; sazhnite tedaj obrajtat, inu dopernáſhat dobre déla, lubite bogálubnoſt, inu vérnoſt, sadévajte ſi, de bo to shlahtna drevo vaſhe S. Vire perneſlo doſti ſadu dobrih dél, de ne bo poſekáno, varite ſe gréha, ſlushite Bogú, ka-

kor

kor svesti, lubesnivi otrózi, takó se bo sgodilo, de luzh S. Vire vam bo v' vsih krishih, inu nadlogáh zhasniga shivlénja preobilni trósht, ob zhasu vashe smerti pa veselo savupánje, v' vezhnósti polna nevmerjózha krona nebéshke zhasti. *O vsmilèni vezhni Bóg! sa povézhanje prave vire prosimo te, vslishi nas, kar nam bo pomágalo, de smo v' katolshki zirkvi rojéni, kershéni, v' boshjih resnizah podvúzheni, de skus viro smo delèshni nebéshkiga kraleshva, kaj nam bo vse letó premágalo, ako nam ta nebéshka luzh prave vire ne bo smiram gorela, inu nam naprej svetila do konza nashiga shivlénja? vupánja sa isvelizhánje ni sa nas, ako nam vgasne luzh te vire, kakor se je drugim ludstvam sgodilo, ktiri so tebe sapustili; vdaril si nas s' shibo te vojske, blisha se shiba dragine, inu lakóte, vender naj bo, sashlushili smo vse to skus nashe pregrèhe, kir ne smo hotli po tvoj voli shivèti, sa to se ponishno podvershemo tvoji mogózhni róki, inu hozhmo poterpeshlivo nosit ta teshki krish, ktirga nam je tvoja previdnóst naloshila, li samo to prosimo te skus krí, inu rane Jesusa tvojga sina, nikar nas she slim ne obiskaj, deb' luzh prave vire sginila od nas; dopusti, de v' pravi katolshki viri shivimo, inu v' letej sklènemo nashe shivlènje, de, kir na svejtu drusiga ni kakor terplènje, nadloge, inu krishi, de vsaj v' vezhnosti bo veselje, mir, inu pozhitik, ktirga po smerti savúpamo dosezhi, kakor nas vsezhi, inu sa resnizha nasha S. Vira. O Bóg! povelizhaj jo smiram vezh, inu vezh. Amen.*